

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

**WOJEWÓDZTWO
MAŁOPOLSKIE**

2005

Kraków 2006

Opracowano w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego
pod kierunkiem Janusza Sepioła – Marszałka Województwa Małopolskiego

Zespół autorski:

Mariusz Badura, Beata Bańdura, Robert Bażela, Tomasz Bebak, Tomasz Bogdan, Paulina Dąbrowska, Maria Domagała, Konrad Dudzik, Agnieszka Dyga, Wiesław Fela, Łukasz Foltyn, Szymon Gatlik, Małgorzata Gibas, Hubert Guz, Marcin Gwóźdź, Andrzej Hyży, Krzysztof Jabłoński, Katarzyna Jasińska, Krzysztof Kępa, Maciej Kilijański, Oskar Kuźniar, Karolina Laszczak, Małgorzata Madej, Katarzyna Mikrut, Barbara Mirowska, Anna Młynarczyk, Anna Nawrot, Ewa Nieć, Anna Niedźwieńska, Anetta Okońska, Wiesława Onyszko, Maria Pasieka, Anna Paszkiewicz, Anna Perończyk, Michał Piotrowicz, Zofia Polańska, Norbert Robak, Urszula Sanak, Michał Sapeta, Artur Strzelczyk, Dariusz Styrna, Robert Such, Małgorzata Szlązak, Jakub Szymański, Anna Szymacha, Anna Świątek, Norbert Tomkiewicz, Magdalena Ujejska, Joanna Urbanowicz, Bartosz Zaborski, Paweł Zaorski, Iwona Zwierzyk-Klimek, Krzysztof Żero

Redakcja: Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej

Zespół autorski dziękuje:

Urzędowi Statystycznemu w Krakowie, Wojewódzkiemu Inspektoratowi Ochrony Środowiska, Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiej Komendzie Policji, Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, Regionalnej Izbie Obrachunkowej, Izbie Skarbowej, Małopolskiemu Centrum Zdrowia Publicznego, Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechnice Krakowskiej, Akademii Ekonomicznej, Akademii Rolniczej, Akademii Pedagogicznej, Akademii Wychowania Fizycznego, Papieskiej Akademii Teologicznej, Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej, Akademii Sztuk Pięknych, Akademii Muzycznej, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu, Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Targu, Wyższej Szkole Biznesu - National Louis University, Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy, Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej w Krakowie

za pomoc w zebraniu materiałów i konsultacje

Wydawca:

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków
tel. (+48-12) 299 07 00, fax. (+48-12) 299 07 26
www.malopolskie.pl

Projekt okładki:

ZALESKY'S

Druk:

FHU FISCHER

ISSN: 1730-9301

Zdjęcia: archiwum Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

PRZY PUBLIKOWANIU DANYCH RAPORTU „WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE 2005”
PROSIMY O PODANIE ŹRÓDŁA

Spis treści

WSTĘP	7
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	9
I. Zasoby środowiska przyrodniczego	11
1. Warunki fizykogeograficzne	11
2. Obszary chronione	11
3. Surowce mineralne regionu	12
II. Zagrożenia i stan środowiska przyrodniczego	17
1. Gospodarka wodno-ściekowa	17
2. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	23
3. Gospodarka odpadami	26
ZAGADNIENIA SPOŁECZNE	33
I. Ludność	35
1. Stan ludności	35
2. Procesy demograficzne	36
3. Struktura wieku ludności	39
4. Wykształcenie	41
II. Ochrona zdrowia	44
1. Finansowanie opieki zdrowotnej	44
2. Stan bazy służby zdrowia	44
3. Stan zdrowia ludności	49
III. Pomoc społeczna	51
1. Korzystający z pomocy społecznej	51
2. Środki finansowe	53
3. Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej	57
4. Kadra pomocy społecznej	58
5. Zróżnicowanie problemów społecznych w powiatach województwa małopolskiego ..	59
IV. Oświata i wychowanie	61
1. Finansowanie oświaty	61
2. Baza materialna	62
3. Uczniowie	67
V. Nauka	74
1. Szkoły wyższe w Małopolsce	74
2. Studenci szkół wyższych	76
3. Kadra naukowo-dydaktyczna	77
4. Programy badawcze i edukacyjne	79
5. Baza socjalna uczelni małopolskich	80
6. Najważniejsze inwestycje i remonty	80
VI. Kultura	86
1. Finansowanie kultury	86

2. Życie kulturalne	87
3. Baza materialna	94
VII. Sport	101
1. Finansowanie sportu	101
2. Organizacja kultury fizycznej	103
3. Wydarzenia sportowe	105
4. Baza sportowa	106
VIII. Bezpieczeństwo publiczne	110
1. Zagrożenie przestępczością	110
2. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	111
3. Zatrudnienie i wyposażenie w jednostkach policji	112
4. Ochrona przeciwpożarowa i zagrożenia pożarowe	112
GOSPODARKA	115
I. Rynek pracy	117
1. Zatrudnienie	117
2. Bezrobocie rejestrowane	119
II. Przedsiębiorstwa	123
1. Przedsiębiorczość	123
2. Eksport	127
3. Potencjał innowacyjny Małopolski	132
III. Klimat inwestycyjny w Małopolsce	137
1. Atrakcyjność inwestycyjna	137
2. Inwestycje zagraniczne w Małopolsce w latach 1989-2005	138
IV. Rolnictwo	143
1. Uwarunkowania rozwoju	143
2. Produkcja rolna	144
3. Mechanizacja rolnictwa	146
4. Promocja małopolskiej wsi i produkcji rolniczej	146
V. Przemysł	148
1. Przemysł małopolski na tle kraju	148
2. Rozmieszczenie przestrzenne podmiotów prowadzących działalność gospodarczą	151
3. Zatrudnienie w przemyśle	152
4. Wyniki ekonomiczne przemysłu	154
5. Inwestycje w przemyśle	158
6. Największe przedsiębiorstwa przemysłowe	159
VI. Budownictwo	162
1. Struktura i produkcja przedsiębiorstw budowlano-montażowych	162
2. Zatrudnienie i wynagrodzenie	163
3. Finanse przedsiębiorstw budowlanych	164
VII. Budownictwo mieszkaniowe	165
1. Zasoby mieszkaniowe	165
2. Mieszkania i budynki oddane do użytku	166
VIII. Handel i gastronomia	171
1. Handel	171

2. Gastronomia	175
IX. Turystyka	177
1. Ruch turystyczny krajowy i zagraniczny	177
2. Charakterystyka przyjazdów turystów do małopolski	178
3. Baza noclegowa Małopolski	180
ŚRODOWISKO GOSPODARCZE	183
I. Baza podatkowa	185
II. Budżety jednostek samorządu terytorialnego	186
1. Budżety gmin	192
2. Budżety powiatów	210
3. Budżety miast na prawach powiatu	214
4. Budżet województwa małopolskiego	215
III. Fundusze celowe	220
IV. Programy pomocowe	227
V. Instytucje dla rozwoju	249
1. Instytucje otoczenia biznesu	249
2. Wojewódzka informacja i poradnictwo zawodowe	253
3. Konkursy promocyjne	255
VI. Współpraca międzynarodowa, integracja europejska i promowanie Województwa	260
1. Współpraca międzynarodowa	260
2. Integracja europejska	261
3. Promowanie Województwa	262
SYSTEMY TECHNICZNE	267
I. Transport i komunikacja	269
1. Transport drogowy	269
2. Autobusowa komunikacja zbiorowa	274
3. Transport kolejowy	274
4. Transport lotniczy	277
II. Infrastruktura sanitarna	281
1. Wodociągi	281
2. Kanalizacje	281
III. Społeczeństwo informacyjne	285
1. Regionalny Portal Internetowy Wrota Małopolski	285
2. Informatyzacja	289
3. Łączność	297
ANEKS	299
I. Pozycja Małopolski na tle innych województw	301
II. Instytucje otoczenia biznesu	303
III. Przykładowe inwestycje zrealizowane w Województwie Małopolskim w 2005 roku	311

Pragnę zaprezentować Państwu kolejny, szósty raport – „Województwo Małopolskie 2005”, przygotowany w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego.

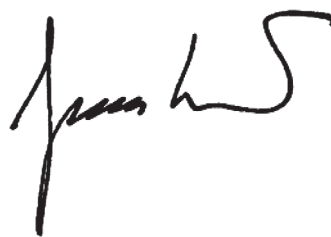
Zakres tematyczny raportu pozostaje niezmienny. Jednak pewnym modyfikacjom poddana została jego struktura. Głównie z powodu konieczności przystosowania do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej naszego województwa.

Wyrażam przekonanie, że dzięki wprowadzonym zmianom analiza zjawisk występujących na obszarze Małopolski, na podstawie danych zawartych w raporcie, będzie jeszcze pełniejsza, a niniejszy raport okaże się pomocny przy opracowywaniu projektów wykorzystujących fundusze unijne w nowym okresie programowania.

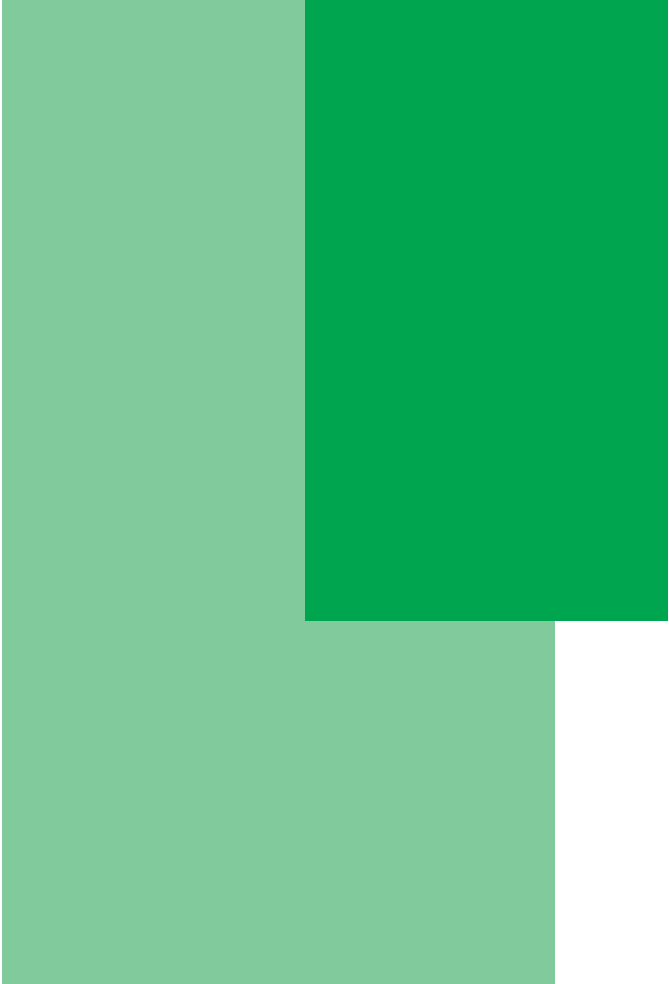
W Aneksie zamieszczono zdjęcia inwestycji przeprowadzonych na terenie Małopolski w 2005 roku. Na podkreślenie zasługuje fakt, że po raz pierwszy są wśród nich zdjęcia inwestycji zrealizowanych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Duże środki przeznaczone na służbę zdrowia, edukację, kulturę i turystykę zaczynają przynosić efekty. Na pierwszy plan wysuwają się inwestycje w infrastrukturę służącą wzmocnieniu konkurencyjności regionu.

Mam nadzieję, że niniejszy raport, podobnie jak poprzednie, spotka się z Państwa aprobatą.

Janusz Sepioł

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'J' followed by a series of loops and a final 'S' shape.

Marszałek Województwa Małopolskiego

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

I. Zasoby środowiska przyrodniczego

1. WARUNKI FIZYKOGEOGRAFICZNE

Województwo małopolskie, położone na południu Polski, zajmuje powierzchnię 15 182,9 km², co stanowi 4,8% powierzchni kraju i plasuje je na 12 miejscu w Polsce.

Obszar województwa małopolskiego należy do kilku podprowincji (zgodnie z podziałem Polski na mezoregiony fizyczno-geograficzne, Kondracki J., 1998):

- Wyżyny Śląsko-Krakowskiej,
- Wyżyny Małopolskiej,
- Północnego Podkarpacia,
- Zewnętrznych Karpat Zachodnich,
- Centralnych Karpat Zachodnich.

Analiza warunków klimatycznych wskazuje, że ich zróżnicowanie regionalne pokrywa się z zasięgiem podstawowych jednostek fizjograficznych. Pod względem klimatycznym w regionie małopolskim wydziela się co najmniej trzy regiony klimatyczne: wyżyn środkowopolskich, kotlin podkarpackich i samych Karpat. Najcieplej jest w Kotlinie Sandomierskiej, tam też najdłużej trwa okres wegetacyjny (powyżej 220 dni), a Tarnów stanowi punkt o najwyższej średniej rocznej temperaturze w kraju (powyżej 8°C), zaś Kasprowy Wierch o najniższej (-0,8°C).

2. OBSZARY CHRONIONE

Województwo małopolskie charakteryzuje się największym w Polsce zróżnicowaniem środowiska przyrodniczego.

Ponad połowa powierzchni województwa małopolskiego objęta jest ochroną prawną, co plasuje województwo na drugim miejscu w kraju. System obszarów i obiektów chronionych tworzą:

- parki narodowe – pięć w całości: Babiogórski, Gorczański, Ojcowski, Pieniński, Tatrzański oraz część Magurskiego;
- rezerваты przyrody – 84, w tym faunistyczne – 1, krajobrazowe – 13, leśne – 44, torfowiskowe – 1, florystyczne – 9, wodne – 1, przyrody nieożywionej – 10, stepowe – 5;
- parki krajobrazowe – 11, w tym:
 - * Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych: Bielańsko-Tyniecki, Rudniański, Dłubniański, Tenczyński, Dolinki Krakowskie, Orlich Gniazd (częściowo w województwie śląskim),
 - * Zespół Parków Krajobrazowych Pogórza: Ciężkowicko-Rożnowski, Pasma Brzanki (częściowo w województwie podkarpackim), Wiśnicko-Lipnicki,
 - * Popradzki Park Krajobrazowy,
 - * Park Krajobrazowy Beskidu Małego (częściowo w województwie śląskim);
- obszary chronionego krajobrazu – 10,
- obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – 3 (Gorce PLB120001, Puszcza Niepołomska PLB120002, Tatrzański PLB120001) ustanowione na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000;
- projektowane¹ specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 (obszary z listy rządowej zgłoszone do Komisji Europejskiej) – 26: Babia Góra, Czarna Orawa, Ostoja nietoperzy okolic Bukowca, Dolina Prądnika, Dolinki Jurajskie, Ostoja Gorczańska – ostoja siedliskowa, Jarosławiec, Kalina-Lisowiec, Koło Grobli, Kostrza, Lipówka, Madohora, Michałowiec, Na Policy, Ostoja Magurska, Pieniny, Pustynia Błędowska, Sterczów Ścianka, Tatra – ostoja siedliskowa, Torfowiska Orawsko-

¹ **Uwaga:** zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody projektowane obszary Natura 2000 traktuje się w taki sam sposób jak istniejące do czasu odmowy zatwierdzenia albo zatwierdzenia tych obszarów przez Komisję Europejską jako obszary Natura 2000 i ich wyznaczenia w trybie określonym w ww. ustawie.

Nowotarskie, Wały, Beskid Sądecki, Cerkiew w Łosiach koło Ropy, Grota zbójnicka na Łopieniu, Opactwo Cystersów w Szczyrzycu, Ostoja Środkowojurajska;

- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: Lubinka, Wyspa Grodzisko, Dolina Rzeki Soły;
- użytki ekologiczne – 17 powołanych rozporządzeniami wojewody i 8 powołanych uchwałami rad gmin;
- stanowiska dokumentacyjne – 80;
- pomniki przyrody – 2 029;
- strefy ochronne wokół miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków – 52.

Obszar województwa małopolskiego charakteryzuje się wysoką różnorodnością biologiczną. Na terenie województwa małopolskiego występuje wiele gatunków roślin i zwierząt rzadkich, chronionych oraz zagrożonych.

Jednym z najważniejszych aktualnie zadań krajów członkowskich Unii Europejskiej w ochronie przyrody, jest utworzenie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Sieć ma pełnić kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej terytorium Wspólnoty poprzez zabezpieczenie zagrożonych rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk zagrożonych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Tabela 1. Formy ochrony przyrody w województwie małopolskim

Ip.	Nazwa formy ochrony przyrody	Liczba	Powierzchnia* [ha]	% powierzchni województwa	Otuliny	
					[ha]	% powierzchni województwa
1	Parki narodowe	6**	38 118,3	2,52	42 456,21	2,80
2	Rezerваты przyrody	84	3 024,6	0,20	320,2	0,02
3	Parki krajobrazowe	11	181 221,2	11,97	97 359,3	7,09
4	Obszary chronionego krajobrazu	10	679 700,2	44,88		
5	Obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	3	40 197,3	2,65		
6	Projektowanie specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000	26	116 915,4	7,72		
7	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	3	104,5	0,01		
8	Użytki ekologiczne	25	777,3	0,05		
9	Pomniki przyrody	2 029				
10	Stanowiska dokumentacyjne	80				
11	Strefy ochronne wokół miejsc gniazdowania	52				
Razem			1 060 058,8		140 135,7	9,92

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki, Wydział Środowiska i Rolnictwa, Wojewódzki Konserwator Przyrody, 2006 r.

* powierzchnie różnych form ochrony przyrody pokrywają się ze sobą,

** uwzględniono powierzchnię Magurskiego Parku Narodowego położoną na obszarze woj. małopolskiego

3. SUROWCE MINERALNE REGIONU

Problematyka surowcowa Małopolski pozostaje w ścisłej zależności od budowy geologicznej obszaru, będącej wynikiem jego długiej geologicznej ewolucji. Odrębność rozwoju i wykształcenia geologicznego poszczególnych regionów województwa skutkuje występowaniem zróżnicowanej regionalnie bazy surowcowej.

Złoża surowców mineralnych występujących na terenie województwa dzielą się na 5 zasadniczych grup. Są to:

- surowce energetyczne,
- surowce chemiczne wraz z solankami jodowo-bromowymi,
- rudy metali nieżelaznych,
- surowce skalne
- wody lecznicze, mineralne i termalne,

Każda z powyższych grup surowców mineralnych związana jest z innym regionem geologicznym oraz charakterystycznym kompleksem skalnym. Podkreślić należy jednak dominujące znaczenie szerokiego asortymentu, eksploatowanych odkrywkowo, surowców skalnych.

Surowce energetyczne – obejmują złoża węgla kamiennego, metanu w pokładach węgla, ropy naftowej, gazu ziemnego i torfu. Złoża węgla kamiennego występują w zachodniej części województwa na obszarze powiatów krakowskiego, chrzanowskiego, oświęcimskiego i wadowickiego, po linię Krzeszowice – Brzeźnica – Sucha Beskidzka, w obrębie utworów Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Spośród udokumentowanych 14 złóż, eksploatacja prowadzona jest w kopalniach Brzeszcze i Janina. Tym niemniej na obszarze województwa występują znaczne, perspektywiczne rezerwy surowcowe węgla kamiennego. Obecnie górnictwo węgla kamiennego skupia się w regionie chrzanowsko-oświęcimskim. W tym samym regionie złożom węgla towarzyszy metan będący przedmiotem eksploatacji w kopalni Brzeszcze, gdzie jego zasoby geologiczne bilansowe oszacowano na ponad 2 mld m³.

Złoża ropy naftowej związane są z obszarem Karpat oraz zapadliska przedkarpackiego. Terytorialnie rozmieszczenie złóż ropy naftowej odpowiada powiatom gorlickiemu, limanowskiemu, bocheńskiemu, tarnowskiemu, proszowickiemu, dąbrowskiemu. Są to złoża niewielkie, w większości o zasobach nieprzekraczających kilkudziesięciu tysięcy ton. Stąd ich ograniczone znaczenie gospodarcze. W granicach województwa udokumentowanych zostało 12 złóż ropy naftowej o sumarycznych zasobach 190 tys. ton, z czego 10 pozostaje w trakcie eksploatacji. Pomimo udzielenia w ostatnich latach kilku nowych koncesji na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej, brak jest przesłanek pozwalających spodziewać się znaczącej poprawy bilansu zasobów i związanego z tym istotnego wzrostu wydobywania ropy w regionie.

Złoża gazu ziemnego towarzyszą często złożom ropy naftowej. Stąd część kopalń ropy wydobywa równocześnie gaz ziemny. Rozmieszczenie złóż gazu ziemnego odpowiada w zasadzie występowaniu złóż ropy naftowej. Największa koncentracja złóż występuje na obszarze zapadliska przedkarpackiego pomiędzy Wieliczką a Dębicą. Związane są one z formacjami osadowymi wieku miocenijskiego. Ogółem na terenie województwa występują 33 złoża gazu ziemnego o zasobach około 6,2 mld m³. Wydobywanie gazu ziemnego prowadzone jest z 25 złóż o zasobach około 5,4 mld m³, co stanowi ok. 80% udokumentowanych zasobów tego surowca. Pochodzące z nich wydobywanie czyni je przydatnymi jedynie dla zaspokajania potrzeb lokalnych. Podobnie jak w przypadku złóż ropy naftowej brak jest przesłanek, aby sądzić, że prowadzone rozpoznanie geologiczne doprowadzi do znaczącego wzrostu ilości zasobów i jego wydobywania na terenie województwa.

Udokumentowane złoża torfu w województwie małopolskim zlokalizowane są w dwóch rejonach. W rejonie Jabłonka – Czarny Dunajec występują rozległe torfowiska wysokie rozwinięte na europejskim wododziale oddzielającym zlewnie morza Bałtyckiego i Czarnego. Eksploatowane jest tutaj jedno złożo torfu o nazwie „Puścizna Wielka”. Eksploatacja torfu tego złoża rodzi poważną kolizję z projektowanym w tym rejonie i zgłoszonym do Komisji Europejskiej obszarem Natura 2000. Drugi rejon występowania złóż torfu to okolice Tarnowa.

Surowce chemiczne – obecnie nie posiadają znaczenia gospodarczego.

Rudy metali nieżelaznych obejmują złoża rud cynku i ołowiu występujące na terenie powiatów olkuskiego i chrzanowskiego. Spośród 12 złóż udokumentowanych eksploatowane są obecnie trzy: Ol-

kusz, Pomorzany oraz Balin – Trzebionka. Zasoby pozostałych wynoszą około 50% zasobów złóż obecnie eksploatowanych. Ponadto 4 złoża zaliczono do zasobów pozabilansowych. Stąd wniosek, iż perspektywy surowcowe dla eksploatacji złóż cynku i ołowiu są ograniczone i w miarę wyczerpywania się obecnych zasobów, górnictwo cynku i ołowiu w historycznym zagłębiu olkuskim będzie traciło na znaczeniu. Ewentualne udostępnienie złóż obecnie nieeksploatowanych uzależnione jest przede wszystkim od światowej koniunktury oraz związanego z nią poziomu cen.

Surowce skalne stanowią najliczniejszą grupę kopalin o różnorodnych zastosowaniach, reprezentowaną przez liczne złoża na terenie województwa małopolskiego. Ich wspólną cechą jest eksploatacja odkrywkowa.

Należą do nich złoża:

- kamieni drogowych: piaskowców, wapieni, dolomitów, porfirów, melafirów, diabazów, tufów,
- dolomitów z przeznaczeniem dla hutnictwa, rolnictwa, budownictwa,
- wapieni i margli dla przemysłu wapienniczego i cementowego,
- kruszyw naturalnych,
- surowców ilastych ceramiki budowlanej,
- piasków podszkawkowych, formierskich i dla przemysłu ceramicznego,
- surowców skaleniowych

Złoża piaskowców: związane są z obszarem Karpat. Z ogólnej liczby 49 złóż udokumentowanych, eksploatacja prowadzona jest w 16 spośród nich.

Złoża wapieni: występują jedynie na obszarze Monokliny Śląsko-Krakowskiej Terytorialnie znajdują się one w granicach miasta Krakowa oraz powiatów krakowskiego, chrzanowskiego, miechowskiego i olkuskiego. Spośród 23 złóż udokumentowanych wydobywanie, zarówno dla potrzeb drogownictwa jak i przemysłu cementowo-wapienniczego, prowadzone jest w 7 spośród nich. Z wyjątkiem tzw. „marmurów dębnickich”, czyli rzadkiego i cennego złoża czarnych wapieni dewońskich, brak jest zainteresowania pozostałymi złożami.

Dolomity występują w regionie chrzanowskim i olkuskim. Udokumentowanych zostało 9 złóż. Eksploatacja prowadzona jest w 4 spośród nich. Dolomit wykorzystywany jest jako kamień drogowy (Dubie, Libiąż, Stare Gliny), w hutnictwie (Żelatowa) oraz jako nawóz dla rolnictwa. W roku 2005 nastąpił niewielki 5% przyrost zasobów. Jednakże wobec faktu, iż złoża eksploatowane stanowią 78% udokumentowanych zasobów kopaliny istniejące rezerwy zasobów powinny podlegać szczególnej ochronie. Ewentualne, i tak ograniczone nielicznymi wystąpieniami dolomitu, możliwości dokumentowania nowych zasobów pozostają w konflikcie z ustanowionymi formami ochrony przyrody, w szczególności parkami krajobrazowymi i obszarami natura 2000.

Porfiry, melafiry, diabazy, tufy są skałami magmowymi i wulkanicznymi. Ich złoża występują w regionie Krzeszowic. Eksploatowane są dwa spośród udokumentowanych 7 złóż: złożo porfiru „Zalas” oraz złożo diabazu „Niedźwiedzia Góra”. Szczególnie cenne ze względu na jakość kopaliny jest jedyne w regionie złożo diabazów „Niedźwiedzia Góra”. Złoża tufów i melafirów mają raczej znaczenie dydaktyczne i naukowe.

Kruszywa naturalne tworzą najliczniejszą grupę złóż. Poza zapotrzebowaniem, wpływ na ich liczbę ma także powszechność występowania kruszyw w województwie oraz fakt, iż ich dokumentowanie, eksploatacja oraz przeróbka są mniej kosztowne i skomplikowane niż w przypadku innych złóż surowców skalnych wykorzystywanych do produkcji kruszyw łamanych. W sumie na terenie województwa udokumentowano 227 złóż kruszywa naturalnego. W fazie eksploatacji jest 75 spośród nich. Obserwuje się zainteresowanie dokumentowaniem kolejnych.

Surowce ilaste ceramiki budowlanej obejmują złoża glin czwartorzędowych, iłów trzeciorzędowych oraz permskich. Ich lokalizacja jest dosyć przypadkowa. Spośród 80 udokumentowanych, eksploatowanych jest 17 złóż. W ostatnim okresie liczba złóż czynnych ustabilizowała się na podanym wyżej niskim poziomie związku z malejącą liczbą cegielni bazujących na lokalnej bazie surowcowej. Obser-

wuje się natomiast koncentrację produkcji w rękach dużych producentów wykorzystujących wysokiej jakości złoża iłów trzeciorzędowych.

Piaski podsadzkowe, formierskie i dla przemysłu ceramicznego występują w złożach zlokalizowanych głównie pomiędzy Trzebinia, Olkuszem i Kluczami. Ponadto złoża piasków do produkcji betonów komórkowych występuje w gminie Szczucin. Ogółem udokumentowanych jest 12 złóż piasków o różnorodnym zastosowaniu, z czego 8 to złoża piasków podsadzkowych w rejonie Szczakowej, Sierszy i Pustyni Błędowskiej. Aktualnie wydobywanie prowadzone jest w pięciu złożach. Pozostałe stanowią rezerwę surowcową. Przy czym stanowiące 30% zasobów piasków podsadzkowych, udokumentowane na obszarze Pustyni Błędowskiej ich dwa złoża pozostają w konflikcie z projektowanym obszarem Natura 2000.

Zasoby wód leczniczych i termalnych stanowią istotny, o rosnącym znaczeniu, element bazy surowcowej regionu. Występowanie wód leczniczych i termalnych związane jest z Zapadliskiem Przedkarpackim, Beskidami oraz Niecką Podhalańską. Na obszarze Zapadliska występują głównie wody siarczanowe i siarczkowe znane z Krzeszowic, Matecznego i Swoszowic. Na obszarze karpackim wody mineralne i lecznicze o zróżnicowanym składzie chemicznym znane są z terenu powiatów gorlickiego, nowosądeckiego, nowotarskiego, limanowskiego. Natomiast w podłożu Niecki Podhalańskiej stwierdzono występowanie wysokotemperaturowych wód termalnych o znacznych wydajnościach. Znane są one także z rejonu Bukowiny Tatrzańskiej oraz Mszany Dolnej. Obserwuje się rosnącą produkcję wód leczniczych i mineralnych ze złóż karpackich. Główne „zagłębia” to rejon Wysowej, Krynicy i Muszyny gdzie spotyka się największe wydajności wód leczniczych i wydawane są nowe koncesje na ich eksploatację.

Tabela 2. Zestawienie złóż kopalin województwa małopolskiego według stanu na dzień 31.12.2005

Rodzaj kopaliny	Liczba złóż	Zasoby geologiczne ogółem	Złoża eksploatowane	Zasoby geologiczne
1	2	3	4	5
Węgiel kamienny	14	7 165 611 tys. t.	2	2 058 626 tys. t.
Ropa naftowa	12	181,15 tys. t.	10	181,15 tys. t.
Gaz ziemny	33	6 193,75 mln. m ³	25	5594,95 mln. m ³
Metan z pokładów węgla kamiennego	2	2 469 mln. m ³	1	2187 mln. m ³
Torf	2	393,50 tys. m ³	1	359,50 tys. m ³
Sól kamienna	1	2 083,0 tys. t.	-	-
Solanki jodowo - bromowe	1	6,2 m ³ /h	1	6,2 m ³ /h
Rudy cynku i ołowiu	12	64 186 tys. t.	3	34944 tys. t.
Piaskowce	49	524 101 tys. t.	16	190 119 tys. t.
Wapienie	23	529 796 tys. t.	7	91 001 tys. t.
Dolomity	9	247 703 tys. t.	4	191 969 tys. t.
Porfiry	3	89 847 tys. t.	1	88 873 tys. t.
Melafiry	2	2 719 tys. t.	-	-
Diabazy	1	4 659 tys. t.	1	4 659 tys. t.
Tufy	1	18 270 tys. t.	-	-
Kruszywa naturalne	227	1 642 603 tys. t.	75	220 467 tys. t.
Surowce ilaste	80	108 456 tys. m ³	17	31 215 tys. t.
Piaski podsadzkowe	8	1 019 946 tys. m ³	3	403 469 tys. m ³
formierskie	2	19 718 tys. t.	1	19 718 tys. t.
kwarcowe (p.cer.)	2	9 436 tys. m ³	1	6 854 tys. m ³
Surowce skaleniowe	2	365 tys. t.	-	-
Wody lecznicze	23	269,14 m ³ /h	14	232,29 m ³ /h
wody termalne	6	1.170 m ³ /h	1	550 m ³ /h

Źródło: bilans zasobów kopalin i wód podziemnych Polsce.

II. Zagrożenia i stan środowiska przyrodniczego

1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Zużycie wody

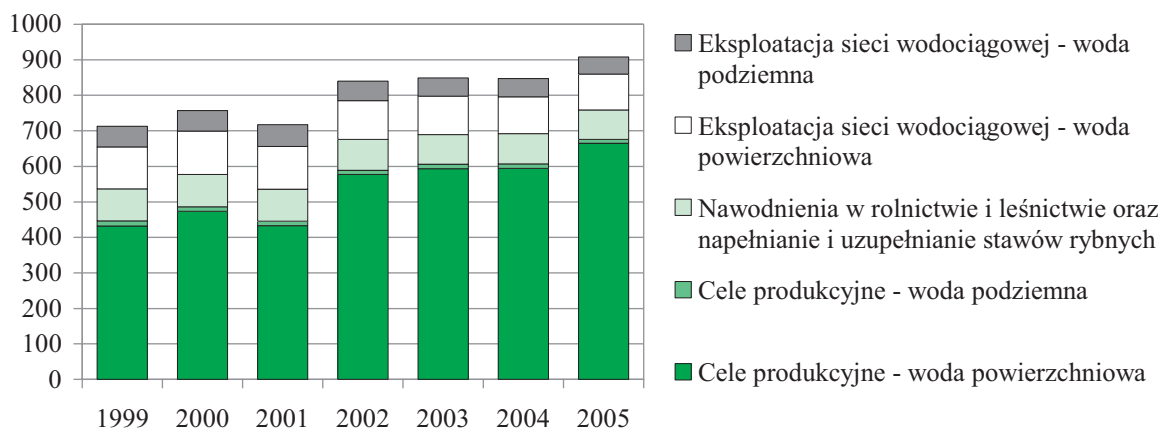
Pod względem poboru wody województwo małopolskie zajmuje 5 miejsce w kraju (GUS, 2004 r.). Zarówno do celów komunalnych jak i przemysłowych ujmuje się wody powierzchniowe i podziemne. Od 2001 r. obserwuje się spadek poboru wody dla celów komunalnych, przy tendencji wzrostowej poboru wody przez przemysł (w 2004 r. odnotowano niewielki, wynoszący 0,4% spadek poboru wód na cele produkcyjne). W 2005 r. pobór wody ogółem wzrósł o 6,7% w stosunku do roku poprzedniego wynosząc 938,7 hm³.

Tabela 3. Pobór wody (w hm³)

Wyszczególnienie	2000	2002	2004	2005
Ogółem, w tym na cele:	799,2	877,1	879,9	938,7
a) produkcyjne	529	626,7	639,2	706,2
- powierzchniowe	473,2	577,2	594,8	664,6
- podziemne	13,2	12,2	11,8	11,2
b) nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	90,4	86,6	85,6	83,1
c) eksploatacji sieci wodociągowych	179,8	163,8	155,1	149,4
- powierzchniowe	122	109	103,3	101,1
- podziemne	57,8	54,8	51,8	48,3

Źródło: dane Urzędu Statystycznego w Krakowie

Wykres 1. Pobór wody (w hm³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

W roku 2005 wzrosła ilość wody powierzchniowej ujmowanej przez przemysł z 594,8 (w 2004 r.) do 664,6 hm³ (wzrost o 11,7%). Natomiast ilość wody pobieranej z ujęć wód podziemnych spadła o około 0,6 hm³.

Gospodarka komunalna województwa w 68% bazuje na wodzie powierzchniowej. Zatem bardzo ważna dla regionu jest ochrona wód zlewni powyżej ujęć wody pitnej. W 2005 r. zanotowano 3,7% spadek poboru wód na cele eksploatacji sieci wodociągowej w stosunku do roku poprzedniego, przy czym dla wód powierzchniowych wyniósł on 2,1% a dla wód podziemnych 6,7%.

Główne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych

Z terenu województwa małopolskiego w 2005 roku odprowadzono do wód powierzchniowych 268,8 hm³ ścieków wymagających oczyszczenia (dane US w Krakowie). W bilansowaniu uwzględniono zakłady, które odprowadziły więcej niż 20 dm³ ścieków rocznie, a ilości ścieków komunalnych podawane są łącznie z wodami opadowymi i infiltracyjnymi.

Tabela 4. Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód powierzchniowych lub do ziemi (w hm³/rok)

Wyszczególnienie	2000	2002	2004	2005
Ogółem	771,0	850,6	833,2	898,5
Odprowadzane bezpośrednio z zakładów	662,3	752,3	737,2	804,1
w tym wody chłodnicze	435,2	541,0	557,6	629,7
Odprowadzane siecią kanalizacyjną	108,7	98,3	96,0	94,4
Ścieki wymagające oczyszczenia	335,8	309,6	275,5	268,8
a) oczyszczane	313,8	305,7	273,3	266,6
- mechanicznie	222,5	227,1	195,5	188,0
- chemicznie	14,7	9,6	7,8	7,8
- biologicznie	45,3	28,3	22,8	22,2
- z podwyższonym usuwaniem biogenów	31,3	40,7	47,2	48,7
b) nieoczyszczane	21,9	3,9	2,2	2,2
- odprowadzane bezpośrednio z zakładów	3,6	2,6	1,8	1,6
- odprowadzane siecią kanalizacyjną	18,3	1,3	0,4	0,6

Źródło: dane Urzędu Statystycznego w Krakowie

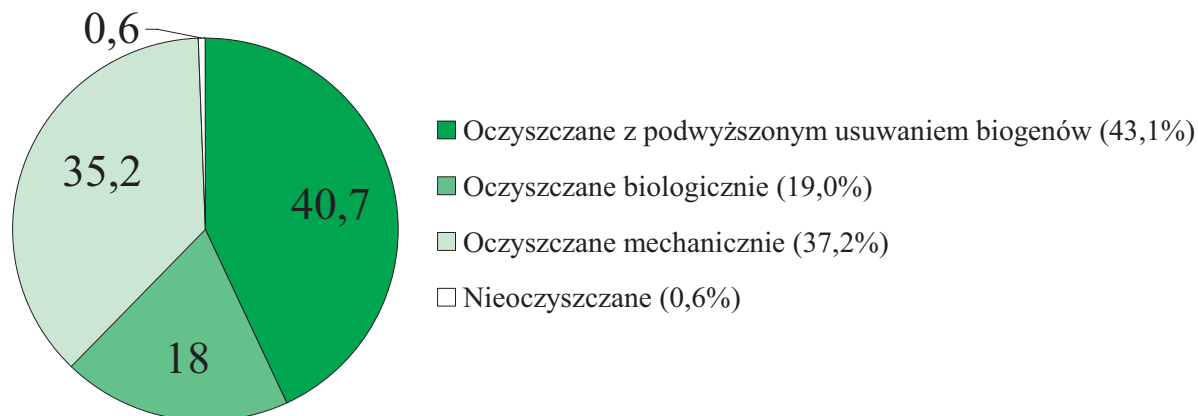
Ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód powierzchniowych w roku 2005 to:

- 174,4 hm³ – ścieków odprowadzanych bezpośrednio z zakładów przemysłowych
- 94,4 hm³ – ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Na uwagę zasługuje fakt, iż ogromną większość ścieków przemysłowych stanowią wody kopalniane oraz ścieki odprowadzone z kopalń węgla kamiennego i zakładów górniczo-hutniczych.

Największym źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych w województwie małopolskim jest jednak gospodarka komunalna, z uwagi na olbrzymi ładunek zanieczyszczeń, jaki odprowadza do odbiorników.

Wykres 2. Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną w 2005 r. (w hm³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych

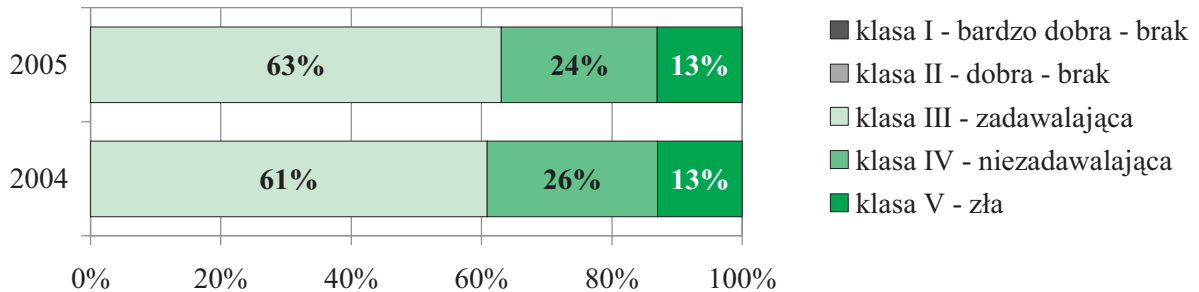
Ocena jakości wód powierzchniowych wykonana została przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie według nowych przepisów obowiązujących od 2004 roku. W 2005 roku na obszarze województwa małopolskiego kontrolowano jakość wód 93 rzek i potoków oraz 6 zbiorników zaporowych, łącznie w 147 punktach pomiarowo-kontrolnych (p.p.k.), w tym w 135 p.p.k. zlokalizowanych na rzekach oraz w 12 p.p.k. na zbiornikach zaporowych. Łączna długość badanych cieków wodnych wynosiła 1.302,3 km.

Ocenę wód, którą przeprowadzono według 5 klas dla 28 rzek badanych w 46 punktach monitoringu diagnostycznego oraz dla 1 zbiornika zaporowego, przedstawia mapa nr 1.

W 2005 roku stan jakości wód powierzchniowych w województwie małopolskim przedstawiał się następująco:

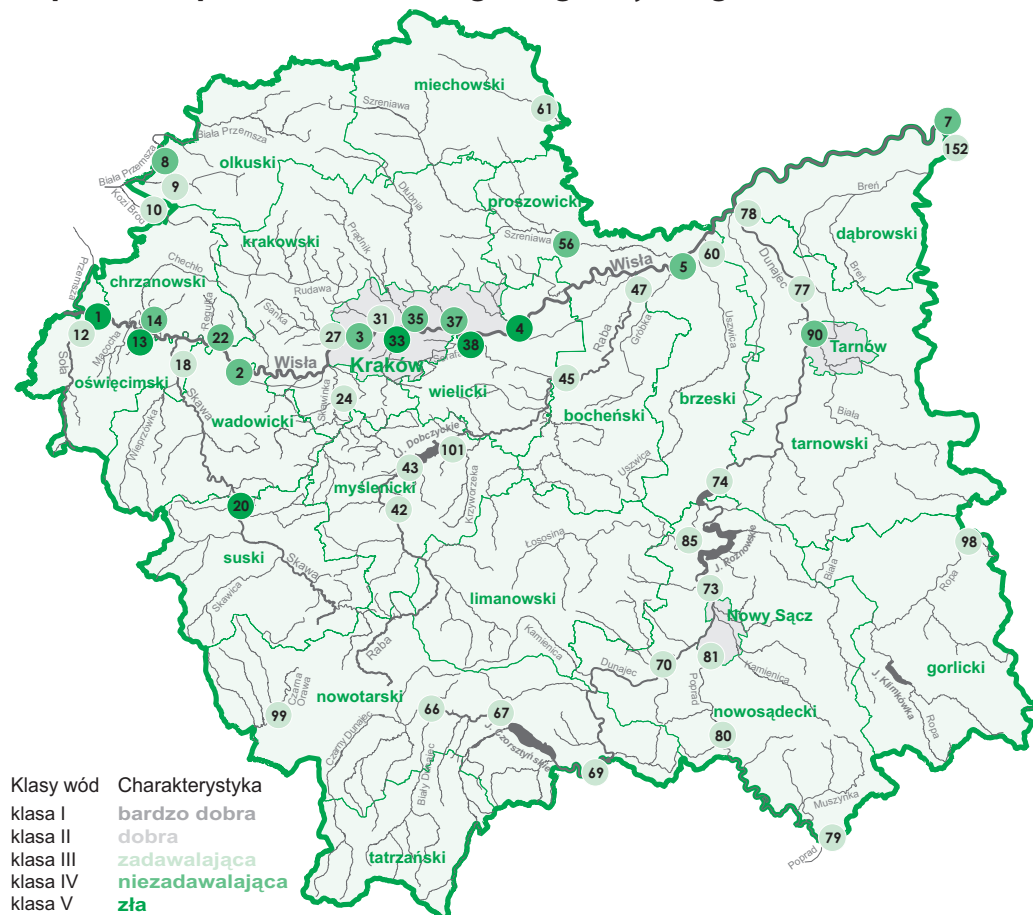
- nie wystąpiły wody bardzo dobrej jakości klasy I,
- nie wystąpiły wody dobrej jakości klasy II,
- wody zadawalającej jakości klasy III wystąpiły w 29 punktach pomiarowych na rzekach: Sztola, Kozi Bród, Soła (Oświęcim), Skawa (Zator), Skawinka (pow. Skawiny), Sanka, Rudawa (ujście), Raba (powyżej Zbiornika Dobczyckiego i od Kłaja do ujścia do Wisły), Zbiornik Dobczycki, Uszwica (Wola Przemysłowa), Nidzica, Dunajec (w 8 p.p.k.), Poprad (w 3 p.p.k.), Breń (Słupiec), Ropa (pon. Biecha) i Czarna Orawa,
- wody niezadawalającej jakości klasy IV wystąpiły w 11 punktach kontrolnych na rzekach: Wisła (Łączany, powyżej Krakowa, Górka i Słupiec), Biała Przemsza, Chechło, Regulicki, Prądnik Białucha i Dłubnia (ujście), Szreniawa (Proszowice), Biała Tarnowska (Tarnów),
- wody złej jakości klasy V stwierdzono w 6 punktach pomiarowo-kontrolnych na rzekach: Wisła (Oświęcim, Niepołomice), Macocha (ujście do Wisły), Paleczka (ujście do Skawy), Wilga (ujście do Wisły), Serafa.

Wykres 3. Jakość wód powierzchniowych w województwie małopolskim w punktach monitoringu diagnostycznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Krakowie

Mapa 1. Klasyfikacja jakości śródlądowych wód powierzchniowych w województwie małopolskim w punktach monitoringu diagnostycznego w 2005 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Krakowie

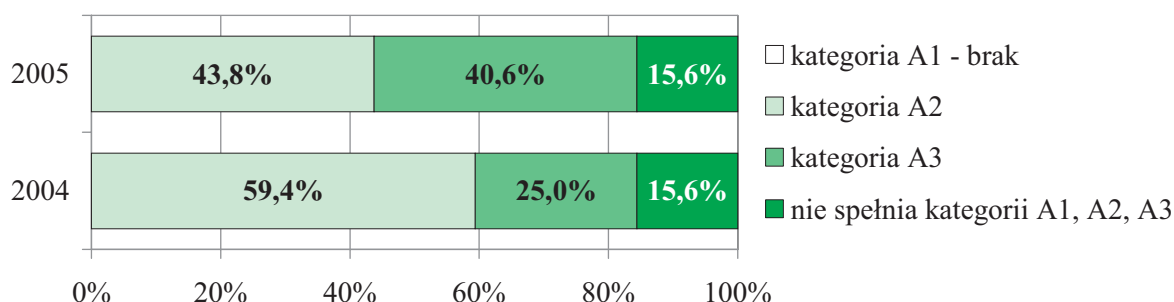
Ocena wód ujmowanych do celów zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia

Ocenę wód ujmowanych do celów zaopatrzenia ludności wykonano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz.U. nr 204/2002 poz. 1728). Zgodnie z ww. rozporządzeniem wody kategorii:

- **A1** – to wody wymagające prostego uzdatniania fizycznego, w szczególności filtracji oraz dezynfekcji,
- **A2** – wody wymagające typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnego, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i dezynfekcji (chlorowanie końcowe),
- **A3** – wody wymagające wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji, adsorpcji na węglu aktywnym, dezynfekcji (ozonowanie, chlorowanie końcowe).

W okresie gwałtownych wezbrań, podobnie jak w latach poprzednich, w wodach Sanki, Rudawy, Dłubni, Ścieklca, Skawinki, Raby i Stradomki zanotowano występowanie wysokich stężeń zawiesin, które dodatkowo mogą utrudniać procesy uzdatniania wody.

Wykres 4. Jakość wód ujmowanych do celów zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia w województwie małopolskim w punktach pomiarowo-kontrolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Krakowie

Ochrona przeciwpowodziowa

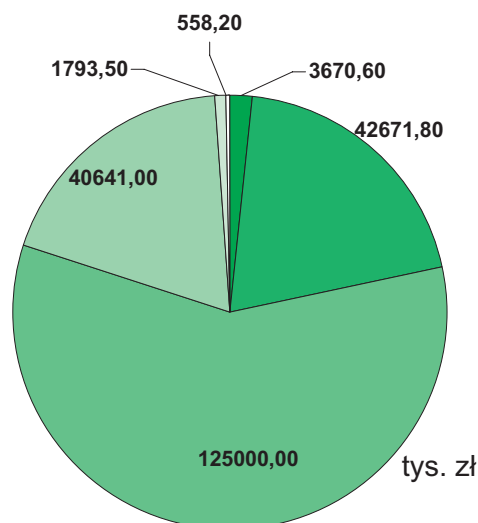
Obszar Małopolski należy w całości do dorzecza górnej Wisły. Ochronie przed powodzią służy w województwie 1 013,1 km wałów przeciwpowodziowych oraz zbiorniki retencyjne na: Dunajcu (Czorsztyn-Niedzica, Rożnów, Czchów), Rabie (Dobczyce), Ropie (Klimkówka) i Dłubni (Zesławice). Łączna pojemność zbiorników retencyjnych wynosi ok. 600 hm³, co pokrywa jedynie 7% potrzeb województwa.

Górski charakter większości małopolskich rzek wpływa na nierównomierność ich przepływów. Poziom zagrożenia powodziowego w województwie jest więc o ok. 15% wyższy niż średnio w kraju. Z hydrologicznego punktu widzenia największe zagrożenie powodziowe stwarzają dorzecza Soły i Dunajca, ale także Raby, Skawy, Skawinki i Uszwicy.

Wykres 5.

Środki wydatkowane przez RZGW w Krakowie na zadania dotyczące utrzymania rzek i potoków, obiektów hydrotechnicznych, zadania inwestycyjne oraz remonty budynków i budowli w 2005 r. (łącznie kwota 214335,10 tys. zł)

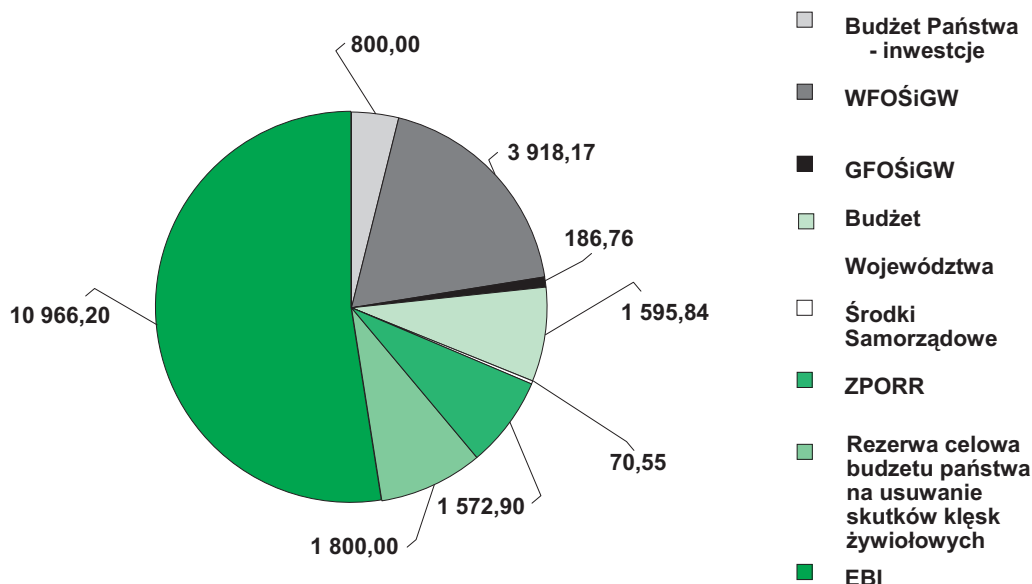
- Środki budżetu państwa
- Środki kredytu EBI oraz towarzyszące kredytowi środki budżetowe
- Środki budżetu państwa na finansowanie zadania Świnna Poręba
- Środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na finansowanie zadania Świnna Poręba
- Środki pozyskane od współużytkowników obiektów hydrotechnicznych przeznaczone ich na utrzymanie
- Środki przeznaczone na remonty budowli wodnych i budynków

Źródło: RZGW w Krakowie

Wykres 6.

Środki finansowe na zadania inwestycyjne, realizowane przez MZMiUW w Krakowie w 2005 roku (łącznie kwota 20910,43) [tys. zł]

Źródło: MZMiUW w Krakowie

W ramach inwestycji realizowanych przez MZMiUW w Krakowie, w zakresie poprawy ochrony przeciwpowodziowej, zostało zmodernizowanych 10,3 km wałów przeciwpowodziowych oraz usunięto szkody powodziowe na 23,3 km rzek i potoków. Łącznie w 2005 r. na zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej wydatkowano kwotę 20,9 mln. zł. Środki te wydatkowano na inwestycje zrealizowane w 12 powiatach.

Dla podniesienia stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Małopolski, samorząd województwa podjął dalszą realizację programu „Bezpieczny Wał”, który przewiduje czasowe zatrudnienie osób

bezrobotnych z terenu województwa przy pracach na wałach przeciwpowodziowych. Program został sfinansowany przez samorząd województwa, powiaty i gminy.

W 2005 r. porozumienie o przystąpieniu do realizacji programu „Bezpieczny Wał” podpisało 13 powiatów i 46 gmin. Województwo Małopolskie zrealizowało Program w 2005 r. ze środków z Funduszu Pracy w wysokości 2,1 mln zł, ze środków własnych budżetu Województwa w wysokości 217,1 tys. zł, natomiast gminy poniosły koszt w wysokości 313 tys. zł. Łącznie wykoszono 665,7 km. Są to prace wykonane na 1 455,955 ha powierzchni, 27 014 m odpływów od śluz wałowych.

W czerwcu, lipcu i sierpniu 2005 roku na dużej części obszaru województwa małopolskiego, w wyniku wyjątkowo intensywnych opadów atmosferycznych, nastąpiły katastrofalne w skutkach wezbrania wód w rzekach i potokach. Spowodowały one znaczne straty w infrastrukturze, budynkach użyteczności publicznej, rolnictwie i gospodarstwach domowych, a także zmusiły RZGW i MZMiUW do wykonania na ciekach kosztownych prac zabezpieczających i konserwacyjnych.

Szczególnie dotkliwe jednorazowe straty spowodowały gwałtowne wezbrania wód w rzekach i potokach na terenie gmin Andrychów (ok. 21,8 mln), Ryglice (2,5 mln zł), Sucha Beskidzka (2,4 mln zł) i Wieprz (ponad 1 mln zł). Straty poniesione w czasie powodzi w 2005r. przez RZGW w Krakowie wyniosły 117,8 mln zł, z czego na 90,2 mln zł wyceniono koszty lokalnych wezbrań rzek w samym miesiącu czerwcu.

2. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Emisja pyłów w województwie małopolskim w roku 2005 wyniosła ogółem 9,3 tys. Mg (2003 – 12,4 tys. Mg), z czego ze spalania paliw pochodziło 64,3%. Zanieczyszczeń gazowych wyemitowano ogółem 179,2 tys. Mg (w bilansowaniu nie uwzględniano emisji CO₂), w tym dwutlenku siarki – 56,4 tys. Mg. Zakłady zlokalizowane w granicach miasta Krakowa wyprodukowały 39,8% z ogólnej emisji gazów oraz 45,8% pyłów.

W stosunku do 2004 roku nastąpił spadek emisji pyłów (o 25,1%) i gazów innych niż CO₂ (o 4,4%). W strukturze emisji zanieczyszczeń do powietrza dominowały zanieczyszczenia gazowe (95,1%), w których stwierdzono nadal znaczący udział dwutlenku siarki (31,5%).

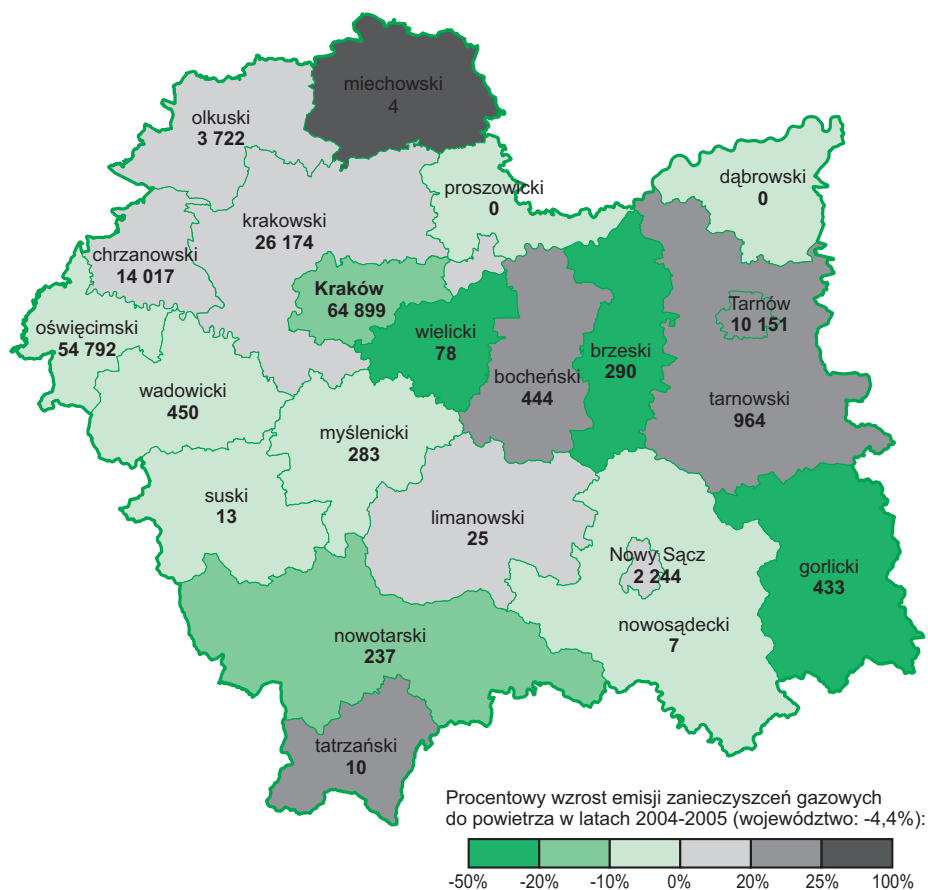
Największa emisja z sektora przemysłowego wystąpiła w Krakowie (36,7% emisji gazów i pyłów w województwie) oraz w powiatach oświęcimskim (29,3%), krakowskim (14,6%) i chrzanowskim (8,0%).

Tabela 5. Emisja zanieczyszczeń do powietrza w Małopolsce (w tys. Mg)

Wyszczególnienie		2000	2002	2004	2005
Zanieczyszczenia pyłowe	ogółem	16,7	12,5	12,4	9,3
	w tym ze spalania paliw	12,3	9,3	8,4	6,0
Zanieczyszczenia gazowe (bez CO ₂)	ogółem	201,5	180,9	187,5	179,2
	w tym SO ₂	65	53,9	52,8	56,4

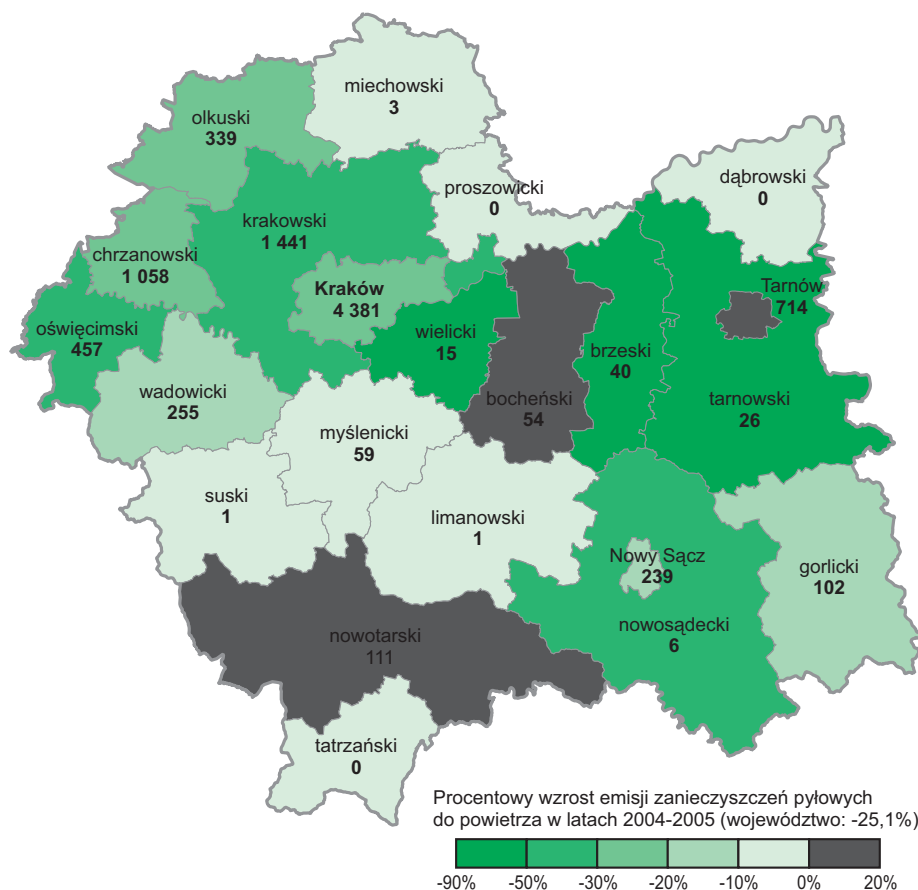
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Mapa 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych w województwie małopolskim w 2005 r. (w Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Mapa 3. Emisja zanieczyszczeń pyłowych w województwie małopolskim w 2005 r. (w Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Stan zanieczyszczenia powietrza

W 2005 r. na terenie województwa małopolskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie kontynuował badania podstawowych zanieczyszczeń powietrza (dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, pyłu), węglowodorów oraz zanieczyszczeń specyficznych, a także metali ciężkich i ozonu.

Tabela 6. Maksymalne stężenia średnioroczne podstawowych zanieczyszczeń powietrza ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Wyszczególnienie	Norma	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Pył zawieszony	do 10.07.02r. - 50 od 11.07.02r. - 40	88	80	68,5	89	80	69	86
Dwutlenek siarki	do 31.12.02r. - 40 od 01.01.03r. - 20	44	32	45,2	38	66	54	28
Dwutlenek azotu	40	71	73	65	66	66	66	63

Źródło: dane WIOŚ w Krakowie

Pył zawieszony – zakres zmierzonych stężeń średniorocznych w województwie obejmował wartości od 36 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Bochni do 86 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Krakowie (Al. Krasińskiego). Na obszarach ochrony uzdrowiskowej zakres stężeń wynosił od 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Krynicy do 18 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ na terenie Swoszowic i Muszyny.

Dwutlenek siarki – zakres stężeń dwutlenku siarki obejmował wartości od 8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Andrychowie do 28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Chrzanowie. Na obszarach ochrony uzdrowiskowej zakres stężeń obejmował od 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Krynica) do 16 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Swoszowice).

Dwutlenek azotu – zakres stężeń dwutlenku azotu obejmował wartości od 16 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gorlicach do 63 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Krakowie (Al. Krasińskiego). Na obszarach ochrony uzdrowiskowej zakres stężeń wyniósł od 11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Piwniczna) do 29 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Swoszowice).

W 2005 roku zanotowano przekroczenia wartości maksymalnej średniej ośmiogodzinnej, spośród średnich kraczących obliczanych ze średnich godzinnych w ciągu doby, dla stężenia ozonu w Krakowie (ul. Prądnicka) oraz Szymbarku, natomiast w przypadku tlenu węgla przekroczeń ww. wskaźnika nie odnotowano. Stężenie ołowiu nie przekroczyło dopuszczalnego poziomu w powietrzu. W przypadku benzenu średnie stężenie w roku kalendarzowym 2005 wyniosło w Krakowie na Al. Krasińskiego 6,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, na ul. Bulwarowej – 5,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (dopuszczalny poziom – 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Konsekwentnie realizowane postanowienia polityki ekologicznej, jak również procesy restrukturyzacji i unowocześniania gospodarki przyczyniły się do obniżenia poziomu presji na środowisko. W ostatnich latach obserwuje się systematyczny spadek emisji zanieczyszczeń pochodzących z działalności gospodarczej. Jednakże należy zaznaczyć, iż w przypadku zakładów energetycznych wielkość emisji jest nadal znacznie wyższa w stosunku do wymogów traktatu akcesyjnego, co może skutkować ograniczeniami produkcji energii w 2008 r.

Zmniejszeniu emisji z zakładów przemysłowych towarzyszy niestety wysoki poziom emisji niskiej, w tym zanieczyszczeń komunikacyjnych (zwiększa się liczba samochodów), szczególnie w miastach oraz miejscowościach uzdrowiskowych i turystycznych.

Pomimo redukcji emisji pyłów problem stężenia pyłu, a właściwie pyłu zawieszonego (pył o wielkości cząstek poniżej 10 μm) stanowi aktualnie największy problem z dotrzymaniem obowiązujących standardów.

3. GOSPODARKA ODPADAMI

Odpady powstające w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej

W województwie małopolskim w 2005 roku, w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej powstało łącznie ok. 10 394,3 tys. Mg odpadów, z czego:

- odpady niebezpieczne – stanowiły 7,0% tj. 729,7 tys. Mg,
- inne niż niebezpieczne – 93,0% tj. 9 664,5 tys. Mg.

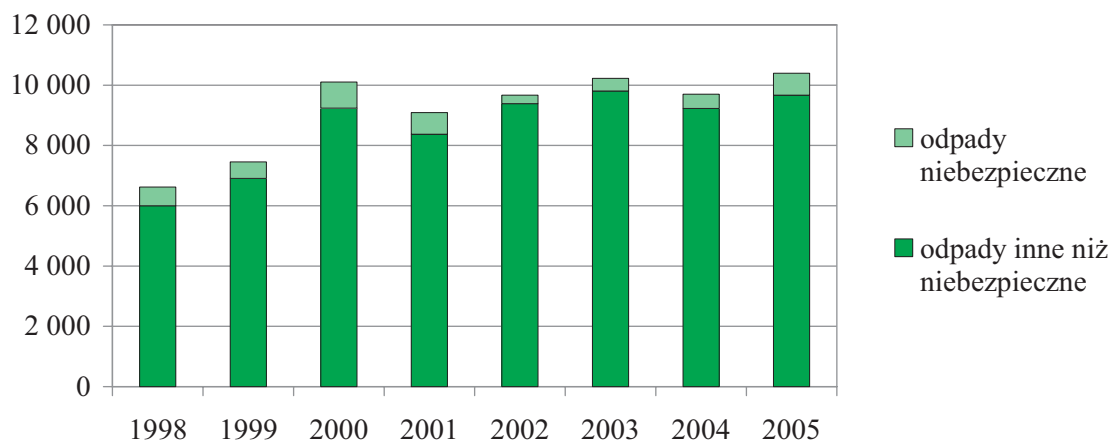
W stosunku do 2004 r. nastąpił niewielki wzrost ilości odpadów przemysłowych o 7,1%, podczas gdy w roku poprzednim odnotowano 5,2% spadek. Po wcześniejszym wzroście w latach 1998-2000 (52,5%), od 2000 r. notuje się stabilizację wielkości odpadów wytwarzanych w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej.

Tabela 7. Odpady wytworzone (w tys. Mg)

Wyszczególnienie	1998	2000	2002	2004	2005
Odpady powstające w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej – ogółem:	6 625,4	10 106,5	9 672,0	9 701,2	10 394,3
w tym niebezpieczne:	622,2	872,5	288,5 ²	473,3	729,7
w tym inne niż niebezpieczne	6 003,2	9 234,0	9 383,5	9 227,9	9 664,5

Źródło: dane WIOŚ w Krakowie

Wykres 7. Wytworzone odpady przemysłowe (w tys. Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Krakowie

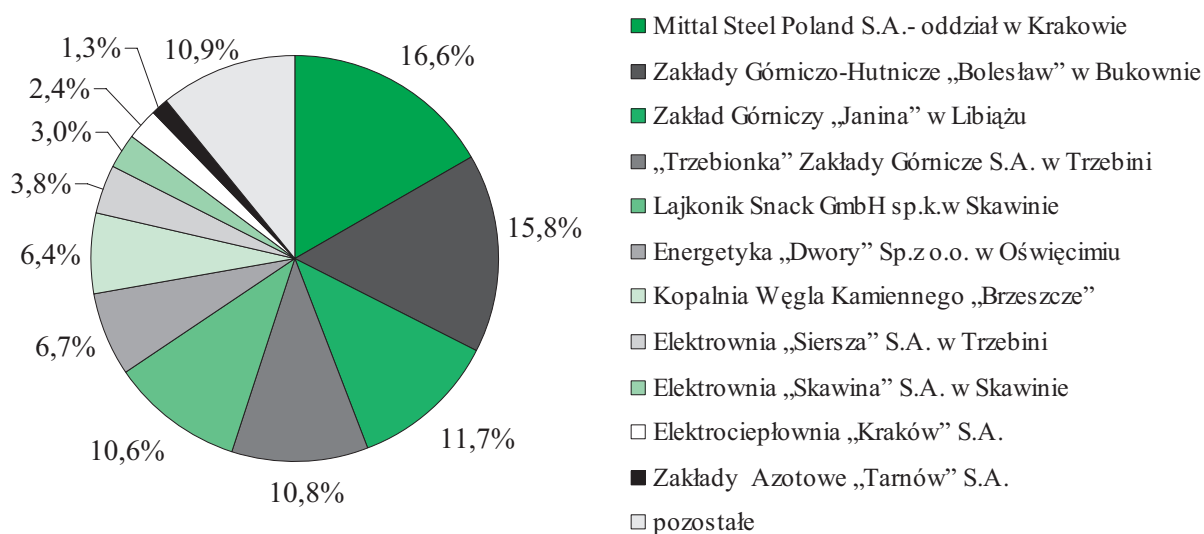
² Duża różnica w ilości odpadów niebezpiecznych w stosunku do roku poprzedniego związana jest m.in. z wejściem w życie od 1 stycznia 2002 r. nowego katalogu odpadów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2001 r. Nr 112 poz. 1206)

Tabela 8. Odpady wytworzone w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej w największych ilościach (w %)

Nr grupy	Nazwa grupy	Udział grupy w ilości odpadów wytworzonych ogółem [%]			
		1999	2001	2003	2004
01	Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu i wzbogacaniu rud oraz innych surowców mineralnych	56,3	60,2	49,0	45,1
10	Odpady z procesów termicznych	25,7	25,2	31,9	28,8
15	Odpady opakowaniowe; sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nieujęte w innych grupach	b. d.	b. d.	b. d.	9,6
05	Odpady z przeróbki ropy naftowej, oczyszczania gazu ziemnego oraz pirolitycznej przeróbki węgla	3,4	5,7	6,4	5,1
19	Odpady z urządzeń do likwidacji i neutralizacji odpadów oraz oczyszczania ścieków i gospodarki wodnej	2,0	1,8	4,5	3,2
02	Odpady z rolnictwa, sadownictwa, hodowli, rybołówstwa, leśnictwa oraz przetwórstwa żywności	1,1	1,2	1,6	2,4
17	Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej	2,5	2,8	1,9	1,7
11	Odpady z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych	0,7	0,0	2,4	1,6
Razem		91,7	96,9	97,7	97,5

Źródło: dane WIOŚ w Krakowie

Wykres 8. Jednostki, które wytworzyły największe ilości odpadów w 2005 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Krakowie

Odpady niebezpieczne

W roku 2005, w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej, powstało łącznie 729,7 tys. Mg (w 2004 r. – 473,3 tys. Mg) odpadów niebezpiecznych. W strumieniu odpadów niebezpiecznych dominują odpady pochodzące z hutnictwa żelaza, hydrometalurgii metali nieżelaznych, przemysłu chemicznego. W roku 2005 nastąpił wzrost udziału odpadów pochodzących z przeróbki ropy naftowej, oczyszczania gazu ziemnego oraz pirolitycznej przeróbki węgla, zwłaszcza odpadów z procesów termicznej przeróbki węgla.

Tabela 9. Odpady niebezpieczne wytworzone w największych ilościach (w %)

Nr grupy	Nazwa grupy	Udział grupy w ilości odpadów wytworzonych ogółem [%]	
		2004	2005
05	Odpady z przeróbki ropy naftowej, oczyszczania gazu ziemnego oraz pirolitycznej przeróbki węgla	46,0	68,6
11	Odpady z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych	48,3	22,5
07	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej	2,1	4,2
17	Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej	0,7	1,6
19	Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych	b. d.	1,3
13	Oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw	0,5	0,5
Razem		97,6	98,7

Źródło: dane WIOŚ w Krakowie

Wykres 9. Najwięksi wytwórcy odpadów niebezpiecznych w 2005 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Krakowie

Postępowanie z odpadami powstającymi w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej.

Gospodarkę odpadami w województwie małopolskim w roku 2005, podobnie jak w latach poprzednich cechuje wysoki stopień gospodarczego wykorzystania odpadów. W województwie małopolskim w roku 2005, z ilości odpadów wytworzonych ogółem:

- poddano odzyskowi 77,2% tj. 8 025,4 tys. Mg,
- unieszkodliwiono 6,4% tj. 663,4 tys. Mg,
- magazynowano 9,6% tj. 996,8 tys. Mg,
- składowano na składowiskach 6,8% tj. 708,5 tys. Mg.

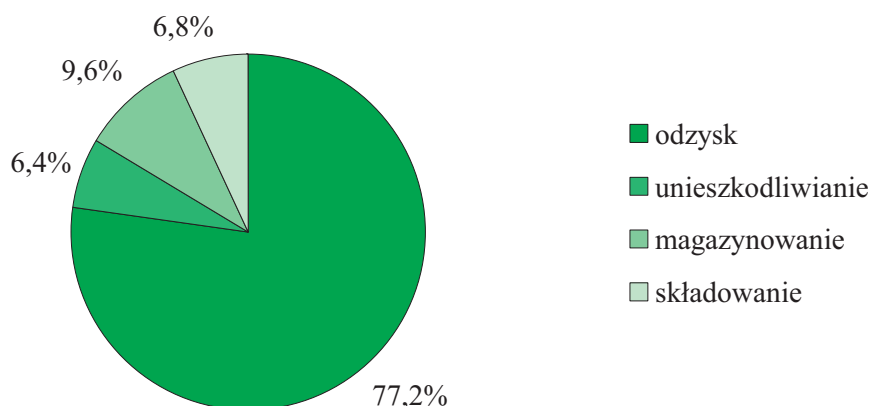
Tabela 10. Postępowanie z odpadami powstałymi w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej w województwie małopolskim

Odpady	Rok	Odpady [tys. Mg]				
		Ilość wytworzona	Sposób postępowania			
			Wykorzystane	Unieszkodliwione*	Magazynowane	Składowane na składowiskach
Wytworzone ogółem	2000	10 106,5	7 437,6	732,6	488,3	1 448,2
	2002	9 672,0	7 955,1	570,4	346,0	800,5
	2004	9 701,2	7 506,5	782,8	766,6	645,3
	2005	10 394,3	8 025,4	663,4	996,8	708,5
Niebezpieczne	2000	872,5	182,1	679,9	7,1	3,4
	2002	288,5	111,9	165,5	0,4	10,7
	2004	473,3	140,5	330,5	0,6	1,7
	2005	729,7	147,6	578,2	0,9	3,0
Inne niż niebezpieczne	2000	9 234,0	7 255,5	52,7	481,2	1 444,8
	2002	9 383,5	7 843,2	404,9	345,6	789,8
	2004	9 227,9	7 366,0	452,2	766,0	643,7
	2005	9 664,5	7 877,9	85,2	995,9	705,5

* w sposób inny niż składowanie

Źródło: WIOŚ w Krakowie

Wykres 10. Sposób postępowania z wytworzonymi odpadami w roku 2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Krakowie

Odpady komunalne

W roku 2005 na terenie województwa zostało zebranych (wg US w Krakowie) około 630 tys. Mg odpadów komunalnych w tym:

- nieselektywnie 605 553,91 Mg (**96,1%**)
- selektywnie 24 453 Mg (**3,9%**)

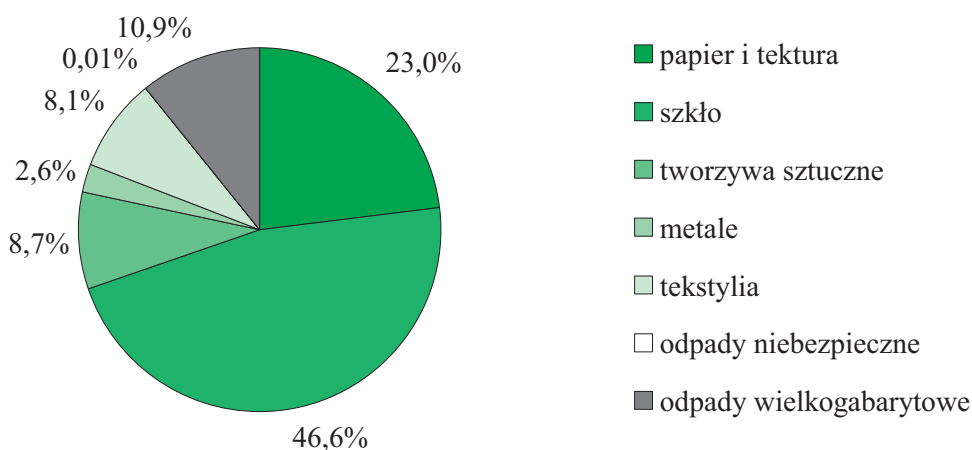
Na ogólną masę nieselektywnie zebranych odpadów komunalnych składają się odpady z (wg US w Krakowie):

- gospodarstw domowych 400 095,99 Mg (66,1%)
- obiektów infrastruktury (biura, instytucje, handel, małe przedsiębiorstwa) 184 670,46 Mg (30,5%)
- usług komunalnych (zmiotki z ulic, odpady z koszy na śmieci, oczyszczania cmentarzy, etc.) 20 787,46 Mg (3,4%)

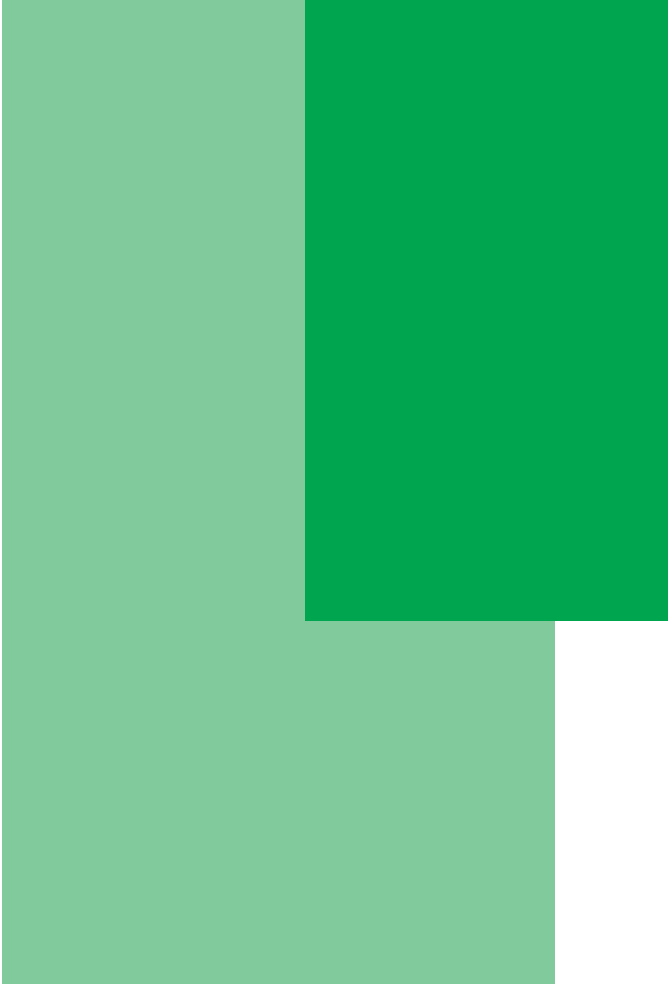
Rozwijana w ostatnich latach w gminach województwa selektywna zbiórka odpadów przynosi jak dotąd niewielkie efekty. W roku 2005 zebrano selektywnie (wg US w Krakowie) ogółem 24 453 Mg odpadów, w tym:

- papier i tekturę 5631,4 Mg
- szkło 11 405,9 Mg
- tworzywa sztuczne 2126,2 Mg
- metale 634,6 Mg
- tekstylia 1978,9 Mg
- odpady niebezpieczne 2,0 Mg
- odpady wielkogabarytowe 2674 Mg

Wykres 11. Wyniki selektywnej zbiórki odpadów w roku 2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

ZAGADNIENIA SPOŁECZNE

ZAGADNIENIA SPOŁECZNE

1. STAN LUDNOŚCI

Województwo małopolskie zamieszkiwało 3266,2 tys. osób (stan na 31 grudnia 2005). Stanowiło to 8,6% ludności kraju i plasowało województwo na 4 miejscu po woj. mazowieckim, śląskim i wielkopolskim.

W miastach mieszkało 1619,4 tys. osób, co stanowiło 6,9% ludności miejskiej Polski (6 miejsce po woj. śląskim, mazowieckim, dolnośląskim, wielkopolskim i łódzkim). W 2005 roku utrzymana została tendencja zmniejszania się ludności miejskiej województwa – w stosunku do roku 2004 nastąpił spadek o 2,2 tys. osób. Wskaźnik urbanizacji wynosił 49,6% i był znacznie niższy od średniego dla kraju – 61,4%. Wskaźnik ten w województwie, pomimo otrzymania przez kilka miejscowości praw miejskich, ulegał w ostatnich latach nieznacznemu obniżeniu zmniejszając się z 50,8% w 1995 roku. Podobny proces zmniejszania wskaźnika urbanizacji dotyczył również całego kraju. Głównym powodem spadku były migracje ludności miejskiej na obszary wiejskie oraz ujemny poziom przyrostu naturalnego w miastach.

Obszary wiejskie zamieszkiwało 1646,8 tys. osób tj. 11,1% ludności wiejskiej Polski. Dawało to województwu drugie miejsce w kraju po woj. mazowieckim. Rok 2005 był okresem dalszego wzrostu liczby ludności wiejskiej – w ciągu roku ludność wsi zwiększyła się o 8,2 tys. osób.

Tabela 11. Ludność województwa małopolskiego w latach 1999-2005

	1999	2000	2002	2004	2005	Dynamika 1999-2005
Województwo – ogółem	3222,5	3222,4	3237,2	3260,2	3266,2	101,4
- mężczyźni	1569,2	1564,9	1571,5	1581,8	1584,3	101,0
- kobiety	1653,3	1657,5	1665,7	1678,4	1581,9	101,7
z tego: - miasta	1624,2	1629,0	1624,9	1621,6	1619,4	99,7
- wsie	1598,3	1593,4	1612,3	1638,6	1646,8	103,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Rozwój demograficzny województwa przebiegał zdecydowanie korzystniej niż średnio w kraju. Dynamika wzrostu ludności w latach 1999-2005 wynosiła 101,4 i była jedną z najwyższych wśród województw, gdy tymczasem w kraju od 1999 roku notowano systematyczny ubytek rzeczywisty ludności (98,7). Podobnie korzystną sytuację jak województwo małopolskie miały jedynie województwa: pomorskie, mazowieckie i wielkopolskie. W pozostałych województwach nastąpił ubytek rzeczywisty ludności.

Struktura ludności wg płci wykazywała nieznaczną przewagę kobiet – 51,5%, tj. 1681,9 tys. Mężczyźni stanowili 48,5%, tj. 1584,3 tys. osób. Współczynnik feminizacji wynosił 106,1 i był zbliżony do wskaźnika krajowego – 106,5. Podobnie jak w całym kraju uzależniony był od miejsca zamieszkania – na obszarach wiejskich na 100 mężczyzn przypadało 101 kobiet, natomiast w miastach 111.

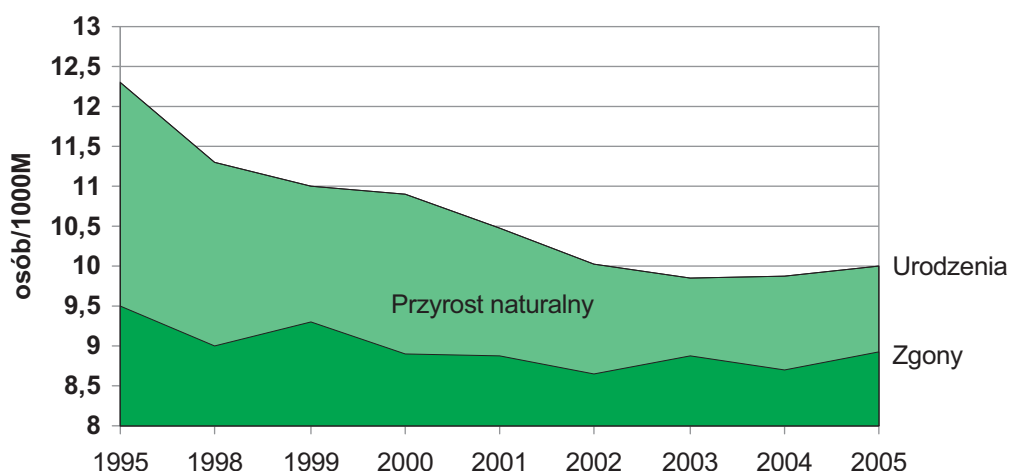
Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 215 osób/km² i była znacznie wyższa od średniej dla kraju (122 osób/km²) – drugie miejsce po województwie śląskim. Wskaźnik ten wykazuje znaczne zróżnicowanie przestrzenne, nawet w powiatach ziemskich – od powyżej 300 osób/km² w powiatach zachodniej części województwa do 75 osób/km² w powiecie miechowskim. Najsilniej zaludniona jest centralna i zachodnia część województwa, najsłabiej – północna i południowo-wschodnia. Małopolskę cechuje wyjątkowo wysoki poziom zaludnienia obszarów wiejskich – 122 osób/km² – pierwsze miejsce w kraju (średnia krajowa 50 osób/km²), co przy znacznym rozproszeniu osadnictwa stwarza wysoką presję na jakość zasobów środowiska i jest przyczyną wysokich kosztów realizacji infrastruktury technicznej.

2. PROCESY DEMOGRAFICZNE

W roku 2004 zahamowany został spadek przyrostu naturalnego w województwie i po raz pierwszy od wielu lat zanotowano jego wzrost w stosunku do roku ubiegłego (o 18,6%), tj. o 0,6 tys. osób. Natomiast w 2005 roku sytuacja uległa pogorszeniu, nastąpiło zmniejszenie przyrostu naturalnego (o 0,2 tys., tj. 6,5%), jednak był on nadal wyższy niż w najgorszym 2003 roku. W porównaniu do średniej krajowej ludność województwa małopolskiego odznaczała się relatywnie wysokim poziomem przyrostu naturalnego – wskaźnik 1,1 na 1000 mieszkańców jest znacznie wyższy od wskaźnika krajowego, który od czterech lat przybiera wartości ujemne i w 2005 roku wynosił $-0,1\text{‰}$. W skali kraju wyższy poziom przyrostu naturalnego niż w województwie małopolskim notowany jest w województwach: pomorskim, warmińsko-mazurskim i podkarpackim.

Ten wyższy poziom przyrostu był efektem znacznego poziomu urodzeń ($10,0\text{‰}$ – w województwie, $9,6\text{‰}$ – w Polsce) oraz niższego niż w innych województwach wskaźnika zgonów ($8,9\text{‰}$ – w województwie, $9,7\text{‰}$ – w Polsce). Wskaźnik urodzeń był wyraźnie wyższy na obszarach wiejskich – $10,9\text{‰}$ (w 2005 roku zahamowany został jego spadek), niż w miastach – $9,1\text{‰}$, gdzie od 2004 zanotowano nawet wzrost poziomu urodzeń. Natomiast poziom zgonów, który systematycznie spadał od 1999 roku zarówno w miastach jak i na wsiach, w roku 2005 wyraźnie wzrósł osiągając poziom roku 2000 i wynosił odpowiednio $9,1\text{‰}$ i $8,8\text{‰}$.

Wykres 12. Przyrost naturalny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

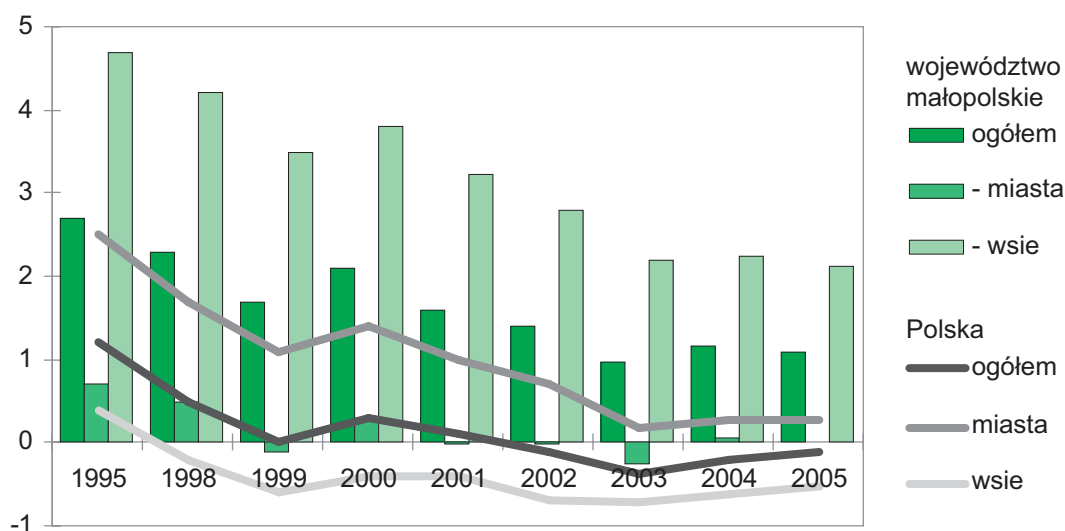
Pomimo dość korzystnej sytuacji demograficznej, podobnie jak w całym kraju, w województwie małopolskim do 2003 roku następował systematyczny spadek przyrostu naturalnego. W latach 1995-2003 przyrost naturalny zmniejszył się o 64%. Ten niekorzystny trend został zahamowany w roku 2004, w którym przy niewielkim wzroście urodzeń (o 0,3% więcej niż rok wcześniej) i znaczącym spadku liczby zgonów (o 1,7%), przyrost naturalny ukształtował się na poziomie 3,8 tys. osób i był wyższy od roku ubiegłego o 18,7%, tj. o 0,6 tys. osób. Analogicznie wskaźnik na 1000 mieszkańców zmniejszył się z 2,7 do 0,98‰, po czym wzrósł do 1,16‰ w roku 2004. W roku 2005 nastąpił dalszy, bardziej dynamiczny wzrost urodzeń (o 1,5%, tj. o 0,5 tys. osób), ale towarzyszył mu również wzrost poziomu zgonów (o 2,6% tj. o 0,7 tys. osób). Spowodowało to niewielki spadek przyrostu naturalnego w stosunku do poziomu roku 2004.

Tabela 12. Wskaźniki ruchu naturalnego

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Urodzenia na 1000 mieszkańców							
Województwo – ogółem	11,0	10,9	10,48	10,03	9,86	9,87	10,0
- miasta	9,0	9,2	8,87	8,58	8,69	8,83	9,08
- wsie	12,9	12,7	12,09	11,48	11,01	10,88	10,9
Zgony na 1000 mieszkańców							
Województwo – ogółem	9,3	8,9	8,87	8,64	8,88	8,71	8,92
- miasta	9,1	8,8	8,89	8,6	8,94	8,78	9,08
- wsie	9,4	8,4	8,86	8,67	8,82	8,63	8,77
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców							
Województwo – ogółem	1,7	2,1	1,61	1,4	0,98	1,16	1,08
- miasta	-0,1	0,3	-0,02	-0,02	-0,26	0,05	0
- wsie	3,5	3,8	3,23	2,8	2,19	2,24	2,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Wykres 13. Przyrost naturalny Małopolski na tle kraju (wskaźnik na 1000 mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Występowały wyraźne różnice pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi. W miastach przyrost naturalny był od kilku lat minimalnie ujemny, w 2003 roku nastąpił wyraźny spadek do minus 412 osób, tj. -0,26‰, natomiast w 2004 roku wzrost do 75 osób, tj. 0,05‰ a w 2005 pozostał na poziomie zerowym. Był on uwarunkowany korzystnymi zmianami w zakresie urodzeń (o 384 dzieci więcej niż w 2004 roku), ale niekorzystnymi w poziomie zgonów (o 419 więcej niż w 2003 r.).

Na terenach wiejskich, pomimo znacznego spadku do 2003 r. i niewielkiego wzrostu w roku 2004, przyrost naturalny pozostawał dość wysoki (3,5 tys. osób, tj. 2,13‰). Spadek przyrostu w roku 2005 nastąpił w wyniku podniesienia się poziomu zgonów (o 286 więcej niż w 2003 r.), przy minimalnym wzroście urodzeń (o 115 osób).

Najniższy poziom przyrostu naturalnego – przyjmujący wartości ujemne – występuje w gminach położonych w zachodniej, północnej i północno-wschodniej części województwa oraz w miastach: Krakowie (-0,8‰) i Tarnowie (-0,7‰), osiągając skrajne wartości w powiatach: miechowskim -4,6‰ (gminy: Gołcza -7,6‰, Książ Wielki -6,9‰) oraz proszowickim -2,5‰, (gminy: Koszyce -5,2‰, Proszowice -4,29‰). Obszar ten charakteryzuje szczególnie niski, ujemny przyrost naturalny na obszarach wiejskich. Wyjątkiem południowych obszarów województwa cechujących się wysokim przyrostem naturalnym jest miasto Zakopane, w którym wskaźnik przyrostu jest ujemny i wynosi -4,3‰. Obszary południowe województwa wyróżniają się wysokim przyrostem na terenach wiejskich, np. gmina Muszyna (9,9‰), Łabowa (9,6‰), Stary Sącz (9,5‰), Piwniczna (9,3‰), oraz znacznie niższym na terenie miast, np. Stary Sącz (-0,2‰), Piwniczna (-1,4‰). Zróżnicowanie przestrzenne wielkości przyrostu naturalnego wykazuje stałą niezmienną tendencję od kilku lat: niskiego lub nawet ujemnego przyrostu na obszarach północnych i zachodnich województwa oraz wysokiego przyrostu w części południowej. Pogłębia to corocznie wyraźne zróżnicowanie struktury wieku ludności na tych obszarach, chociaż od dwóch lat różnice te ulegają nieznacznemu spłaszczeniu.

Korzystnym procesem demograficznym zachodzącym w województwie jest dodatnie saldo migracji w 2005 roku kształtujące się na poziomie 3183 osób i wyrażające się wskaźnikiem 1,0 na 1000 mieszkańców. Jest ono wyrazem atrakcyjności regionu zarówno pod względem gospodarczym, jak i z punktu widzenia warunków życia ludności oraz możliwości zaspokojenia jej potrzeb. Saldo migracji od 1995 roku było na obszarze województwa dodatnie i wykazywało stałą tendencję wzrostową. Wzrastał również poziom ruchów migracyjnych, zarówno napływu jak i odpływu ludności. W 2004 i 2005 roku uległ on nieznacznemu zahamowaniu i zmniejszeniu w porównaniu z 2003 r. o 10%.

Dla kraju średni wskaźnik był od wielu lat ujemny i w 2005 roku wynosił -0,3‰. Wśród województw jedynie cztery miały dodatnie saldo migracji: małopolskie zajmowało drugie miejsce po woj. mazowieckim.

Wśród migrujących zdecydowanie przeważają migrujący wewnątrz województwa – 71,7%, ale jest to jeden z najniższych wskaźników w kraju (po woj. mazowieckim i opolskim) – w pozostałych województwach udział migrujących w obrębie własnego województwa jest wyraźnie wyższy, np. woj. lubelskie i podkarpackie – 83%. Małopolskę charakteryzuje więc wyższy udział migrujących do innych województw, głównie woj. śląskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Wśród migrujących dominują osoby w wieku 20-29 lat: udział tej grupy w napływie ludności wynosi 33%, w odpływie 29%. Grupa ta zdecydowanie przeważa w napływie do miast, natomiast wśród ludności napływającej z miast na obszary wiejskie dominują 30-44-latki.

Rozmieszczenie przestrzenne migracji jest jednak bardzo nierównomierne. Dodatnie, wysokie saldo migracji występuje na obszarach wiejskich, gdzie w roku 2005 przybyło 4126 osób, tj. 2,5‰. Szczególne natężenie napływu ludności na obszary wiejskie miało miejsce w szerokiej strefie podmiejskiej Krakowa, gdzie najwyższy poziom salda migracji wystąpił w gminach powiatu krakowskiego: Mogilany (+21,1‰), Michałowice (+18,8‰), Zielonki (+17,9‰), Wielka Wieś (+11,9‰), Zabierzów (+11,8‰), ale również powiatu wielickiego: Wieliczka (+13,9‰), Niepołomice (+5,3‰) oraz północnej części powiatu myślenickiego: Dobczyce (+6,8‰), Myślenice (+6,7‰) i Siepraw (+4,7‰). Niższy poziom salda migracji, ale również dodatni, występował na obszarach podmiejskich Tarnowa (w gminach: Tarnów +8,7‰, Wierzchosławice +5,1‰, Skrzyszów +3,7‰) oraz Nowego Sącza (w gminach: Chelmec +6,4‰, Podegrodzie +5,6‰). Na pozostałych obszarach wiejskich, głównie powiatów rolniczych północnej części województwa (miechowski, dąbrowski) oraz obszarów górskich (powiat limanowski, gorlicki, nowosądecki) obserwuje się przewagę odpływu ludności.

Tabela 13. Migracje ludności

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Zameldowania na pobyt stały – ogółem województwo	32915	29786	28277	30215	34183	33869	32390
- miasta	14686	14061	14061	14528	15962	15676	15671
- wsie	18229	15725	14216	15687	18221	18193	16718
Wymeldowania z pobytu stałego – ogółem województwo	31255	27742	25690	27116	30631	30665	29207
- miasta	16151	14684	13739	15146	17512	17465	16614
- wsie	15104	13058	11951	11970	13119	13200	12593
Saldo migracji – ogółem województwo	1660	2044	2587	3212	3552	3204	3183
- miasta	-1465	-623	322	-563	-1550	-1789	-943
- wsie	3125	2667	2265	3717	5102	4993	4126
Saldo migracji na 1000 mieszkań- ców – ogółem województwo	0,5	0,6	0,8	1,0	1,1	1,0	0,98
- miasta	-0,9	-0,4	0,2	-0,4	-1,0	-1,1	-0,6
- wsie	2,0	1,7	1,4	2,3	3,1	3,0	2,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

W 2005 roku utrzymywało się, choć uległo wyraźnemu zmniejszeniu, ujemne saldo migracji dla miast (ubyło 943 osoby, tj. -0,6‰). Jedynie 11 miast wykazywało dodatnie saldo migracji: z dużych miast tylko Kraków (+1447 osób, tj. 1,97‰), pozostałe to miasta małe o niskim, dodatnim saldzie z wyjątkiem miast strefy podmiejskiej Krakowa: Niepołomice (+15,5‰), Wieliczka (+14,9‰), Skała (+3,8‰). W Tarnowie ubyło 567 osób (-4,8‰) a w Nowym Sączu -96 osób (-1,1‰). Odptyw ludności obejmuje także małe miasta położone w obszarach rolniczych oraz wszystkie miasta przemysłowe zachodniej części województwa.

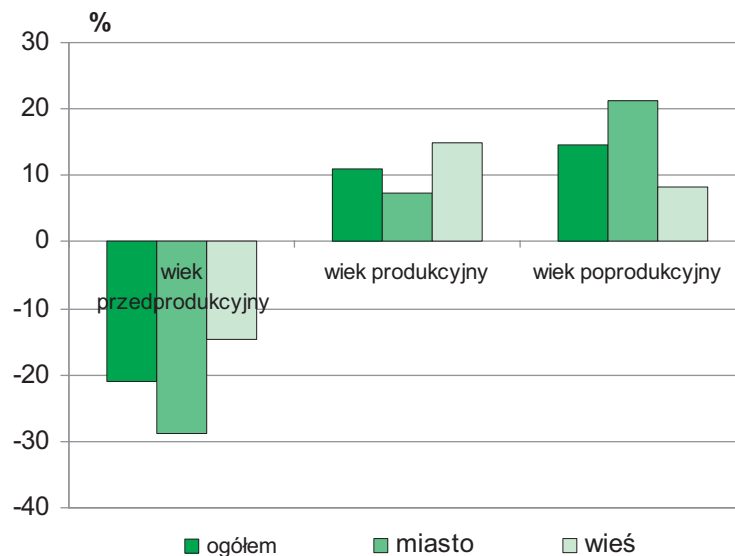
3. STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI.

Ludność województwa małopolskiego cechowała się zbliżoną strukturą wieku do średniej dla kraju. Charakteryzował ją podobny udział ludności w wieku przedprodukcyjnym: 21,9% (kraj 20,6%), niższy w wieku produkcyjnym: 62,6% (kraj 64%) i nieznacznie wyższy w wieku poprodukcyjnym: 15,5% (kraj 15,4%).

W ostatnich latach, podobnie jak w całym kraju, nastąpiły niewielkie zmiany struktury w kierunku zmniejszania się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 28,4% w roku 1995 do 21,9% w roku 2005), oraz systematycznego wzrostu w wieku produkcyjnym (z 57,8% w roku 1995 do 62,6% w roku 2005) i poprodukcyjnym (z 13,8% w roku 1995 do 15,5% w roku 2005). Podstawowy wpływ na liczebność dwóch pierwszych grup wiekowych miała zmniejszająca się do roku 2003 liczba urodzeń oraz wejście w wiek produkcyjny osób urodzonych w pierwszej połowie lat 80-tych, tj. w okresie ostatniego wyżu demograficznego.

Zmiany te w zróżnicowanym stopniu dotyczyły miast i obszarów wiejskich. W latach 1995-2005 w miastach nastąpił gwałtowny spadek grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym (o -28,8%), nieznaczny wzrost w wieku produkcyjnym (o 7,5%) oraz bardzo duży wzrost w wieku poprodukcyjnym (o 21,3%). Obszary wiejskie charakteryzowały bardziej wyrównane zmiany struktury wiekowej. Ludność w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się tu o 14,6% w stosunku do poziomu z roku 1995, w wieku produkcyjnym wzrosła o 14,9% a w wieku poprodukcyjnym o 8,4%.

Wykres 14. Zmiany struktury wiekowej ludności województwa małopolskiego w latach 1995-2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Podobnie jak pozostałe czynniki demograficzne obraz struktury wiekowej ludności jest bardzo zróżnicowany przestrzennie.

Najmłodszą strukturą wieku charakteryzują się obszary położone na południu i wschodzie województwa, gdzie udział ludności w wieku poprodukcyjnym kształtuje się na poziomie 14%. Natomiast największy udział ludności w wieku emerytalnym występuje w Krakowie (17,4%) oraz na obszarze północnym województwa. Tereny te cechuje wyjątkowo wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym zamieszkującej obszary wiejskie i znacznie młodsza struktura wieku ludności miejskiej.

Tabela 14. Struktura wieku ludności

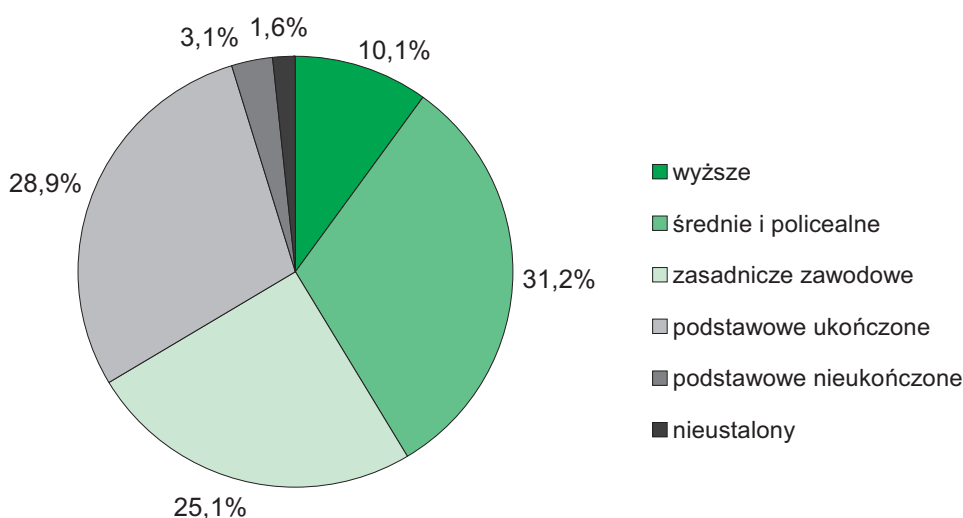
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ludność ogółem	3222,5	3233,8	3240,9	3237,2	3252,9	3260,2	3266,2
z tego w wieku:							
- przedprodukcyjnym (0-17 lat)	835,2	815,4	792,2	772,0	751,2	731,3	713,6
- produkcyjnym (18-59 l. - kob., 18-64 l. - męż.)	1916,0	1939,7	1965,1	1977,4	2008,1	2028,7	2046,6
- poprodukcyjnym (60 l. i w. - kob., 65 l. i w. - męż.)	471,3	478,8	483,7	487,8	493,7	500,2	506,0
Województwo – ludność							
z tego w wieku:							
- przedprodukcyjnym	25,9	25,2	24,4	23,8	23,1	22,4	21,9
- produkcyjnym	59,5	60,0	60,7	61,1	61,7	62,3	62,6
- poprodukcyjnym	14,6	14,8	14,9	15,1	15,2	15,3	15,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

4. WYKSZTAŁCENIE

Poziom wykształcenia ludności badany jest jedynie podczas spisu powszechnego, stąd też ostatnie dane pochodzą z roku 2002. Jednak z uwagi na ważkość tego zagadnienia dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa są one prezentowane również w tym roczniku raportu. Badaniem poziomu wykształcenia w czasie NSR 2002 w województwie małopolskim objęte zostało 2707,0 tys. osób w wieku 13 lat i więcej.³ Wykształcenie wyższe od podstawowego posiadało 1796,1 tys. osób, tj. 66,4%. Najliczniejszą grupę osób stanowiły osoby z wykształceniem średnim – 1434,6 tys. osób, tj. 53,0%.

Wykres 15. Struktura poziomu wykształcenia ludności w 2002 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego w Krakowie „Raport z wyników spisów powszechnych. Województwo małopolskie”.

Analiza poziomu wykształcenia według płci wykazuje wyższy poziom wykształcenia kobiet. Kobiety z wykształceniem wyższym stanowiły 10,6% ogółu (mężczyźni – 9,5%), z wykształceniem średnim i policealnym 35,3% (mężczyźni – 26,7%).

Wśród mężczyzn wyraźnie dominowała natomiast grupa z wykształceniem zasadniczym zawodowym, która stanowiła 32,2% (kobiety 18,5%).

Poziom wykształcenia był wyraźnie zależny od charakteru miejsca zamieszkania. Wśród mieszkańców miast wyższy był udział ludności z wykształceniem wyższym – 15,5% (wieś – 4,2%), policealnym – 4,2% (wieś – 2,1%) oraz ogólnokształcącym – 12,5% (wieś – 4,0%). Natomiast na obszarach wiejskich ludność była zdecydowanie słabiej wykształcona. Wysoki był udział ludności z wykształceniem podstawowym – 37,5% (miasto 21,0%) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 30,9% (miasto – 19,8%).

W porównaniu do struktury poziomu wykształcenia ludności kraju województwo małopolskie cechował wyższy udział ludności z wykształceniem ponadpodstawowym – 66,4% (kraj – 64,6%), w tym z wykształceniem wyższym – 10,1% (kraj – 9,9%), średnim – 53,0%, (kraj – 51,6%), w tym szczególnie z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 25,1% (kraj – 23,2%).

³ Badaniem poziomu wykształcenia w czasie NSP w roku 2002 została objęta ludność w wieku 13 lat i więcej. Jednak dla grupy ludności w wieku 13-15 lat można mówić jedynie o wykształceniu podstawowym (ukończonym lub nieukończonym).

Tabela 15. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Wyszczególnienie	Ogółem w tys. osób	Struktura w % kraj	Struktura w % województwo małopolskie		
			ogółem	miasta	Wsie
Ludność w wieku 13 lat i więcej	2707,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Poziom wykształcenia					
Wyższe	272,9	9,9	10,1	15,5	4,2
Policealne	88,6	3,2	3,3	4,3	2,1
Średnie – razem w tym:	1434,6	51,6	53,0	54,5	51,4
zawodowe	526,8	19,7	19,5	22,2	16,5
ogólnokształcące	228,6	8,6	8,4	12,5	4,0
zasadnicze zawodowe	679,2	23,2	25,1	19,8	30,9
Podstawowe ukończone	782,9	29,8	28,9	21,0	37,5
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	85,0	3,6	3,1	2,0	4,4
Nieustalony	43,0	2,0	1,6	2,7	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego w Krakowie „Raport z wyników spisów powszechnych. Województwo małopolskie”

W okresie 1988-2002⁴ poziom wykształcenia ludności województwa małopolskiego wyraźnie wzrósł. Odsetek osób z wykształceniem ponadpodstawowym zwiększył się z 57,0% w roku 1988 do 68,9% w roku 2002. Obserwuje się tendencję wzrostową odsetka osób z wykształceniem wyższym z 7,2% do 10,5% (o 65,0%) oraz średnim i policealnym z 24,4% do 32,4% (o 50,7%). Niewielki wzrost dotyczył osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym z 25,3% do 26,1% (o 16,9%), natomiast nastąpił wyraźny spadek udziału osób z wykształceniem podstawowym z 38,3% do 27,2% i niepełnym podstawowym z 4,8% do 2,2%.

⁴ NSP w roku 2002 obejmował badaniem wykształcenia ludności grupę wiekową 13 lat i więcej. Natomiast NSP w roku 1988 obejmował tym badaniem tylko ludność w wieku 15 lat i więcej. Dlatego też dla porównania zmian poziomu wykształcenia w okresie międzyspisowym analizowane są grupy ludności w wieku 15 lat i więcej dla obydwu spisów.

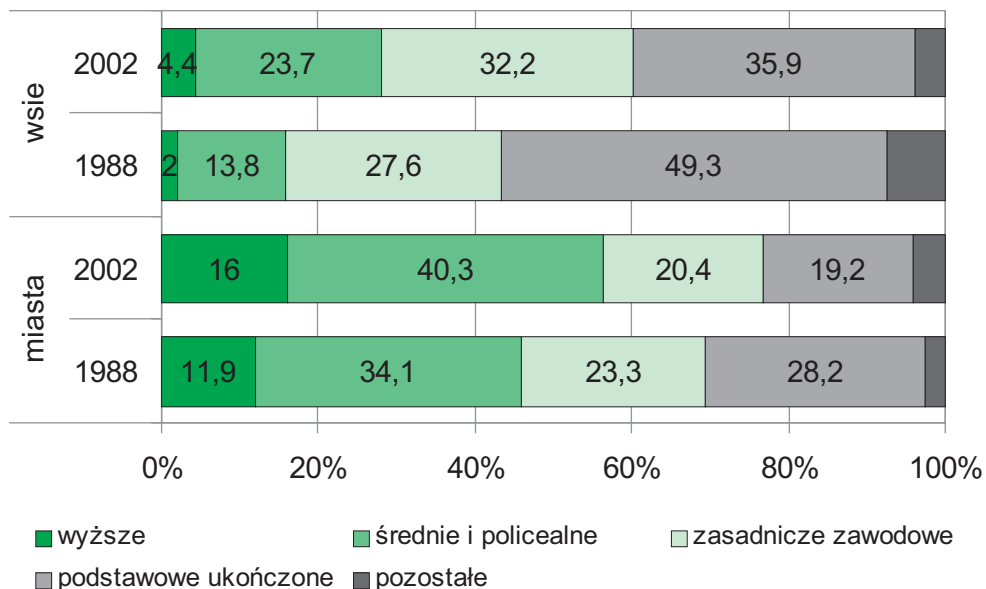
Wykres 16. Zmiany poziomu wykształcenia ludności w latach 1988-2002 (ludność w wieku 15 lat i więcej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego w Krakowie „Raport z wyników spisów powszechnych. Województwo małopolskie”.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania należy zauważyć szczególnie wysoką dynamikę wzrostu liczby osób z wykształceniem wyższym (151%) oraz średnim i policealnym (96,0%) na obszarach wiejskich, co wyraźnie obrazuje uzupełnianie wykształcenia przez ludność wiejską.

Wykres 17. Struktura poziomu wykształcenia ludności w latach 1988-2002 według miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego w Krakowie „Raport z wyników spisów powszechnych. Województwo małopolskie”.

II. Ochrona zdrowia

1. FINANSOWANIE OPIEKI ZDROWOTNEJ

W roku 2005 na sfinansowanie kosztów świadczeń Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie przeznaczył 2796,8 mln. zł., co stanowiło wzrost o 8% w porównaniu do roku 2004.

Tabela 16. Wysokość kwot wydatkowanych przez MOW NFZ na pokrycie kosztów poszczególnych rodzajów świadczeń.

Rodzaj świadczenia	2001	2002	2003	2004	2005	Dynamika 2005 / 04
Podstawowa opieka zdrowotna	250 770,50	256 569,20	242 000,00	296 476,00	309 200,00	104,3%
Ambulatoryjna opieka specjalist.	150 544,10	160 238,56	139 000,00	185 350,00	197 941,00	106,8%
Leczenie stomatologiczne	67 594,00	70 260,98	67 000,00	78 740,00	83 122,00	105,6%
Leczenie szpitalne	980 386,70	1 055 133,37	928 028,48	1 055 532,00	1 169 204,00	110,8%
Opieka psych. i leczenie uzależnień			62 240,00	73 131,00	76 500,00	104,6%
Pomoc doraźna i transport sanit.	59 920,20	61 508,95	52 000,00	65 313,00	68 300,00	104,6%
Lecznictwo uzdrowiskowe	30 334,60	33 589,13	30 000,00	58 138,00	60 386,00	103,9%
Opieka długoterminowa	24 932,30	31 332,58	27 500,00	52 246,00	53 700,00	102,8%
Refundacja cen leków	434 986,90	451 980,30	500 000,00	527 937,00	527 937,00	106,4%
Sprzęt ortop. i środki pomocnicze	23 873,20	31 241,55	31 000,00	40 777,00	46 121,00	113,1%
Rehabilitacja lecznicza	25 920,60	29 005,78	25 760,00	69 951,00	75 634,00	108,1%
Świadczenia odrębnie kontraktow.	9 839,60	12 377,26	9 504,50	80 610,00	86 400,00	107,2%
Programy zdrowotne	2 966,60	3 939,74	3 000,00	0,00	8 671,00	0,0%
Inne świadczenia	27	320,48	500	0	0	0,0%
Ogółem	2 062 096,30	2 197 497,88	2 117 532,98	2 584 201,00	2 796 814,00	108,2%

Źródło: Narodowy Fundusz Zdrowia (www.nfz.gov.pl), Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia (www.nfz-krakow.pl)

2. STAN BAZY SŁUŻBY ZDROWIA

Zasoby kadrowe

W roku 2005 nastąpiło zmniejszenie zatrudnienia personelu medycznego w stosunku do roku 2004 ogółem o 1661 osoby, w tym największy spadek odnotowano w grupie lekarzy 879 osób, pielęgniarek 336 osób, położnych 81 osób i lekarzy stomatologów 74 osoby. Nastąpił 10% spadek zatrudnienia personelu medycznego z wyższym wykształceniem oraz 3% spadek zatrudnienia personelu medycznego

ze średnim wykształceniem, zatrudnionego podstawowo w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej.

Tabela 17. Personel medyczny z wyższym wykształceniem zatrudniony podstawowo w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej w latach 1999 - 2005

Grupa zawodowa	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Lekarze	7 737	6 874	7 233	7 516	7 567	7 693	6 796
Lekarze stomatolodzy	1 214	1 194	1 249	1 342	1 381	1 259	1 185
Mgr rehabilitacji	511	462	472	523	467	435	380
Mgr pielęgniarstwa	383	335	381	412	489	524	512
Psycholodzy	331	301	297	322	332	356	324
Farmaceuci	470	337	309	284	277	201	159
Analitycy medyczni	289	264	252	275	287	294	288

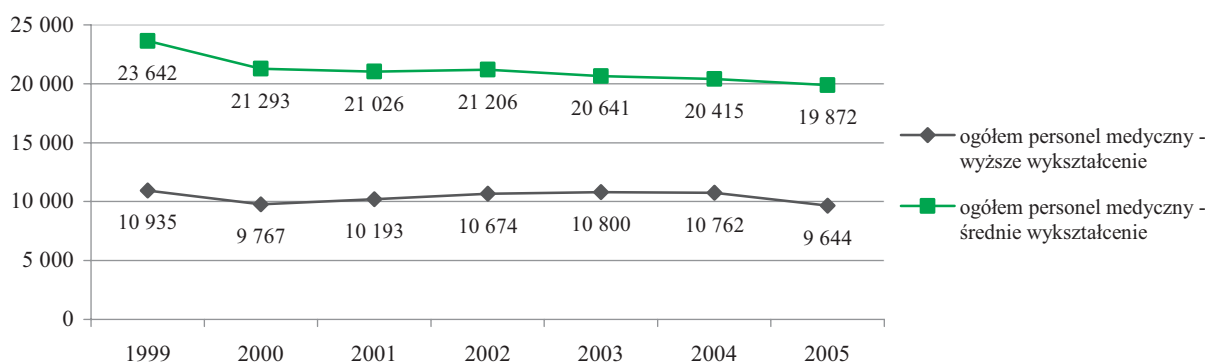
Źródło: Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego

Tabela 18. Personel medyczny ze średnim wykształceniem zatrudniony podstawowo w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej w latach 1999 - 2005

Grupa zawodowa	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Pielęgniarki	17 027	15 469	15 400	15 670	15 368	15 271	14 935
Położne	2 024	1 960	1 957	1 938	1 845	1 824	1 743
Technicy dentyści	250	157	113	112	111	122	82
Technicy farmaceutyczni	276	255	249	209	178	131	135
Technicy analityki medycznej	1 498	1 163	1 090	1 028	962	887	845
Technicy elektroradiologii	907	873	842	845	808	797	778
Technicy fizjoterapii	927	782	771	786	787	815	821
Technicy masażysty	213	185	196	220	223	209	199
Dietetycy	520	449	408	398	359	359	334

Źródło: Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego

Wykres 18. Zatrudnienie ogółem personelu medycznego w latach 1999-2004

Źródło: opracowanie własne na podstawie MCZP

Zasoby i działalność lecznictwa ambulatoryjnego

W roku 2005 na terenie województwa małopolskiego ambulatoryjną opiekę zdrowotną dla ogółu ludności, w służbie medycyny pracy i w rehabilitacyjnych spółdzielniach inwalidów, zapewniały publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Ogółem działało 1 168 przychodni i ośrodków zdrowia, w tym 284 w zakładach publicznych i 884 w zakładach niepublicznych. Liczba przychodni dla ogółu ludności łącznie z ośrodkami zdrowia wynosiła na koniec 2005 roku 1 108. Zmniejszyła się (o 16) w stosunku do roku poprzedniego liczba przychodni w służbie medycyny pracy i wynosiła 60. Ponadto działało 390 praktyk lekarskich, tj. o 5 mniej niż w roku 2004.

W 2005 roku ogółem w zakładach opieki zdrowotnej i praktykach lekarskich w ambulatoryjnej podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej (dla ogółu ludności, przy zakładach pracy) lekarze udzielili 20,7 mln. porad o 1,1 mln. porad (5,5%) więcej niż w roku 2004.

W podstawowej opiece zdrowotnej województwa małopolskiego w poradniach ogólnych lekarze udzielili 8,6 mln. porad, w tym 243,8 tys. wizyt domowych (odsetek wizyt domowych wynosi 2,8%). W porównaniu z rokiem 2004, w którym udzielono 8,2 mln. porad, nastąpił wzrost liczby porad o 370,9 tys.

W poradniach dla dzieci udzielono w 2005 r. 3,6 mln. porad, z czego 73,1 tys. stanowiły wizyty domowe (2,0%). Dla porównania w roku 2004 udzielonych zostało 3,5 mln. porad, w tym wizyt domowych było 77,2 tys. (2,2%).

W specjalistycznej opiece zdrowotnej dla ogółu ludności i służbie medycyny pracy lekarze specjaliści udzielili 8,1 mln. porad, tj. o 437,6 tys. porad więcej niż w roku 2004.

Liczba porad udzielonych przez lekarzy stomatologów zwiększyła się o 138,7 tys., tj. z poziomu 2,5 mln. do 2,6 mln. porad.

Tabela 19. Porady udzielone w podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej w zakładach publicznych, niepublicznych i praktykach lekarskich.

Rok	liczba udzielonych porad			z tego w			
	razem	w tym:		podstawowej opiece zdrowotnej	specjalistycznej opiece zdrowotnej		
		lekarskie	stomatologiczne		razem	lekarskie	stomatologiczne
2002	21 952 751	19 202 185	2 750 566	11 488 008	10 464 743	7 714 177	2 750 566
2003	22 137 810	19 442 975	2 694 835	11 752 350	10 385 460	7 690 625	2 694 835
2004	22 155 930	19 659 067	2 496 863	11 730 145	10 425 785	7 928 922	2 496 863
2005	23 205 003	20 731 401	2 473 602	12 190 319	10 702 192	8 066 575	2 635 617

Źródło: Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego

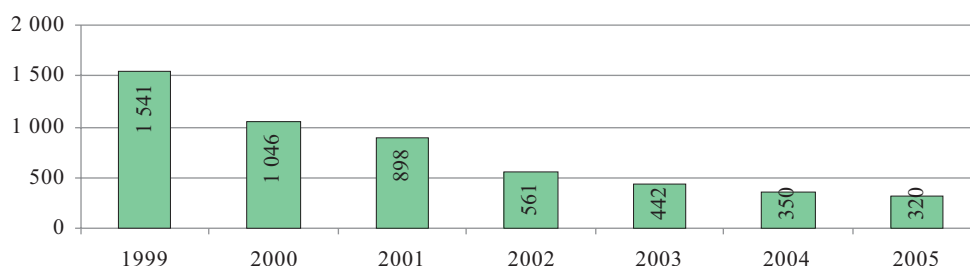
Choroby zawodowe

Z informacji Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego⁵ wynika, że w roku 2005 stwierdzono ogółem 320 przypadków chorób zawodowych (tj. o 9% mniej niż w roku 2004), w tym 26% to przewlekłe choroby narządu głosu, 14% stanowią pylice płuc, 13% to nowotwory złośliwe powstałe

⁵ WSSE w Krakowie "Ocena stanu sanitarnego i sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zatruc w województwie małopolskim w roku 2005, str. 38

w wyniku działania czynników rakotwórczych, 8% to uszkodzenia słuchu wywołane hałasem. Ogólna liczba chorób zawodowych systematycznie spada w kolejnych latach.

Wykres 19. Liczba chorób zawodowych w województwie małopolskim w latach 1999-2005

Źródło: opracowanie własne

Zasoby i działalność lecznictwa stacjonarnego

Na koniec 2005 roku w województwie małopolskim w ramach stacjonarnej opieki medycznej funkcjonowały 42 szpitale publiczne o charakterze ogólnym (w tym: 13 szpitali wojewódzkich, 21 szpitali powiatowych oraz 8 szpitali resortowych), 2 szpitale publiczne psychiatryczne, 21 niepublicznych ogólnych zakładów opieki stacjonarnej, 3 niepubliczne psychiatryczne zakłady opieki stacjonarnej, 25 jednostek publicznych i niepublicznych świadczących usługi w zakresie opieki długoterminowej. Jednostki opieki stacjonarnej dysponowały ogółem 17 843 łózkami

Wyszczególnienie	liczba łóżek 2004	%	liczba łóżek 2005	%
wojewódzkie	5 132	28%	4 764	27%
powiatowe	7 810	42%	7 727	43%
resortowe	3 423	19%	3 377	19%
niepubliczne	1 948	11%	1 975	11%
Ogółem	18 313	100%	17 834	100%

Szpitale publiczne działające na terenie województwa małopolskiego dysponowały ogółem 14279 łózkami. Wskaźnik liczby leczonych na 10 tys. ludności od roku 1999 systematycznie rośnie (z wyjątkiem roku 2003). Podobną tendencję można zaobserwować w zakresie przeciętnego wykorzystania łóżka w dniach. Przeciętny okres pobytu leczonego w dniach systematycznie skraca się - w roku 1999 wynosił on 10,3 , w 2004 roku 7,9 natomiast w 2005 roku 7,5.

Tabela 20. Wskaźniki działalności szpitali ogólnych

Wskaźnik	Polska*					Woj. Małopolskie**					
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Liczba leczonych na 10 000 ludności	1 554	1 640	1 740	1 802	1 834	1 321	1 377	1 450	1 402	1 483	1 499
Przelotowość – liczba chorych na 1 łóżko	31,5	33,7	34,9	36,7	38,2	28,7	30,8	32,7	32,5	35,2	36,3
Przeciętny okres pobytu leczonego (w dniach)	8,9	8,4	8,0	7,5	6,9	9,9	9,5	9,0	8,7	7,9	7,5
Przeciętne wykorzystanie łóżka (w dniach)	278	282	280	273	262	285,3	292,1	293,8	284	276,2	272,7

* dot. publicznych i niepublicznych szpitali ogólnych

** dot. publicznych szpitali ogólnych

Źródło: Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego

Na terenie województwa małopolskiego w 2005 r. działały 2 publiczne szpitale psychiatryczne, w których liczba łóżek rzeczywistych na dzień 31 grudnia wynosiła 1 052 co oznacza, że w stosunku do roku ubiegłego liczba łóżek spadła o 62. Zmniejszyła się również liczba pacjentów leczonych (bez ruchu międzyoddziałowego) z 13 065 w roku 2004 do 12 895 w roku 2005, tj. o 170 leczonych mniej.

Tabela 21. Wskaźniki działalności szpitali psychiatrycznych publicznych

Wskaźnik	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Liczba leczonych na 10 000 ludności	32,7	33,9	37,8	37,2	36,9	35,7
Przelotowość – liczba chorych na 1 łóżko	9,7	9,9	11,3	11,2	10,7	11,0
Przeciętny okres pobytu leczonego (w dniach)	35,0	34,8	31,7	31,2	30,3	30,9
Przeciętne wykorzystanie łóżka (w dniach)	340,6	345,7	357,6	350,1	325,0	339,5

Źródło: Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego

Ponadto usługi w zakresie leczenia stacjonarnego udzielane były przez niepubliczne zakłady. Według stanu na dzień 31.12.2005 r. jednostek takich było 24 w tym 3 zakłady psychiatryczne dla osób uzależnionych.

Liczba łóżek rzeczywistych w niepublicznych ogólnych zakładach opieki stacjonarnej na koniec 2005 r. wynosiła 586, tj. o 4 łóżka mniej niż w roku 2004. Zmniejszeniu uległa również liczba leczonych pacjentów (bez ruchu międzyoddziałowego) – w ciągu 2005 roku hospitalizowanych było 24097, tj. o 1067 mniej niż w roku poprzednim.

Zmianie uległa liczba łóżek w niepublicznych psychiatrycznych zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej ze 116 łóżek w 2004 r. do 123 w roku 2005. Odnotowano również wzrost liczby leczonych o 88, tj. z 818 leczonych w roku 2004 do 906 w 2005 roku.

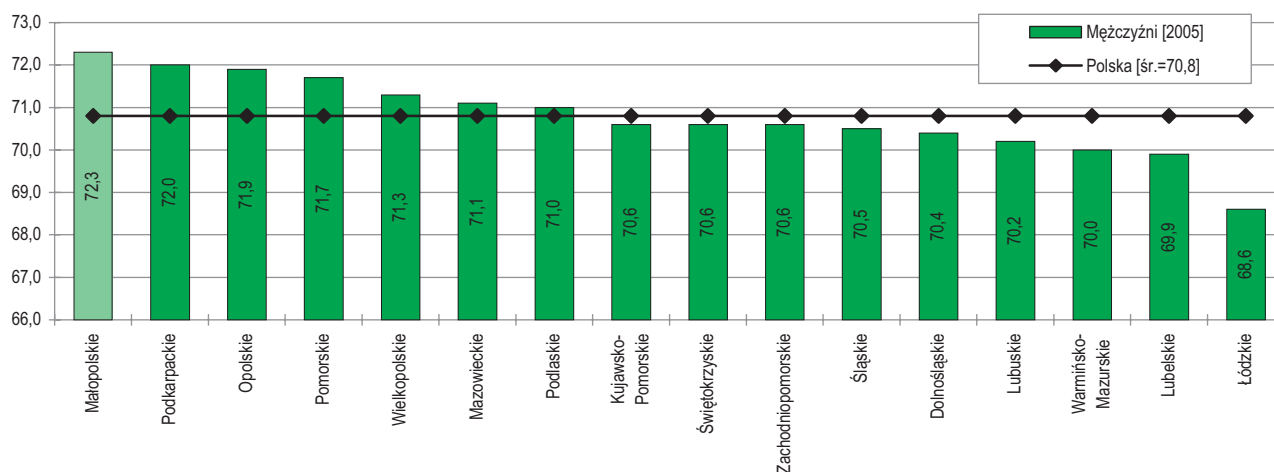
W zakresie opieki długoterminowej świadczenia udzielane były przez publiczne i niepubliczne zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, zakłady opiekuńczo-lecznicze oraz hospicja. Ogółem dysponowały one 1803 łózkami, w tym w jednostkach publicznych było 500 łóżek (28%). Liczba leczonych w roku 2005 w opiece długoterminowej wynosiła 4347 (tj. o 222 więcej niż w roku 2004). W ramach zakładów opieki długoterminowej na terenie województwa działały 4 hospicja. Liczba łóżek w tych

jednostkach wynosiła 73, tj. o 10 łóżek więcej niż w roku 2004, liczba leczonych 651 osób. Średni okres pobytu pacjentów w hospicjach w roku 2004 wynosił 32,7 dni natomiast w 2005 r. średnio 36,9 dnia. Zakłady opiekuńczo-lecznicze w roku 2004 dysponowały 1 635 łóżkami, na których było leczonych 3 486 pacjentów, natomiast w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych przebywało 210 pacjentów na 95 łóżkach. Średni okres pobytu w roku 2005 w zakładach opieki długoterminowej wynosił 79,4 dni (80,9 dnia w roku 2004).

3. STAN ZDROWIA LUDNOŚCI

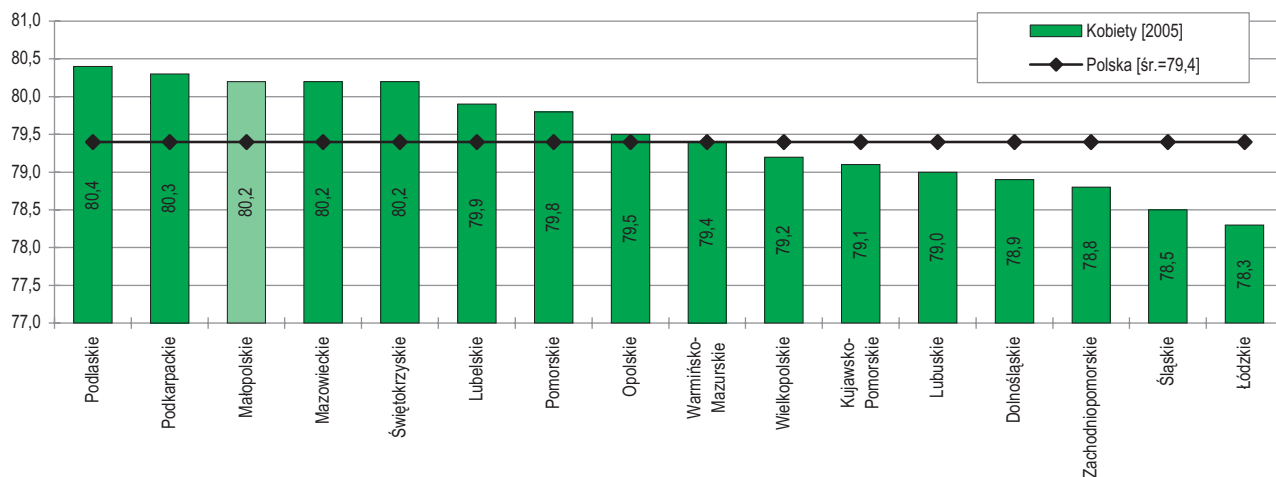
Przeciętne dalsze trwanie życia kobiet w Województwie Małopolskim wynosi 80,2 i jest dłuższe niż średnia dla Polski 79,4. Podobnie jest w przypadku przeciętnego dalszego trwania życia dla mężczyzn w województwie małopolskim, tj. 72,3, natomiast średnia dla Polski wynosi 70,8. Województwo małopolskie zajmuje pierwsze (w przypadku mężczyzn) i trzecie (w przypadku kobiet) miejsce pod względem długości życia.

Wykres 20. Przeciętne trwanie życia mężczyzn

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Wykres 21. Przeciętne trwanie życia kobiet

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Ostatnie dostępne dane nt. przyczyn zgonów w województwie dotyczą roku 2004. W 2004 roku zanotowano mniejszą o 429 liczbę zgonów, tj. 28223 w porównaniu do roku 2003. Głównymi przyczynami zgonów w województwie małopolskim były choroby układu krążenia (51%) oraz choroby nowotworowe (24%), natomiast w pozostałych przyczynach zgonów największy udział wypadki i nieszczęśliwe następstwa wypadków (7%), oraz choroby płuc – zapalenie płuc, zapalenia oskrzeli, rozedma i astma (4%).

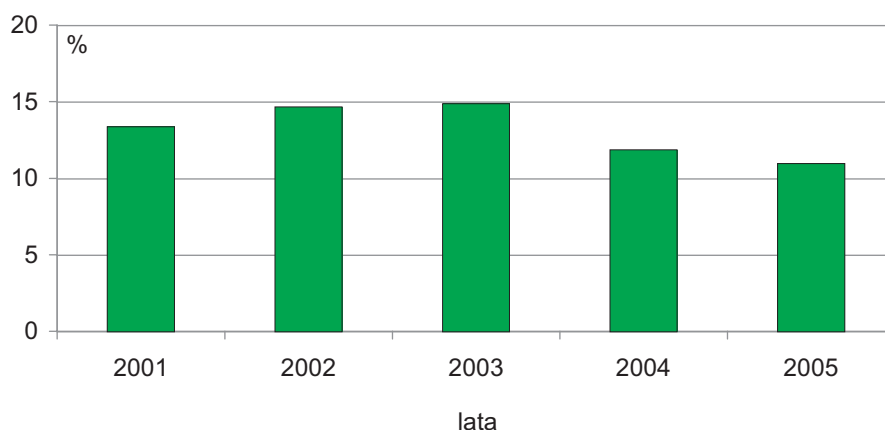
1. KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2005 roku świadczeniami pomocy społecznej objęto 11% mieszkańców Małopolski⁶ w porównaniu do 12% w roku 2004 oraz blisko 15% w latach poprzednich, kiedy to katalog świadczeń pieniężnych był znacznie szerszy i obejmował formy wsparcia obecnie – w drodze reformy systemu – wyłączone ze sfery pomocy społecznej.

Utrzymującemu się, stosunkowo niewysokiemu, odsetkowi klientów pomocy społecznej w populacji mieszkańców regionu, będącego przez lata wskaźnikiem niższym niż średnia dla kraju⁷ towarzyszy stały rozwój infrastruktury socjalnej. W ostatnim roku powstały kolejne ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, jednostki specjalistycznego poradnictwa, placówki opiekuńczo-wychowawcze. Rozpoczęły działalność następne ośrodki interwencji kryzysowej oraz ośrodek adopcyjno-opiekuńczy. Wdrażana jest reforma systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. W wyniku tych działań, w ramach propagowania rodzinnych form sprawowania pieczy nad dziećmi osieroconymi powstało kilkadziesiąt nowych rodzin zastępczych, w których ulokowano grupę ponad dwustu dzieci. Rozwojowi zaplecza pomocy społecznej towarzyszy wzrost liczebności kadr, związany z tworzeniem się nowych jednostek, jak również podnoszeniem standardów świadczonych usług, czego przykładem jest, korzystniejszy niż przed rokiem wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych w małopolskich ośrodkach pomocy społecznej, będących podstawowym ogniwem systemu wsparcia. Prowadzone są liczne projekty społeczne, adresowane do grup pozostających w kręgu zainteresowania pomocy społecznej.

W 2005 roku świadczeniami pomocy społecznej objęto 100 763 małopolskie rodziny (zamieszkałe w większości na wsi), tj. 359 866 osób, co daje tej grupie 11%-towy udział w liczbie mieszkańców województwa, mniejszy niż w roku poprzednim.

Wykres 22. Udział korzystających z pomocy społecznej w ludności województwa

* odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie mieszkańców województwa. (rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną – świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych – bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2001 r., 2003 r., 2005 r.; danych Głównego Urzędu Statystycznego – „Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2005 r.” – www.stat.gov.pl

⁶ Odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie mieszkańców województwa. Przytoczone dane nie uwzględniają liczby osób objętych pomocą instytucjonalną – patrz rozdział „Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej”.

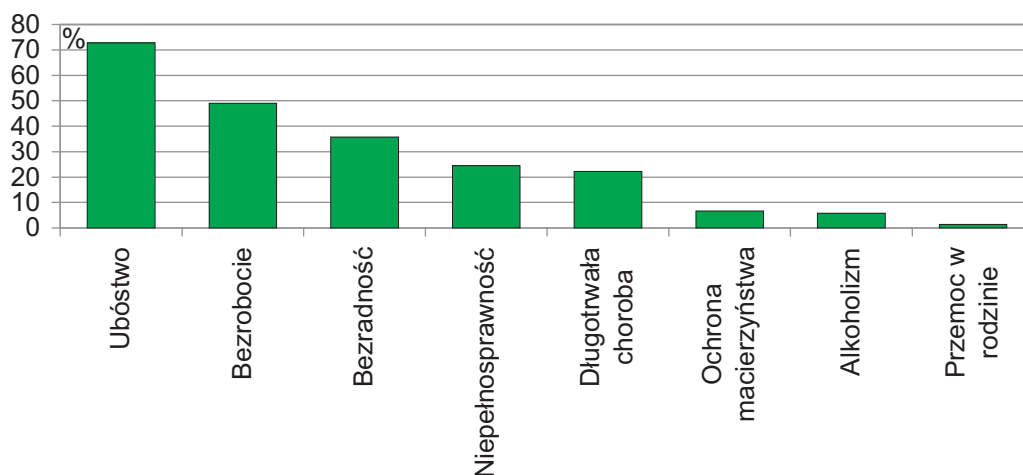
⁷ Przykładowo w roku 2002 pomocą społeczną w województwie małopolskim objętych było 14,7% mieszkańców przy średniej ogólnopolskiej 16% (od 23,7% w województwie warmińsko-mazurskim do 10,8% w województwie śląskim), w roku 2003 – 14,9% przy średniej wartości dla Polski 16,4% (od 24,1% w województwie warmińsko-mazurskim do 11,4% dla województwa śląskiego) – Dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – www.mps.gov.pl

Liczba mieszkańców Małopolski korzystających z pomocy społecznej sukcesywnie zmniejszała się w ciągu ostatnich lat, głównie z przyczyny wydzielenia z pomocy społecznej świadczeń rodzinnych. Pomiędzy rokiem 2003 a 2004 zmniejszyła się o ponad 100 tysięcy, a w ciągu ostatniego roku o kolejne 26 tysięcy, porównując liczbę osób żyjących w rodzinach objętych pomocą. Liczba rodzin pozostających w kręgu pomocy społecznej w porównaniu do roku 2003 zmalała o blisko 32 tysiące.

Najliczniejszą kategorię rodzin korzystających z pomocy społecznej w roku 2005, tak jak i w latach poprzednich, stanowiły rodziny z dziećmi – ponad 55% ogółu, z czego blisko połowa to rodziny wielodzietne, mające na utrzymaniu troje lub więcej dzieci. Rodziny emerytów i rencistów stanowiły 24,7% ogółu rodzin klientów pomocy społecznej (26,2% w 2001 roku; 23,4% w roku 2003), rodziny niepełne 11,9% (10,8% w roku 2001; 10,1% w 2003 roku).

Wśród trudnych sytuacji życiowych, stanowiących podstawę przyznania świadczeń dominowało ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność i przewlekła choroba. Rzadziej wsparcie udzielane było ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa, z powodu alkoholizmu w rodzinie czy przemocy domowej.

Wykres 23. Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2005 roku

* odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z danej przyczyny w ogólnej liczbie klientów (l. osób w rodzinach świadczeniobiorców). Podane wartości nie sumują się ponieważ sytuację wielu osób charakteryzuje występowanie kilku problemów jednocześnie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2005 r.

Ubóstwo jako dominujący problem towarzyszyło w 2005 roku blisko 73% osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobocie 49%. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uznano za decydujący powód przyznania świadczenia w przypadku 36%, a trudna sytuacja życiowa związana z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą dotyczyła odpowiednio 25% oraz 22% wszystkich klientów. Pozostałe powody przyznania pomocy miały mniejsze znaczenie w grupie dominujących przyczyn wsparcia – od blisko 7% w przypadku ochrony macierzyństwa do 1,4% w przypadku przemocy w rodzinie. Sieroctwo, zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa, bezdomność, trudności życiowe po opuszczeniu zakładu karnego oraz narkomania były udziałem od 1 do 0,1% objętych pomocą.

Warto zauważyć, że wraz ze zmniejszającą się liczbą klientów pomocy społecznej w ogóle stale wzrasta procentowy udział osób bezrobotnych w tej grupie. W roku 1999 odsetek bezrobotnych pobierających świadczenia z pomocy społecznej wyniósł 31%, w roku 2003 już 41%, w roku 2004 – 47%, a w roku 2005 podniósł się o kolejne dwa punkty procentowe do wartości 49%. Chociaż w liczbach

bezwzględnych udział bezrobotnych wśród klientów pomocy społecznej (licząc członków rodzin tych osób) zmniejszył się nieco w latach 2003-2005 (z 201 145 do 176 470 osób) ciągle pozostaje wyższy od poziomu z roku 1999, kiedy to bezrobocie dotyczyło grupy 143 009 osób.

2. ŚRODKI FINANSOWE

Środki wydatkowane na świadczenia wypłacone przez gminy w związku z realizacją ustawowych zadań z zakresu pomocy społecznej (własnych i zleconych) dały w 2005 roku łączną sumę 147 620 tys. złotych, tj. o ponad 16 000 tys. zł więcej niż w roku poprzednim.

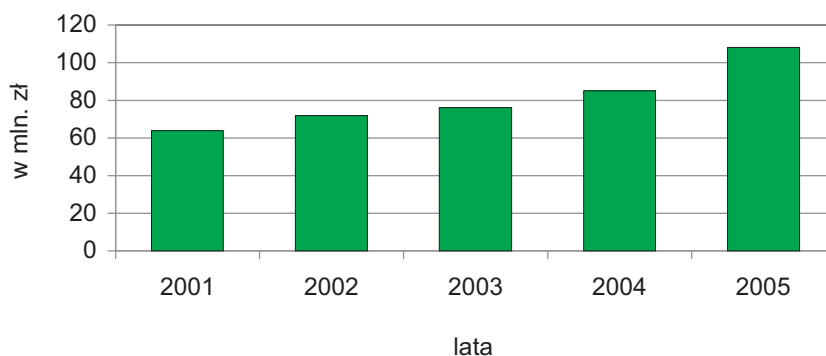
Tabela 22. Świadczenia udzielone w 2004 i 2005 roku - zadania własne gmin

Rok	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Kwota świadczeń w złotych	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Średnie roczne świadczenie w złotych
2004	142 912	85 166 991	91 273	349 139	244,0
2005	158 494	108 125 582	92 847	344 990	313,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2005 r.

Nakłady finansowe na realizację zadań własnych gmin na przestrzeni ostatnich lat kształtowały się następująco: w roku 2001 przeznaczono na ten cel 63 931 tys. złotych, w roku 2003 – 76 179 tys. złotych, a w roku 2005 – 108 126 tys. złotych tj. o blisko 23 000 tys. złotych więcej niż przed rokiem. Wraz ze wzrostem nakładów wzrastała średnia roczna wartość wypłaconego świadczenia w przeliczeniu na 1 członka rodziny objętej pomocą – ze 195 złotych w roku 2001, 205 złotych w roku 2003 do 313 złotych w 2005 roku. Z wypłaconych świadczeń skorzystało w 2001 roku 327 999 osób, w 2003 – 372 233 osób oraz 344 990 osób z rodzin objętych pomocą w roku 2005.

Wykres 24. Środki finansowe na zadania własne gmin z zakresu pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2001 r., 2003 r., 2005 r.

Do świadczeń będących zadaniami zleconymi gmin należały w 2005 roku zasiłki stałe dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeśli ich dochód był odpo-

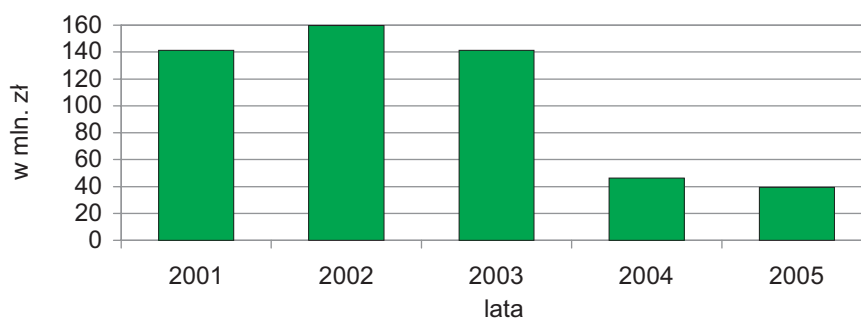
wiednio niski oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi. Koszt realizacji świadczeń zleconych gminom wyniósł w 2005 roku 39 495 tys. złotych. Była to kwota mniejsza o ponad 100 000 tys. zł w porównaniu do roku 2001 i 2003, kiedy to wysokość tych środków utrzymywała się na poziomie około 141 000 tys. złotych.

Tabela 23. Świadczenia udzielone w 2004 i 2005 roku - zadania zlecone gminom

Rok	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Kwota świadczeń w złotych	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Średnie roczne świadczenie w złotych
2004	20 418	46 236 165	20 245	63 144	732,0
2005	12 794	39 494 881	12 644	23 844	1 656,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2005 r.

Wykres 25. Środki finansowe na zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminom

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2001 r., 2003 r., 2005 r.

Z przytoczonych danych widać utrzymujący się kierunek zmian w finansowaniu świadczeń pomocy społecznej, polegający na przesuwaniu odpowiedzialności za zapewnienie środków na ich realizację na gminy i ograniczaniu ilości zadań zleczanych.

Do świadczeń wypłacanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie należała w 2005 roku pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem osób opuszczających niektóre typy placówek, świadczenia dla rodzin zastępczych (zadania własne), a także pomoc dla uchodźców (zadania zlecone).

Tabela 24. Świadczenia udzielone w 2005 roku - zadania własne powiatów

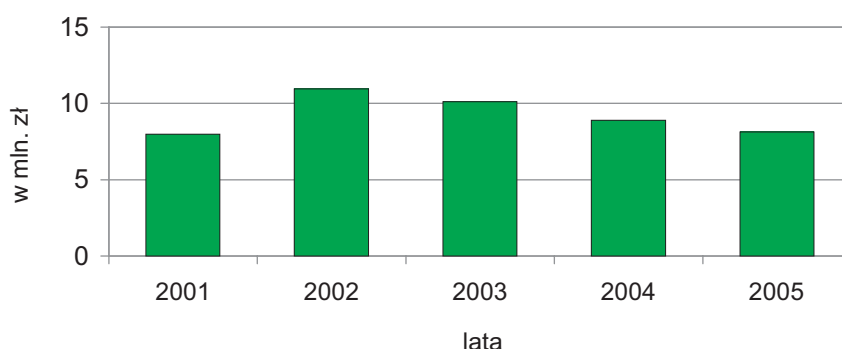
Pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem osób opuszczających niektóre typy placówek

Rodzaj jednostki	Kwota świadczeń w zł
Rodziny zastępcze	5 704 809
Placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego	1 839 172
Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	339 059
Zakłady poprawcze	179 023
Specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze	60 871
Domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	0,00
Domy dla matek z małymi dziećmi i kobiet w ciąży	0,00
Schroniska dla nieletnich	0,00
Zakłady karne	0,00
RAZEM	8 122 934

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2005 r.

W ramach działań usamodzielniających i integrujących, młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze, domy dziecka, ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze udzielano pomocy finansowej na ekonomiczne usamodzielnienie się, kontynuowanie nauki, uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie. Na cel ten przeznaczono w 2005 roku łącznie 8 123 tys. złotych, a w latach poprzednich: 7 984 tys. złotych w roku 2001 i 10 102 tys. złotych w roku 2003.

Wykres 26. Środki finansowe na życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem opuszczających niektóre typy placówek

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2001 r., 2003 r., 2005 r.

W analizowanym okresie w województwie małopolskim funkcjonowało 2 677 rodzin zastępczych, w których wychowywało się 3 972 dzieci. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba rodzin zastępczych w województwie małopolskim wzrosła o 77 – z 2 600, a liczba umieszczonych w nich dzieci o 220 – z 3 752. Corocznie powstają kolejne rodziny zastępcze, których liczba w latach 2001-2005 zwiększyła się o 261. W tym samym okresie liczba dzieci, nad którymi sprawują one opiekę i wychowanie wzrosła o 794.

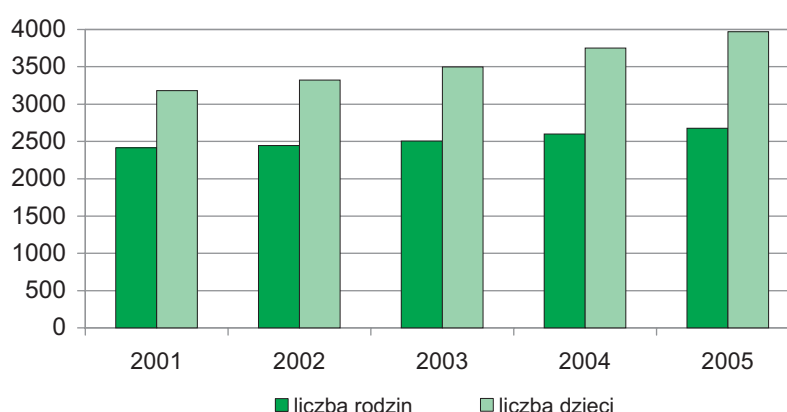
Tabela 25. Świadczenia udzielone w 2005 roku - zadania własne powiatów c.d

Rodziny zastępcze	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Kwota świadczeń w złotych	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych
	4 054	28 893 565	2 677	3 972

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2005 r.

Wraz ze wzrastającą liczbą rodzin zastępczych zwiększają się nakłady finansowe na ich funkcjonowanie i utrzymanie przebywających w nich dzieci.

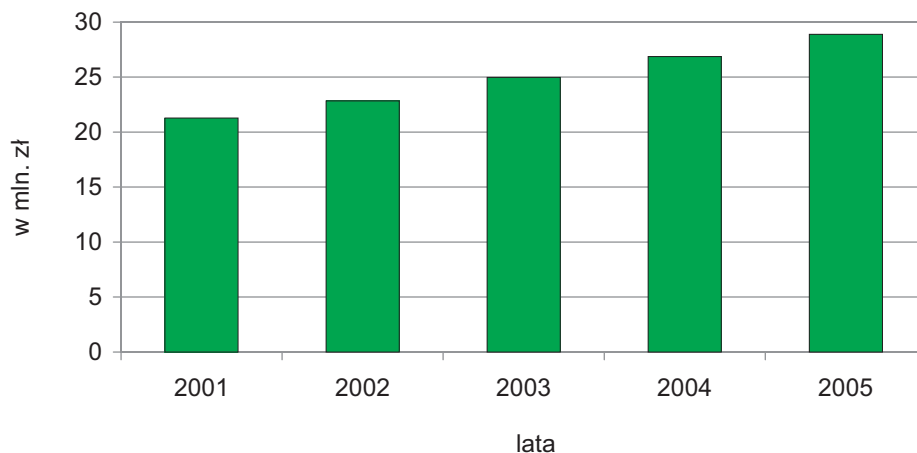
Wykres 27. Liczba rodzin zastępczych i dzieci w rodzinach zastępczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2001 r., 2003 r., 2005 r.

W roku 2001 małopolskie powiatowe centra pomocy rodzinie skierowały do rodzin zastępczych świadczenia na łączną kwotę 21 286 tys. złotych, w roku 2003 kwotę 24 975 tys. złotych, a w roku 2005 kwotę 28 894 tys. tj. o ponad 7 000 tys. złotych więcej niż w roku 2001.

Wykres 28. Środki finansowe na świadczenia dla rodzin zastępczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2001 r., 2003 r., 2005 r.

3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY SPOŁECZNEJ

Wśród jednostek prowadzonych przez pomoc społeczną⁸ wyróżnić można trzy podstawowe kategorie. Pierwszą z nich stanowią placówki opieki całodobowej przeznaczone dla osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych fizycznie i intelektualnie (domy pomocy społecznej), a także dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej lub tych, nad którymi opieka ta sprawowana jest w sposób nieprawidłowy (placówki opiekuńczo-wychowawcze).

Inną grupę jednostek stanowią miejsca oferujące pobyt dzienny. Są nimi tzw. ośrodki wsparcia, w tym środowiskowe domy pomocy dla osób psychicznie chorych, dzienne domy pomocy dla osób starszych, schroniska i domy dla bezdomnych, kluby samopomocy. W ośrodkach wsparcia udziela się pomocy tym, którzy nie wymagają opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy, potrzebują pomocy w codziennym funkcjonowaniu. W tej grupie należy wymienić także świetlice i ogniska dla dzieci, placówki opiekuńczo-wychowawcze o charakterze dziennym.

Oferta placówek specjalistycznego poradnictwa (prawnego, rodzinnego i psychologicznego), usługi ośrodków interwencji kryzysowej czy ośrodków adopcyjno-opiekuńczych tworzą odrębną kategorię jednostek prowadzonych przez pomoc społeczną.

W roku 2005 Małopolska stanowiła obszar funkcjonowania 87 domów pomocy społecznej, 105 placówek opiekuńczo-wychowawczych różnego typu, 93 ośrodków wsparcia, 24 mieszkań chronionych, 10 ośrodków interwencji kryzysowej, 8 jednostek specjalistycznego poradnictwa oraz 7 ośrodków adopcyjno-opiekuńczych.

W roku 2005 powstały 4 dodatkowe ośrodki wsparcia, 2 jednostki specjalistycznego poradnictwa, przybyło 11 mieszkań chronionych, 4 ośrodki interwencji kryzysowej, 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze, rozpoczął działalność kolejny ośrodek adopcyjno-opiekuńczy. Nie zmieniła się liczba funkcjonujących domów pomocy społecznej.

Łącznie w latach 2001-2005 w odpowiedzi na społeczne zapotrzebowanie powstało 90 jednostek organizacyjnych pomocy społecznej różnego przeznaczenia. W tym 37 ośrodków wsparcia, 25 placówek

⁸ Jednostki lokalne i ponad gminne prowadzone przez gminy i powiaty, a także inne podmioty, jak organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

wek opiekuńczo-wychowawczych, 11 mieszkań chronionych, po 6 ośrodków interwencji kryzysowej i jednostek specjalistycznego poradnictwa, 4 domy pomocy społecznej, a także jeden ośrodek adopcyjno-opiekuńczy.

Tabela 26. Jednostki pomocy społecznej o zasięgu lokalnym i ponad gminnym finansowane z budżetu gmin i powiatów ze środków na pomoc społeczną w roku 2005

Rodzaj jednostki	Liczba jednostek	Liczba miejsc*	Liczba korzystających**
Domy pomocy społecznej	87	7 758	8 311
Rodzinne domy pomocy	0	0	0
Domy dla matek	0	0	0
Ośrodki wsparcia	93	4 203	5 427
Jednostki specjalistycznego poradnictwa	8	x	11 221
Mieszkania chronione	24	93	40
Ośrodki interwencji kryzysowej	10	69	10 680
Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze	7	x	3 045
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	105	4 226	6 941

* wg statutu

** rzeczywista liczba osób korzystających z miejsc i porad.

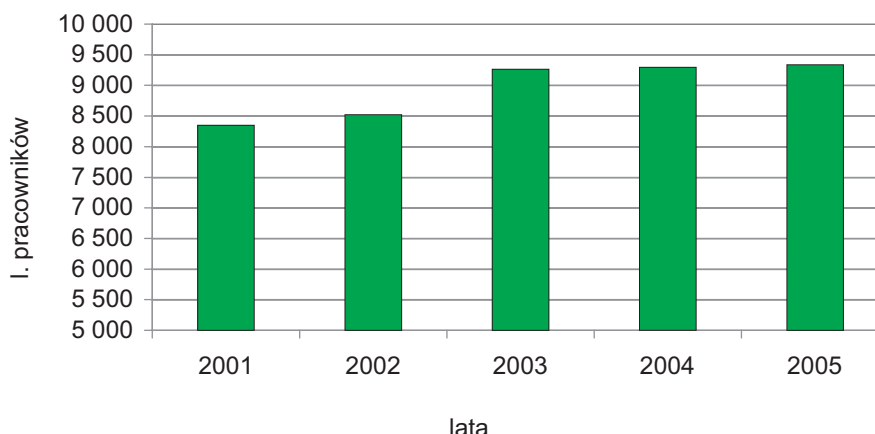
Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2005 r.

4. KADRA POMOCY SPOŁECZNEJ

Dane za rok 2005 wykazują wzrost poziomu zatrudnienia w pomocy społecznej, związany z ciągłym rozwojem infrastruktury socjalnej w regionie, a także zwiększaniem zatrudnienia w już istniejących jednostkach pomocowych.

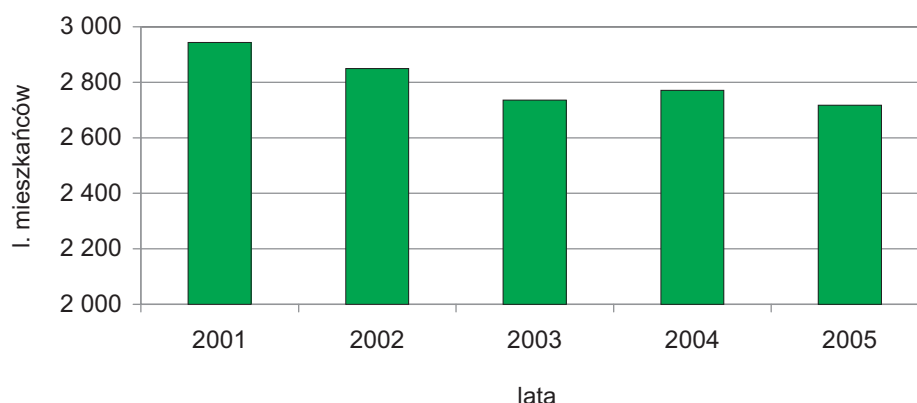
W analizowanym okresie roku 2005 w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej województwa małopolskiego zatrudnionych było łącznie 9 335 pracowników, nieznacznie więcej niż w roku poprzednim, ale o blisko 1 000 pracowników więcej w porównaniu z do roku 2001.

Wykres 29. Liczebność kadry pomocy społecznej w województwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2001 r., 2003 r., 2005 r.

Wykres 30. Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w województwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2001 r., 2003 r., 2005 r.; danych Głównego Urzędu Statystycznego – „Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2005 r.” – www.stat.gov.pl

5. ZRÓŻNICOWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIATACH WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

W województwie małopolskim w roku 2005 ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 11% mieszkańców. Udział klientów pomocy społecznej wśród mieszkańców poszczególnych powiatów był jednak różny i odbiegał znacznie od średniej dla województwa.

Najkorzystniejszą sytuację pod tym względem – tak jak i w latach poprzednich – odnotowano w Krakowie oraz powiecie krakowskim ziemskim. W Krakowie ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało w analizowanym okresie 38 330 osób (18 054 rodzin) tj. 5,1% wszystkich mieszkańców miasta. Natomiast w powiecie krakowskim ziemskim udział klientów pomocy społecznej w ludności powiatu wyniósł 6,5% (5 027 rodzin, 15 688 osób w rodzinach). Ponadto w grupie powiatów charakteryzujących się korzystniejszymi wskaźnikami niż przeciętna dla Małopolski znalazły się także: powiat

oświęcimski, olkuski, wielicki, wadowicki, chrzanowski, tatrzański oraz powiat nowotarski – od 7,4% do 9,7%.

Mapa 4. Korzystających z pomocy społecznej w odsetkach mieszkańców wg powiatów*

* odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie ludności danego powiatu (rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną, świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych – bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2005 r.; danych Głównego Urzędu Statystycznego – „Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2005 r.” – www.stat.gov.pl

IV. Oświata i wychowanie

1. FINANSOWANIE OŚWIATY

Oświata, z wyłączeniem szkół artystycznych, finansowana jest przez jednostki samorządu terytorialnego. Głównym źródłem finansowania oświaty jest dla gmin, powiatów i województwa tzw. część oświatowa subwencji ogólnej z budżetu państwa. Wielkość subwencji jest jednak niewystarczająca w stosunku do zadań oświatowych realizowanych przez samorządy. Powstała w ten sposób różnica, pomiędzy wielkością subwencji a wydatkami, pokrywana jest przez samorządy z dochodów własnych. Powyższa sytuacja utrzymuje się nieprzerwanie od rozpoczęcia procesu reformowania oświaty, stając się powoli trwałym elementem systemu finansowania edukacji. W roku 2005 wysokość subwencji oświatowej przekazana jednostkom samorządu terytorialnego wyniosła 2464,5 mln zł. Z kolei wydatki samorządów na oświatę ukształtowały się na poziomie 2979,7 mln zł. Różnica pokrywana przez samorządy wyniosła 515,2 mln zł.

Analiza wydatków na oświatę w latach 1999-2005 wskazuje na systematyczny wzrost środków finansowych przeznaczanych przez samorządy na zadania edukacyjne. W mijającym roku przeznaczono na oświatę o 169,6 mln zł więcej, niż rok wcześniej. Na ten znaczący wzrost w dużej mierze miały wpływ wydatki województwa większe o 17,7 mln zł. Podobnie jak w latach ubiegłych więcej środków przeznaczono na sfinansowanie wynagrodzeń nauczycieli. Nie bez znaczenia była również zwiększająca się liczba inwestycji modernizujących bazę dydaktyczną oraz kontynuacja regionalnego programu stypendialnego w ramach ZPORR, prefinansowanego przez Województwo Małopolskie. W roku 2005 jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na inwestycje oświatowe 175,1 mln zł., o około 7% więcej niż w roku ubiegłym.

Tabela 27. Dochody jednostek samorządu terytorialnego na zadania oświatowe w latach 1999 - 2005 (w mln zł)

		Ogółem	Gminy	Powiaty	Miasta na prawach powiatu	Województwo
Część oświatowa subwencji ogólnej	1999	1428,6	773,0	239,0	386,9	29,7
	2001	1962,9	959,5	389,2	576,1	38,1
	2003	2192,8	1174,9	401,3	582,5	34,1
	2004	2280,0	1203,6	431,1	610,3	35,0
	2005	2464,5	1268,3	466,5	680,6	49,1

Źródło: Ministerstwo Finansów

Tabela 28. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego na zadania oświatowe w latach 1999 - 2005 finansowane z subwencji i dochodów własnych (w mln zł)

		Ogółem	Gminy	Powiaty	Miasta na prawach powiatu	Województwo
Oświata i wychowanie	1999	2113,8	1117,9	287,4	663,6	44,9
	2001	2384,3	1238,5	403,4	698,7	43,7
	2003	2625,5	1402,7	420,4	762,9	39,5
	2004	2810,1	1495,4	454,2	814,2	46,3
	2005	2979,7	1565,8	486,6	863,3	64,0

Źródło: Ministerstwo Finansów

Tabela 29. Różnica pomiędzy częścią oświatową subwencji ogólnej przekazywaną jednostkom samorządu terytorialnego, a wydatkami przeznaczonymi na zadania oświatowe samorządów (w mln zł)

		Ogółem	Gminy	Powiaty	Miasta na prawach powiatu	Woje- wództwo
Oświata i wychowanie	1999	685,2	344,9	48,4	276,7	15,2
	2001	421,4	279,0	14,2	122,6	5,6
	2003	432,7	227,8	19,1	180,4	5,4
	2004	530,1	291,8	23,1	203,9	11,3
	2005	515,2	297,5	20,1	182,7	14,9

Źródło: Ministerstwo Finansów

2. BAZA MATERIALNA

Struktura własnościowa

Struktura własnościowa sieci szkół i placówek oświatowych, zmieniona zasadniczo w latach 1996-1999, od kilku lat nie ulega większym przekształceniom.

Nieprzerwanie od kilku lat bardzo dynamicznie rozwijało się szkolnictwo niepubliczne wszystkich szczebli. Dynamika wzrostu ulegała jednak w poszczególnych latach pewnym wahaniom. Na przestrzeni pięciu ostatnich lat liczba szkół niepublicznych zwiększała się średnio o 11% rocznie. W roku szkolnym 2004/2005 utrzymała się dodatnia tendencja rozwoju szkolnictwa niepublicznego. Odnotowany wzrost liczby szkół niepublicznych dotyczy praktycznie wszystkich typów szkół, z wyjątkiem kończących swoją działalność szkół ponadpodstawowych. Intensywny rozwój niepublicznego szkolnictwa na poziomie policealnym oraz szkół dla dorosłych związany jest z coraz większym znaczeniem kształcenia ustawicznego dorosłych jako jednej z najważniejszych form przeciwdziałania bezrobociu. Wśród podmiotów niepublicznych prowadzących szkoły tego typu dominują osoby fizyczne oraz podmioty prawa handlowego. Od roku 2001 przybyło 64 szkoły policealne prowadzone przez wskazane powyżej podmioty oraz 40 szkół dla dorosłych.

Aktywność małopolskich stowarzyszeń koncentruje się przede wszystkim na zakładaniu i prowadzeniu szkół podstawowych i gimnazjalnych. Stowarzyszenia są również obecne wśród organów prowadzących pozostałe rodzaje szkół. W ostatnim roku małopolskie stowarzyszenia uruchomiły 4 gimnazja oraz 6 szkół podstawowych. Nieznaczny wzrost dotyczył również liczby szkół prowadzonych przez związki wyznaniowe, szczególnie Kościoła Rzymsko-Katolickiego. W roku szkolnym 2004/2005 przybyły 3 szkoły ponadgimnazjalne oraz po jednej szkole podstawowej i gimnazjum prowadzonych przez Kościół. W roku szkolnym 2004/2005 w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się liczba szkół prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (4,2%), głównie szkół ponadpodstawowych kończących swoją działalność. Zasady wprowadzania reformy szkolnictwa średniego skutkowały otwarciem nowych trzyletnich liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, czteroletnich techników oraz dwuletnich zasadniczych szkół zawodowych. Równocześnie sukcesywnie likwidowano szkoły ponadpodstawowe „starego typu”. Zaobserwowane w roku szkolnym 2004/2005 procesy przekształceń szkół wskazują na ciągle trwający proces wdrażania nowego ustroju szkolnego na poziomie ponadgimnazjalnym. Pierwszy raz od wielu lat zaobserwowano niewielki spadek liczby szkół policealnych i dla dorosłych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Tabela 30. Organy prowadzące szkół

Szkoły prowadzone przez	Rok	Liczba
Jednostki samorządu terytorialnego	1999/2000	3103
	2000/2001	3117
	2002/2003	3246
	2003/2004	3258
	2004/2005	3122
Jednostki administracji centralnej	1999/2000	42
	2000/2001	34
	2002/2003	44
	2003/2004	43
	2004/2005	43
Organizacje społeczne	1999/2000	87
	2000/2001	106
	2002/2003	133
	2003/2004	129
	2004/2005	144
Związki wyznaniowe	1999/2000	25
	2000/2001	32
	2002/2003	37
	2003/2004	41
	2004/2005	44
Pozostałe (osoby fizyczne i prawne)	1999/2000	190
	2000/2001	223
	2002/2003	291
	2003/2004	310
	2004/2005	346

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

W roku szkolnym 2004/2005 w województwie szkolnictwo dla dzieci i młodzieży obejmowało 1536 szkół podstawowych. W porównaniu z pierwszym rokiem wdrażania nowego systemu edukacji (1999/2000) liczba szkół podstawowych zmniejszyła się o 163, tj. o 9,5%. Odnotowane zmniejszenie liczby szkół podstawowych jest kontynuacją procesu zapoczątkowanego w roku 1999 reformą systemu edukacji oraz obiektywnymi czynnikami demograficznymi. Zmniejszenie liczby dzieci w wieku 6-7 lat wskutek mniejszego przyrostu naturalnego, połączone z wprowadzeniem zasady finansowania oświaty zawierającej się w formule „pieniądz podąża za uczniem”, skutkuje podejmowaniem przez gminy głębokich programów restrukturyzacji szkół. Likwidacji części szkół podstawowych towarzyszy stały wzrost liczby gimnazjów z 526 w roku szkolnym 1999/2000 do 683 w roku szkolnym 2004/2005. W porównaniu do pierwszego roku funkcjonowania tych szkół, w Małopolsce nastąpił wzrost liczby placówek o 157, tj. o 29,8%. Szczególnie istotny jest fakt, że większość nowych szkół gimnazjalnych jest tworzonej w nowych, dobrze wyposażonych obiektach dydaktycznych, powstałych w wyniku prowadzonych przez gminy inwestycji.

Liczba pomieszczeń przeznaczonych do nauki w szkolnictwie gimnazjalnym zwiększyła się o ponad 1,8 tys. z 3 868 w roku szkolnym 2000/2001 do 5756 pomieszczeń w roku szkolnym 2004/2005.

Szkolnictwo średnie (ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne)

W mijającym roku obserwujemy dalszy spadek liczby szkół średnich w Małopolsce. W roku szkolnym 2004/2005 funkcjonowało 1158 szkół średnich (w tym 351 szkół dla dorosłych). Spadek ten wynika głównie ze zmniejszenia się liczby szkół technicznych i profilowanych. Wzrosła natomiast liczba szkół dla dorosłych (o 6,3%), szczególnie szkół ponadgimnazjalnych (liceów ogólnokształcących – wzrost o 124% oraz techników – wzrost o 55,5%). Wśród szkół dla dorosłych również obserwujemy spadek liczby liceów ogólnokształcących (starego typu) oraz liceów zawodowych. Rok szkolny 2003/2004 był pierwszym rokiem porządkowania struktury szkolnictwa średniego po wprowadzeniu nowego ustroju szkolnego. Od roku 2002 obok szkół średnich „starego typu”, w których uczniowie starszych roczników kontynuują naukę, funkcjonują nowe „szkoły ponadgimnazjalne” szukające dla siebie miejsca w nowej rzeczywistości edukacyjnej.

Kształcenie ustawiczne

W ostatnich latach zauważyć można dynamiczny wzrost liczby placówek edukacyjnych i uczestników systemu kształcenia ustawicznego.

W roku szkolnym 2004/2005 funkcjonowało w województwie małopolskim 295 szkół policealnych oraz 356 szkół dla dorosłych. W porównaniu do roku 1999/2000 odnotowano zwiększenie liczby szkół odpowiednio o 38,3% i 42%. Zwiększeniu znaczenia szkół dla dorosłych i szkół policealnych towarzyszy wzrost liczby podmiotów organizujących pozaszkolne formy kształcenia i doskonalenia osób dorosłych. Rosnące wymagania pracodawców, konieczność uzyskiwania dodatkowych kwalifikacji i umiejętności, przyczynia się do rozbudowy sektora kształcenia ustawicznego. W roku 2005 w rejestrach prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy znajdowało się 267, głównie prywatnych instytucji szkoleniowych. Coraz więcej niepublicznych placówek kształcenia ustawicznego i firm szkoleniowych potwierdza poziom oferowanych przez siebie usług w procesie akredytacji. W 2005 działa w województwie małopolskim 48 instytucji kształcenia ustawicznego, które uzyskały akredytację Małopolskiego Kuratora Oświaty.

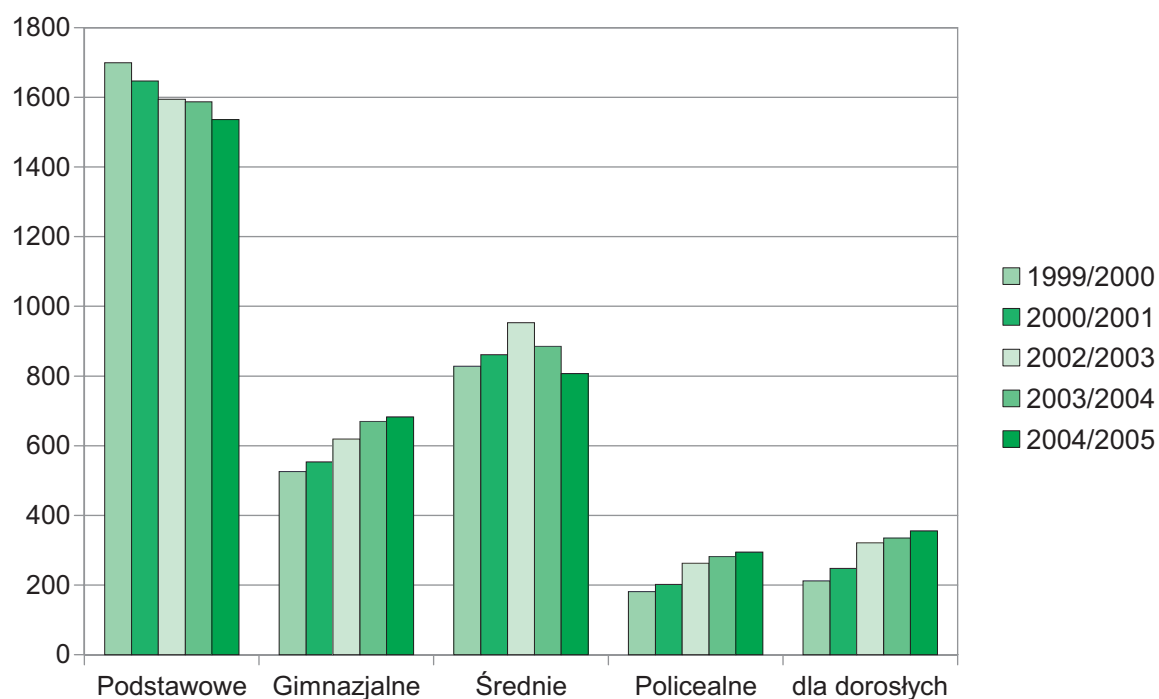
Reforma systemu edukacji, a w szczególności nowe zasady awansu zawodowego nauczycieli są powodem niesłabnącego zainteresowania tego środowiska kształceniem ustawicznym. W roku 2005 w małopolskim szkolnictwie zatrudnionych było w pełnym wymiarze godzin 47 527 nauczycieli. Zdecydowanie zwiększyła się w ostatnich latach liczba podmiotów organizujących kształcenie ustawiczne nauczycieli. W roku 2005 w Małopolsce funkcjonowały 4 publiczne placówki doskonalenia nauczycieli, w tym 1 wojewódzka placówka doskonalenia nauczycieli MCDN z 4 oddziałami). Od roku 1999 liczba zarejestrowanych niepublicznych placówek doskonalenia nauczycieli wzrosła z 2 do 40 w roku 2005. Coraz szerszą ofertę w zakresie kształcenia ustawicznego dla nauczycieli przygotowują szkoły wyższe. Dominującą formą kształcenia oferowaną przez uczelnie są studia podyplomowe.

Tabela 31. Liczba szkół według typów

Szkoły	1999/2000	2000/2001	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Podstawowe	1699	1647	1594	1587	1536
Podstawowe	1564	1521	1479	1475	1475
Filialne	128	119	97	93	82
Artystyczne I stopnia	4	4	5	5	5
Sportowe	3	3	4	4	4
małe szkoły	-	-	9	10	11
Gimnazjalne	526	554	619	670	683
Średnie	828	861	953	885	807
Ogólnokształcące	178	187	207	213	207
Techniczne i profilowane	454	478	517	491	430
Zasadnicze zawodowe	196	196	229	181	170
Policealne	182	202	263	282	295
Dla dorosłych	212	248	322	336	356
Podstawowe	3	1	-	-	-
Gimnazjalne	1	3	5	6	5
Średnie	208	244	317	330	351

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Wykres 31. Szkoły w Małopolsce w latach 1999-2005

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Nauczanie języków obcych

Nauczanie języków obcych jest coraz ważniejszym elementem edukacji w systemie kształcenia. W roku szkolnym 2004/2005 w szkołach dla dzieci i młodzieży realizowana była nauka następujących języków obcych: angielskiego, francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego oraz w mniejszym stopniu innych m.in. łaciny, hiszpańskiego i włoskiego. Dominującym językiem obcym wśród ogólnej liczby uczniów wszystkich typów szkół jest język angielski. Szczególnie jest to widoczne w gimnazjach i szkołach średnich, gdzie aktualnie języka angielskiego uczy się: w gimnazjach 79,4 % oraz w szkołach średnich, 86,5% ogółu uczniów. Taka tendencja jest widoczna od kilku lat. Drugim językiem obcym najchętniej wybieranym przez młodzież w Małopolsce jest język niemiecki. W gimnazjach uczy się go 26,4% uczniów, natomiast w szkołach średnich 65,6%. Zdecydowanie rzadziej wybierane są przez młodzież klasy z językiem francuskim. Języka włoskiego i hiszpańskiego uczy się młodzież sporadycznie. Na uwagę zasługuje fakt, że większa ilość młodzieży uczy się języków romańskich dopiero na poziomie szkoły średniej. Ma to zdecydowany wpływ na poziom znajomości tych języków w późniejszym okresie oraz ilość osób kontynuujących naukę podczas studiów. Odnotowuje się systematyczny spadek liczby uczących się języka rosyjskiego na wszystkich poziomach kształcenia.

Tabela 32. Nauczanie języków obcych w szkołach

Szkoły	lata	% ogółu uczniów w szkołach uczących się języka obcego						
		angielski	francuski	niemiecki	rosyjski	włoski	Hiszpański	Łacina
Podstawowe	2000/2001	48,8	2,0	17,9	1,8	-	-	-
	2003/2004	58,8	1,2	15,9	0,5	-	-	-
	2004/2005	41,8	0,6	11,6	0,3	-	0,1	-
Gimnazja	2000/2001	79,4	6,8	41,6	3,5	0,1	-	-
	2003/2004	79,3	2,6	33,4	1,2	0,1	0,1	-
	2004/2005	79,4	2,1	26,4	0,6	-	0,1	-
Szkoły średnie ponadpodstawowe	2000/2001	58,4	12,0	46,0	18,7	1,0	0,4	2,2
	2003/2004	67,8	10,0	44,4	8,6	0,8	0,5	2,1
	2004/2005	55,0	5,0	40,3	6,4	-	0,2	-
Szkoły średnie ponadgimnazjalne	2000/2001	x	x	x	x	x	x	x
	2003/2004	84,1	13,7	63,1	12,9	1,6	0,5	3,1
	2004/2005	86,5	14,2	65,6	11,5	1,6	0,5	3,1
Policealne	2000/2001	41,1	6,0	12,3	2,4	0,3	0,3	-
	2003/2004	44,6	4,9	9,9	2,5	0,6	0,6	1,2
	2004/2005	43,6	3,9	10,8	2,8	0,2	0,2	0,6
Szkoły	lata	Uczący się języka obcego ogółem						
Ogółem szkoły wszystkich typów	2000/2001	339140	37431	187361	47285	2091	918	4610
	2003/2004	391768	26467	178163	20809	2196	1024	4406
	2004/2005	351842	25797	166891	19092	2333	1145	4519

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Wychowanie przedszkolne

Od 1999 do 2004 roku w niewielkim stopniu zmieniała się liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. W 2004 roku odnotowano po raz pierwszy wzrost liczby dzieci w przedszkolach o około 400 osób. Rok 2005 przyniósł dalszy wzrost o kolejne 629 dzieci (1,1%). Łącznie w województwie małopolskim w roku 2004/2005 uczęszczało do przedszkoli ponad 57,2 tys. dzie-

ci w wieku 3-6 lat. Około 19,0 tys. dzieci – głównie sześciolatków uczęszczało w tym czasie do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. W tym przypadku odnotowano spadek liczby dzieci w porównaniu z rokiem ubiegłym o ok. 193 osoby. Około 2/3 miejsc przedszkolnych znajduje się w mieście a 1/3 na wsi. Ta niekorzystna tendencja utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat. Pomiędzy rokiem 1999 a 2005 odsetek dzieci w wieku 3-6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego zwiększył się z 48,8% do 52,7%. Ten sam odsetek w przypadku samych przedszkoli wynosi odpowiednio 35,8% i 39,5%.

Tabela 33. Przedszkola i oddziały przedszkolne

Przedszkola		Przedszkola	Miejsca	Dzieci
Woj. Małopolskie	1999/2000	831	59239	59668
	2000/2001	809	58972	57628
	2002/2003	798	59083	56170
	2003/2004	795	59007	56583
	2004/2005	791	59125	57212
Miasta	1999/2000	392	39216	40383
	2000/2001	392	39252	38915
	2002/2003	393	39514	37858
	2003/2004	394	39558	38146
	2004/2005	389	39216	38438
Wieś	1999/2000	439	20023	19285
	2000/2001	417	19720	18713
	2002/2003	405	19569	18312
	2003/2004	401	19449	18437
	2004/2005	402	19909	18774
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych				
Woj. Małopolskie	1999/2000	1048		20994
	2000/2001	1028		20855
	2002/2003	1001		19512
	2003/2004	1007		19242
	2004/2005	1011		19049

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

3. UCZNIOWIE

Zmiany zachodzące w sieci szkolnej warunkowane są przede wszystkim liczbą uczniów w poszczególnych typach szkół. Pomiędzy rokiem szkolnym 1999/2000 a 2004/2005 liczba uczniów szkół podstawowych spadła o ponad 99 tys. W ostatnich pięciu latach spadek liczby uczniów szkół podstawowych utrzymuje się na poziomie ok. 10 tys. uczniów rocznie. Sytuacja demograficzna nie wskazuje na zmianę tendencji spadkowej w najbliższych latach. Dotyczy to również szkół gimnazjalnych, gdzie co-rocennie trafiają absolwenci kolejnych (zmniejszających się liczebnie) roczników ze szkół podstawowych. W ostatnich trzech latach ustabilizowała się na poziomie ok. 155 tys. liczba uczniów w szkołach średnich starego i nowego typu.

Nastąpiło to po znaczącym spadku w roku szkolnym 2001/2002 spowodowanym przede wszystkim brakiem naboru do klas pierwszych, wynikającym z harmonogramu wdrażania nowego ustroju szkolnego. Dotychczas szkolnictwo średnie tylko w niewielkim stopniu odczuwało niekorzystne zmiany demograficzne. W najbliższych latach należy jednak spodziewać się rozszerzenia negatywnych tenden-

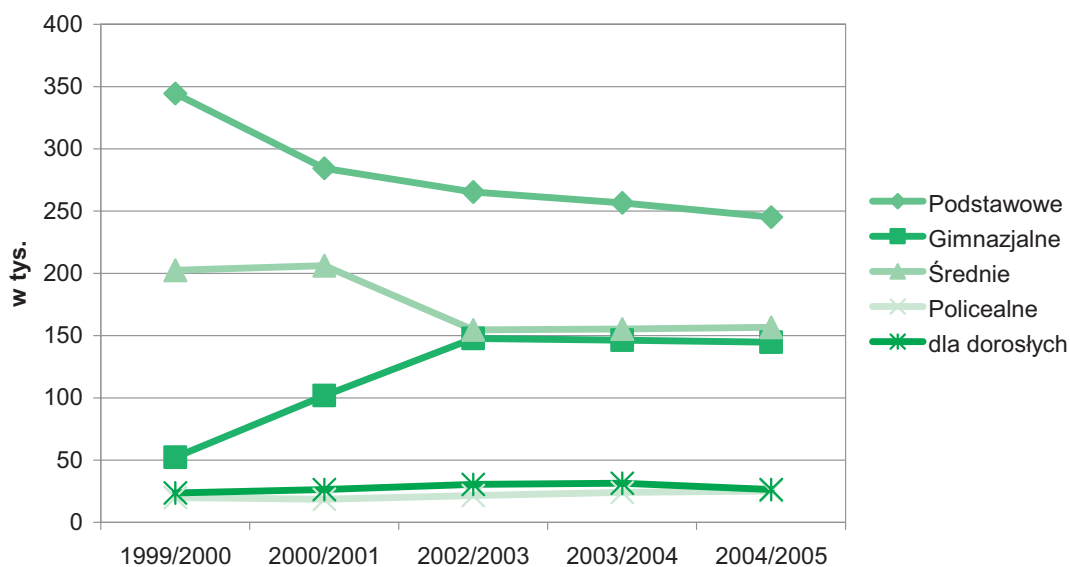
cji na ten sektor szkolnictwa. Stały wzrost liczby uczniów dotyczy w Małopolsce jedynie średnich szkół ogólnokształcących dla dorosłych oraz szkół policealnych.

Tabela 34. Liczba uczniów w poszczególnych typach szkół

Uczniowie	1999/2000	2000/2001	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Podstawowe	344 491	284 495	265 410	256 596	245 216
Podstawowe	339 121	279 301	260 343	251 753	240 675
Sportowe	1754	1554	1839	1780	1764
Filialne	2733	2830	2150	2016	1740
Artystyczne I stopnia	883	810	884	910	892
małe szkoły	-	-	194	137	145
Gimnazjalne	52 207	101 776	147 601	146 258	144 807
Średnie	202 430	206 187	154 547	155 288	156 660
Ogólnokształcące	70 699	76 127	62 777	64 570	65 368
Techniczne i profilowane	81 316	82 177	67 658	70 018	68 353
Zasadnicze zawodowe	50 415	47 883	24 112	18 336	22 939
Policealne	19 841	18 566	21 609	24 064	25 209
Dla dorosłych	23 704	26 341	30 518	31 312	26 339
Podstawowe	54	8	-	-	-
Gimnazjalne	11	147	353	321	309
Średnie	23 639	26 186	30 165	30 991	26 030
Ogólnokształcące	6 958	8 700	11 363	12 554	12 576
Techniczne i profilowane	15 884	16 785	17 968	17 878	13 007
Zasadnicze zawodowe	797	701	834	559	447

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Wykres 32. Uczniowie w Małopolsce w latach 1999-2005

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Stypendia dla uczniów

W roku 2004 rozpoczęto wdrażanie w Małopolsce regionalnego programu stypendialnego, który jest odpowiedzią na zwiększające się trudności uczniów i studentów w pokonywaniu barier materialnych. Szczególnie jest to istotne w momencie zmiany zasad odpłatności za miejsca w internatach, czy też korzystanie ze stołówek, zgodnie z którymi większa część kosztów musi być opłacona przez uczniów. W roku 2004 Województwo Małopolskie rozpoczęło wdrażanie Działania 2.2. „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. O stypendia w ramach programu mogli ubiegać się uczniowie pierwszych klas szkół ponadgimnazjalnych kończących się maturą, zamieszkali na terenach wiejskich oraz studenci pierwszego roku studiów dziennych, zaocznych i wieczorowych, którzy spełniali kryteria socjalne. W roku 2004 pomocą stypendialną zostało objętych 6735 uczniów oraz 704 studentów. Łączna wartość przyznanych stypendiów wyniosła ok. 12 mln zł. W roku 2005 rozpoczęto wdrażanie II edycji programu stypendialnego. Łączna wartość stypendiów wyniosła ponad 17 mln zł. Zostało nim objętych 11407 uczniów i 996 studentów. Porównując obie edycje programu stypendialnego możemy zauważyć, iż w stosunku do roku ubiegłego programem zostanie objętych 4672 uczniów oraz 292 studentów więcej niż w I edycji programu.

W 2004 roku rozpoczęła działalność SAPERE AUSO Małopolska Fundacja Stypendialna, utworzona przez Województwo Małopolskie jako jeden z elementów regionalnego systemu stypendialnego. Finansowym fundamentem działalności Fundacji były środki pieniężne przekazane przez Województwo Małopolskie w formie funduszu założycielskiego oraz środki ofiarowane przez darczyńców, którymi są wiodące podmioty gospodarcze regionu. W roku 2004 Małopolska Fundacja Stypendialna przyznała łącznie 172 stypendia na łączną kwotę 610 000 zł. W roku 2005 Fundacja przyznała 381 stypendiów, na łączną kwotę 981 050 zł. W porównaniu do roku ubiegłego liczba stypendystów wzrosła o ponad 100%. Głównymi odbiorcami pomocy stypendialnej Fundacji byli studenci i uczniowie wykazujący się szczególnymi osiągnięciami edukacyjnymi, artystycznymi i sportowymi, mającymi jednak trudności materialne w realizacji swoich aspiracji edukacyjnych.

Od roku szkolnego 2004/2005 uczniowie małopolskich szkół mogą ubiegać się również o pomoc materialną ze środków zarezerwowanych na ten cel w budżecie państwa. Poszczególne samorządy prowadzące szkoły różnych typów coraz częściej przyznają najzdolniejszym uczniom premie za wyniki w nauce.

Analizując funkcjonujący w regionie system stypendialny należy odnotować, iż 63% wszystkich stypendiów stanowią stypendia wypłacane z budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, 4.3% ogółu uczniów otrzymujących w roku szkolnym 2004/2005 stypendia stanowią uczniowie otrzymujący stypendia za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe.

Tabela 35. Liczba uczniów otrzymujących pomoc materialną

Lp	Wyszczególnienie	Liczba uczniów w roku szkolnym (2004/05) otrzymujących stypendia
1	otrzymujący stypendia ogółem	70 929
2	otrzymujący stypendia wypłacane z budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego	44 722
3	otrzymujący co najmniej dwa różne stypendia, przy czym jedno z nich to stypendium socjalne	833
4	otrzymujący stypendium szkolne	22 698
5	otrzymujący stypendium za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe	3 045
6	otrzymujący stypendium Prezesa Rady Ministrów	566
7	otrzymujący stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania	125
8	otrzymujący stypendium ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	20
9	otrzymujący stypendium ze środków ZPORR Działanie 2.2	5 384
10	otrzymujący inne stypendium	1 717

Źródło: System Informacji Oświatowej – Kuratorium Oświaty w Krakowie

Egzaminy

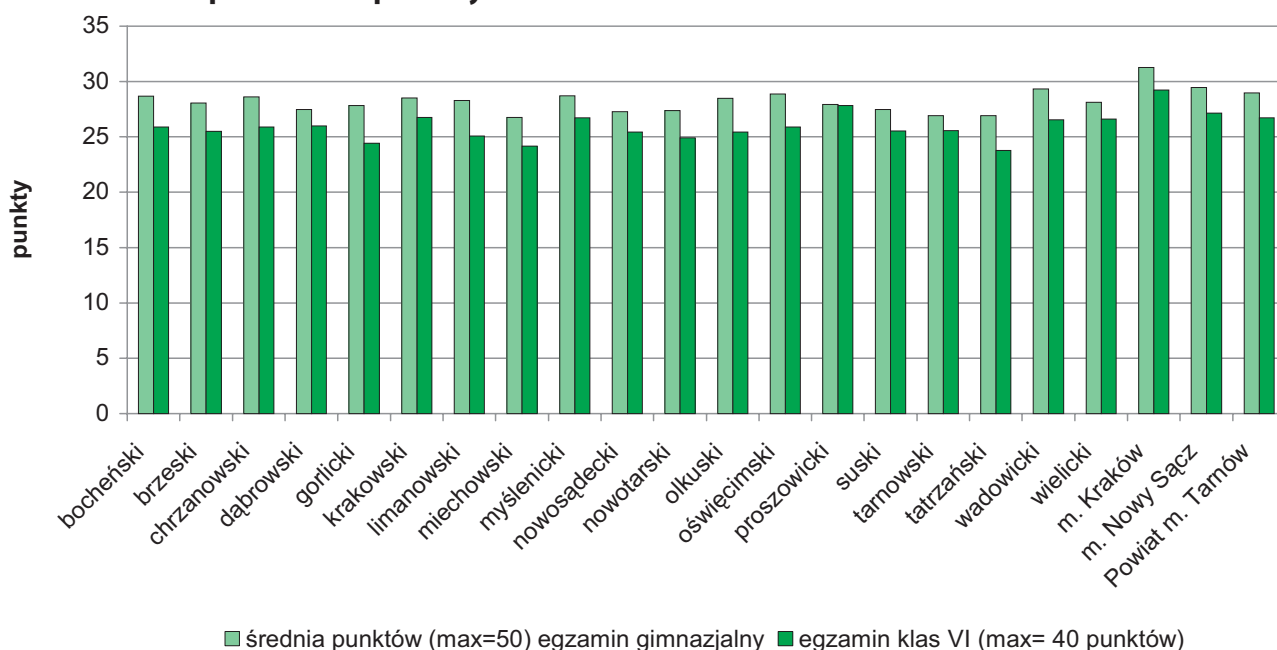
Wyniki egzaminów zewnętrznych w Małopolsce wypadły na tle innych województw bardzo dobrze. Analizując wyniki egzaminu klas VI możemy zauważyć, iż uczniowie województwa małopolskiego oraz uczniowie województwa mazowieckiego uzyskali najlepsze wyniki spośród wszystkich szóstoklasistów. Spoglądając na wyniki egzaminu w podziale na powiaty można zauważyć, iż najwyższy poziom tych egzaminów reprezentowali uczniowie szkół podstawowych w następujących powiatach: m. Kraków, proszowski, m. Nowy Sącz. Całość wyników przedstawia wykres poniżej.

Tabela 36. Sprawdzian na zakończenie szkoły podstawowej

Województwo	Wynik ogółem	
Maksymalna liczba punktów	40	
dolnośląskie	29,62	74%
kujawsko-pomorskie	28,77	72%
lubelskie	29,63	74%
lubuskie	28,93	72%
łódzkie	29,58	74%
małopolskie	30,35	76%
mazowieckie	30,21	76%
opolskie	29,82	75%
podkarpackie	29,40	73%
podlaskie	29,61	74%
pomorskie	29,25	73%
śląskie	29,34	73%
świętokrzyskie	28,86	72%
warmińsko-mazowieckie	29,15	73%
wielkopolskie	29,07	73%
zachodniopomorskie	28,77	72%
Kraj	29,50	74%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

Wykres 33. Egzamin w klasach VI szkół podstawowych szkołach ponadgimnazjalnych w podziale na powiaty

Źródło: System Informacji Oświatowej – Kuratorium Oświaty w Krakowie

Egzamin gimnazjalny łącznie z dwóch części tj. w części humanistycznej i w części matematyczno-przyrodniczej na najwyższym poziomie był w gimnazjach następujących powiatów: m. Nowy Sącz, wadowicki, m. Tarnów. Podczas egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej w każdym z powiatów uczniowie wykazali się wyższą wiedzą niż w części matematyczno-przyrodniczej.

Porównując wyniki egzaminu gimnazjalnego uczniów z Małopolski na tle innych województw dostrzegamy, iż w części humanistycznej Małopolska wypadła najlepiej, z kolei w części matematyczno-przyrodniczej uzyskaliśmy drugie miejsce zaraz po województwie mazowieckim.

Tabela 37. Egzamin gimnazjalny – część humanistyczna

Województwo	Wynik ogółem	
Maksymalna liczba punktów	50	
dolnośląskie	32,51	65,01%
kujawsko-pomorskie	32,65	65,30%
lubelskie	33,48	66,95%
lubuskie	32,44	64,88%
łódzkie	32,52	65,04%
małopolskie	34,30	68,59%
mazowieckie	34,46	68,92%
opolskie	31,54	63,09%
podkarpackie	33,52	67,04%
podlaskie	32,86	65,71%
pomorskie	32,81	65,62%
śląskie	33,56	67,13%
świętokrzyskie	32,73	65,47%
warmińsko-mazowieckie	31,48	62,95%
wielkopolskie	33,10	66,19%
zachodniopomorskie	32,38	64,77%
Kraj	33,18	66,36%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

Tabela 38. Egzamin gimnazjalny – część matematyczno-przyrodnicza

Województwo	Wynik ogółem	
Maksymalna liczba punktów	50	
dolnośląskie	23,84	47,68%
kujawsko-pomorskie	23,65	47,29%
lubelskie	24,29	48,58%
lubuskie	22,73	45,47%
łódzkie	24,87	49,75%
małopolskie	24,94	49,88%
mazowieckie	25,84	51,68%
opolskie	23,56	47,11%
podkarpackie	24,20	48,40%
podlaskie	24,73	49,47%
pomorskie	24,36	48,72%
śląskie	23,85	47,70%
świętokrzyskie	24,57	49,13%
warmińsko-mazowieckie	22,80	45,61%
wielkopolskie	23,76	47,53%
zachodniopomorskie	23,07	46,13%
Kraj	24,26	48,51%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

W ubiegłym roku szkolnym egzamin maturalny w skali całego kraju zdało 86,5 % maturzystów. Najlepiej na tle wszystkich województw wypadli uczniowie województwa małopolskiego (średnia 90,2%).

Tabela 39. Egzamin maturalny

Województwo	Wyniki
dolnośląskie	84,8%
kujawsko-pomorskie	86,0%
lubelskie	87,7%
lubuskie	83,5%
łódzkie	87,1%
małopolskie	90,2%
mazowieckie	87,4%
opolskie	84,0%
podkarpackie	86,7%
podlaskie	87,9%
pomorskie	83,1%
śląskie	89,2%
świętokrzyskie	86,7%
warmińsko-mazowieckie	83,5%
wielkopolskie	87,3%
zachodniopomorskie	82,9%
Kraj	86,5%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

1. SZKOŁY WYŻSZE W MAŁOPOLSCE

W roku akademickim 2004/2005 działały w Małopolsce 32 szkoły wyższe, z czego 20 w Krakowie, 3 w Tarnowie, 3 w Nowym Sączu oraz po jednej w Nowym Targu, Chrzanowie, Bochni, Brzesku, Oświęcimiu i Suchoj Beskidzkiej. W stosunku do roku 2004 r. przybyła więc na terenie Małopolski jedna wyższa uczelnia, którą była Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu. Spośród wymienionej liczby wyższych uczelni dziewiętnaście to niepaństwowe szkoły wyższe.

Wśród 32 szkół wyższych z terenu województwa znajdują się uczelnie o bardzo zróżnicowanym charakterze. Szkołami mogącymi poszczycić się największą liczbą studentów i kadry nauczycielskiej są: Uniwersytet Jagielloński, szkoły techniczne oraz szkoły ekonomiczne.

Tabela 40. Szkolnictwo w Małopolsce na tle kraju

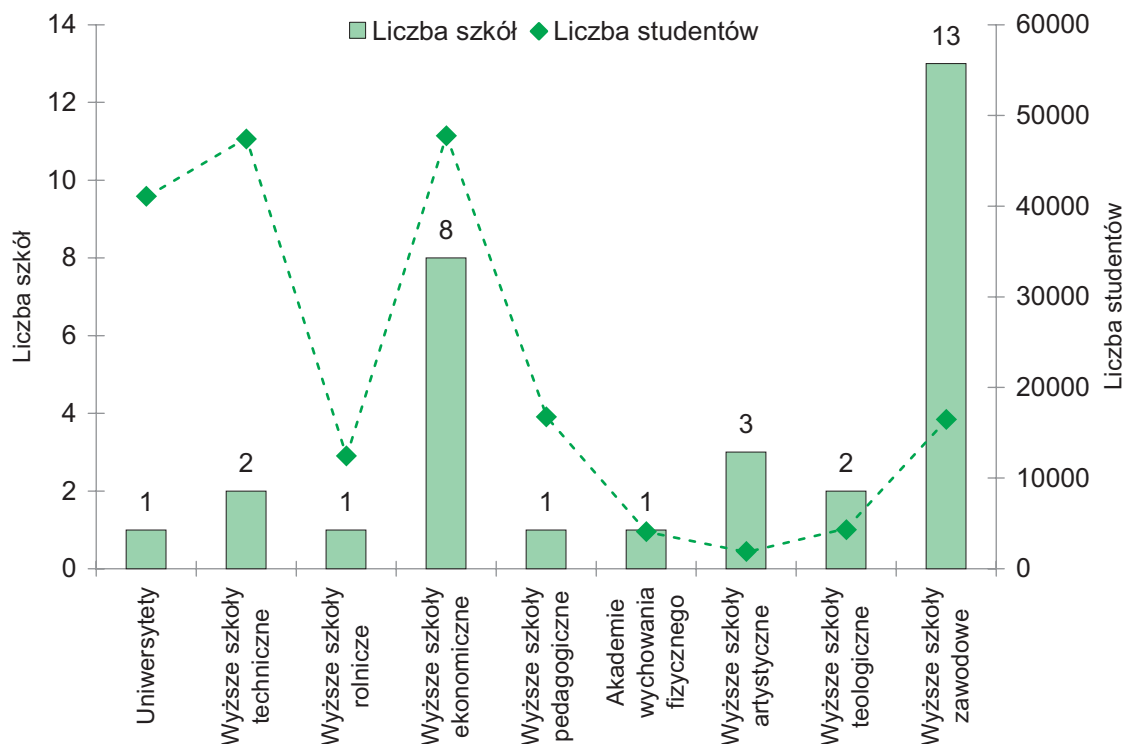
Wyszczególnienie		2000/2001	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Szkoly wyższe	Polska	300	367	390	420
	Małopolska	23	28	31	32
	%	7,6	7,6	7,9	7,6
Studenci ogółem	Polska	1 572 533	1 789 055	1 846 464	1 912 829
	Małopolska	143 537	167 278	178 441	192 282
	%	9,1	9,4	9,7	10
Absolwenci ogółem	Polska	258 518	340 243	363 807	381 532
	Małopolska	22 900	25 015	27 614	29 483
	%	8,9	7,4	7,6	7,7
Nauczyciele akademicy	Polska	77 255	86 993	89 842	94 551
	Małopolska	9 793	10 361	10 471	11 487
	%	12,7	11,9	11,6	12,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie oraz GUS

Znaczenie i pozycję małopolskich uczelni bardzo dobrze odzwierciedlają rankingi szkół wyższych. W zestawieniu tygodnika „Wprost” od lat plasują się one w ścisłej czołówce kraju. W rankingu za 2005 rok na pierwszym miejscu znajduje się: Akademia Pedagogiczna w grupie „Uczelnie Pedagogiczne” oraz ex quo Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu w grupie „Niepaństwowe wyższe szkoły biznesu i zarządzania”. Również wysokie, drugie miejsca, zajmują: Akademia Górniczo-Hutnicza w grupie „Uczelnie Techniczne”, Uniwersytet Jagielloński w kategorii „Uniwersytety” oraz Collegium Medicum UJ w kategorii „Uczelnie Medyczne”.

Wychodząc naprzeciw potrzebom rynku pracy, szkoły wyższe uruchomiły w ostatnich latach wiele nowych, atrakcyjnych kierunków i specjalności. Znaczną popularnością cieszy się informatyka i powiązane z nią kierunki, a także filologie, kulturoznawstwo oraz kierunki i specjalności ekonomiczne, przede wszystkim zarządzanie i finanse.

Wykres 34. Ilość szkół wyższych i studiujących w nich studentów (wg kategorii uczelni)

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznika statystycznego województwa małopolskiego 2005”, Urząd Statystyczny w Krakowie.

Rozwojowi nowoczesnego szkolnictwa sprzyja również współpraca z zagranicznymi uczelniami. Utrzymywanie kontaktów z innymi placówkami pozwala na stworzenie systemu, w którym szkoły wymieniają się doświadczeniami poprzez udział w seminariach międzynarodowych, stażach i szkoleniach, konferencjach i sympozjach oraz poprzez współpracę przy projektach międzynarodowych. Małopolskie uczelnie aktywnie biorą też udział w międzynarodowych programach wymiany studentów. Jedną z form współpracy międzynarodowej wspierającą kształcenie studentów, są umowy o podwójnych dyplomach, zawierane z zagranicznymi partnerami.

Największe doświadczenie w zakresie współpracy z zagranicznymi uczelniami mają uczelnie publiczne: Uniwersytet Jagielloński, Akademia Górniczo-Hutnicza, Politechnika Krakowska, Akademia Ekonomiczna, Akademia Muzyczna. Uczelnie niepubliczne również nawiązały ciekawe kontakty z zagranicznymi szkołami. Wśród nich wyróżnia się Wyższa Szkoła Biznesu w Nowym Sączu, której partnerem – współzałożycielem jest amerykański uniwersytet National-Louis University. Współpraca zagraniczna małopolskich szkół wyższych dotyczy przede wszystkim uczelni w Europie zachodniej, szczególnie Francji i Niemiec, chociaż również znaczna ilość zawieranych porozumień dotyczy wschodniego sąsiada Polski – Ukrainy. Silna współpraca prowadzona była również z uczelniami ze Stanów Zjednoczonych. Niektóre uczelnie nawiązały również ciekawe kontakty z krajami z innych kontynentów, takimi jak: Brazylia, Argentyna, Chile, Meksyk, Ekwador, Peru, Indie, Chiny czy Japonia.

2. STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH

Pod względem liczebności studentów Małopolska zajmuje trzecie miejsce po województwach: mazowieckim i śląskim. W 32 uczelniach województwa małopolskiego w roku akademickim 2004/2005 kształciło się 192 282 studentów, co stanowi 10% ogólnej liczby studentów w kraju. W województwie małopolskim w stosunku do roku akademickiego 2003/2004 nastąpił wzrost liczby studentów o 7,8%, a w stosunku do roku 1999/2000 o 49,7%. Od końca lat osiemdziesiątych liczba studiujących na małopolskich uczelniach wzrosła o ponad 300%.

Do odnotowanego wzrostu przyczynił się przede wszystkim dynamiczny przyrost słuchaczy studiów zaocznych i wieczorowych oraz zwiększenie limitów przyjęć na studia i otwieranie nowych kierunków. Duże znaczenie miało również tworzenie się nowych szkół wyższych, zwłaszcza niepublicznych. Poza ośrodkiem krakowskim wybijają się szkoły powstałe w Tarnowie i Nowym Sączu.

Tabela 41. Liczba studentów uczelni małopolskich w latach 1989-2005

Rok akad.	Studenci ogółem	Wzrost w %	Studenci stacjonarni	Wzrost w %	Studenci zaoczeni i wieczorowi	Wzrost w %
1988/89	44 488		35 694		8 794*	
1993/94	66 713	50,0	47 404	32,8	16 309*	85,5
1999/00	128 445	92,5	70 306	48,3	56 864	248,7
2000/01	143 537	11,7	77 831	10,7	64 431	13,3
2001/02	154 694	7,8	85 026	9,2	68 229	5,9
2002/03	167 278	8,1	93 186	9,6	72 624	6,4
2003/04	178 441	6,7	100 214	7,5	76 947	5,9
2004/05	192 282	7,8	106 937	6,7	84 333	9,6

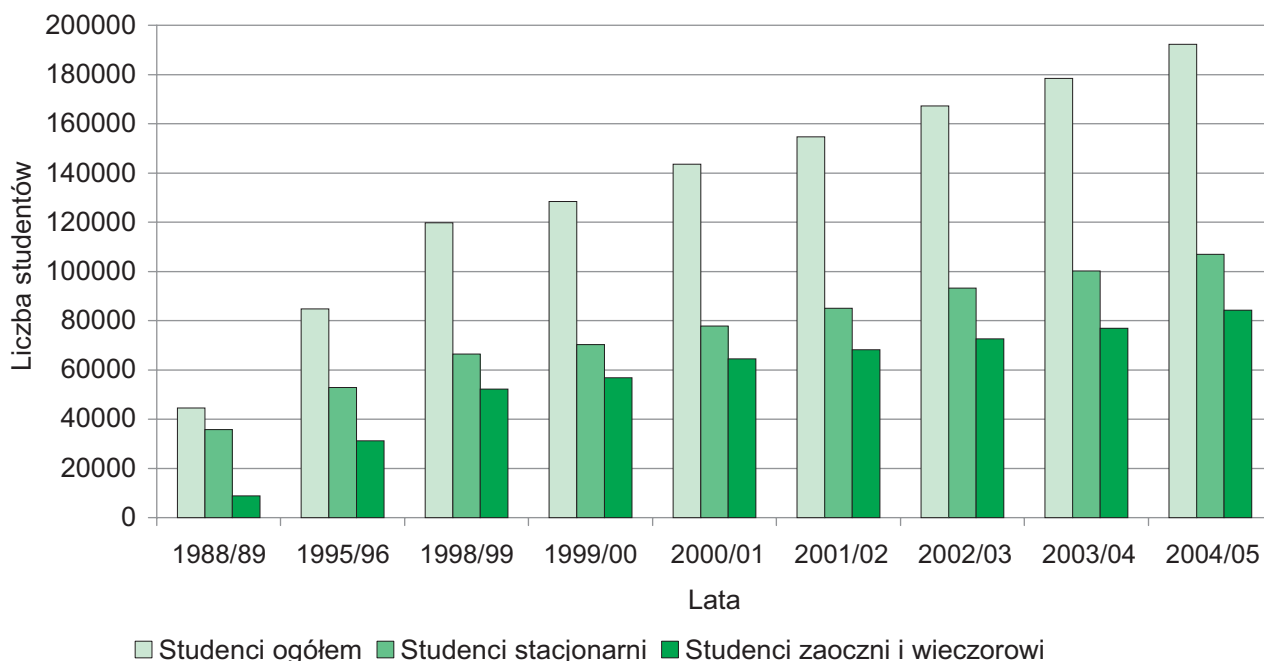
* tylko studenci studiów zaocznych.

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Małopolskiego 2001, 2002, 2003, 2004, 2005.

Tak znaczny wzrost ilości studiujących nastąpił przede wszystkim dzięki rozwojowi uczelni publicznych, które skupiają blisko 80% wszystkich studentów. W uczelniach tych przeważają studenci stacjonarni, jednak proporcje między ilością studentów stacjonarnych a zaocznych systematycznie ulegają zmniejszeniu. W większości szkół publicznych ilość studentów studiów dziennych kształtuje się na poziomie ok. 60-70%. W niektórych jednak uczelniach liczba studentów kształcących się w systemie zaocznym i wieczorowym przekroczyła 50% ogółu studiujących (Akademia Ekonomiczna, Akademia Pedagogiczna, Akademia Wychowania Fizycznego).

Uczelnie niepubliczne są na ogół placówkami kształcącymi stosunkowo niedużą liczbę studentów, zawierającą się w przedziale od ok. 100 osób do ok. 5,5 tysiąca. W województwie małopolskim studenci uczelni niepaństwowych stanowią 19,9% ogólnej liczby studiujących. W strukturze studiujących przeważają studenci studiów dziennych, którzy stanowią ponad 55%.

Wykres 35. **Studenci szkół wyższych w Małopolsce**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie.

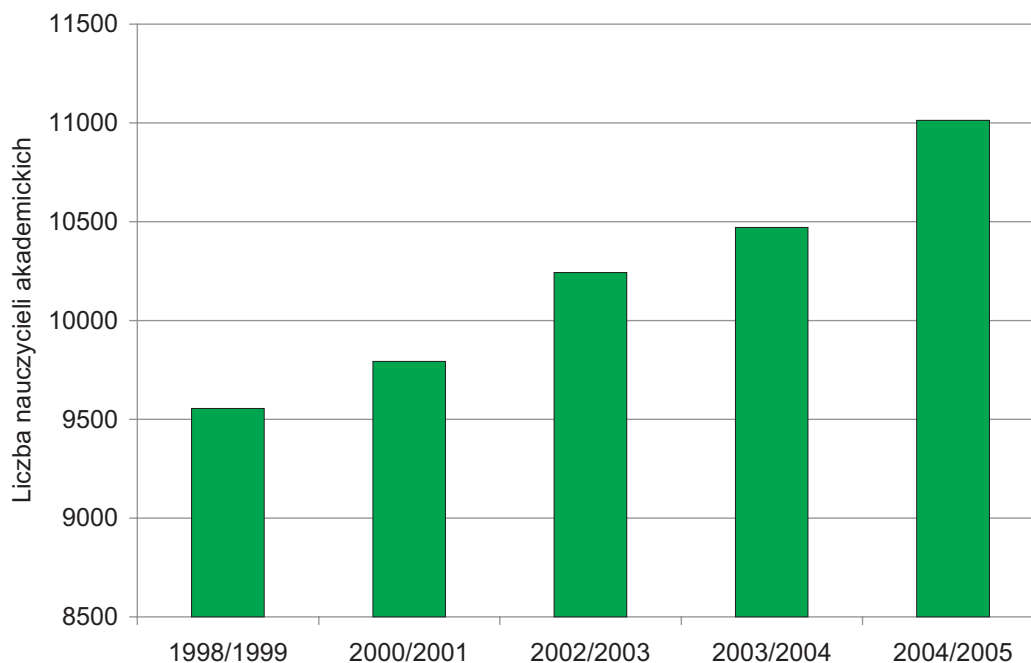
W uczelniach małopolskich, zarówno publicznych jak i niepublicznych, kształcą się także studenci z innych krajów. Liczba studiujących obcokrajowców w ostatnich latach systematycznie wzrastała z 720 w roku 1995/1996 do 1356 w roku 2004/2005. Studiujący w roku akademickim 2004/2005 obcokrajowcy to przede wszystkim studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego – 854 osoby, szkół ekonomicznych – 241 osób oraz szkół technicznych – 132 osób. Wśród studiujących na małopolskich uczelniach są również obywatele z tak odległych krajów jak: Australia, Kongo, Sudan, Brazylia, Laos, Wietnam.

3. KADRA NAUKOWO-DYDAKTYCZNA

W szkołach wyższych województwa małopolskiego w roku akademickim 2004/2005 zatrudnionych było 11 013 nauczycieli. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost o 542 osoby, czyli o 5,2%. Jakkolwiek wielkość ta plasuje Małopolskę na wysokiej, drugiej pozycji po województwie mazowieckim i stanowi prawie 12% liczby wszystkich nauczycieli akademickich w kraju, to jednak liczebność kadry coraz częściej oceniana jest jako niewystarczająca. Od połowy lat 90-ych liczba nauczycieli akademickich wzrosła o 27%, podczas gdy w tym samym okresie ilość studiujących zwiększyła się o ponad 200%.

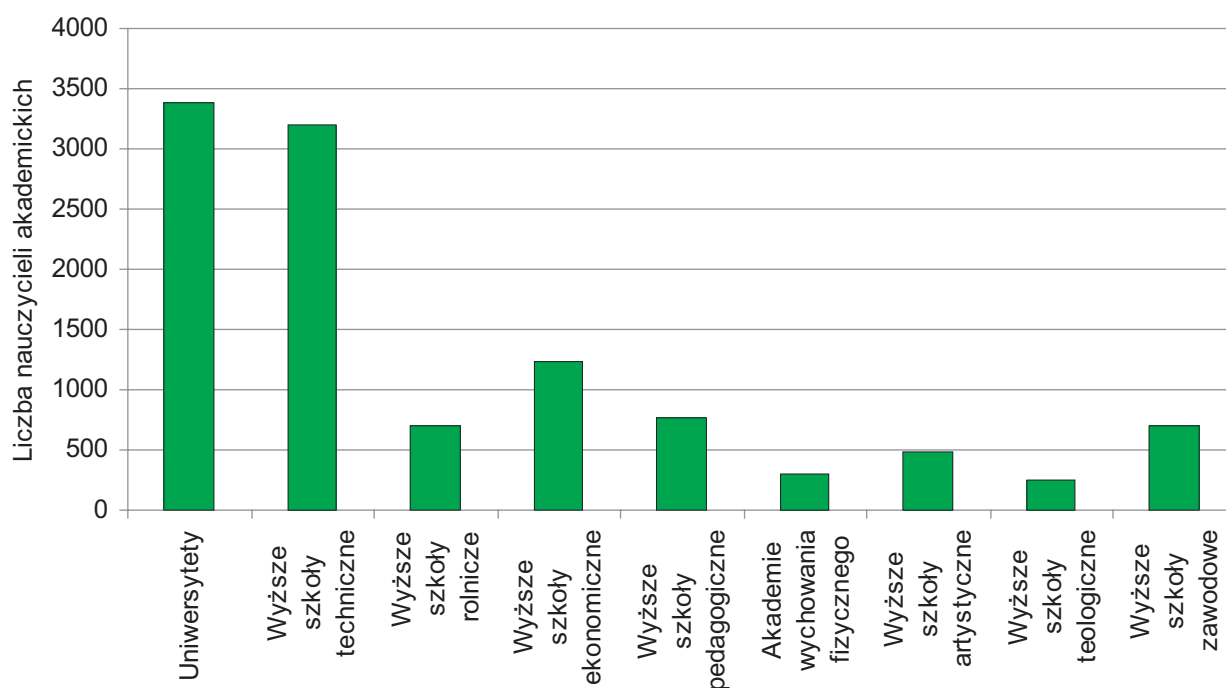
Dane przedstawiające ilość kadry akademickiej nie dość, że pokazują stosunkowo niewielki jej przyrost, są zniekształcone i zawyżone poprzez powszechne zjawisko wieloletowości. Chodzi tu o fakt zatrudniania się nauczycieli najczęściej na tzw. „pierwszym etacie” w szkole publicznej i dodatkowo w szkołach niepublicznych.

Wykres 36. Nauczyciele akademicki w Małopolsce

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Małopolskiego 2005, Urząd Statystyczny w Krakowie

Wykres 37. Nauczyciele akademicki w roku szkolnym 2004/2005

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Małopolskiego 2005, Urzędu Statystycznego w Krakowie

Studia doktoranckie prowadzą wyłącznie uczelnie publiczne. Szczegółowe dane dotyczące liczby uczestników studiów doktoranckich, przeprowadzonych promocji oraz otwartych przewodów przedstawia poniższa tabela. Na małopolskich uczelniach przewody doktorskie przeprowadzają również obcokrajowcy, których liczba ulega pewnym wahaniom – w roku akademickim 2000/2001 wynosiła 96, w 2002/2003 – 68, w 2003/2004 – 85, a w 2004/2005 – 47

Tabela 42. Studia doktoranckie

Uczelnia	Liczba uczestników studiów doktoranckich				Liczba przeprowadzonych promocji doktorskich				Liczba otwartych przewodów doktorskich			
	1999	2003	2004	2005	1999	2003	2004	2005	1999	2003	2004	2005
Uniwersytet Jagielloński	1659	2325	2282	2224	190	355	360	337	323	479	584	594
Akademia Górniczo-Hutnicza	552	641	641	596	94	127	127	110	61	172	240	151
Politechnika Krakowska	207	252	226	49	50	55	46	57	47	64	68	73
Akademia Rolnicza	109	118	129	131	27	69	70	42	12	28	22	16
Akademia Ekonomiczna	148	117	168	b.d.	39	39	33	b.d.	39	49	45	b.d.
Akademia Pedagogiczna	46	141	141	164	18	21	34	28	23	38	57	59
Akademia Wychowania Fizycznego	21	57	50	69	7	16	18	14	8	22	12	19
Papieska Akademia Teologiczna	386	587	543	493	23	21	28	24	54	44	80	88
Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” w Krakowie	29	15	28	b.d.	b.d.	-	-	b.d.	b.d.	5	13	b.d.
Razem	3157	4253	4208	3726	448	703	703	612	593	811	901	1000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z uczelni oraz Urzędu Statystycznego w Krakowie

4. PROGRAMY BADAWCZE I EDUKACYJNE

Szkoły wyższe prowadzą działalność naukowo-badawczą, która obejmuje prace prowadzone w ramach działalności własnej, projekty badawcze tzw. „granty” dofinansowywane przez Komitet Badań Naukowych, fundacje krajowe i zagraniczne oraz instytucje gospodarcze. Komitet Badań Naukowych dofinansowuje również prace w ramach działalności statutowej i badań własnych.

Ze środków przyznawanych przez KBN na finansowanie lub dofinansowanie działalności statutowej, przyznawanych w formie dotacji podmiotowej, korzystają uczelnie państwowe. Znaczna część tych środków przypada w Małopolsce na największe uczelnie tj. Uniwersytet Jagielloński, Akademię Górniczo-Hutniczą oraz Politechnikę Krakowską, uczelnie te prowadzą bowiem największą ilość prac w ramach działalności statutowej. Równocześnie wymienione wyżej uczelnie realizują również najwięcej projektów badawczych finansowanych z KBN oraz prac w ramach badań własnych.

Uczelnie realizują także wiele projektów w ramach międzynarodowych programów edukacyjnych. Do najpopularniejszych programów, z których korzystają uczelnie należą przede wszystkim: 6 Program Ramowy UE, Socrates, Leonardo da Vinci. W programie Socrates, a przede wszystkim w jego adresowanym do szkolnictwa komponencie Erasmus, mającym na celu wymianę studentów, uczestniczą niemal

wszystkie publiczne uczelnie, zarówno uniwersytet, akademie, szkoły techniczne i artystyczne oraz również niektóre szkoły prywatne.

5. BAZA SOCJALNA UCZELNI MAŁOPOLSKICH

W roku akademickim 2004/2005 szkoły wyższe dysponowały 55 domami studenckimi o liczbie 21 108 miejsc. Najlepiej rozwiniętą bazę socjalną mają uczelnie publiczne, przede wszystkim Akademia Górniczo-Hutnicza oraz Uniwersytet Jagielloński. Uczelnie niepubliczne ze względu na to, że są to szkoły stosunkowo nowe, posiadają znacznie uboższą bazę socjalną.

Duże dysproporcje istnieją również pomiędzy uczelniami krakowskimi i pozakrakowskimi. Sytuacja ta spowodowana jest jednak przede wszystkim różną odległością od uczelni.

W posiadanej przez uczelnie bazie noclegowej zakwaterowanych było 19 292 studentów studiów stacjonarnych, co stanowi 18% ogółu studentów studiów dziennych.

Tabela 43. Domy studenckie i stołówki

	1995/96	1998/99	2000/01	2002/03	2003/04	2004/05
Domy studenckie	47	50	51	52	53	55
Miejsca	19 504	19 341	19 936	19 446	20 423	21 108
Studenci studiów dziennych zakwaterowani w domach studenckich w % studentów studiów dziennych	21 105 39,9	20 568 31,0	21 171 27,6	19 686 21,4	19 851 20,1	19 292 18
Stołówki	17	17	19	18	19	18
Miejsca konsumenckie	3 289	3 145	3 135	2 803	3 004	2844
Korzystający z obiadów	11 823	11 485	10 604	9 561	8 751	2748

Źródło: Rocznik statystyczny województwa małopolskiego 2000, 2001, 2003, 2004, 2005..

W roku akademickim 2004/2005 potrzeby studentów w zakresie żywienia zaspokajane były przez 18 stołówek o 2 844 miejscach, przy liczbie korzystających wynoszącej 2 748 osób. W porównaniu do roku akademickiego 2003/2004, w którym to ze stołówek korzystało 8 751 osób, widoczny jest bardzo duży spadek liczby korzystających. Spadek ten wynikał z faktu, iż od początku roku akademickiego 2004/2005 zlikwidowane zostały dopłaty do stołówek studenckich, w wyniku czego cena wydawanych obiadów wzrosła prawie o 100%.

6. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE I REMONTY

W roku 2005 realizowanych oraz kontynuowanych było kilka znaczących inwestycji w zakresie szkolnictwa wyższego. Uczelnią, która w ostatnich latach najwięcej inwestuje w infrastrukturę jest zdecydowanie Uniwersytet Jagielloński, który m.in. realizuje budowę Kampusu 600-lecia Odnowienia UJ, kontynuuje budowę Auditorium Maximum oraz rozbudowę Biblioteki Jagiellońskiej.

Tabela 44. Zadania inwestycyjne uczelni powyżej 5 mln zł realizowane w 2005 r. (w tys. zł)

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego i jego lokalizacja	Zakres rzeczowy	Termin rozpocz./Zakończ.	Wartość kosztorysowa	Nakłady w latach ubiegłych	Nakłady w 2005	Nakłady do poniesienia w 2006	Nakłady w latach następnych
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Uniwersytet Jagielloński								
1	Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej - Kampus 600-lecia Odnowienia UJ Kraków - Pychowice	Powierzchnia netto 22 739 m ²	2003/2008	109 776	761	4 655	6 411	97 949
2	Wydział Matematyki i Informatyki - Kampus 600-lecia Odnowienia UJ Kraków - Pychowice	Powierzchnia netto 12 430 m ²	2003/2008	68 472	667	3 775	7 295	56 735
3	Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej - Kampus 600-lecia Odnowienia UJ Kraków - Pychowice	Powierzchnia netto 20 000 m ²	2003/2009	76 500	595	738	3 700	71 467
4	Instytut Zoologii - Kampus 600-lecia Odnowienia UJ Kraków - Pychowice	Powierzchnia netto 10 806 m ²	2004/2009	58 705	225	275	2 400	55 805
5	Wykup gruntów - Kampus 600-lecia Odnowienia UJ Kraków - Pychowice	Obszar Kampusu	2001/2005	34 289	14 513	19 776	-	-
6	Program Rządowy Kwaśny Papier, Kraków, ul. Ingardena	Powierzchnia użytkowa 200 m ²	2001/2005	12 298	1 343	10 955	-	-
7	Biblioteka Jagiellońska III etap rozbudowy, Kraków, Al. Mickiewicza	Powierzchnia netto 15 407 m ²	1994/2008	151 647	129 831	4 028	8 000	9 788
8	Auditorium Maximum II etap budowy, Kraków, ul. Krupnicza	Powierzchnia netto 8 308 m ²	2004/2006	39 097	1 348	37 749	5 977	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Akademia Górniczo-Hutnicza								
9	„Modernizacja DS-I bbl. 1-4 w Krakowie ul. Reymonta 17	Wykonanie prac budowlanych, instalacyjne: elektryczne, wod-kan, ppoż.	2000-2006	17 188	14 297	1 526	1 365	-
10	„Budowa Akademickiego Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego” w Krakowie, przy ul. Piastowskiej 26a w Krakowie	Wykonanie rozbudowy istniejącej hali sportowej AGH przy ul. Piastowskiej 26a w Krakowie	2002 - 2005	9 652	7 778	165	-	-
11	„Adaptacja kompleksu hal technologicznych A-1-A-2 dla potrzeb dydaktyki” w Krakowie przy Al. Mickiewicza 30	Przebudowa hali A-1 w celu dostosowania konstrukcji i infrastruktury budynku dla potrzeb badawczo - edukacyjnych Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH	2004 - 2005	8 416	1 241	6 928	138	-
12	„Rozbudowa budynku Katedry Telekomunikacji przy ul. Czarnowiejskiej 78”	Dobudowa do istniejącego budynku Katedry Telekomunikacji przy ul. Czarnowiejskiej 78 skrzydła z salą wykładową i zapleczem laboratoryjnym	2002-2007	7 760	114	760	4 914	1 972
13	„Budowa krytej pływalni wraz z infrastrukturą towarzyszącą w rejonie ulic Piastowska-Buska”	Budowa obiektu krytej pływalni wraz z funkcją rekreacyjno- sportową i infrastrukturą towarzyszącą.	2005-2008	25 465	-	92	8 394	16 979
14	„Budowa sal wykładowych oraz modernizacja pomieszczeń laboratoryjnych w hali technologicznej B-1/B-2 dla Wydz. EAIiE i IMiR” w Krakowie Al. Mickiewicza 30	Zagospodarowanie wolnej kubatury hal technologicznych B-1/B-2 na duże sale wykładowe oraz modernizacja istniejących pomieszczeń laboratoryjnych w hali technologicznej.	2002-2008	7 331	208	29	3 306	3 788
Akademia Ekonomiczna								
15	Adaptacja i unowocześnienie zaplecza dydaktycznego Akademii Ekonomicznej w Krakowie	Kompleksowa odnowa substancji budowlanej będącej w posiadaniu Uczelni ze szczególnym uwzględnieniem poprawy warunków pracy dydaktyczno - naukowej oraz likwidowaniu barier architektonicznych ograniczających możliwości dostępu osobom niepełnosprawnym.	IV KW 2004- I KW 2007	5 961	109	1 159	4 319	372

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Politechnika Krakowska								
16	Instytut Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych Kraków, al. Jana Pawła II 37	Kubatura 22.545 m ³ , pow. użytkowa 3.623 m ² . Inwestycję wykonano na bazie rozpoczętej budowy w latach 70 jako budynek „Hali Laboratoryjnej nr 1” Instytutu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych	1974/2005	6 936	2 475	3 557	-	-
17	Modernizacja budynku dla Wydziału Architektury Kraków, ul. Podchorążych 1	Budynek o powierzchni 8.326 m ² i kubaturze 52.515 m ³ . Roboty modernizacyjne polegają na odtworzeniu zabytkowej części obiektu z przystosowaniem do potrzeb Wydziału Architektury.	1994/2008	25 542	13 885	1 790	1 200	8 667
18	Modernizacja obiektu dydaktyczno – laboratoryjnego kampusu w Czyżynach – budynek nr 5 Kraków, Al. Jana Pawła II	Powierzchnia 9.859 m ² Kubatura 42.100 m ³ . Inwestycja obejmuje przeprowadzenie remontu ścian osłonowych wraz z wymianą okien oraz instalacji c.o. w całym budynku	2005/2006	10 303	109	3 690	6 504	-
Akademia Rolnicza								
19	Budowa Wydziału Technologii Żywności, przy ul. Balickiej 122 w Krakowie	Inwestycja obejmowała budowę obiektu dydaktyczno-badawczego przy ulicy Balickiej 122 Kraków-Mydlniki	1995 - Rok rozpoczęcia 2005 - Rok zakończenia	49 931	43 783	7 792	0,00	0,00

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Akademia Sztuk Pięknych								
20	Przebudowa budynku przy ul. Lea 27/29 w Krakowie dla Wydz. Konserwacji i Restauracji Dział Sztuki ASP	Prace budowlane i instalacyjne z elementami wewnątrz	1997/2006	7 653	3 618	2 600	1 435	-
21	Budowa zespołu sal wielofunkcyjnych Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w bloku zabudowy pl. Matejki-Basztowa-Paderewskiego w Krakowie jako zabudowa podworcza wewnętrznego z przebudową wewnętrzną instalacji	Budowa sal wielofunkcyjnych wypełniających blok zabudowy pl. Matejki-Basztowa-Paderewskiego i prace adaptacyjne w obiektach istniejących.	2005/2008	9 938	-	6	1 000	8 932
Papieska Akademia Teologiczna								
22	Budowa Biblioteki PAT na terenie III Kampusu UJ w Krakowie – Pychowicach		2000	56 261	20 969	1 051	12 000	22 239
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie								
23	Budowa obiektu dla potrzeb Centrum Nowoczesnych Technologii – Instytut Politechniczny Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie	Budynek laboratoryjny o powierzchni całkowitej 2 266 m ² . Budynek dydaktyczny o powierzchni całkowitej 5 782 m ² .	2005/2007	15 551	-	5 381	10 170	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wyższa Szkoła Biznesu – National Louis University w Nowym Sączu								
		- Budowa 4 segmentów kubaturowych (A,B,C,D): - budowa i wyposażenie czytelnii i magazynów bibliotecznych pow. 450 m ² (segm. A i B) - budowa i wyposażenie sal dydaktycznych komputerowych pow. 1070 m ² (segm. B) - budowa i wyposażenie sal dydaktycznych lektoratowych pow. 232 m ² (segm. A) - budowa i wyposażenie pokoi profesorów pow. 750 m ² (segm. A i B) - budowa i wyposażenie sali amfiteatralnej wykładowej na 400 miejsc pow. 345m ² (segm. C) - budowa i wyposażenie 9 sal dydaktycznych w tym 5 audytorijnych na 520 miejsc pow. 866 m ² (segm. C) - budowa i wyposażenie dziekanatów, działu nauczania i rekrutacji oraz sali posiedzeń senatu i gabinetów profesorskich pow. 1074 m ² (segm. D)	2001/2005	20 000	27 345	321	-	-
24	Obiekt dydaktyczny – Komercyjne Centrum Komputerowe WSB-NLU w Nowym Sączu przy ul. Zielonej 27							
Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu								
25	Budowa Centrum Dydaktyczno – Bibliotecznego PPWSZ w Nowym Targu – I etap.	Budowa auli dzielonej na 4 sale wykładowe oraz biblioteki wraz z czytelnią.	2006/2008	19 906	-	1 174	5 350	13 382

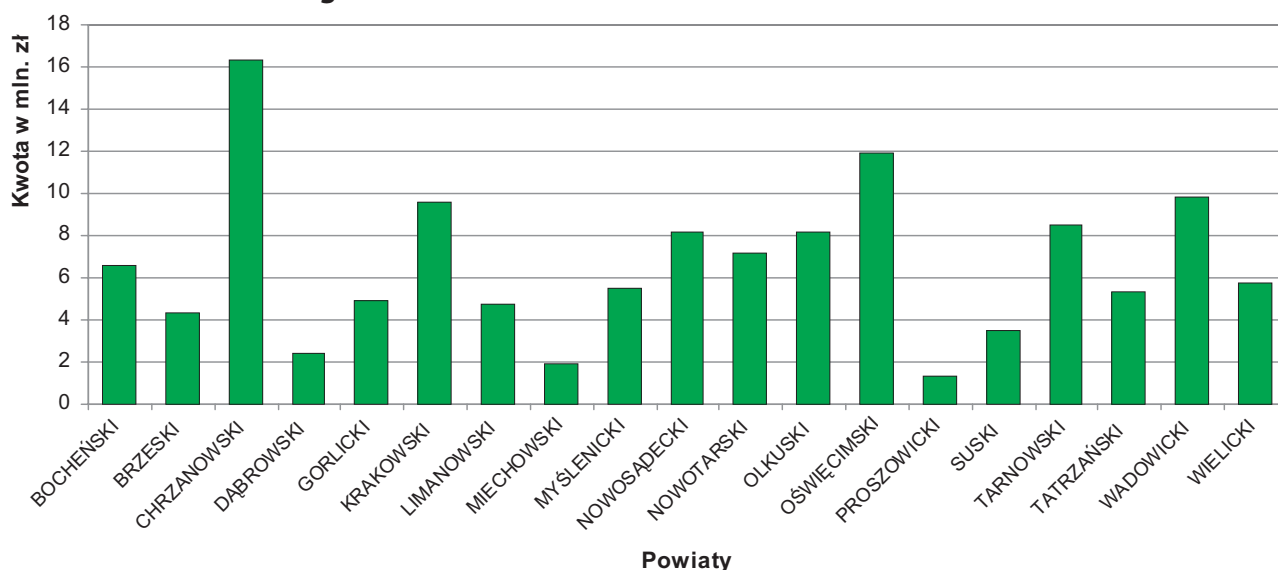
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z uczelni.

1. FINANSOWANIE KULTURY

Na terenie województwa małopolskiego działalność prowadzą instytucje kultury o charakterze narodowym i regionalnym, ponadto funkcjonuje kilkaset gminnych oraz powiatowych instytucji kultury i placówek kultury z wieloma filiami, klubami, świetlicami, a także placówki przyzakładowe i spółdzielcze.

W latach 1999-2005 największymi źródłami finansowania kultury były budżety jednostek samorządu terytorialnego: budżet Województwa Małopolskiego, budżety gmin i powiatów.

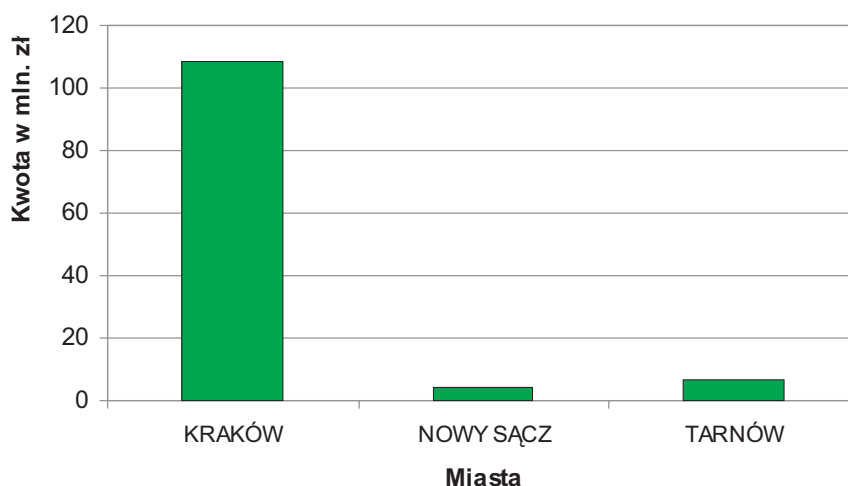
Wykres 38. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2005 r.*

* Podane kwoty obejmują łączne wydatki gmin, miast-gmin i powiatów

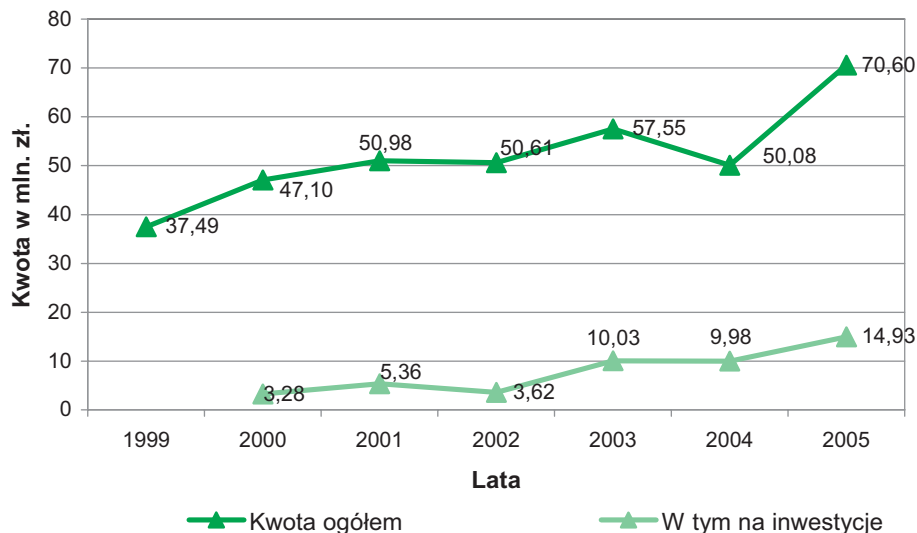
Źródło: Regionalna Izba Obrachunkowa w Krakowie

Wykres 39. Wydatki miast na prawach powiatu na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2005 r.

Źródło: Regionalna Izba Obrachunkowa w Krakowie

Wykres 40. Środki przekazane w latach 1999-2005 z budżetu Województwa Małopolskiego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (w tys. zł)

Źródło: opracowanie własne

W instytucjach kultury, których organizatorem jest Województwo Małopolskie zatrudnienie wynosiło w 2005 r. (średnioroczne w przeliczeniu na etaty) – 1 320,2 etatów, co stanowi wzrost o 30,7 etatów w stosunku do stanu z 2004 r.

Z budżetu państwa utrzymywanych jest 7 narodowych instytucji kultury zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego.

Ważnym źródłem finansowania odnowy zabytków były środki celowe Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, które wynosiły:

- w 1999 roku – 34 100 000 zł,
- w 2000 roku – 40 254 331 zł,
- w 2001 roku – 32 400 300 zł,
- w 2002 roku – 32 400 993 zł,
- w 2003 roku – 31 066 076 zł,
- w 2004 roku – 31 036 573 zł,
- w 2005 roku – 31 072 076 zł.

2. ŻYCIE KULTURALNE

Region Małopolski charakteryzuje się dużą liczbą stałych i cyklicznych przedsięwzięć kulturalnych mających często charakter międzynarodowy, np. *Krakowski Festiwal Filmowy*, *Triennale Grafiki*, *Biennale Architektury*, *Festiwal Folkloru Ziemi Górskich*.

W roku 2005 odbyły się w Krakowie liczne wydarzenia kulturalne, m.in.: *II Festiwal Sacrum-Profanum*, *II Festiwal Misteria Paschalia*, *VII Festiwal Muzyki Tradycyjnej Rozstaje 2005*, *Święto Chleba i Festiwal Produktów Regionalnych*, *Święto Miasta Krakowa*, a także masowe wydarzenia kulturalno-rekreacyjne, takie jak *Wianki* czy *Noc Sylwestrowa na Rynku Sylwester z gwiazdami*.

Aktywność środowisk twórczych i animatorów kultury w województwie małopolskim wyraża się między innymi organizowaniem imprez artystycznych i innych przedsięwzięć kulturalnych o szczególnym znaczeniu i wysokich walorach promocyjnych dla rozwoju poszczególnych dziedzin kultury. Należą do nich prestiżowe wydarzenia o znaczeniu międzynarodowym, ogólnopolskim i regionalnym, w większości wspierane finansowo przez Województwo Małopolskie.

W 2005 r. były to między innymi przedsięwzięcia:

- Muzyczne: 41 Studencki Festiwal Piosenki w Krakowie, IX Międzynarodowy Konkurs Współczesnej Muzyki Kameralnej, XXX Międzynarodowy Festiwal *Muzyka w Starym Krakowie*, XXVII Starosądecki Festiwal Muzyki Dawnej, V Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej w Zakopanem, XV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej w Wygiełzowie, XXVIII Dni Muzyki Karola Szymanowskiego w Zakopanem, Małopolskie Konkursy Chórów i Orkiestr Dętych, XIV Międzynarodowy Festiwal Piosenki Żeglarskiej *Shanties*, XX Festiwal Piosenki Żeglarskiej *Bezan* w Tarnowie, Festiwal *Ogrody muzyką malowane*, Konkurs Wykonawstwa Muzyki Operetkowej i Musicalowej im. Iwony Borowickiej *Śladami Iwony Borowickiej*, X Spotkania Wysockie – Wieczera, X Letni Festiwal Jazzowy w Piwnicy Pod Baranami, 11 Międzynarodowa Letnia Akademia Jazzu, Jazz Meeting – XI edycja Festiwalu *Starzy i Młodzi, czyli Jazz w Krakowie*.
- Teatralne i baletowe: XI Festiwal Opery w Krakowie, IX Festiwal Komедии Talia w Tarnowie, XII Ogólnopolski Otwarty Festiwal Teatrów Amatorskich *Odeon 2005* w Andrychowie, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Alternatywnych 30. *Krakowskie Reminiscencje Teatralne*, XVIII Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych, X Krakowska Wiosna Baletowa.
- Filmowe i fotograficzne: 45 Krakowski Festiwal Filmowy, XII Międzynarodowy Festiwal Filmowy *Etiuda & Anima 2005*, Nowohucka Kronika Filmowa, Spotkania z filmem górskim *Zakopane 2005*.
- Plastyczne: Międzynarodowe Warsztaty Artystyczne *Myślenice – Zarabie 2005*, Wystawa *Architektura Polska po 1990 roku – Małopolska*.
- Literackie i czytelnicze: XIII Konkurs Poezji Religijnej im. Ks. Prof. Józefa Tischnera w Ludźmierzu, *Homines Urbani* – Międzynarodowe Forum Dla Pisarzy, Tłumaczy i Krytyków Literatury w Willi Decjusza.
- Interdyscyplinarne: 15 Festiwal Kultury Żydowskiej, Międzynarodowa Letnia Akademia Sztuki i Letnia Szkoła Wyszehradzka w Wilii Decjusza, X Chrześcijańskie Dni Żaka, Festiwal *Geniusz Loci* – IV edycja, V Konfrontacje Artystyczne *Sacrum w Sztuce* w Wadowicach, V Przegląd Młodych Talentów Romskich, I Przegląd Twórczości Patriotycznej Młodzieży Województwa Małopolskiego, I Parada Kultur Pogranicza *Słowiańska Biesiada* w Łużnej; Programy edukacyjno-wychowawcze; Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce.
- Folkloru i sztuki ludowej: 42 Tydzień Kultury Beskidzkiej – estrady w Makowie Podhalańskim i Oświęcimiu, XXXVII Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem, XXXI Jubileuszowy festiwal Folklorystyczny *Limanowska Słaza, Góralski Karnawał i Sabałowe Bajania* w Bukowinie Tatrzańskiej, Szkoła Ginących Zawodów, Folkloru i Sztuki Ludowej w Bukowinie Tatrzańskiej, VI Międzynarodowy Festiwal Koronki Klockowej w Bobowej, XIV Międzynarodowy Festiwal Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Folklorystycznych *Krakowiak 2005*, 63 Konkurs na Najpiękniejszą Szopkę Krakowską, XVII Przegląd Folkloru Pogórza, XXXI *Poronińskie Lato*, XXXIX Karpacki Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych w Rabce.
- Muzealne: Realizacja wystaw pn. *Atrakcyjne ekspozycje w małopolskich muzeach* (Muzeum Archeologiczne, Etnograficzne, Tatrzańskie, Archidiecezjalne, Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie); Program *Archeologia w Gminie* (Muzeum Okręgowe w Tarnowie); tworzenie kolekcji sztuki współczesnej w województwie małopolskim i konserwacja eksponatów muzealnych; konkurs międzynarodowy na projekt *Park pojednania narodów Ogrody Europy* w Oświęcimiu.

W dniach 27-30 października 2005 r. odbyły się 9 *Targi Książki w Krakowie*, będące bez wątpienia czołowym krajowym przedsięwzięciem kulturalno-handlowym. Z roku na rok Targi rozrastają się i zyskują na znaczeniu, są coraz bogatsze w wydarzenia handlowe i kulturalne. W roku 2005 uczestniczyło w nich 365 wystawców z całego kraju. Podczas czterech dni trwania hale targowe o powierzchni 5 500 m² odwiedziło ponad 23 tys. osób.

W dniach 13-14 maja 2005 r. odbyła się czwarta edycja Małopolskich Dni Książki „Książka i Róża”. Pomysł, aby w trakcie trwania Dni księgarnie obniżyły ceny książek o 10% oraz do każdej zakupionej książki dołączyły różę okazał się bardzo dobrym sposobem promocji książki i czytelnictwa. W akcji uczestniczyło 48 księgarni z całego regionu. Projekt zrealizowany został we współpracy Województwa Małopolskiego z Polską Izbą Książki oraz Biurem Targów Książki w Krakowie.

Od roku 2000 r. przyznawana jest *Nagroda im. Kazimierza Wyki* za wybitne osiągnięcia w dziedzinie eseistyki oraz krytyki literackiej i artystycznej. Efektem jej ustanowienia i przyznania jest promocja dokonań środowisk naukowych i literackich województwa oraz realizacja mecenatu samorządowego nad twórcami. Jest bardzo wysoko oceniana zarówno przez teoretyków literatury i sztuki, jak i samych twórców. Laureatami Nagrody Marszałka Województwa Małopolskiego w latach 2000-2004 zostali kolejno: Tadeusz Nyczek, prof. Maria Janion, prof. Michał Głowiński, prof. Jan Prokop, prof. Przemysław Czapliński. Od roku 2004 *Nagroda im. Kazimierza Wyki* przyznawana jest wspólnie przez Marszałka Województwa Małopolskiego i Prezydenta Miasta Krakowa. W roku 2005 nagrodę otrzymała prof. Teresa Walas.

Po raz trzeci w roku 2005 przyznana została *Nagroda Województwa Małopolskiego im. Mariana Korneckiego* za wybitne osiągnięcia w dziedzinie ochrony zabytków architektury drewnianej Małopolski oraz ich promocji. Laureatem Nagrody w roku 2005 został Ks. Adam Gul, Proboszcz Parafii p.w. Św. Jana Ewangelisty w Pisarzowej w szczególności za wieloletnią opiekę nad zabytkowym kościołem parafialnym w Pisarzowej. Wyróżnienie w ramach Nagrody Województwa Małopolskiego im. Mariana Korneckiego otrzymał Pan Krzysztof Bodziony, za inicjatywę i zaangażowanie w promocję obiektów zabytkowych, a w szczególności za realizację projektu zagrody lachowskiej „Kubalówka” w Podegrodziu. Wyróżnienie otrzymał również Pan Wojciech Pawlikowski z Poronina za ratowanie cennych obiektów architektury drewnianej, a w szczególności za translokację i odtworzenie zabytkowych świątyń w Sądeckim Parku Etnograficznym.

Najważniejszym przedsięwzięciem kulturalnym Województwa Małopolskiego są Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego, organizowane od roku 1999. Zostały one pomyślane i są z powodzeniem realizowane jako priorytetowy, stały element integrujący region i promujący jego wspaniałą spuściznę historyczną, stanowiącą ważną część dziedzictwa narodowego.

W siedmiu edycjach Dni, które odbyły się w latach 1999-2005, udostępniono zwiedzającym 114 obiektów zabytkowych, m.in. klasztory, kościoły, muzea, kompleksy dworskie, pałace, wiekowe ogrody i stare nekropolie, miasteczka z ich charakterystyczną zabudową, zabytki sztuki ludowej i budownictwa. Inicjatywa bezpłatnego udostępniania obiektów zabytkowych, w tym wielu obiektów na co dzień niedostępnych, spotkała się z dużym zainteresowaniem mieszkańców województwa i turystów, o czym świadczy udział ponad 20 tys. zwiedzających w każdej edycji Dni.

VII Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego odbyły się w dniach 4-5 czerwca 2005 r., a uroczyste spotkanie w ramach Dni odbyło się w dniu 5 czerwca 2005 r. w Sądeckim Parku Etnograficznym. Zaprezentowane zostały efekty osiągnięte po 3 latach intensywnych prac związanych z rozbudową ekspozycji skansenu w Nowym Sączu. W SPE stworzono „przestrzeń ekumeniczną” – oddano do kultu – po kompleksowej konserwacji - greckokatolicką cerkiew, kościół katolicki z Łososiny Dolnej, przeniesiony i odtworzony w skansenie oraz zbór ewangelicki. Uzupełnieniem ekspozycji są budynki: szkoły, dworu, amfiteatr i nowe wejście.

Ważną rolę w tworzeniu i upowszechnianiu dóbr kultury oraz w wychowaniu przez sztukę pełnią 20 teatrów i instytucji muzycznych. W województwie małopolskim instytucje te skupione są głównie w stolicy regionu – Krakowie (80% wszystkich instytucji), w którym działają również prężnie liczne środowiska twórcze: muzyczne, teatralne, literackie, plastyczne i inne. Poza Krakowem działają: Teatr im. Stanisława Ignacego Witkiewicza w Zakopanem (instytucja Województwa Małopolskiego), Tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego w Tarnowie (instytucja Miasta Tarnowa) oraz Teatr Lalki „Rabcio” w Rabce (instytucja Powiatu Nowotarskiego).

Na scenach teatralnych odbyły się 4072 przedstawienia i koncerty, które obejrzało 717,6 tys. widzów i słuchaczy, z czego w Krakowie odpowiednio 3273 przedstawienia i 629,1 tys. widzów i słuchaczy. W stosunku do roku 2004 liczba widzów w województwie wzrosła jedynie o 1,5%. W wyżej wymienionych obiektach znajdowało się 5191 miejsc na widowni, co oznacza, że na jedno miejsce przypadało średnio 629 mieszkańców Małopolski. Przeciętnie jedno przedstawienie obejrzało 176 widzów, podczas gdy w 2004 roku liczba ta wyniosła 173 osoby. W teatrach dramatycznych jeden spektakl obejrzały średnio 173 osoby, w teatrach muzycznych wskaźnik ten wyniósł 396 osób, natomiast w filharmonii – 164 osoby.

Tabela 45. Teatry i instytucje muzyczne w latach 2003 - 2005 r.

Lata	Teatry i instytucje muzyczne	Przedstawienia i koncerty w liczbach bezwzględnych	Widzowie i słuchacze
2005	20	4072	717,6
2004	20	4081	706,9
2003	21*	3768	612,1

W 2003 roku GUS wyodrębnił Operę i Operetkę Krakowską jako osobne instytucje.

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

W 2005 roku teatry krakowskie obchodziły jubileusze: Teatr Ludowy – 50-lecia działalności artystycznej, a Teatr Lalki, Maski i Aktora Groteska Jubileusz 60-lecia.

W 2005 roku powstała nowa Scena Teatru Bagatela scena na Sarego 7, jako miejsce spotkań młodych reżyserów i dramaturgów.

W 2005 roku Zarząd Województwa Małopolskiego przeznaczył dodatkowe środki na rozszerzenie oferty teatrów i instytucji muzycznych o nowe miejsca na terenie województwa małopolskiego. Dzięki temu mieszkańcy Tarnowa i Nowego Sącza podziwiali spektakle Opery Krakowskiej, Teatru im. Juliusza Słowackiego i Krakowskiego Teatru Scena STU oraz wysłuchali koncertów zespołów artystycznych Filharmonii im. Karola Szymanowskiego. Odbywały się one m. in. w nowej sali im. Lucjana Lipińskiego w „Sokole” w Nowym Sączu, w sali widowiskowej Mościckiej Fundacji Kultury. Duży zasięg terytorialny mają koncerty umuzykalniające organizowane przez Filharmonię im. Karola Szymanowskiego w Krakowie, w ramach wieloletniego programu edukacji muzycznej dzieci i młodzieży (w 2005 roku odbyło się 365 koncertów).

Dużym powodzeniem cieszą się Koncerty Noworoczne organizowane w Komorze „Warszawa” w Kopalni Soli w Wieliczce.

W Jubileuszowym, 50. roku działalności Opery Krakowskiej została rozpoczęta budowa pierwszego w dziejach Krakowa gmachu operowego. Powstaje nowoczesny teatr z widownią na 760 miejsc, z dużym zapleczem scenicznym, salami prób, garderobami, kawiarnią i restauracją.

W 2005 r. został rozstrzygnięty otwarty konkurs realizacyjny na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej przebudowy budynku Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie przy ul. Rajskiej 12 w Krakowie; nastąpi adaptacja i modernizacja obiektu na potrzeby „Małopolskiego Ogródu Sztuki”. Realizatorem projektu jest Biuro Projektowe „K. Ingarden & J. Ewý”. Termin zakończenia prac projektowych przewidziany jest na koniec 2006 roku; wtedy też rozpoczną się prace budowlane.

W 2005 roku Filharmonia im. Karola Szymanowskiego w Krakowie realizowała program 60. Jubileuszowego sezonu artystycznego. Pozyskała do stałej współpracy najwybitniejszego polskiego dyrygenta Jana Krenza, który objął funkcję dyrektora artystycznego i I dyrygenta Filharmonii im. K. Szymanowskiego w Krakowie. Orkiestra i chór Filharmonii wykonały prestiżowy koncert w Katedrze w Erfurcie, w dniu

15 czerwca 2005 r. na rozpoczęcie Roku Polskiego w Niemczech; w programie koncertu, pod dyktando Tomasza Bugaja, znalazły się utwory kompozytorów polskich: K. Szymanowskiego, H.M. Góreckiego, W. Lutosławskiego i W. Kilara.

Jedną z najważniejszych imprez muzycznych 2005 r. był *I Festiwal Muzyki Polskiej*, organizowany przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Stowarzyszenie Muzyki Polskiej, Polskie Radio i Filharmonię im. Karola Szymanowskiego w Krakowie. W ramach Festiwalu Chór Filharmonii wykonał *Requiem Polskie* Krzysztofa Pendereckiego a dyrektor artystyczny Filharmonii Jan Krenz dyrygował koncertem inauguracyjnym.

W roku 2005 Filharmonia kupiła Fortepian marki „Steinway” oraz wyremontowała salę koncertową (przebudowano balkon oraz wymieniono fotele na widowni, wymieniono okna od strony podwórza).

Na terenie województwa na koniec 2005 roku działały 104 muzea i oddziały muzealne. Jest to blisko 1/6 wszystkich muzeów w Polsce. Największa ilość muzeów znajduje się w Krakowie – 41 placówek.

Spółród wszystkich muzeów, 76% stanowiły muzea należące do sektora publicznego (jednostki administracji rządowej i samorządowej), a 24% to jednostki sektora prywatnego (m.in. organizacji społecznych i kościelnych). Obiekty muzealne przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich stanowiły 28%. Liczba muzealiów wyniosła 3922,4 tys. i z roku na rok systematycznie wzrasta. Małopolskie muzea zorganizowały 465 wystaw w kraju, co stanowiło wzrost o 8,9% w porównaniu z 2004 rokiem. Poza granicami Polski zorganizowano 20 wystaw. Muzea w Małopolsce odwiedziło 5644,4 tys. osób, tj. o 14,2% więcej w odniesieniu do roku poprzedniego. Zwiedzający w zorganizowanych grupach stanowili 3018,3 tys. osób, z czego 57,7% to młodzież szkolna. Muzea miasta Krakowa odwiedziło w 2005 roku 2099,8 tys. zwiedzających i był to wzrost o 13,8% w stosunku do 2004 roku.

Zbiory muzeów województwa małopolskiego obejmują (wg stanu na koniec 2004 roku) 3920,1 tys. muzealiów (to jest przedmiotów o trwałej wartości kulturowej: historycznej, naukowej, poznawczej, estetycznej politycznej lub społecznej, podlegających ochronie prawnej, objętych inwentarzem zabytków w muzeum). Najwięcej muzealiów to zbiory z dziedziny przyrody (53 %), następnie archeologii (14 %), historii (11 %) i sztuki (8 %).

Zbiory muzealiów w województwie małopolskim stanowią blisko 30 % zasobów muzealnych Polski. Zasoby o wartości muzealnej zgromadzone są także w kościołach i klasztorach, w wyodrębnionych ekspozycjach o charakterze muzealnym w bibliotekach i archiwach oraz u osób prywatnych. Część zbiorów w muzeach państwowych i samorządowych stanowią depozyty kolekcji prywatnych. W muzeach województwa małopolskiego znajduje się ponad 56 tys. obiektów wypożyczonych z innych muzeów, instytucji oraz osób prywatnych, wpisanych do księgi depozytów. Funkcjonuje w nich ponad 300 stałych wystaw własnych.

Działalność małopolskich muzeów jest w Polsce wysoko oceniana, o czym świadczą nagrody i wyróżnienia uzyskane w organizowanym przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku *Sybilla 2005*. I nagrodę otrzymały: Muzeum Narodowe w Krakowie w kategorii wystaw sztuki – za wystawę *Wokół Wita Stwosza* oraz w kategorii dokonań z zakresu organizacji – otwarcie Galerii Sztuki Polskiej XX wieku – po remoncie i modernizacji; w kategorii wystaw archeologicznych – Muzeum Archeologiczne w Krakowie za wystawę stałą *Pradzieje i wczesne średniowiecze Małopolski*; w kategorii publikacje – Muzeum Okręgowe w Tarnowie za wydawnictwo *Polegli w Galicji Zachodniej 1914-1915*; w kategorii programów edukacyjnych, oświatowo-wychowawczych i promocyjnych – Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu za *Pamięć, Świadomość, Odpowiedzialność* – powstanie Międzynarodowego Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście. III nagrodę w kategorii wystaw etnograficznych otrzymało Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie za wystawę *Wojownicy. Duma przeszłości – wyzwania współczesności*. Wyróżnienia otrzymały: Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki za wystawę historyczną *Wawel Narodowi przywrócony* a także za katalog. Zamek Królewski na Wawelu – *Polski Korona. Motywy wawelskie w sztuce*

polskiej 1800-1939; Muzeum Narodowe w Krakowie za dokonania z zakresu działalności naukowej – *Polski ubiór narodowy zwany kontuszowym* – publikację, jako rezultat badań naukowych; Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu za dokonania z zakresu konserwacji – konserwację bucików dziecięcych ze zbiorów Muzeum; za dokonania z zakresu organizacji: Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu – Rok pod znakiem inwestycji.

Muzea organizują cykliczne imprezy kulturalno-rekreacyjne, spośród których największe to: *II Małopolski Piknik Lotniczy*, którego inicjatorem i wykonawcą jest Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie i organizowany przez Muzeum Okręgowe w Tarnowie *X Turniej Rycerski „O złoty warkocz Tartłówny”*.

Na szczególną uwagę zasługuje udział muzeów w organizowanej po raz drugi w Krakowie *Nocy Muzeów*, które na tę okazję udostępniły obiekty dotąd nie eksponowane, a także przygotowały specjalne wystawy i imprezy oraz w projekcie edukacyjno-promocyjnym *Muzeobranie* (zorganizowanym przez Małopolski Instytut Kultury a obejmującym muzea województwa małopolskiego) oraz w *Dniu Otwartych Drzwi Muzeów Krakowskich*.

Ofertę muzeów uzupełniają galerie sztuki, jako instytucje zajmujące się wystawiennictwem. W 2005 roku w województwie małopolskim działało 66 galerii, z czego 45,5% stanowiły galerie sektora publicznego (państwowe i samorządowe), a 54,5% galerie sektora prywatnego. Galerie zorganizowały 727 wystaw w kraju, które zwiedziło 452,0 tys. osób. Porównując te dane z rokiem 2004 odnotowano spadek zarówno liczby wystaw (o 3,7%), jak i liczby zwiedzających galerie (o 3,8%).

Małopolska, na tle polskich regionów, wyróżnia się swoim bogactwem naturalnym i kulturowym, a jej dziedzictwo kultury materialnej jest powszechnie uznawane w całej Europie.

Ewidencja zabytków znajdujących się na terenie województwa małopolskiego (na podstawie szacunkowych danych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Krakowie) obejmuje około 50 000 obiektów. Na Światową Listę Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO zostało wpisanych pięć zespołów urbanistyczno-architektonicznych, w tym unikatowe zabytki architektury drewnianej. Województwo małopolskie szczyci się również pięcioma zespołami zabytkowymi, uznanymi przez Prezydenta RP za Pomnik Historii. Są to: miasto Kraków, Kopalnia Soli w Wieliczce i Bochni, krajobrazowy zespół parku pielgrzymkowego w Kalwarii Zebrzydowskiej i Pole Bitwy pod Raławicami.

Pośród kilkudziesięciu tysięcy zespołów zabytkowych i obiektów (nieruchomych) do wojewódzkiego rejestru zabytków jest wpisanych 3025 zabytków nieruchomych.

W roku 2005 wydatki Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa wyniosły 31 072 tys. zł. i zostały przeznaczone na prace przy 92 obiektach. Największymi zrealizowanymi inwestycjami są: Pałac Erazma Ciołka, Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego, płyta Rynku Głównego i Sukiennice.

Z budżetu Województwa Małopolskiego w roku 2005 na realizację 46 zadań w dziedzinie ochrony zabytków przeznaczono kwotę 1 100 tys. zł. Prace konserwatorskie prowadzono przy obiektach ruchomych i nieruchomych, a wśród nich były kontynuacje zadań z lat ubiegłych, m.in. w miejscowościach: Staniątka, Dębno Podhalańskie, Żelichów, Bolechowice, Ptaszkowa, Kalwaria Zebrzydowska, Krużłowa Wyżna, Gromnik, Łużna, Zdynia, Śnietnica, Raławice Olkuskie, Harkłowa, Łopuszna, Marcyporęba.

Nową inicjatywą podjętą w 2004 r. jest Program „Konserwator” realizowany przez Samorząd Województwa Małopolskiego jako pierwszy tego typu program wojewódzki w Polsce. Program dotyczy czasowego zatrudnienia – w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych – osób długotrwale bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym przy pracach związanych z zachowaniem i rewitalizacją substancji zabytkowej oraz ochroną krajobrazu kulturowego. W 2005 r. na jego realizację przeznaczono 2 mln zł dla 62 beneficjentów zewnętrznych (gmin, powiatów, organizacji pozarządowych, instytucji użyteczności publicznej) a także dla 8 instytucji kultury, których założycielem jest Województwo Małopolskie.

W dniu 3 października 2005 roku Sejmik Województwa Małopolskiego uchwalił wojewódzki program opieki nad zabytkami pn. Wojewódzki Program Ochrony Dziedzictwa i Krajobrazu Kulturowego Małopolski, spełniając tym samym wymogi ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Tabela 46. Wojewódzki rejestr zabytków w 2005 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba zabytków
	Zabytki nieruchome w rejestrze zabytków w Województwie Małopolskim W tym:	3 025
1.	Wielkoobszarowe założenia miejskie lub wiejskie wpisane do rejestru zabytków (układ urbanistyczny, plac, etc.)	31
2.	Zabytki wpisane do rejestru i przeniesione do skansenów	25
3.	Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków	405
4.	Zabytki wpisane do rejestru zabytków (z wyłączeniem: założeń wielkoobszarowych, zabytków archeologicznych, obiektów przeniesionych do skansenów)	2564

Źródło: Rejestr Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Tabela 47. Finansowanie prac konserwatorskich i innych zadań z zakresu ochrony zabytków w latach 1999-2005 (w tys. zł)

Lp.	Źródło finansowania	Przeznaczenie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1.	Budżet Województwa Małopolskiego	Zabytki ruchome	757	675	755 2	1.015	828	450	1.102
2.	Budżet Wojewody Małopolskiego (Środki będące w dyspozycji Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)	Zabytki ruchome	665	1.089	1.169	970	997	951	840
		Archeologiczne dobra kultury	137	154	218	60	73	73	54
3.	Środki finansowe Generalnego Konserwatora Zabytków przeznaczone dla województwa małopolskiego	Zabytki nieruchome, zabytki architektury Skarbu Państwa, obiekty własne resortu, programy resortowe: sakralne drewniane i zabytki romańskie	3.078	1.961	425	940	768	495	678
4.	Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa	Zabytki nieruchome	34.100	40.254	32.401	32.401	31.066	31.037	31.072

Źródło: Urząd Marszałkowski WM, Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa

Małopolska może poszczycić się dużą ilością oficyn wydawniczych, które wydają blisko 3 000 tytułów książek i prawie 600 tytułów gazet i czasopism rocznie. Krajowy dorobek wydawniczy prezentowany jest na corocznych, międzynarodowych *Targach Książki w Krakowie*.

Większość oficyn wydawniczych stanowią wydawnictwa prywatne oraz kościelne i zakonne. W Krakowie działają wydawnictwa o wieloletnich tradycjach jak: Wydawnictwo Literackie, Społeczny Instytut Wydawniczy „Znak”, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Oddział Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, oddziały Państwowego Wydawnictwa Naukowego i Wydawnictwa Prasowego oraz nowe oficyny wydawnicze.

Na rynku wydawniczym książek obserwuje się od 1990 r. stałą tendencję wzrostu liczby wydawanych tytułów, przy jednoczesnym stałym ograniczaniu ich nakładów. Pod względem liczby tytułów książek i broszur wydawanych przez wydawców – wg informacji Głównego Urzędu Statystycznego (Wyd. GUS, *Kultura 2003*, Warszawa 2004) – najbardziej aktywne w Polsce (ponad 100 wydawanych tytułów wydawnictw nieperiodycznych) są województwa: mazowieckie – 8670 tytułów, małopolskie – 2719 tytułów, śląskie – 1663 tytuły i wielkopolskie – 1603 tytuły, przy czym liczba tytułów wydanych książek i broszur przez oficyny wydawnicze tylko w trzech miastach – w Warszawie, Krakowie i Poznaniu – przekracza połowę wszystkich wydanych publikacji nieperiodycznych w Polsce i stanowi 58,0 % ogółu wydanych tytułów.

Na szczególną uwagę zasługują media audiowizualne – radio i telewizja. Wśród polskich koncesjonowanych stacji radiowych około 30 działa w województwie małopolskim, a wśród nich jedna z największych polskich stacji komercyjnych – Radio RMF FM, katolickie Radio Plus, Radio Echo – radio Beskidów i Tatr, Radio Alex – rozgłośnia radiowa na Podhalu, Radio Alfa. Najstarszą stacją radiową w kraju jest Radio Kraków „Małopolska” S.A. (w dniu 15 lutego 1927 r. zainaugurowana została antenowa działalność krakowskiej rozgłośni, a wydarzenie to nastąpiło w niespełna półtora roku po rozpoczęciu działalności programowej Polskiego Radia).

W województwie małopolskim działają dwie stacje telewizyjne: Ośrodek Regionalny Telewizji Polskiej S.A. oraz TVN Południe. Ponadto liczni operatorzy sieci kablowych, działający zwłaszcza w miastach i dużych osiedlach dostarczają pakiet programów telewizyjnych i radiowych; uruchomili także własne programy o charakterze lokalnym, głównie informacyjno-rozrywkowe.

3. BAZA MATERIALNA

Działalność w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego prowadzą w województwie małopolskim liczne instytucje i placówki kulturalne. Ilość instytucji i liczba uczestników wydarzeń kulturalnych przez nie organizowanych plasuje go w pierwszej trójce województw w Polsce.

W roku 2005 działalność kulturalną prowadziło 20 teatrów i instytucji muzycznych, 104 muzea, w tym 36 oddziałów muzealnych, 766 bibliotek publicznych i filii bibliotecznych, 66 galerii sztuki, 49 kin oraz 489 domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic.

Tabela 48. Instytucje i placówki kultury w województwie małopolskim

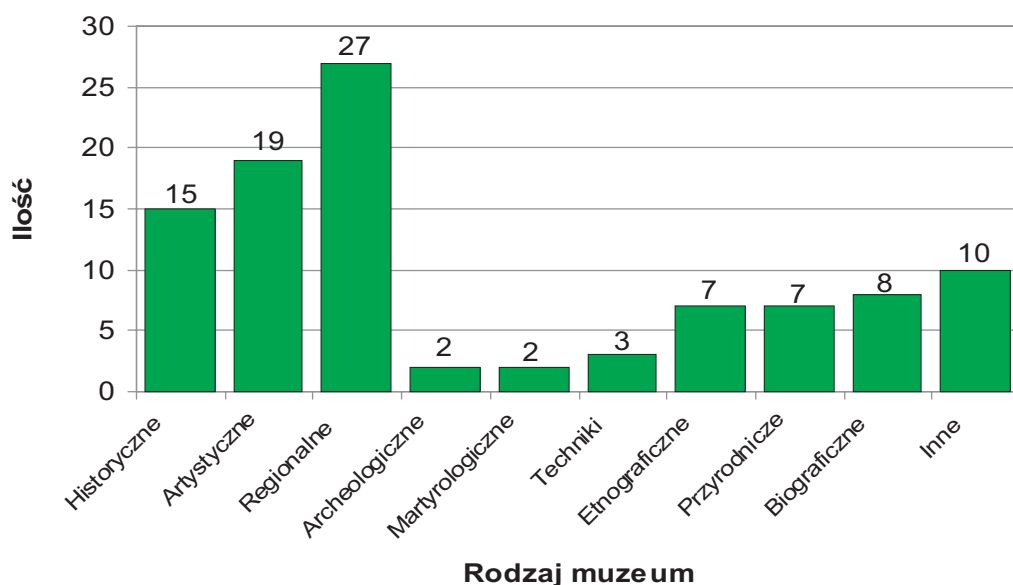
Lp.	Instytucje kultury	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1.	Muzea wraz z oddziałami muzealnymi	91	100	107	105	103	103	104
2.	Teatry zawodowe i instytucje muzyczne	21	20	17	17	21	20	20
3.	Kina	57	58	57	56	53	49	49
4.	Biblioteki i filii biblioteczne	789	778	775	771	773	769	766
5.	Domy kultury, ośrodki kultury, kluby i świetlice	489	b.d.	463	b.d.	479	b.d.	489
6.	Galerie sztuki	42	78	75	76	71	66	66

Źródło: GUS

Liczba teatrów i instytucji muzycznych w Małopolsce w 2005 roku wyniosła 20 (w Polsce 178), w tym 16 było w mieście Krakowie. Teatrów lalkowych i muzycznych było po 2, dramatycznych 12 oraz 1 filharmonia i 3 orkiestry i chóry. Instytucje te dysponowały łącznie 5,6 tys. miejsc na widowni.

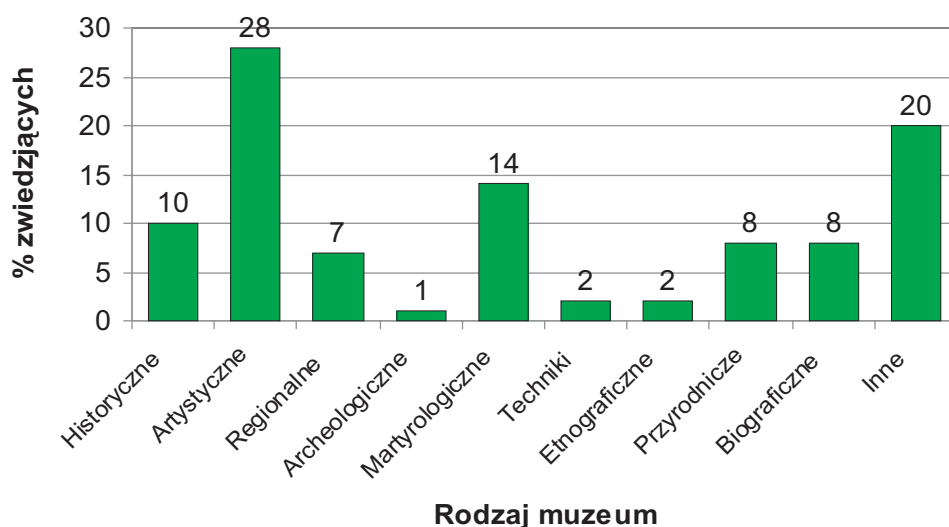
Według stanu na koniec 2005 roku w województwie małopolskim działały 104 muzea i oddziały muzealne. Muzea te posiadają zbiory z różnych dziedzin, m.in.: malarstwa, rzeźby, grafiki, archeologii, etnografii, historii kraju, życia i działalności wybitnych osób, okazy przyrody i techniki.

Wykres 41. Muzea według rodzajów w 2005 r.

Źródło: Informacja sygnałna Urzędu Statystycznego w Krakowie, czerwiec 2006 r.

Wykres 42. Zwiedzający muzea według rodzaju muzeum w 2005 r.

Źródło: Informacja sygnałna Urzędu Statystycznego w Krakowie, czerwiec 2006 r.

Najbardziej popularną, powszechnie dostępną i najlepiej zorganizowaną formą uczestnictwa ludności w kulturze stanowi sieć bibliotek publicznych. W 2005 roku ilość bibliotek publicznych wraz z filiami wyniosła 766, z czego 73,9% znajdowało się na wsi. Korzystało z nich 22 % mieszkańców województwa.

W porównaniu z rokiem 2004 w liczbie bibliotek nastąpił spadek o 0,4%. Z zasobów bibliotek skorzystało 710,6 tys. czytelników, którzy wypożyczyli łącznie 12741,1 tys. woluminów księgozbioru. Jeden czytelnik w Małopolsce w ciągu 2005 roku wypożyczył średnio 18 woluminów księgozbioru. W porównaniu z rokiem poprzednim ilość czytelników zmieniła się nieznacznie, tj. nastąpił spadek o 0,3%, a liczba wypożyczeń spadła o 4,0%. Wśród czytelników największą grupę korzystających z bibliotek publicznych stanowiły osoby do 15 roku życia (27,6% ogółu), między 16 a 19 rokiem życia (19,9% ogółu) oraz 25 a 44 rokiem życia (19,8% ogółu). Taka sama zależność występuje w podziale czytelników według zajęcia, gdzie najliczniejszą grupą wypożyczających byli uczniowie (48,5% ogółu) i studenci (15,1% ogółu). Zwiększyła się liczba miejsc dla czytelników o 1,2%, co oznacza, że w bibliotekach przybyły dodatkowo 92 miejsca dla czytelników.

Zmniejszyła się natomiast powierzchnia pomieszczeń bibliotecznych o 540 m². Biblioteki publiczne wyposażone w komputery stanowiły 53% ogółu bibliotek i znajdowało się w nich łącznie 1407 komputerów, z których 57,3% udostępniono dla czytelników. Jedynie 11,2% wszystkich bibliotek publicznych i filii w 2005 roku było przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Na koniec 2005 roku w bibliotekach publicznych pracowało 1430 osób, a pracownicy z wykształceniem wyższym bibliotekarskim stanowili 31,7% ogółu zatrudnionych. W Krakowie biblioteki publiczne i filie stanowiły 9,3% ogółu, tj. 71 jednostek. Spośród czytelników bibliotek 30,1% to czytelnicy w mieście Krakowie. Wypożyczenia w Krakowie w ciągu roku 2005 wyniosły 3746,3 tys. woluminów, tj. 29,4% wszystkich wypożyczeń w małopolskich bibliotekach. Na 1 czytelnika przypadało niecałe 18 wypożyczeń woluminów księgozbioru.

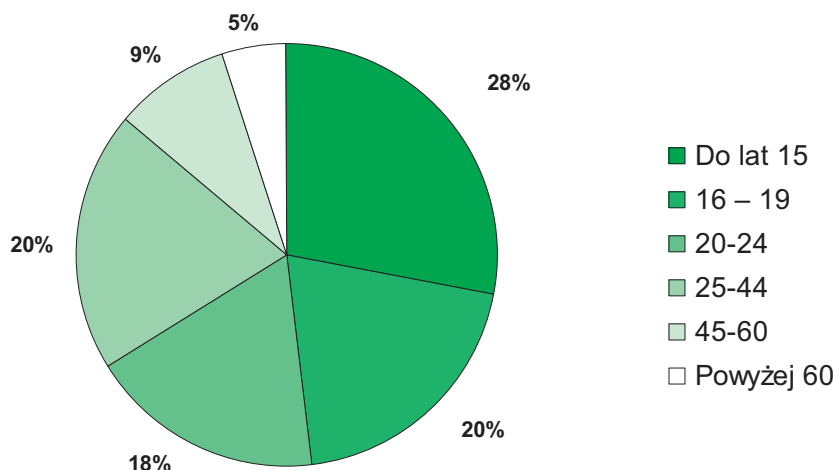
Wzrosła liczba księgozbioru i na koniec 2005 r. wyniosła 10 871 tys. woluminów; z czego 97,3 % stanowiły książki, 2,12% zbiory specjalne a 0,57% czasopisma. W 2005 roku wpływy księgozbioru wyniosły 355 tys. woluminów, natomiast ubytki 246 tys. woluminów. Biorąc pod uwagę ilość zakupionych książek w przeliczeniu na 100 mieszkańców, najwięcej zakupiono w gminie Budzów (29,24 woluminów), najmniej w gminie Gródek nad Dunajcem (1,92 woluminów).

Tabela 49. **Biblioteki publiczne w 2005 r.**

Wyszczególnienie	Powierzchnia w m ²	Miejsca dla czytelników	Pracownicy ogółem	Czytelnicy	Ludność
	na 1 bibliotekę i filię				
OGÓŁEM	86	10	1,8	920	4265
Miasto	173	16	4	2416	8066
Wieś	55	8	1,1	387	2911

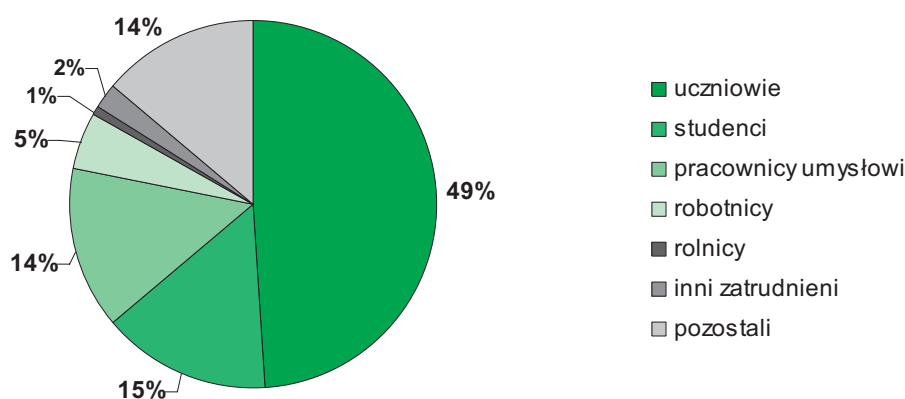
Źródło: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

Wykres 43. Czytelnicy bibliotek według wieku

Źródło: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

Wykres 44. Czytelnicy według grupy społecznej

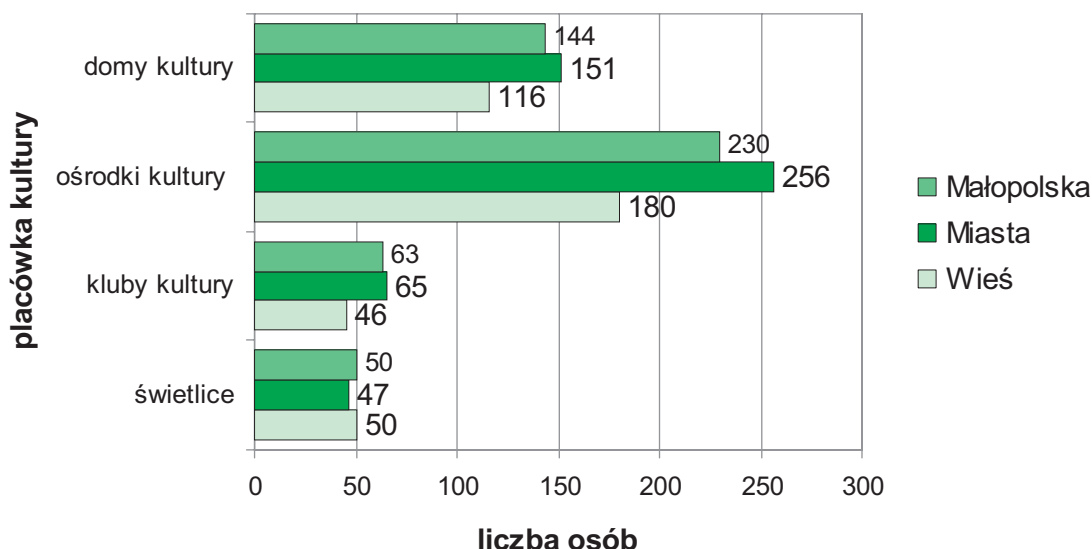

Źródło: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

Bazę do działalności w zakresie edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży oraz organizowania czynnego uczestnictwa w kulturze stanowią domy kultury, ośrodki kultury, kluby i świetlice, których w 2005 roku było 489. W porównaniu z rokiem 2003 wystąpił niewielki przyrost ich liczby – o 10 placówek. Wśród tych instytucji 136 to domy kultury, 142 – ośrodki kultury, 68 – kluby i 143 – świetlice. Na wsi znajdowało się 65% wszystkich placówek, a w miastach 35%. W 2005 roku odbyło się 25 tys. imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury oraz świetlice i kluby (liczba ta nie uległa zmianie od 2003 roku), w których udział wzięło 3771,4 tys. uczestników (ich liczba wzrosła o 13,5% w porównaniu z 2003 rokiem). Średnio w 1 imprezie uczestniczyło 151 osób. Liczba uczestników na imprezach organizowanych przez te placówki w miastach stanowiła 76,2% ogółu, a na wsi udział ten wyniósł jedynie 23,8%. W placówkach tych działało 2021 zespołów artystycznych z 34,3 tys. członków, 1594 koła i kluby zainteresowań (m.in. plastyczne, komputerowe, fotograficzne) z 29,5 tys. członków. W jednej placówce kultury pracowało średnio 7 osób. Zaledwie 13,5% obiektów przystosowanych było dla osób poruszających

się na wózkach inwalidzkich. Z wszystkich instytucji kultury 16% znajdowało się w Krakowie, z czego najwięcej było klubów kultury (44) i domów kultury (24). Krakowskie ośrodki zorganizowały 11,1 tys. imprez, na które przybyło 1319,5 tys. osób. Uczestnicy imprez organizowanych w mieście Krakowie stanowili 35% wszystkich biorących udział w małopolskich imprezach.

Wykres 45. Liczba uczestników na 1 imprezę w 2005 r.

Źródło: Informacja sygnałna Urzędu Statystycznego w Krakowie, czerwiec 2006

W województwie małopolskim w 2005 roku działało 49 kin z 98 salami kinowymi. Liczba kin nie uległa zmianie, natomiast o 14% zwiększyła się liczebność sal. W kinach znajdowało się 22,3 tys. miejsc na widowni, podczas gdy w 2004 roku liczba ta wyniosła 20,8 tys. (tj. nastąpił wzrost o 7,4%). Wyświetlonych zostało 109,7 tys. seansów, na których zgromadziło się 2539,5 tys. widzów. Podczas gdy liczba widzów zmniejszyła się o 26,4%, ilość wyświetlonych seansów wzrosła o 7,3% w stosunku do 2004 roku. 1 seans obejrzało przeciętnie 23 widzów. Na 1 miejsce w kinie w 2005 roku przypadało średnio 147 Małopolan, a 1 miejsce w kinie w ciągu roku zajęte było przez 114 widzów. W mieście Krakowie działało 14 kin, a filmy w nich obejrzało 2050,3 tys. widzów. Na 1 seans przypadało średnio 22 widzów.

Ważną rolę w rozwoju kultury pełni szkolnictwo artystyczne, które przygotowuje zarówno przyszłych twórców i odtwórców kultury, jak i kadrę pedagogiczną – nauczycieli i instruktorów szkolnych przedmiotów artystycznych i zajęć edukacji kulturalnej. W województwie małopolskim działa 21 szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe, 2 policealne szkoły artystyczne oraz 29 szkół artystycznych nie dających uprawnień zawodowych.

Tabela 50. Dostępność wybranych form kultury w latach 1999-2005

Dostępność wybranych form kultury	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Teatry i instytucje muzyczne przedstawienia i koncerty ¹	4 121	4 216	3 967	3 683	3 768	4 081	4 072
Kina – seanse filmowe	38 069	40 364	57 315	90 940	93 100	102 300	109 700
Muzea – wystawy ²	386	404	433	458	b.d.	427	465
Biblioteki publiczne księgozbiór w woluminach (w tys.)	10 705,7	10 685,3	10 602,5	10 574,1	10 595,2	10 675,3	10 871,0

¹ obejmują występy gościnne instytucji artystycznych z innych województw oraz występy własnych instytucji na terenie własnego województwa

² wystawy własne w kraju oraz obce krajowe i z zagranicy

Źródło: GUS

Tabela 51. Uczestnictwo (frekwencja) w wybranych formach kultury w latach 1999 - 2005

Frekwencja (uczestnictwo w kulturze) w tys.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Teatry i instytucje muzyczne - widzowie i słuchacze ¹	719,5	759,9	755,7	689,2	612,1	706,9	717,6
Kina - widzowie	2 592,9	1 749,8	2 381,7	2 710,9	2 559,0	3 450,4	2 539,5
Muzea zwiedzający	3 574,4	4 172,3	3 665,5	3 665,5	4 650,2	4 943,1	5 644,4
Biblioteki publiczne							
– wypożyczenia książek	12 507,1	12 653,8	12 832,7	13 004,1	13 338,4	13 275,9	12 741,1
– czytelnicy	627,9	648,5	667,5	689,2	708,9	712,8	710,6

¹ obejmują występy gościnne instytucji artystycznych z innych województw oraz występy własnych instytucji na terenie własnego województwa

Źródło: GUS

Tabela 52. Korzystający z instytucji kultury w 2005 r., według powiatów

Wyszczególnienie	Widzowie kin	Zwiedzający muzea	Uczestnicy imprez w domach i ośrodkach kultury, świetlicach i klubach	Czytelnicy bibliotek publicznych
	na 1000 mieszkańców			
WOJEWÓDZTWO	778	1730	1156	218
<i>Powiaty:</i>				
bocheński	196	523	584	257
brzeski	46	264	1054	209
chrzanowski	210	669	1201	312
dąbrowski	58	137	1445	174
gorlicki	116	321	958	223
krakowski	11	504	531	126
limanowski	84	112	350	192
miechowski	-	-	845	179
myślenicki	49	181	1049	153
nowosądecki	61	223	1262	177
nowotarski	318	3618	1108	178
olkuski	154	40	496	218
oświęcimski	289	4963	1247	236
proszowicki	22	-	321	138
suski	-	20	1089	184
tarnowski	7	629	752	173
tatrzański	857	2076	547	171
wadowicki	98	3336	1038	165
wielicki	-	8339	490	181
<i>Miasta na prawach powiatu:</i>				
Kraków	2706	2771	1741	283
Nowy Sącz	1155	512	2746	294
Tarnów	861	292	1673	288

Źródło: Informacja sygnalna Urzędu Statystycznego Krakowie, czerwiec 2006

1. FINANSOWANIE SPORTU

W roku 2005 ze środków budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego naszego województwa na kulturę fizyczną w województwie małopolskim przeznaczono kwotę około 255.265,6 tys. zł. Obrazują to tabele nr 1 i 2.

Tabela 53. Środki przekazane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu na kulturę fizyczną w województwie małopolskim (w tys. zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2003	2004	2005
Inwestycje centralne	6.279	4.555,7	14.200
Inwestycje wojewódzkie	17.578	17.188	17.182,6
AWF Kraków	22.500,8	30.527,5	33.138
Szkoły Mistrzostwa Sportowego			
• Kraków	278	105	455
• Oświęcim	213,9	233,9	298,6
• Zakopane	889,6	910	1.101,4
• Kraków (piłka nożna)	-	88	226
COS Zakopane	2.000	2.368,3	4.502,7
Ośrodek Szkolenia Sportowego Kraków – tenis stołowy	360	325	345
Zadania realizowane przez MZSKF	3.446,6	3.233	3.823,2
Zadania realizowane przez LZS	417,6	478,1	468,9
Zadania realizowane przez SZS	706,3	844,8	215,7
Zadania realizowane przez AZS	207,8	193,1	191
Zadania realizowane przez TKKF	b.d.	109,9	82,4
Zadania realizowane przez Olimpiady Specjalne	59,6	73	105,3
Zadania realizowane przez PTSS Sprawni-Razem	43,2	40,4	48
RAZEM	54.980,4	61.273,6	76.383,8

Źródło: MENiS, Małopolskie LZS, Małopolski SZS, Małopolski TKKF, MZSKF, SMS-go, COS Zakopane, AZS Kraków, Olimpiady Specjalne – Małopolskie, Oddział Wojewódzki PTSS Sprawni-Razem, AWF Kraków, OSS Kraków.

Tabela 54. Nakłady na kulturę fizyczną poniesione przez samorządy województwa małopolskiego (w tys. zł).

WYSZCZEGÓLNIENIE	2003	2004	2005
Województwo małopolskie	1.321,3	1.590,4	2.312,2
Miasta na prawach powiatu	11.363,6	29.708,1	56.053,9
Powiaty	2.947,2	4.627,2	968,3
Gminy	42.191,7	55.443,3	119.547,5
RAZEM	57.823,7	91.369	178.881,8

Źródło: powiaty woj. małopolskiego

W ramach finansowania kultury fizycznej w kraju przez samorządy wojewódzkie, pod względem wysokości poniesionych wydatków na ten cel, województwo małopolskie plasuje się na 11 miejscu. Na-

tomiast, w przeliczeniu nakładów na kulturę fizyczną w stosunku do całego budżetu poszczególnych województw, nasze województwo zajmuje 15 miejsce w Polsce.

Tabela 55. Dostępność wybranych form kultury w latach 1999-2005

Wyszczególnienie	Wydatki na kulturę fizyczną w zł			Udział wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach ogółem w %		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Powiat Grodzki Kraków	8.681,9	26.844,4	50.677,4	0,54	1,37	2,4
Powiat Grodzki Nowy Sącz	1.233,5	1.285,9	2.403,5	0,63	0,57	0,9
Powiat Grodzki Tarnów	1.448,1	1.577,8	2.973	0,59	0,59	1,0

Źródło: powiaty woj. małopolskiego

W powiatach grodzkich naszego województwa w porównaniu z rokiem ubiegłym zdecydowanie zwiększyły się nakłady w Krakowie. W Krakowie w bardzo znacznym wymiarze, zwiększył się także, procentowy udział wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach ogółem.

Razem w powiatach grodzkich procentowy udział wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach ogółem wynosi 2,1 %.

W 2005 roku największe nakłady finansowe na kulturę fizyczną i sport, przeznaczył powiat oświęcimski, najmniejsze dąbrowski i miechowski. W układzie procentowego udziału wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach ogółem, na czele znalazł się powiat oświęcimski. Najsłabiej przedstawiała się sytuacja w powiatach: miechowskim, limanowskim, nowotarskim, tarnowskim, wadowickim i chrzanowskim.

Razem w powiatach, procentowy udział wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach ogółem, wynosi 0,09 %.

W gminach miejskich w 2005 roku, największe nakłady finansowe na kulturę fizyczną i sport, przeznaczyły gminy: Wadowice, Nowy Targ (miasto), Bochnia (miasto), Gorlice (miasto) Sucha Beskidzka, Bukowno i Zakopane, a najmniejsze wydatki: Jordanów (miasto), Grybów (miasto), Szczawnica i Czchów.

Razem procentowy udział wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach ogółem, gmin miejskich wynosi 2,2 %.

W gminach miejsko-wiejskich, największe nakłady finansowe na kulturę fizyczną i sport w dziale 926, przeznaczyły gminy: Niepołomice, Krynica Zdrój, Olkusz, Brzesko, Brzeszcze, Chrzanów, Libiąż, Trzebinia i Świątniki Górne, a najmniejsze wydatki – Bolesław, Skala, Piwniczna Zdrój, Ryglice, Słomniki, Ciężkowice i Zator.

Razem procentowy udział wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach ogółem, gmin miejsko-wiejskich wynosi 1,7 %.

W gminach wiejskich, naszego województwa w roku ubiegłym największe nakłady finansowe na kulturę fizyczną i sport, zanotowały gminy: Dąbrowa Tarnowska, Zawoja, Pcim, Kamienica, Limanowa, Tymbark, Pleśna, Biały Dunajec i Zabierzów. Natomiast gminy: Michałowice, Kozłów, Sułoszowa, Łabowa i Raclawice, nie przeznaczyły żadnych wydatków w dziale 926.

Razem w gminach wiejskich, procentowy udział wydatków na kulturę fizyczną i sport w wydatkach ogółem, wynosi 1,3 %.

Tabela 56. Wydatki gmin w układzie powiatowym na kulturę fizyczną

POWIAT	Wydatki na kulturę fizyczną i sport					
	2004 r.			2005 r.		
	ogółem	w tym:		ogółem	w tym	
		wydatki bieżące	wydatki majątkowe		wydatki bieżące	wydatki majątkowe
bocheński	3.402,5	2.427	975,5	3.236,7	2.243,2	993,5
brzeski	2.139,1	1.626,9	512,2	2.223,3	1.694,2	529
chrzanowski	3.173,5	3.091,5	81,9	4.368,8	2.972,2	1.396,6
dąbrowski	1.196,6	745,7	450,9	3.869,7	761,7	3.108
gorlicki	1.993,2	1.736	257,2	2.280,4	2.041,8	238,5
krakowski	2.629,8	2.189,3	440,4	3.732,3	2.024	1.708,4
limanowski	3.130,6	735,5	2.395,2	5.408,8	789,1	4.619,8
miechowski	346,1	192,6	153,4	363,9	190,8	173,1
myślenicki	1.892,6	1.278,8	613,8	3.348,9	1.273,7	2.075,2
nowosądecki	3.107,2	1.622,2	1.485	3.510,7	1.908,5	1.602,2
nowotarski	4.442,5	2.078,8	2.363,7	3.113,2	2.081,2	1.032
olkuski	3.691,6	3.397,9	293,7	4.165,2	3.886,3	278,9
oświęcimski	7.864,3	3.310,7	4.553,6	3.924,1	3.411,4	512,6
proszowicki	262,1	256,3	5,8	427,5	274,5	153
suski	4.283,4	561,1	3.722,3	5.887,8	797,9	5.089,9
tarnowski	2.219,5	1.628,8	590,8	3.209,2	1.800,1	1.409,1
tatrzański	809,9	809,9	0	2.423,3	1.267,1	1.156,1
wadowicki	1.949,1	1.850	99,1	4.351,3	2.342,8	2.008,5
wielicki	1.909,5	987,1	922,4	3.648,4	1.350,1	2.298,2
Kraków	26.844,4	4.615,2	22.229,2	50.677,4	6.468,3	44.209
Nowy Sącz	1.285,9	1.235,9	50	2.403,5	2.333,1	70,4
Tarnów	1.577,8	1.523,6	54,7	2.973	2.846,3	126,7
OGÓŁEM	80.151,3	37.900,9	42.250,5	119.547,4	44.758,4	74.789

Źródło: gminy woj. małopolskiego

2. ORGANIZACJA KULTURY FIZYCZNEJ

W 2005 roku, na terenie województwa małopolskiego działało 2 387 stowarzyszeń kultury fizycznej z osobowością prawną, w tym: 1.957 klubów sportowych (441 klubów sportowych, 931 Uczniowskich Klubów Sportowych, 33 Parafialnych Klubów Sportowych, 18 Parafialnych Uczniowskich Klubów Sportowych, 477 Ludowe Kluby Sportowe, 57 Ludowych Uczniowskich Klubów Sportowych), 142 stowarzyszenia Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej, 44 związki sportowe, 33 wojewódzkie i powiatowe stowarzyszenia kultury fizycznej oraz 211 innych stowarzyszeń⁹).

⁹ Według danych uzyskanych z powiatów, w 2004 roku, zarejestrowanych było 2.298 stowarzyszeń kultury fizycznej.

Tabela 57. Ilość stowarzyszeń kultury fizycznej (stan na dzień 31 grudnia 2005)

POWIAT	KS	LKS	PKS	UKS	LUKS	PUKS	TKKF	ZW. SP.	ST. WOJ.	RP SZS	RP LZS	INNE	RAZEM
M. KRAKÓW	142	8	10	116	1	3	92	31	7	1	0	69	480
SĄDECKI	25	26	3	127	9	1	3	0	0	0	0	10	204
TARNOWSKI	20	58	1	79	10	1	1	0	0	1	0	4	175
NOWOTARSKI	15	32	0	80	1	1	3	0	0	1	1	18	152
KRAKOWSKI	25	69	6	27	1	2	2	0	0	1	0	8	141
GORLIICKI	18	21	1	57	5	1	3	1	0	0	1	12	120
LIMANOWSKI	13	14	0	68	0	1	2	0	0	1	0	5	104
WADOWICKI	13	50	1	22	3	1	8	0	0	1	1	2	102
M. NOWY SĄCZ	18	2	0	37	0	0	3	5	1	0	2	12	80
BRZESKI	8	31	1	36	8	0	2	0	0	0	1	2	89
M. TARNÓW	23	1	1	32	1	1	7	5	0	1	1	10	83
OŚWIĘCIMSKI	16	28	0	21	0	2	0	0	0	1	1	11	80
TATRZAŃSKI	20	4	1	33	0	1	2	2	0	0	0	7	70
MYŚLENICKI	9	28	2	33	0	0	2	0	0	0	0	10	84
BOCHEŃSKI	18	20	0	44	1	0	2	0	0	0	0	2	87
WIELICKI	17	28	0	22	0	0	2	0	0	1	0	6	76
CHRZANOWSKI	18	13	5	24	0	1	5	0	0	1	0	11	78
OLKUSKI	4	10	1	19	13	1	2	0	0	1	1	6	58
SUSKIE	10	11	0	23	1	0	0	0	0	1	1	2	49
DĄBROWSKI	2	13	0	8	3	1	0	0	0	1	1	2	31
MIECHOWSKI	2	4	0	18	0	0	1	0	0	0	0	0	25
PROSZOWICKI	5	6	0	5	0	0	0	0	0	1	0	2	19
OGÓŁEM	441	477	33	931	57	18	142	44	8	14	11	211	2 387

Źródło: Powiaty woj. małopolskiego

LEGENDA:

KS - Kluby Sportowe,

LKS - Ludowe Kluby Sportowe,

PKS - Parafialne Kluby Sportowe,

UKS - Uczniowskie Kluby Sportowe,

LUKS - Ludowe Uczniowskie Kluby Sportowe,

PUKS

TKKF

ZW. SP.

R. POW. SZS

R. POW. LZS

ST. WOJ.

Inne

Parafialne Uczniowskie Kluby Sportowe,

- stowarzyszenia Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej,

- Związki Sportowe,

- Rady Powiatowe Szkolnego Związku Sportowego,

- Rady Powiatowe Ludowych Zespołów Sportowych,

- Stowarzyszenia Wojewódzkie,

- inne stowarzyszenia kultury fizycznej.

Najwięcej stowarzyszeń kultury fizycznej w województwie małopolskim znajduje się w powiatach: krakowskim grodzkim, sądeckim, tarnowskim, nowotarskim i krakowskim. Natomiast, najmniej w powiatach: proszowickim, miechowskim, dąbrowskim i suskim.

We wszystkich stowarzyszeniach kultury fizycznej województwa w formie zorganizowanej trenuje ponad 150 tys. osób.

Natomiast, na podstawie badań statystycznych przyjmuje się, iż około 10 % mieszkańców naszego województwa uprawia kulturę fizyczną.

Szacunkowo, ilość szkoleniowców w stosunku do ćwiczących w stowarzyszeniach kultury fizycznej, przedstawia się następująco:

- 1 trener na około 200 ćwiczących,
- 1 instruktor na około 100 ćwiczących,
- 1 szkoleniowiec (trener lub instruktor) na około 60 ćwiczących.

Według danych z Małopolskiego Kuratorium Oświaty w roku szkolnym 2005/2006 w województwie małopolskim prowadziły działalność następujące szkoły sportowe:

- 12 publicznych Szkół Podstawowych (381 uczniów),
- 8 publicznych Gimnazjów (141 uczniów),
- 3 licea ogólnokształcące,
- 8 publicznych Zespołów Szkół w tym: 7 Szkół Podstawowych z 1.062 uczniami, 7 Gimnazjów z 732 uczniami oraz 1 liceum ogólnokształcące,
- 3 publiczne Szkoły Mistrzostwa Sportowego w tym: 1 Szkoła Podstawowa z 85 uczniami, 3 Gimnazja z 285 uczniami, 3 Licea Ogólnokształcące z 372 uczniami,
- 1 niepubliczna Szkoła Mistrzostwa Sportowego w tym: 1 gimnazjum z 42 uczniami oraz 1 Liceum Ogólnokształcące ze 121 uczniami.

Razem – 47 szkół z 3.232 uczniami.

3. WYDARZENIA SPORTOWE

W 2005 roku z budżetu Województwa Małopolskiego dofinansowywano następujące rodzaje zadań:

- Upowszechnianie kultury fizycznej – promowanie i tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi kultury fizycznej;
- Edukacja dla kultury fizycznej – popularyzacja uczestnictwa w uprawianiu kultury fizycznej wśród wszystkich grup wiekowych (dzieci, młodzież, dorośli);
- Współzawodnictwo sportowe – organizacja działalności szkoleniowej i współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży;

W obszarze działania – „Upowszechnianie kultury fizycznej”, zorganizowano i przeprowadzono:

- 1 imprezę rangi światowej z udziałem 500 zawodników;
- 2 imprezy rangi europejskiej z udziałem 115 zawodników;
- 11 imprez rangi Mistrzostw Polski z udziałem 1.853 zawodników;
- 28 imprez ogólnopolskich z udziałem 6.384 zawodników;
- 18 imprezy wojewódzkich z udziałem 7.488 zawodników.

Razem w powyższych 69 przedsięwzięciach sportowych uczestniczyło 18.707 zawodników i zawodniczek.

W ramach podjętych działań w obszarze – „Współzawodnictwo sportowe”, Małopolski Szkolny Związek Sportowy zorganizował 76 imprez ponadpowiatowych i wojewódzkich – Igrzysk Młodzieży Szkolnej, Gimnazjad i Licealiad z udziałem 19.331 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa małopolskiego. Jednocześnie, Okręgowe Związki Sportowe oraz wiodące kluby sportowe województwa, przeprowadziły 3 Mistrzostw Województwa Małopolskiego juniorów i juniorów młodszych, będących bezpośrednią eliminacją do finałów Mistrzostw Polski Juniorów i Juniorów Młodszych, w których wzięło udział 275 zawodników.

W przygotowaniach reprezentantów naszego województwa do finałów ogólnopolskiego systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży (Młodzieżowe Mistrzostwa Polski, Mistrzostwa Polski Juniorów i Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych – Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży), zorganizowano 21 zgrupowań i 24 konsultacji szkoleniowych z udziałem 871 zawodników. 483 reprezentantów województwa małopolskiego wzięło udział w 41 finałach wyżej wymienionych imprez sportowych.

W 2005 roku Małopolski Związek Stowarzyszeń Kultury Fizycznej szkolił Kadrę Wojewódzką Młodzików w 45 dyscyplinach sportowych. Zorganizowano 156 zgrupowań i konsultacji, w których wzięło udział 1.743 zawodników. Około 500 zawodników zostało zakwalifikowanych do kadr wojewódzkich

juniorów. Większość szkolonej młodzieży objęta była konsultacjami selekcyjnymi do kadr narodowych w swoich dyscyplinach sportowych w kategorii wiekowej młodzika i juniora młodszego.

Efektem tych działań jest zajęcie przez Województwo Małopolskie 5 miejsca w ogólnopolskim systemie współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży w klasyfikacji województw za rok 2005 prowadzonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu z dorobkiem 9.819,67 punktów.

4. BAZA SPORTOWA

Na podstawie danych przekazanych przez samorządy szczebla gminnego na obszarze województwa małopolskiego funkcjonują 4.539 obiekty podstawowej bazy sportowej.

Tabela 58. Baza sportowa

POWIAT	Stadiony	boiska					Korty tenisowe	obiekty kubaturowe				pływalnie kryte			pływalnie otwarte		
		Do piłki nożnej	Do koszykówki	Do piłki ręcznej	Do piłki siatkowej	Uniwersalne		Hale 44 x 24 m	Małe hale 36 x 18 m	Sale 24 x 12 m	Sale mniejsze	Do 25 x 12,5 m	25 x 12,5 m	50 x 20 m	Do 25 x 12,5 m	25 x 12,5 m	50 x 20 m
bocheński	3	33	16	19	17	32	4	1	5	22	25	0	2	0	0	2	1
brzeski	5	42	23	18	27	34	7	3	3	13	18	0	1	0	0	0	0
chrzanowski	5	31	25	17	27	20	11	2	8	17	27	2	2	0	0	2	1
dąbrowski	1	18	17	17	26	16	4	1	1	10	12	0	0	0	0	0	1
gorlicki	6	28	16	22	28	19	3	1	3	21	38	0	1	0	0	0	1
krakowski	7	68	16	12	24	103	4	3	3	31	30	0	3	0	2	1	0
limanowski	8	18	25	29	32	34	9	0	9	27	39	1	0	0	3	1	0
miechowski	2	24	13	8	18	18	2	0	3	8	2	0	0	0	0	1	0
myślenicki	4	41	14	13	16	35	9	1	3	24	14	0	1	0	0	0	1
nowosądecki	21	34	18	28	25	67	22	2	7	33	32	7	0	0	2	1	0
nowotarski	4	54	21	24	31	66	13	2	12	13	65	2	1	1	0	1	0
olkuski	2	20	13	12	24	26	6	1	1	16	20	1	4	0	0	1	2
oświęcimski	11	53	31	16	37	18	18	1	3	29	31	1	2	1	0	0	0
proszowicki	1	13	1	6	3	23	3	1	0	10	0	0	0	0	0	0	0
suski	6	22	6	7	8	33	9	2	3	18	16	0	1	0	0	0	0
tarnowski	5	82	22	18	35	58	10	3	6	30	31	0	0	0	0	1	0
tatrzański	3	9	8	8	6	21	14	0	1	7	14	5	1	0	0	0	0
wadowicki	10	59	23	19	21	33	8	3	8	19	21	0	1	0	0	0	0
wielicki	2	39	10	3	10	30	3	1	1	13	38	0	0	0	0	0	0
Kraków	8	48	31	29	36	18	72	9	17	32	213	8	6	0	2	0	5
Nowy Sącz	8	14	18	24	21	26	10	1	1	10	34	1	0	0	1	0	0
Tarnów	1	9	18	13	20	17	18	5	3	12	37	2	2	0	0	1	2
RAZEM	123	759	385	362	492	747	259	43	101	415	757	30	28	2	10	12	14

Źródło: gminy woj. małopolskiego

Analizując – w podstawowych kategoriach obiektów sportowych – powyższe dane zauważamy, iż stan bazy sportowej w powiatach – poza Krakowem – jest porównywalny, choć różny w poszczególnych kategoriach obiektów.

Biorąc pod uwagę najpopularniejsze obiekty tj: kryte pływalnie (25 x 12,5 m) obiekty kubaturowe (hale 44 x 24 m, małe hale 36 x 19 m, sale 24 x 12 m) oraz boiska do piłki nożnej i boiska do gier małych (piłki ręcznej i siatkowej, koszykówki oraz uniwersalne) ich nasycenie w powiatach przedstawia się następująco:

1. kryte pływalnie	<i>najwięcej</i> <i>brak</i>	krakowski, olkuski, dąbrowski, limanowski, miechowski, nowosądecki, proszowicki, tarnowski, wielicki,
2. obiekty kubaturowe	<i>najwięcej</i> <i>najmniej</i>	nowosądecki, tarnowski, krakowski, limanowski, tatrzański, proszowicki, dąbrowski,
3. boiska do piłki nożnej	<i>najwięcej</i> <i>najmniej</i>	tarnowski, krakowski, wadowicki, nowotarski, tatrzański, Tarnów,
4. boiska do gier małych	<i>najwięcej</i> <i>najmniej</i>	krakowski, bocheński, nowotarski, nowosądecki, proszowicki, tatrzański.

Władze Województwa Małopolskiego corocznie kierują do dofinansowania – w ramach „Programu Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Małopolskiego” – określoną ilość zadań inwestycyjnych. Dofinansowanie środkami z Funduszu realizowane jest do wysokości 33% kosztów całkowitych przedsięwzięcia inwestycyjnego. Pozostałą część kosztów – wraz z kosztami przygotowania inwestycji – pokrywa inwestor ze środków własnych.

Ponadto, obiekty sportowe województwa, dofinansowywane są również środkami centralnymi pochodzącymi z Funduszu w ramach programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu polskiego.

W roku 2005 w ramach przyznanego limitu 17.182.600 (w tym na zadania nowe: 8.561.600 zł.) skierowano do dofinansowania 48 nowych zadań inwestycyjnych (budowa, remont, modernizacja), w tym: 2 kompleksy sportowe, 11 małych hal, 34 sale i 1 boiska sportowe.

Tabela 59. Szczegółowy wykaz zadań inwestycyjnych

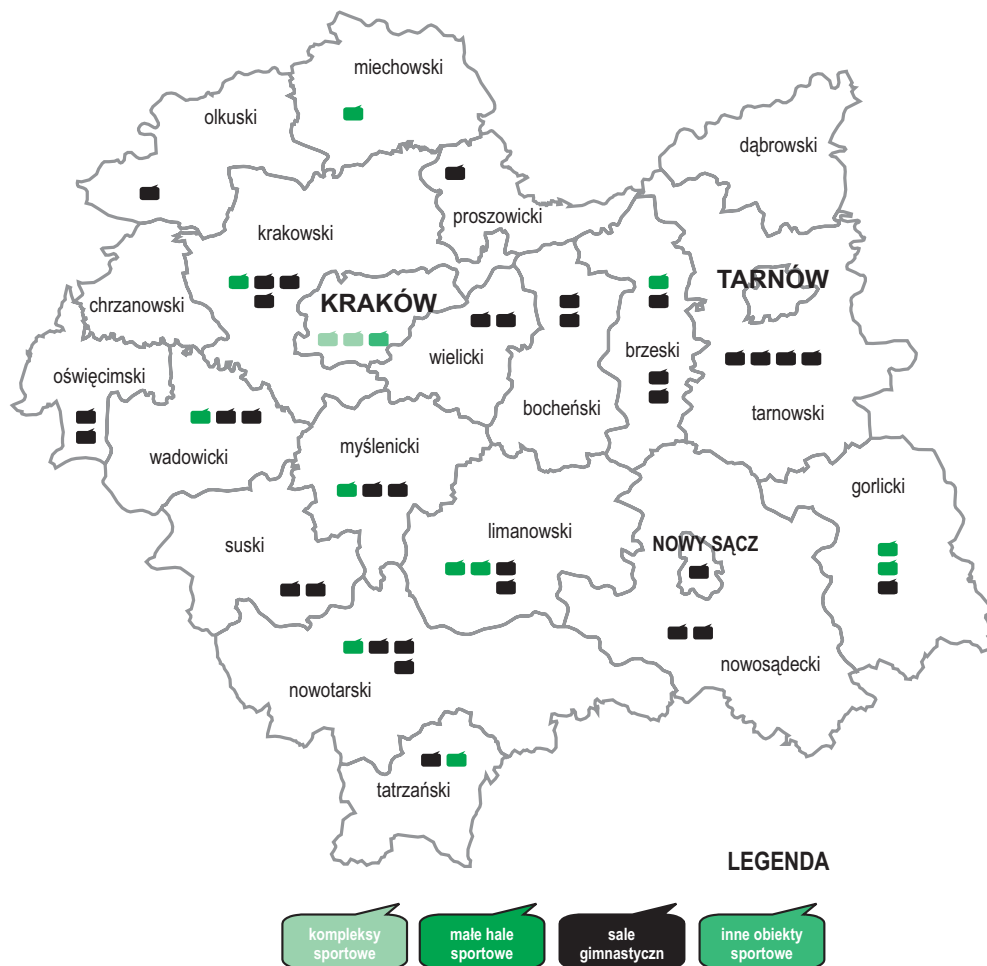
Lp.	INWESTOR	Z a d a n i e	kwota dofinansowania (w tys. zł.)*
1.	Rejonowy Zarząd Infrastruktury	Kompleks sport.-rekr. w Krakowie (remont)	350
2.	Kraków miasto	Centrum Wypoczynku KS „BOREK” K-ów	624,6
3.	Szczurowa gmina	Mała hala przy ZS w Szczurowej	840
4.	Słaboszów gmina	Mała hala przy SP w Dziaduszykach	896
5.	Biały Dunajec gmina	Mała hala przy ZS w Białym Dunajcu	840
6.	Gorlice miasto	Mała hala przy SP w Gorlicach	420
7.	Tymbark gmina *	Gminna mała hala w Tymbarku	620
8.	Lipinki gmina	Mała hala przy G w Lipinkach	470
9.	Limanowa gmina	Mała hala przy ZS w Rupiniowie	420
10.	Nowy Targ miasto	Mała hala w Nowym Targu	420
11.	Wadowice gmina	Mała hala przy ZS w Wadowicach	420
12.	Tokarnia gmina	Mała hala przy SP i G w Tokarni	420

Lp.	INWESTOR	Z a d a n i e	kwota dofinansowania (w tys. zł.)*
13.	Wielka Wieś gmina	Mała hala przy G w Białym Kościele	420
14.	Towarzystwo Jezusowe Kraków	Sala przy G Jezuitów w Nowym Sączu	220
15.	Poronin gmina	Sala przy ZS w Poroninie	440
16.	Wieliczka miasto i gmina	Sala przy G w Węgrzcach Wielich	220
17.	Oświęcim gmina	Sala przy SP i G w Rajsku	220
18.	Wieliczka miasto i gmina	Sala przy G w Koźmicach Wielkich	220
19.	Igołomia - Wawrzeńczyce gmina	Sala przy CE w Wawrzeńczycach	440
20.	Krościenko n. Dunajcem gmina	Sala przy SP w Grywałdzie	247
21.	Sułkowice miasto	Sala przy SP w Sułkowicach	220
22.	Szczawnica miasto	Sala przy SP w Szczawnicy	440
23.	Budzów gmina	Sala przy SP w Palczy	332
24.	Proszowice powiat	Sala przy ZS w Proszowicach (modernizacja)	253
25.	Wolbrom miasto i gmina	Sala przy ZS w Dłużcu	220
26.	Chełmek miasto	Sala przy ZS w Chełmku	220
27.	Żabno miasto	Sala przy G w Żabnie	220
28.	Andrychów miasto	Sala przy ZS w Targanicach	220
29.	Andrychów miasto	Sala przy ZS w Zgórniku	220
30.	Brzesko miasto	Sala przy ZS w Jasieniu	220
31.	Borzęcin gmina	Sala przy ZS w Przyborowie	229
32.	Mogilany gmina	Sala przy SP we Włosani	283
33.	Pcim gmina	Sala przy G w Pcimiu	220
34.	Stary Sącz miasto i gmina	Sala przy ZS w Przysietnicy	220
35.	Gorlice gmina	Sala przy SP w Kwiatonowicach	220
36.	Dębno gmina	Sala przy SP w Łoniowej	276
37.	Grybów gmina	Sala przy SP w Ptaszkowej	220
38.	Tarnów gmina	Sala przy SP w Jodłówce - Wałkach Wola Rzędzińska	220
39.	Wielka Wieś gmina	Sala przy SP w Bęble	220
40.	Nowy Wiśnicz miasto	Sala przy SP w Starym Wiśniczu	220
41.	Nowy Wiśnicz miasto	Sala przy SP w Kobyle	220
42.	Raba Wyżna gmina	Sala przy SP w Podsarniu	220
43.	Mszana Dolna gmina	Sala przy SP w Olszówce	320
44.	Mszana Dolna gmina	Sala przy SP i G w Rabie Niznej	320
45.	Zakliczyn gmina	Sala przy ZS w Zakliczynie	220
46.	Skrzyszów gmina	Sala przy ZS w Podgórskiej Woli	220
47.	Sucha Beskidzka powiat	Sala przy ZS w Jordanowie	220
48.	MKS „CRACOVIA” SSA Kraków	Boisko (sztuczna trawa) + oświetlenie	200

* podane kwoty obejmują (w wypadku zadań wieloletnich) całość dofinansowania

Źródło: opracowanie własne

Mapa 5. Lokalizacja zadań inwestycyjnych

Źródło: opracowanie własne

VIII. Bezpieczeństwo publiczne

1. ZAGROŻENIE PRZESTĘPCZOŚCIĄ

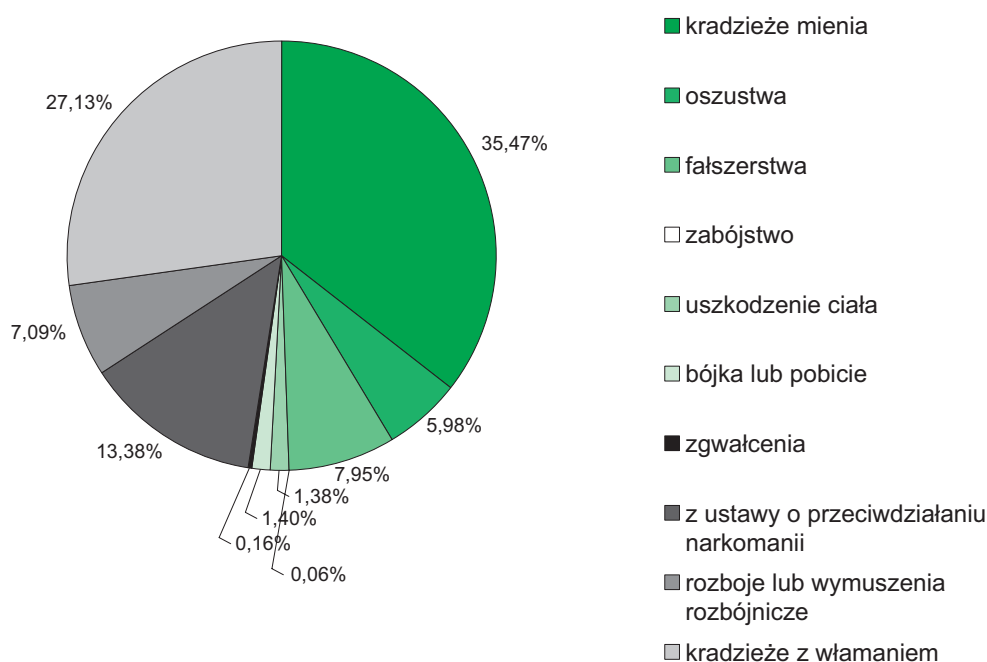
Od stycznia do grudnia 2005 r. jednostki policji województwa małopolskiego stwierdziły ogółem 115 179 przestępstw, w tym 89 200 przestępstw o charakterze kryminalnym, oraz 12 790 przestępstw o charakterze gospodarczym.

Tabela 60. **Przestępczość kryminalna**

Typ przestępstwa:	Rok 2004	Rok 2005	% spadek	% wzrost
zabójstwo	64	44	31,25	-
uszkodzenie ciała	1 182	1 004	15,06	
bójka lub pobicie	1 126	1 015	9,86	
zgwałcenia	175	118	32,57	
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	8 536	9 718		13,85
rozboje lub wymuszenia rozbójnicze	6 046	5 147	14,87	
kradzieże z włamaniem	24 610	19 708	19,92	
kradzieże mienia	26 288	25 771	1,97	
oszustwa	4 884	4 344	11,06	
falszerstwa	7 052	5 777	18,08	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy wojewódzkiej Policji w Krakowie

Wykres 46. **Struktura przestępczości kryminalnej w roku 2005**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie

W województwie małopolskim na 100 tysięcy mieszkańców przypadało 3 529,9 przestępstw. W porównaniu z 2004 r. nastąpił spadek o 368,9 przestępstw. Wskaźnik zagrożenia w naszym

województwie jest niższy od ogólnopolskiego o 86,2 pkt i plasuje nasze województwo na 8 miejscu w kraju.

W 2005 r. odnotowano także spadek ogólnej ilości przestępstw stwierdzonych o 11 774 w porównaniu do roku 2004. Zanotowano również wzrost wskaźnika wykrywalności przestępstw o 1,1%, tj. wykryto 62 452 przestępstwa.

W kategorii przestępstw o charakterze kryminalnym wskaźnik dynamiki przestępstw stwierdzonych wyniósł 90,7 – stwierdzono popełnienie 89 200 przestępstw, co daje 77,4% ogółu.

Dla społeczeństwa Małopolski najbardziej dokuczliwe były: drobna przestępczość pospolita, przede wszystkim włamania, kradzieże mienia, rozboje i wymuszenia, przestępczość samochodowa, a także wybryki chuligańskie oraz bójki i pobicia.

W kilku z tych kategorii Policja osiągnęła spadek ilości przestępstw stwierdzonych, np. w kradzieży cudzej rzeczy o 28,9%, w tym w kradzieżach samochodów o 3,5%, w kradzieżach z włamaniem o 22,1%, a także w takich kategoriach jak: zabójstwa, zgwałcenia, bójki i pobicia, rozboje i wymuszenia, fałszerstwa o charakterze kryminalnym i oszustwa kryminalne.

W kategorii przestępstw o charakterze gospodarczym w omawianym okresie nastąpił spadek ilości przestępstw stwierdzonych o 2 134, tj. o 14,3%. Średnia wykrywalność przestępstw o charakterze gospodarczym wynosiła 96,9%.

W 2005 roku ujawniono 2 757 nieletnich sprawców (spadek o 5,7%), którzy popełnili łącznie 4 940 czynów karalnych (spadek o 12,0%). Nieletni sprawcy czynów karalnych stanowili 7,9% (o 0,6% mniej niż w 2004 r.) wszystkich podejrzanych i byli sprawcami 7,9% przestępstw wykrytych (2004 r. – 8,3%). Procentowy udział nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych wynosi 4,3% (2004 r. – 4,4%). W porównaniu z 2004 rokiem nastąpił spadek w procentowym udziale czynów nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw wykrytych, między innymi w następujących kategoriach: rozbój i wymuszenie rozbójnicze o 10,3%, uszczerbek na zdrowiu o 3,2%, kradzież cudzej rzeczy o 1,9% i kradzież z włamaniem o 0,7%. Obniża się też wiek nieletnich dokonujących czynów karalnych; 106 takich czynów dokonało 151 sprawców przed ukończeniem 13-go roku życia.

Na dzień 31 grudnia 2005 roku w kartotekach policyjnych zaewidencjonowanych jest 12 086 nieletnich, w tym 5 578 sprawców czynów karalnych i 6 508 zagrożonych demoralizacją.

2. BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

Przyjęte założenia i nakreślone na 2005 rok zadania w zakresie poprawy bezpieczeństwa na drogach skutkowały spadkiem ilości wypadków drogowych o 439, tj. 9,0% oraz kolizji o 1 194, tj. 3,8%, a także spadkiem liczby ofiar śmiertelnych o 1, tj. 0,3% oraz rannych o 750, tj. 11,8% w stosunku do analogicznego okresu 2004 roku. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2005 roku na drogach województwa małopolskiego miało miejsce 34 456 zdarzeń drogowych (2004 r. – 36 089), w tym 30 020 kolizji (2004 r. – 31 214) i 4 436 wypadków (2004 r. – 4 875), w których śmierć poniosło 334 osoby (2004 r. – 335), a 5 594 doznało obrażeń ciała (2004 r. – 6 344).

Porównując dane z 2005 roku z wynikami z roku ubiegłego należy zauważyć, że nieznaczny wzrost wypadków nastąpił jedynie w powiecie tatrzańskim (5,8%, tj. o 7 więcej), na tym samym poziomie utrzymała się ilość wypadków w powiecie dąbrowskim (62).

W 2005 roku z udziałem nietrzeźwych kierowców zanotowano 1 311 zdarzeń, w tym 952 kolizje i 359 wypadków (2004 r. – 1 224 zdarzeń, w tym 852 kolizje i 372 wypadki).

Niewątpliwym wpływem na poprawę skuteczności działania małopolskiej Policji ma realizacja programów prewencyjnych:

- kontynuacja „Szkolnego Programu Profilaktycznego Małopolskiej Akcji Unikaj Zagrożeń” (objęto nim 761 szkół podstawowych i 339 szkół gimnazjalnych naszego województwa) oraz programu „Zintegrowana Polityka Bezpieczeństwa”;

a z zakresu ruchu drogowego

- „Poprawy bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego”, „Bezpieczna czwórka” oraz „Bezpieczna siódemka – od Bałtyku - do Tatr”;
- Szeroko wychodzimy z programami prewencyjnymi ukierunkowanymi na zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży – takimi jak: „Odblaskowy Pierwszak”, „Zimowisko”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna droga do szkoły” oraz turnieje z zakresu wiedzy o bezpieczeństwie w ruchu drogowym. Wszystkie one realizowane są przy współpracy i dużym wsparciu władz samorządowych.

3. ZATRUDNIENIE I WYPOSAŻENIE W JEDNOSTKACH POLICJI

Stan etatowy małopolskiego garnizonu Policji na dzień 31 grudnia 2005 roku wynosił: 7 533 etaty policyjne, w tym 6 279 etatów przypadało na komendy powiatowe i miejskie, a 1 254 na etaty KWP, OPP, SPAP i komisariaty specjalistyczne.

Limit stanowisk cywilnych przydzielony dla województwa małopolskiego wynosi 1 150 etatów pracowników Policji, w tym 228 stanowisk w korpusie służby cywilnej i 922 stanowisk pozaetatowych.

W 2005 roku do służby w jednostkach Policji woj. małopolskiego przyjęto 504 osoby (2004 r. – 437). W ogólnej liczbie przyjętych – 200 osób odbyło wcześniej służbę kandydacką w Oddziale Prewencji Policji w Krakowie i w Warszawie w ramach zastępczej służby wojskowej.

Ponadto w 2005 roku wcielono kolejnych 200 poborowych do służby kandydackiej w OPP w Krakowie (tym samym ich liczba w Krakowie w stosunku do 2004 roku uległa podwojeniu).

W woj. małopolskim pełni również służbę 13 dzielnicowych kontraktowych (12 w KPP w Chrzanowie i 1 w KMP w Nowym Sączu), których etaty utrzymywane są ze środków przekazywanych przez władze samorządowe.

W 2005 r. w województwie małopolskim liczba posterunków Policji wynosi 26.

Utworzono 2 kolejne posterunki Policji, tj.:

- na terenie działania KPP Brzesko – w Szczurowej,
- na terenie działania KMP Tarnów – w Radłowie.

W 2005 roku jednostki małopolskiej Policji wzbogaciły się o 135 pojazdów, z czego 121 zakupiono w ramach własnych postępowań przetargowych, 12 otrzymano w formie darowizny lub na zasadzie użyczenia od samorządów terytorialnych, 2 zakupiono ze środków przekazanych na fundusz wsparcia (wpłaty z gmin powiatu myślenickiego i proszowickiego).

4. OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA I ZAGROŻENIA POŻAROWE

Według danych na 31 grudnia 2005 r. stan ogólny zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych PSP w woj. małopolskim wynosił 2042.

Tabela 61. Ilość interwencji przeprowadzonych w 2005 r.

Rok	Zdarzenia ogółem	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe
2005	28 770	10 962	16 754	1 054

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie

Miejscowe zagrożenia stanowiły 58%, pożary 38% a alarmy fałszywe 4% ogółu zdarzeń. W porównaniu do 2004 roku nastąpił wzrost ogólnej liczby zdarzeń o 2,2%. Wg rodzaju zdarzenia wzrost odno-

towano w ilości pożarów o 41,7% i w ilości alarmów fałszywych o 19,2%, spadek odnotowano w ilości miejscowych zagrożeń o 13,8%. Statystycznie strażacy w 2005r wyjeżdżali do zdarzenia, co 18 minut, do miejscowego zagrożenia, co 31 minut, do pożaru co 47 minut, a do alarmu fałszywego co 8 godzin i 20 minut.

Spośród 10 962 pożarów, jakie zanotowano w woj. małopolskim w 2004 roku:

- 1) pożary bardzo duże – 0,04%
- 2) pożary duże – 0,26%
- 3) pożary średnie – 10,54%
- 4) pożary małe – 89,17%

Działania ratowniczo-gaśnicze prowadzą jednostki ochrony przeciwpożarowej. Ich udział w prowadzeniu działań ratowniczo-gaśniczych jest uzależniony od rodzaju zdarzenia a w głównej mierze od sprzętu i stanu wyszkolenia, jaki posiadają.

W zdecydowanej większości przypadków w działaniach ratowniczo-gaśniczych w 2005r uczestniczyły jednostki ratowniczo-gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej. Gaszenie pożarów aktywnie wspomagane było przez jednostki OSP, gdzie statystycznie udział samochodów pożarniczych tych jednostek przy pożarach wyniósł, w przypadku jednostek OSP w KSRG ok. 28%, natomiast pozostałych jednostek OSP ok. 16%. Przy likwidacji miejscowych zagrożeń udział jednostek OSP był mniejszy – jednostek OSP w KSRG ok. 20%, natomiast pozostałych ok. 6% wszystkich samochodów pożarniczych. Należy jednak zaznaczyć wzrost udziału jednostek OSP w KSRG przy likwidacji miejscowych zagrożeń, w 2003r wynosił on zaledwie 14%.

GOSPODARKA

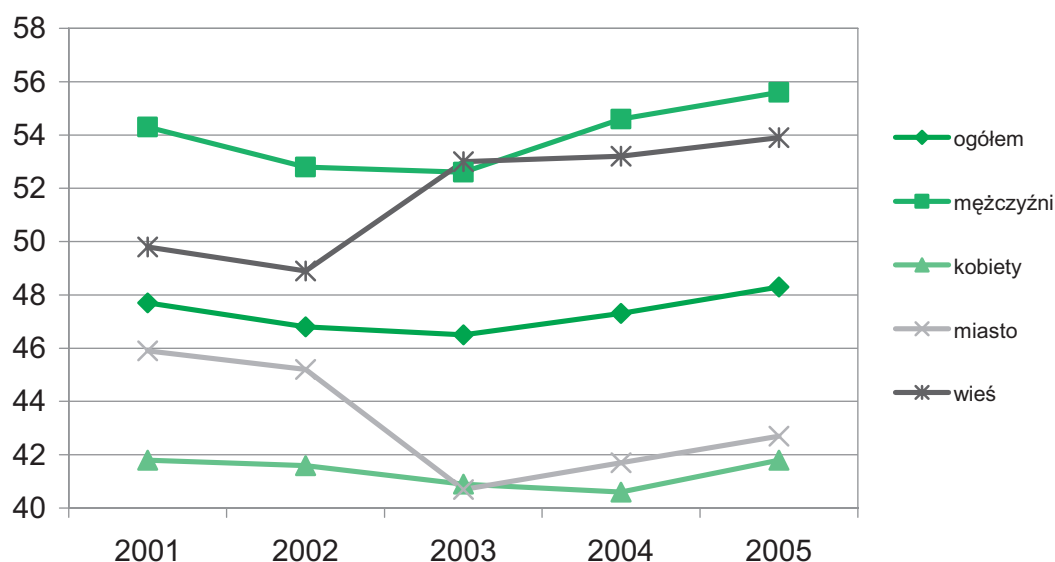
1. ZATRUDNIENIE

Liczba osób pracujących (zatrudnionych i samozatrudnionych) w województwie małopolskim w końcu grudnia 2004¹⁰ wynosiła 1 011,7 tys., co stanowi ok. 8,1% wszystkich pracujących w Polsce. W porównaniu z danymi za rok 2003 liczba osób pracujących w województwie małopolskim wzrosła o 5,1 tys. osób, czyli o 0,5%. W porównywanym okresie udział pracujących mieszkańców Małopolski wśród pracujących w kraju wzrósł o 0,1 punktu procentowego. Wśród tej grupy 47,5% stanowiły kobiety. Sektor prywatny obejmował prawie $\frac{3}{4}$ pracujących.

W 2004 r. wskaźnik zatrudnienia¹¹ (*udział osób pracujących w liczbie ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat oraz danej grupy*) w województwie małopolskim wyniósł 47,3% i w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano jego wzrost o 0,8 punktu procentowego (2003 – 46,5%).

W dalszym ciągu wskaźnik zatrudnienia w Małopolsce pozostaje na wyższym poziomie niż średnio w kraju. Pod koniec 2004 r. wskaźnik ten wynosił w Polsce 45,1%.

Wykres 47. Wskaźnik zatrudnienia w województwie małopolskim w latach 2001-2005

Źródło: GUS

Na powyższym wykresie widać, że w 2004 r. zarysowały się następujące tendencje:

- Wzrósł poziom zatrudnienia wśród mężczyzn
- Nieznacznie spadł poziom zatrudnienia kobiet
- Wzrósł poziom zatrudnienia wśród mieszkańców miast
- Nieznacznie wzrósł poziom zatrudnienia mieszkańców wsi.

Wskaźnik zatrudnienia jest znacznie zróżnicowany terytorialnie. Wynika to ze zróżnicowanego charakteru gospodarczego poszczególnych powiatów wewnątrz Małopolski. Generalnie największą wartość wskaźnik zatrudnienia odnotowuje się w powiatach wiejskich, o niewielkim bezrobociu położonych w pobliżu miasta Krakowa (powiat proszowski, miechowski), zaś najniższą w powiatach najbardziej zurbanizowanych oraz w Małopolsce Zachodniej (m.in. chrzanowski, oświęcimski). Powiaty

¹⁰ Dostępne dane

¹¹ Dostępne dane dot. wskaźnika zatrudnienia pochodzą z końca 2005 r. Wskaźnik wynosił wtedy 48,3% (w Polsce 45,9 %). Ze względu na brak dostępnych danych o liczbie i strukturze pracujących za 2005 r. dla zapewnienia jednolitości charakterystyki zatrudnienia w opisie posłużono się danymi na koniec 2004 r. Dane za rok 2005 przedstawiono na wykresach.

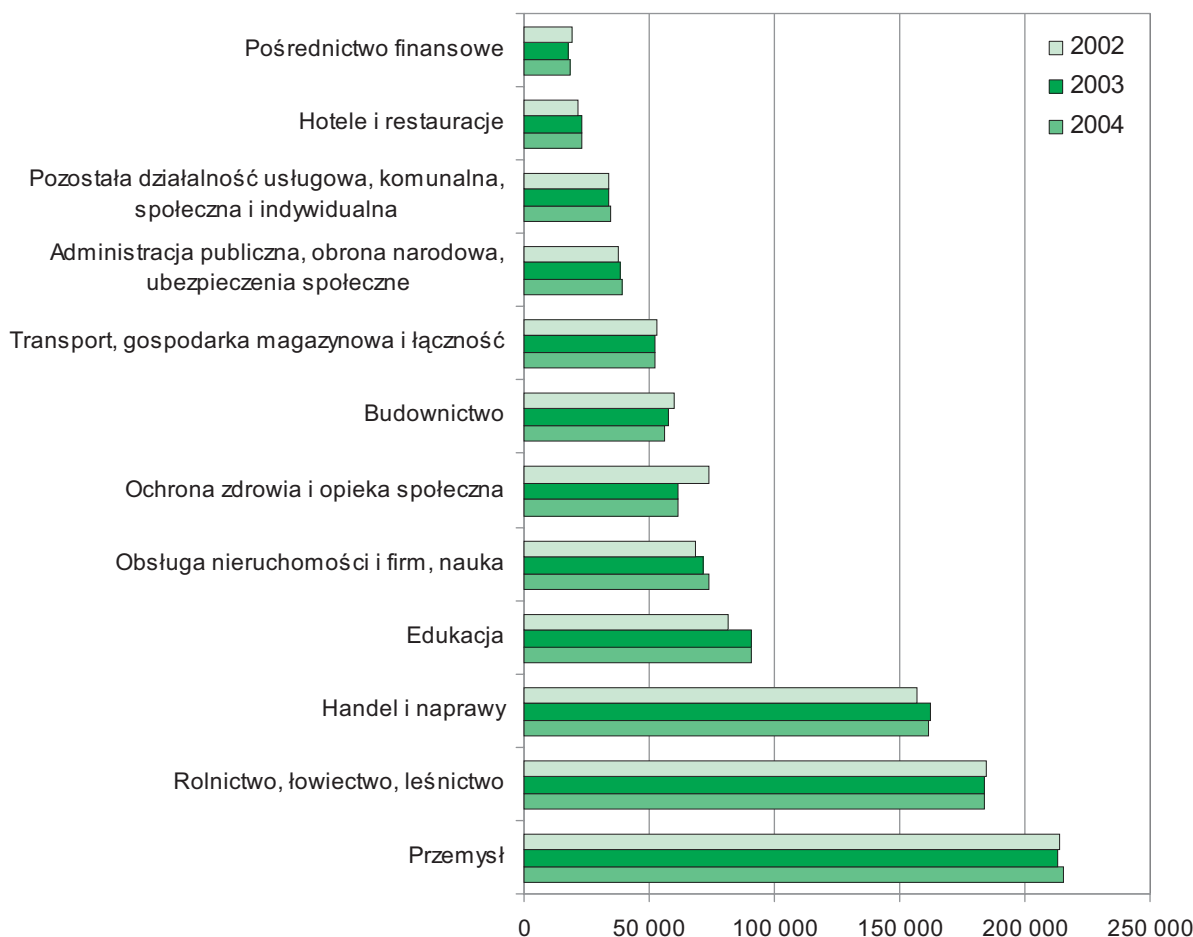
południowe i wschodnie regionu charakteryzują się względnie wysokim wskaźnikiem zatrudnienia, głównie poprzez dużą liczbę pracujących w rolnictwie.

W latach 2001-2004 wartość wskaźnika zatrudnienia w poszczególnych grupach wiekowych była stabilna. Najwyższy jego poziom dotyczy grupy wiekowej 35-44 lata (78,1%), a najmniejsze zatrudnienie występuje zaś wśród osób w wieku powyżej 55 roku życia. Tylko 1 na 5 mieszkańców Małopolski w wieku powyżej 55 roku pracuje zawodowo.

Wskaźnik zatrudnienia charakteryzuje się silnym zróżnicowaniem ze względu na poziom wykształcenia. Największym poziomem zatrudnienia w Małopolsce od lat charakteryzują się mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe (2005 r. – 77,5%). Najniższy wskaźnik zatrudnienia zaś notuje się dla osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (2005 r. – 21%) oraz ogólnokształcącym (35,7%).

Wśród pracujących największą grupę stanowią osoby pracujące w przemyśle (21,3%) oraz w rolnictwie (18,2%).

Wykres 48. Struktura pracujących w Małopolsce w latach 2002-2004

Źródło: GUS

Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w województwie wg stanu na koniec 2004 r. wyniosła 607,6 tys.(czyli 60% wszystkich pracujących)¹². W porównaniu do 2003 r. udział ten wzrósł

¹² Do osób pracujących zalicza się: osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy; pracodawców i pracujących na własny rachunek; osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów, członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

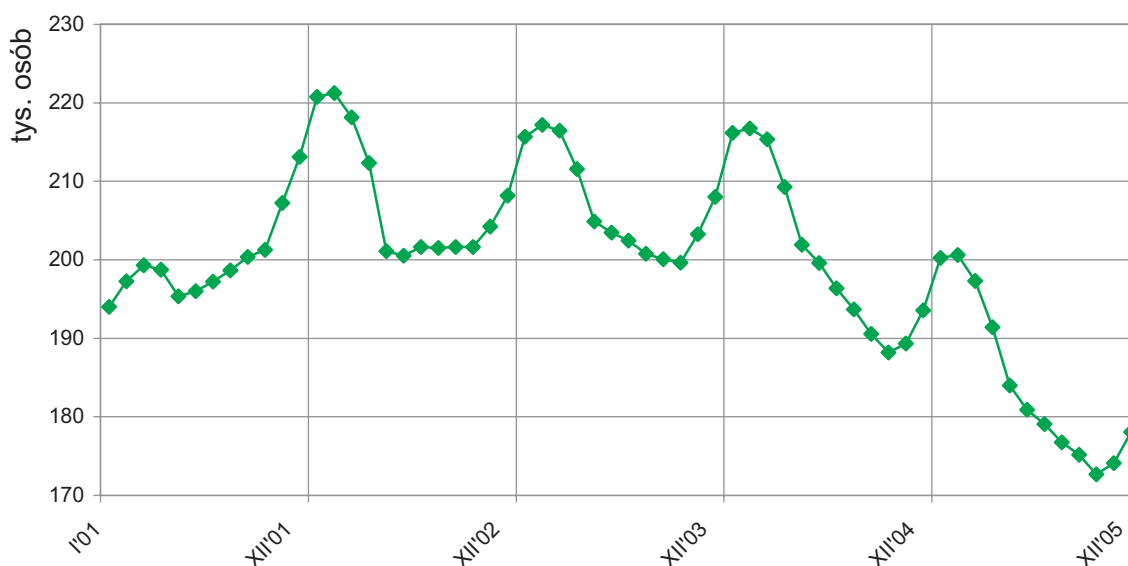
o 2 punkty procentowe. W roku 2004 sektor publiczny zatrudniał 42,5% ogółu zatrudnionych (w 2003 r. udział ten wynosił 44%).

W 2004 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie małopolskim wyniosło 2 097,97 zł, a w Polsce – 2 273,44 zł. Na tle innych województw Małopolska od lat charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem wynagrodzeń. W porównaniu z rokiem poprzednim w 2004 r. nastąpił wzrost średniego poziomu wynagrodzeń mieszkańców Małopolski o 4,6% (w kraju - 3,9%). Płace w Małopolsce bardzo powoli zbliżają się do średniej krajowej.

2. BEZROBOCIE REJESTROWANE

Rok 2005 charakteryzował się spadkiem poziomu bezrobocia o 8% w stosunku do końca roku 2004. Liczba bezrobotnych na koniec grudnia 2005 r. ukształtowała się na poziomie 178 067 osób.

Wykres 49. Zmiany liczby bezrobotnych w Małopolsce w okresie I 2001 – XII 2005

Źródło: opracowanie własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie na podstawie danych WUP.

W porównaniu do końca 2004 r. bezrobocie spadło we wszystkich powiatach Małopolski. W grupie powiatów o największym spadku znajdowały się:

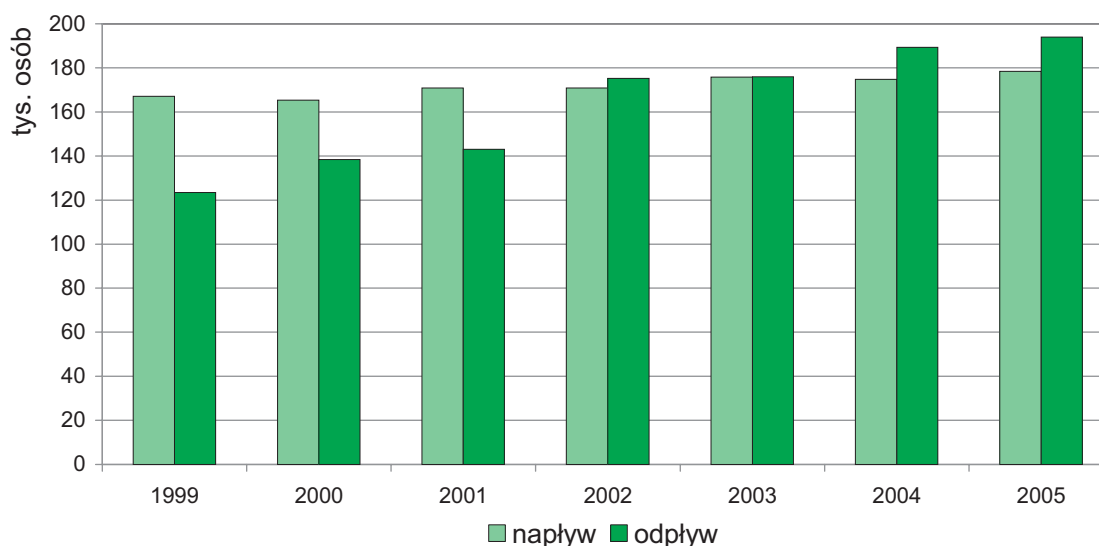
– Powiat suski	22,5%
– Powiat nowosądecki i Miasto Nowy Sącz	11,7%
– Powiat bocheński	11,7%
– Powiat wielicki	11,0%

Natomiast do powiatów o najmniejszym spadku zaliczamy:

– Powiat wadowicki	1,0%
– Powiat tatrzański	3,6%
– Powiat nowotarski	4,0%
– Powiat dąbrowski	4,3%

Napływ do rejestrów bezrobotnych w całym województwie w 2005 r. był nieco wyższy niż w poprzednim roku. W powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych zostało 178 364 osoby, tj. o 2% więcej niż przed rokiem.

Wykres 50. Napływ i odpływ bezrobotnych w latach 1999-2005

Źródło: opracowanie własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie na podstawie danych WUP

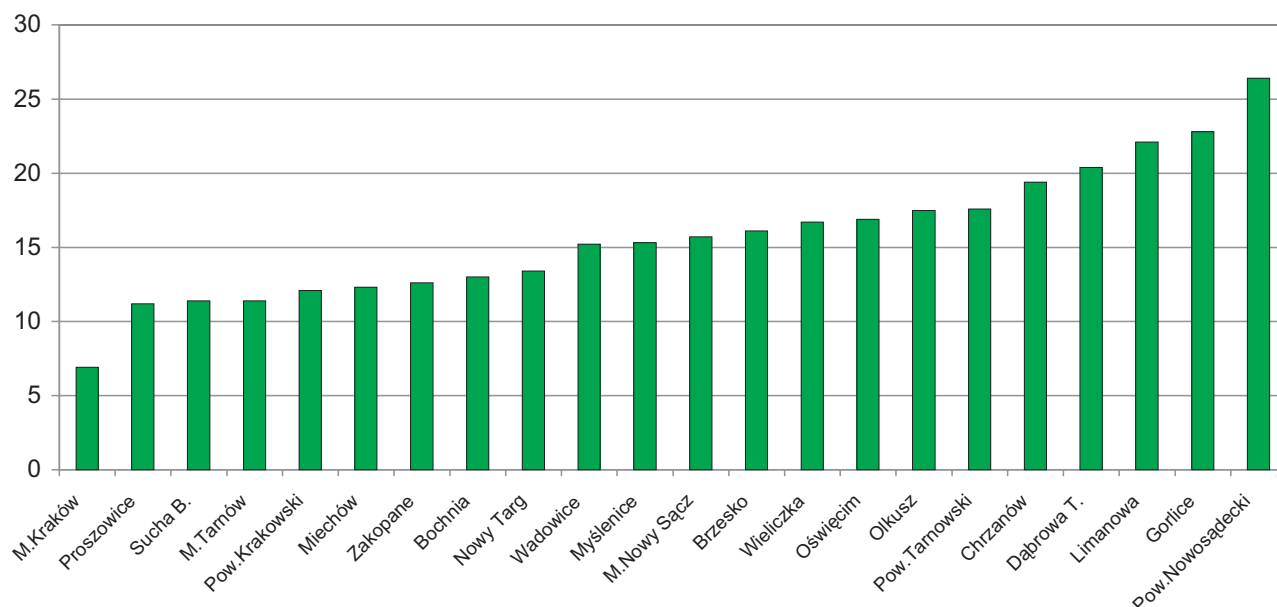
Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec grudnia 2005 r. wynosiła w Małopolsce – 13,8%, a dla kraju – 17,6%. W porównaniu z końcem grudnia 2004 r. wskaźnik ten w Małopolsce jest niższy o 1,2 punkty procentowe. W województwie małopolskim od 1999 r. notowana jest najniższa (razem z województwem mazowieckim) stopa bezrobocia w kraju.

Rozkład stopy bezrobocia w poszczególnych powiatach jest podobny od kilku lat. Najniższy wskaźnik notuje się w mieście Krakowie - w końcu 2005 r. – 6,9%, a najwyższy w powiecie nowosądeckim – 26,4%, powiecie gorlickim – 22,8% oraz w powiecie limanowskim – 22,1%. Różnica pomiędzy najwyższą a najniższą stopą bezrobocia wynosiła na koniec grudnia 2005 r. – 19,5 punktu procentowego, podczas gdy w 2004 r. – 21,8. Nastąpiło więc zahamowanie pogłębiania się dysproporcji. Obecnie powyżej średniej stopy wojewódzkiej plasuje się 13 powiatów.

W ciągu 2005 r. struktura bezrobotnych województwa małopolskiego pozostawała stabilna, natomiast na przestrzeni kilku ostatnich lat można zauważyć pewne tendencje:

- spada odsetek:
 - * bezrobotnych z prawem do zasiłku – o 1,6 punktu procentowego
 - * bezrobotnych w wieku od 18 do 24 lat – o 2,2 punkty procentowe
- stabilizuje się odsetek:
 - * zamieszkałych na wsi
 - * bezrobotnych przebywających w rejestrze ponad 12 miesięcy
- rośnie odsetek:
 - * kobiet – wzrost w ostatnich dwóch latach o 3,8 punkty procentowe

Wykres 51. Stopa bezrobocia w powiatach Małopolski stan na koniec 2005 r.

Źródło: opracowanie własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie na podstawie danych WUP.

Małopolska wyróżnia się na tle kraju stosunkowo wysokim udziałem młodzieży do 25 roku życia w populacji bezrobotnych. Według stanu na koniec grudnia 2005 r. ich liczba wynosiła 46 475 osób, tj. 26% ogółu bezrobotnych. Odsetek ten jednak systematycznie spada do 1999 r. Bezrobotni powyżej 50 roku życia stanowią w Małopolsce 12% ogółu zarejestrowanych i jest to jeden z najniższych wskaźników w Polsce.

Wśród bezrobotnych województwa małopolskiego najwięcej osób legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym (35%). Udział tej grupy z roku na rok maleje. Rośnie natomiast udział osób z wykształceniem wyższym. W porównaniu do 1999 r. zanotowano dwu i pół krotny wzrost tej grupy w strukturze bezrobotnych (1999 r. – 2,4%, 2004 r. – 5%, 2005 r. – 6%). Zmiany poziomu wykształcenia bezrobotnych są w dużej mierze związane ze wzrostem poziomu wykształcenia mieszkańców Małopolski.

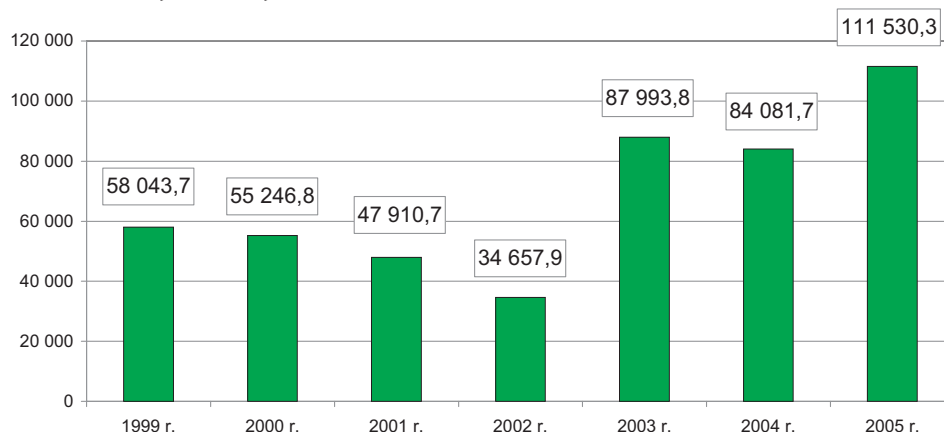
Fundusz pracy

W 2005 r. wydatki na zasiłki dla bezrobotnych w województwie małopolskim wyniosły 167 386,7 tys. zł., natomiast na aktywizację osób bezrobotnych 108 629,3 tys. zł. Funduszu Pracy.

W 2005 r. środki Funduszu Pracy na finansowanie programów aktywnego przeciwdziałania bezrobociu w Małopolsce były większe niż w roku poprzednim o 33% i o 92% niż w roku 1999.

Przyznany na 2005 r. limit środków Funduszu Pracy został wykorzystany przez małopolskie urzędy pracy w 97,4%. W porównaniu do 2004 roku sytuacja w tym zakresie pozostaje na podobnym poziomie.

Wykres 52. Limity środków Funduszu Pracy przyznane Małopolsce na aktywizację osób bezrobotnych (w tys. zł.)

Źródło: opracowanie własne WUP w Krakowie na podstawie sprawozdań z Informacji o realizacji programów rynku pracy w 2005 roku.

Tabela 62. Wykorzystanie środków przyznanych w 2005 r. na realizację subsydiowanych programów rynku pracy

PUP	Środki na formy aktywne		Wykorzystanie środków
	Limity	Wydatki	
	(w tys. zł.)		(w %)
PUP Bochnia	5 843,2	5 770,9	98,8%
PUP Brzesko	4 334,8	4 229,2	97,6%
PUP Chrzanów	4 839,1	4 711,8	97,4%
PUP Dąbrowa Tarnowska	4 863,0	4 664,3	95,9%
PUP Gorlice	5 176,0	5 129,3	99,1%
GUP Kraków	9 054,8	8 147,0	90,0%
UPP Kraków	9 585,6	9 394,6	98,0%
PUP Limanowa	7 222,5	7 136,9	98,8%
PUP Miechów	2 381,7	2 371,9	99,6%
PUP Myślenice	5 049,8	5 027,0	99,5%
PUP Nowy Sącz	11 088,7	10 781,5	97,2%
PUP Nowy Targ	3 472,4	3 447,6	99,3%
PUP Olkusz	5 181,1	5 164,1	99,7%
PUP Oświęcim	6 957,1	6 799,0	97,7%
PUP Proszowice	1 636,6	1 635,8	99,9%
PUP Sucha Beskidzka	2 944,8	2 821,8	95,8%
PUP Tarnów	11 065,9	10 905,0	98,5%
PUP Wadowice	5 054,3	4 950,4	97,9%
PUP Wieliczka	4 170,7	3 939,0	94,4%
PUP Zakopane	1 608,2	1 602,2	99,6%
Małopolska	111 530,3	108 629,3	97,4%

Źródło: opracowanie własne WUP w Krakowie na podstawie sprawozdań z Informacji o realizacji programów rynku pracy w 2005 roku.

W 2005 r. w województwie małopolskim zarejestrowano 20,7 tys. nowych podmiotów gospodarczych (o 10,8% więcej niż przed rokiem), w tym 17,4 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 2,1 tys. spółek, 5 spółdzielni oraz 1 przedsiębiorstwo państwowe. Najwięcej podmiotów zarejestrowano w sekcjach: handel i naprawy – 6,4 tys. (30,8% ogółu nowo zarejestrowanych), obsługa nieruchomości i firm – 3,8 tys. (18,2%) oraz budownictwo – 2,5 tys. (12,3%). Jedynym powiatem w Małopolsce, w którym nie zanotowano zwiększenia się liczby nowo zarejestrowanych podmiotów w stosunku do 2004 r., był powiat oświęcimski (spadek o 21,8%). Jednocześnie najwyższym wzrostem charakteryzowały się powiaty: dąbrowski (o 40,8%), bocheński (o 34,7%) i tarnowski (o 27,2%).

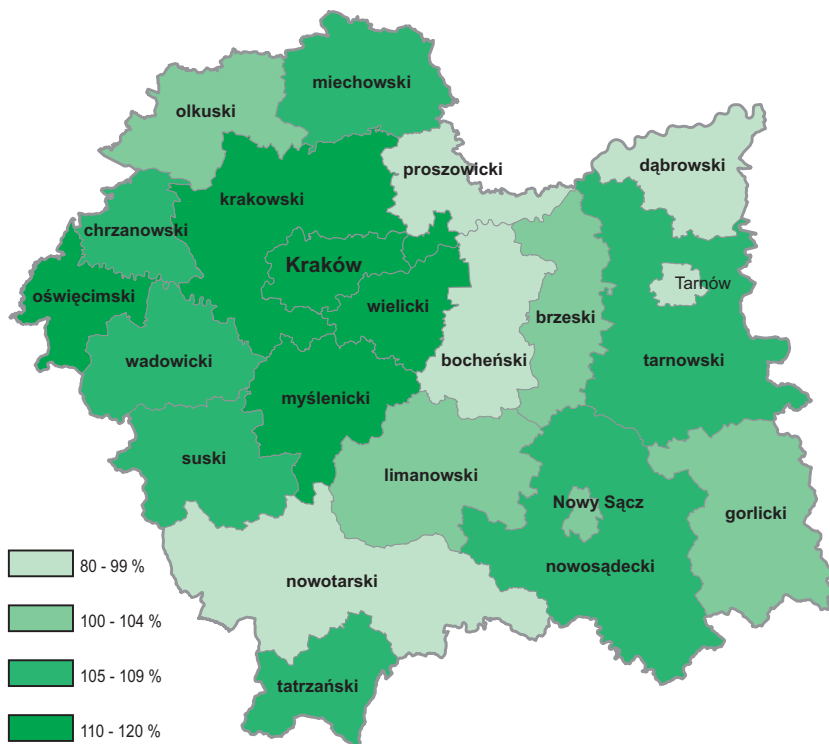
Mapa 6.

W ciągu 2005 r. wyrejestrowano ogółem 18,9 tys. podmiotów gospodarczych z terenu województwa małopolskiego (o 27,2% więcej niż rok wcześniej), w tym 17,3 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 1,2 tys. spółek, 15 przedsiębiorstw państwowych i 11 spółdzielni. Największą liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych odnotowano w sekcjach: handel i naprawy – 6,6 tys. (35,1% ogółu wyrejestrowanych), budownictwo – 2,6 tys. (13,9%) i obsługa nieruchomości

i firm – 2,5 tys. (13,5%). Znacznie wzrosła ilość podmiotów wyrejestrowanych m.in. w powiatach: olkuskim (o 165,0%), wadowickim (o 102,1%) i miechowskim (dwukrotnie) w porównaniu z 2004 r. Jedynymi powiatami na terenie województwa, gdzie wyłączono z rejestru mniej podmiotów gospodarczych niż przed rokiem, były nowosądecki oraz gorlicki (spadek odpowiednio o 22,4% i o 3,5%).

Mapa 7. Aktywność gospodarcza wg powiatów – dynamika przyrostu firm w latach 2001-2005 (2001 = 100)

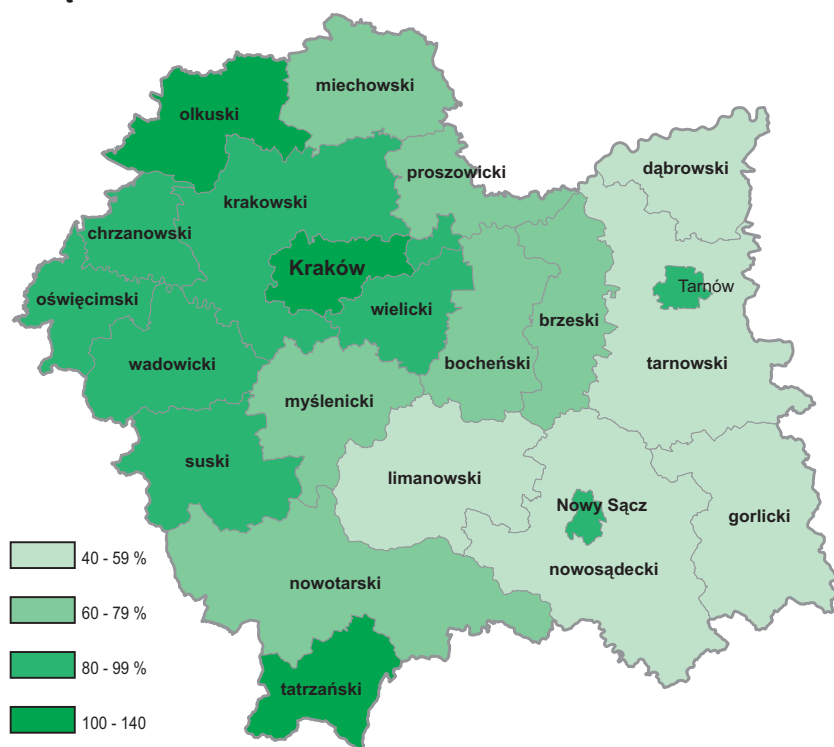
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie.

Dynamika przyrostu ilości przedsiębiorstw w województwie małopolskim w okresie 2001-2005 wyniosła 107 %.

Pod względem przedsiębiorczości mieszkańców, czyli liczby podmiotów w porównaniu z liczbą ludności, województwo małopolskie znajduje się w połowie rankingu regionów Polski, z liczbą 86 podmiotów MSP na 1000 mieszkańców. Liderem tej klasyfikacji jest woj. zachodniopomorskie, gdzie co ósma osoba jest przedsiębiorcą. Większość podmiotów sektora MSP opartych jest o kapitał polski. Mocną stroną małopolskiego sektora MSP jest innowacyjność małych firm – najwięcej z nich podjęło wysiłek innowacyjny w latach 2002-2004 w porównaniu z innymi regionami. Województwo Małopolskie uplasowało się na 4 miejscu w kraju w ujęciu działalności badawczo-rozwojowej MSP w 2004 roku.

Mapa 8.

Wskaźnik przedsiębiorczości w województwie małopolskim (liczba przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie.

Tabela 63. Podmioty wg poziomu zatrudnienia zarejestrowane w systemie REGON (bez jednostek wewnętrznych). Stan na 31.12.2005 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Przedziały zatrudnienia			
		do 9	10-49	50-249	250 i więcej
Woj. małopolskie	289 712	274 329	12 750	2 280	353
Kraków	104 292	98 644	4 565	893	190
Powiat krakowski	19 805	18 898	778	115	14
Powiat wadowicki	14 738	14 049	560	110	19
Powiat oświęcimski	12 717	12 099	489	113	16
Powiat nowotarski	11 853	11 204	569	70	10
Powiat olkuski	11 695	11 183	418	82	12
Powiat chrzanowski	10 757	10 195	452	97	13
Tarnów	10 731	10 090	484	137	20
Powiat nowosądecki	9 733	9 113	553	63	4
Powiat wielicki	9 109	8 699	357	49	4
Powiat tarnowski	8 975	8 466	451	51	7
Powiat myślenicki	8 687	8 391	381	56	8
Powiat tatrzański	8 242	7 907	294	39	2
Nowy Sącz	7 989	7 433	431	113	12
Powiat suski	7 086	6 755	279	47	5
Powiat bocheński	6 852	6 502	295	52	3
Powiat limanowski	6 326	5 907	368	47	4
Powiat gorlicki	5 814	5 376	371	63	4
Powiat brzeski	5 441	5 164	243	32	2
Powiat miechowski	3 581	3 420	137	23	1
Powiat proszowski	2 639	2 492	131	15	1
Powiat dąbrowski	2 501	2 342	144	13	2

Źródło: opracowanie na podstawie danych statystycznych Urzędu Skarbowego w Krakowie

W roku 2005 Urząd Statystyczny przeprowadził badania na grupie 1250 podmiotów gospodarczych Małopolski, prowadzących księgi rachunkowe, zatrudniających powyżej 50 osób.

W 2005 r. badane przedsiębiorstwa odnotowały mniej korzystne wyniki finansowe niż przed rokiem. Nastąpił wzrost przychodów z całokształtu działalności o 5,4% wobec szybszego wzrostu kosztów ich uzyskania – o 6,0% (w kraju odpowiednio 4,4% wobec 5,4%). Prezentowane podmioty gospodarcze w 2005 roku osiągnęły przychody z całokształtu działalności w wysokości 96,3 mld zł.

Według opracowania „Ocena koniunktury gospodarczej w województwie małopolskim” IBNGR, pod koniec roku 2005 koniunktura gospodarcza w województwie małopolskim oceniana była na trzecim miejscu, po województwach dolnośląskim i pomorskim. Krótkookresowy prognostyczny wskaźnik koniunktury był najlepszy w skali całego kraju.

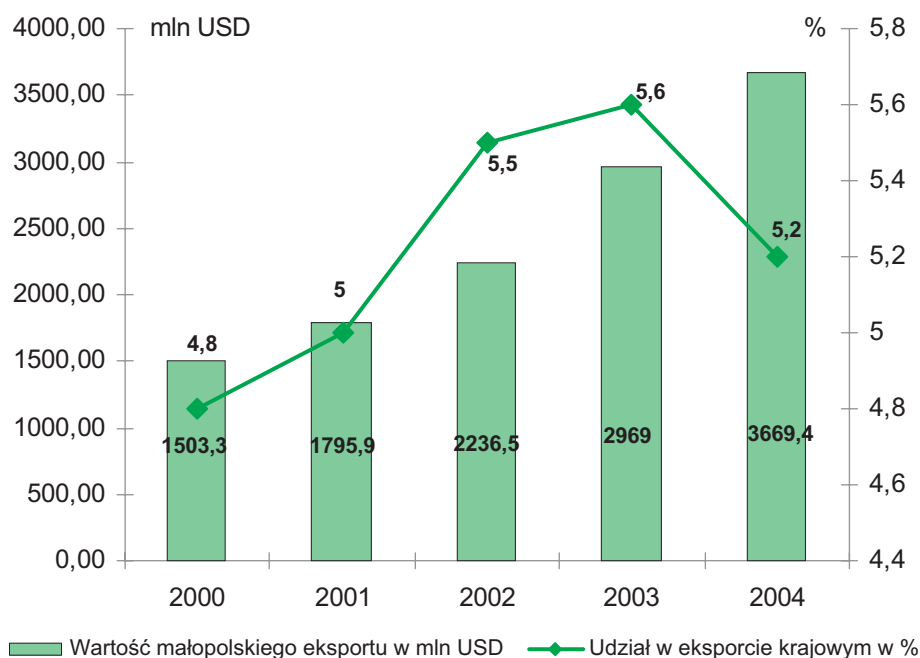
2. EKSPORT

Wartość i dynamika eksportu, udział w eksporcie krajowym.

Wartość małopolskiego eksportu w roku 2004¹³ wyniosła 3.669,4 mln USD i było to o 700 mln USD więcej niż przed rokiem. Dynamika wzrostu w stosunku do roku poprzedniego wyniosła 23,6% i była o 9,15% punktów procentowych niższa niż przed rokiem. Eksport Małopolski od 2000 r. systematycznie wzrasta i w latach 2000-2004 zwiększył się o 2166,1 mln USD. Średnia roczna dynamika wartości eksportu w Małopolsce wynosiła 25,1% i była wyższa niż średnia krajowa, która wynosiła 22,7%.

W 2004 r. spadł natomiast udział Małopolski w eksporcie krajowym z 5,6% do 5,2%.

Wykres 53. Wartość i dynamika eksportu na tle udziału w eksporcie krajowym

Źródło: Raport Handel Zagraniczny Małopolski, UMWM 2004 r.

Struktura towarowa

Ponad 30% małopolskiego eksportu stanowią towary przemysłu elektromaszynowego. Pomimo, że branża to umacnia swoją pozycję w strukturze eksportu konsekwentnie od 1999 r. (15,18 %), to wzrost jej udziału w regionalnym eksporcie w roku 2004 w stosunku do roku poprzedniego wyniósł zaledwie o 0,31 punktów procentowych.

¹³ Według ostatnich danych

Tabela 64. Lista 20 najważniejszych produktów w eksporcie województwa (rok 2004)

Lp.	SWW	mIn USD	%
1	Kable i przewody	523,2	14,3
2	Środki transportu samochodowego	232,0	6,3
3	Tworzywa sztuczne i kauczuki	167,3	4,6
4	Wyroby metalowe przemysłowe	157,5	4,3
5	Maszyny i urządzenia ogólnego przeznaczenia pozostałe	137,9	3,8
6	Wyroby poligraficzne	131,3	3,6
7	Produkty organiczne	127,3	3,5
8	Meble i wyroby stolarskie	86,8	2,4
9	Wyroby hutnicze metali nieżelaznych pozostałe	80,3	2,2
10	Wyroby gumowe	76,8	2,1
11	Wyroby przemysłu metali nieżelaznych pozostałe	76,6	2,1
12	Szkło gospodarcze	73,6	2,0
13	Wyroby elektrotechniczne osobno nie wymienione	69,8	1,9
14	Tytoń i wyroby tytoniowe	67,9	1,8
15	Wyroby wyciskane i ciągnione z metali nieżelaznych i ich stopów	65,2	1,8
16	Maszyny urządzenia dla handlu i innych działów gosp. Narodowej	60,5	1,6
17	Odzież i bielizna osobista z tkanin	59,2	1,6
18	Wyroby cukiernicze trwałe	58,8	1,6
19	Wyroby przemysłu elektronicznego	57,3	1,6
20	Maszyny i urządzenia energetyczne	55,7	1,5

Źródło: Raport Handel Zagraniczny Małopolski, UMWM 2004 r.

Koncentracja eksportu małopolski według grup towarowych nie jest duża. Pięć „najważniejszych” produktów generowało w 2004 r. 33,2% dochodu z eksportu, na kolejnych pięć przypadało 13,7%. Taka dywersyfikacja jest korzystna dla całości małopolskiej gospodarki.

Tabela 65. **Dynamika eksportu wg sekcji PCN w latach 1999-2004 (rok poprzedni = 100)**

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ogółem 01-21	100,00	138,78	123,02	117,88	111,17	111,24
01 Produkty pochodzenia zwierzęcego	100,00	119,67	101,67	96,66	159,52	102,60
02 Produkty pochodzenia roślinnego	100,00	161,88	92,18	81,61	160,69	101,54
03 Przemysł tłuszczowy	100,00	127,85	75,39	166,80	81,47	49,44
04 Przemysł spożywczy	100,00	149,76	135,80	109,45	110,14	129,06
05 Produkty mineralne	100,00	93,47	115,72	134,36	101,64	124,45
06 Przemysł chemiczny	100,00	126,74	113,03	91,68	94,58	111,90
07 Przemysł tworzyw sztucznych	100,00	221,34	101,25	110,09	122,73	127,35
08 Przemysł skórzaný	100,00	144,41	144,82	93,13	101,80	53,10
09 Przemysł drzewny	100,00	113,82	144,82	93,13	101,80	96,62
10 Przemysł papierniczy	100,00	158,48	100,47	97,97	109,90	110,04
11 Przemysł włókienniczy	100,00	102,63	105,32	87,99	113,01	76,54
12 Przemysł obuwniczy	100,00	96,32	100,84	89,48	68,29	86,44
13 Przemysł szklany	100,00	141,92	127,12	110,59	102,86	104,00
14 Metale i kamienie szlachetne	100,00	89,09	205,73	78,88	154,84	97,93
15 Przemysł metalowy	100,00	141,25	115,49	109,94	86,77	116,76
16 Przemysł elektromaszynowy	100,00	145,95	166,81	152,50	120,59	112,35
17 Przemysł motoryzacyjny	100,00	185,39	146,05	152,91	144,65	114,99
18 Przemysł precyzyjny	100,00	156,77	125,03	139,66	149,91	76,19
19 Przemysł zbrojeniowy	100,00	31357,66	76,62	26,69	0,02	2347,20
20 Przemysł meblowy, oświetleniowy, zabawki	100,00	131,11	117,34	108,87	118,02	110,44
21 Działa sztuki	100,00	59,99	68,23	193,90	30,64	141,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i MF

Główne kierunki eksportu.

Pomimo, że małopolski eksport coraz bardziej się dywersyfikuje, także w ujęciu geograficznym, to zauważana jest tendencja wzrostu roli pierwszej dziesiątki odbiorców towarów. O ile w 1999 r. dziesięciu głównych partnerów handlowych Małopolski miało 66% udział w całości regionalnego eksportu, to w 2004 r. wskaźnik ten przekroczył już 70%. Druga dziesiątka państw-partnerów handlowych, wśród których są takie potęgi gospodarcze jak USA czy Holandia konsumują niewiele ponad 19% małopolskiego eksportu.

Nadal jednak utrzymuje się wysoka ilość partnerów handlowych, w roku 2004 było to 162 państw.

Niemcy stanowią tradycyjnie głównego odbiorcę małopolskich towarów. Jednak ich udział w eksporcie konsekwentnie maleje, jeszcze w 1999 r. blisko 33% wymiany handlowej było prowadzonej z Niemcami, dziś udział ten wynosi nieco ponad 26%.

Swoją rolę jako partnera handlowego umacnia natomiast Francja, z 4,15% w 1999 r. do pozycji nr 2 wśród odbiorców małopolskich towarów z 7,35% udziałem. Podobnie Wielka Brytania: odpowiednio z 3,20% do 6,04%, Rosja: z 2,06% do 5,06%, oraz Szwecja: z 1,51% do 3,79%.

Stabilnymi partnerami handlowymi Małopolski w ostatnich 6 latach są Czechy (2004 - 5,69%) i Słowacja (2004 - 4,16%).

Tabela 66. Lista najważniejszych krajów - partnerów w eksporcie województwa małopolskiego (rok 2004)

Lp.		mln USD	%
1	Niemcy	957,6	26,1
2	Francja	266,8	7,3
3	Wielka Brytania	221,3	6,0
4	Czeska Republika	206,2	5,6
5	Rosja	187,5	5,1
6	Węgry	168,5	4,6
7	Słowacja	151,3	4,1
8	Ukraina	149,2	4,1
9	Szwecja	137,6	3,8
10	Włochy	127,7	3,5
11	Belgia	106,6	2,9
12	Austria	99,6	2,7
13	USA	90,2	2,5
14	Niderlandy	79,9	2,2
15	Hiszpania	75,4	2,1
16	Litwa	63,7	1,7
17	Rumunia	60,7	1,7
18	Dania	57,9	1,6
19	Słowenia	37,5	1,0
20	Chorwacja	31,5	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i MF

Maleje jednak rola rynku włoskiego, który jeszcze w 1999 r. wchłaniał 5,78% całości małopolskiego eksportu, natomiast w 2004 r. udział ten spadł do 3,35%, tak więc wynosi prawie o 1 punkt procentowy mniej niż eksport do 10 milionowych Węgier. Jest to o tyle ważne, że firmy włoskie należą do jednych z największych importerów, a bilans płatniczy z tym krajem od szeregu lat jest ujemny.

Najwięksi eksporterzy

Największym małopolskim eksporterem w roku 2004 była Fabryka Silników Elektrycznych Tamel S.A. z Tarnowa. Spółka należy do grupy Brook Crompton specjalizującej się w produkcji silników elektrycznych będącej trzecim największym producentem silników elektrycznych w Europie.

Drugie miejsce zajęła Huta Szkła Gospodarczego Tadeusz Wrześniak z Ładnej k/Tarnowa, wyprzedzając takie międzynarodowe korporacje jak Delphi, Valeo, Philip Morris, RR Donnelley czy amerykański Can-Pack.

Tabela 67. Małopolscy eksporterzy, 2004

Wartość eksportu	Ilość firm
> 100 mln zł	22
10 - 100 mln zł	130
1 - 10 mln zł	501
0,5 - 1 mln zł	199
0,25 - 0,5 mln zł	171
0,1 - 0,25 mln zł	349
< 0,1 mln zł	1733
Razem	3105

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i MF

Wśród małopolskich firm eksportujących towary powyżej 100 mln zł rocznie są takie firmy jak Stalprodukt, Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach, Zakłady Maszyn Górniczych „Glinik” z Gorlic, oraz producent stolarki budowlanej „Fakro” z Nowego Sącza. Łącznie w Małopolsce zidentyfikowano 3105 eksporterów, jednak tylko 1372 z nich sprzedawało towary o wartości przekraczającej 1 mln zł.

Tabela 68. Ranking małopolskich eksporterów, 2004

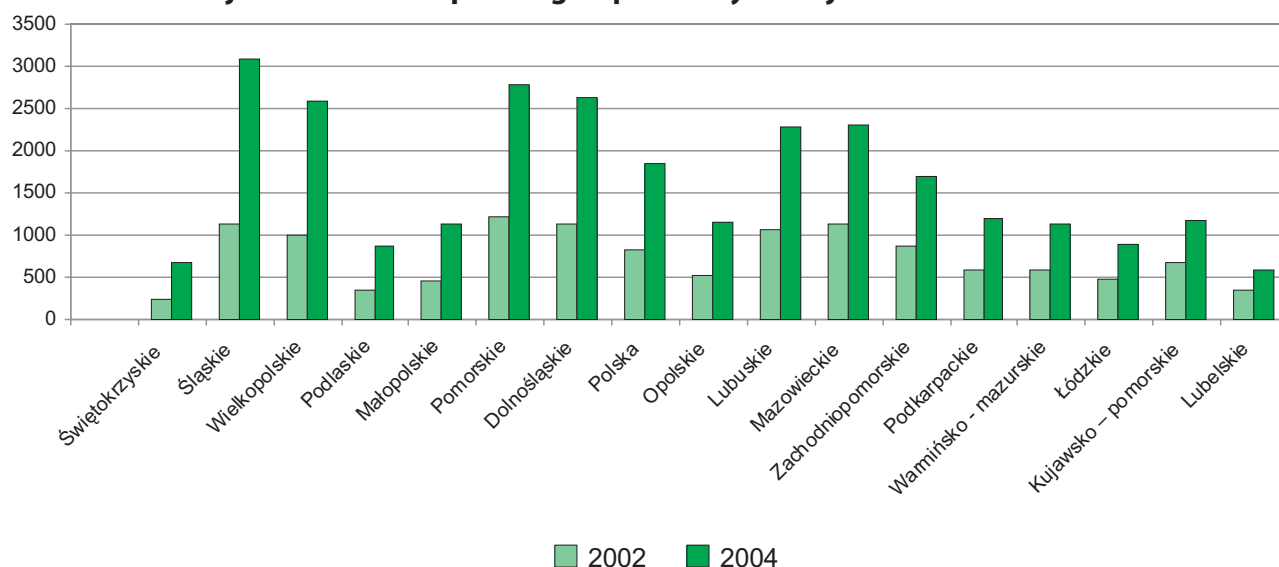
Miejsce	Nazwa
1	FABRYKA SILNIKÓW ELEKTRYCZNYCH „TAMEL” S.A.
2	HUTA SZKŁA GOSPODARCZEGO TADEUSZ WRZEŚNIAK
3	ZAKŁAD PRZETWÓRSTWA HUTNICZEGO „STALPRODUKT” S.A.
4	ZAKŁADY AZOTOWE W TARNOWIE-MOŚCICACH S.A.
5	ZAKŁAD MASZYN GÓRNICZYCH „GLINIK” Sp. z o.o.
6	FAKRO Sp. z o.o.
7	DELPHI POLAND S.A.
8	ALUMETAL S.A.
9	TRI-POLAND Sp. z o.o.
10	TELE-FONIKA KABLE S.A.
11	VESUVIUS SKAWINA MATERIAŁY OGNIOTRWAŁE Sp. z o.o.
12	VALEO AUTOSYSTEMY Sp. z o.o.
13	PHILIP MORRIS POLSKA S.A.
14	R.R.DONNELLEY EUROPE Sp. z o.o.
15	CAN-PACK S.A.
16	PRZEDSIĘBIORSTWO AUTOMATYKI HUTNICZEJ VAI POLSKA Sp. z o.o.
17	GRUPA KĘTY S.A.
18	FIRMA CHEMICZNA „DWORY” S.A.
19	MASPEX Sp. z o.o.
20	DELPHI AUTOMOTIVE SYSTEMS POLAND SPÓŁKA Z O.O.
21	IMI INTERNATIONAL Sp. z o.o.
22	ZAKŁADY GÓRNICZO-HUTNICZE „BOLESŁAW” S.A.

Źródło: GUS i MF

Należy jednak wspomnieć, że takie zakłady produkcyjne jak Huta im. Tadeusza Sendzimira czy Browary Okocim nie są uwzględniane w rankingu eksporterów, ze względu na siedzibę zarządu spółki. W ten sposób sprzedaż za granicę produkowanej w Krakowie stali czy brzeskiego piwa jest zaliczana jako eksport odpowiednio województw śląskiego i mazowieckiego.

Eksport Małopolski na tle innych Województw

Wykres 54. Wartość eksportu per capita w roku 2002 oraz 2004 w USD, porównanie Województwa Małopolskiego z pozostałymi województwami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i MF

Wielkość eksportu per capita w Małopolsce wynosiła w 2004 r. 1126 USD i wzrosła od 2000 r. 2,4 krotnie, jest to tempo dość znaczące, chociaż wyższe odnotowano w następujących województwach: świętokrzyskim, śląskim, wielkopolskim i podlaskim.

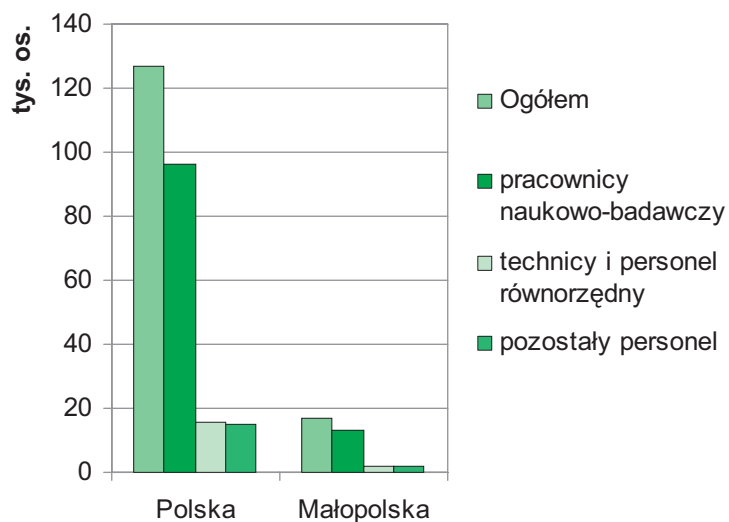
3. POTENCJAŁ INNOWACYJNY MAŁOPOLSKI

Małopolska zalicza się do grona województw posiadających duży potencjał bazowy dla rozwoju innowacyjności. Jednym z największych atutów jest bardzo dobrze rozwinięte szkolnictwo wyższe, szczególnie w dziedzinach nauk gdzie powstaje wiele rozwiązań innowacyjnych.

W roku 2004 opracowano w małopolskich Jednostkach Badawczo-Rozwojowych 202 wynalazki, z których 35% zostało zarejestrowanych w Urzędzie Patentowym RP jako patenty, co daje 3 miejsce w kraju, po województwie śląskim i mazowieckim.

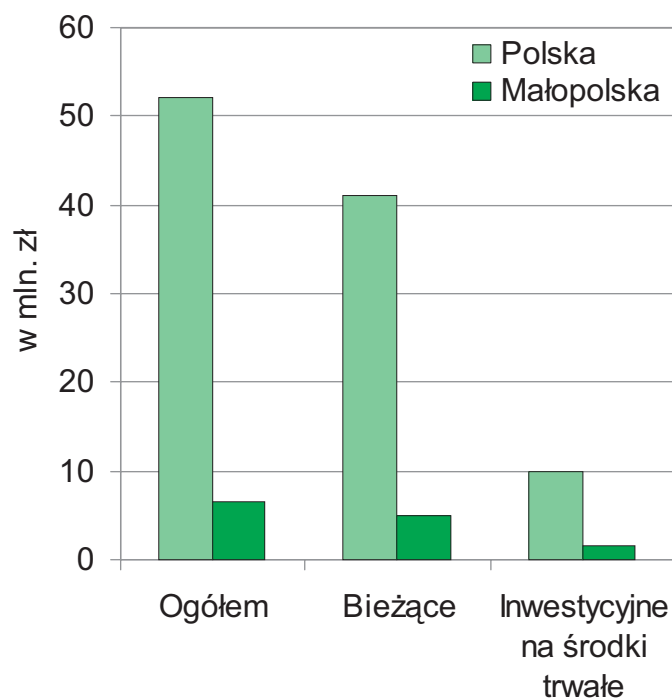
Wskaźnik zatrudnienia w sektorze B+R w Małopolsce nadal jest na drugim miejscu po mazowieckim. Na dzień 31.12.2004 r. w małopolskich JBR-ach zatrudnionych było 17.007 pracowników, co stanowiło 13,5% ogólnej liczby zatrudnionych w tym sektorze osób.

Wykres 55. Zatrudnienie w działalności B+R według grup stanowisk (stan w dniu 31.XII.2004)

Źródło: GUS - Nauka i Technika w 2004 r.

Wykres 56. Nakłady na B+R według rodzajów badań

Źródło: GUS - Nauka i Technika w 2004 r.

W 2004 r. Małopolska zajęła 2 miejsce pod względem wydatków na działalność badawczo-rozwojową. Wysokość tych wydatków wyniosła 645 mln zł., a w skali Polski wydatki na B+R wyniosły 5155,4 mln zł.

Niestety tylko ok. 11% firm współpracuje z ośrodkami badawczo-rozwojowymi¹⁴. W stosunku do wyników badań sprzed dwóch lat stanowi to spadek o blisko 7%, co jest zjawiskiem niepokojącym. Wśród podmiotów, które zadeklarowały współpracę z JBR-ami 41% współpracuje z podmiotami z województwa małopolskiego, 50% z innego regionu Polski, a z jednostkami zagranicznymi współpracowało 9% firm. Ankietowane firmy stosunkowo wysoko oceniły jakość pracy ośrodków badawczo-rozwojowych. Blisko połowa firm jakość pracy tych jednostek oceniła na 4 w pięciostopniowej skali (gdzie 5 oznacza bardzo dobrze). Dwa lata temu odsetek firm oceniających jakość jednostek jako umiarkowaną wynosił 62%, za wysoką tylko 7,2%. Zauważyć zatem można, kilkuprocentowy wzrost ocen pozytywnych.

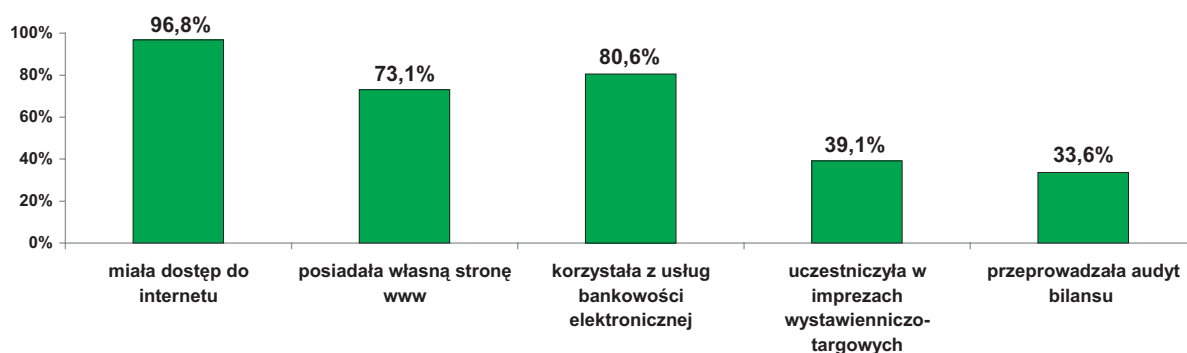
Działalność innowacyjna małopolskich przedsiębiorstw

Z badań przeprowadzonych przez Katedrę Przedsiębiorczości i Innowacji Akademii Ekonomicznej w Krakowie wynika, że z JBR-ami współpracuje 14% badanych mikroprzedsiębiorstw, 20% małych firm, 28% średnich i 45% dużych. Aby dokonywały się pozytywne zmiany w zakresie innowacyjności konieczne jest zwiększanie nakładów na tą sferę.

Biorąc pod uwagę różne wskaźniki innowacyjności małopolskie przedsiębiorstwa wypadają korzystnie w porównaniu z innymi regionami. Przedsiębiorstwa, które podjęły działalność innowacyjną stanowiły 46% spośród ogółu, co daje Małopolsce drugie miejsce w Polsce. Małopolska zajmuje również drugie miejsce, jeśli chodzi o dostęp przedsiębiorstw do Internetu.

O 6% w stosunku do badań z 2004 r. wzrósł odsetek firm uczestniczących w imprezach wystawieniczotargowych i wyniósł 39,1%.

Wykres 57. Wybrane cechy aktywności ankietowanych firm w latach 2004-2005

Źródło: Raport z badań popytu innowacji w ramach projektu „Rynek innowacji w Małopolsce”, 2006 r.

Niespełna 12% ankietowanych firm zarejestrowało znak towarowy, 5,5 % firm posiadało przynajmniej jeden ważny patent. Międzynarodowy znak towarowy został zarejestrowany tylko w przypadku niespełna 2% firm.

Ostatnie badania pokazują pewną poprawę w zakresie ilości pracowników firm posługujących się technologiami informatycznymi. Co prawda powyżej 75% pracowników posiadających wspomniane i analizowane umiejętności, zatrudnionych było raptem w co piątym przedsiębiorstwie, to jednak od-

¹⁴ Źródło: Raport z badania popytu na innowacje w ramach projektu „Rynek innowacji w Małopolsce”, 2006 r., opracowany przez Małopolską Szkołę Administracji Publicznej

setek firm, w których ponad $\frac{3}{4}$ pracowników posługuje się technologiami informatycznymi w stosunku do poprzednich badań zwiększył się aż o 7%. Wobec sytuacji sprzed dwóch lat (2004 r.) tylko nieznacznie (o 2%) wzrosła liczba firm posiadających certyfikat jakości. Najpopularniejszym jest nadal system ISO serii 9000, ale w porównaniu do roku 2004 tendencje wzrostowe przejawia system HACCP oraz system serii 14000 (wzrost o 4%).

Tabela 69.

Wielkość środków finansowych przekazanych przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji (wcześniej Komitet Badań Naukowych) na działalność naukową i innowacyjną w województwie małopolskim w latach 2000-2005

Rok	Dofinansowanie działalności statutowej jednostek naukowych i inwestycji (aparatów i budynków naukowych PAN, JBR, szkół wyższych oraz PAU		Projekty badawcze własne i promotorskie		Projekty badawcze zamawiane		Projekty celowe		Projekty celowe zamawiane		Udział polskich przedsiębiorców w programach międzynarodowych		Działalność naukowa i badawcza w zakresie Specjalnych Programów Badawczych (SPB) i Międzynarodowych Sieci Naukowych (MNS)
	Liczba jednostek	Środki z budżetu nauki w danym roku	Liczba projektów realizowanych w danym roku	Środki z budżetu nauki w danym roku	Liczba projektów realizowanych w danym roku	Środki z budżetu nauki w danym roku	Liczba decyzji	Przyznane dofinansowanie	Liczba projektów realizowanych w danym roku	Dofinansowanie w roku	Liczba decyzji	Przyznane dofinansowanie	Przyznane dofinansowanie
2000	35	234 161 722	1451	53 944 734	5	4 406 465	25	7 620 000,00	1	750 000			3 125 630
2001	35	274 608 324	1586	64 909 616	5	4 222 740	11	5 040 500,00	1	0			3 773 680
2002	36	193 859 714	1449	60 589 500	8	6 248 545	15	8 796 911,00	1	105 000	5	1 141 100	4 259 810
2003	38	198 758 089	1470	59 858 329	9	13 247 534	14	3 235 511,00	1	0	4	1 424 160	6 110 120
2004	36	223 440 086	1533	64 153 318	10	15 886 883	26	11 818 650,00	1	0	2	327 390	7 071 370
2005	37	202 633 310	590	25 532 213	4	3 635 000	27	11 071 052,65	0	0	-	13 397 053	7 924 864
Ogółem		1 327 461 245		328 987 710		47 647 167		47 582 624,65		855 000		16 289 703	32 265 474

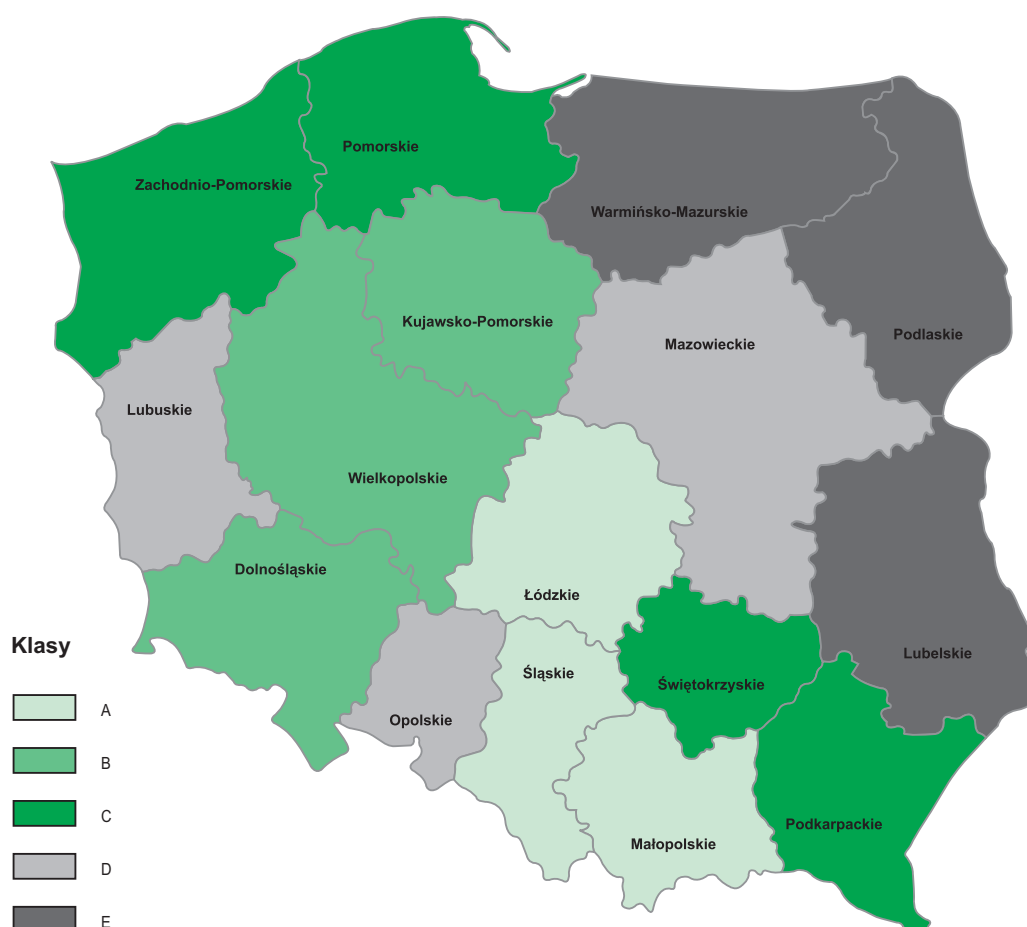
Źródło: Ministerstwo Nauki i Informatyzacji

III. Klimat inwestycyjny w Małopolsce

1. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

Małopolska należy do najatrakcyjniejszych inwestycyjnie regionów Europy Środkowej (3 miejsce w Polsce). Swoją wysoką pozycję zawdzięcza głównie dużym zasobom doskonale wykształconych pracowników, chłonnemu rynkowi wewnętrznemu oraz dobrym połączeniom komunikacyjnym.

Mapa 9. Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2005

Źródło: Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2005, IlnGR, Gdańsk 2005

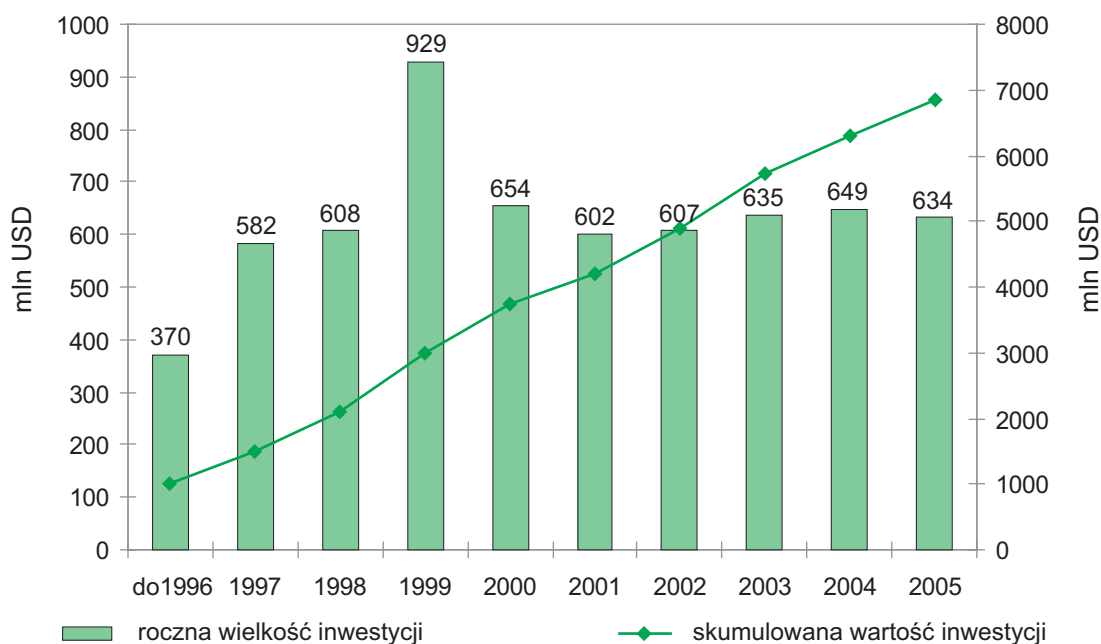
Małopolska należy do regionów, w których odnotowano najwyższą dynamikę rozwoju będącą wskaźnikiem skali sukcesu. O sukcesie województwa zadecydował: rozwój gospodarczy oraz kapitał ludzki. W rozwoju gospodarczym zaobserwowano dynamiczne przemiany struktury związane przede wszystkim z rozwojem sektora usług. Przyczyniły się one do zdecydowanej poprawy warunków pracy na przestrzeni lat 1999-2004. Bardzo dynamicznie rozwijał się również sektor otoczenia biznesu, który jest jednym z ważniejszych czynników kształtujących warunki gospodarowania. W zakresie kapitału ludzkiego Małopolska dokonała najszybszej w Polsce poprawy sytuacji zdrowotnej oraz ponadprzeciętny wzrost poziomu wiedzy¹⁵. Biorąc pod uwagę wszystkie czynniki decydujące o dynamice rozwoju regionu, Małopolska, według stanu na koniec 2005 r., plasuje się na 3 miejscu w Polsce, za województwem Mazowieckim i Podkarpackim.

¹⁵ Sukces rozwojowy polskich województw, IlnGR, Gdańsk 2006

2. INWESTYCJE ZAGRANICZNE W MAŁOPOLSCE W LATACH 1989-2005

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych zrealizowanych na terenie województwa małopolskiego do końca 2005 roku wyniosła 6 840 mln USD. Wielkość inwestycji zagranicznych systematycznie rosła do 1999 roku, kiedy to osiągnęła najwyższą wartość 929 mln USD, a następnie ustabilizowała się na poziomie 600-650 mln USD rocznie. Od roku 2003 wartość ta nie spada poniżej 630 mln USD. W 2005 roku do województwa napłynęło 634 mln USD, a więc niewiele mniej niż w roku 2004 (649 mln USD), który był okresem największych inwestycji w województwie małopolskim w ostatnich 5 latach. Po roku 2000 udział Małopolski w całkowitych nakładach kapitału zagranicznego w Polsce wykazuje dużą stabilność na poziomie 7,3-7,6%. Odpowiada to udziałowi Małopolski w tworzeniu Produktu Krajowego Brutto, który wynosił w omawianym okresie między 7,2 a 7,5%.

Wykres 58. Wartość inwestycji zagranicznych

Źródło: Inwestycje Zagraniczne w Małopolsce do 2005r. pod red. B. Domańskiego, Kraków 2006

W końcu 2005 roku w województwie małopolskim zarejestrowanych było 2701 spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Dziesięciu największych inwestorów jest źródłem 40,8% kapitału zagranicznego zaangażowanego w województwie, dwudziestu największych skupia 54,2% łącznych inwestycji w regionie. Ponad 90 podmiotów zainwestowało, co najmniej 10 mln USD lub więcej.

Największym inwestorem pozostaje niemiecki bank HVB Group, który na terenie województwa poniósł nakłady o wielkości 1016 mln USD. Amerykański koncern Philip Morris na kupno a następnie rozbudowę fabryki papierosów w Krakowie wydał około 520 mln USD. Wielkie inwestycje, przekraczające 200 mln USD, poniosły chorwacka Pliva (produkcja farmaceutyków) oraz Mittal Steel (hutnictwo żelaza i stali), a niewiele mniej (193 mln USD) zainwestował duński Carlsberg (piwo). Francuski Carrefour (98 mln USD) oraz brytyjskie Tesco – 93 mln USD są największymi inwestorami w handlu, a w usługach dzięki dużym nakładom poniesionym w 2004 i 2005 roku na czoło wysunęły się niemieckie firmy HGA Capital Grundbesitz, ECE Projektmanagement oraz francuski Klepierre. W porównaniu z listą 10 naj-

większych inwestorów do 2003 r. na obecnej znalazło się dwóch nowych inwestorów: Mittal Steel na 4 oraz Deutsche Bank na 10 pozycji. Pozycja firmy Valeo wzrosła o 3 punkty, z 9 na 6 miejsce, na niższych pozycjach uplasowały się natomiast firmy: Calsberg, Coca-Cola i Electricité de France.

W latach 2004-2005 najczęściej inwestowano w przemysł (548 mln USD), z czego 202 mln USD przypadały na jednego inwestora – Mittal Steel, który przejął Hutę im. Tadeusza Sendzimira i udziały w powiązanych z nią kapitałowo spółkach (m.in. Stalprodukt z Bochni). Znaczne nakłady poniosło w omawianym okresie francuskie Valeo na budowę nowego zakładu oświetlenia samochodowego w Chrzanowie (60 mln USD) oraz rozbudowę zakładów w Skawinie i Zielonkach. Duże inwestycje cechowały duński Carlsberg, który zwiększył swoje zaangażowanie w browar Okocim, a także zarejestrowany w Singapurze Lindeteves-Jacoberg Ltd, będący właścicielem Fabryki Silników Elektrycznych Tamel w Tarnowie. Nowe kompetencje zyskał krakowski oddział chorwackiego koncernu Pliva.

Charakterystycznym trendem w ostatnich latach jest zwiększający się udział inwestycji w obsługę nieruchomości i firm. W latach 2004-2005 przypadło na te działalności 31% inwestycji ogółem, w samym 2005 roku była to niemal połowa wszystkich inwestycji w Małopolsce. Największym realizowanym w latach 2004-2006 projektem jest Galeria Krakowska (300 mln USD), którą finansują niemieckie firmy ECE i HGA Capital. W roku 2005 firma GTC, kontrolowana przez izraelską Kardan Group oddała do użytku centrum handlowo-rozrywkowe Galeria Kazimierz (87 mln USD). Ponad 60 mln USD wydał francuski Klepierre na kupno Kraków Plaza, za blisko 40 mln USD fundusz Polonia Property Fund LP przejął Centrum Biurowe Lubicz. Obserwujemy dynamiczny rozwój sektora usług typu Business Process Offshoring (BPO)¹⁶. Wprawdzie nie mamy tu najczęściej do czynienia z wielkimi nakładami finansowymi, ale inwestycje te tworzą wiele miejsc pracy dla wysokokwalifikowanej kadry. Największym przedsięwzięciem w tym względzie jest Europejskie Centrum Usług IT i Outsourcingu Cap Gemini. W 2005 roku centrum finansowo-księgowe otworzyły w Krakowie szwedzki Electrolux, holenderski Ahold oraz belgijski Fortis Bank. Mniejszościowym udziałowcem w krakowskiej firmie informatycznej ComArch został fundusz BZ WBK AIB Asset Management. Rosną również nakłady na działalność badawczo-rozwojową i informatyczną, w latach 2004-2005 zwiększyło się m.in. zaangażowanie w tę działalność wielkich amerykańskich koncernów Delphi i Motorola.

Duże inwestycje w latach 2004-2005 miały miejsce w handlu (170 mln USD), przy czym mieliśmy do czynienia zarówno z powstaniem nowych, dużych obiektów, jak i przejęciami placówek już istniejących. Francuski Leroy Merlin otworzył dwa hipermarkety budowlane, o trzy placówki powiększyła się sieć niemieckiego Kaufland. Nowy sklep wielkopowierzchniowy w Krakowie wybudowała kontrolowana przez kapitał brytyjski Castorama, która ponadto uruchomiła kolejną placówkę w obiekcie przejętym od polskiej firmy Alma. Kupno krakowskiego centrum handlowego M1 i hipermarketu Real w Nowym Sączu w 2004 roku przez amerykańskie firmy Apollo Real Estate Advisors i Rida Development było częścią największej transakcji w historii polskiego handlu. Zlokalizowane w Krakowie i Tarnowie hipermarkety Ahold przejął w 2004 roku francuski Carrefour, a rok później brytyjskie Tesco kupiło obiekty Julius Meinl, otwierając jednocześnie nową placówkę w Chrzanowie.

W latach 1989-2005 najczęściej kapitału zaangażowały firmy niemieckie – 2038 mln USD, czyli 29,8% inwestycji ogółem oraz amerykańskie (1787 mln USD - 26,1%). Ogółem 15 „starych” krajów Wspólnoty Europejskiej skupia 62,0% inwestycji ogółem, przedsiębiorstwa z pozostałych krajów europejskich – 4,7%. Na firmy z Ameryki Północnej przypada 26,2%, przedsiębiorstwa azjatyckie zainwestowały w województwie 391 mln USD, czyli 5,7%. Na tle kraju Małopolskę wyróżniają duże inwestycje niemieckie i amerykańskie, niewielkie jest natomiast zaangażowanie przedsiębiorstw włoskich i koreańskich. W latach 2004-2005 najbardziej aktywne były firmy amerykańskie, które zainwestowały 283 mln USD, niewiele mniej kapitału zaangażowały firmy niemieckie (255 mln USD). Na trzecim miejscu znaleźli się

¹⁶ Są to usługi z dziedziny księgowości, zarządzania zasobami ludzkimi, administracji, technologii teleinformatycznych.

inwestorzy brytyjscy, a ponad 130 mln USD zainwestowały firmy francuskie. Nakłady przekraczające 20 mln USD poniosły ponadto firmy z Izraela, Danii, Wielkiej Brytanii, Singapuru, Chorwacji i Portugalii.

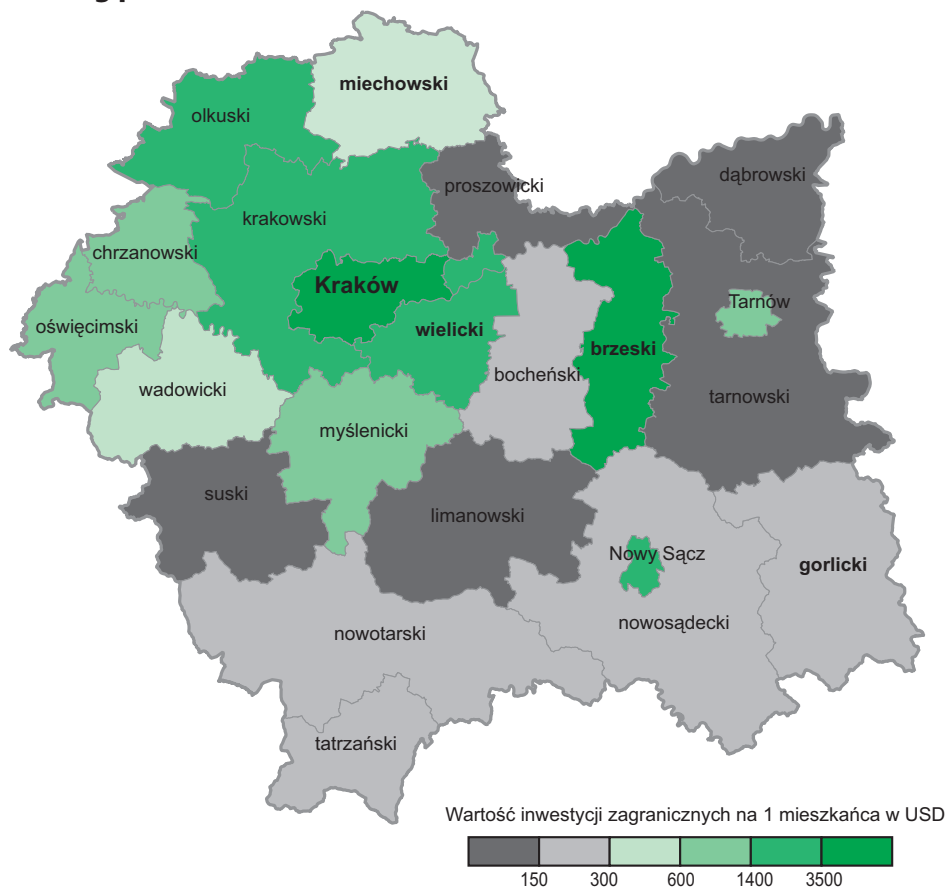
W województwie małopolskim inwestorzy zagraniczni wzniesli po 1989 roku ponad 350 nowych zakładów przemysłowych, placówek handlowych i usługowych. Łącznie nowe obiekty pochłonęły 35% kapitału zaangażowanego w Małopolsce do końca 2005 roku, w tym najwięcej (ponad 900 mln USD) skupiły inwestycje w działalność przemysłową.

Zatrudnienie w firmach z udziałem kapitału zagranicznego przekroczyło w województwie w końcu 2005 roku 89 tysięcy osób. W porównaniu z 2003 rokiem największy przyrost zatrudnienia w firmach zagranicznych odnotowano w handlu (wzrost o 2,1 tys.) i informatyce (wzrost o 1,3 tys.). Z punktu widzenia rozwoju regionalnego szczególnie istotny jest przyrost zatrudnienia w zakresie ośrodków badawczo-rozwojowych i usług finansowo-księgowych. Do końca 2005 roku znalazło w nich pracę ponad 2,5 tys. osób. Do największych pracodawców należą tu: centrum księgowe Cap Gemini (650 osób), centrum oprogramowania koncernu Motorola (650 osób) i ośrodek badawczo-rozwojowy Delphi (560 osób).

Rozmieszczenie przestrzenne napływu inwestycji zagranicznych do Małopolski jest bardzo zróżnicowane. Kraków, w którym mieszka 23% ludności województwa skupia ponad 2/3 inwestycji zagranicznych – 4,7 mld USD, czyli 68,5%. Na tle innych obszarów wyróżniają się powiaty: krakowski ziemski, brzeski (każdy ponad 350 mln USD) i wielicki (226 mln USD). Znaczne jest również zaangażowanie kapitału zagranicznego w dwóch byłych miastach wojewódzkich: Nowym Sączu i Tarnowie (w sumie 360 mln USD). Trzy powiaty zachodniej części regionu (olkuski, chrzanowski i oświęcimski) przyciągnęły 534 mln USD, czyli niemal 8% ogółu inwestycji w Małopolsce. Pozostałe trzynaście powiatów województwa skupia łącznie zaledwie 4,5% ogółu inwestycji (tj. 310 mln USD), chociaż ich udział w liczbie ludności województwa wynosi 45%.

Mapa 10.

Inwestycje zagraniczne w województwie małopolskim w latach 1989-2005 według powiatów

Źródło: Inwestycje Zagraniczne w Małopolsce do 2005 r. pod red. B. Domańskiego, Kraków 2006.

Tabela 70. Najwięksi inwestorzy zagraniczni w województwie małopolskim w latach 1989-2005

Lp.	Inwestor	Kraj	Inwestycje w mln USD	Rodzaj działalności	Miejsce inwestycji
1.	HVB Group	Niemcy	1016,5	bankowość; wynajem nieruchomości	Bank Przemysłowo-Handlowy PBK S.A. w Krakowie, biurowiec Euromarket w Krakowie
2.	Philip Morris	USA	521,2	produkcja papierosów	Philip Morris Polska S.A. w Krakowie
3.	Pliva	Chorwacja	209,8	produkcja farmaceutyków	Pliva Kraków, Zakłady Farmaceutyczne S.A.
4.	Mittal Steel Company	Wielka Brytania	202,1	produkcja metali	Mittal Steel Poland Sp. z o.o. udział w Krakowie (dawniej Huta im. Tadeusza Sendzimira), HTS-Stal Handel Sp. z o.o. (Kraków), Krakodlew S.A. (Kraków), Metalodlew S.A. (Kraków); Przedsiębiorstwo Materiałów Ogniowych Komex Sp. z o.o. (Kraków), Stalprodukt S.A. (Bochnia)
5.	Carlsberg	Dania	193,3	produkcja piwa	Carlsberg Okocim S.A. w Brzesku i Krakowie
6.	Valeo	Francja	150,4	produkcja części samochodowych	Valeo Autosystemy Sp. z o.o. w Skawinie, Chrzanowie i Zielonkach
7.	Coca Cola	USA	134,9	produkcja napojów	Coca-Cola Beverages Polska Sp. z o.o. w Staniątkach, Multivita Sp. z o.o. w Tyliczu
8.	Donnelley	USA	123,7	druk czasopism i książek telefonicznych	Donnelley Polish American Printing Company Sp. z o.o. w Krakowie
9.	Electricité de France	Francja	121,6	produkcja energii elektrycznej i ciepłej	Elektrociepłownia Kraków S.A.
10.	Deutsche Bank	Niemcy	119,5	bankowość, wynajem nieruchomości	Deutsche Bank PBC S.A. (d. Bank Współpracy Regionalnej S.A.), biurowiec GTC Korona S.A. i GTC Galeria Kazimierz Sp. z o.o. w Krakowie
11.	F&P Holding	USA	113,4	produkcja i recykling opakowań metalowych	Can Pack S.A. w Krakowie i Brzesku, Pol-Am-Pack S.A. w Brzesku, Koba S.A. w Krakowie i Wojniczu
12.	Carrefour	Francja	98,5	handel detaliczny	hipermarkety Carrefour w Krakowie i Tarnowie, supermarket Champion w Krakowie
13.	Fortis Bank	Belgia	97,0	bankowość	Fortis Bank S.A. (d. Pierwszy Polsko-Amerykański Bank S.A.)
14.	HGA Capital (HSH NordBank)*	Niemcy	93,6	wynajem nieruchomości	kompleks handlowo-rozrywkowo-biurowy Galeria Krakowska (w budowie)
15.	ECE Projektmanagement *	Niemcy	93,6	wynajem nieruchomości	kompleks handlowo-rozrywkowo-biurowy Galeria Krakowska (w budowie)

* Inwestycja wspólna

Źródło: Inwestycje Zagraniczne w Małopolsce do 2005r. pod red .B. Domańskiego, Kraków 2006.

1. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Uwarunkowania naturalne

Rozwój obszarów wiejskich i rolnictwa w Małopolsce determinują przede wszystkim bardzo zróżnicowane warunki przyrodnicze. Obszar województwa cechuje największa w kraju pionowa rozpiętość terenu – od ok. 200 m n.p.m. do pow. 2 300 m n.p.m. W Małopolsce występuje 7 pięter klimatycznych oraz najwyższe w skali Polski sumy opadów rocznych (800-1 000 mm, a w Tatrach do 1 700 mm). Warunki te wpływają na zróżnicowanie zasobności gleb województwa. W południowej części przeważają gleby płytkie, silnie szkieletowe, narażone na procesy erozyjne, o niskiej przydatności rolniczej. W znacznej części Małopolski (północna i centralna) występują jednak kompleksy bardzo dobrych gleb, tj. czarnoziemów i gleb brunatnych oraz urodzajne mady. W pokrywie glebowej użytków rolnych, gleby poszczególnych klas bonitacyjnych zajmują kolejno: klasa IV (37,3%); klasa III (26,5%); klasa V (20,7%); klasa VI (9,0%); klasa II (5,2%); klasa I (1,3%).

Średni wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi w Małopolsce 68 pkt (kraj: 66,6 pkt), przy czym wykazuje on znaczne zróżnicowanie przestrzenne, kształtując się w granicach od 29,7 pkt dla Zakopanego do 102,8 pkt dla Proszowic.

Struktura gospodarstw

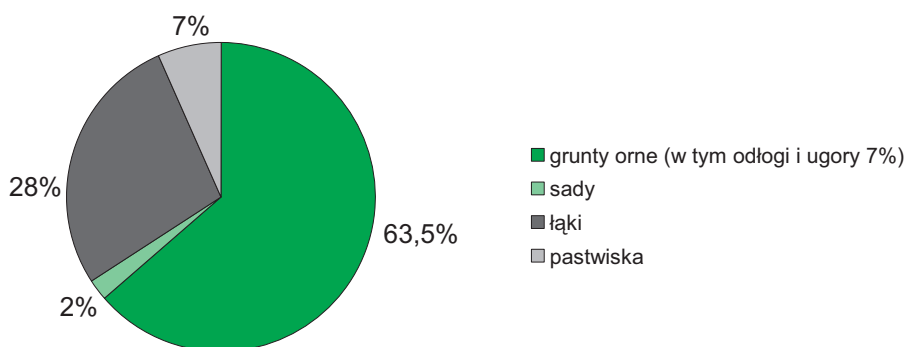
Liczba gospodarstw rolnych w 2005 roku w województwie małopolskim wynosiła 354378, z czego gospodarstw indywidualnych było 354169. Do własności osób prawnych zaliczało się 209 gospodarstwa, w tym 66 należało do sektora publicznego. W stosunku do danych Powszechnego Spisu Rolnego 2002 liczba gospodarstw rolnych w województwie małopolskim zmniejszyła się o 5,2%. W Polsce ten spadek wyniósł 6,8%. Gospodarstwa indywidualne zajmowały 689310 ha użytków rolnych, co stanowiło 97,2% całej powierzchni użytków rolnych w województwie. Powierzchnia ta zmniejszyła się w stosunku do 2002 roku o 9,1%. Średnia wielkość gospodarstwa indywidualnego wynosiła 2,44 ha (w Polsce 5,86 ha), oznacza to największe rozdrobnienie gospodarstw w Polsce. Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na gospodarstwo indywidualne w województwie małopolskim wynosiła 1,95 ha, co również plasuje Małopolskę na 16 pozycji spośród wszystkich województw.

W województwie małopolskim użytki rolne stanowiły 79,4% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych (w Polsce 86,7%), a w gospodarstwach indywidualnych odsetek ten wynosił 79,6% (w kraju 87,6%). Ugory i odłogi stanowiły 11,0% gruntów ornych w gospodarstwach indywidualnych, przy średniej dla kraju 6,7%.

Niski jest poziom wykształcenia osób kierujących gospodarstwami indywidualnymi, tylko 29,7% posiadało wykształcenie rolnicze, względnie kurs rolniczy (w Polsce 38,5%). Wśród osób z wykształceniem rolniczym lub ukończonym kursem w województwie małopolskim tylko 14,4% posiadało wykształcenie średnie lub wyższe, czyli stanowili 4,3% ogółu kierujących gospodarstwami indywidualnym.

Z usług podmiotów zajmujących się doradztwem rolniczym korzystało w ciągu ostatnich 5 lat 22,3% gospodarstw (69,9 tys.)

Wykres 59. Udział powierzchni poszczególnych grup użytków rolnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych

Źródło: dane Urzędu Statystycznego w Krakowie

Dochody gospodarstw

Z rolnictwa jako dominującego źródła dochodu, utrzymywało się zaledwie 13,6% małopolskich gospodarstw (w kraju 26,9%). W rolnictwie małopolskim pracowało jednak aż 672,9 tys. osób, w tym 660,4 tys. osób w gospodarstwach indywidualnych, co stanowiło aż 13,0% wszystkich osób w kraju pracujących w rolnictwie.

Oprócz dochodów z działalności rolniczej gospodarstwa uzyskiwały dochody z innych źródeł. Najwięcej gospodarstw wykazało dochody pochodzące z emerytur i rent – odnotowano je w 163,5 tys. gospodarstw, dochody z pracy najemnej wykazało 154,3 tys. gospodarstw, dochody z działalności pozarolniczej stwierdzono w 31,0 tys. gospodarstw, a dochody pochodzące z niezarobkowych źródeł utrzymania (poza emeryturą i rentą) 12,9 tys. gospodarstw.

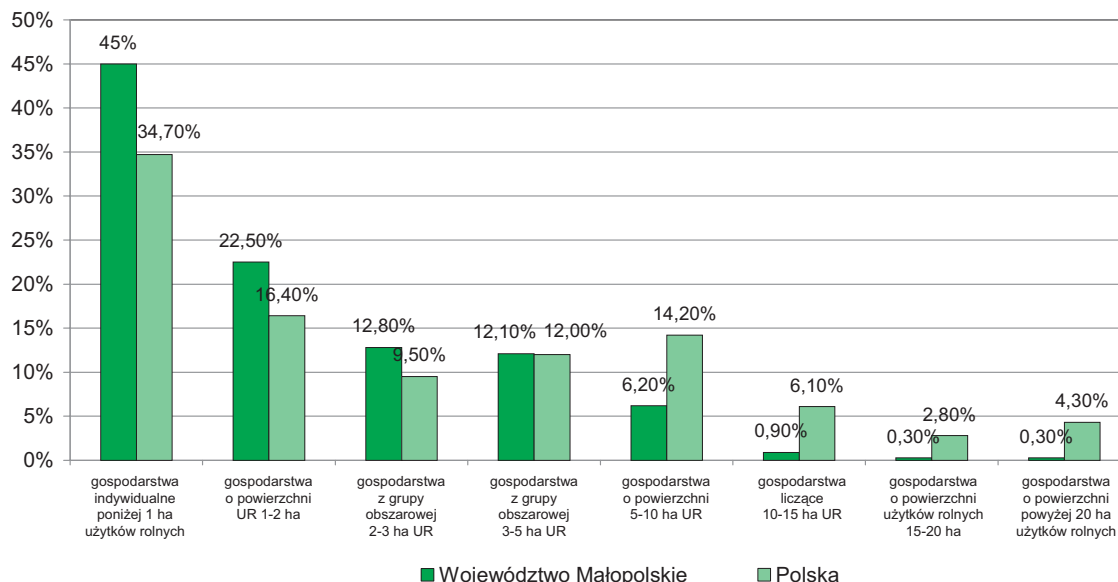
Przeszło 53% gospodarstw rolnych województwa małopolskiego należało do grupy gospodarstw specjalistycznych (w kraju 54,7%). Wśród gospodarstw prowadzących działalność rolniczą 24,9% specjalizowało się w uprawach polowych (w kraju 28,0%), 20,7% w chowie zwierząt (w Polsce 18,9%), 4,7% specjalizowało się w uprawach trwałych (w kraju 5,7%), natomiast 2,9% małopolskich gospodarstw specjalizowało się w uprawach ogrodniczych (w kraju 2,1%).

2. PRODUKCJA ROLNA

Produkcja roślinna

Ponad 89% gospodarstw indywidualnych w Małopolsce (278 tys.) utrzymywało powierzchnie pod zasiewami (w Polsce 92%). Średnio na jedno gospodarstwo przypadało 1,40 ha powierzchni zasianej. W Polsce wskaźnik ten był trzykrotnie wyższy i wynosił 4,39 ha.

Wykres 60. Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych

Źródło: dane Urzędu Statystycznego w Krakowie

Uprawy zbóż stanowiły 63,5% ogólnej powierzchni zasiewów w województwie, podczas gdy w kraju odsetek ten wynosił 75,5%. Przeciętnie w jednym gospodarstwie rośliny zbożowe uprawiano na powierzchni zaledwie 1,33 ha (w Polsce na 4,46 ha).

Ziemniakami obsadzono 49,0 tys. ha tj. 12,6% (w Polsce 5,8%) ogólnej powierzchni zasiewów w województwie. Uprawę tę prowadziło 200,9 tys. gospodarstw indywidualnych, tj. 64,2% wszystkich gospodarstw indywidualnych. Uprawą ziemniaków zajmowały się przede wszystkim małe i średnie gospodarstwa indywidualne, o powierzchni użytków rolnych do 5 ha.

Uprawę strączkowych roślin jadalnych prowadzono na powierzchni 1330 ha. (0,3% ogólnej powierzchni zasiewów w województwie). Uprawą strączkowych zajmowały się przede wszystkim małe i średnie gospodarstwa indywidualne, o powierzchni użytków rolnych do 5 ha. Stanowiły one 75,4% wszystkich gospodarstw uprawiających strączkowe jadalne (w kraju wskaźnik ten wynosił 47,2%).

Uprawy przemysłowe były prowadzone na powierzchni 4,1 tys. ha. Uprawy roślin przemysłowych stanowiły 1,1% ogólnej powierzchni zasiewów w województwie (w kraju 6,0%).

Warzywa gruntowe zajmowały powierzchnię 16,4 tys. ha. Ich uprawą zajmowały się głównie gospodarstwa z grup obszarowych 3-10 ha UR,

Sady zajmowały powierzchnię 16,7 tys. ha. Przeciętna powierzchnia małopolskiego sadu wynosiła 38 arów (w Polsce 98 arów).

Produkcja zwierzęca

W stosunku do danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2002 badania przeprowadzone w 2005 r. pokazują zmiany w pogłowie zwierząt hodowlanych. Zmniejszyło się pogłowie bydła o 12,3 tys. sztuk, tj. o 4,3% (w Polsce o 0,9%), w tym krów o 13,8 tys. sztuk, tj. o 7,6% (w Polsce wzrost o 0,4%), trzody chlewnej o 17,9 tys. sztuk, tj. o 3,3% (w Polsce o 4,9%), w tym loch o 3,9 tys. sztuk, tj. o 5,9% (w Polsce o 2,0%), koni o 2,7 tys. sztuk, tj. o 8,0% (w Polsce o 5,8%), kóz o 8,2 tys. sztuk, tj. o 32,8% (w Polsce o 28,6%). Wzrosło natomiast w województwie małopolskim pogłowie owiec o 9,1 tys. sztuk, czyli o 10,9%. W Polsce w tym okresie pogłowie owiec spadło o 5,7%. Wobec tych zmian

przeciętnie w województwie małopolskim na 1 gospodarstwo rolne przypadało w 2005 roku: bydło – 0,8 szt. (w Polsce 2,0 szt.), w tym krów – 0,5 szt. (w Polsce 1,1 szt.), trzody chlewnej – 1,5 szt. (w Polsce 6,5 szt.), w tym loch – 0,2 szt. (w Polsce 0,7 szt.), owiec – 0,3 szt. (w Polsce 0,1 szt.), koni – 0,1 szt. (w Polsce 0,1 szt.), drobiu ogółem – 21,5 szt. (w Polsce 55,4 szt.), w tym drobiu kurzego – 18,7 szt. (w Polsce 42,8 szt.).

Grupy producentów

W 2005 r. działało 11 zarejestrowanych rolniczych grup producentów rolnych oraz 1 wstępnie uznana grupa producentów owoców i warzyw.

3. MECHANIZACJA ROLNICTWA

W 2005 r. w województwie małopolskim ciągniki rolnicze posiadało 106,4 tys. gospodarstw indywidualnych, czyli 34% wszystkich gospodarstw prowadzących działalność rolniczą (w Polsce 44,7%). Na 1 ciągnik rolniczy przypadało 5,9 ha UR (w Polsce 9,9 ha).

W maszyny i urządzenia rolnicze, wyposażone było 87,4 tys. gospodarstw indywidualnych, czyli 27,9% ogółu gospodarstw indywidualnych (w Polsce 51,8%).

W gospodarstwach indywidualnych województwa odnotowano 7,3 tys. kombajnów zbożowych, co stanowiło 5% ogólnej liczby tych urządzeń w kraju, 4,4 tys. kombajnów ziemniaczanych (5% tych maszyn w kraju) oraz 317 kombajnów buraczanych, co stanowiło 0,9 % kombajnów buraczanych w kraju.

4. PROMOCJA MAŁOPOLSKIEJ WSI I PRODUKCJI ROLNICZEJ

W roku 2005 Samorząd Województwa Małopolskiego zrealizował i inicjował wiele działań na rzecz poprawy sytuacji przemysłu spożywczego i rolnictwa w Małopolsce. Spośród nich do najważniejszych należą:

- Udział Międzynarodowych Targach Produkcji Ekologicznej BioFach w Norymberdze.
- Konkurs Inicjatywa Pozytywistyczna „Polski Producent Żywności”.
- „Święto Chleba” i Festiwal Produktów Regionalnych i Tradycyjnych.

W dniach 24-27 lutego 2005 r. odbyły się największe światowe Targi Ekologiczne „BioFach” w Norymberdze, na których już po raz drugi przedstawiono polską ofertę, zlokalizowaną na wspólnym narodowym stoisku o powierzchni 200 m². Stoisko polskie zorganizowały wspólnie Województwa Małopolskie i Mazowieckie. Na stoisku tym zaprezentowało się 14 polskich firm – producentów ekologicznych, w tym Stowarzyszenie Gospodarstw Eko- i Agroturystycznych „Gazda” z Małopolski (gmina Niedźwiedź).

Produkty tradycyjne

Bogactwo i różnorodność małopolskich kulinariów pozwalają przypuszczać, że ochrona i promocja tradycyjnych wyrobów przyczynią się do zachowania dziedzictwa kulturowego, rozwoju poszczególnych regionów oraz umocnienia tożsamości społeczności lokalnych. W celu podniesienia wartości tych produktów, które przyczyniają się do stworzenia różnorodności i stanowią część bogactwa kulturowego regionu tworzy się Listę Produktów Tradycyjnych (LPT). Wpis produktów na LPT ma na celu przede wszystkim zidentyfikowanie wytwarzanych w całej Polsce specjalów. Wyroby wpisane na LPT są wyrazem wieloletniej tradycji kuchni polskiej, przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności terenów wiejskich, rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej.

W dniu 19 lipca 2005 roku została powołana przez Marszałka Województwa Małopolskiego Rada ds. Produktów Tradycyjnych. Zadaniem Rady jest ocena merytoryczna złożonych wniosków o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych w zakresie spełnienia przez produkt rolny, środek spożywczy lub napój spirytusowy wymagań wynikających ze stosowania tradycyjnych metod produkcji wykorzystywanych od co najmniej 25 lat (jakość, wyjątkowe cechy i właściwości). W wyniku pracy Rady w 2005 roku wpisanych zostało 11 produktów na Listę Produktów Tradycyjnych. Są to: precelek krakowski, kiełbasa lisiecka, oscypek, żentycza, bryndza podhalańska, bundz/bunc, redykołka, śliwowica łącka, jabłka łąckie, sól wielicka, chleb prądnicki.

1. PRZEMYSŁ MAŁOPOLSKI NA TLE KRAJU

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie małopolskim w roku 2005 osiągnęła wartość 40 537,5 mln zł, co stanowi 6,1% potencjału przemysłowego kraju. Udział województwa w produkcji przemysłowej Polski w latach 1999-2001 stopniowo się obniżał. W 1999 roku wynosił 7,0%, w 2001 – 6,5%. Na spadek wskaźnika w głównej mierze miała wpływ niska dynamika sprzedaży w przetwórstwie przemysłowym wynosząca w latach 1999-2001 jedynie 106,6, przy średniej krajowej 111,3.

W roku 2002 w stosunku do roku 2001 zanotowano wzrost wskaźnika, który powrócił do poziomu notowanego w roku 2000, jednak w kolejnych trzech latach nastąpił ponowny spadek do poziomu 6,1% w 2005 roku. Należy podkreślić, że w ramach przetwórstwa przemysłowego województwa, mającego decydujący wpływ na kondycję całego sektora, realizowane jest ok. 90% sprzedaży przemysłu ogółem.

Tabela 71. Produkcja sprzedana przemysłu wg poszczególnych rodzajów działalności (sekcje EKD).

Wyszczególnienie	Lata							Dynamika 2005 / 1999
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
	(wartości w mln zł, bieżące ceny bazowe)							
Ogółem przemysł	28 587,7	31 935,5	30 490,8	32 965,9	35 324,0	39 587,5	40547,5	141,8
Górnictwo i kopalnictwo	415,2	438,6	385,3	359,6	370,1	557,0	558,3	134,5
Przetwórstwo przemysłowe	26 251,7	29 345,0	27 971,5	30 231,8	31 858,1	35 973,6	36484,4	139,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1 920,7	2 151,8	2 133,9	2 374,4	3 095,4	3 056,9	3504,8	182,5

Źródło: Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego

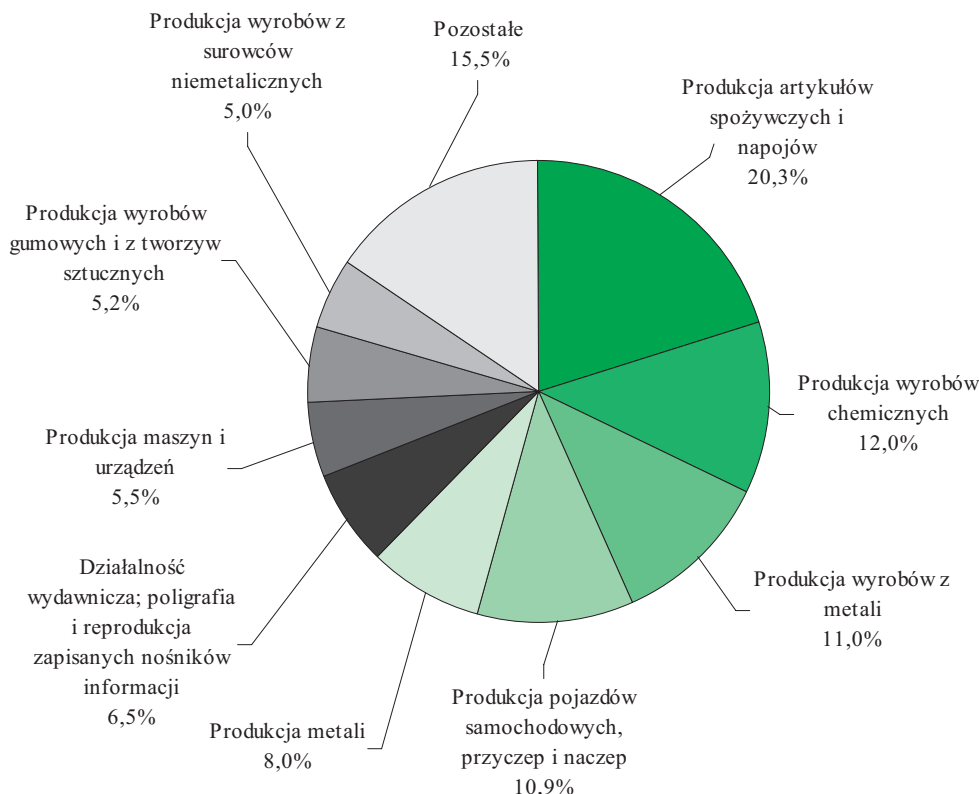
Tabela 72. Udział produkcji sprzedanej przemysłu na tle kraju wg poszczególnych rodzajów działalności.

Wyszczególnienie	Udział w produkcji krajowej (%)						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ogółem przemysł	7,0	6,9	6,5	6,9	6,6	6,2	6,1
Górnictwo i kopalnictwo	1,7	1,7	1,5	1,4	1,4	1,7	1,7
Przetwórstwo przemysłowe	7,6	7,6	7,3	7,7	7,2	6,6	6,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	4,7	4,4	3,7	3,9	4,7	4,7	4,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

W przetwórstwie przemysłowym pod względem wielkości sprzedaży dominują: produkcja artykułów spożywczych i napojów (17,2%), produkcja wyrobów chemicznych (10,2%), produkcja wyrobów z metali (9,3%) oraz produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (9,2%).

Wykres 61. Struktura sprzedaży w najważniejszych branżach przetwórstwa przemysłowego w roku 2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

Do branż charakteryzujących się najwyższą, ponad 150%-tą dynamiką sprzedaży w latach 1999-2005 należały: produkcja masy włóknistej oraz papieru (226,1), produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (186,1), produkcja wyrobów z metali (173,8), działalność wydawnicza, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji (184,1), produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, zegarów i zegarków (156,1), produkcja wyrobów chemicznych (154,8), produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny (159,7).

Umiarkowany wzrost nastąpił w produkcji mebli i pozostałej działalności produkcyjnej (143,3), w produkcji maszyn i urządzeń (138,0), w branży włókienniczej (134,8), w produkcji artykułów spożywczych i napojów (133,4), a także w produkcji wyrobów z surowców niemetalicznych (131,7).

Niewielki wzrost w badanym okresie zanotowano w produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (116,7) oraz w produkcji skór wyprawionych i wyrobów ze skór (109,3).

Wyraźny spadek sprzedaży zanotowano w produkcji sprzętu transportowego (98,3), w produkcji odzieży i wyrobów futrzarskich (76,6) oraz w produkcji metali (60,3).

Tabela 73. **Produkcja wybranych wyrobów**

Wyrób	Jednostka miary	Wielkość produkcji w 2004 r.	Udział w produkcji krajowej w roku 2004 (Polska = 100)	Wielkość produkcji w 2005 r.	Udział w produkcji krajowej w roku 2005 (Polska = 100)
Wyroby przemysłowe					
Garnitury i zestawy odzieżowe, męskie lub chłopięce	tys. sztuk	305	11,1	434	15,0
Koszule męskie lub chłopięce, wyłączając z dzianin	tys. sztuk	420	4,3	523	5,6
Papier i tektura	tony	45 180	1,7	50 496	1,8
Pustaki ścienne, ceramiczne	tys. cegieł	313 899	21,2	282 109	21,2
Papa	Tys. m ²	10527	11,6	9534	10,7
Tworzywa sztuczne polimeryzacyjne	tony	164 053	19,4	148 813	18,7
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry	tys. par	2 741	16,3	2921	19,6
Wyroby betonowe dla celów budowlanych	tony	896 439	6,6	945 729	6,0
Cegła wypalana z gliny	tys. cegieł	63 750	12,5	55 867	12,5
Bielizna pościelowa	tony	1 645	9,2	1600	8,6
Tarcica liściasta	dam ³	45,6	8,9	35,2	6,4
Tarcica iglasta	dam ³	33,2	1,3	45,3	1,6
Kontenery specjalne przystosowane do przewo- zu różnymi środkami transportu (bez zespołów i części)	sztuki	1921	5,9	1492	4,8
Ciepło w parze lub gorącej wodzie	TJ	39 118	7,0	39 686	7,2
Energia elektryczna	GWh	8 681	5,7	8 893	5,7
Przewody elektryczne pozostałe (m. in. do przesyłania danych i sterowania)	tony	401	11,3	335	11,0
Silniki spalinowe wewnętrznego spalania, tłoko- we z zapłonem samoczynnym	sztuki	5599	70,6	5285	69,1
Okna i drzwi, ościeżnice i progi drewniane	tys. sztuk	634	2,6	630	2,8
Nawozy; gdzie indziej niesklasyfikowane (mine- ralne lub chemiczne zawierające dwa lub trzy z pierwiastków: azot, fosfor i potas)	tony	18 752	0,8	9 297	0,4
Przetwórstwo rolno-spożywcze					
Mięso drobiowe	tony	42 120	4,1	63 558	5,1
Mięso wieprzowe, świeże lub chłodzone	tony	43 190	3,4	49 307	3,6
Świeże lub chłodzone mięso wołowe i cielęce	tony	25 985	11,6	37 083	15,5
Produkty uboju wliczane do wydajności poubojowej	tony	9 625	5,9	17 180	9,8
-Bydła i cieląt		18 712	1,8	19 249	1,9
-Trzody chlewnej					
Wędliny (bez końskich)	tony	40 926	5,4	39 768	5,3
Mleko płynne przetworzone	hl.	638 120	3,1	383 330	1,7
Sery i twarogi	tony	11 751	2,0	10 624	1,8
Masło oraz inne tłuszcze otrzymywane z mleka	tony	1 578	0,9	1 296	0,7
Sól	tony	24 112	0,5	22 256	0,5

Źródło: dane Urzędu Statystycznego w Krakowie – tablice tematyczne sprawozdawczości statystycznej pn. „Produkcja wyrobów w województwie w 2004 i 2005 roku, grupowanie metodą zakładów”

2. ROZMIESZCZENIE PRZESTRZENNE PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

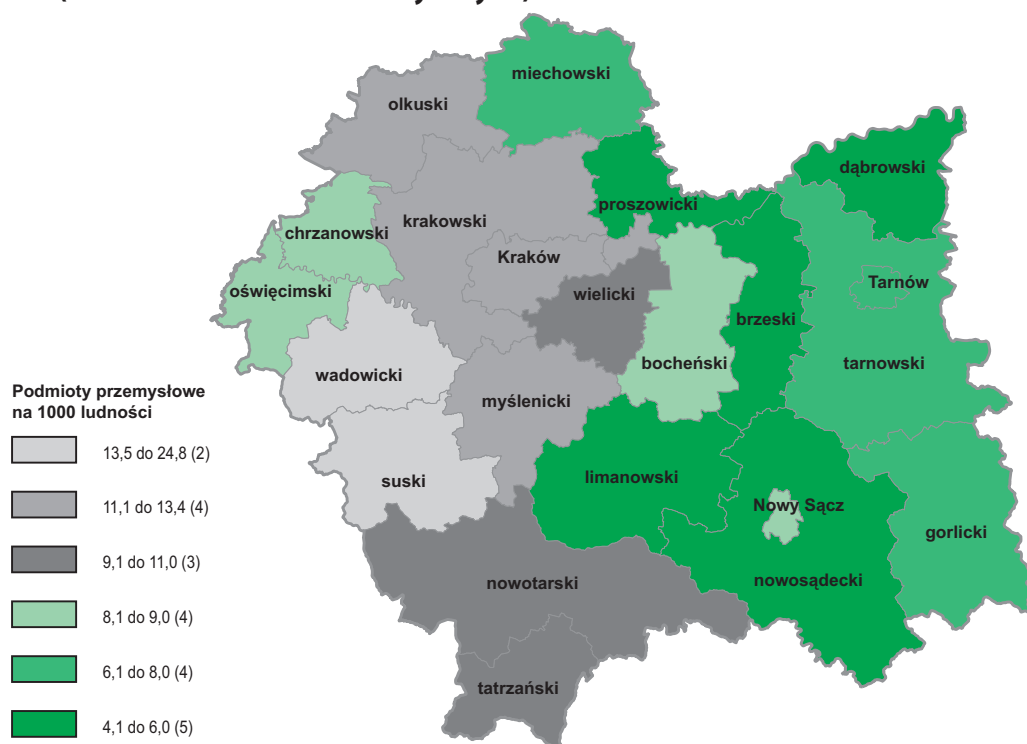
Podmioty prowadzące działalność przemysłową na terenie województwa (łącznie z zakładami osób fizycznych) osiągnęły w 2005 roku liczbę 34 290. W latach 1999-2005 zanotowano niższą dynamikę wzrostu ich liczby (103,7) w stosunku do pozostałych sektorów, co miało bezpośredni wpływ na spadek udziału jednostek przemysłowych w ogólnej liczbie podmiotów, z 13,6% w roku 1999 do 11,8% w roku 2005.

Najwyższą dynamikę (wskaźnik powyżej 120) wzrostu liczby podmiotów przemysłowych w latach 1999-2005 zanotowano w zachodnich powiatach województwa (chrzanowski, oświęcimski) oraz w powiecie tarnowskim.

Wyraźny pozytywny trend w tym zakresie notuje się również w powiatach położonych pomiędzy Krakowem a Tarnowem – powiecie brzeskim, bocheńskim oraz na terenie samego miasta Tarnowa i w powiecie dąbrowskim. Ponadto występuje on także w powiatach miechowski, myślenickim olkuskim oraz proszowickim. Tradycyjnie obszarem wzrostu sektora są powiaty wadowicki i suski.

Pomimo wysokiej dynamiki wzrostu liczby podmiotów na wymienionych obszarach, najwyższa koncentracja jednostek przemysłowych w województwie, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, ma od wielu lat miejsce w południowo-zachodniej (powiat wadowicki, suski, myślenicki) i w południowej części regionu (nowotarski, tatrzański) oraz w subregionie krakowskim (miasto Kraków, powiat krakowski oraz wielicki), a także w powiecie olkuskim.

Mapa 11. Podmioty przemysłowe na 1000 ludności w roku 2005 wg bazy REGON (wraz z zakładami osób fizycznych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru REGON, Urząd Statystyczny w Krakowie, 2005

3. ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle województwa w 2005 roku wynosiło 171 174 osób, co stanowiło 7,1% zatrudnionych w tym sektorze w kraju.

Liczba zatrudnionych w małopolskim przemyśle w latach 1999-2003 wykazywała tendencję spadkową z 210 178 osób do 163 372 osób w roku 2003. Przełomowy okazał się rok 2004, w którym zanotowano wzrost zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego o 4 073 osoby, w roku 2005 tendencja ta została podtrzymana (wzrost o 3 729 osób). Ogółem jednak zatrudnienie w przemyśle w roku 2005 w stosunku do roku 1999 obniżyło się o 18,6%.

Do 2005 roku największa dynamika spadku zatrudnienia wystąpiła w przetwórstwie przemysłowym mającym decydujący, ponad 86% wpływ na poziom zatrudnienia w przemyśle regionu ogółem. Osiągnęła ona w latach 1999-2005 wskaźnik 76,1 (przy średniej dynamice dla kraju wynoszącej odpowiednio 80,0).

W przypadku górnictwa i kopalnictwa w latach 2000-2003 następował stopniowy spadek zatrudnienia. W roku 2004 zanotowano skokowy wzrost, który pozwolił na osiągnięcie poziomu zatrudnienia zbliżonego do 1999 roku, natomiast rok 2005 przyniósł spadek tego poziomu o ponad 500 osób.

Charakterystycznym zjawiskiem zanotowanym w latach 2003-2005 był wyraźny wzrost liczby zatrudnionych w podmiotach związanych z zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz i wodę.

Tabela 74. Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Wyszczególnienie (w osobach)	Lata							Dynamika 2005 / 99
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Górnictwo i kopalnictwo	4 647	4 239	3 943	2 968	2 719	4 555	4 011	86,3
Przetwórstwo przemysłowe	194 037	172 341	163 258	156 786	145 551	145 663	147 667	76,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	11 494	11 416	10 416	10 909	15 102	17 227	19 496	169,6
Przemysł województwa ogółem	210 178	187 996	177 617	170 663	163 372	167 445	171 174	81,4
Ogółem sektor przedsiębiorstw w województwie	398 471	362 400	351 216	342 283	339 131	344 489	354 036	88,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

Sytuacja ekonomiczna podmiotów działających w segmencie podstawowym, tj. w branżach związanych z przetwórstwem przemysłowym, zależy nie tylko od ich poziomu dostosowania do funkcjonowania w warunkach rynkowych, lecz także często jest silnie powiązana z cyklami wahań koniunkturalnych. Znaczna część tych jednostek zaliczana jest bowiem do „branż wrażliwych”. W latach 1999-2005 we wszystkich branżach przetwórstwa przemysłowego z wyjątkiem produkcji masy włóknistej oraz papieru (108,2), a także produkcji wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (111,4) oraz utrzymania zatrudnienia na tym samym poziomie w branży wydawniczej i poligraficznej (100,6), zanotowano spadek zatrudnienia.

Szczególnie silna dynamika spadkowa (wskaźnik poniżej 60) w badanym okresie miała miejsce przypadku w produkcji metali (23,8), produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (51,6) oraz produkcji skór wyprawionych i wyrobów z nich (59,4).

Tabela 75. Struktura przeciętnego zatrudnienia wybranych branżach przetwórstwa przemysłowego.

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Dynamika 2005/99
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	32 499	29 283	26 351	25 571	26 921	27 152	26 821	82,5
Produkcja wyrobów z metali	16 302	14 242	14 230	14 037	14 259	14 120	14 350	88,0
Produkcja maszyn i urządzeń	18 041	15 839	15 074	13 037	12 040	11 724	12 056	66,8
Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych	14 383	13 787	14 161	13 027	11 624	11 198	10 778	74,9
Produkcja wyrobów chemicznych	13 008	11 035	10 702	9 562	9 250	8 735	8 838	67,9
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	12 581	11 260	9 520	9 007	8 481	8 322	8 094	64,3
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	6 731	6 157	5 624	6 259	6 618	7 500	7 498	111,4
Produkcja metali	24 625	19 470	16 389	14 887	5 520	5 734	5 860	23,8
Produkcja mebli, pozostała działalność produkcyjna	6 215	5 135	4 894	4 758	4 832	4 692	5 228	84,1
Działalność wydawnicza; poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	5 403	5 234	4 874	4 877	4 781	4 943	5 433	100,6
Produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich	6 488	5 616	5 293	4 720	4 314	4 040	3 857	59,4
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny	5 249	4 808	4 337	4 257	4 181	4 499	5 007	95,4
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3 785	3 513	3 257	2 756	3 089	2 688	2 591	68,5
Włókiennictwo	4 247	3 691	3 136	2 668	2 855	2 795	2 592	61,0
Produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, zegarów i zegarków	2 765	2 735	2 579	2 274	2 173	2 217	2 156	78,0
Produkcja masy włóknistej oraz papieru	1 446	1 503	1 586	1 602	1 569	1 843	1 564	108,2
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	---	---	1 112	1 017	988	844	628	---
Przetwarzanie odpadów	---	---	839	988	961	975	1 056	---
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych	1 571	1 387	1 171	960	691	758	811	51,6
Produkcja maszyn biurowych i komputerów	---	---	---	529	394	914	1 156	---
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	---	---	---	---	---	---	9 929	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

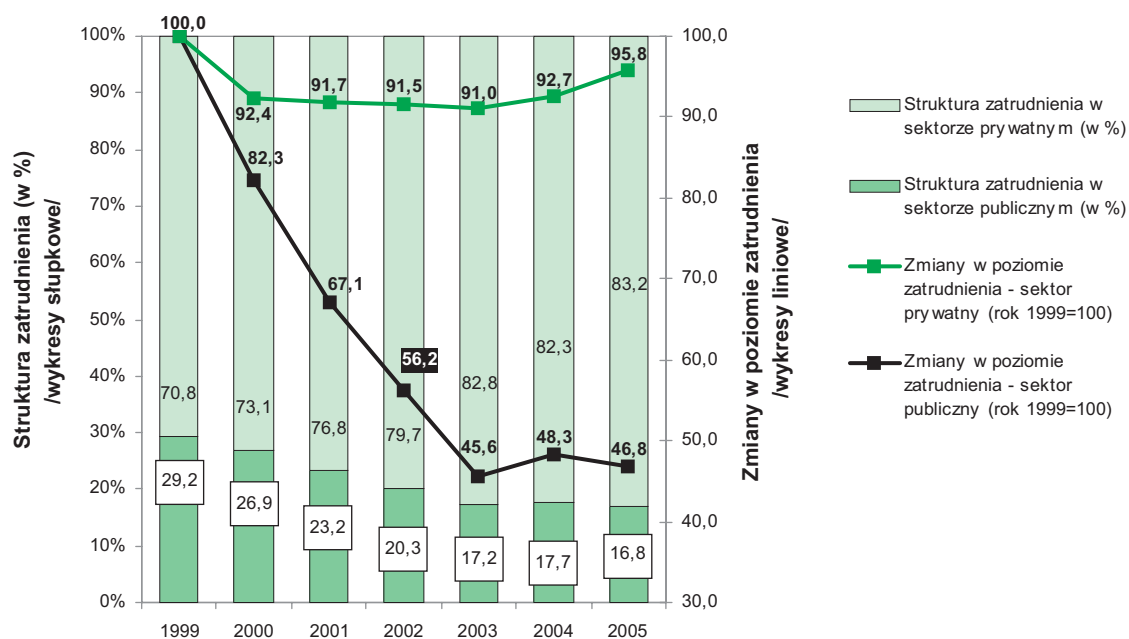
Zjawisku obniżania się liczby zatrudnionych w sektorze przemysłowym towarzyszą zmiany w strukturze zatrudnienia. W latach 1999-2003 na obszarze województwa zaobserwowano stopniowy wzrost udziału zatrudnionych w sektorze prywatnym przemysłu przy równoczesnym znacznie większym spadku zatrudnienia w sektorze publicznym. W roku 1999 w sektorze prywatnym zatrudnionych było 70,8% pracowników przemysłu, w roku 2000 – 73,1%, w roku 2001 – 76,8%, w roku 2002 – 79,7%, zaś w roku 2003 – 82,8%. W roku 2004 zanotowano wzrost liczby zatrudnionych w przemyśle, i po raz pierwszy od 1999 roku większą dynamikę wzrostu w sektorze publicznym. W roku 2005 wzrosła liczba zatrudnionych w sektorze prywatnym (do 83,2%), natomiast spadła w sektorze publicznym.

Tabela 76. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wg form własności**

Wyszczególnienie (w osobach)	Lata							Dynamika 2005 / 99
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Sektor publiczny								
Przemysł ogółem	61 473	50 600	41 223	34 561	28 062	29 700	28 800	46,8
Sektor przedsiębiorstw ogółem	88 726	76 594	68 634	60 693	53 817	53 700	51 600	58,2
Sektor prywatny								
Przemysł ogółem	148 705	137 396	136 394	136 102	135 310	137 800	142 400	95,8
Sektor przedsiębiorstw ogółem	309 745	285 806	282 582	281 590	285 314	290 800	302 400	97,6
Ogółem								
Przemysł ogółem	210 178	187 996	177 617	170 663	163 372	167 400	171 200	81,5
Sektor przedsiębiorstw ogółem	398 471	362 400	351 216	342 283	339 131	344 500	354 000	88,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

Wykres 62. **Zmiany w strukturze zatrudnienia w przemyśle**

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

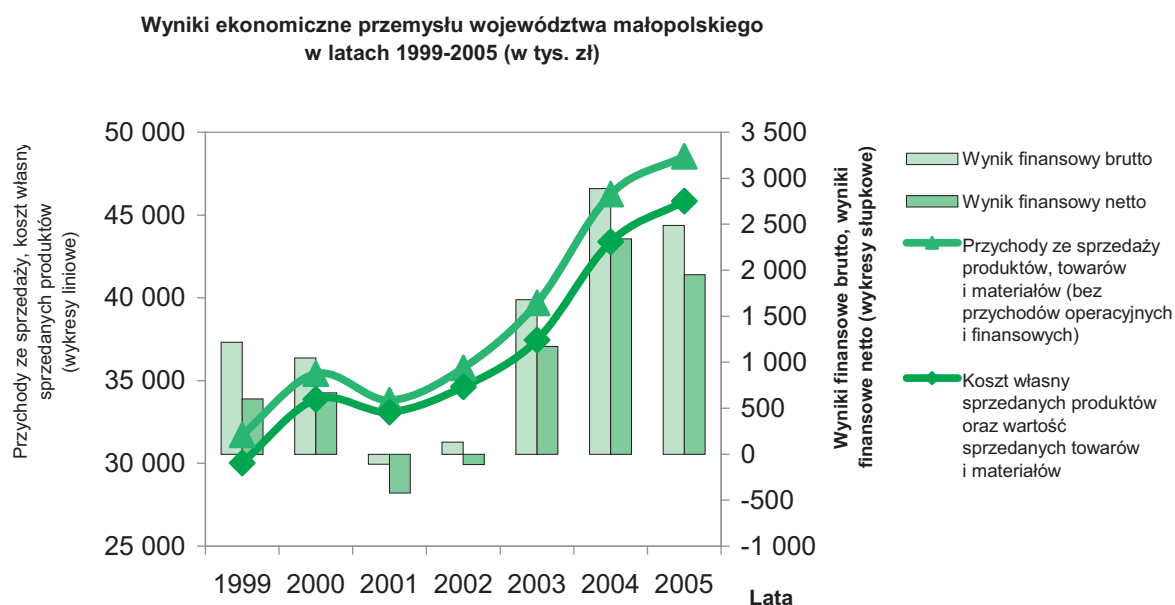
4. WYNIKI EKONOMICZNE PRZEMYSŁU

W latach 1999-2005 w przemyśle województwa występuje stały wzrost przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Jedynie w roku 2001 zanotowano przejściowy spadek przychodów o 1,6 mln zł, który został zrekompensowany w kolejnym roku. W latach 2003-2005 przychody przemysłu w Małopolsce rosły odpowiednio o 3,9 mln zł, 6,6 mln zł oraz 2,3 mln zł.

W latach 1999-2001 nastąpiło wyraźne załamanie wyników finansowych brutto oraz netto podmiotów przemysłowych, na które w największym stopniu wpłynęło pogorszenie wyników w sekcji przetwórstwa przemysłowego. Od roku 2002 w przetwórstwie przemysłowym notuje się zdecydowaną poprawę wyników finansowych brutto oraz netto, jednak rok 2005 był gorszy od poprzedniego (rok 2004 był dla tej branży najlepszy w minionym sześcioleciu). Dodatkowo wyniki notują również podmioty wytwarzające oraz zaopatrujące w energię elektryczną, gaz i wodę.

Niestabilna sytuacja utrzymuje się w górnictwie i kopalnictwie, gdzie w kolejnych latach notuje się na przemian dodatnie oraz ujemne wyniki ekonomiczne.

Wykres 63. Wyniki ekonomiczne przemysłu

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

W latach 1999-2001 nastąpiło wyraźne pogorszenie relacji ekonomicznych w przemyśle regionu. Widoczne to było zarówno w odniesieniu do wzrastającego w kolejnych latach wskaźnika poziomu kosztów, jak i obniżającego się wskaźnika rentowności obrotu brutto. Te negatywne tendencje zaobserwowano w górnictwie i kopalnictwie, a także w przetwórstwie przemysłowym, mającym bezpośredni wpływ na poziom relacji ekonomicznych w całym sektorze przemysłowym. W roku 2002 negatywne tendencje uległy zahamowaniu, natomiast lata 2003-2005 przyniosły już zdecydowaną poprawę wskaźników, jednak z widocznym zahamowaniem trendu w roku 2005.

Tabela 77. Wyniki ekonomiczne przemysłu

Wyszczególnienie (wartości w tys. zł)	Lata					Dynamika 2005/99
	1999	2000	2002	2004	2005	
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (bez przychodów operacyjnych i finansowych)	31 719 469	35 419 115	35 764 900	46 262 100	48 555 000	153,1
w tym:						
- górnictwo i kopalnictwo	371 117	400 126	324 700	517 500	501 200	135,1
- przetwórstwo przemysłowe	28 416 462	31 904 825	31 887 400	39 298 400	40 106 500	141,1
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 931 890	3 114 165	3 552 800	6 446 200	7 947 300	271,1
Koszt własny sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów	30 036 731	33 867 032	34 636 100	43 394 400	45 836 700	152,6
w tym:						
- górnictwo i kopalnictwo	391 325	407 670	340 300	546 900	505 500	129,2
- przetwórstwo przemysłowe	26 826 121	30 420 945	30 833 800	36 632 500	37 667 300	140,4
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 819 286	3 038 419	3 462 000	6 215 000	7 663 900	271,8
Wynik finansowy brutto	1 215 301	1 045 025	131 500	2 888 000	2 488 000	204,7
w tym:						
- górnictwo i kopalnictwo	21 173	20 264	-11 400	-38 700	-30 900	-145,9
- przetwórstwo przemysłowe	1 069 545	900 475	227 500	2 660 100	2 145 400	200,6
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	124 583	124 287	-84 600	266 600	373 500	299,8
Wynik finansowy netto	600 113	666 435	-111 300	2 341 300	1 950 000	324,9
w tym:						
- górnictwo i kopalnictwo	10 141	10 416	-11 200	-40 700	-29 600	-291,9
- przetwórstwo przemysłowe	526 619	573 956	6 100	2 183 600	1 693 500	321,6
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	63 352	82 063	-106 200	198 400	286 100	451,6

Objaśnienia:

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów obejmują przychody ze sprzedaży produktów tj. kwoty należne z tytułu sprzedaży wyrobów gotowych i usług w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą oraz przychody ze sprzedaży towarów i materiałów łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku. Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

Koszt własny sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów obejmuje koszt wytworzenia sprzedanych produktów, koszty sprzedaży (z podatkiem akcyzowym), koszty ogólnego zarządu (lub koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów) oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów.

Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o saldo zysków i strat nadzwyczajnych.

Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

Tabela 78. Wskaźnik poziomu kosztów i wskaźnik rentowności obrotu brutto w sektorze przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	Wskaźnik poziomu kosztów (w %)					Wskaźnik rentowności obrotu brutto (w %)				
	1999	2000	2002	2004	2005	1999	2000	2002	2004	2005
Sektor przedsiębiorstw w województwie małopolskim ogółem	97,7	98,6	99,7	96,1	96,5	2,3	1,4	0,3	4,0	3,5
W tym:										
- górnictwo i kopalnictwo	95,3	95,8	103,3	107,3	106,0	4,7	4,2	-3,3	-7,3	-6,0
- przetwórstwo przemysłowe	96,5	97,3	99,3	93,5	94,9	3,6	2,7	0,7	6,6	5,2
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	96,3	96,3	102,3	96,0	95,5	3,7	3,7	-2,3	4,0	4,5

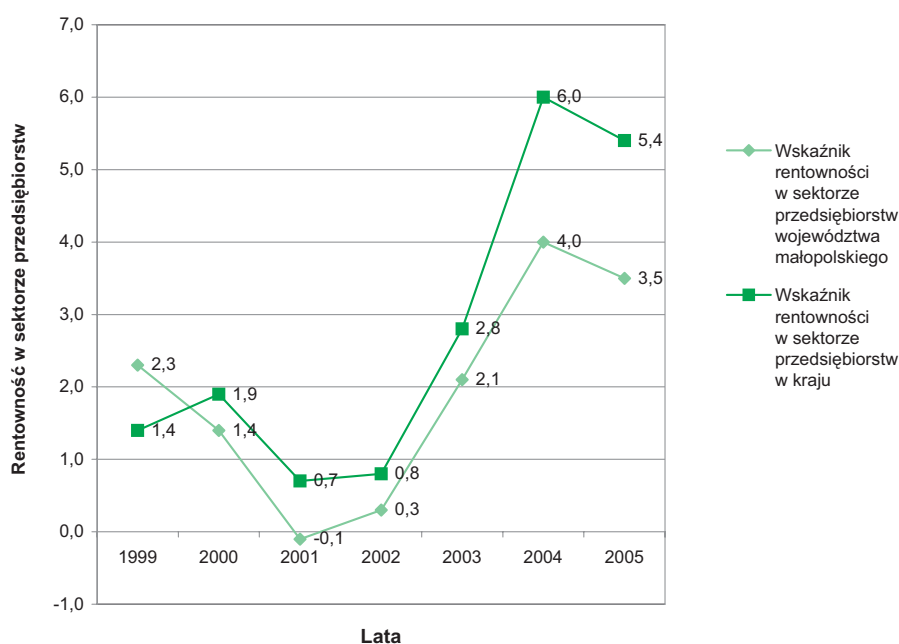
Objaśnienia:

Wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności.

Wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności.

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

Wykres 64. Wskaźnik rentowności w sektorze przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego” oraz „Biuletyn statystyczny” GUS

5. INWESTYCJE W PRZEMYSŁE

Nakłady inwestycyjne ogółem w województwie małopolskim w roku 2005 wyniosły 3 927 946,0 mln zł. W stosunku do roku 1999 nakłady te były niższe o 985,2 mln zł. Najwyższy przyrost nakładów inwestycyjnych w stosunku do roku poprzedniego, wynoszący 813,2 mln zł miał miejsce w roku 2003, zaś największy spadek, aż o 2 075,2 mln zł, miał miejsce w roku 2001.

Tabela 79. Nakłady inwestycyjne ogółem

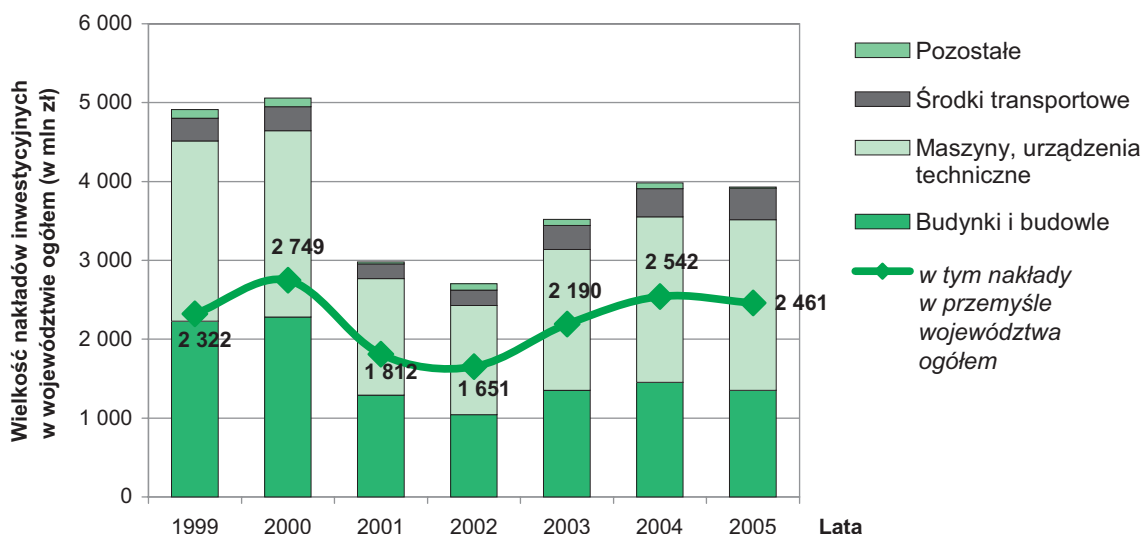
Wyszczególnienie (wartości w tys. zł, w cenach bieżących)	1999	2000	2002	2004	2005
Nakłady inwestycyjne w województwie ogółem	4 913 164,6	5 056 551,1	2 704 710,0	3 981 911,0	3 927 946,0
W tym na środki trwałe	4 911 703,9	4 958 209,6	2 655 902,0	3 908 403,0	3 914 669,0
Budynki i budowle	2 227 236,0	2 282 636,0	1 041 901,0	1 453 573,0	1 351 760,0
Maszyny, urządzenia techniczne	2 286 605,6	2 359 472,1	1 384 615,0	2 100 531,0	2 164 534,0
Środki transportowe	287 689,0	306 933,5	194 008,0	354 236,0	398 349,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

Spośród ogółu nakładów inwestycyjnych poniesionych w regionie w roku 2005 ponad połowę środków – 55,1%, przeznaczono na zakup oraz modernizację maszyn i urządzeń technicznych, 34,4% związane było z realizacją budynków i budowli, zaś 10,1% przeznaczono na zakupy środków transportowych.

W ogólnej strukturze nakładów inwestycyjnych w województwie 62,6% stanowią nakłady w przemyśle. Jest to wskaźnik wyższy niż średnia dla kraju wynosząca 57,2%.

Wykres 65. Wielkość nakładów inwestycyjnych w Małopolsce ogółem, w tym nakłady w przemyśle

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego”

Udział nakładów inwestycyjnych w przemyśle województwa w roku 2005 stanowił 6,3% nakładów krajowych, tak jak i w przetwórstwie przemysłowym. W latach 1999-2000 udział Małopolski w krajowych nakładach inwestycyjnych zwiększył się o 1,5%, jednak w okresie 2001-2002 zanotowano bardzo wyraźny 2,3% spadek udziału regionu. W okresie tym, w przypadku nakładów w przemyśle w Małopolsce zanotowano udział najniższy od 1999 roku. Również w przypadku nakładów w przetwórstwie przemysłowym ich udział spadł poniżej poziomu notowanego w 1999 roku. W latach 2003-2004 nastąpiła wyraźna poprawa w przypadku nakładów w przemyśle na tle kraju aż o 1,3%, natomiast rok 2005 przyniósł spadek o 0,6% w stosunku do roku poprzedniego. Podobnie niewielki spadek (0,5%) zanotowano w udziale nakładów w przetwórstwie przemysłowym.

Tabela 80. Nakłady inwestycyjne w przemyśle województwa na tle kraju.

Wyszczególnienie (wartości w tys. zł, ceny bieżące)	1999	2000	2002	2004	2005	Dynamika 2005/99
Nakłady w przemyśle województwa ogółem	2 322 251,6	2 749 099,0	1 650 854,0	2 542 015,0	2 460 809,0	106,0
Udział w nakładach krajowych (w %)	6,4	7,9	5,6	6,9	6,3	---
W tym nakłady w przetwórstwie przemysłowym	1 847 159,5	2 050 507,1	1 267 309,0	1 790 300,0	1 718 220,0	93,0
Udział w nakładach krajowych (w %)	7,4	8,6	6,7	6,8	6,3	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji Urzędu Statystycznego w Krakowie „Biuletyn statystyczny województwa małopolskiego” oraz „Biuletynu statystycznego” GUS

6. NAJWIĘKSZE PRZEDSIĘBIORSTWA PRZEMYSŁOWE

W zestawieniu znajdują się przedsiębiorstwa przemysłowe z województwa małopolskiego obecne na liście 500 największych firm dziennika „Rzeczpospolita”.

W roku 2005 w zestawieniu nie znalazły się:

- Scandinavian Tobacco S.A. w Myślenicach (111 miejsce w roku 2004) z uwagi na zmianę klasyfikacji podstawowej działalności z „produkcji wyrobów tytoniowych” na „sprzedaż detaliczną wyrobów tytoniowych”,
- Karpacka Spółka Gazownictwa sp. z o.o., Tarnów (118 miejsce w roku 2004),
- Maspex sp. z o.o., Wadowice (205 miejsce w roku 2004) z uwagi na zmianę klasyfikacji podstawowej działalności z „produkcji soków z owoców i warzyw” na „pozostałą sprzedaż hurtową”,
- Rafineria Nafty Glimar S.A., Gorlice (410 miejsce w roku 2004),
- Pliva Kraków Zakłady Farmaceutyczne S.A. (419 miejsce w roku 2004).

Ponadto w roku 2005 na liście pojawiły się dwa nowe podmioty:

- Zakłady Górniczo-Hutnicze Bolesław z Bukowna,
- Elektrociepłownia Kraków S.A., Kraków.¹⁷

¹⁷ Źródło: lista 500 największych firm Rzeczypospolitej, Edycja 8, dziennik „Rzeczpospolita”, wydanie z dnia 26 kwietnia 2006 r.

Tabela 81. Największe przedsiębiorstwa przemysłowe województwa małopolskiego w 2005 r. wg kryterium przychodów na podstawie rankingu dziennika „Rzeczpospolita”.

Lp	Nazwa przedsiębiorstwa (w nawiasach – miejsce na liście 500 największych firm w kraju)	Forma własności	Rodzaj działalności /EKD/ 4	Przychody ze sprzedaży w tys. zł (w nawiasach dane za rok 2004)			Zatrudnienie	Wynik finansowy brutto (w tys. zł)	Wskaźnik rentowno- ści brutto (w %)
				5	6	7			
1	2	3	4	5	6	7	8		
1	Enion S.A., Kraków (35)	Skarb Państwa	Dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej	4 252 530 (2 759 849)	8 019 (8 079)	190 082 (54 911)	4,5 (2,0)		
2	Tele-Fonika Kable S.A., Myślenice (48)	Prywatna	Produkcja izolowanych drutów i przewodów	2 934 278 (2 719 616)	3 185 (3 230)	66 674 (131 992)	2,3 (4,9)		
3	Delphi Poland S.A. GK, Kraków (59)	Zagraniczna	Produkcja wyposażenia elektryczne- go do silników i pojazdów	2 600 466 (2 675 343)	6 000 (b.d.)	b.d. (b.d.)	b.d. (b.d.)		
4	Can-Pack S.A. Grupa Kapitałowa, Kraków (159)	Zagraniczna	Produkcja opakowań z metali lekkich	1 245 556 (1 097 753)	b.d. (b.d.)	167 016 (180 077)	13,4 (16,4)		
5	Zakłady Azotowe w Tarnowie- Mościcach S.A., Tarnów (167)	Skarb Państwa	Produkcja pozostałych podstawo- wych chemikaliów organicznych	1 204 872 (1 121 918)	2 506 (2 509)	143 574 (84 735)	11,9 (7,6)		
6	Valeo Autosystemy sp. z o.o. Grupa Kapitałowa, Skawina (180)	Zagraniczna	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów samochodowych i ich silników	1 140 601 (955 232)	2 036 (1 660)	74 279 (47 864)	6,5 (5,0)		
7	Firma Chemiczna Dwory S.A. Grupa Kapitałowa, Oświęcim (199)	Prywatna, Skarb Państwa	Produkcja tworzyw sztucznych	1 047 119 (1 082 476)	2 325 (2 457)	26 087 (65 134)	2,5 (6,0)		
8	ZPH Stalprodukt S.A. Grupa Kapitałowa, Bochnia (224)	Prywatna, zagraniczna	Produkcja wyrobów płaskich walcowanych na zimno	916 750 (839 475)	1 948 (b.d.)	99 194 (83 764)	10,8 (10,0)		
9	Grupa Kęty S.A. Grupa Kapitałowa, Kęty (264)	Prywatna, zagraniczna	Produkcja aluminium	749 240 (728 724)	1 901 (1 755)	104 396 (107 582)	13,9 (14,8)		
10	Rafineria Trzebinia S.A., Trzebinia (316)	Państwowe osoby praw- ne, prywatna, Skarb Państwa	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej	606 358 (1 133 684)	186 (176)	-58 555 (27 893)	-9,7 (2,5)		
11	Kimberly-Clark S.A., Klucze (317)	Zagraniczna	Produkcja papierowych artykułów gospodarstwa domowego, toaletowych i sanitarnych	603 186 (578 053)	501 (529)	19 184 (20 669)	3,2 (3,6)		

1	2	3	4	5	6	7	8
12	ZGH Bolesław S.A., Bukowno (---)	Skarb Państwa	Produkcja ołowiu, cynku i cyny	409 582 (b.d.)	1 883 (b.d.)	20 315 (b.d.)	5,0 (b.d.)
13	Elektrownia Skawina S.A., Skawina (426)	Zagraniczna, Skarb Państwa	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej	404 710 (383 816)	613 (635)	7 304 (15 839)	1,8 (4,1)
14	Elektrociepłownia Kraków S.A., Kraków (---)	Zagraniczna, Skarb Państwa, Prywatna	Produkcja i dystrybucja ciepła (pary wodnej i gorącej wody)	401 777 (b.d.)	631 (b.d.)	75 839 (b.d.)	18,9 (b.d.)
15	Fabryka Maszyn Glinik S.A. Grupa Kapitałowa, Gorlice (443)	Prywatna	Produkcja maszyn dla górnictwa i budownictwa	398 314 (354 474)	2 025 (1 933)	12 854 (6 136)	3,2 (1,7)
16	Alumetal S.A., Kęty (384)	Prywatna	Produkcja aluminium	381 349 (418 153)	227 (215)	9 798 (20 690)	2,6 (5,0)
17	Linde Gaz Polska sp. z o.o., Kraków (446)	Zagraniczna	Produkcja gazów technicznych	366 553 (350 203)	685 (684)	79 668 (64 685)	21,7 (18,5)
18	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Kraków S.A., Kraków (452)	Komunalna	Produkcja i dystrybucja ciepła (pary wodnej i gorącej wody)	351 664 (344 046)	763 (776)	6 508 (6 043)	1,9 (1,8)

Źródło: lista 500 największych przedsiębiorstw w kraju wg dziennika „Rzeczpospolita”, wydanie z dnia 20 kwietnia 2005 r. oraz wydanie z dnia 26 kwietnia 2006 r

1. STRUKTURA I PRODUKCJA PRZEDSIĘBIORSTW BUDOWLANO-MONTAŻOWYCH

W 2005 roku, tak jak w latach poprzednich (2002-2004) województwo małopolskie uplasowało się na 4 miejscu w Polsce pod względem produkcji sprzedanej budownictwa, za województwami: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim, które zrealizowały ponad połowę produkcji sprzedanej budownictwa (54,9%).

Na przestrzeni 2005 r. przychody ze sprzedaży wyrobów i usług uzyskane przez przedsiębiorstwa budowlane wyniosły 5540,8 mln zł i były wyższe niż w 2004 r. o 18,4%.

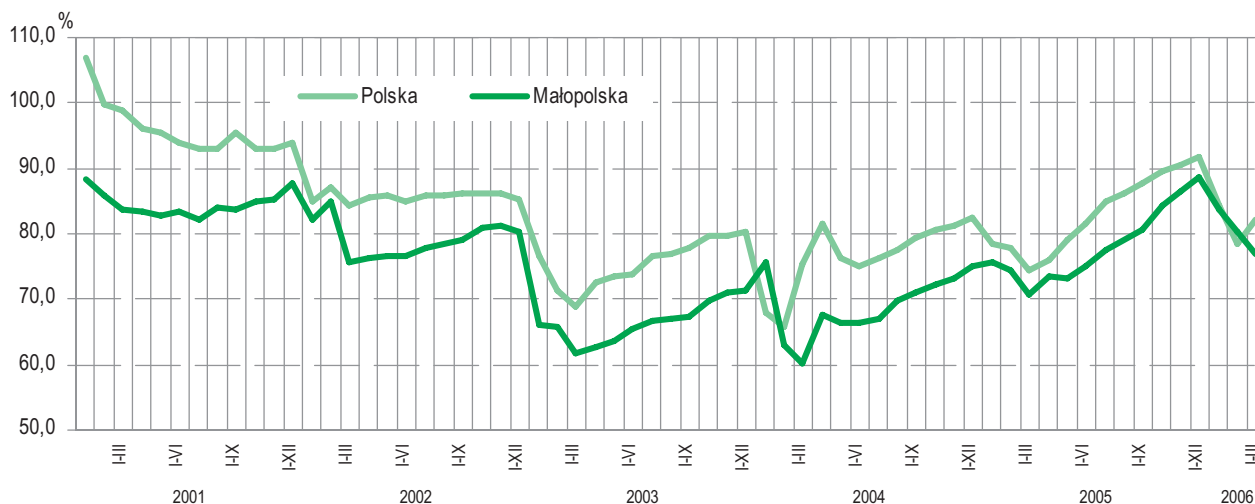
Produkcja budowlano-montażowa w okresie I-XII 2005 r. wyniosła 3404,2 mln zł i wzrosła o 27,0% w stosunku do analogicznego okresu 2004 r. Jej udział w ogólnej kwocie przychodów ze sprzedaży w sekcji budownictwo wyniósł 61,4% wobec 57,3% w 2004 r.

Wzrost produkcji budowlano-montażowej w 2005 r. odnotowano we wszystkich jednostkach, w tym zajmujących się wykonywaniem robót wykończeniowych (o 110,5%), przygotowaniem terenu pod budowę (o 91,6%), zajmujących się wznoszeniem budynków i budowli; inżynierią lądową i wodną (o 24,3%) oraz wykonywaniem instalacji budowlanych (o 23,9%). Udział robót o charakterze inwestycyjnym w produkcji budowlano-montażowej w okresie styczeń-grudzień 2005 r. wyniósł 53,5%.

Największy udział w realizacji produkcji budowlano-montażowej miały w ciągu całego 2005 r. przedsiębiorstwa zajmujące się wznoszeniem budynków i budowli; inżynierią lądową i wodną – 81,8% (w 2004 r. – 83,6%) oraz wykonywaniem instalacji budowlanych – 12,3% (przed rokiem – 12,6%).

Przychód ze sprzedaży przypadający na jednego zatrudnionego w budownictwie w okresie I-XII 2005 r. wyniósł 193,6 tys. zł, tj. o 16,5% więcej niż rok wcześniej.

Wykres 66. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (analogiczny okres 2000=100)

Źródło: WUS w Krakowie

Od początku 2000 r. nastąpił znaczny przyrost liczby przedsiębiorstw działających w tej branży o ok. 35%, co wpłynęło na wzrost dynamiki produkcji sprzedanej od 2004 r.:

- 1 513 przedsiębiorstw w roku 2000,
- 1 634 przedsiębiorstw w roku 2001,
- 1 744 przedsiębiorstw w roku 2002,
- 1 831 przedsiębiorstw w roku 2003,

- 1 946 przedsiębiorstw w roku 2004,
- 2 056 przedsiębiorstw w roku 2005.

Powolnym zmianom ulega struktura własnościowa. W dalszym ciągu obserwuje się wzrost udziału spółek prawa handlowego:

- 1 389 spółek w roku 2000,
- 1 515 spółek w roku 2001,
- 1 626 spółek w roku 2002,
- 1 713 spółki w roku 2003,
- 1 836 spółek w roku 2004,
- 1 943 spółki w roku 2005.

W 2005 r. wzrosła do 95 ilość spółdzielni (94 w roku 2003 r., 91 w roku 2004), natomiast spadła ilość przedsiębiorstw państwowych, która w ostatnich latach uległa znacznemu zmniejszeniu z 24 w 2003r. do 18 w 2005 r.

**Tabela 82. Produkcja budowlano-montażowa w latach 2002-2005
(bez podwykonawców, w cenach bieżących)**

Ogółem		W tym działalność budowlano - montażowa (w mln zł)		
		razem	w tym	
			wznoszenie obiektów budowlanych; inżynieria lądowa i wodna	wykonywanie instalacji budowlanych
2002	5013,1	3045,0	2615,8	350,7
2003	4453,4	2730,3	2322,3	340,4
2004	4681,1	2680,6	2240,8	338,4
2005	5540,8	3404,2	2784,7	419,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUS w Krakowie

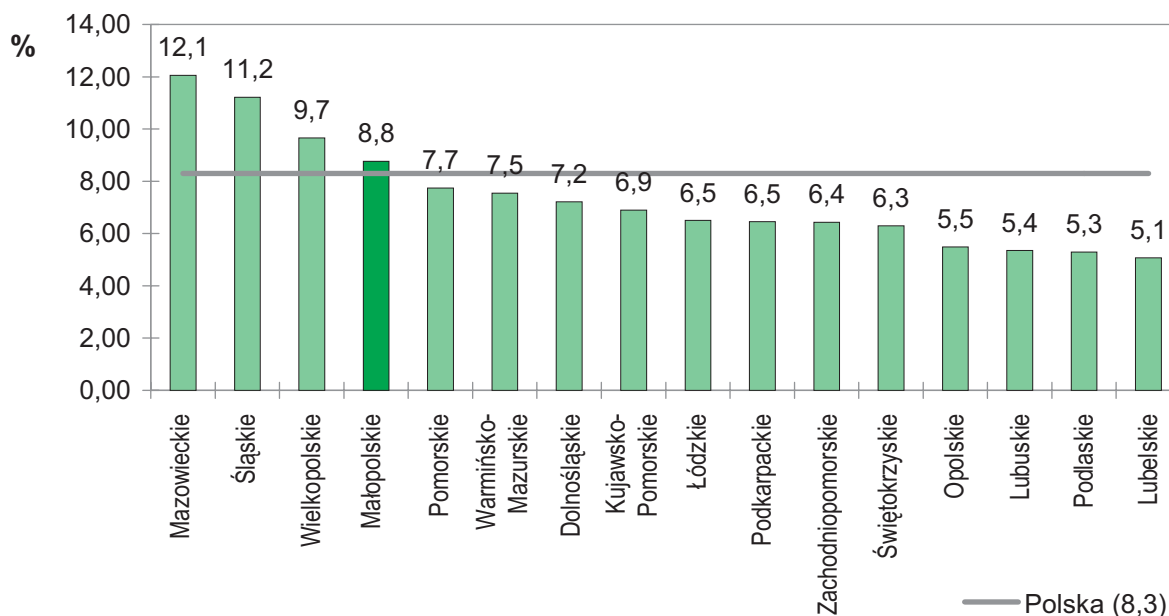
2. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIE

Pod względem liczby zatrudnionych w sektorze budownictwa województwo małopolskie zajmowało w 2005 roku czwartą pozycję (28 617 osób) po województwach: mazowieckim (ponad 62 tys. osób), śląskim (ok. 52,5 tys. osób) i wielkopolskim (ok. 32,5 tys. osób). Od 2000 r. we wszystkich województwach obserwuje się coroczny spadek zatrudnienia w sektorze budownictwa, jednakże w 2005 r. tendencja ta została zatrzymana.

W Małopolsce przeciętne zatrudnienie w budownictwie w okresie styczeń-grudzień 2005 r. wyniosło 9% zatrudnionych w tym sektorze w Polsce, co oznacza, że było wyższe o 1,6% niż w analogicznym okresie 2004 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie w roku 2005 wynosiło 2039,85 zł i było ok. 5% wyższe od wynagrodzenia z 2004 r.

Wykres 67. Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w 2005 r. na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW BUDOWLANYCH

W 2005 r. w stosunku do roku poprzedniego sektor budowlany uzyskał przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyższe o 20% (668,8 mln zł), koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów wzrósł o 19% (601 mln zł), a ich wynik finansowy ze sprzedaży produktów towarów i materiałów wzrósł aż o 61,6% (67,6 mln zł).

Zysk brutto zwiększył się o 38,8% (54 mln zł), strata brutto zmalała o 24,5% (6,9 mln zł), natomiast wynik finansowy brutto, który w roku 2004 wyniósł blisko 110,9 mln zł, w roku 2005 wzrósł o 55% (60,9 mln zł). Zysk netto wzrósł o 35% (41,5 mln zł), strata netto zmalała o ok. 29,5% (8,4 mln zł), natomiast wynik finansowy netto wzrósł o 55,2% (49,9 mln zł) i tak jak w 2004 r. zanotowano wynik dodatni zarówno w kategorii wznoszenia kompletnych obiektów lub ich części jak również w wykonywaniu instalacji budowlanych.

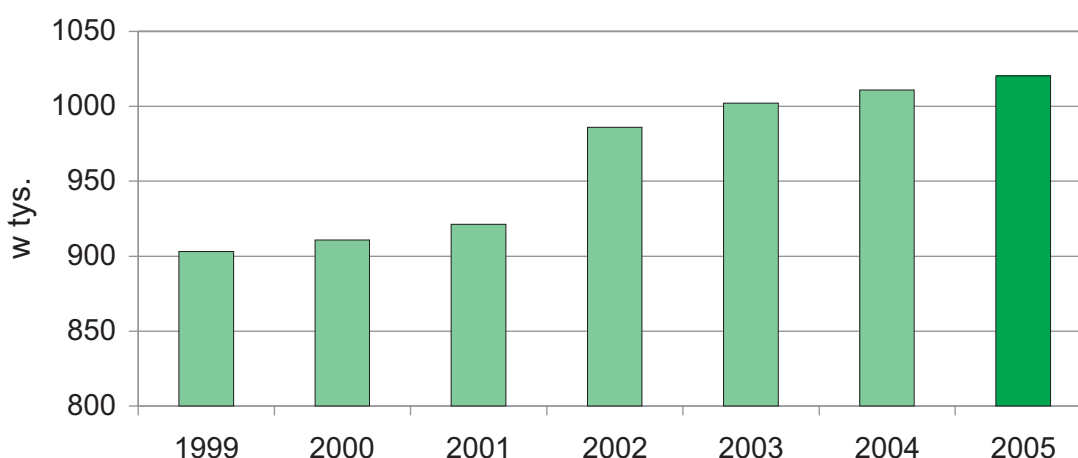
VII. Budownictwo mieszkaniowe

1. ZASOBY MIESZKANIOWE

Zasoby mieszkaniowe województwa małopolskiego w 2005 r. obejmowały 1020,3 tys. mieszkań (wzrost o 9,4 tys. w stosunku do ubiegłego roku) o łącznej powierzchni użytkowej 75234,2 tys. m², w których znajdowało się 3870,5 tys. izb.

Podobnie jak w poprzednich latach, tak w 2005 r. obserwujemy korzystną tendencję przyrostu zasobów (1999-2005 wzrost o 13%), gdzie ponad połowa (57%) zlokalizowana jest w miastach.

Wykres 68. Zasoby mieszkaniowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

Przeciętnie w jednym mieszkaniu przebywało 3,2 osoby, co jest wynikiem lepszym w porównaniu z rokiem 2004 i 2002, gdzie wskaźnik ten wynosił odpowiednio 3,23 i 3,54. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła w 2005 roku 73,7 m² i oznacza niewielki wzrost w stosunku do roku 2004.

Wraz ze wzrostem liczby mieszkań wzrasta również liczba izb, których w ubiegłym roku było 3870,5 tys. co oznacza, iż na 1 mieszkanie przypadało średnio 3,8 izby.

Tabela 83. Zasoby mieszkaniowe w 2005 roku

	Mieszkania	Izby w mieszkaniach	Powierzchnia użytkowa mieszkań	Przeciętna		
				liczba osób w 1 mieszkaniu	powierzchnia użytkowa w m ²	
					1 mieszkania	na 1 osobę
Województwo Małopolskie	1 020,3	3 870,5	75 234,2	3,20	73,7	23,0
Miasta	582,5	2 014,2	36 049,1	2,78	61,9	22,3
Wieś	437,7	1 856,3	39 185,1	3,76	89,5	23,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUS w Krakowie

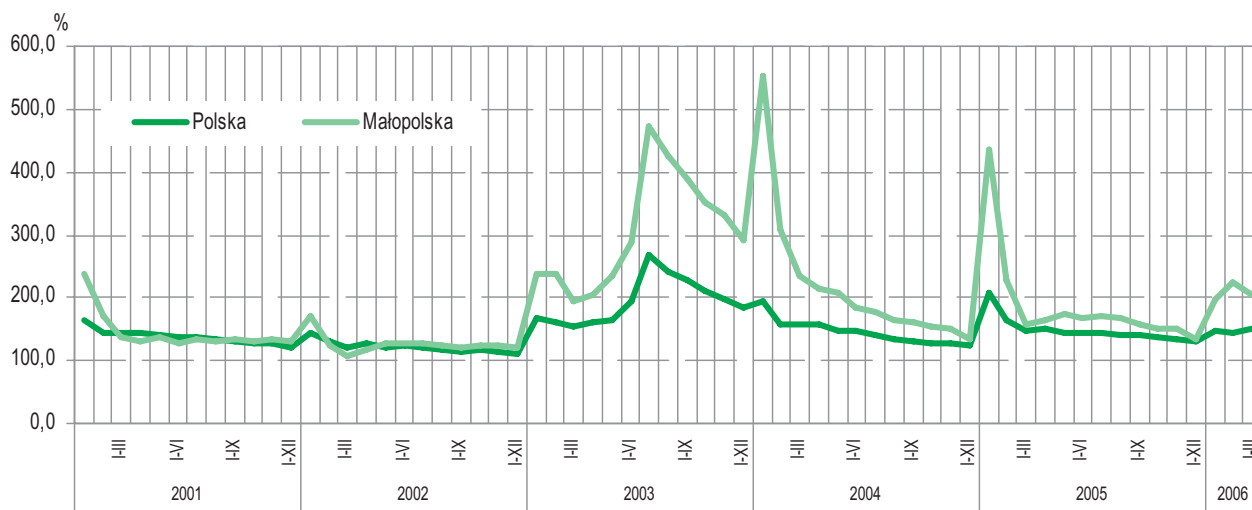
Statystyczny mieszkaniec Małopolski miał do dyspozycji 23 m² powierzchni użytkowej mieszkania, czyli 0,2 m² więcej niż w analogicznym okresie roku 2004. Tak jak w poprzednich latach ludność wiejska dysponowała większymi mieszkaniami niż ludność miejska. Na wsi przeważa budownictwo indywidualne, które charakteryzuje się zasadniczo większymi mieszkaniami niż pozostałe formy budownictwa, stąd przeciętna powierzchnia mieszkania zlokalizowanego na wsi była większa o 27,6 m² od przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w miastach, która wynosiła 61,9 m².

2. MIESZKANIA I BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKU

W 2005 roku przekazano w województwie małopolskim do użytkowania 10704 mieszkania, tj. o 114 mieszkań mniej (o 1,1%) niż w 2004 roku (w kraju odnotowano wzrost o 5,5%). Większe efekty w porównaniu do 2004 roku osiągnęło budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (o 14,1%), spółdzielcze (o 35,8%) i komunalne (o 42,7%). Mniej natomiast oddano mieszkań do użytkowania w budownictwie indywidualnym (o 4,2%), społecznym czynszowym (o 24,1%), a w budownictwie zakładowym nie odnotowano efektów (w 2004 roku w tej formie budownictwa oddano do użytkowania 76 mieszkań).

Mieszkania oddane w województwie w 2005 roku stanowiły 9,4% efektów uzyskanych w kraju (w 2004 r. – 10,0%)

Wykres 69. Dynamika mieszkań oddanych do użytku (analogiczny okres 2000=100)

Źródło: US w Krakowie

Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa nie uległa zasadniczej zmianie w porównaniu do 2004 r. Nadal dominowało budownictwo indywidualne. Stanowiło ono w 2005 r. 57,8% ogółu mieszkań przekazanych do eksploatacji. Na drugiej pozycji plasowało się budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (27,6%). Trzecią lokatę zajęło budownictwo społeczne czynszowe (8,8%), następnie spółdzielni mieszkaniowych (4,7%). Niewielkie od lat efekty budownictwa komunalnego stanowiły w 2005 roku 1,1% ogółu efektów.

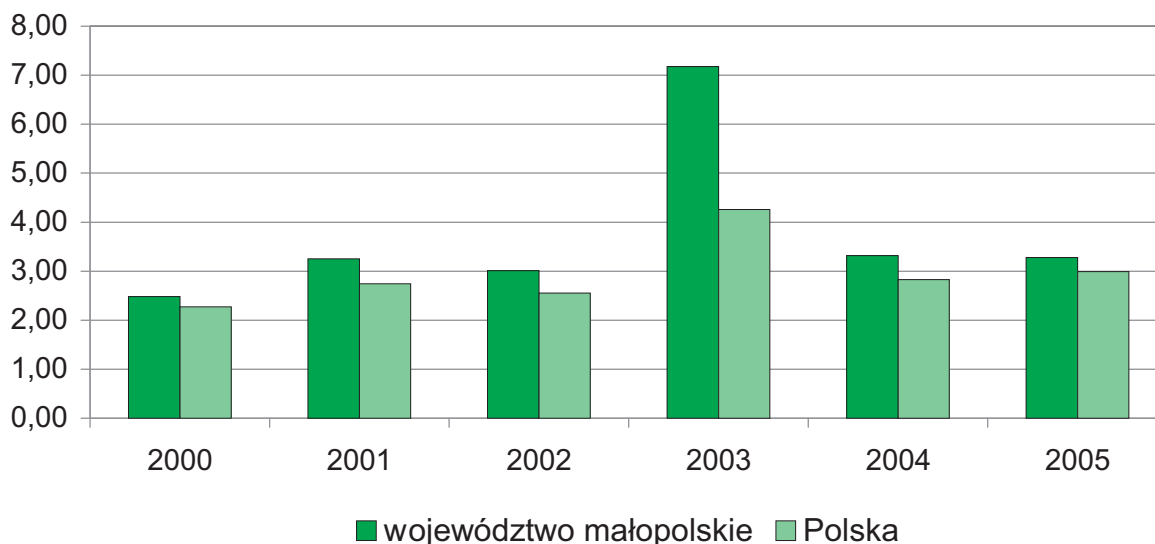
W porównaniu do 2004 roku w strukturze mieszkań oddanych do użytkowania wzrósł udział mieszkań przekazanych w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem o 3,7 pkt, spółdzielczym o 1,3 pkt, komunalnym o 0,3 pkt. Zmniejszeniu uległ natomiast udział budownictwa indywidualnego o 1,9 pkt, społecznego czynszowego o 2,7 pkt i zakładowego o 0,7 pkt.

Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w podregionie miasto Kraków – 4557, tj. 42,6% ogółu efektów wojewódzkich. W podregionie krakowsko-tarnowskim oddano 3546 mieszkań (33,1% ogółu efektów), a w podregionie nowosądeckim 2601 mieszkań (24,3%).

Natomiast porównując efekty w powiatach, na pierwszym miejscu plasuje się oczywiście miasto Kraków z 4557 oddanymi mieszkańami (42,6% efektów wojewódzkich), następnie powiat krakowski z 898 oddanymi mieszkańami (8,4% ogółu efektów wojewódzkich), powiat wielicki – 483 mieszkań (4,5%), nowotarski – 416 mieszkań (3,9%), tarnowski – 403 mieszkań (3,8%).

Najmniej mieszkań (poniżej 100) oddano do użytkowania w powiatach: miechowski – zaledwie 36, proszowski – 57 i dąbrowski – 72.

Wykres 70. Mieszkania oddane do użytku na 1000 mieszkańców

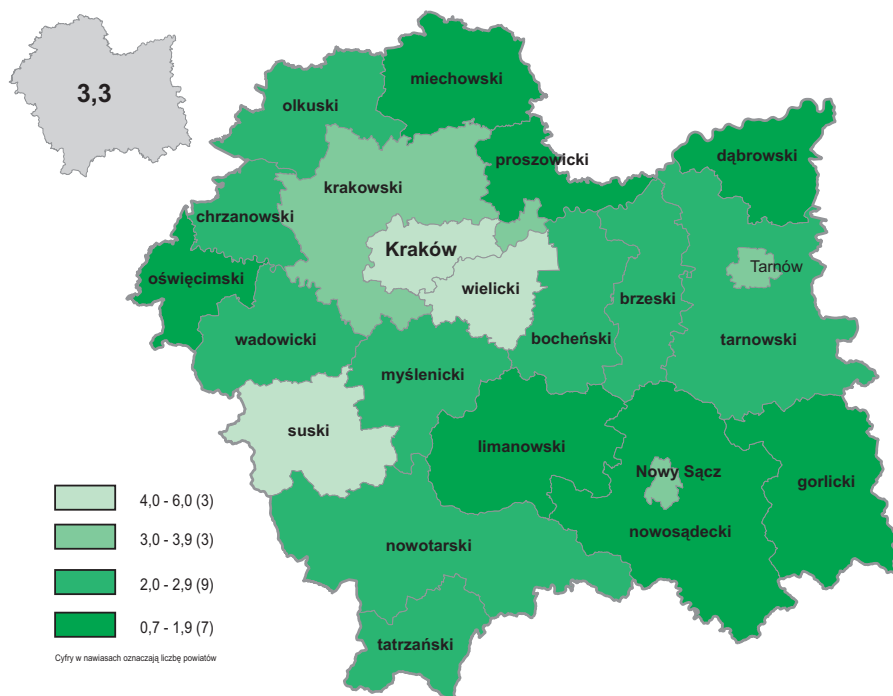
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na 1000 ludności zamieszkującej województwo małopolskie w 2005 r. oddano 3,3 mieszkania (tak jak przed rokiem). Wskaźnik ten zdecydowanie był korzystniejszy na terenach miejskich, gdzie oddano do użytkowania 4,2 mieszkania na 1000 ludności niż na obszarach wiejskich, gdzie wyniósł 2,4 mieszkania.

Najwięcej mieszkań, w przeliczeniu na 1000 ludności oddano w podregionie miasto Kraków – 6,0 mieszkań, w podregionie krakowsko-tarnowskim oddano 2,5, a w podregionie nowosądeckim 2,4 mieszkania.

Wyższy wskaźnik od średniej wojewódzkiej (tj. od 3,3 mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności) poza Krakowem o najwyższym wskaźniku wynoszącym 6,0, osiągnęły powiaty: wielicki – 4,6; suski – 4,3; krakowski i miasto Nowy Sącz – po 3,7 mieszkania na 1000 ludności. Znacznie niższe wskaźniki od średniej wojewódzkiej zanotowano w powiatach: miechowski – 0,7 mieszkania oddanego do użytkowania na 1000 ludności, dąbrowski – 1,2; proszowski i nowosądecki – po 1,3 mieszkania.

Mapa 12. Mieszkania oddane użytku w 2005 roku na 1000 ludności wg powiatów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania oddanego do użytkowania w 2005 r. wyniosła 106,8 m² (w kraju 105,3 m²) i zwiększyła się w porównaniu do poprzedniego roku o 2,1 m² (w kraju zmniejszyła się o 2,2 m²). Większe mieszkania w porównaniu do kraju przekazało budownictwo indywidualne województwa małopolskiego, pozostałe formy budownictwa mieszkaniowego oddały do użytkowania mieszkania mniejsze.

W porównaniu do 2004 roku większe mieszkania przekazano w budownictwie indywidualnym i przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem. Mieszkania o takiej samej wielkości jak przed rokiem przekazano w budownictwie społecznym czynszowym. W budownictwie spółdzielczym i komunalnym standard powierzchniowy oddanych mieszkań był mniejszy niż w 2004 roku.

Inwestorzy w budownictwie indywidualnym przekazali do użytkowania mieszkania o przeciętnej powierzchni użytkowej 144,0 m² – ponad dwukrotnie większe niż pozostali inwestorzy, a w porównaniu do mieszkań przekazanych w 2004 r. większe o 4,3 m². Budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem przekazało mieszkania o przeciętnej powierzchni 60,7 m², większe niż w poprzednim roku o 6,0 m². Budownictwo społeczne czynszowe oddało mieszkania o przeciętnej powierzchni 45,1 m², dokładnie takie same jak przed rokiem.

Mieszkania przekazane do użytkowania w 2005 r. posiadały przeciętnie 4,5 izby.

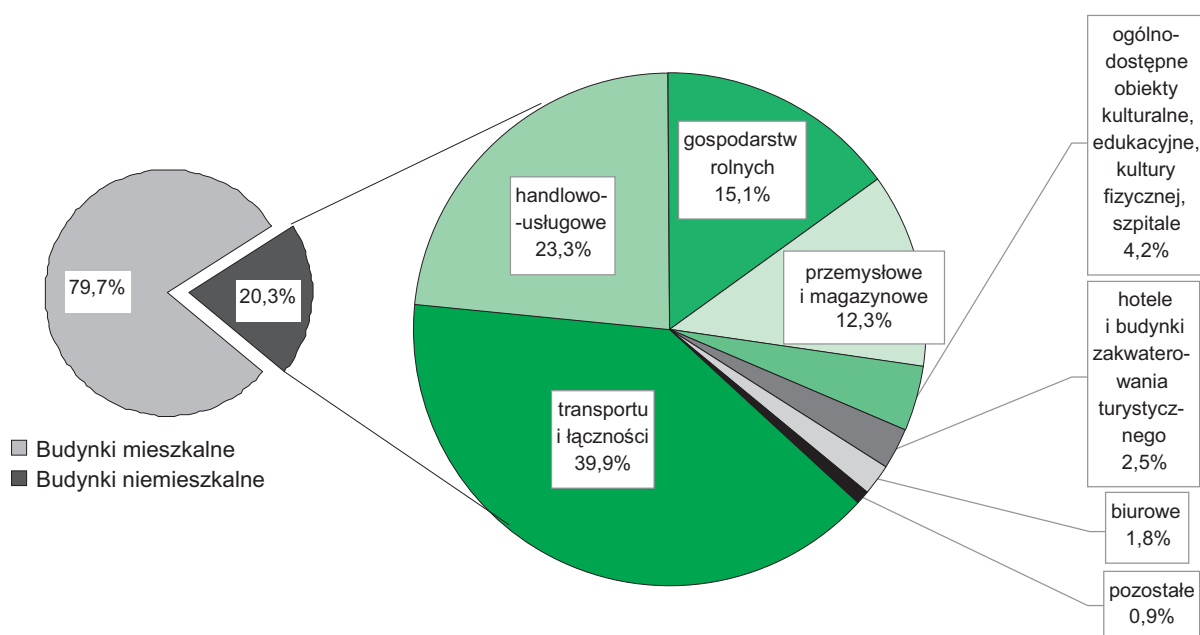
Najwyższy standard, mierzony liczbą izb w mieszkaniu, posiadały mieszkania oddane do użytkowania w budownictwie indywidualnym – średnio 5,7 izb w jednym mieszkaniu. Przeważały tu mieszkania 4 i więcej-izbowe, które stanowiły prawie 90% oddanych mieszkań w tej formie budownictwa. W pozostałych formach budownictwa przeciętne mieszkanie posiadało średnio 2,9 izb.

Liczba nowych budynków oddanych do użytkowania zmniejszyła się o prawie 3% w porównaniu do odnotowanej w 2004 r., a kubatura – o blisko 4%. Liczba budynków mieszkalnych zmalała o 2,6%, a budynków niemieszkalnych – o 4,2%. Wzrósł udział budynków przekazanych do użytkowania zlokalizowanych w miastach i stanowił 38,7% (w 2004 r. – 37,7%) przekazanych w województwie ogółem

(54,9% kubatury); odsetek budynków mieszkalnych wyniósł 33,7% (48,7% kubatury), a niemieszkalnych – 58,4% (65,8% kubatury).

Średni cykl realizacji budynków mieszkalnych przekazanych do użytku w 2005 r. wyniósł 71,1 miesiąca (78,2 w 2004 r.), czyli prawie 6 lat. Przeciętny czas trwania budowy budynków wznoszonych przez inwestorów indywidualnych był o 1 rok dłuższy (84,0 miesiąca), podczas gdy pozostali inwestorzy realizowali inwestycję w ciągu 24,3 miesiąca.

Wykres 71. Struktura budynków oddanych do użytkowania w 2005 r.

Źródło: WUS w Krakowie

Wzmożony ruch budowlany, podobnie jak w latach poprzednich, odnotowano w powiatach położonych wokół aglomeracji krakowskiej i śląskiej.

Inwestorzy budownictwa mieszkaniowego rozpoczęli w 2005 roku w województwie małopolskim budowę 7241 nowych mieszkań, czyli o 15,2% więcej niż w 2004 r. W kraju rozpoczęto o 4,9% więcej mieszkań w porównaniu do poprzedniego roku. Rozpoczęte mieszkania w województwie małopolskim stanowiły 7,1% mieszkań rozpoczętych w kraju.

Najwięcej nowych mieszkań – 6408 rozpoczęto w budownictwie indywidualnym. Udział tej grupy inwestorów wyniósł 88,5% ogółu rozpoczętych mieszkań. W porównaniu do 2004 r. ilość mieszkań, których budowę rozpoczęli inwestorzy indywidualni była większa o 599, tj. o 10,3%.

W pozostałych formach budownictwa rozpoczęto budowę 833 mieszkań, tj. o 358 więcej niż w 2004 r. (o 75,4%). Wzrost liczby rozpoczynanych mieszkań odnotowano w budownictwie realizowanym na sprzedaż lub wynajem – 337 mieszkań, tj. o 42,8% więcej niż w 2004 r. i komunalnym (rozpoczęto budowę 396 mieszkań, podczas gdy w 2004 r. nie odnotowano rozpoczęcia budowy mieszkań). Spadek liczby rozpoczynanych mieszkań dotyczył budownictwa społecznego czynszowego (w 2005 r. rozpoczęto 9 mieszkań, a w 2004 r. – 85), spółdzielczego (w 2005 r. rozpoczęto 89 mieszkań, a w 2004 r. – 129) i zakładowego (w 2005 r. rozpoczęto 2 mieszkania, a w 2004 r. – 25).

W 2005 r. wydano ogółem pozwolenia na budowę 12083 mieszkań (o 30,8% więcej niż w 2004 r.) w 6181 nowych budynkach mieszkalnych. Inwestorzy indywidualni otrzymali pozwolenia na budowę 6567 mieszkań (o 27,2% więcej niż przed rokiem) w 6030 budynkach.

Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia w województwie małopolskim, stanowiła 10,4% liczby mieszkań, dla których wydano pozwolenia na budowę w kraju.

Oprócz pozwoleń na budowę w nowych budynkach mieszkalnych w 2005 r. wydano pozwolenia na budowę 760 mieszkań w nowych budynkach niemieszkalnych i zbiorowego zamieszkania oraz na mieszkania w budynkach mieszkalnych rozbudowywanych i na mieszkania powstające z przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Tabela 84. Mieszkania oddane do użytku w latach 1999-2005

Wyszczególnienie		Liczba mieszkań	Liczba izb	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Przeciętna powierzchnia mieszkania w m ²	Mieszkania oddane na 1000 ludności
Województwo Małopolskie	1999	8 792	37 118	819 105	93,2	2,7
	2000	8 002	34 943	800 193	100,0	2,5
	2001	10 525	41 644	923 447	87,7	3,2
	2002	9 735	43 793	1 020 687	104,8	3,0
	2003	23 356	121 520	2 862 252	122,6	7,2
	2004	10 818	48 276	1 132 519	104,7	3,3
	2005	10 704	48 664	1 142 853	106,8	3,3
Miasta	1999	6 009	21 643	456 180	75,9	1,9
	2000	5 350	19 983	447 844	83,7	3,3
	2001	7 670	25 623	541 379	70,6	4,7
	2002	5 537	20 308	458 177	82,7	3,4
	2003	13 027	62 842	1 473 689	113,5	6,4
	2004	6 688	24 845	551 073	82,4	4,1
	2005	6 737	25 208	558 690	82,9	4,2
Wieś	1999	2 783	15 475	362 925	130,4	1,7
	2000	2 652	14 960	352 349	132,9	1,7
	2001	2 855	16 021	382 068	133,8	1,8
	2002	4 198	23 485	562 510	134,0	2,6
	2003	10 315	58 678	1 388 563	134,6	8,7
	2004	4 130	23 431	581 446	140,8	2,5
	2005	3 967	23 456	584 163	147,3	2,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

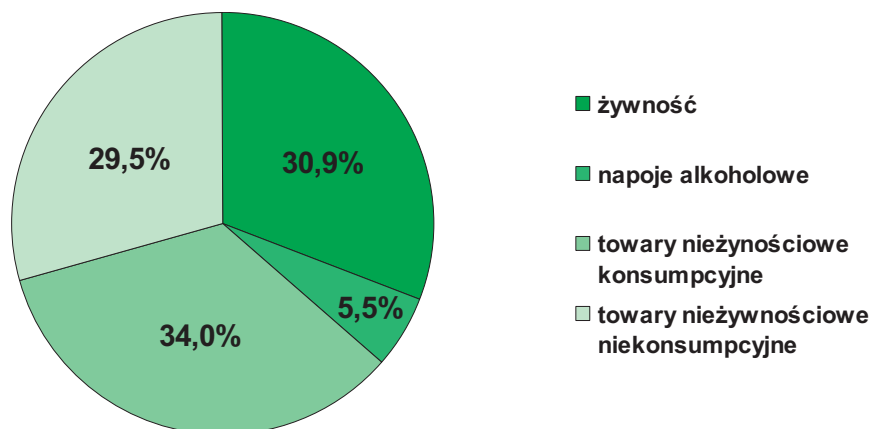
1. HANDEL¹⁸

Sprzedaż detaliczna

W 2005 roku w województwie małopolskim sprzedaż detaliczna w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych wyniosła 24 425,1 mln zł (w cenach bieżących łącznie z VAT). Zmalała ona w stosunku do wartości sprzedaży detalicznej sprzed roku, o 2,1%, co było spowodowane zmianami organizacyjnymi. Wspomniane przedsiębiorstwa sprzedały poprzez sieć punktów sprzedaży detalicznej (sklepy, punkty sprzedaży, drobnodetalicznej, stacje paliw) żywność za 7 549,4 mln zł (spadek w porównaniu z rokiem poprzednim o 20,4%), napoje alkoholowe za 1 345,9 mln zł (spadek o 7,7%), towary nieżywnościowe konsumpcyjne za 8 317,0 mln zł (wzrost o 9,9%) oraz towary nieżywnościowe niekonsumpcyjne za 7 212,8 mln zł (wzrost o 12,0%).

Przedsiębiorstwa należące do sektora publicznego odnotowały spadek wartości sprzedaży detalicznej o 31,4% w stosunku do 2004 r. Wyniosła ona w ubiegłym roku 103,7 mln zł. Sprzedaż detaliczna w przedsiębiorstwach należących do sektora prywatnego kształtowała się na poziomie 24 321,4 mln zł i była niższa w porównaniu z poprzednim rokiem o 1,9%.

Wykres 72. Struktura sprzedaży detalicznej w 2005 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

Poprzez sieć 5922 sklepów uzyskano sprzedaż detaliczną o wartości 17 062,5 mln zł. W sektorze publicznym funkcjonowało 39 sklepów, które sprzedały towary o wartości 24,5 mln zł, podczas gdy w sektorze prywatnym w 5 883 sklepach wartość sprzedaży wyniosła 17 038 mln zł.

Wskaźnik wydajności, liczony wielkością obrotów przypadających na 1 zatrudnionego w sklepach, osiągnął wartość ogółem 323 tys. zł, przy czym najwyższą wartość osiągnął dla sklepów o powierzchni 301-400 m² (440,7 tys. zł).

¹⁸ Dane liczone metodą przedsiębiorstw dotyczą jednostek, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Tabela 85. Sprzedaż detaliczna towarów w podziale na sektory i formy własności

WYSZCZEGÓLNIENIE a - w liczbach bezwzględnych b - 2004 = 100		Ogółem	Żywność	Napoje alkoholowe	Towary nieżywnościowe	
					konsum- pcyjne	niekon- sumpcyjne
		w mln zł				
OGÓŁEM	a	24425,1	7549,4	1345,9	8317,0	7212,8
	b	97,9	79,6	92,3	109,9	112,0
Sektor publiczny	a	103,7	3,4	0,5	22,8	76,9
	b	68,6	58,8	40,4	73,8	68,0
w tym własność państwowa	a	49,2	2,6	0,5	8,2	37,9
	b	50,6	62,5	40,1	65,4	47,8
Sektor prywatny	a	24321,4	7546,0	1345,4	8294,2	7135,9
	b	98,1	79,6	92,4	110,1	112,8
własność prywatna krajowa	a	15202,9	2819,1	620,7	5130,9	6632,1
	b	103,7	106,5	92,6	96,5	110,0
własność zagraniczna	a	8766,6	4594,5	707,3	-	-
	b	89,4	68,1	91,2	145,8	3212,1
własność mieszana	a	351,9	-	-	135,7	66,4
	b	109,8	161,3	167,1	98,6	73,5

Źródło: dane US w Krakowie

Tabela 86. Wskaźnik wydajności wg. branż (w tys. zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wskaźnik wydajności
Sklepy - razem	323,0
branże:	
ogólnospożywcza	294,3
owocowo-warzywna	164,9
mięsna	292,4
rybna	173,2
piekarniczo-ciastkarska	169,4
z napojami alkoholowymi	500,0
z kosmetykami i wyrobami toaletowymi	301,8
z wyrobami włókienniczymi	185,2
z wyrobami odzieżowymi	189,3
z obuwem i wyrobami skórzanymi	209,8
z meblami i sprzętem oświetleniowym	360,1
z artykułami RTV i sprzętem AGD	469,4
z artykułami piśmiennymi i księgarnie	250,1
z pojazdami mechanicznymi	1829,2
pozostałe sklepy	320,2
Stacje paliw	2143,5

Źródło: dane US w Krakowie

Liczba sklepów i stacji paliw w 2005 r. wyniosła 6393 (5922 sklepy i 471 stacji paliw) o łącznej powierzchni sprzedażowej 1409,4 tys. m² (bez stacji paliw) zatrudniających 54 632 osoby (w tym 2 494 osoby na stacjach paliw).

Według stanu na koniec grudnia 2005 r. w sektorze publicznym było 39 sklepów i 14 stacji paliw, natomiast w sektorze prywatnym 5 883 sklepy (w tym 1 446 spółdzielczych) i 457 stacji paliw (w tym 22 spółdzielcze).

W ostatnich latach zarówno na terenie województwa, jak i w całym kraju istotną rolę odgrywają sklepy wielkopowierzchniowe. W grupie sklepów dużych w Małopolsce działało 10 domów towarowych, 29 domów handlowych, 253 supermarkety oraz 70 hipermarketów.

Tabela 87. Wybrane dane o sklepach i stacjach paliw według specjalizacji branżowej (stan na dzień 31 XII 2005 r.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki	Powierzchnia sprzedażowa w m ²	Pracujący
Sklepy - razem	5922	1409440	52138
branże:			
ogólnospożywcza	2088	828832	37512
owocowo-warzywna	11	348	24
mięsna	300	13425	758
rybna	5	3099	11
piekarniczo-ciastkarska	282	8797	629
z napojami alkoholowymi	78	4012	220
z kosmetykami i wyrobami toaletowymi	70	5653	215
z wyrobami włókienniczymi	29	3949	86
z wyrobami odzieżowymi	736	123922	2999
z obuwiami i wyrobami skórzanymi	137	11529	558
z meblami i sprzętem oświetleniowym	162	101437	1026
z artykułami RTV i sprzętem AGD	189	61174	809
z artykułami piśmiennymi i księgarne	39	4123	143
z pojazdami mechanicznymi	192	46708	1007
pozostałe sklepy	1604	192432	6141
Stacje paliw	471	x	2494

Źródło: dane US w Krakowie

Do największych pod względem liczby placówek sieci handlu detalicznego należą m.in.: „Lewiatan” – jedna z największych polskich sieci handlowych, posiadająca 1 593 sklepów w kraju, z czego 96 zlokalizowanych jest w województwie małopolskim. „Żabka”, będąca wspólnym przedsięwzięciem amerykańskiego funduszu inwestycyjnego AIG i polskiej firmy Żabka Polska S.A. posiada 1 867 sklepów w kraju, w tym około 100 w Małopolsce. Pod marką TESCO (inwestor brytyjski) działają 74 sklepy na terenie całego kraju (8 w Małopolsce), do TESCO należy również sieć 31 supermarketów SAVIA, położonych na terenie województw: małopolskiego, śląskiego i dolnośląskiego. Na terenie Małopolski działa ponadto 9 sklepów dyskontowych Leader Price (206 sklepów w kraju), sieci hurtowe Albert

należące do firmy Ahold (177 supermarketów w kraju, 15 w Małopolsce) oraz Selgros (10 punktów w kraju, 1 w Małopolsce).

Szczególnym popytem na powierzchnie handlowe w województwie małopolskim cieszy się Kraków. Obecnie na krakowskim rynku zlokalizowanych jest kilka centrów handlowych m.in.: CH Zakopanka (50 tys. m²), M1 (52 tys. m²), Kraków Plaza (40 tys. m²), CH Krokus (29 tys. m²), CH Czyżyny (25 tys. m²). Oprócz wymienionych centrów handlowych na rynku krakowskim, znaczącą rolę odgrywają sklepy wielkopowierzchniowe takie jak TESCO, OBI, CASTORAMA, IKEA, sieci CASH & CARRY.

Największym wydarzeniem na krakowskim rynku powierzchni handlowych w minionym roku było oddanie do użytku Galerii Kazimierz. W obiekcie tym dostępnych jest ponad 38 tys. m² powierzchni użytkowej. Podaż powierzchni handlowej w Krakowie wciąż rośnie, jedną z największych inwestycji w mieście jest budowa Galerii Krakowskiej o powierzchni 65 tys. m² (I etap budowy Nowego Miasta), która zostanie otwarta jesienią 2006 roku.

Sprzedaż hurtowa

W przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych sprzedaż hurtowa w 2005 r. wyniosła 40 686,5 mln zł (wzrost w stosunku do ubiegłego roku o 9,1%), w tym w sektorze publicznym 330,4 mln zł (spadek o 40,3%), a w sektorze prywatnym 40 356,1 mln zł (wzrost o 9,8%). W wyniku zachodzących zmian w strukturze własnościowej przedsiębiorstw, z roku na rok zwiększa się udział sprzedaży sektora prywatnego w ogólnej wartości sprzedaży hurtowej. W sektorze tym w omawianym okresie sprzedano towary żywnościowe o wartości 5 903,6 mln zł, napoje alkoholowe za 2 421,1 mln zł, a pozostałe towary za 32 031,3 mln zł.

W sektorze publicznym sprzedaż wyżej wymienionych produktów osiągnęła znacznie niższą wartość. Żywność sprzedano za 0,9 mln zł, a pozostałe produkty za 329,5 mln zł.

Magazyny handlowe

Według stanu na koniec 2005 roku, na terenie województwa znajdowało się 2 791 magazynów handlowych o łącznej powierzchni ponad 2 mln. m². Dominowały magazyny handlowe będące własnością prywatną (2 773 magazyny o powierzchni składowej 1 968 tys. m²), a wśród nich 92,1% to magazyny stanowiące własność polskich przedsiębiorstw. Najistotniejszą częścią sieci infrastruktury magazynowej są magazyny zamknięte, których odnotowano 2 125 (o powierzchni 1 196,7 tys. m²). Magazyny te zajmowały 59,6% ogólnej powierzchni składowej. Spośród nich 2 111 (1 177,4 tys. m²) należało do sektora prywatnego. Wśród magazynów zamkniętych zanotowano 253 chłodnie o powierzchni 67,0 tys. m². Wszystkie były własnością prywatną. Uzupełnieniem miejsc składowania towarów są place składowe, których w ubiegłym roku było 423 (o powierzchni 739,1 tys. m²) oraz magazyny zadaszone w liczbie 243 (72,4 tys. m²).

Według stanu na koniec grudnia 2005 roku w Małopolsce znajdowały się 243 silosy i zbiorniki o łącznej pojemności 142,6 tys. m³, z tego 98,8% należało do sektora prywatnego.

Przedsiębiorstwa handlowe (hurtowe i detaliczne) na koniec 2005 r. dysponowały 2 370 magazynami handlowymi o łącznej powierzchni 1 856,5 tys. m² oraz 225 silosami i zbiornikami o pojemności 142,1 tys. m³. Wśród magazynów handlowych było 1 788 magazynów zamkniętych (o powierzchni 1 101,3 tys. m²), 209 magazynów zadaszonych (60,5 tys. m²) oraz 373 place składowe (694,7 tys. m²). Ciekawą inwestycją, która została rozpoczęta w roku 2005 jest budowa centrum magazynowo-logistycznego portugalskiej firmy Geronimo Martins w Wojniczu o powierzchni ok. 22 tys. m². Obiekt ten ma być centrum zaopatrzenia dla marketów Biedronka w Polsce południowo-wschodniej.

2. GASTRONOMIA

Na terenie Małopolski istnieje bardzo mocno rozbudowana sieć gastronomiczna, co związane jest m. in. z rolą jaką odgrywa ten region w kraju jako zagłębie turystyczne. W przypadku Krakowa również jako znaczący ośrodek koncentracji środowiska studenckiego. Turyści i studenci są znaczącymi klientami placówek gastronomicznych.

Po burzliwym okresie ilościowego rozwoju gastronomii w latach 90-tych, ostatnio obserwuje się pewne zahamowanie tego trendu. Procesowi temu towarzyszą jednak korzystne zmiany w zakresie jakości i różnorodności usług gastronomicznych, wymuszone rosnącą konkurencją i zwiększającymi się wymaganiami po stronie popytu.

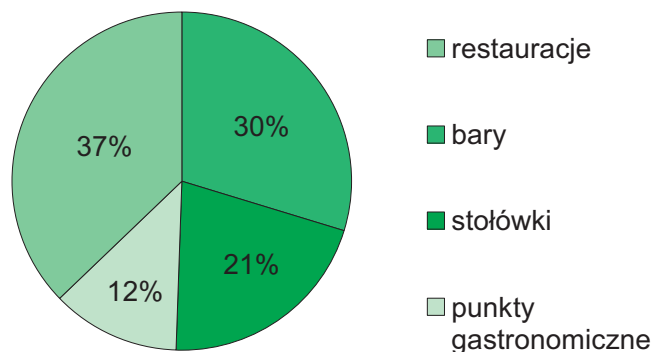
W 2005 r. w województwie małopolskim działały 804 placówki gastronomiczne, w tym 768 stałych i 36 sezonowych. W porównaniu z 2004 r. całkowita liczba placówek gastronomicznych wzrosła o 6,5%. Do sektora prywatnego należało 83,3% ogółu placówek.

Tabela 88. Struktura rodzajowa obiektów gastronomicznych w 2005 roku

PLACÓWKI GASTRONOMICZNE		Ogółem	Sektor	
a - stałe b - sezonowe			publiczny	prywatny
OGÓŁEM	a	768	128	640
	b	36	6	30
Restauracje	a	285	18	267
	b	4	-	4
Bary	a	229	18	211
	b	14	2	12
Stołówki	a	159	75	84
	b	3	1	2
Punkty gastronomiczne	a	95	17	78
	b	15	3	12

Źródło: dane US w Krakowie

Wykres 73. Struktura placówek gastronomicznych w 2005 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

W ubiegłym roku przychody z działalności gastronomicznej wyniosły 507,3 mln zł. Zdecydowaną większość tej kwoty (72,2%) stanowiły wpływy z produkcji gastronomicznej, które wyniosły 366,1 mln zł. Wpływy ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wyniosły 87,4 mln zł, co stanowiło 17,2% przychodów z działalności gastronomicznej. Wpływy ze sprzedaży towarów handlowych zamknęły się w kwocie 43,5 mln zł (8,6%), a z pozostałej działalności 10,3 mln zł (2,0%).

W ogólnej wartości przychodów uzyskanych z działalności gastronomicznej udział sektora prywatnego wyniósł 88,9% (450,9 mln zł). Przychody sektora publicznego były niewielkie i stanowiły zaledwie 11,1% (56,4 mln zł) ogólnej wartości przychodów w gastronomii.

Turystyka jest istotnym działem rozwoju gospodarki, a ilość zrealizowanych podróży odzwierciedla poziom życia i zamożność mieszkańców, jak również może być istotnym wskaźnikiem pokazującym stan rozwoju cywilizacyjnego kraju i regionu.

Przewiduje się, że na świecie do roku 2020 wpływy z turystyki powinny osiągnąć ok. 2 bilionów USD, a zatrudnionych w przemyśle turystycznym do roku 2014 może być nawet 260 mln osób, co oznacza wzrost o ok. 18-19 %. (Prognozy Światowej Organizacji Turystyki).

W skali regionalnej turystyka jest znaczącym elementem rozwoju miast i regionów, daje mieszkańcom zatrudnienie i wzrost dochodów. Szacuje się, że w roku 2005 do Małopolski przyjechało 9,3 mln gości, a wpływy z ich obsługi wyniosły ok. 3,8 mld złotych, czyli były wyższe od dochodów z roku 2004 o 500 mln. złotych. Małopolska jest szczególnie predestynowana do rozwoju turystyki przyjazdowej, gdyż posiada walory, które stanowią o jej dużej atrakcyjności turystycznej przez cały rok, stąd tak istotne jest kształtowanie i ukierunkowywanie turystyki w regionie.

1. RUCH TURYSTYCZNY KRAJOWY I ZAGRANICZNY

Liczba odwiedzających Małopolskę rośnie z każdym rokiem. W 2005 wzrosła do 9,3 mln, podczas gdy w 2004 ruch turystyczny szacowano na poziomie 9,1 mln, a w 2003 r. na 8 mln.

Tabela 89. Ruch turystyczny w 2005 r.

	2005
Odwiedzający ogółem, w tym	9,3 mln
Odwiedzający krajowi	7 mln
Odwiedzający zagraniczni	2,3 mln

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Badania ruchu turystycznego w Małopolsce”. MOT 2005

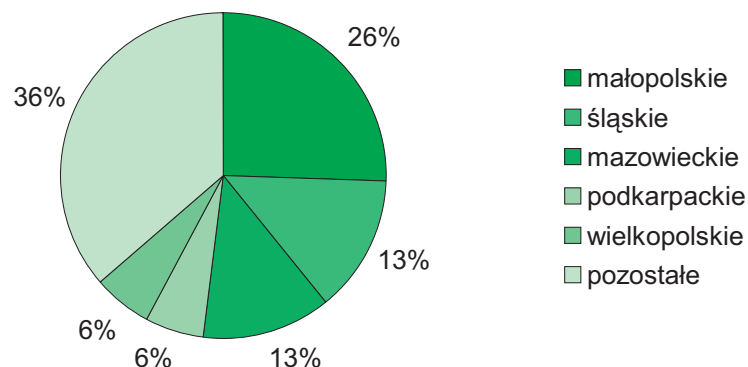
Tabela 90. Szacunkowa liczba odwiedzających Małopolskę w latach 2003-2005 wg Badań MOT

	2003	2004	2005
Odwiedzający ogółem, w tym	7,95 mln	9,1 mln	9,3 mln
Turyści ogółem	6,2 mln	8,2 mln	7,35 mln
Turyści zagraniczni	964 tys.	1,9 mln	2,25 mln

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Badania ruchu turystycznego w Małopolsce”. MOT 2005

Wśród badanych turystów krajowych w stosunku do lat poprzednich nie zanotowano znaczących różnic. W Małopolsce wypoczywają głównie Małopolanie, stanowiąc około 26% wszystkich odwiedzających krajowych. Dużą grupę stanowią też goście z województwa śląskiego (ok. 13%) i mazowieckiego (ok. 12%).

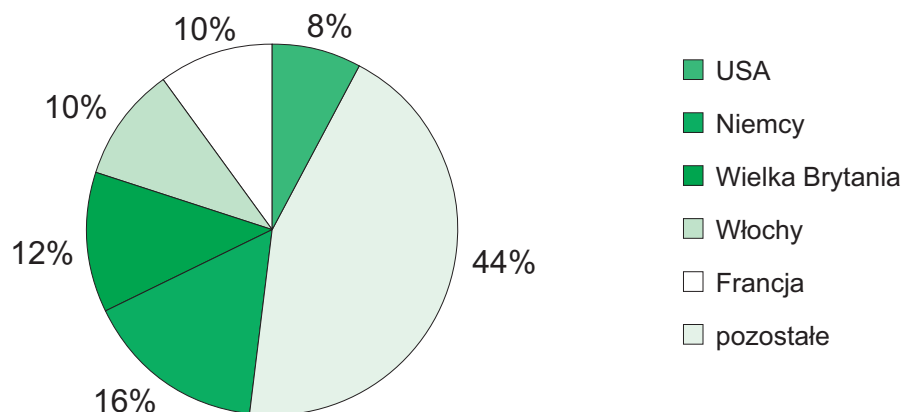
Wykres 74. Struktura odwiedzających krajowych w Małopolsce w III kw. 2005 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Badania ruchu turystycznego w Małopolsce, MOT 2005 r.

W stosunku do lat poprzednich nie zanotowano różnic w przypadku kraju pochodzenia naszych zagranicznych gości. Zmianie uległa jedynie wielkość strumienia turystów z tych krajów. I tak w stosunku do lat ubiegłych w 2005 odwiedziło nas więcej Włochów i Anglików, a nieco mniej Niemców, Francuzów i Amerykanów.

Wykres 75. Struktura odwiedzających zagranicznych w Małopolsce w III kw 2005 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Badania ruchu turystycznego w Małopolsce, MOT 2005 r.

2. CHARAKTERYSTYKA PRZYJAZDÓW TURYSTÓW DO MAŁOPOLSKI

Środek transportu

Do Małopolski turyści zagraniczni generalnie przybywają samolotem – 37,6%, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o ponad 10%. Spadł natomiast odsetek turystów zagranicznych przybywających do Małopolski autokarem (z ponad 30% w 2004 roku do 23,38% w 2005), turyści korzystający z własnego samochodu jako środka lokomocji stanowią porównywalny z ubiegłym rokiem

udział rządu 22%. Wzrost udziału transportu lotniczego w strukturze środków transportu wybieranych przez turystów zagranicznych przybywających do Małopolski wynika niewątpliwie z intensywnego rozwoju portu lotniczego w Krakowie, który wciąż pozyskuje przewoźników oferujących nowe połączenia, w tym loty „low cost”.

Organizacja przyjazdu

Z badań przeprowadzonych przez MOT wynika, że największy udział w organizacji wyjazdu i pobytu w Małopolsce stanowią wyjazdy organizowane samodzielnie przez turystów krajowych, niemniej ich odsetek nieznacznie obniżył się w porównaniu z rokiem ubiegłym (z około 78% w 2004 roku do 70,73% w roku 2005). Tylko 29,27% krajowych turystów preferowało formę wycieczki zorganizowanej, w tym niewielki odsetek skorzystał z usług biur podróży – 4,61%. Z wyjazdów organizowanych przez parafie, zakłady pracy oraz szkoły skorzystało odpowiednio: 5,65%, 11,16% oraz 3,48%.

Odwiedzający zagraniczni w 2005 roku preferowali podróże indywidualne – 59,36%, jednakże zdecydowanie częściej niż Polacy uczestniczyli w wyjazdach zorganizowanych (40,64%). Wśród organizatorów wyjazdów turystycznych do Małopolski wybierali najczęściej biura podróży – 27,65% przyjazdów. Powyższe dane wiernie odzwierciedlają tendencję w tym zakresie z ubiegłego roku. Należy zaznaczyć, że turyści zagraniczni korzystają dwukrotnie częściej niż krajowi z usług pilotów i przewodników turystycznych.

Wydatki turystów

Wg badań przeprowadzonych przez Małopolską Organizację Turystyczną podczas pobytu w Małopolsce goście wydali szacunkowo: krajowi średnio 335 zł na osobę, tj. o 10,56% więcej niż w roku ubiegłym, zagraniczni średnio 635 zł na osobę, tj. o 17,64% mniej w porównaniu z rokiem 2004. W III kwartale 2005 roku turyści pozostawili kwotę ponad 1,3 mld zł, co dało w sumie w roku 2005 ponad 3.8 mld zł. Tylko 38,12% odwiedzających Małopolskę cudzoziemców oraz 30,33% krajowych zadeklarowała skłonność do wydania większej sumy pieniędzy na pobyt w Małopolsce. W porównaniu do roku ubiegłego liczba ta wykazała tendencję spadkową. Na pytanie, „na co byłby/aby Pan/i skłonny/a wydać więcej” respondenci wskazywali najczęściej: zwiedzanie zabytków (m.in. bilety wstępu do muzeów, atrakcji turystycznych), aktywny sposób spędzania czasu (basen, siłownia, jazda konna itp.), rozrywka (imprezy kulturalne, dyskoteki, spotkania w pubach, restauracjach), konsumpcja (kuchnia regionalna, jedzenie, gastronomia), zakupy (głównie pamiątek, biżuterii, prezentów).

Cele i motywy przyjazdu

Główne cele przyjazdu do Małopolski nie uległy zmianie na przestrzeni trzech lat. Większość turystów odwiedzających Małopolskę w 2005 roku jako cel przyjazdu podała wypoczynek – 41,63% turystów krajowych oraz 26,47% cudzoziemców oraz zwiedzanie zabytków – odpowiednio 9,60% oraz 35,72%. Na kolejnych miejscach uplasowały się odwiedziny u krewnych i znajomych oraz sprawy służbowe. Wyniki przeprowadzonych przez MOT ankiet wskazują, że do najczęściej preferowanych form spędzania czasu w Małopolsce wśród turystów zagranicznych należą: wyjście do restauracji – 72,57%, spacer – 69,51%, poznawanie okolicznych miejscowości – 53,30%, odwiedzanie muzeów – 46,13%, zabawa w klubach i dyskotekach – 30,21%. Turyści krajowi deklarują następujące formy spędzania czasu podczas pobytu w Małopolsce: spacer – 51,53%, wyjścia do restauracji i kawiarni – 40,53%, poznawanie okolicznych miejscowości – 33,56%, wypoczynek bierny – 24,34%.

Średnia długość pobytu

Zaobserwować można wydłużenie długości pobytu w porównaniu do roku poprzedniego. Zarówno w przypadku turystów krajowych i zagranicznych zwiększył się znacznie odsetek pozostających w regionie na okres od 4 do 7 dni i tych, którzy zdecydowali się nocować przynajmniej jedną noc. W przypadku turystów zagranicznych prawie o połowę zmniejszyła się natomiast liczba osób pozostających na terenie województwa dłużej niż 7 dni.

Wg badań GUS w obiektach zakwaterowania wynika, że średni czas pobytu turysty zagranicznego w województwie wynosił 2,3 dnia. Najdłużej obcokrajowcy przebywali w obiektach położonych na terenie powiatu nowosądeckiego (średnio – 5,4 dnia), suskiego (3,5 dnia) i brzeskiego (3,4 dnia).

Szczegółowe wyniki „Badań ruchu turystycznego w Małopolsce w 2005 roku” przeprowadzonych przez Małopolską Organizację Turystyczną dostępne są na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego www.malopolskie.pl w zakładce turystyka.

3. BAZA NOCLEGOWA MAŁOPOLSKI

W 2005 r. wpłynęło 48 nowych wniosków o zaszeregowanie obiektów do określonego rodzaju i kategorii, natomiast zakończone zostały 53 postępowania administracyjne w sprawie zaszeregowania obiektów hotelarskich. Do ewidencji obiektów hotelarskich w 2005 r. wpisano 41 nowych obiektów, 4 obiektom podniesiono kategorię i wydano 10 promes, czyli przyrzeczenia zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii. Zaszeregowano 16 nowych hoteli, a 4 hotelom podniesiono kategorię. Zaszeregowano również 13 pensjonatów, 1 kemping oraz 11 schronisk. Dla hoteli wydano 8 promes, dla pensjonatów 2. W 2005 r. wykreślono również z ewidencji 7 obiektów hotelarskich, a 1 odmówiono zaszeregowania do określonego rodzaju i kategorii.

Tabela 91. **Obiekty hotelarskie w Małopolsce – stan na koniec 2005 r.**

Kategoria obiektu hotelarskiego	Liczba w Województwie Małopolskim
hotele	174
motele	13
pensjonaty	51
kempingi	10
domy wycieczkowe	10
schroniska	18
schroniska młodzieżowe	5
Suma	281

Źródło: opracowanie własne

Tabela 92. Obiekty hotelarskie w podziale na powiaty

Powiat	Kategoria obiektu	Ilość w powiecie
powiat M. Kraków	Hotele	86
	Motele	2
	Pensjonaty	6
	Domy wycieczkowe	2
	Kempingi	3
	Schroniska młodzieżowe	3
powiat M. Tarnów	Hotele	3
	Domy wycieczkowe	1
	Kempingi	1
	Pensjonaty	1
powiat M. Nowy Sącz	Hotele	3
	Motele	1
powiat krakowski	Hotele	8
	Motele	2
	Pensjonaty	1
	Domy wycieczkowe	2
	Kempingi	1
powiat bocheński	Hotele	7
	Motele	1
powiat brzeski:	Hotele	2
powiat chrzanowski	Hotele	1
powiat dąbrowski	Hotele	1
powiat gorlicki	Hotele	3
	Pensjonaty	2
powiat limanowski	Hotele	3
	Pensjonaty	2
powiat miechowski	Hotele	1
powiat myślenicki	Hotele	2
	Pensjonaty	1
	Domy wycieczkowe	1
powiat nowosądecki	Hotele	10
	Motele	1
	Pensjonaty	11
	Schroniska	4
powiat nowotarski	Hotele	5
	Motele	1
	Pensjonaty	6
	Domy wycieczkowe	2
	Kempingi	1
	Schroniska	5

Powiat	Kategoria obiektu	Ilość w powiecie
powiat olkuski	Motele	1
	Schroniska młodzieżowe	1
powiat oświęcimski	Hotele	5
powiat proszowicki	Hotele	1
powiat suski	Hotele	5
	Pensjonaty	2
	Schroniska	2
powiat tatrzański	Hotele	18
	Pensjonaty	18
	Kempingi	3
	Schroniska	7
	Schroniska młodzieżowe	1
powiat tarnowski	Hotele	1
powiat wadowicki	Hotele	4
	Domy wycieczkowe	2
	Kempingi	1
powiat wielicki	Hotele	5
	Motele	4
	Pensjonaty	1

Źródło: opracowanie własne

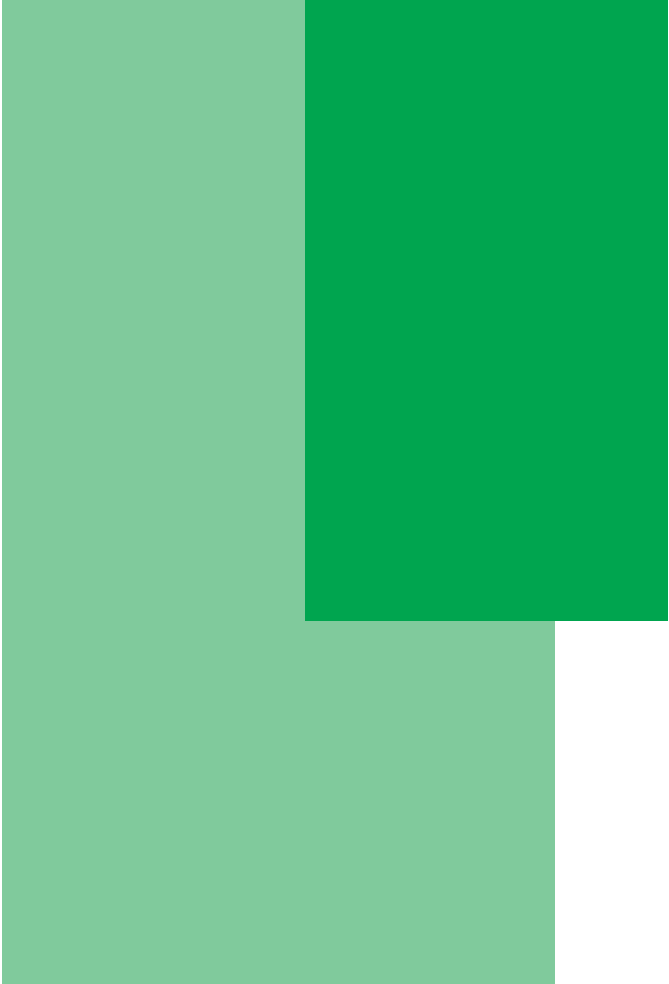
Na koniec 2005 r. obiekty hotelarskie znajdujące się w ewidencji obiektów hotelarskich posiadały łącznie 21875 miejsc noclegowych oraz 10083 pokoi.

Tabela 93. Ilość miejsc noclegowych i ilość pokoi w podziale na obiekty hotelarskie

Kategoria obiektu	Lb. miejsc noclegowych	Lb. pokoi
Hotele	15065	8087
Motele	572	281
Pensjonaty	2117	1020
Kempingi *	1181 / 264	
Domy Wycieczkowe	1389	370
Schroniska	961	234
Schroniska Młodzieżowe	326	91

* Kempingi: 1181 miejsc noclegowych na kempingach oraz 264 miejsc noclegowych w stałej bazie noclegowej na kempingach

Źródło: opracowanie własne

ŚRODOWISKO GOSPODARCZE

I. Baza podatkowa

Dochody podatkowe z terenu Województwa Małopolskiego w 2005 r. wyniosły 17361 mln zł i były wyższe w stosunku do 2004 r. o 2188 mln zł, tj. o 14,4%.

W 2005 r. zdecydowanie wzrosły dochody z tytułu podatku od towarów i usług (o 30,1%), których udział w dochodach podatkowych ogółem wynosi 32%. Również podatek akcyzowy wykazuje dużą dynamikę wzrostu (w 2005 r. wzrost o 17,7% w stosunku do 2004 r.).

W konsekwencji głównym źródłem dochodów realizowanych na terenie województwa małopolskiego nadal są podatki pośrednie – łącznie 75,22% i podatki dochodowe od osób fizycznych i prawnych – łącznie 21,55%.

Tabela 94. Dochody realizowane przez Urzędy Skarbowe i Urzędy Celne (w mln zł)

Rodzaj należności	2000	2002	2004	2005	Dynamika 2005/2004	Struktura w 2005 r.
1	2	3	4	5	6	7
Podatek dochodowy od osób prawnych	841	852	897	1 068	119,1	6,15
Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 187	2 223	2 344	2 673	114,0	15,40
Podatek zryczałtowany	165	238	293	349	119,1	2,01
Podatek od towarów i usług			4 273	5 560	130,1	32,03
Podatek akcyzowy			6 372	7 499	117,7	43,19
Podatek od gier	10	12	18	20	111,1	0,12
Odsetki od nieterminowych wpłat	79	66	28	31	110,7	0,18
Karta podatkowa	27	16	12	11	91,7	0,06
Podatek od darowizn i spadków	11	18	21	23	109,5	0,13
Opłata skarbową	133	0	375	0,6	0,2	0,00
Wpłaty jednostek budżetowych	425	479	423	0	0,0	0,00
Podatki zniesione, pozostałe wpłaty	42	8	40,1	40,0	99,8	0,23
Podatek od czynności cywilnoprawnych		67	77	86	111,7	0,50
Ogółem	3 920	3 979	15 173	17 361	114,4	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Skarbowej i Izby Celnej w Krakowie

II. Budżety jednostek samorządu terytorialnego

W 2005 r. dochody jednostek samorządu terytorialnego kształtowały się na poziomie 8123 mln zł, natomiast wydatki wyniosły 8356 mln zł. Dochody ogółem wszystkich jednostek w województwie małopolskim wzrosły w porównaniu do roku 2004 o 12,9%, tj. o 925,5 mln zł, przy czym dochody własne wzrosły o 15,5%, dotacje o 25,5%, natomiast subwencje o 5,5%. Wzrost dochodów odnotowały gminy, powiaty i miasta na prawach powiatu, natomiast w Województwie wystąpił spadek dochodów o 3,4%, głównie ze względu na zmniejszenie dotacji o 31,5%.

Wydatki ogółem w 2005 r. wyniosły 8356 mln zł (wzrost o 12,9% w stosunku do roku 2004), przy czym wydatki bieżące wzrosły o 11,1%, a wydatki majątkowe o 21,6% (tabela nr 89). Wzrost wydatków majątkowych spowodowany jest głównie wzrostem wydatków majątkowych w powiatach (wzrost o 56,9%) oraz w Województwie Małopolskim (wzrost o 43,5%).

Zmianie uległ wynik wykonania budżetów jednostek w 2005 r. Nieznacznie zmniejszył się niedobór o 1,1 mln (tj. o 0,3%), ale również zmniejszyła się nadwyżka budżetowa w porównaniu z 2004 r. o 33,5 mln zł tj. o 26,9%.

Gminy osiągnęły dochody ogółem w wysokości 4011 mln zł i zrealizowały wydatki w kwocie 4049 mln zł, natomiast deficyt ukształtował się na poziomie 38,5 mln zł. Ostatecznie dochody i wydatki gmin wzrosły w stosunku do 2004 roku odpowiednio o 15,7% i 13,3%, a deficyt zmniejszył się o kwotę 67 mln zł, tj. 63,5% (tabela nr 96).

Powiaty osiągnęły dochody w kwocie 1075 mln zł, natomiast wydatki zrealizowały w wysokości 1096 mln zł. W rezultacie ich budżety zamknęły się deficytem w wysokości 21,5 mln zł, podczas gdy w 2004 r. nadwyżką w wysokości 2 mln zł (tabela nr 91).

W strukturze dochodów ogółem powiatów, dochody własne stanowiły 31,4%, a dotacje i subwencje odpowiednio: 19,05% i 49,5%. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem wzrósł o 4,7 punktu procentowego, natomiast udział dotacji celowych i subwencji zmniejszył się odpowiednio o 3 i 1,7 punktu procentowego w stosunku do roku 2004.

W 2005 r. w porównaniu do roku 2004 wydatki ogółem powiatów zwiększyły się o 14,6%, natomiast wydatki bieżące były wyższe o 10%, a wydatki majątkowe o 56,9% (tabela nr 91). W strukturze wydatków ogółem, wydatki majątkowe stanowiły 13,3%, natomiast na wydatki bieżące powiaty przeznaczyły 86,7% wydatków ogółem.

W 2005 r. miasta na prawach powiatu osiągnęły dochody w kwocie 2568 mln zł, tj. o 12,3% wyższe niż w 2004 r. Jednostki te zrealizowały w tym okresie wydatki w wysokości 2676 mln zł. Odnosząc się do roku ubiegłego wydatki wzrosły o 9,5%.

W rezultacie budżety miast na prawach powiatu zamknęły się deficytem w wysokości 108,4 zł (o 32% niższym niż w 2004 r.) – tabela nr 98.

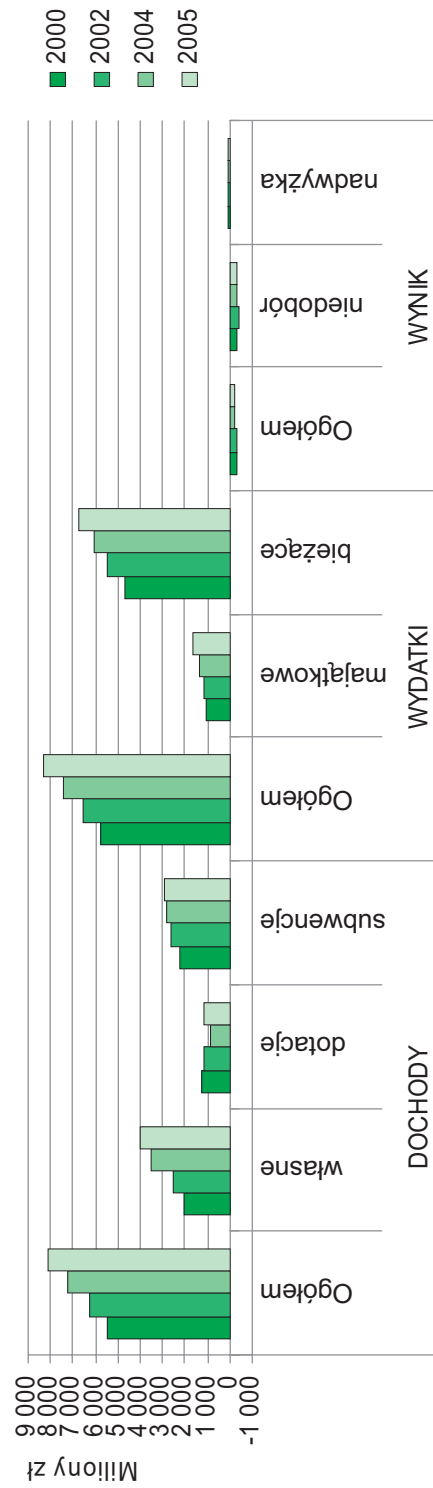
Spadek dochodów zanotowało Województwo Małopolskie – o 3,4%, przy czym dochody własne wzrosły o 4,7%, subwencje o 17%, a dotacje zmalały o 31,5% w stosunku do roku ubiegłego. Na wydatki majątkowe Województwo przeznaczyło o 43,5% więcej środków niż w 2004 r., jednak w strukturze wydatków ogółem pozostały one na podobnym poziomie (tabela nr 99).

Tabela 95. Wynik wykonania budżetu jednostek samorządu terytorialnego w latach 2000, 2002, 2004, 2005 (w zł)

	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK		
	Ogółem	własne	dotacje	subwencje	Ogółem	majątkowe	bieżące	Ogółem	niedobór	nadwyżka
2000	5 475 572 926	2 030 466 519	1 230 868 844	2 214 237 713	5 744 093 393	1 011 194 760	4 732 898 633	-268 520 317	-300 528 516	32 008 199
2002	6 294 335 146	2 483 580 020	1 191 726 822	2 619 028 304	6 594 176 279	1 167 657 911	5 426 518 368	-299 841 133	-365 473 242	65 632 109
2004	7 197 277 678	3 495 671 528	903 608 332	2 797 997 818	7 397 764 704	1 321 346 010	6 076 418 694	-200 487 026	-325 023 725	124 536 699
2005	8 122 819 832	4 037 165 487	1 134 391 981	2 951 262 364	8 355 721 000	1 607 126 829	6 748 594 171	-232 901 168	-323 949 067	91 047 899
DYNAMIKA (2005-2004)	112,9%	115,5%	125,5%	105,5%	112,9%	121,6%	111,1%	116,2%	99,7%	73,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Wykres 76. Wynik wykonania budżetu jednostek samorządu terytorialnego w latach 2000, 2002, 2004, 2005

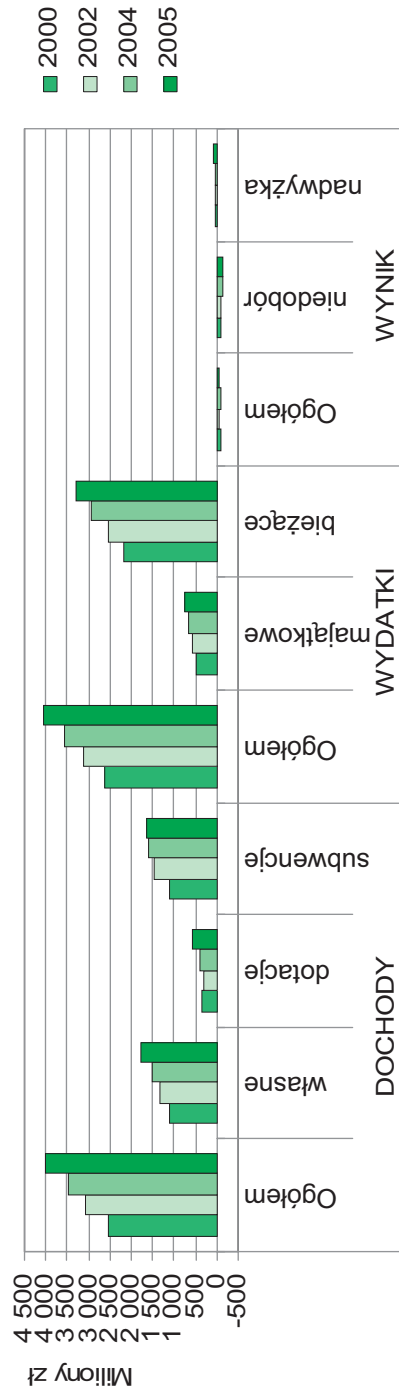
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 96. Wynik wykonania budżetu gmin w latach 2000, 2002, 2004, 2005 (w zł)

Rok	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK		
	Ogółem	w tym:		subwencje	Ogółem	w tym:		Ogółem	niedobór	nadwyżka
		własne	dotacje			majątkowe	bieżące			
2000	2 543 758 393	1 111 631 504	331 506 892	1 100 619 997	2 626 169 968	460 971 498	2 165 198 470	-82 411 575	-111 405 447	28 993 872
2002	3 067 201 847	1 324 223 059	296 970 414	1 446 008 374	3 128 574 530	581 745 012	2 546 829 518	-61 372 683	-110 652 125	49 279 442
2004	3 467 085 506	1 502 397 020	372 401 539	1 592 286 947	3 572 594 307	652 173 883	2 920 420 424	-105 508 801	-152 592 638	47 083 837
2005	4 010 746 179	1 774 885 179	583 722 504	1 652 138 496	4 049 208 780	756 545 633	3 292 663 147	-38 462 601	-124 684 091	86 221 490
DYNAMIKA (2005-2004)	115,7%	118,1%	156,7%	103,8%	113,3%	116,0%	112,7%	36,5%	81,7%	183,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Wykres 77. Wynik wykonania budżetu gmin w latach 2000, 2002, 2004, 2005

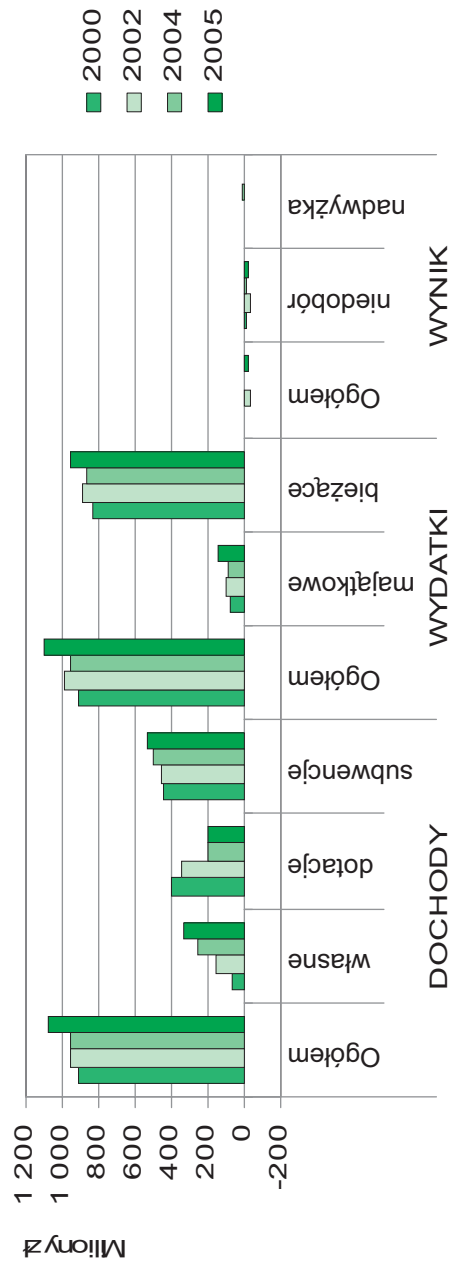
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 97. Wynik wykonania budżetu powiatów w latach 2000, 2002, 2004, 2005 (w zł)

Rok	DOCHODY					WYDATKI			WYNIK		
	Ogółem	w tym:			Ogółem	majątkowe	w tym: bieżące		Ogółem	niedobór	nadwyżka
		własne	dotacje	subwencje							
2000	908 340 383	71 761 800	395 619 142	440 959 591	912 138 872	77 913 388	834 225 484		-3 798 339	-6 812 666	3 014 327
2002	955 797 269	153 673 768	346 585 468	455 538 033	985 719 699	101 072 251	884 647 448		-29 922 430	-31 504 854	1 582 424
2004	958 675 355	256 385 679	198 411 782	503 877 894	956 660 292	92 958 227	863 702 065		2 015 063	-12 985 283	15 000 346
2005	1 074 782 216	337 720 790	204 728 058	532 333 368	1 096 308 334	145 851 716	950 456 618		-21 526 118	-26 352 527	4 826 409
DYNAMIKA (2005-2004)	112,1%	131,7%	103,2%	105,6%	114,6%	156,9%	110,0%			202,9%	32,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Wykres 78. Wynik wykonania budżetu powiatów w latach 2000, 2002, 2004, 2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

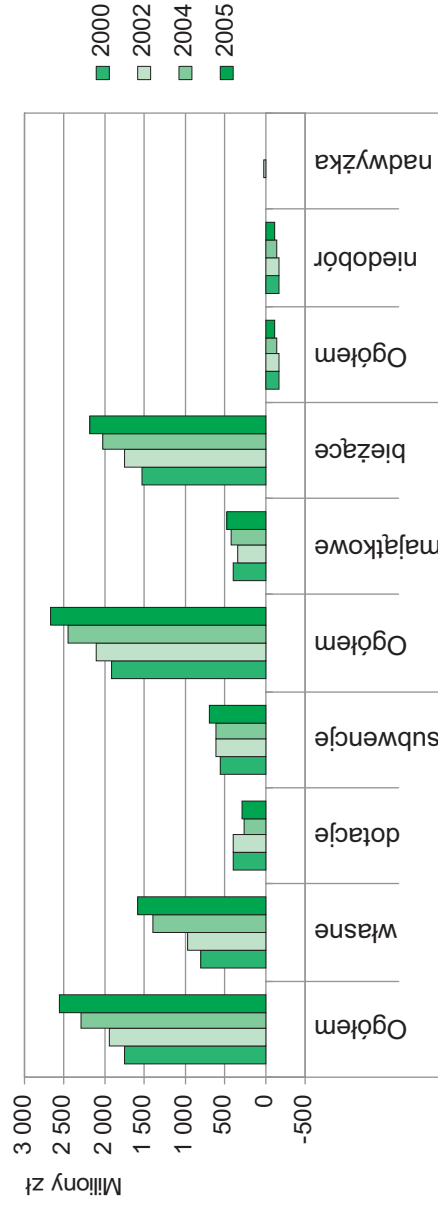
ŚRODOWISKO GOSPODARCZE: II. Budżety jednostek samorządu terytorialnego

Tabela 98. Wynik wykonania budżetu miast na prawach powiatu w latach 2000, 2002, 2004, 2005 (w zł)

Rok	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK		
	Ogółem	w tym:			Ogółem	w tym:		Ogółem	niedobór	nadwyżka
		własne	dotacje	subwencje		majątkowe	bieżące			
2000	1 751 146 619	803 782 156	384 021 975	563 342 488	1 928 031 452	385 347 790	1 542 683 662	-176 884 833		
2002	1 947 205 096	954 318 042	386 230 088	606 656 966	2 114 657 777	350 765 288	1 763 892 489	-167 452 681	-182 222 924	14 770 243
2004	2 285 397 794	1 405 929 730	253 889 270	625 578 794	2 444 843 598	418 708 617	2 026 134 981	-159 445 804		
2005	2 567 571 810	1 602 341 460	282 147 097	683 083 253	2 675 946 835	478 767 593	2 197 179 242	-108 375 025		
DYNAMIKA (2005-2004)	112,3%	114,0%	111,1%	109,2%	109,5%	114,3%	108,4%	68,0%	68,0%	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Wykres 79. Wynik wykonania budżetu miast na prawach powiatu w latach 2000, 2002, 2004, 2005

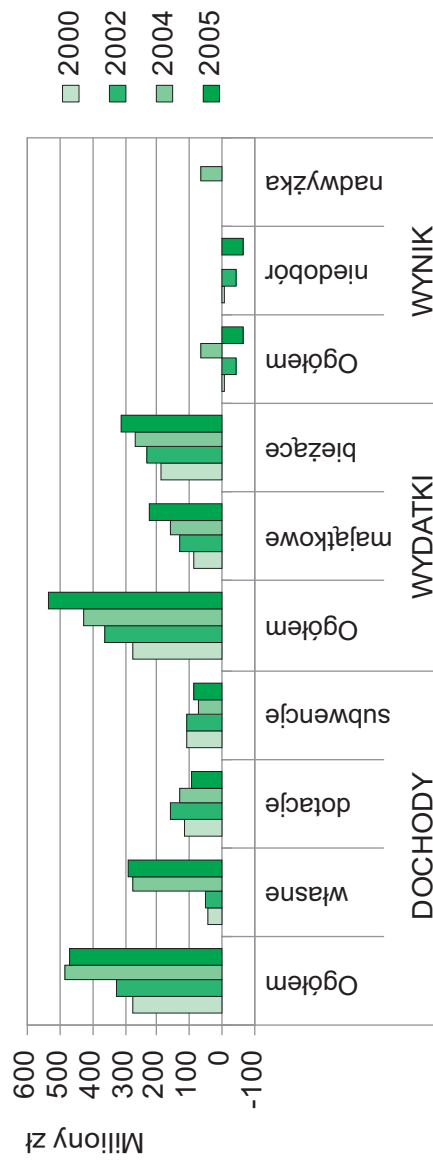
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 99. Wynik wykonania budżetu Województwa Małopolskiego w latach 2000, 2002, 2004, 2005 (w zł)

Rok	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK		
	Ogółem	w tym:			Ogółem	w tym:		Ogółem	niedobór	nadwyżka
		własne	dotacje	subwencje		majątkowe	bieżące			
2000	272 327 531	43 291 059	119 720 835	109 315 637	277 753 101	86 962 084	190 791 017	-5 425 570	-5 425 570	
2002	324 130 934	51 365 151	161 940 852	110 824 931	365 224 273	134 075 360	231 148 913	-41 093 339	-41 093 339	
2004	486 119 023	275 771 324	134 093 516	76 254 183	423 666 507	157 505 283	266 161 224	62 452 516		62 452 516
2005	469 719 627	288 713 314	91 798 855	89 207 247	534 257 051	225 961 887	308 295 164	-64 537 424	-64 537 424	
DYNAMIKA (2005-2004)	96,6%	104,7%	68,5%	117,0%	126,1%	143,5%	115,8%			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Wykres 80. Wynik wykonania budżetu Województwa Małopolskiego w latach 2000, 2002, 2004, 2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

1. BUDŻETY GMIN

Dochody gmin ogółem w 2005 r. wyniosły 4011 mln zł i wzrosły w stosunku do 2004 r. o 15,7%. W 2005 r. najistotniejszą pozycję w strukturze dochodów ogółem gmin stanowiły dochody własne – 44,2%, subwencje – 41,2%, natomiast najmniejszy udział miały dotacje – 14,5% (tabela nr 96).

Na wielkość dochodów własnych wpływ mają głównie dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (w 2005 r. stanowiły 29,9% dochodów własnych). Udział dochodów z PIT w dochodach własnych w porównaniu do roku 2004 zmalał o 0,6 punktu procentowego.

Wśród wszystkich gmin województwa małopolskiego najwyższą dynamiką dochodów ogółem (wzrost o 144%), dochodów własnych (wzrost o 436 %) i dochodów bez dotacji na jednego mieszkańca (kwota 3290,5 zł) osiągnęła gmina Stryków, natomiast największy spadek dochodów ogółem i dochodów własnych w stosunku do 2004 r. odnotowała gmina Nowy Targ (o 28%). Dochody ogółem gmin bez dotacji, przeliczone na 1 mieszkańca, wskazują na duże zróżnicowanie w poszczególnych gminach (najniższy dochód na 1 mieszkańca zanotowała gmina Kocmyrzów-Luborzyca – 1 162,9 zł, jest on o 65% niższy od najwyższego dochodu na 1 mieszkańca osiągniętego w gminach Małopolski) – tabele nr 100, 101, 102, 103.

Wydatki gmin w 2005 r. wzrosły w stosunku do 2004 r. o 13,3 %. Wydatki majątkowe były wyższe o 16% i stanowiły 18,7% wydatków ogółem (wzrost o 0,4 punktu procentowego w odniesieniu do roku ubiegłego). Na wydatki bieżące gminy przeznaczyły o 12,7% środków więcej niż w roku poprzednim (tabela nr 90). Duży wzrost wydatków majątkowych w stosunku do roku 2004 odnotowała gmina Zembrzyce (o 767%), natomiast spadek o 94,2% odnotowała gmina Tomice (tabela nr 104).

W 2005 r. liczba gmin, które odnotowały deficyt budżetowy wyniosła 72, czyli o 32 gmin mniej niż w 2004 r. Największą nadwyżką budżetową zamknęły się budżety Miasta Gorlice (3,5 mln zł) i Gminy Zielonki (2,9 mln zł), natomiast największy deficyt budżetowy osiągnęła gmina Andrychów (11,3 mln zł) – tabela nr 106.

Tabela 100. Dynamika dochodów gmin oraz dochody na 1 mieszkańca w latach 2000, 2002, 2004, 2005

Lp.	Wyszczególnienie	2000 rok			2002 rok			2004 rok			2005 rok		Dynamika dochodów ogółem (9:7) w %	Dochody własne na 1 mieszkańca w 2005 r.
		Dochody ogółem w zł	Dochody własne w zł	3	Dochody ogółem w zł	Dochody własne w zł	5	Dochody ogółem w zł	Dochody własne w zł	6	Dochody ogółem w zł	Dochody własne w zł		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1	Alwernia	12 225 931	6 673 432	16 160 880	8 583 209	16 226 437	8 572 476	18 534 532	9 451 123	114	749,7			
2	Andrychów	42 389 353	22 916 191	49 006 624	21 628 110	58 127 950	28 285 759	67 246 531	32 121 305	116	749,6			
3	Babice	8 298 547	3 482 913	10 462 310	4 510 469	12 350 494	5 628 485	12 626 716	5 002 866	102	575,5			
4	Białą Dunajec	7 455 791	1 567 742	8 524 559	2 255 184	9 801 478	2 703 778	10 991 127	2 848 040	112	421,8			
5	Biecz	17 012 916	4 935 763	21 709 138	7 451 292	22 657 879	6 514 146	25 179 012	6 609 149	111	389,9			
6	Biskupice	8 189 965	2 703 999	10 344 704	3 342 930	11 990 531	3 933 328	14 108 773	4 609 700	118	538,4			
7	Bobowa	10 316 236	1 717 712	13 099 569	2 293 079	15 976 788	4 162 822	16 235 599	2 665 446	102	293,3			
8	Bochnia g.	17 203 093	5 436 951	21 567 325	6 450 104	25 143 125	7 879 987	30 589 042	10 874 494	122	597,7			
9	Bochnia m.	34 566 316	23 344 045	38 962 033	24 670 119	45 871 338	31 810 723	49 154 097	32 359 880	107	1 099,4			
10	Bolesław (pow. dąb.)	3 062 436	716 232	3 672 101	1 001 672	4 083 220	968 616	4 369 385	1 099 104	107	378,7			
11	Bolesław (pow. olk.)	14 537 550	10 341 682	14 119 661	9 694 845	14 783 238	10 168 995	16 095 929	11 029 114	109	1 402,5			
12	Borzęcin	8 958 248	2 787 056	10 632 520	3 552 297	12 569 322	4 385 758	13 081 078	3 516 650	104	416,4			
13	Brzesko	38 193 196	22 306 261	44 602 967	24 916 327	58 144 174	36 704 103	67 339 820	42 702 978	116	1 206,6			
14	Brzeszcze	29 302 549	16 910 310	34 102 243	21 008 331	37 476 894	27 008 190	42 795 810	31 329 930	114	1 451,9			
15	Brzeźnica	10 856 807	3 947 833	12 429 317	3 838 173	14 455 968	4 829 920	16 682 627	5 546 726	115	550,6			
16	Budzów	8 336 921	1 606 308	11 679 783	3 089 440	11 546 382	1 971 016	14 093 672	2 927 511	122	356,7			
17	Bukowina Tatrzańska	12 535 596	3 196 320	16 015 064	4 462 188	18 887 524	5 629 714	19 841 948	5 763 995	105	471,0			
18	Bukowno	18 196 855	14 133 379	17 181 163	12 294 457	18 360 522	13 707 253	19 330 551	14 318 000	105	1 326,7			
19	Bystra-Sidzina	6 317 385	1 631 329	8 114 606	1 706 019	9 806 925	2 154 836	11 296 119	2 455 754	115	384,1			
20	Charsznica	8 695 358	3 439 621	8 855 304	2 643 864	10 300 466	3 409 666	15 219 307	7 271 946	148	929,0			
21	Chelmek	13 994 211	7 695 024	16 718 104	7 851 794	18 937 949	11 339 480	19 671 133	11 686 259	104	910,7			
22	Chelmiec	24 327 896	6 667 609	35 258 457	11 845 608	37 270 271	10 699 167	43 681 086	12 231 369	117	514,5			
23	Chrzanów	56 821 521	36 766 675	61 102 178	36 581 518	70 051 067	46 293 242	85 281 437	57 966 249	122	1 154,7			
24	Ciężkowice	12 539 577	3 350 251	16 243 373	5 117 109	16 493 981	3 653 939	20 245 328	5 561 094	123	502,3			
25	Czarny Dunajec	19 691 750	4 939 962	24 886 459	5 740 367	29 517 391	6 382 457	35 644 389	8 456 992	121	403,5			
26	Czchów	11 326 408	2 906 802	13 903 030	4 945 955	17 546 442	6 182 226	17 718 227	6 118 557	101	671,5			
27	Czernichów	14 271 891	5 384 239	15 460 423	5 307 475	16 732 984	5 822 518	22 055 285	9 599 022	132	750,6			
28	Czorsztyn	8 241 483	3 912 765	9 305 353	4 184 131	11 449 950	4 547 031	12 446 315	4 751 949	109	666,8			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
26	Czchów	11 326 408	2 906 802	13 903 030	4 945 955	17 546 442	6 182 226	17 718 227	6 118 557	101	671,5
27	Czernichów	14 271 891	5 384 239	15 460 423	5 307 475	16 732 984	5 822 518	22 055 285	9 599 022	132	750,6
28	Czorstyn	8 241 483	3 912 765	9 305 353	4 184 131	11 449 950	4 547 031	12 446 315	4 751 949	109	666,8
29	Dąbrowa Tarnowska	21 986 766	8 347 342	24 163 346	8 276 445	27 053 529	9 531 867	30 385 803	10 667 880	112	529,0
30	Dębno	13 739 158	3 898 915	17 722 120	4 099 502	20 923 183	6 064 680	23 224 323	7 475 514	111	538,0
31	Dobczyce	15 828 210	8 195 515	17 692 867	9 411 313	25 504 026	15 799 492	32 636 777	21 417 094	128	1 557,5
32	Dobra	9 747 786	2 200 321	11 938 822	2 698 838	14 467 828	4 044 251	15 614 985	3 447 807	108	368,9
33	Drwinia	6 509 903	2 239 879	8 845 289	3 751 943	8 746 446	2 800 951	10 861 459	3 965 114	124	627,8
34	Gdów	16 779 278	6 292 828	21 977 971	8 663 605	23 374 932	8 245 616	28 151 066	10 175 961	120	632,4
35	Gnojnik	7 887 115	1 828 909	9 795 451	2 372 928	10 463 892	2 576 460	12 510 227	3 425 263	120	476,3
36	Gółcza	6 622 101	2 200 215	7 387 755	2 198 735	8 819 762	2 797 734	9 488 918	3 007 708	108	471,5
37	Gorlice g.	16 912 695	4 779 859	19 882 814	5 368 922	23 674 960	6 472 662	29 767 158	9 757 274	126	609,4
38	Gorlice m.	34 936 087	21 809 728	42 187 642	27 156 248	47 178 155	31 314 029	56 725 629	37 622 100	120	1 313,0
39	Gręboszów	3 967 131	1 210 150	4 753 240	1 234 846	5 021 473	1 117 840	5 396 798	1 126 422	107	311,0
40	Gromnik	9 108 839	1 888 882	11 841 637	2 548 676	12 359 698	1 902 758	15 644 020	3 808 413	127	456,4
41	Gródek nad Dunajcem	10 326 498	2 915 388	16 005 844	8 544 749	16 469 130	8 435 515	16 135 723	6 161 905	98	698,7
42	Grybów g.	23 097 572	4 692 108	28 563 371	6 246 588	34 030 257	6 873 813	40 366 148	8 628 870	119	390,8
43	Grybów m.	6 926 718	2 117 753	8 337 682	2 792 827	9 034 489	2 511 811	11 369 949	4 371 224	126	710,4
44	Igołomia-Wawrzeńczyce	7 624 088	2 185 092	9 007 884	2 800 999	9 913 037	3 189 384	10 868 315	3 555 736	110	465,2
45	Iwanowice	9 431 598	3 353 167	10 322 022	3 256 195	11 053 648	3 292 181	13 398 196	4 305 732	121	526,5
46	Łwkowa	5 387 894	1 198 474	7 660 062	1 832 453	8 595 962	2 085 357	11 206 944	3 322 596	130	553,1
47	Jablönka	18 931 558	6 330 386	21 494 689	5 664 022	25 442 769	5 693 046	29 493 687	7 803 306	116	466,4
48	Jerzmanowice-Przeginia	10 006 834	2 820 587	12 660 812	3 413 471	15 128 221	5 129 059	15 685 334	4 534 934	104	437,1
49	Jodłownik	8 492 937	1 489 978	10 882 766	1 967 685	13 218 113	3 484 130	14 588 305	3 088 706	110	384,1
50	Jordanów g.	10 761 576	2 534 572	13 221 536	2 640 202	15 711 774	3 995 805	17 476 561	4 289 215	111	413,1
51	Jordanów m.	6 590 984	3 303 479	8 163 977	4 285 516	7 419 244	4 156 888	8 537 935	5 124 091	115	1 007,1
52	Kalwaria Zebrzydowska	18 369 849	8 226 752	24 856 503	12 158 951	25 213 177	10 534 328	29 613 730	11 860 313	117	620,4
53	Kamienica	7 733 905	1 853 267	10 484 478	2 732 195	12 739 475	3 129 841	14 585 878	3 314 055	114	459,5
54	Kamionka Wielka	8 945 648	1 993 538	11 645 870	3 086 929	13 773 361	3 370 732	18 085 427	6 074 415	131	672,4
55	Kęty	37 914 657	21 781 248	41 536 814	21 739 441	48 011 618	28 723 843	52 312 446	30 740 737	109	918,6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
56	Klucze	17 504 529	10 088 778	20 557 760	10 862 963	22 630 565	12 675 345	28 227 356	16 231 022	125	1 085,0
57	Klaj	12 297 351	5 690 914	15 039 774	6 613 804	14 496 588	6 160 070	17 151 304	7 378 961	118	757,8
58	Kocmyrzów-Luborzyca	11 771 012	4 745 865	13 261 527	4 819 266	17 157 236	6 098 852	17 637 872	6 175 062	103	477,5
59	Koniusza	8 445 567	2 650 029	10 237 337	2 916 379	11 633 017	3 989 905	14 954 005	5 760 200	129	668,0
60	Korzenna	14 085 146	2 467 898	19 156 017	4 460 943	20 018 536	3 454 118	22 764 312	3 239 003	114	243,8
61	Koszyce	5 698 686	1 693 124	10 665 515	2 519 476	8 082 266	2 432 515	8 773 996	2 752 427	109	480,6
62	Kościelisko	7 506 816	3 282 403	9 256 705	4 177 447	11 428 713	4 660 325	13 176 207	5 323 261	115	670,9
63	Kozłów	4 718 925	1 459 228	5 420 983	1 389 038	6 325 088	1 764 624	6 923 098	1 875 060	109	370,3
64	Krościenko n. Dunajcem	10 828 041	2 752 872	8 668 998	2 825 480	9 170 254	2 904 434	10 330 003	3 368 161	113	530,6
65	Krynica	24 919 419	16 093 903	29 024 494	18 374 235	36 366 645	23 286 746	36 137 509	22 559 986	99	1 319,7
66	Krzeszowice	30 711 262	17 492 088	36 617 337	19 792 681	40 907 069	23 498 913	46 649 775	27 580 641	114	878,7
67	Książ Wielki	8 314 050	2 461 936	7 630 341	2 920 016	7 985 565	3 112 234	8 756 555	2 905 522	110	517,2
68	Lanckorona	6 205 640	2 139 868	7 979 848	2 963 726	8 638 940	3 115 244	10 194 579	4 154 575	118	717,8
69	Laskowa	8 304 185	1 587 912	9 602 865	2 110 270	11 571 821	2 368 696	13 340 259	2 295 458	115	312,5
70	Libiąż	25 049 638	15 470 216	29 810 255	18 296 453	32 466 388	20 933 974	35 235 250	22 077 397	109	960,6
71	Limanowa g.	21 576 859	4 729 364	27 634 279	6 675 458	27 894 306	16 525 937	39 637 424	10 232 316	142	452,1
72	Limanowa m	19 263 844	10 152 616	23 130 668	12 585 245	33 378 390	8 704 417	33 520 248	19 827 685	100	1 363,3
73	Lipinki	8 374 639	2 242 473	9 768 556	3 534 579	10 814 947	3 752 664	12 863 465	4 608 305	119	675,3
74	Lipnica Murowana	5 947 778	1 265 457	7 442 123	1 619 037	8 313 801	1 819 732	10 216 727	2 818 041	123	516,5
75	Lipnica Wielka	12 521 528	1 329 171	9 901 778	2 606 342	10 291 551	1 904 394	10 963 526	1 578 760	107	283,4
76	Lisia Góra	13 892 815	2 999 240	17 288 145	3 814 862	20 234 266	5 532 505	23 071 862	6 408 067	114	475,3
77	Liszki	15 813 586	6 508 029	18 870 476	7 641 364	20 249 721	7 421 771	24 627 869	10 539 877	122	689,9
78	Lubień	8 822 455	1 949 919	11 248 025	2 377 376	13 309 115	3 049 215	14 170 183	2 819 284	106	308,2
79	Łabowa	6 293 838	1 632 279	7 773 093	2 005 564	8 851 914	2 183 845	10 216 628	2 435 697	115	476,0
80	Łapanów	7 815 913	2 273 247	10 944 936	3 638 107	12 000 608	3 653 617	13 105 348	3 600 987	109	486,7
81	Łapsze Niżne	9 140 869	2 616 980	11 926 430	4 971 011	13 320 477	5 380 699	15 300 245	6 222 870	115	710,2
82	Łącko	16 313 261	3 156 129	20 509 306	4 616 665	23 358 066	5 088 458	27 225 351	5 854 154	117	399,4
83	Łososina Dolna	11 185 421	3 031 990	13 509 503	4 376 057	16 003 268	5 471 041	17 313 671	4 449 178	108	459,8
84	Łukowica	10 772 477	1 971 061	13 655 144	2 911 074	15 107 870	2 551 239	17 574 853	2 311 659	116	253,0
85	Łużna	8 931 315	2 122 615	10 680 358	2 951 761	12 320 291	2 662 045	13 575 181	2 643 443	110	326,6
86	Maków Podhalański	15 486 072	6 798 416	19 101 264	7 523 562	21 795 111	8 568 286	25 357 465	10 723 272	116	677,7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
87	Mędrzechów	3 646 909	828 525	4 611 189	1 161 999	4 655 463	995 576	5 345 195	1 103 389	115	303,0
88	Michałowice	7 473 307	3 197 543	8 980 678	3 685 039	10 439 798	4 294 993	11 489 356	4 716 581	110	634,2
89	Miechów	21 003 642	10 560 023	23 365 115	11 350 472	25 434 102	12 260 099	33 847 973	19 318 675	133	959,4
90	Mogilany	11 327 390	5 085 467	14 640 948	6 750 285	17 050 709	8 091 616	19 972 660	9 429 115	117	882,1
91	Moszczenica	6 032 286	1 656 748	6 223 195	1 477 791	6 826 757	1 280 215	7 273 418	1 508 455	107	320,3
92	Mszana Dolna g.	8 580 385	4 104 439	9 386 955	4 248 680	26 814 573	6 094 606	30 218 367	6 715 936	113	412,9
93	Mszana Dolna m.	16 517 310	3 554 880	19 573 777	3 553 610	11 665 223	5 652 793	12 409 655	5 395 260	106	728,0
94	Mucharz	4 364 769	1 887 397	5 285 345	1 967 713	5 898 464	2 211 988	8 548 978	3 937 840	145	1 031,1
95	Muszyna	12 903 312	6 572 427	29 441 793	19 862 349	19 827 124	10 277 724	23 092 362	12 607 873	116	1 136,0
96	Myslenice	38 806 595	19 677 072	55 592 328	31 470 846	59 672 141	30 276 781	63 126 188	33 190 377	106	822,1
97	Nawojowa	7 975 938	1 709 987	11 450 922	3 322 487	11 878 007	2 921 936	14 757 879	4 280 564	124	572,4
98	Niedźwiedź	7 781 888	1 688 235	9 969 454	2 999 410	12 241 525	3 019 835	15 197 700	4 980 790	124	742,6
99	Niepołomice	32 507 371	20 043 768	36 535 556	22 116 533	40 643 106	22 704 918	55 032 973	33 260 653	135	1 529,6
100	Nowe Brzesko	5 895 068	2 200 997	6 674 080	2 065 238	7 180 826	1 972 325	9 646 348	3 631 579	134	629,7
101	Nowy Targ g.	21 847 844	5 925 283	26 789 577	5 939 352	48 965 603	30 840 730	35 484 696	7 282 530	72	333,7
102	Nowy Targ m.	36 970 945	24 213 876	45 513 002	29 307 135	31 165 233	6 583 526	55 743 578	34 501 321	179	1 035,6
103	Nowy Wiśnicz	12 703 876	3 738 738	16 343 902	4 556 487	17 463 306	5 087 323	20 089 479	5 106 534	115	399,7
104	Ochoćnica Dolna	8 706 600	1 572 161	10 716 824	2 088 641	12 992 093	2 336 349	17 891 394	5 544 443	138	703,2
105	Olesno	7 803 431	1 287 804	7 748 377	1 706 259	10 522 629	2 287 494	12 032 165	2 613 775	114	341,8
106	Olkusz	59 082 173	38 178 957	60 791 318	35 954 803	67 497 648	42 510 619	73 915 389	45 665 050	110	905,2
107	Osiek	6 357 930	2 793 542	9 325 296	3 314 524	10 456 998	3 912 254	11 661 145	4 433 638	112	569,9
108	Oświęcim g.	17 091 517	9 148 338	22 217 197	13 401 448	23 176 553	13 548 804	24 943 910	14 326 923	108	874,7
109	Oświęcim m.	61 515 442	42 282 519	72 891 758	51 538 579	75 099 638	52 956 433	88 628 547	63 819 101	118	1 545,5
110	Pałecznicza	4 150 517	1 158 658	4 834 572	1 047 271	5 322 878	1 716 047	8 560 325	4 225 229	161	1 141,0
111	Pćim	10 945 569	3 190 472	14 115 536	4 566 204	14 840 311	3 563 548	16 993 437	5 049 246	115	496,0
112	Piwniczna	13 347 366	5 919 278	17 824 105	8 018 712	17 346 356	6 635 940	19 045 819	6 786 504	110	657,9
113	Pleśna	12 964 250	3 287 653	14 622 501	3 678 747	17 268 848	4 047 983	18 277 392	4 187 234	106	366,2
114	Podgórz	11 641 217	2 496 972	15 729 797	3 968 976	17 176 939	3 809 411	20 098 329	4 779 055	117	418,8
115	Polanka Wielka	3 879 194	1 811 551	5 355 299	2 173 089	6 647 846	3 308 070	6 231 501	2 713 331	94	656,7
116	Poronin	9 665 769	2 483 683	12 636 814	3 837 406	14 263 067	3 825 403	16 288 694	4 655 411	114	440,3
117	Proszowice	16 947 885	7 639 235	19 205 769	8 265 684	21 823 276	8 703 858	25 096 169	9 828 359	115	602,2
118	Przeciszów	6 357 015	2 626 128	9 109 361	4 017 420	9 386 441	3 936 869	11 504 175	5 493 582	123	821,9
119	Raba Wyżna	12 804 787	2 892 924	16 341 277	3 703 488	18 230 095	3 864 027	20 794 767	4 964 268	114	372,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
120	Rabka - Zdrój	17 519 173	8 042 521	20 863 648	9 557 995	24 772 962	11 301 803	27 338 737	12 114 958	110	706,0
121	Raciechowice	8 735 547	2 855 811	9 809 677	2 741 780	9 918 325	2 421 867	11 605 383	2 537 928	117	425,5
122	Radawice	2 778 344	1 045 270	3 469 507	1 162 536	4 163 521	1 163 687	4 294 459	1 163 788	103	453,2
123	Radgoszcz	8 328 751	1 711 144	10 155 787	1 927 091	11 516 776	1 916 330	14 844 252	4 388 130	129	604,4
124	Radłów	12 147 534	4 502 315	12 229 494	3 600 740	13 651 554	4 350 759	14 884 909	4 312 725	109	444,2
125	Radziemice	3 276 418	1 150 751	4 082 646	1 383 220	4 828 832	1 523 799	5 645 427	1 787 181	117	517,4
126	Ropa	5 982 719	1 847 984	6 728 465	1 494 465	8 062 694	1 418 208	9 994 825	2 315 755	124	459,2
127	Ryglice	11 185 068	2 213 862	14 106 234	2 753 218	16 210 911	3 363 125	19 796 274	4 501 078	122	395,0
128	Rytro	4 324 755	1 150 975	8 120 441	4 429 785	6 435 136	2 136 846	8 260 663	3 462 653	128	951,8
129	Rzepiennik Strzyżewski	7 536 803	1 267 856	9 209 502	1 644 712	9 730 925	1 807 118	11 225 742	2 262 656	115	330,8
130	Rzezawa	12 074 537	3 184 956	14 409 840	4 462 771	15 526 261	4 170 000	19 337 292	6 794 899	125	655,3
131	Sękowa	5 757 142	1 737 229	7 122 718	2 265 166	8 070 594	2 380 966	9 291 063	2 615 813	115	548,8
132	Siepraw	7 877 826	2 944 493	9 693 249	3 358 650	12 077 053	4 863 910	13 701 480	5 616 790	113	734,5
133	Skala	11 403 149	5 186 499	13 617 025	6 776 145	13 218 621	5 956 909	14 673 853	5 976 789	111	629,3
134	Skawina	43 087 330	24 889 078	57 961 584	35 723 824	63 997 296	40 072 715	71 042 987	43 927 669	111	1 065,7
135	Skrzyszów	13 457 469	4 498 930	16 925 368	5 627 881	20 520 392	7 487 491	22 066 182	8 138 132	108	633,1
136	Słaboszów	3 471 944	1 028 676	4 273 421	1 189 470	4 905 213	1 528 169	5 699 675	2 000 398	116	516,8
137	Słomniki	14 778 915	6 033 246	18 006 251	6 455 380	20 082 886	7 410 599	22 113 687	7 292 385	110	537,0
138	Słopnice	6 030 746	838 460	8 043 890	1 554 332	9 367 185	1 469 517	10 734 015	1 359 724	115	234,0
139	Spytkowice (pow. nowotarski)	4 679 334	1 417 149	5 779 056	2 108 303	6 857 838	2 640 126	7 321 350	2 584 919	107	651,3
140	Spytkowice (pow. wadowicki)	9 096 155	3 174 780	11 713 264	3 850 041	13 592 173	4 694 779	16 302 202	6 438 362	120	691,4
141	Stary Sącz	22 779 069	7 981 402	27 226 092	8 255 145	32 490 142	9 768 953	36 252 008	11 308 915	112	516,4
142	Stryszawa	12 009 428	3 804 664	15 116 084	4 806 715	16 719 723	5 571 719	23 708 351	10 220 554	142	876,6
143	Stryszów	6 456 173	1 992 912	9 331 661	3 578 108	9 780 103	3 032 280	23 849 480	16 261 440	244	2 431,1
144	Sucha Beskidzka	10 538 273	6 428 496	14 052 515	8 627 915	14 689 035	9 485 458	18 404 369	12 046 351	125	1 242,3
145	Sułkowice	14 382 887	4 883 995	18 735 106	6 962 095	19 325 110	6 288 630	24 942 736	11 026 192	129	813,1
146	Sułoszowa	6 605 946	1 982 101	7 612 837	1 805 324	9 607 330	3 604 524	11 417 125	4 533 972	119	767,9
147	Szaflary	9 592 163	2 525 217	12 203 701	3 326 977	15 015 525	4 073 256	17 085 341	4 255 190	114	423,8
148	Szczawnica	9 427 597	5 538 689	8 905 728	5 004 522	10 983 897	5 482 885	13 796 292	7 024 359	126	962,4
149	Szczucin	14 243 715	4 266 973	18 380 685	4 698 983	22 991 695	7 448 312	30 622 946	14 432 807	133	1 076,8
150	Szczurowa	10 872 065	3 288 597	12 742 214	4 023 672	14 213 546	4 607 310	17 607 862	6 764 574	124	687,8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
151	Szerzyny			10 277 961	1 676 614	11 851 057	2 748 618	12 416 487	1 852 432	105	224,2
152	Świątniki Górne	9 720 055	3 936 139	11 589 084	5 177 170	12 525 676	5 604 485	14 250 978	6 098 468	114	713,7
153	Tarnów	20 170 985	9 759 961	25 396 541	12 087 511	33 025 444	16 084 437	37 461 535	17 484 276	113	779,4
154	Tokarnia	8 367 431	1 880 128	10 300 985	2 153 215	11 345 211	2 257 172	13 042 729	2 582 062	115	322,9
155	Tomice	7 112 537	2 507 072	8 853 265	3 085 890	9 690 718	3 222 324	10 568 857	3 320 272	109	465,6
156	Trzciana	5 750 999	1 405 324	7 925 883	2 021 055	8 181 896	2 340 896	11 707 285	4 699 013	143	934,6
157	Trzebinia	42 242 954	29 000 392	51 668 775	35 878 971	58 726 396	43 321 988	63 569 733	45 370 435	108	1 329,3
158	Trzyciąż	7 334 116	2 060 765	8 170 838	2 143 972	9 171 002	2 330 033	10 890 400	3 084 899	119	431,0
159	Tuchów	18 252 105	5 883 960	21 566 410	6 031 140	24 536 421	7 297 531	27 764 436	8 182 788	113	464,8
160	Tymbark	7 466 533	2 653 726	9 441 451	4 251 173	10 025 636	3 535 949	11 698 629	3 985 831	117	653,6
161	Uście Gorlickie	8 704 552	2 588 966	11 454 262	4 185 208	13 327 829	3 679 427	15 566 307	4 577 853	117	731,9
162	Wadowice	45 464 895	28 637 671	47 451 313	27 475 222	58 014 204	36 253 751	60 661 720	35 924 117	105	962,2
163	Wieliczka	50 320 434	29 353 148	55 677 404	30 222 242	61 331 622	31 066 290	73 145 451	37 436 689	119	798,3
164	Wielka Wieś	8 731 629	5 151 917	10 018 398	5 406 844	11 860 647	6 816 666	15 817 088	10 433 954	133	1 146,0
165	Wieprz	11 580 005	4 136 340	13 977 385	4 825 659	16 175 989	6 059 707	19 182 428	6 998 149	119	610,8
166	Wierchosławice	12 292 963	4 964 198	13 868 706	6 394 721	21 963 937	13 389 769	24 340 715	15 153 636	111	1 435,1
167	Wietrzychowice	4 593 795	1 326 842	5 174 801	1 167 610	5 828 277	1 542 869	6 433 920	1 501 596	110	355,0
168	Wiśniowa	7 197 832	2 136 588	9 341 821	2 680 630	10 638 868	3 269 896	13 373 421	4 893 992	126	726,9
169	Wojnicz	12 915 894	3 870 631	16 480 175	4 726 023	19 047 013	6 043 900	20 273 859	6 149 999	106	475,4
170	Wolbrom	24 848 656	12 437 764	28 149 454	13 496 411	31 357 757	15 280 710	33 169 479	16 322 532	106	696,0
171	Zabierzów	24 268 807	14 684 435	30 373 743	18 764 712	31 374 115	18 793 312	33 433 124	19 584 690	107	890,2
172	Zakliczyn	12 998 472	3 178 310	16 574 482	4 478 909	17 220 683	4 223 721	19 939 690	5 431 360	116	445,9
173	Zakopane	41 232 854	30 349 385	53 341 710	40 246 575	56 759 150	43 617 127	62 311 271	46 939 802	110	1 688,3
174	Zator	10 000 385	4 579 508	12 710 871	5 566 995	13 479 382	5 890 402	14 763 290	5 940 081	110	659,5
175	Zawoja	10 014 837	3 302 705	11 327 349	3 406 340	13 805 738	4 362 296	15 740 982	5 292 312	114	602,5
176	Zembrzyce	5 899 438	2 036 882	8 753 320	4 073 948	8 454 331	3 083 208	17 826 596	11 773 789	211	2 128,3
177	Zielonki	16 492 332	10 819 133	16 600 480	9 267 760	22 322 639	11 729 058	25 174 229	15 190 557	113	997,3
178	Żabno	18 756 015	6 467 020	24 786 442	9 964 671	26 124 016	9 909 479	28 735 520	10 916 763	110	579,4
179	Żegocina	6 698 403	1 530 948	8 288 840	1 968 313	9 697 780	2 320 292	11 706 348	3 545 207	121	726,3
Średnia dla wszystkich gmin w województwie										117	689,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 101. Dochody gmin (w zł) - dynamika dochodów ogółem w 2005 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2004 rok		2005 rok		Dynamika dochodów ogółem w % (5:3)
		Dochody ogółem	Dochody własne	Dochody ogółem	Dochody własne	
1	2	3	4	5	6	7
I	Gminy o najwyższej dynamice dochodów ogółem w 2005 r.					
1	Stryków	9 780 103	3 032 280	23849480	16261440	244
2	Zembrzyce	8 454 331	3 083 208	17826596	11773789	211
3	Nowy Targ m.	31 165 233	6 583 526	55743578	34501321	179
4	Pałecznica	5 322 878	1 716 047	8560325	4225229	161
5	Charsznica	10 300 466	3 409 666	15219307	7271946	148
6	Mucharz	5 898 464	2 211 988	8548978	3937840	145
7	Trzciana	8 181 896	2 340 896	11707285	4699013	143
8	Stryżawa	16 719 723	5 571 719	23708351	10220554	142
9	Limanowa g.	27 894 306	16 525 937	39637424	10232316	142
10	Ochotnica Dolna	12 992 093	2 336 349	17891394	5544443	138
II	Gminy o najniższej dynamice dochodów ogółem w 2005 r.					
1	Nowy Targ g.	48 965 603	30 840 730	35484696	7282530	72
2	Polanka Wielka	6 647 846	3 308 070	6231501	2713331	94
3	Gródek nad Dunajcem	16 469 130	8 435 515	16 135 723	6 161 905	98
4	Krynica	36 366 645	23 286 746	36137509	22559986	99
5	Limanowa m.	33 378 390	8 704 417	33520248	19827685	100
6	Czchów	17 546 442	6 182 226	17718227	6118557	101
7	Babice	12 350 494	5 628 485	12626716	5002866	102
8	Bobowa	15 976 788	4 162 822	16235599	2665446	102
9	Kocmyrzów-Luborzyca	17 157 236	6 098 852	17637872	6175062	103
10	Raławice	4 163 521	1 163 687	4294459	1163788	103
III	Średnia dla wszystkich gmin województwa w 2005 r.					
						117

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 102. Gminy o najwyższych i najniższych dochodach bez dotacji na 1 mieszkańca w 2005 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Dochody ogółem w zł	Dotacje w zł	Dochody (3 - 4) w zł	liczba lud- ności	kwota w zł/1 miesz- kańca (5:6)
1	2	3	4	5	6	7
I	Gminy o najwyższych dochodach na 1 mieszkańca					
1	Stryków	23 849 480	1 839 462	22 010 018	6689	3 290,5
2	Zembrzyce	17 826 596	1 454 976	16 371 620	5532	2 959,4
3	Niepołomice	55 032 973	6 138 658	48 894 315	21745	2 248,5
4	Wierzchosławice	24 340 715	2 294 548	22 046 167	10559	2 087,9
5	Dobczyce	32 636 777	3 927 896	28 708 881	13751	2 087,8
6	Zakopane	62 311 271	6 133 985	56 177 286	27803	2 020,5
7	Trzciana	11 707 285	1 667 987	10 039 298	5028	1 996,7
8	Limanowa m.	33 520 248	4 649 675	28 870 573	14544	1 985,1
9	Mucharz	8 548 978	969 617	7 579 361	3819	1 984,6
10	Pałecznica	8 560 325	1 225 940	7 334 385	3703	1 980,7
II	Gminy o najniższych dochodach na 1 mieszkańca					
1	Kocmyrzów-Luborzycza	17 637 872	2 597 507	15 040 365	12933	1 162,9
2	Biecz	25 179 012	4 992 998	20 186 014	16952	1 190,8
3	Kozłów	6 923 098	835 666	6 087 432	5063	1 202,3
4	Mędrzechów	5 345 195	943 759	4 401 436	3642	1 208,5
5	Wolbrom	33 169 479	4 335 417	28 834 062	23453	1 229,4
6	Igołomia-Wawrzeńczyce	10 868 315	1 464 721	9 403 594	7643	1 230,4
7	Dąbrowa Tarnowska	30 385 803	5 504 947	24 880 856	20168	1 233,7
8	Szerzyny	12 416 487	2 214 865	10 201 622	8262	1 234,8
9	Moszczenica	7 273 418	1 449 157	5 824 261	4709	1 236,8
10	Gręboszów	5 396 798	911 729	4 485 069	3622	1 238,3
	średnia na 1 mieszkańca dla wszystkich gmin w województwie					1505,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 103. Dochody gmin (w zł) - dynamika dochodów własnych w 2005 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2004 rok		2005 rok		Dynamika dochodów własnych w % (6:4)
		Dochody ogółem	Dochody własne	Dochody ogółem	Dochody własne	
1	2	3	4	5	6	7
I	Gminy o najwyższej dynamice dochodów własnych w 2004 r.					
1	Stryszów	9 780 103	3 032 280	23 894 480	16 261 440	536
2	Nowy Targ m.	31 165 233	6 583 526	55 743 578	34 501 321	524
3	Zembrzyce	8 454 331	3 083 208	17 826 596	11 773 789	382
4	Pałecznicza	5 322 878	1 716 047	8 560 325	4 225 229	246
5	Ochothnica Dolna	12 992 093	2 336 349	17 891 394	5 544 443	237
6	Radgoszcz	11 516 776	1 916 330	14 844 252	4 388 130	229
7	Limanowa m.	33 378 390	8 704 417	33 520 248	19 827 685	228
8	Charsznica	10 300 466	3 409 666	15 219 307	7 271 946	213
9	Trzciana	8 181 896	2 340 869	11 707 285	4 699 013	201
10	Gromnik	12 359 698	1 902 758	15 644 020	3 808 413	200
II	Gminy o najniższej dynamice dochodów własnych w 2005 r.					
1	Nowy Targ g.	48 965 603	30 840 730	35 484 696	7 282 530	24
2	Limanowa g.	27 894 306	16 525 937	39 637 424	10 232 316	62
3	Bobowa	15 976 788	4 162 822	16 235 599	2 665 446	64
4	Szerzyny	11 851 057	2 748 618	12 416 487	1 852 432	67
5	Gródek nad Dunajcem	16 469 130	8 435 515	16 135 723	6 161 905	73
6	Borzęcin	12 569 322	4 385 758	13 081 078	3 516 650	80
7	Łososina Dolna	16 003 268	5 471 041	17 313 671	4 449 178	81
8	Polanka Wielka	6 647 846	3 308 070	6 231 501	2 713 331	82
9	Lipnica Wielka	10 291 551	1 904 394	10 963 526	1 578 760	83
10	Dobra	14 467 828	4 044 251	15 614 985	3 447 807	85
III	Średnia dla wszystkich gmin województwa w 2005 r.					
						128

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 104. Wydatki inwestycyjne gmin w 2000 r. i wydatki majątkowe w latach 2002, 2004, 2005 (w zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2000		2002		2004		2005	
		wydatki inwestycyjne	% udział inwestycyjnych w wydatkach ogółem	wydatki majątkowe	% udział majątkowych w wydatkach ogółem	wydatki majątkowe	% udział majątkowych w wydatkach ogółem	wydatki majątkowe	% udział majątkowych w wydatkach ogółem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Bochnia	8 656 816	23,86	7 276 122	17,90	6 450 057	14,55	7 738 425	15,67
2	Bukowno	1 467 300	8,44	1 248 368	7,07	4 211 603	19,89	836 531	4,34
3	Gorlice	4 432 919	12,16	9 457 024	21,23	4 611 024	10,47	11 236 351	21,10
4	Grybów	1 032 180	13,62	1 229 722	13,78	1 442 126	14,61	2 387 745	20,23
5	Jordanów	885 144	12,5	437 159	5,05	317 072	4,32	746 204	9,47
6	Limanowa	1 767 345	9,11	3 465 192	14,34	4 844 398	16,64	4 935 637	14,94
7	Mszana Dolna	1 328 689	16,06	2 092 130	19,52	668 579	6,26	838 271	6,77
8	Nowy Targ	13 581 862	33,06	10 992 288	26,15	13 383 325	26,93	13 389 798	24,88
9	Oświęcim	10 459 682	15,45	12 321 611	16,49	10 636 416	13,85	12 903 766	13,92
10	Ślawków	2 037 560	14,78	0	0	0	0	0	0
11	Sucha Beskidzka	1 436 058	13,3	5 057 776	32,69	4 257 593	28,76	5 652 279	29,34
12	Szczawnica	1 954 541	23,12	1 745 342	18,53	1 224 611	11,92	2 645 485	19,93
13	Zakopane	12 271 455	26,14	13 698 033	26,10	6 595 423	12,93	9 790 133	16,28
	Razem miasta	61 311 551	19,09	69 020 767	18,24	58 642 227	15,89	73 100 625	16,41
14	Alwernia	1 277 016	10,7	1 876 714	11,82	274 784	1,73	785 831	4,40
15	Andrychów	4 797 912	10,85	8 050 607	16,15	6 985 634	12,06	20 772 860	26,45
16	Biecz	1 766 544	10,14	5 708 746	23,58	2 245 050	9,94	2 044 398	8,08
17	Brzesko	8 682 683	21,08	13 091 383	25,15	12 925 084	22,33	28 373 588	36,42
18	Brzeszcze	7 158 359	22,6	3 667 293	11,60	6 816 361	17,63	8 730 082	19,85
19	Chelmek	1 357 526	10,22	1 758 514	10,79	2 981 783	15,80	6 191 037	26,93
20	Chrzanów	8 747 771	14,52	5 955 874	9,80	10 862 156	13,55	9 116 956	10,73
21	Ciężkowice	2 053 602	15,71	2 448 258	14,24	4 494 737	23,80	2 581 066	13,19
22	Czchów			0	0	7 320 141	35,50	3 371 633	18,32
23	Dąbrowa Tarnowska	6 627 682	28,82	4 981 148	20,62	4 809 537	18,30	8 978 195	26,93
24	Dobczyce	779 643	5,41	4 253 908	22,33	4 293 520	17,64	12 707 758	35,72

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
25	Kalwaria Zębrzydowska	2 074 325	11,31	3 028 030	12,20	1 010 013	4,09	1 872 348	6,54
26	Kęty	10 879 806	26,09	4 583 815	11,53	12 283 152	24,46	15 240 696	27,03
27	Krynica	4 310 820	17,59	6 528 138	22,19	6 562 660	20,26	7 966 357	22,22
28	Krzeszowice	4 544 469	14,61	5 324 151	14,06	5 084 059	12,57	7 109 698	15,14
29	Libiąż	2 828 326	11,04	4 149 793	13,23	3 980 410	11,50	5 336 587	13,67
30	Maków Podhalański	1 916 426	12,28	1 424 132	7,57	2 972 150	13,61	4 318 384	17,05
31	Miechów	4 821 581	21,8	7 409 456	28,64	2 483 580	9,56	13 211 393	34,85
32	Muszyna	5 493 973	33,74	12 738 971	44,68	4 641 651	23,70	5 536 872	24,14
33	Myślenice	6 757 727	15,29	8 117 704	15,36	9 098 989	15,45	13 783 638	19,93
34	Niepołomice	7 967 889	23,11	10 240 742	25,41	8 179 926	18,44	18 585 560	28,89
35	Nowy Wiśnicz	2 623 183	19,87	3 312 101	19,81	2 959 014	15,31	2 539 079	12,07
36	Olkusz	7 288 844	12,42	7 010 978	10,90	7 105 120	10,60	7 544 071	10,21
37	Piwniczna Zdrój	842 417	6,8	7 357 597	35,83	2 578 404	14,56	897 665	5,03
38	Proszowice	3 311 767	18,43	2 566 726	13,30	2 570 096	11,26	749 554	3,20
39	Rabka - Zdrój	686 208	4,1	1 858 681	9,26	5 314 271	20,51	6 094 836	22,59
40	Ryglice			0	0	4 157 264	23,78	4 080 261	20,49
41	Skąta	1 786 381	16,7	4 697 341	31,03	1 990 260	14,77	1 892 416	12,82
42	Skawina	7 154 967	16,19	8 280 487	15,19	12 994 893	18,66	15 514 166	20,00
43	Ślōmniki	3 567 900	21,59	2 673 542	15,69	4 460 382	20,94	3 612 765	15,72
44	Stary Sącz	3 982 781	16,88	3 493 728	13,64	8 393 349	24,61	5 237 351	15,11
45	Sułkowie	2 540 859	17,95	5 850 383	29,04	6 152 284	28,66	5 470 097	24,44
46	Świątniki Górne	2 135 506	21,48	2 860 285	23,71	1 075 967	8,76	2 157 175	15,08
47	Trzebinia	3 488 370	8,5	4 906 670	9,79	7 074 889	11,29	8 239 545	12,26
48	Tuchów	2 682 767	14,48	5 527 134	23,24	4 874 327	19,65	3 759 712	14,15
49	Wadowice	12 416 371	27,58	9 865 731	19,96	10 176 619	18,66	14 500 568	22,78
50	Wieliczka	11 207 095	20,94	9 930 656	17,33	10 458 257	15,98	11 312 095	15,54
51	Wolbrom	4 242 356	15,75	3 223 845	11,21	1 889 126	6,19	747 899	2,34
52	Zator	1 258 019	12,41	2 651 315	19,31	1 783 184	13,43	1 926 658	13,69
53	Żabno	5 418 158	25,61	5 479 096	23,17	4 817 661	18,66	5 256 422	18,45
	Razem miasta-gminy	171 478 029	17,17	206 883 673	18,01	221 130 744	16,32	298 147 272	19,86

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
54	Babice	2 159 135	23,71	1 778 460	16,19	304 806	2,82	923 809	7,49
55	Biały Dunajec	1 181 790	16,59	780 388	9,68	855 066	9,31	1 933 224	17,62
56	Biskupice	590 762	7,35	1 593 933	14,61	2 110 848	16,28	1 119 333	8,45
57	Bobowa	1 230 339	11,94	433 256	3,45	3 753 430	22,03	948 696	6,23
58	Bochnia	3 159 114	19,08	2 721 723	13,79	6 911 070	25,18	4 538 071	15,80
59	Bolesław (pow. dąbrowski)	157 052	5,2	194 425	5,38	660 965	15,49	285 686	6,86
60	Bolesław (pow. olkuski)	681 365	6,6	4 809 516	29,87	3 614 291	22,71	1 740 758	11,71
61	Borzęcin	1 336 002	14,9	1 878 720	17,54	2 791 533	21,48	1 817 756	13,31
62	Brzeźnica	1 921 936	16,78	1 156 451	9,11	2 311 597	15,36	1 113 529	6,94
63	Budzów	453 824	5,59	2 170 955	19,23	1 842 580	16,32	2 928 584	20,82
64	Bukowina Tatrzańska	1 348 077	11,02	3 697 865	21,71	3 462 457	19,12	2 929 460	15,25
65	Bystra-Sidzina	871 985	13,86	910 867	11,33	1 149 676	11,80	1 962 384	17,44
66	Charsznica	2 498 545	27,05	911 873	10,65	2 701 112	24,39	5 116 758	34,29
67	Chełmiec	2 779 243	12,19	7 269 004	21,87	7 538 372	19,79	10 216 985	22,28
68	Czarny Dunajec	2 643 273	13,83	6 714 769	24,35	4 363 088	15,25	7 691 940	21,85
69	Czchów	3 559 085	30	4 061 412	29,02	0	0	0	0
70	Czernichów	4 854 473	30,2	1 507 246	10,58	5 694 008	27,36	3 651 679	18,08
71	Czorsztyn	2 093 529	22,99	3 852 663	31,96	1 326 243	11,46	1 060 229	8,32
72	Dębno	1 680 231	12,69	1 247 128	7,28	4 806 877	21,89	1 617 462	7,59
73	Dobra	875 042	8,9	3 292 069	24,75	4 324 123	26,64	988 928	6,94
74	Drwinia	1 158 629	16,24	1 837 459	21,15	3 129 711	28,32	1 814 221	16,82
75	Gdów	2 711 265	16,14	3 843 557	17,81	3 642 454	14,81	7 284 999	23,54
76	Gnojnik	1 511 278	18,66	1 276 167	13,59	3 659 884	30,82	2 686 723	20,80
77	Golcza	406 679	6,11	289 584	3,79	1 463 266	16,17	1 487 541	15,45
78	Gorlice	2 097 005	12,21	3 060 994	15,11	5 108 964	20,22	5 405 457	18,72
79	Gręboszów	549 039	13,88	868 763	18,68	310 233	6,45	51 769	0,95
80	Gromnik	1 048 938	11,38	5 010 545	33,87	3 154 554	22,60	1 188 298	8,92
81	Gródek nad Dunajcem	1 597 924	14,76	7 047 585	37,52	4 817 823	29,31	3 314 851	19,99
82	Grybów	3 718 998	15,33	2 311 233	8,41	3 361 591	9,98	4 291 674	11,04
83	Igołomia- Wawrzęczyce	64 440	0,88	178 587	1,98	297 098	3,10	568 597	5,22

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
84	Iwanowice	972 794	10,96	3 476 146	28,43	882 463	8,27	2 529 098	18,94
85	Iwkowa	121 010	2,23	1 344 207	16,46	2 782 916	25,71	343 158	3,27
86	Jabłonka	5 306 051	28,28	7 474 826	30,74	3 602 791	14,50	4 676 241	16,36
87	Jerzmanowice-Przeclinia	1 366 910	13,28	1 878 024	14,43	2 193 787	14,94	1 594 410	10,52
88	Jodłownik	555 255	6,6	1 212 163	10,74	4 393 821	28,04	3 210 362	19,91
89	Jordanów	1 591 839	15,19	1 613 113	12,80	2 705 702	17,58	2 788 467	16,60
90	Kamienica	791 325	10,16	5 581 068	41,99	2 714 632	21,78	2 929 673	20,32
91	Kamionka Wielka	862 571	9,83	2 631 110	21,01	3 667 181	24,26	4 011 298	22,97
92	Klucze	103 638	0,61	265 311	1,31	1 003 874	4,42	1 890 281	6,90
93	Klaj	608 942	5,36	3 083 518	18,89	3 675 708	21,00	2 263 661	13,53
94	Kocmyrzów-Luborzyca	919 066	7,76	1 789 808	13,50	3 047 343	17,93	1 886 985	10,77
95	Koniusza	1 073 670	12,15	1 072 164	10,42	2 455 469	20,20	3 653 486	26,27
96	Korzenna	1 449 674	10,23	3 434 750	17,60	2 275 033	10,69	1 301 800	5,52
97	Koszyce	1 101 344	19,08	5 154 430	47,61	962 529	13,27	838 420	11,24
98	Kościelisko	998 670	12,98	1 098 616	11,93	2 360 322	21,02	3 302 662	24,41
99	Kozłów	455 657	9,65	129 542	2,47	1 875 943	24,88	289 129	4,41
100	Krościenko nad Dunajcem	5 559 565	49,95	1 759 126	21,62	1 871 092	20,00	1 811 275	17,29
101	Książ Wielki	4 043 249	40,62	2 007 183	23,75	1 288 569	16,65	888 932	11,03
102	Lanckorona	657 853	10,42	1 280 051	15,87	1 991 664	22,12	3 696 465	32,12
103	Laskowa	968 893	11,33	648 774	6,68	934 052	7,63	1 676 161	12,15
104	Limanowa	2 776 781	12,02	3 911 815	14,44	8 308 624	24,54	12 093 490	28,76
105	Lipinki	2 210 840	26,35	3 160 879	31,29	1 871 999	18,24	3 523 737	27,25
106	Lipnica Murowana	1 030 301	15,81	779 078	10,65	2 740 923	27,31	1 516 171	15,67
107	Lipnica Wielka	5 913 609	48,4	2 423 209	25,60	3 279 877	28,02	1 932 648	16,67
108	Lisia Góra	3 068 177	21,62	3 693 474	20,92	5 798 712	26,38	3 977 835	17,39
109	Liszki	2 224 204	14,82	5 144 228	26,31	3 625 980	17,83	3 982 805	17,67
110	Lubień	1 095 027	12,29	2 333 610	20,33	3 749 056	24,92	881 096	6,66
111	Łabowa	855 630	13,91	1 318 934	16,89	982 789	10,31	1 471 720	13,30
112	Łapanów	613 858	7,89	3 628 536	29,32	1 984 969	15,34	1 473 984	10,67
113	Łapsze Niżne	656 849	7,5	1 790 051	15,80	2 166 863	16,68	3 262 976	20,53
114	Łącko	3 057 816	17,78	3 701 511	17,96	5 644 808	21,70	2 974 577	11,24

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
115	Łososina Dolna	2 115 114	18,68	1 827 493	13,18	3 236 805	20,36	2 160 405	12,76
116	Łukowica	1 898 871	17,33	2 311 251	16,77	2 467 981	16,56	670 320	3,82
117	Łużna	1 034 139	11,58	1 446 227	14,00	3 419 735	24,39	1 078 949	7,93
118	Mędrzechów	133 190	3,73	180 297	4,00	206 069	4,52	90 450	1,75
119	Michałowice	929 085	13	2 002 054	22,92	2 236 989	20,31	3 531 148	26,45
120	Mogilany	2 565 103	20,23	2 165 539	14,85	1 779 031	10,49	1 732 660	9,24
121	Moszczenica	2 383 987	35,73	886 884	14,43	823 680	12,34	508 772	7,20
122	Mszana Dolna	4 146 950	23,42	3 384 075	16,88	11 473 051	35,91	11 162 726	32,40
123	Mucharz	207 354	4,53	390 238	6,95	250 603	4,26	1 728 223	21,30
124	Nawojowa	1 246 291	15,28	2 791 686	25,34	2 211 824	18,30	2 104 423	15,69
125	Niedźwiedź	1 923 174	23,2	1 875 065	18,93	5 633 670	36,85	2 979 596	21,30
126	Nowe Brzesko	2 275 302	30,64	717 791	11,11	1 654 370	20,99	1 065 813	12,58
127	Nowy Targ	3 929 108	17,77	4 365 457	17,48	6 212 697	19,83	8 560 783	22,96
128	Ochoćnica Dolna	1 597 530	18,29	2 524 960	22,47	3 506 645	25,79	4 963 012	29,55
129	Olesno	732 033	9,56	388 557	5,08	1 460 921	15,05	1 726 432	15,07
130	Osiek	1 613 197	25,26	4 630 565	37,99	1 230 786	12,03	659 166	5,96
131	Oświęcim	2 187 496	11,54	4 851 584	19,59	1 269 218	5,62	1 927 950	8,04
132	Pałecznicza	212 513	5,11	536 798	10,86	2 307 277	34,77	2 854 239	36,99
133	Pćim	1 142 009	11,18	2 195 498	17,35	3 808 787	22,34	4 573 063	23,63
134	Pleśna	4 442 274	33,09	4 387 657	27,41	4 135 424	22,36	2 688 931	14,40
135	Podegrodzie	3 916 334	27,67	1 631 820	10,77	639 623	3,98	1 201 052	6,54
136	Polanka Wielka	221 884	5,54	507 901	9,38	1 337 826	20,64	597 565	9,56
137	Poronin	2 877 681	24,21	2 104 855	15,63	951 555	7,08	2 755 815	16,28
138	Przeciszów	880 254	13,38	2 274 371	25,73	3 961 049	35,59	3 796 552	32,11
139	Raba Wyżna	2 002 106	15,75	4 303 287	24,74	2 835 345	15,46	2 494 131	12,26
140	Raciechowice	3 056 361	28,5	570 929	6,25	889 764	8,92	495 365	4,22
141	Radawice	542 746	20,67	1 335 188	34,43	761 469	19,02	514 072	12,50
142	Radgoszcz	2 159 187	25,31	2 567 226	25,17	4 790 264	33,82	1 844 474	14,43
143	Radłów	2 893 621	22,93	1 836 720	14,59	1 521 068	11,31	1 832 468	11,85
144	Radziemice	34 277	1,03	377 352	9,22	903 653	17,33	683 913	12,48
145	Ropa	189 895	3,61	1 207 641	17,37	1 801 979	21,31	2 417 161	24,39

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
146	Ryglice	1 599 874	15,11	2 730 930	18,87	0	0	0	
147	Rytro	1 385 117	27,73	6 154 575	59,89	1 474 609	23,19	3 108 746	36,23
148	Rzepiennik Strzyżewski	1 453 264	18,88	855 623	9,66	1 102 411	11,28	1 264 540	11,57
149	Rzezawa	2 486 446	21,12	3 306 348	22,60	4 640 630	27,20	5 205 648	27,69
150	Sękowa	1 167 674	18,55	572 113	8,04	102 454	1,35	693 329	7,86
151	Siepraw	2 677 801	28,66	3 591 459	31,27	3 717 872	28,12	1 353 582	11,25
152	Skrzyszów	2 120 461	17,22	2 675 082	16,80	7 764 300	33,76	4 092 732	19,13
153	Ślaboszów	77 990	2,26	121 676	3,27	516 792	10,80	1 561 064	25,77
154	Ślopnice	1 070 435	17,78	2 338 264	29,62	1 859 885	20,46	1 803 286	16,61
155	Spytkowice (pow. nowotarski)	632 316	14,59	3 596 618	45,56	1 233 620	18,85	935 073	13,51
156	Spytkowice (pow. wadowicki)	1 189 274	12,97	1 909 212	16,38	4 486 779	27,95	1 495 605	9,98
157	Stryszawa	1 378 677	11,44	2 456 960	15,98	6 420 616	31,53	5 558 162	25,45
158	Stryszów	845 959	13,11	2 811 128	29,69	2 036 012	18,91	14 311 366	60,01
159	Sułoszowa	1 680 629	25,23	1 513 458	19,93	5 943 965	48,94	2 698 121	27,67
160	Szaflary	1 322 667	12,9	1 665 380	14,11	2 967 088	19,32	2 814 103	16,49
161	Szczucin	2 556 260	16,82	1 187 405	5,85	5 715 344	24,89	10 646 931	36,21
162	Szczurowa	2 136 846	19,72	2 599 782	21,40	4 938 760	31,18	5 450 843	30,72
163	Szerzyny			0	0	3 102 055	24,36	749 252	6,17
164	Tarnów	3 150 420	14,72	4 351 086	17,25	6 481 744	20,45	7 245 497	19,78
165	Tokarnia	961 616	12,01	1 852 866	17,65	1 994 164	15,98	1 572 914	11,73
166	Tomice	914 406	12,58	2 816 226	27,47	312 968	3,42	18 210	0,19
167	Trzciana	673 071	11,87	2 280 941	27,90	954 223	12,08	3 910 041	32,81
168	Trzyciąż	3 349 684	34,46	622 521	8,45	1 367 759	15,76	2 054 159	19,17
169	Tymbark	1 684 351	22,59	2 100 530	22,62	1 487 728	14,62	2 348 796	19,06
170	Uście Gorlickie	777 377	8,39	2 983 065	23,90	2 321 534	17,80	3 459 003	22,69
171	Wielka Wieś	1 214 011	14,25	1 323 191	13,42	1 639 435	13,85	6 139 115	35,57
172	Wieprz	837 346	7,1	1 862 628	13,48	4 008 610	23,96	3 537 464	19,28
173	Wierzchosławice	5 926 531	40,63	5 171 885	35,61	8 952 791	42,88	14 336 698	51,45
174	Wietrzychowice	395 385	8,46	187 117	3,76	967 028	15,62	751 546	11,18
175	Wiśniowa	371 233	5,28	1 308 184	13,68	2 502 339	20,72	2 134 948	16,25
176	Wojnicz	2 325 753	16,18	1 661 181	9,76	1 201 630	6,47	1 187 847	5,86

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
177	Zabierzów	5 569 477	23,18	10 022 988	32,83	8 759 711	26,76	10 231 884	27,48
178	Zakliczyn	2 052 877	15,21	2 025 340	12,82	2 896 187	16,14	3 131 864	15,43
179	Zawoja	3 329 510	27,54	463 901	4,49	2 548 142	18,57	4 536 590	25,36
180	Zembrzyce	460 106	8	1 971 064	22,04	1 109 820	13,64	9 619 543	55,86
181	Zielonki	5 447 804	32,28	3 478 546	20,96	6 477 096	28,88	3 761 000	16,91
182	Żegocina	917 096	13,88	1 167 881	13,87	2 368 442	22,49	2 826 201	23,55
	Razem gminy	225 578 875	17,27	305 840 572	18,31	372 400 912	20,14	385 297 736	17,30
	Ogółem	458 368 455	17,45	581 745 012	18,19	652 173 883	18,33	756 545 633	8 245,13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 105. Gminy: Wynik wykonania budżetu w 2004 r. (w zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Dochody ogółem	Wydatki ogółem	Wynik wykonania budżetu
1	2	3	4	5
I	Gminy o najwyższej nadwyżce budżetowej w 2004 r.			
1	Zakopane	56 759 150	51 018 346	5 740 804
2	Krynica	36 366 645	32 389 944	3 976 701
3	Wadowice	58 014 204	54 549 046	3 465 158
4	Gorlice m.	47 178 155	44 054 675	3 123 480
5	Babice	12 350 494	10 790 549	1 559 945
6	Bochnia m.	45 871 338	44 327 271	1 544 067
7	Tarnów	33 025 444	31 702 451	1 322 993
8	Dobczyce	25 504 026	24 333 837	1 170 189
9	Podegrodzie	17 176 939	16 053 266	1 123 673
10	Wierzchosławice	21 963 937	20 877 972	1 085 965
II	Gminy o najwyższym deficycie budżetowym w 2004 r.			
1	Chrzanów	70 051 067	80 155 779	-10 104 712
2	Skawina	63 997 296	69 631 002	-5 633 706
3	Mszana Dolna g.	26 814 573	31 952 431	-5 137 858
4	Wieliczka	61 331 622	65 431 159	-4 099 537
5	Czernichów	16 732 984	20 810 543	-4 077 559
6	Trzebinia	58 726 396	62 656 041	-3 929 645
7	Niepołomice	40 643 106	44 360 814	-3 717 708
8	Stryżawa	16 719 723	20 362 068	-3 642 345
9	Czchów	17 546 442	20 620 942	-3 074 500
10	Niedźwiedź	12 241 525	15 289 107	-3 047 582

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 106. **Gminy: Wynik wykonania budżetu w 2005 r. (w zł)**

Lp.	Wyszczególnienie	Dochody ogółem	Wydatki ogółem	Wynik wykonania budżetu
1	2	3	4	5
I	Gminy o najwyższej nadwyżce budżetowej w 2005 r.			
1	Gorlice m.	56 725 629	53 253 477	3 472 152
2	Zielonki	25 174 229	22 242 933	2 931 296
3	Sułkowice	24 942 736	22 384 843	2 557 893
4	Gromnik	15 644 020	13 322 703	2 321 317
5	Zakopane	62 311 271	60 148 042	2 163 229
6	Liszki	24 627 869	22 534 340	2 093 529
7	Radgoszcz	14 844 252	12 785 604	2 058 648
8	Dębno	23 224 323	21 297 378	1 926 945
9	Nowy Targ m.	55 743 578	53 818 149	1 925 429
10	Bochnia g.	30 589 042	28 721 974	1 867 068
II	Gminy o najwyższym deficycie budżetowym w 2005 r.			
1	Andrychów	67 246 531	78 528 581	-11 282 050
2	Brzesko	67 339 820	77 911 158	-10 571 338
3	Niepołomice	55 032 973	64 336 616	-9 303 643
4	Skawina	71 042 987	77 587 661	-6 544 674
5	Myślenice	63 126 188	69 162 799	-6 036 611
6	Mszana Dolna g.	30 218 367	34 454 470	-4 236 103
7	Oświęcim m.	88 628 547	92 709 045	-4 080 498
8	Kety	52 312 446	56 374 793	-4 062 347
9	Miechów	33 847 973	37 905 340	-4 057 367
10	Libiąż	35 235 250	39 050 611	-3 815 361

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

2. BUDŻETY POWIATÓW

W porównaniu do 2004 r. dochody powiatów zwiększyły się o 116,1 mln zł, tj. o 12,1 %. Wśród 19 powiatów województwa małopolskiego wszystkie powiaty zanotowały wzrost dochodów ogółem. Największy wzrost dochodów osiągnął powiat tarnowski – 21%, a najmniejszy powiat nowotarski i tatrzański – po 5%.

W 2005 r. poziom wydatków zrealizowanych przez powiaty ukształtował się na poziomie 1096 mln zł i był wyższy niż w 2004 r. o 14,6%. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem powiatów był wyższy o 3,6 punktu procentowego w stosunku do roku ubiegłego (dane dotyczące zrealizowania wydatków w poszczególnych powiatach zostały przedstawione w tabeli nr 108). Największy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wystąpił w powiecie limanowskim (32%), natomiast najmniejszy w powiecie dąbrowskim (6%). Najwyższe wydatki ogółem poniósł powiat oświęcimski (94,2 mln zł), a najniższe powiat proszowski (23,1 mln zł).

W 2005 roku budżety 11 powiatów zamknęły się deficytem. Nadwyżka wystąpiła w 8 powiatach tj. 42,1% ogólnej liczby powiatów w województwie małopolskim. W przeciwieństwie do roku ubiegłego wynik wykonania budżetu wszystkich powiatów (zbiorczo) w 2005 r. był ujemny (deficyt) i wyniósł 21,5 mln zł – tabela nr 109.

Tabela 107. Dochody powiatów - dynamika dochodów ogółem w latach 2000, 2002, 2004, 2005 r.(w zł)

Lp	Wyszczególnienie	rok 2000		rok 2002		rok 2004		rok 2005		Dynamika dochodów ogółem w % (7:5)
		5	6	5	6	9	10	11	12	
1	2									13
1	bocheński	41 393 294	2 467 520	43 222 853	3 905 782	45 798 336	10 805 617	50 871 985	14 106 987	111
2	brzeski	34 751 106	2 039 516	37 425 587	5 251 055	38 562 191	9 778 683	41 428 137	10 239 466	107
3	chrzanowski	61 532 437	4 051 028	54 025 190	6 519 927	50 148 041	16 765 048	56 430 534	20 670 237	113
4	dąbrowski	26 565 462	1 331 902	26 347 505	2 594 919	23 315 796	4 125 569	25 207 994	5 084 718	108
5	gorlicki	59 141 371	3 698 634	58 618 418	6 764 696	57 930 274	11 240 094	64 347 669	16 311 524	111
6	krakowski	75 239 013	8 674 742	80 248 758	12 042 550	74 789 679	26 998 673	85 895 380	39 334 195	115
7	limanowski	51 397 977	3 878 684	56 774 231	12 857 623	56 786 606	16 684 974	66 954 970	25 313 093	118
8	miechowski	33 989 809	2 497 389	32 497 228	3 685 070	33 962 690	6 053 976	36 180 186	7 432 634	107
9	myślenicki	44 045 651	3 438 661	47 875 944	6 292 573	48 825 985	13 557 077	55 143 635	17 429 282	113
10	nowosądecki	49 560 366	5 383 351	52 791 173	10 989 523	63 109 978	17 213 865	73 572 334	23 340 219	117
11	nowotarski	68 197 381	4 582 729	90 243 038	31 553 505	76 580 649	16 763 182	80 250 585	19 690 682	105
12	olkuski	55 632 204	3 874 829	53 190 701	4 432 811	51 666 073	13 231 868	57 793 562	17 746 470	112
13	oświęcimski	75 221 651	5 937 115	79 935 401	10 382 345	83 773 736	23 169 271	94 211 466	32 867 086	112
14	proszowicki	19 281 161	1 386 335	20 202 855	2 426 640	20 008 508	3 924 295	23 210 050	6 618 147	116
15	suski	37 031 086	2 841 886	40 675 788	6 413 436	42 317 417	10 618 041	46 123 368	12 239 402	109
16	tarnowski	48 256 221	5 167 468	45 177 422	8 907 412	59 095 193	16 206 232	71 590 647	24 107 919	121
17	tatrzański	35 449 099	2 344 527	36 195 184	4 405 159	35 166 308	10 513 711	36 878 338	9 684 688	105
18	wadowicki	65 693 530	5 724 593	71 551 212	10 118 878	68 738 632	18 034 133	75 182 534	20 399 416	109
19	wielicki	25 961 573	2 440 891	28 798 781	4 129 864	28 099 263	10 701 370	33 508 842	15 104 625	119
	ogółem	908 340 392	71 761 800	955 797 269	153 673 768	958 675 355	256 385 679	1 074 782 216	337 720 790	112

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 108.

Powiaty: udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2000, 2002, 2004, 2005

Wyszczególnienie	2000 rok			2002 rok			2004 rok			2005 rok		
	Wydatki ogółem w zł	wydatki inwestycyjne	% udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	Wydatki ogółem w zł	wydatki majątkowe	% udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	Wydatki ogółem w zł	wydatki majątkowe	% udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	Wydatki ogółem w zł	wydatki majątkowe	% udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem
2	6	7	8	6	7	8	12	13	14	15	16	17
bocheński	42 825 309	2 852 650	7	48 507 158	2 190 252	5	47 322 532	6 962 393	15	51 576 979	6 687 088	13
brzeski	34 342 275	2 448 502	7	43 658 944	8 263 378	19	40 116 679	6 094 525	15	40 863 227	3 193 485	8
chrzanowski	61 138 367	12 487 520	20	54 565 882	2 233 408	4	48 662 783	2 386 113	5	55 458 985	5 826 743	11
dąbrowski	26 881 164	2 979 480	11	26 653 921	1 674 039	6	21 988 529	696 122	3	23 540 716	1 517 949	6
gorlicki	58 667 613	5 768 546	10	59 699 562	3 469 599	6	55 941 601	3 644 095	7	65 087 489	8 617 356	13
krakowski	74 802 399	3 966 906	5	80 320 467	2 524 148	3	74 657 195	3 108 188	4	90 305 349	7 237 325	8
limanowski	51 791 308	6 667 216	13	62 226 901	14 659 129	24	54 110 369	8 239 603	15	70 389 789	22 226 164	32
miechowski	33 893 084	1 715 900	5	32 870 476	963 935	3	32 320 844	2 450 252	8	37 013 639	3 346 056	9
myślenicki	43 823 310	1 639 369	4	47 313 448	2 578 947	5	46 935 400	2 996 014	6	55 004 293	5 907 590	11
nowosądecki	50 562 364	4 881 658	10	56 692 121	8 361 162	15	67 011 791	6 464 223	10	80 408 848	12 903 622	16
nowotarski	67 918 536	7 290 020	11	90 249 374	26 845 175	30	76 847 335	18 012 825	23	78 911 660	15 739 324	20
olkuski	56 527 549	847 415	1	54 555 876	452 322	1	52 845 506	2 465 903	5	61 140 258	4 986 924	8
oświęcimski	76 208 245	7 233 226	9	80 596 313	6 690 221	8	83 572 950	7 618 857	9	94 236 832	12 938 819	14
proszowicki	19 220 895	1 632 441	8	21 252 749	2 638 235	12	22 108 434	3 519 513	16	23 066 718	2 852 435	12
suski	37 438 889	3 360 530	9	40 800 092	2 543 898	6	44 396 316	5 537 141	12	47 654 949	4 871 706	10
tarnowski	49 636 099	6 049 430	12	48 356 679	6 487 378	13	57 556 912	2 680 633	5	76 090 392	15 144 994	20
tatrzański	35 272 444	1 231 760	3	37 967 005	1 632 347	4	34 137 839	2 823 521	8	36 877 265	2 611 704	7
wadowicki	65 297 411	2 382 850	4	70 531 284	4 210 832	6	67 648 172	4 633 317	7	76 168 082	5 670 306	7
wielicki	25 891 611	2 322 969	9	28 901 447	2 653 846	9	28 479 105	2 624 989	9	32 512 864	3 572 126	11
średnia			9			10			10			12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 109. Powiaty: wynik wykonania budżetu w latach 2000, 2002, 2004, 2005 r.(w zł)

Lp	Wyszczególnienie	rok 2000			rok 2002			rok 2004			rok 2005		
		Dochody	Wydatki	wynik wykonania budżetu	Dochody	Wydatki	wynik wykonania budżetu	Dochody	Wydatki	wynik wykonania budżetu	Dochody	Wydatki	wynik wykonania budżetu
1	2	6	7	8	6	7	8	12	13	14	12	13	14
1	bocheński	41 393 294	42 825 309	-1 432 015	43 222 853	48 507 158	-5 284 305	45 798 336	47 322 532	-1 524 196	50 871 985	51 576 979	-704 994
2	brzeski	34 751 106	34 342 275	408 831	37 425 587	43 658 944	-6 233 357	38 562 191	40 116 679	-1 554 488	41 428 137	40 863 227	564 910
3	chrzanowski	61 532 587	61 138 367	394 220	54 025 190	54 565 882	-540 692	50 148 041	48 662 783	1 485 258	56 430 534	55 458 985	971 549
4	dąbrowski	26 565 462	26 881 164	-315 702	26 347 505	26 653 921	-306 416	23 315 796	21 988 529	1 327 267	25 207 994	23 540 716	1 667 278
5	gorlicki	59 141 371	58 667 613	473 758	58 618 418	59 699 562	-1 081 144	57 930 274	55 941 601	1 988 673	64 347 669	65 087 489	-739 820
6	krakowski	75 239 013	74 802 399	436 614	80 248 758	80 320 467	-71 709	74 789 679	74 657 195	132 484	85 895 380	90 305 349	-4 409 969
7	limanowski	51 397 977	51 791 308	-393 331	56 774 231	62 226 901	-5 452 670	56 786 606	54 110 369	2 676 237	66 954 970	70 389 789	-3 434 819
8	miechowski	33 989 809	33 893 084	96 725	32 497 228	32 870 476	-373 248	33 962 690	32 320 844	1 641 846	36 180 186	37 013 639	-833 453
9	myślenicki	44 045 651	43 823 310	222 341	47 875 944	47 313 448	562 496	48 825 985	46 935 400	1 890 585	55 143 635	55 004 293	139 342
10	nowosądecki	49 560 366	50 562 364	-1 001 998	52 791 173	56 692 121	-3 900 948	63 109 978	67 011 791	-3 901 813	73 572 334	80 408 848	-6 836 514
11	nowotarski	68 197 372	67 918 536	278 836	90 243 038	90 249 374	-6 336	76 580 649	76 847 335	-266 686	80 250 585	78 911 660	1 338 925
12	olkuski	55 632 204	56 527 549	-895 345	53 190 701	54 555 876	-1 365 175	51 666 073	52 845 506	-1 179 433	57 793 562	61 140 258	-3 346 696
13	oświęcimski	75 221 651	76 208 245	-986 594	79 935 401	80 596 313	-660 912	83 773 736	83 572 950	200 786	94 211 466	94 236 832	-25 366
14	proszowicki	19 281 161	19 220 895	60 266	20 202 855	21 252 749	-1 049 894	20 008 508	22 108 434	-2 099 926	23 210 050	23 066 718	143 332
15	suski	37 031 086	37 438 889	-407 803	40 675 788	40 800 092	-124 304	42 317 417	44 396 316	-2 078 899	46 123 368	47 654 949	-1 531 581
16	tarnowski	48 256 221	49 636 099	-1 379 878	45 177 422	48 356 679	-3 179 257	59 095 193	57 556 912	1 538 281	71 590 647	76 090 392	-4 499 745
17	tatrzański	35 449 099	35 272 444	176 655	36 195 184	37 967 005	-1 771 821	35 166 308	34 137 839	1 028 469	36 878 338	36 877 265	1 073
18	wadowicki	65 693 530	65 297 411	396 119	71 551 212	70 531 284	1 019 928	68 738 632	67 648 172	1 090 460	75 182 534	76 168 082	-985 548
19	wielicki	25 961 573	25 891 611	69 962	28 798 781	28 901 447	-102 666	28 099 263	28 479 105	-379 842	33 508 842	32 512 864	995 978
	ogółem powiaty	908 340 533	912 138 872	-3 798 339	955 797 269	985 719 699	-29 922 430	958 675 355	956 660 292	2 015 063	1 074 782 216	1 096 308 334	-21 526 118

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

3. BUDŻETY MIAST NA PRAWACH POWIATU

Dochody ogółem miast na prawach powiatu w 2005 r. ukształtowały się na poziomie 2568 mln zł. Największy udział w dochodach ogółem miast na prawach powiatu mają dochody własne (62,4% ogółu dochodów). W strukturze dochodów ogółem dotacje stanowią 10,9%, natomiast subwencje 26,6% (w 2004 r. wartości te stanowiły odpowiednio 11,1% i 27,4%) – tabela nr 98.

Wydatki ogółem miast na prawach powiatu w 2005 r. wyniosły 2676 mln zł, z czego 17,9% stanowiły wydatki majątkowe (478,8 mln zł). W strukturze wydatków ogółem, zrealizowanych przez miasta na prawach powiatu w 2005 r., udział wydatków majątkowych zwiększył się zaledwie o 0,76% w porównaniu do 2004 r. Wydatki na zadania bieżące poniesione przez miasta na prawach powiatu wyniosły 2197 mln zł i stanowiły 82,1% ogólnej kwoty wydatków poniesionych przez te jednostki.

Najwyższy wzrost dochodów i wydatków zanotowało Miasto Nowy Sącz (odpowiednio o 16,3% i 15,6%), natomiast najniższy Miasto Kraków – o 11,5% i 8,1%.

Podobnie jak w 2004 r. wszystkie 3 miasta na prawach powiatu województwa małopolskiego zanotowały deficyt w 2005 r. Najwyższym niedoborem zamknął się budżet Miasta Krakowa (87% łącznego niedoboru miast na prawach powiatu), a najmniejszym Miasta Tarnowa (3% łącznego niedoboru miast na prawach powiatu) – tabela nr 111.

Tabela 110. Miasta na prawach powiatu: wynik wykonania budżetu za 2004 rok (w zł)

Lp	Wyszczególnienie	Dochody	Wydatki	wynik wykonania budżetu	w tym:	
					nadwyżka „+”	niedobór „-”
1	2	3	4	5	6	7
1	Kraków	1 809 192 739	1 953 586 702	-144 393 963	0	-144 393 963
2	Nowy Sącz	213 269 254	223 994 191	-10 724 937	0	-10 724 937
3	Tarnów	262 935 801	267 262 705	-4 326 904	0	-4 326 904
	Ogółem	2 285 397 794	2 444 843 598	-159 445 804	0	-159 445 804

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

Tabela 111. Miasta na prawach powiatu: wynik wykonania budżetu za 2005 rok (w zł)

Lp	Wyszczególnienie	Dochody	Wydatki	wynik wykonania budżetu	w tym:	
					nadwyżka „+”	niedobór „-”
1	2	3	4	5	6	7
1	Kraków	2 018 172 648	2 112 469 228	-94 296 580	0	-94 296 580
2	Nowy Sącz	248 058 408	258 849 721	-10 791 313	0	-10 791 313
3	Tarnów	301 340 754	304 627 886	-3 287 132	0	-3 287 132
	Ogółem	2 567 571 810	2 675 946 835	-108 375 025	0	-108 375 025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie

4. BUDŻET WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

W 2005 r. dochody budżetu Województwa Małopolskiego zmniejszyły się w stosunku do 2004 r. o 16,4 mln zł (tj. 3,4%). Dochody z subwencji ogólnej były wyższe niż w roku 2004 o 17%. W strukturze dotacji celowych, największą pozycję stanowiły dotacje na zadania własne, które wyniosły 40,8% ogółu dotacji celowych oraz dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej – 36,3%. Mniejszy udział miały dotacje na zadania realizowane na podstawie porozumień, zrealizowane w wysokości 13,4 mln zł, (tj. 14,6% ogółu dotacji) oraz środki pochodzące z funduszy celowych – 7,6 mln zł, co stanowiło 8,2% ogółu dotacji.

W porównaniu do roku 2004 dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej uległy zmniejszeniu (o 47,2%), podobnie jak dotacje na zadania własne (o 29,4%).

Wydatki ogółem budżetu Województwa Małopolskiego wzrosły w porównaniu do roku 2004 o 110,6 mln zł, tj. o 26,1%, z tego wydatki majątkowe wzrosły o 43,5%. W strukturze wydatków ogółem wydatki majątkowe stanowiły 42,3% (wzrost w stosunku do 2004 r. o 5,1 punktu procentowego). Główne kierunki wydatków budżetu Województwa to wydatki na realizację zadań z zakresu: transportu i łączności, które nadal są wydatkami priorytetowymi (44,6% ogółu wydatków, wzrost o 14,7% w stosunku do 2004 r.), kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (13,2%, spadek o 4,2% w stosunku do 2004 r.), oświaty i wychowania (9%), ochrony zdrowia (7,8%). Pozostałe wydatki stanowią 25,4% ogółu wydatków budżetu Województwa – tabela nr 113.

W 2005 r. budżet Województwa Małopolskiego zamknął się deficytem w kwocie 64,5 mln zł, (w 2004 r. – nadwyżką w wysokości 62,4 mln zł) – tabela nr 116.

Główną przyczyną powstania deficytu była realizacja zadań współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej, w tym w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na kwotę prawie 90 mln zł.

Tabela 112. Dochody Województwa Małopolskiego w latach 2000-2005 według ważniejszych źródeł powstawania (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Dochody ogółem						Dynamika (7:6)
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
1	2	3	4	5	6	7	8
A. Dochody własne województwa	43 291	45 349	51 365	77 226	275 771	288 713	104,69%
w tym: udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	40 286	39 233	41 028	39 039	240 073	213 046	88,74%
B. subwencje i dotacje	229 037	279 415	272 766	293 498	210 348	181 006	86,05%
I. Subwencja ogólna	109 316	118 403	110 825	111 518	76 254	89 208	116,99%
część oświatowa	39 434	38 105	32 845	34 078	34 992	44 481	127,12%
część wyrównawcza	21 697	24 619	22 029	25 057	36 369	37 845	104,06%
część drogowa	48 185	55 679	55 951	52 383			
część regionalna					93	1 382	1486,02%
uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego					4 800	5 500	114,58%
II. Dotacje	119 721	161 012	161 941	181 980	134 094	91 798	68,46%
1) dotacje na zadania zlecone	52 985	93 899	70 561	85 576	63 163	33 327	52,76%
bieżące	4 875	58 250	43 117	42 815	19 169	19 632	102,42%
inwestycyjne	48 110	35 649	27 444	42 761	43 994	13 695	31,13%
2) dotacje na zadania własne	54 176	50 725	64 859	74 143	53 094	37 468	70,57%
bieżące	42 180	34 147	28 164	29 895	9 502	7 694	80,97%
inwestycyjne	11 996	16 578	36 695	44 248	43 592	29 774	68,30%
3) dotacje na zadania realizowane na podstawie porozumień	12 560	6 214	8 021	12 259	8 826	13 438	152,25%
bieżące	1 702	4 612	2 119	3 588	6 642	6 694	100,78%
inwestycje	10 858	1 602	5 902	8 671	2 184	6 744	308,79%
4) dotacje z funduszy celowych	0	10 174	18 500	10 002	9 011	7 565	83,95%
bieżące	0	2 136	1 231	271	368	362	98,37%
inwestycje	0	8 038	17 269	9 731	8 643	7 203	83,34%
OGÓŁEM	272 328	324 764	324 131	370 724	486 119	469 719	96,63%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z przebiegu wykonania budżetu Województwa Małopolskiego

Tabela 113. Struktura wydatków budżetu Województwa Małopolskiego według działań klasyfikacji budżetowej w latach 2000-2005
(w tys. zł)

Dział	Wyszczególnienie	2000	struktura w %	2001	struktura w %	2002	struktura w %	2003	struktura w %	2004	struktura w %	2005	struktura w %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
10	Rolnictwo i łowiectwo	67 186	24,2	57 425	16,3	57 051	15,6	62 663	16,4	64 921	15,2	32 650	6,1
	w tym inwestycje	57 463	-	44 112	-	45 863	-	50 489	-	53 759	-	21 109	-
150	Przetwórstwo przemysłowe		-	2 496	0,7	9 886	2,7	6 732	1,8	31 011	7,3	5 986	1,1
	w tym inwestycje		-	-	-	4 344	-	1 629	-	1 925	-	5	-
	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę											9	0,0
600	Transport i łączność	75 894	27,3	135 016	38,4	145 799	39,9	139 292	36,4	126 528	29,9	238 372	44,6
	w tym inwestycje	12 597	-	35 132	-	67 505	-	66 759	-	42 788	-	131 277	-
630	Turystyka	413	0,1	666	0,2	722	0,2	1 048	0,3	1 548	0,4	1 808	0,3
	w tym inwestycje		-	-	-	-	-	79	-	4	-	-	-
700	Gospodarka mieszkaniowa	14	0,0	260	0,1	463	0,1	335	0,1	280	0,1	1 002	0,2
	w tym inwestycje	5	-	-	-	92	-	0	-	15	-	213	-
710	Działalność usługowa	2 103	0,8	1 568	0,4	2 097	0,6	1 255	0,3	1 437	0,4	2 217	0,4
	w tym inwestycje	109	-	75	-	29	-	10	-	9	-	35	-
720	Informatyka		-	-	-	0	-	-	-	224	0,1	891	0,2
	w tym inwestycje		-	-	-	-	-	-	-	152	-	469	-
750	Administracja publiczna	14 175	5,1	17 876	5,1	20 207	5,5	24 644	6,4	29 051	6,9	32 357	6,1
	w tym inwestycje	794	-	1 369	-	975	-	2 160	-	2 594	-	1 330	-
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa		-		-	417	0,1	0	-	0	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa		-	35	0	8	0,0	0	-	0	-	-	-
757	Obsługa długu publicznego	38	0,0	586	0,2	4 232	1,2	5 248	1,4	6 548	1,5	7 246	1,4
758	Różne rozliczenia		-	-	-	247	0,1	0	-	0	-	0	-
801	Oświata i wychowanie	41 106	14,8	39 186	11,1	35 040	9,6	36 109	9,4	39 415	9,3	47 954	9,0
	w tym inwestycje	2 220	-	1 508	-	821	-	801	-	2 439	-	7 679	-
803	Szkolnictwo wyższe		-	750	0,2	4 253	1,2	1 687	0,4	997	0,2	10 753	2,0
	w tym inwestycje		-	750	-	3 894	-	1 520	-	282	-	8 273	-
851	Ochrona zdrowia	18 045	6,5	27 542	7,8	22 735	6,2	25 969	6,8	26 719	6,3	41 526	7,8
	w tym inwestycje	9 830	-	5 903	-	2 027	-	3 813	-	6 407	-	22 130	-
852	Pomoc społeczna	755	0,3	966	0,3	497	0,1	525	0,1	3 236	0,8	2 296	0,4
	w tym inwestycje	9	-	-	-	-	-	-	-	2 384	-	97	-
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 779	1,4	9 493	2,7	5 369	1,5	5 877	1,5	9 056	2,1	16 245	3,0
	w tym inwestycje	50	-	224	-	369	-	905	-	750	-	433	-
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	5 340	1,9	4 523	1,29	3 388	0,9	3 349	0,9	6 843	1,6	16 051	3,0
	w tym inwestycje		-	-	-	-	-	-	-	-	-	805	-
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	205	0,1	1 069	0,3	697	0,2	9 170	2,4	354	0,1	3 982	0,7
	w tym inwestycje		-	4	-	4	-	8 794	-	94	-	3 533	-
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	47 103	17,0	50 990	14,5	50 519	13,8	57 549	15	73 744	17,4	70 599	13,2
	w tym inwestycje	3 278	-	5 309	-	3 031	-	10 030	-	23 112	-	14 925	-
926	Kultura fizyczna i sport	1 597	0,6	1 532	0,4	1 597	0,4	1 321	0,3	1 754	0,4	2 312	0,4
	w tym inwestycje		-	-	-	-	-	-	-	449	-	649	-
	OGÓŁEM	277 753	100	351 979	100	365 224	100	382 773	100	423 666	100	534 256	100
	w tym wydatki majątkowe	86 354	31,1	94 385	26,8	128 953	35,3	147 337	38,5	157 505	37,2	225 962	42,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z przebiegu wykonania budżetu Województwa Małopolskiego

Tabela 114. Wydatki Województwa Małopolskiego w latach 2000-2005 (w tys. zł)

Rok	Ogółem w zł	Wzrost do roku poprzedniego w %	Wskaźnik inflacji w %	Przyrost realny
2000	277 753	6,3	9,8	-3,5
2001	351 979	26,7	5,5	21,2
2002	365 224	3,8	1,9	1,9
2003	382 773	4,8	0,8	4,0
2004	423 666	10,7	3,5	7,2
2005	534 257	26,1	2,1	24,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 115. Wydatki Województwa Małopolskiego na inwestycje w latach 2000-2005 (w tys. zł)

Rok	Ogółem w zł	Wzrost do roku poprzedniego w %	Wskaźnik inflacji w %	Przyrost realny
2000	86 354	-6,3	9,8	-16,1
2001	94 385	9,3	5,5	3,8
2002	128 953	36,6	1,9	34,7
2003	146 986	14,0	0,8	13,2
2004	137 165	-6,7	3,5	-10,2
2005	212 961	55,3	2,1	53,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z przebiegu wykonania budżetu Województwa Małopolskiego oraz danych GUS

Tabela 116. Wynik wykonania budżetu Województwa Małopolskiego w latach 2000-2005 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.
Dochody	272 328	324 764	324 131	370 724	486 119	469 719
Wydatki	277 753	351 979	365 224	382 773	423 666	534 257
Wynik wykonania budżetu	-5 425	-27 215	-41 093	-12 049	62 453	-64 538
w tym: nadwyżka „+”					62 453	
niedobór „-”	-5 425	-27 215	-41 093	-12 049		-64 538

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z przebiegu wykonania budżetu Województwa Małopolskiego

III. Fundusze celowe

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Krakowie stanowi ważny instrument Samorządu Województwa Małopolskiego dla finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Działania Funduszu podporządkowane są zasadzie zrównoważonego rozwoju Województwa Małopolskiego.

WFOŚiGW działa na zasadach określonych ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2001.62.27), ma osobowość prawną i w rozumieniu ustawy z dnia 28 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U.2003.15.148) jest wojewódzkim funduszem celowym. Jego organami są Rada Nadzorcza i Zarząd.

Dochodami WFOŚiGW są głównie wpływy z tytułu opłat i kar pieniężnych, pobieranych na podstawie ustaw i odrębnych przepisów z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska.

Tabela 117. **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie**
(w tys. zł)

Wyszczególnienie	2000		2002		2004		2005	
	Plan	Wyk.	Plan	Wyk.	Plan	Wyk.	Plan	Wyk.
Stan środków na początku roku	42'000	51'741	101'758	101'758	65'000	73'495	100'000	111'935
Przychody	89'500	105'588	98'500	115'800	102'438	144'160	123'353	125'825
w tym: wpływy z opłat i kar	49'800	50'592	46'300	49'595	44'435	52'610	47'350	38'615
Przychody ogółem	131'500	157'329	200'258	217'558	167'438	217'655	223'353	237'760
Wydatki na:								
-dotacje	20'800	12'067	41'950	28'285	28'000	21'825	21'850	18'547
-pożyczki	96'394	66'911	127'908	70'276	117'000	81'836	150'000	61'815
Razem:	117'194	78'978	169'858	98'561	145'000	103'669	171'850	80'362

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WFOŚiGW w Krakowie

Główne kierunki pomocy WFOŚiGW zrealizowane w 2005 r., to współfinansowanie zadań w dziedzinach (środki w tys. zł):

	dotacje	pożyczki
• gospodarka ściekowa i ochrona wód	10'190,3	39'616,2
• ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	4'207,4	4'988,5
• gospodarka odpadami	2'043,3	8'544,3
• pozostałe (m.in. edukacja ekologiczna, wspomaganie zadań państwowego monitoringu środowiska, przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, profilaktyka zdrowotna dzieci, wspieranie ekologicznych form transportu	15'516,3	8'666,1

Środki WFOŚiGW przyznawane są na wniosek zainteresowanych stron w formie dotacji lub pożyczek. W 2005 r. w WFOŚiGW w Krakowie obowiązywało następujące oprocentowanie od udzielanych pożyczek:

- 4,0% w skali roku na zadania związane z ochroną wód oraz budową i rekultywacją składowisk odpadów;

- 4,4% w skali roku na zadania związane z: likwidacją niskiej emisji, zagospodarowaniem i unieszkodliwianiem odpadów oraz wykorzystaniem lokalnych źródeł energii odnawialnej;
- 4,8% w skali roku na zadania związane ze wspieraniem ekologicznych form transportu i termomodernizacją budynków;
- 5,2% na zadania związane z odsiarczaniem kopalin energetycznych, oczyszczaniem gazów odlotowych w przemyśle i energetyce oraz inne zadania związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

We wrześniu 2005 r. Rada Nadzorcza podjęła decyzję o obniżeniu oprocentowania. Pożyczki, dotychczas oprocentowane w wysokości 4,0% i 4,4% zmieniono na 4,0%, a pożyczki dotychczas oprocentowane w wysokości 4,8% i 5,2% zmieniono na 4,4%.

W roku 2005 Rada Nadzorcza i Zarząd WFOŚiGW w Krakowie umorzyły pożyczki na łączną kwotę 12'984'576,55 zł, z tego 5 pożyczek udzielonych w 1998 r., 3 z 1999 r., 11 z 2000 r., 19 z 2001 r., 32 z 2002 r., 15 z 2003 r. oraz 9 pożyczek z 2004 roku.

Średnia wysokość umorzenia od udzielonych pożyczek wyniosła 28,24%.

Zespół Kredytowy WFOŚiGW w Krakowie prowadził w 2005 roku obsługę 630 pożyczek. Fundusz zawarł także 137 nowe umowy na łączną kwotę 80'696'847,94 zł.

Ważniejsze inwestycje realizowane w 2005 roku z pomocą finansową WFOŚiGW w Krakowie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 118. Budowa sieci kanalizacyjnych realizowana z pomocą finansową WFOŚiGW w Krakowie w 2005 r.

Lp.	Nazwa miejscowości	Długość sieci kanalizacji w [mb]	Ilość ścieków odprowadzona do oczyszczalni w [m³/rok]
1	Wola Filipowska i Tenczynek (gm. Krzeszowice)	24 880,05	74 875,7
2	Dąbrowa Tarnowska (gm. Dąbrowa Tarnowska)	16 893,00	33 403,0
3	Niegoszowice i Rudawa (gm. Zabierzów)	8 565,20	33 317,9
4	Koszyce Małe (gm. Tarnów)	9 156,00	26 240,0
5	Bolechowice, Kobylany, Więckowice (gm. Zabierzów)	5 547,84	23 967,1
6	Modlnica (gm. Wielka Wieś)	8 736,07	19 496,4
7	Modlniczka (gm. Wielka Wieś)	13 987,00	18 379,9
8	Pcim (gm. Pcim)	4 881,32	12 461,5
9	Pawężowo, Śmigna (gm. Lisia Góra)	6 167,00	12 220,0
10	Konina, Poręba Wielka, Koninki (gm. Mszna Dolna)	3 478,65	11 355,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WFOŚiGW w Krakowie

Ogółem w 2005 roku zawartych zostało 30 umów dotyczących budowy sieci kanalizacji sanitarnych. Łączna długość wykonanych kolektorów sanitarnych wyniosła 140,52 km, co umożliwiło odprowadzenie rocznie 427,79 tys. m³ ścieków do oczyszczalni.

Tabela 119. Budowa oczyszczalni ścieków realizowana z pomocą finansową WFOŚiGW w Krakowie w 2005 r. (ważniejsze inwestycje)

Lp.	Nazwa miejscowości	Ilość ścieków w [m ³ /d]	Redukowany ładunek BZT ₅ w [kg/rok]
1	Niepołomice (gm. Niepołomice, modernizacja i rozbudowa)	1 050,00	445 936,80
2	Komorów (gm. Miechów, modernizacja i rozbudowa)	970,00	273 281,91
3	Limanowa (gm. Limanowa, modernizacja i rozbudowa)	3 368,02	46 047,16
4	Tylmanowa (gm. Ochotnica Dolna, rozbudowa)	479,85	31 876,43
5	Łąka Górna (gm. Żegocina, rozbudowa)	98,40	19 483,50
6	Biała Niżna (gm. Grybów, modernizacja i rozbudowa)	168,68	18 654,84
7	Przegina Duchowa (gm. Czernichów, rozbudowa)	330,00	15 297,08
8	Dobczyce (gm. Dobczyce, modernizacja i rozbudowa)	240,00	13 539,83
9	Charsznica (gm. Charsznica, modernizacja i rozbudowa)	404,79	13 118,96
10	Jabłonka (gm. Jabłonka, rozbudowa)	161,23	12 934,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WFOŚiGW w Krakowie

Pomoc udzielona przez WFOŚiGW w Krakowie w 2005 roku pozwoliła na przystąpienie do realizacji budowy i modernizacji 15 oczyszczalni ścieków. Przyrost oczyszczanych w 2005 r. ścieków to 7'436,62 m³/d. Przyrost redukowanego ładunku BZT₅ to 894,98 tys. kg/rok.

Ponadto w 2005 r. WFOŚiGW w Krakowie przyznał między innymi środki na:

- Ochronę przeciwpowodziową.
Przy udziale środków finansowych Funduszu w wysokości 3,5 mln złotych, Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie przystąpił do podwyższania i modernizacji ponad 3,4 km wałów rzeki Wisły oraz potoku Libuszanka.
- Edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju (prenumerata czasopism dla szkół, radiowe i telewizyjne programy ekologiczne, konkursy ekologiczne).
- Prace pielęgnacyjne-konserwacyjne rezerwatów, zabytkowych drzewostanów oraz ochrony bioróżnorodności, zalesienia nieużytków.
- Monitoring środowiska (systemy kontrolno-pomiarowe stanu środowiska).
- Profilaktykę zdrowotną oraz wypoczynek dzieci z obszarów ekologicznie zagrożonych.
- Zakup sprzętu do likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Fundusz dofinansował wyposażenie jednostek Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej w sprzęt do ograniczania i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska na sumę 4'000'000 zł. Środki te przeznaczono na zakup: 4 średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych 4x4 z funkcją do ograniczania stref skażeń, średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego terenowego 6x6 z funkcją do ograniczania stref skażeń, 3 lekkich samochodów rozpoznawczo-ratowniczo terenowych, samochodu operacyjnego rozpoznania chemiczno-ekologicznego z napędem 4x4, 6 sztuk podnośników hydraulicznych SH-24 oraz specjalistycznego sprzętu ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego.

- Opracowanie programów ochrony powietrza dla powiatu ziemskiego krakowskiego oraz powiatu grodzkiego nowosądeckiego.

Tabela 120. Ważniejsze zadania w ochronie powietrza realizowane z pomocą finansową WFOŚiGW w Krakowie w 2005 r.

Lp.	Wnioskodawca	Zadanie	Rodzaj udzielonej pomocy [zł]
1.	Elektrociepłownia „KRAKÓW”	Modernizacja elektrofiltrów kotłów blokowych nr 1,2,3 w Elektrociepłowni „KRAKÓW” S.A.	Pożyczka na kwotę 3 750 000,00
2.	Sanatorium Rehabilitacji Uzdrowskiej REVITA Sp.z.o.o.	Modernizacja kotłowni węglowej na gazową w sanatorium REVITA w Muszynie, ul. Zielona 3	Pożyczka na kwotę 272 305,00
3.	Wojewódzki Szpital Płuc w Jaroszewcu	Modernizacja kotłowni	Dotacja na kwotę 228 407,00
4.	Powiat Olkuski	Wymiana centralnego ogrzewania z koksowego na gazowe w Zespole Szkół nr 3 przy ul. F. Nullo w Olkuszu	Pożyczka na kwotę 215 110,00
5.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Olkuszu	Budowa kotłowni gazowej w Szpitalu Powiatowym w Olkuszu	Pożyczka na kwotę 186 777,00
6.	Gmina Mszana Dolna	Kompleksowa modernizacja systemów przygotowania c.w.u. w obiektach użyteczności publicznej w Gminie Mszana Dolna	Dotacja na kwotę 277 020,00
7.	Rejonowy Zarząd Infrastruktury w Krakowie	Instalacja solarów w 20 Wojskowym Szpitalu Uzdrowsko-Rehabilitacyjnym SP ZOZ w Krynicy Zdrój	Dotacja na kwotę 272 309,00
8.	Dom Zakonny Towarzystwa Boskiego Zbawiciela Ks. Salvatorianów w Trzebini	Montaż kolektorów słonecznych do ogrzewania c.w.u. - Trzebinia	Dotacja na kwotę 150 305,00
9.	Zakon Kawalerów Maltańskich	Montaż kolektorów słonecznych o mocy 32 kW i pompy ciepła o mocy 150 kW dla budynku przedszkola dla dzieci niepełnosprawnych przy ul. Kasztanowej 4 w Krakowie	Dotacja na kwotę 134 400,00
10.	Parafia Rzymsko-Katolicka w Mszanie Dolnej	Modernizacja kotłowni węglowej w kościele i plebani na kocioł opalany drewnem (biomasą) w Mszanie Dolnej	Dotacja na kwotę 40 000,00
11.	Parafia Św. Kazimierza w Nowym Sączu	Modernizacja kotłowni gazowej na gazową kondensacyjną i kolektory słoneczne w Domu Parafialnym przy ul. Cygańskiego 3 w Nowym Sączu	Pożyczka na kwotę 33 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WFOŚiGW w Krakowie

WFOŚiGW w Krakowie jest instytucją pośredniczącą III stopnia we wdrażaniu Funduszu Spójności w Małopolsce na etapie identyfikacji i przygotowania przedsięwzięć.

W roku 2005 Zarząd WFOŚiGW w Krakowie przyjął i przekazał do NFOŚiGW dwa wnioski wraz z pełnym Studium Wykonalności. Dla 2 projektów przesłanych do Komisji Europejskiej w 2004 r. wymagana była aktualizacja Wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia w ramach Funduszu Spójności, uzyskanie decyzji środowiskowych, a także przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania projektu na obszary sieci Natura 2000. Wszystkie 4 wnioski zostały przyjęte przez Komisję Europejską.

Tabela 121. Projekty przesłane do Komisji Europejskiej w 2005 roku

Wnioskodawca	Beneficjent	Tytuł przedsięwzięcia	Sektor	Kwota mln PLN całk/FSp
Gmina Miasto Bochnia	Gmina Miasto Bochnia	Kompleks infrastruktury dla miasta Bochni i subregionu bocheńskiego	Gospodarka wodno-ściekowa	50,3 39,4
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Krakowie	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Krakowie	Modernizacja systemu ciepłowniczego miasta Krakowa	Ochrona powietrza	304,3 220,6
Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie	Program poprawy jakości i niezawodności infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej Miasta Krakowa (faza I)	Gospodarka wodno-ściekowa	151,6 86,7
Miasto i Gmina Niepołomice	Miasto i Gmina Niepołomice	Zintegrowany system zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków w Mieście Niepołomice i wschodniej części Gminy Niepołomice	Gospodarka wodno-ściekowa	96,3 77,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WFOŚiGW w Krakowie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

Wojewódzki Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych (FOGR) jest funduszem celowym, na który składają się głównie należności i opłaty roczne, związane z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej. Wojewódzki FOGR Działa na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U.1995.16.78). Celem funduszu jest ochrona, rekultywacja i poprawa jakości gruntów rolnych.

FOGR dzieli się na fundusz terenowy i centralny. Fundusz centralny tworzony jest z 20% dochodów funduszu terenowego i dysponuje nim Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Środkami funduszu terenowego dysponuje Samorząd Województwa.

Środki funduszy terenowych przeznacza się, zgodnie z w/w ustawą, na:

- budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych;
- budowę i renowację zbiorników służących małej retencji;
- zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych.

W 2005 r. środki wojewódzkiego FOGR spożytkowane zostały w Małopolsce na:

- poprawę jakości sieci dróg dojazdowych do pól w całym województwie
- zabezpieczenie przed zalewaniem gruntów uprawnych poprzez renowację zbiorników retencyjnych.

Środki małopolskiego FOGR wydatkowano również na zakup sprzętu informatycznego oraz oprogramowania niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych.

Tabela 122. Zadania finansowane z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w Małopolsce.

L.P.	Wyszczególnienie	1999	2001	2003	2004	2005
I	Stan FOGR na początku roku	1'263'151	1'557'925	2'298'069	2'152'306	3'709'104
II	Przychody	4'171'989	6'395'477	6'506'615	8'463'143	8'603'454
1	Przelewy z Centralnego FOGR	1'050'000	1'320'000	1'500'000	1'470'000	1'480'000
2	Przychody własne	3'121'989	5'075'477	5'006'616	6'993'143	7'123'454
	Wpływy z opłat za wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej w tym odsetki od nieterminowych wpłat i zwrot kosztów upomnienia	2'938'996	4'711'367	4'844'859	6'842'642	6'960'545
	Odsetki od środków na rachunku bankowym	182'186	364'110	161'756	150'501	162'909
III	Wydatki	3'638'666	5'311'886	6'652'378	6'906'346	8'273'379
1	Wydatki bieżące	3'609'771	5'145'957	6'652'378	5'446'570	6'680'974
	Przelewy na Centralny FOGR	590'747	871'095	917'472	1'069'262	1'365'743
	Opłaty komornicze i zakupy materiałów do obsługi FOGR	1'558	4'113	4'761	8'662	10'497
	Wydatki zgodne z art. 25., ust. 1., pkt 1-10 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (remont dróg rolniczych i zbiorników małej retencji)	3'017'466	4'270'748	5'472'181	4'368'646	5'304'734
2	Wydatki inwestycyjne	28'895	165'930	257'964	1'459'776	1'592'405
	Wydatki zgodnie z art. 25., pkt 11 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych na potrzeby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (sprzęt komputerowy)	-	56'394	59'187	62'825	-
	Wydatki zgodnie z art. 25., pkt 11 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych na potrzeby jst	-	109'536	198'777	1'396'951	1'592'405
IV	Stan FOGR na koniec roku	1'796'474	2'641'516	2'152'306	3'709'103	4 039 179

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Województwa Małopolskiego za lata: 1999, 2001, 2003, 2004 i 2005.

Wojewódzki Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym

Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym (FGZGiK) utworzony został na mocy ustawy z dnia 17 maja 1989 roku Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U.2000.100.1086). FGZGiK dzieli się na fundusz centralny będący w dyspozycji Głównego Geodety Kraju, fundusze wojewódzkie będące w dyspozycji marszałków oraz fundusze powiatowe, dysponowane przez starostów.

Podział FGZGiK wynika przede wszystkim z konieczności racjonalizacji wydatków na zadania wymienione w ustawie Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Najważniejszymi przychodami wojewódzkich FGZGiK są wpływy:

- ze sprzedaży map oraz innych materiałów i informacji z zasobów wojewódzkich,
- z opłat za czynności związane z prowadzeniem tych zasobów,
- z wpłat z funduszy powiatowych w wysokości 10% ich wpływów, przekazywane w okresach kwartalnych, w ciągu 30 dni od zakończenia kwartału.

Wojewódzki FGZGiK może być uzupełniany dotacją z funduszu centralnego. Środki FGZGiK przeznaczone są na uzupełnienie środków budżetowych, niezbędnych do sfinansowania zadań związanych z aktualizacją i utrzymywaniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego szczebla wojewódzkiego.

wódczego, zakup urządzeń i wyposażenie lokali niezbędnych do prowadzenia tego zasobu, szkolenia pracowników służby geodezyjnej i kartograficznej, zatrudnionych do prowadzenia zasobu (w zakresie jego aktualizacji i utrzymywania).

Tabela 123. Wykonanie Planu Przychodów i Wydatków wojewódzkiego FGZGiK w Małopolsce

L.p.	Wyszczególnienie	1999	2001	2003	2004	2005
I	Stan FGZGiK na początku roku	352'893	2'495'369	2'189'006	2'396'000	3'139'419
II	Przychody	632'477	2'820'303	3'350'906	3'305'959	3'281'242
1	Przelewy z PFGZGiK na CFGZGiK i WFGZGiK	300'000	2'431'010	3'064'928	2'983'096	2'991'286
2	Dochody własne	332'477	298'926	285'966	-	289'957
	Wpływy ze sprzedaży map oraz innych materiałów informacyjnych wojewódzkiego FGZGiK i wpływy z usług i opłat za udostępnienie z zasobu	282'174	116'029	227'627	227'062	194'253
	Odsetki	50'303	273'343	58'339	79'368	95'703
	Zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	-	-	-	240	-
	Opłaty za upomnienia, wpływy do wyjaśnienia	-	-	-	-	-
	Inne zwiększenia	186'965	-	12	16'193	0,16
III	Wydatki	305'439	3'131'564	3'144'134	2'675'499	3'422'328
1	Wydatki bieżące	300'440	2'105'902	2'944'360	1'893'958	2'003'067
	Dotacje (nieinwestycyjne) na powiatowe FGZGiK	-	200'000	500'000	-	60'000
	Zakup drobnego sprzętu i wyposażenia	2'273	58'718	85'670	91'093	44'881
	Aktualizacja i modernizacja zasobu geodezyjno-kartograficznego oraz techniczna obsługa tego zasobu	264'893	1'717'730	783'312	280'650	392'410
	Przelewy redystrybucyjne	33'248	1'129'429	1'561'061	1'522'215	1'495'643
	Przelewy na centralny FGZGiK	-	1'129'429	1'561'061	1'522'215	1'495'643
	Zwroty z powiatowych FGZGiK	-	-	-	-	-
2	Wydatki inwestycyjne	4'999	25'687	199'774	727'744	1'265'287
	Wydatki inwestycyjne funduszy celowych	-	-	-	-	-
	Wydatki na zakupy inwestycyjne	4'999	25'687	199'774	727'744	1'265'287
	Inne zmniejszenia	26	-	-	53'797	93'974
IV	Stan FGZGiK na koniec roku	866'867	2'184'108	2'395'779	3'139'419	2'998'333

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Województwa Małopolskiego za lata: 1999, 2001, 2003, 2004 i 2005.

IV. Programy pomocowe

Programy pomocowe 1999-2004

Zagraniczne programy pomocowe – realizowane są w Małopolsce od roku 1999. W latach 1999-2004 realizowane były następujące programy pomocowe UE i Banku Światowego:

- PHARE INRED,
- PHARE STRUDER II PHARE RAPID,
- Phare Odbudowa,
- Program Współpracy Przygranicznej Polska – Słowacja PHARE CBC,
- Program Phare Spójność Społeczna i Gospodarcza (Phare SSG),
- Program Phare Tourin,
- Program TEMPUS 1999-2000 – Placement Office,
- Program SOCRATES,
- Program Banku Światowego „Aktywizacja Obszarów Wiejskich”
- SAPARD,
- ISPA.

Szczegółowy opis wymienionych programów znajduje się w raporcie „Województwo Małopolskie 2004”.

Programy pomocowe 2004-2006

W roku 2004 rozpoczęło się wdrażanie funduszy strukturalnych, które stanowią obecnie największe źródło środków pomocowych.

Sektorowe Programy Operacyjne, wraz ze ZPORR, Funduszem Spójności i Inicjatywami Współnotowymi są instrumentami wdrażania celów zdefiniowanych w dokumencie Podstawy Wsparcia Wspólnoty. Ich treść wynika bezpośrednio z celów i strategii ich osiągnięcia określonych w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2004-2006. SPO są przygotowywane i zarządzane przez właściwe merytorycznie resorty centralne i określają plany rozwojowe dla całych sektorów społeczno-ekonomicznych. Podział środków strukturalnych zaangażowanych w realizację poszczególnych programów odzwierciedla ich znaczenie dla gospodarki oraz uwzględnia możliwości absorpcyjne.

Tabela 124. Fundusze strukturalne w Polsce w latach 2004 – 2006.

Dokument programowy	Alokacja środków UE
	(w mln EUR w cenach z 2004 r.)
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	2 968,00
SPO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw	1 250,90
SPO Rozwój Zasobów Ludzkich	1 469,80
SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich	1 192,50
SPO Transport	1 163,20
SPO Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb	201,90
Program Operacyjny Pomoc Techniczna	28,30
Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL	133,90
Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG	221,30
Fundusz Spójności - ochrona środowiska	2 109,55
Fundusz Spójności - infrastruktura transportowa	2 109,55
RAZEM fundusze strukturalne i Fundusz Spójności	12 848,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie NPR

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego ma na celu tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

Cel programu zostanie osiągnięty poprzez koncentrację środków krajowych i towarzyszącego im współfinansowania ze strony funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego) na trzech priorytetach:

1. Rozbudowie i modernizacji infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów,
2. Wzmocnieniu regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich,
3. Rozwoju lokalnym.

ZPORR jako jedyny program operacyjny wdrażany jest na poziomie regionalnym, przy wiodącej roli Samorządu Województwa.

Pierwszy nabór wniosków do ZPORR prowadzony był w okresie od 20 maja do 14 czerwca 2004 roku. Zarząd Województwa Małopolskiego zatwierdził do realizacji łącznie 63 zadań w obrębie poszczególnych działań i poddziałań ZPORR.

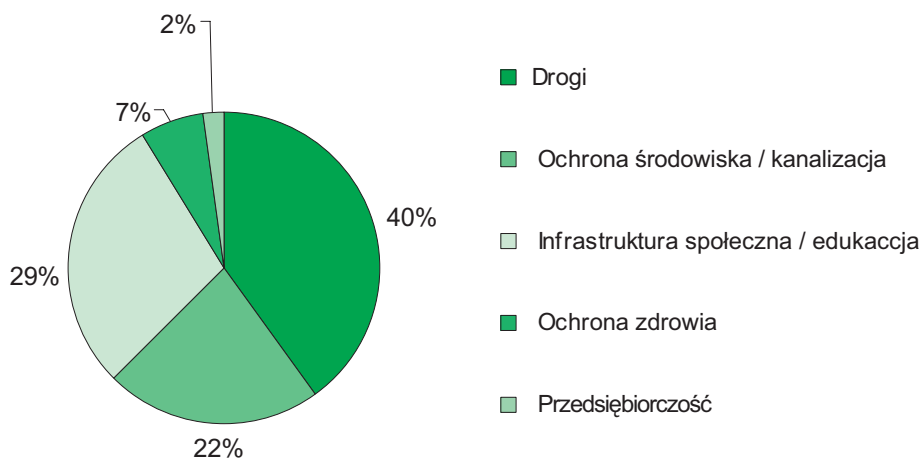
Drugi nabór wniosków do ZPORR prowadzony był w okresie od 22 listopada 2004 r. do 27 stycznia 2006 r. Zarząd Województwa Małopolskiego zatwierdził do realizacji łącznie 124 zadania w obrębie poszczególnych działań i poddziałań ZPORR.

Tabela 125. Zestawienie priorytetów i działań ZPORR

Priorytet / działanie	Nazwa	Wartość udzielonego wsparcia w ramach ZPORR (w zł)
Priorytet 1.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	607 130 712
Działanie 1.1	Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	234 372 829
Działanie 1.2	Infrastruktura ochrony środowiska	66 031 734
Działanie 1.3	Regionalna infrastruktura społeczna	88 653 695
Działanie 1.4	Rozwój turystyki i kultury	71 621 184
Działanie 1.5	Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	31 283 270
Działanie 1.6	Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach	115 168 000
Priorytet 2.	Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach	167 132 180
Działanie 2.1	Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie	76 524 578
Działanie 2.2	Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne	18 725 988
Działanie 2.3	Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	13 400 466
Działanie 2.4	Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi	5 493 950
Działanie 2.5	Promocja przedsiębiorczości	62 145 550
Działanie 2.6	Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy	52 987 198
Priorytet 3	Rozwój lokalny	190 172 402
Działanie 3.1	Obszary wiejskie	96 631 926
Działanie 3.2	Obszary podlegające restrukturyzacji	24 716 407
Działanie 3.3	Zdegradowane obszary miejskie, po-przemysłowe i po-wojskowe	18 424 653
Działanie 3.4	Mikroprzedsiębiorstwa	20 912 213
Działanie 3.5	Lokalna infrastruktura społeczna	29 487 203
Łącznie Priorytety 1, 2, 3		964 435 294

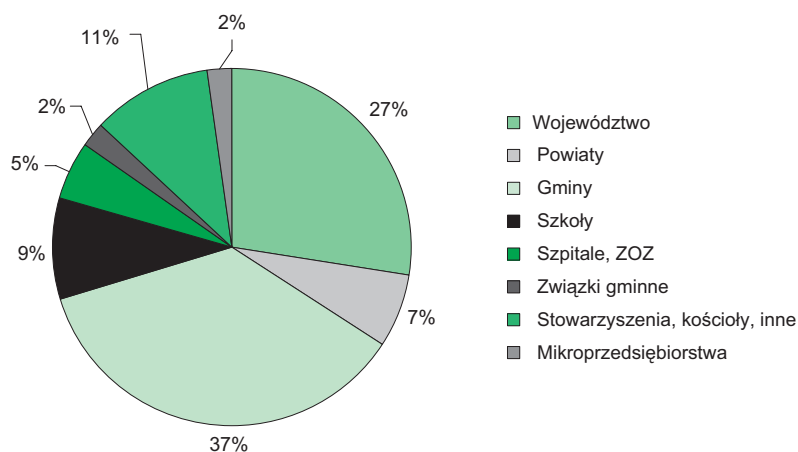
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Funduszy Strukturalnych

Wykres 81. ZPORR – podział alokacji ze względu na typy projektów

Źródło: opracowanie własne

Wykres 82. ZPORR – podział alokacji ze względu na typy beneficjentów

Źródło: opracowanie własne

Sektorowy Program operacyjny – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw

Podstawowym celem SPO WKP na lata 2004-2006 jest poprawa pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw działających na terenie Polski i przystosowanie ich do funkcjonowania w warunkach Jednolitego Rynku Europejskiego. SPO WKP, wykorzystując zasoby sfery naukowo-badawczej oraz korzyści związane ze stosowaniem nowoczesnych technologii, w tym technologii informacyjnych oraz technologii wspierających ochronę środowiska, określa cele, priorytety i działania dotyczące realizacji polityki w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności, ze szczególnym uwzględnieniem sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Priorytet 1. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu.

Priorytet 2. Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw.

Priorytet 3. Pomoc techniczna

Program ten składa się z dziewięciu działań, z których pięć skierowanych jest do instytucji otoczenia biznesu, a cztery skierowane są do przedsiębiorstw. Wszystkie działania są współfinansowane ze środków EFRR.

Tabela 126. Działania w ramach SPO WKP realizowane w Małopolsce (stan na dzień 31 grudnia 2005).

PRIORYTET	DZIAŁANIE	Ilość projektów dofinansowanych	Wartość zakontraktowanych środków (w mln zł)
1. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu	1.1. Wzmocnienie instytucji wspierających działalność przedsiębiorstw	5	1,5
	1.2. Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw	5	24,5
	1.3. Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm	4	44,9
	1.4. Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką	14	34,1
2. Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw	2.1. Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo	125	3,0
	2.2. Wsparcie konkurencyjności produktywnej i technologicznej przedsiębiorstw	154	8,2
	2.3. Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje	111	46,6
	2.4. Wsparcie dla przedsięwzięć w zakresie dostosowywania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska	1	2,9
SUMA		419	165,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRR

Tabela 127. Zestawienie ilości wniosków o dotacje złożonych w MARR SA w ramach SPO-WKP wraz z ilością wniosków rekomendowanych do wsparcia (stan na dzień 16 maja 2006 r.)

terminy	ilość wniosków złożonych w MARR SA	dotacja wnioskowana	ilość wniosków rekomendowanych do wsparcia	dotacja przyznana
RAZEM 2.1	409	20 094 992,80	179	6 287 176,56 PLN
RAZEM 2.3	1867	628 711 373,51	239	141 318 862,75 PLN

Źródło: MARR S.A.

Sektorowy Program Operacyjny – Transport

Głównym celem SPO Transport jest modernizacja infrastruktury transportowej, co w konsekwencji przyczyni się do wzrostu konkurencyjności produktów i usług, całych sektorów, regionów, a także całej gospodarki.

SPO Transport składa się z następujących priorytetów:

Priorytet 1. Zrównoważony gałęziowo rozwój transportu.

Priorytet 2. Bezpieczniejsza infrastruktura drogowa.

Priorytet 3. Pomoc Techniczna.

W Małopolsce w ramach programu realizowany jest jeden projekt (w ramach działania 2.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych) pod nazwą Przebudowa autostrady A-4 na odc. Balic Opatkowi-ce. Beneficjentem projektu jest – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Wartość projektu to 155 415 507,2 zł natomiast wartość dotacji z programu wynosi 55 887 095,2.

Pośrednio Małopolski dotyczą także dwa projekty o charakterze ponadregionalnym (projekty obejmuje województwa: kujawsko-pomorskie, małopolskie, mazowieckie, śląskie, wielkopolskie) w ramach działania 2.3. Wdrażanie i monitoring środków poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, których beneficjentem jest Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej:

1. Wyposażenie jednostek ratowniczo-gaśniczych w samochody ratownictwa chemicznego, wartość projektu to 10 117 000,00 zł wartość dotacji z programu wynosi 7 587 750,00 zł.
2. Wyposażenie jednostek ratowniczo-gaśniczych w samochody ratownictwa technicznego wartość projektu to 10 117 000,00zł wartość dotacji z programu wynosi 7 587 750,00 zł.

Sektorowy Program Operacyjny - Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich

Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich.

SPO ROL określa strategię oraz kierunki działań w zakresie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, przekształceń struktur rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz poprawy warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej na terenach wiejskich.

Program obejmuje dwa priorytety:

Priorytet 1. Wspieranie zmian i dostosowań w sektorze rolno-żywnościowym.

Priorytet 2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

Oprócz SPO ROL istnieje także niezależny dokument programowy - Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW), współfinansowany przez Sekcję Gwarancji EFOiGR.

W PROW wyznaczone zostały dwa cele strategiczne:

Cel 1. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

Cel 2. Poprawa konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej

Działania wdrażane w ramach obu programów są z założenia kompatybilne i wzajemnie się uzupełniają, aby osiągnąć cel nadrzędny tj. rozwój obszarów wiejskich.

Tabela 128. Dopłaty bezpośrednie w kampanii 2004 i 2005 r. w województwie małopolskim.

Rok	Zarejestrowani producenci	Liczba wniosków	Deklarowana powierzchnia
2004	172 274	131 928	489 393 ha
2005	181 965	143 637	530 432 ha

Źródło: MRiRW / ARiMR.

Tabela 129. Liczba i wartość projektów realizowana w ramach SPO ROL z terenu województwa małopolskiego wg działań (w mln zł).

Nr	Nazwa działania	Liczba wniosków przyjętych do realizacji	Wartość wnioskowanej pomocy (dofinansowania)
1.1	Inwestycje w gospodarstwach rolnych*	799	65,62
1.2	Ułatwianie startu młodym rolnikom*	531	26,55
1.5	Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych*	61	89,97
2.2	Scalanie gruntów	1	3,14
2.3	Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi	93	26,80
2.4	Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów*	434	31,49
2.5	Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi	9	33,90
2.6	Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem*	168	6,07
Razem		2096	283,54

* Przyjmowanie wniosków z zakresu działań 1.1, 1.2, 1.5, 2.4, 2.6 zostało zakończone.

Źródło: ARiMR / UMWM

Tabela 130. Działania realizowane przez ARiMR w ramach PROW (w mln zł) – województwo małopolskie.

Nr	Nazwa działania	Liczba złożonych wniosków	Wartość wnioskowanej pomocy
1	Renty strukturalne	1 345	1,83
2	Wspieranie gospodarstw niskotowarowych	10 700	63,58
4	Wspieranie przedsięwzięć rolno-środowiskowych	1 604	10,63
5	Zalesianie gruntów rolnych	131	1,51
6	Dostosowanie do standardów UE	966	27,26
7	Grupy producentów rolnych	2	0,43
Razem		14 748	105,24

Źródło: ARiMR.

Sektorowy Program Operacyjny - Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb

Strategicznym celem SPO RYBY jest podniesienie konkurencyjności polskiego sektora rybołówstwa oraz przetwórstwa rybnego, poprawa jego efektywności, a także racjonalna gospodarka zasobami wód.

Program obejmuje następujące priorytety

Priorytet 1. Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów.

Priorytet 2. Odnowa i modernizacja floty rybackiej.

Priorytet 3. Ochrona i rozwój zasobów wodnych, chów i hodowla ryb, rybackie urządzenia portowe, przetwórstwo i rynek rybny, rybołówstwo śródlądowe.

Priorytet 4. Inne działania (m.in. znajdowanie oraz promowanie nowych rynków zbytu na produkty rybne).

Priorytet 5. Pomoc techniczna

Ze względu na specyfikę Województwa Małopolskiego program ten ma jedynie marginalne znaczenie i skupia się na projektach z zakresu chowu i hodowli ryb. Wg stanu na koniec roku 2005 w Małopolsce dofinansowano 6 projektów z tego zakresu (głównie modernizacje gospodarstw rybackich), ogólna wartość dofinansowania wyniosła 1,3 mln. zł. Dofinansowano także jeden projekt z zakresu przetwórstwa i rynku rybnego. Wartość dofinansowania w przypadku tego projektu wyniosła ponad 200 tys zł.

Sektorowy Program Operacyjny – Rozwój Zasobów Ludzkich

Głównym celem SPO RZL jest budowa otwartego, nowoczesnego społeczeństwa opartego na wiedzy, poprzez wypracowanie odpowiednich ścieżek kształcenia, szkolenia i pracy, a tym samym stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju zasobów ludzkich.

Program obejmuje 3 priorytety:

Priorytet 1. Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej

Priorytet 2. Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy

Priorytet 3. Pomoc Techniczna

Na cały program w latach 2004-2006 wydatkowanych będzie 1 960,1 mln euro, w tym wkład krajowy wyniesie 490 mln euro.

Tabela 131. Działania w ramach SPO RZL realizowane w Małopolsce (stan na dzień 31 grudnia 2005).

Priorytet	Działanie	Liczba projektów	Wartość projektów	Wartość wkładu wspólnotowego (w zł)
1. Aktywna polityka na rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej	1.1. Rozwój i modernizacja instrumentów instytucji rynku pracy	2	382 838,2	300 796,0
	1.2. Perspektywy dla młodzieży	18	35 211 730,2	24 867 031,3
	1.3. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia	17	16 327 347,5	11 572 707,1
	1.4. Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	4	2 016 417,0	1 396 950,5
	1.5. Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka	5	1 642 575,5	1 304 888,2
	1.6. Integracja i reintegracja zawodowa kobiet	11	5 706 875,1	4 413 983,6
2. Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy	2.3. Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki	33	86 894 462,1	52 157 608,6
3. Pomoc techniczna	3.1. Wsparcie zarządzania SPO RZL	3	1 055 085,0	791 313,8
	3.2. Informacja i promocja działań SPO RZL	1	58 670,0	44 002,5
	3.3. Zakup sprzętu komputerowego	2	49 800,0	37 350,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRR

Fundusz Spójności.

Fundusz Spójności to podstawowe w obecnym okresie programowania narzędzie realizacji kluczowych inwestycji z zakresu ochrony środowiska i transportu. Narzędzie to zapewnia możliwość skutecznej interwencji w te dwa kluczowe dla rozwoju sektory i realizację dużych przedsięwzięć. Fundusz jest naturalną kontynuacją programu ISPA (projekty automatycznie przeszły z programu ISPA do finansowania w ramach Funduszu Spójności).

W przypadku Małopolski 9 z 10 projektów to przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska w większości dotyczące gospodarki wodno-kanalizacyjnej.

Średnia wartość projektu 25,65 mln zł świadczy o skali realizowanych przedsięwzięć.

Tabela 132. Projekty w ramach Funduszu Spójności realizowane w Małopolsce (stan na dzień 31 grudnia 2005 r.).

L.P.	TYTUŁ PROJEKTU	BENEFICJENT	KWOTA DOFINANSOWANIA
	KOMPONENT: ŚRODOWISKO		230 818 264,0 €
1	Kompleks infrastrukturalny dla m. Bochni	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Bochni Sp. z o.o.	9 777 984,0 €
2	Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Tarnowie	Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	25 871 280,0 €
3	Ciepłownictwo - Kraków	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	54 369 432,0 €
4	Gospodarka wodna w Chrzanowie	Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	21 670 560,0 €
5	Gospodarka wodno-ściekowa aglomeracji wadowickiej	Wadowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	14 968 277,0 €
6	Gospodarka wodno-ściekowa w Krakowie - etap I	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie	21 479 481,0 €
7	Oczyszczalnia Kraków Płaszów	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka Akcyjna w Krakowie	55 983 200,0 €
8	Gospodarka odpadami w Krakowie I	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o. w Krakowie	14 092 600,0 €
9	Oczyszczanie ścieków na Podhalu	Podhalańskie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o. w Nowym Targu	12 605 450,0 €
	KOMPONENT: TRANSPORT		46 674 750,0 €
10	Wzmocnienie nawierzchni DK 4, odc. Kraków-Tarnów	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Biuro Projektów Unijnych	46 674 750,0 €

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRR

Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL

Podstawowym celem inicjatywy jest testowanie oraz rozpowszechnianie w drodze współpracy międzynarodowej nowatorskich sposobów zwalczania wszystkich form dyskryminacji i nierówności na rynku pracy.

Projekty w ramach EQUAL realizowane są w pięciu grupach tematycznych:

Tabela 133. **EQUAL w Polsce i Małopolsce.**

EQUAL - Działanie 2	POLSKA		MAŁOPOLSKA	
	Wartość dofinansowania	Ilość projektów	Wartość dofinansowania	Ilość projektów
Temat A: Ułatwianie wchodzenia i powrotu na rynek pracy osobom mającym trudności z integracją lub reintegracją na rynku pracy, celem promowania rynku pracy otwartego dla wszystkich.	189 798 687 zł	35	13 082 894 zł	3
Temat D: Wzmocnienie krajowej gospodarki społecznej (trzeciego sektora), a w szczególności usług na rzecz społeczności lokalnych oraz poprawa jakości miejsc pracy.	159 425 837 zł	24	36 785 709 zł	5
Temat F: Wspieranie zdolności przystosowawczych przedsiębiorstw i pracowników do zmian strukturalnych w gospodarce oraz wykorzystania technologii informacyjnych i innych nowych technologii.	133 426 492 zł	23	11 300 000 zł	1
Temat G: Godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz ponowna integracja kobiet i mężczyzn, którzy opuścili rynek pracy, poprzez wdrażanie bardziej elastycznych i efektywnych form organizacji pracy oraz działań towarzyszących.	46 845 920 zł	11	2 310 000 zł	1
Temat I: Pomoc w społecznej i zawodowej integracji osób ubiegających się o status uchodźcy.	5 935 258 zł	3	860 000 zł	1
SUMA	535 432 194 zł	96	64 338 603 zł	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BKKK.

Stosunkowo trudne jest analizowanie przestrzenne wsparcia w ramach programu EQUAL ze względu na ponadregionalny charakter partnerstw. Podkreślić należy, iż podmioty z Małopolski są bardzo aktywne na tle kraju. Analizując projekty EQUAL pod kątem siedziby administratorów partnerstw – Województwo Małopolskie zaabsorbowało 12% środków dostępnych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL w Polsce.

Tabela 134. **Projekty EQUAL w Małopolsce.**

PROJEKTY EQUAL W MAŁOPOLSCE			
L.P.	Nazwa Partnerstwa	Nazwa instytucji odpowiadającej za realizację	Kwota dofinansowania
	Temat A: Ułatwianie wchodzenia i powrotu na rynek pracy osobom mającym trudności z integracją lub reintegracją na rynku pracy, celem promowania rynku pracy otwartego dla wszystkich.		13 082 894 zł
1	Inicjatywa na Rzecz Rozwoju Przedsiębiorczości Romów - KXETANES – RAZEM	Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Tarnowie	5 783 951 zł
2	Romowie na rynku pracy	Stowarzyszenie Romów w Polsce	2 770 443 zł
3	Partnerstwo na Rzecz Zwiększenia Dostępności Rynku Pracy dla Osób Niewidomych	Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego	4 528 500 zł
	Temat D: Wzmocnienie krajowej gospodarki społecznej (trzeciego sektora), a w szczególności usług na rzecz społeczności lokalnych oraz poprawa jakości miejsc pracy.		36 785 709 zł
4	Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich	Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida	7 665 000 zł
5	MOŻEMY WIĘCEJ – Partnerstwo na rzecz spółdzielni socjalnych	Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnych MISTiA	2 735 689 zł
6	Akademia przedsiębiorczości. Rozwój alternatywnych form zatrudnienia.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie	8 244 150 zł
7	Gospodarka Społeczna na Bursztynowym Szlaku	Fundacja Partnerstwo dla Środowiska	9 270 000 zł
8	Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej – COGITO	Dom Maklerski Penetrator S.A.	8 870 870 zł
	Temat F: Wspieranie zdolności przystosowawczych przedsiębiorstw i pracowników do zmian strukturalnych w gospodarce oraz wykorzystania technologii informacyjnych i innych nowych technologii.		11 300 000 zł
9	Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Kompetencji Informatycznych w Polsce	Wyższa Szkoła Biznesu – National Louis University	11 300 000 zł
	Temat G: Godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz ponowna integracja kobiet i mężczyzn, którzy opuścili rynek pracy, poprzez wdrażanie bardziej elastycznych i efektywnych form organizacji pracy oraz działań towarzyszących.		2 310 000 zł
10	Kompromis na rynku pracy – innowacyjny model aktywizacji zawodowej kobiet	Stowarzyszenie Doradców Europejskich „PLinEU”	2 310 000 zł
	Temat I: Pomoc w społecznej i zawodowej integracji osób ubiegających się o status uchodźcy		860 000 zł
11	Edukacja dla Integracji - Partnerstwo na Rzecz Uchodźców	Ośrodek Praw Człowieka Uniwersytetu Jagiellońskiego	860 000 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BKKK.

Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG.

Głównym obszarem oddziaływania IW INTERREG jest wsparcie projektów o charakterze transgranicznym, ponadnarodowym i międzyregionalnym, m.in. pomoc w nawiązywaniu współpracy transgranicznej dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju większych, spójnych obszarów. Na lata 2000-2006 środki przeznaczone na tę inicjatywę wynoszą 4875 mln €. Program INTERREG III¹⁹ obejmuje trzy komponenty.

- Komponent A – dotyczy współpracy przygranicznej (transgranicznej) i ma na celu promocję zintegrowanego rozwoju regionalnego pomiędzy sąsiadującymi regionami przygranicznymi, włącznie z granicami zewnętrznymi i niektórymi granicami morskimi.
- Komponent B – dotyczy zagadnień szerszej współpracy, współpracy ponadnarodowej (transnarodowej), która przyczynia się do harmonijnej integracji terytorialnej w całej Wspólnocie.
- Komponent C – obejmuje współpracę międzyregionalną, ma na celu zwiększenie skuteczności polityk i narzędzi rozwoju regionalnego i spójności.

Program jest w całości finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

a) INTERREG III A.

W ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Polska – Republika Słowacja 2004-2006, alokacja na stronę polską (województwa: śląskie, małopolskie i podkarpackie) z EFRR wynosi 42 mln zł. W województwie małopolskim po przeprowadzeniu 2 naborów (21 stycznia 2005 – 24 marca 2005 oraz 26 sierpnia 2005 – 17 października 2005), realizowanych jest 18 projektów o łącznej wartości dofinansowania z UE 16,63 mln zł (ok. 40% alokacji).

b) INTERREG III C.

W Małopolsce w ramach IW INTERREG IIIC realizowane są 23 projekty, których dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 12,92 mln zł. W Polsce 126 beneficjentów bierze udział w realizacji 93 projektów, gdzie wartość dofinansowania z EFRR stanowi ok. 52 mln zł.

Tabela 135. **Województwo Małopolskie - realizacja SPO i FS – podsumowanie**
(stan na dzień 31 grudnia 2005 r.).

L. p.	Priorytet	Działanie	Liczba projektów	Wartość projektów	Wartość wkładu UE w zł
Fundusz spójności					
1	Sektor środowiska	Działania z zakresu: poprawy jakości wód powierzchniowych, polepszenia jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia oraz racjonalizacji gospodarki odpadami	9	1 346 146 992,0	923 273 056,0
	Sektor transportu	Wzmocnienie nawierzchni drogi krajowej nr 4 na odcinku Kraków - Tarnów	1	253 288 304,0	186 699 000,0

¹⁹ Współpraca transeuropejska na rzecz harmonijnego i zrównoważonego rozwoju terytorium europejskiego

L. p.	Priorytet	Działanie	Liczba projektów	Wartość projektów	Wartość wkładu UE w zł
Rybołówstwo i przetwórstwo ryb					
2	3. Ochrona i rozwój zasobów wodnych, chów i hodowla, rybacka infrastruktura portowa, przetwórstwo i rynek rybny, rybołówstwo śródlądowe	3.2. Chów i hodowla ryb	6	3 605 603,0	1 261 960,8
		3.4. Przetwórstwo i rynek rybny	1	633 692,0	221 792,2
Transport					
3	2. Bezpieczniejsza infrastruktura drogowa	2.1. Przebudowa i budowa dróg krajowych	1	155 415 507,2	55 887 095,2
Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich					
4	1. Wspieranie zmian i dostosowań w sektorze rolno - żywnościowym	1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych	614	104 394 902,0	33 676 929,8
		1.2. Ułatwianie startu młodym rolnikom	531	26 550 000,0	19 912 500,0
		1.3. Szkolenia	4	3 660 488,0	2 928 390,4
		1.4. Wsparcie doradztwa rolniczego	1	9 266 440,0	7 413 152,0
		1.5. Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych	1	3 080 049,0	1 078 000,0
	2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	2.3. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi	93	42 446 393,2	25 313 159,0
		2.4. Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów	231	38 147 984,0	11 694 066,6
		2.6. Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem	97	8 732 364,0	2 870 553,4
2.7. Pilotażowy Program Leader+		22	2 865 399,9	2 292 319,9	

L. p.	Priorytet	Działanie	Liczba projektów	Wartość projektów	Wartość wkładu UE w zł
Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw					
5	1. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu	1.1. Wzmocnienie instytucji wspierających działalność przedsiębiorstw	5	2 056 905,7	1 523 182,5
		1.2. Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw	5	46 031 340,0	24 520 090,0
		1.3. Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm	4	77 238 245,0	44 858 775,0
		1.4. Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką	14	45 436 690,6	34 077 518,0
	2. Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw	2.1. Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo	125	18 830 760,6	3 039 202,6
		2.2. Wsparcie konkurencyjności produktowej i technologicznej przedsiębiorstw	154	29 599 531,6	8 214 163,1
		2.3. Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje	111	190 552 187,3	46 569 935,5
		2.4. Wsparcie dla przedsięwzięć w zakresie dostosowywania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska	1	9 470 000,0	2 876 512,5
Rozwój zasobów ludzkich					
6	1. Aktywna polityka na rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej	1.1. Rozwój i modernizacja instrumentów instytucji rynku pracy	2	382 838,2	300 796,0
		1.2. Perspektywy dla młodzieży	18	35 211 730,2	24 867 031,3
		1.3. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia	17	16 327 347,5	11 572 707,1
		1.4. Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	4	2 016 417,0	1 396 950,5
		1.5. Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka	5	1 642 575,5	1 304 888,2
		1.6. Integracja i reintegracja zawodowa kobiet	11	5 706 875,1	4 413 983,6
	2. Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy	2.3. Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki	33	86 894 462,1	52 157 608,6
	3. Pomoc techniczna	3.1. Wsparcie zarządzania SPO RZL	3	1 055 085,0	791 313,8
		3.2. Informacja i promocja działań SPO RZL	1	58 670,0	44 002,5
		3.3. Zakup sprzętu komputerowego	2	49 800,0	37 350,0

L. p.	Priorytet	Działanie	Liczba projektów	Wartość projektów	Wartość wkładu UE w zł
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego					
7	1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	16	184 985 953,7	136 050 597,0
		1.2. Infrastruktura ochrony środowiska	6	48 858 418,0	35 779 496,5
		1.3. Regionalna infrastruktura społeczna	15	125 656 361,9	89 399 410,4
		1.4. Rozwój turystyki i kultury	2	55 115 794,0	34 615 707,8
		1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	9	45 528 077,8	31 283 269,9
		1.6. Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach	1	283 162 000,0	115 168 000,0
	2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach	2.1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie	43	22 844 479,5	15 932 720,9
		2.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne	57	31 465 160,9	21 504 209,6
		2.3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	3	2 105 186,2	1 578 889,7
		2.5. Promocja przedsiębiorczości	14	10 183 976,3	7 637 982,2
		2.6. Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy	23	15 255 329,9	10 398 526,3
	3. Rozwój lokalny	3.1. Obszary wiejskie	13	35 772 631,8	25 985 670,4
		3.2. Obszary podlegające restrukturyzacji	1	2 163 887,7	1 303 321,0
		3.4. Mikroprzedsiębiorstwa	86	25 912 103,5	6 636 361,9
		3.5. Lokalna infrastruktura społeczna	34	38 750 374,2	25 731 648,1
SUMA			2450	3 494 555 315,0	2 096 093 797,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRR

Kontrakt Wojewódzki

Kontrakt Wojewódzki dla Województwa Małopolskiego na lata 2005-2006 podpisano 27 czerwca 2005 r. pomiędzy Radą Ministrów a Samorządem Województwa Małopolskiego. Dotacja w ramach kontraktu pochodzi ze środków krajowych.

Tabela 136. **Kontrakt Wojewódzki (stan na dzień 31 grudnia 2005 r.)**

Numer i nazwa działania/ projektu	Liczba projektów	Dotacja w ramach Kontraktu			Współfinansowanie		
		plan	wykonanie	%	plan	wykonanie	%
Działanie 1 - Elastyczny, łatwo dostosowujący się do zmian społeczno gospodarczych system edukacji	1 zakończony	1 100 000	1 099 999	100	1 200 000	1 200 000	100
Działanie 2 - Sprawny i przyjazny pacjentowi system ochrony zdrowia	2 zakończone						
	1 inwestycja wieloletnia	11 689 458	8 147 654	70	7 689 685	7 689 685	100
	3 w trakcie realizacji						
Działanie 3 - Zlikwidowanie zaniedbań w ochronie środowiska	1 inwestycja wieloletnia	300 000	300 000	100	300 000	300 267	100
Działanie 4 - Rozwinięte przemysły „regionalnej szansy”	9 zakończone	3 106 000	3 039 569	98	3 210 000	3 160 608	98
Działanie 5 - Sprawny system transportu wewnętrznego	2 zakończone						
	1 w trakcie realizacji	6 150 542	5 976 748	97	6 150 542	5 976 748	97
Budowa własnych ujęć oraz przebudowa systemu wodociągowego na terenie gminy Kalwaria Zebrzydowska	1 w trakcie realizacji	1 000 000	450 000	45	110 000	110 000	100
RAZEM	21	23 346 000	19 013 970	81	18 660 227	18 437 308	99

Źródło: opracowanie własne

Tabela 137. Wykaz projektów zrealizowanych w ramach Kontraktu dla Województwa Małopolskiego w roku 2005 .

Lp.	Beneficjent	Nazwa projektu
1	2	3
1	Zespół Szkół Specjalnych przy Uniwersyteckim Szpitalu Ortopedyczno - Rehabilitacyjnym w Zakopanem	Budowa Zespołu Szkół Specjalnych wraz z zapleczem rehabilitacyjnym przy Uniwersyteckim Szpitalu Ortopedyczno - Rehabilitacyjnym w Zakopanem
2	Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie	Budowa Zakładu Radioterapii przy Szpitalu Wojewódzkim im. Św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie - Etap I
3	Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Krakowie	Modernizacja i rozbudowa Oddziału Chirurgii Klatki Piersiowej - Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II (I ETAP)
4	Szpital Specjalistyczny im. Jędrzeja Śniadeckiego w Nowym Sączu	Utworzenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego - II Etap oraz Budowa Oddziału Intensywnej Opieki Medycznej Szpitala Specjalistycznego im. Jędrzeja Śniadeckiego w Nowym Sączu
5	Ośrodek Rehabilitacji Narządu Ruchu „Krzeszowice” SPZOZ	Przebudowa i rozbudowa Ośrodka Rehabilitacji Narządu Ruchu „Krzeszowice”- „Willa Zofia” etap II
6	Wojewódzki Szpital Chorób Płuc w Jarosławcu	Modernizacja Wojewódzkiego Szpitala Chorób Płuc w Jarosławcu - etap II
7	Powiat Nowotarski	Budowa Szpitala im.Jana Pawła II w Nowym Targu
8	Związek Gmin Dorzecza Górnej Raby i Krakowa	Ochrona Zlewni Rzeki Raby i Zbiornika Dobczyckiego
9	Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich	Rozwój Nadwiślańskiego Parku Etnograficznego w Wygiełzowie-Lipowcu -rekonstrukcja zabytkowego dworu z Drogini
10	Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu	Rozbudowa i modernizacja budynku Małopolskiego Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu
11	Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie	Budowa Lotniczego Parku Kulturowego w Krakowie
12	Filharmonia im. Karola Szymanowskiego w Krakowie	Remont sali koncertowej Filharmonii w Krakowie
13	Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu	Rozwój Skansenów w Małopolsce: Rozbudowa Sądeckiego Parku Etnograficznego
14	Muzeum Okręgowe w Tarnowie	Rewitalizacja Zamku w Dębnie - I etap
15	Muzeum Okręgowe w Tarnowie	Rewitalizacja siedziby Muzeum - I etap
16	Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie	Adaptacja poddasza budynku Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie przy ul. Rajskiej 1
17	Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem	Atrakcyjne ekspozycje w Małopolskich Muzeach - Muzeum Tatrzańskie - II etap
18	Województwo Małopolskie	Budowa i przebudowa chodników wraz z infrastrukturą techniczną w ciągu dróg wojewódzkich - I i II etap22
19	Gmina Miejska Kraków	Droga lokalna łącząca ul. Wita Stwosza z Regionalnym Dworcem Autobusowym w Krakowie
20	Gmina Andrychów	Usuwanie skutków powodzi w Gminie Andrychów - mosty na ul. Solakiewicza i Mostowej w Andrychowie
21	Gmina Kalwaria Zebrzydowska	

Źródło: opracowanie własne

Zintegrowany Program Łagodzenia Skutków Restrukturyzacji Górnictwa, Hutnictwa oraz Wielkiej Syntezy Chemicznej na terenie Województwa Małopolskiego.

Program obejmuje dwa priorytety, które podzielone są na działania. Jego struktura przedstawia się następująco:

Priorytet 1 – Ograniczenie negatywnych społecznych skutków procesu restrukturyzacji sektorów.

Działanie 1.1 – Usługi dla osób zagrożonych utratą pracy bądź zwalnianych w wyniku prowadzonej restrukturyzacji zatrudnienia.

Działanie 1.2 – Wspieranie powstawania i rozwoju prowadzenia własnej działalności gospodarczej

Działanie 1.3 – Wsparcie pracodawców tworzących miejsca pracy dla beneficjentów programu

Priorytet 2 – Poprawa konkurencyjności obszarów objętych skutkami restrukturyzacji.

Działanie 2.1 – Poprawa dostępności kapitału

Działanie 2.2 – Wzmocnienie infrastruktury lokalnej i regionalnej.

Program stanowi instrument wspierający procesy restrukturyzacji w zakresie tradycyjnych sektorów przemysłu, ma on za zadanie ograniczenie negatywnych społecznych i gospodarczych skutków procesów restrukturyzacji (w szczególności: tworzenie nowych i/lub zachowanie istniejących miejsc pracy, rozwijanie stref przemysłowych, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów miejskich i poprzemysłowych).

Program składa się z dwóch priorytetów, przy czym ze względu na uwarunkowania formalne i organizacyjne zrezygnowano z wdrażania priorytetu pierwszego. Okres wdrażania Programu obejmuje lata 2004-2006.

W ramach realizacji działania 2.2. „Wzmocnienie infrastruktury lokalnej i regionalnej” utworzony został Fundusz Dotacji Inwestycyjnych. Za jego pośrednictwem gminom i powiatom z obszaru objętego programem udostępnione zostały środki w kwocie 5 mln EUR, przeznaczone na wsparcie inwestycji w infrastrukturę, sprzyjające rozwojowi przedsiębiorstw. Pieniądze te pochodzą z pożyczki Banku Rozwoju Rady Europy (BRRE) dla Rządu Rzeczypospolitej Polskiej.

Nabór wniosków do Działania 2.2 przeprowadzono w III kwartale 2005 r złożono 51 wniosków na ogólną kwotę dotacji 31 815 tys. zł., dofinansowano 37 zadań.

Tabela 138. Wykaz projektów realizowanych w ramach Zintegrowanego Programu Łagodzenia Skutków Restrukturyzacji Górnictwa, Hutnictwa oraz Wielkiej Syntezy Chemicznej na terenie Województwa Małopolskiego

Lp.	Nazwa projektu	Wnioskodawca	Wartość dotacji
1	Budowa ulicy Sportowej w Gorlicach	Gmina Miejska Gorlice	803 335,00
2	Odbudowa ul. Reymonta i remont ul. Nowej w Bukownie	Gmina Bukowno	319 599,00
3	Rewitalizacja centrum miasta Tuchowa - przebudowa i modernizacja Rynku oraz ulicy Zielonej, Wróblewskiego i Chopina w Tuchowie	Gmina Tuchów	340 544,00
4	Modernizacja centrum produkcyjno - usługowego w Gnojniku	Gmina Gnojnik	210 000,00
5	Przebudowa drogi powiatowej w ciągu ulic Działkowej, 21 Stycznia, Sierszańskiej w Chrzanowie oraz Chrzanowskiej i Leśnej w Trzebini	Powiat Chrzanowski	766 230,00
6	Budowa kanalizacji sanitarnej dla Obszaru Rudawa we wsiach: Rudawa, Niegoszowice i Brzezinka - Etap VI	Gmina Zabierzów	374 984,00
7	Budowa Północnej Obwodnicy Skawiny, etap 1	Gmina Skawina	738 395,00
8	Przebudowa ulic w centrum miasta Wieliczka	Gmina Wieliczka	276 115,00
9	Przebudowa drogi powiatowej nr 18107 Krzeszowice - Czatkowice	Powiat Krakowski	912 898,00
10	Przebudowa ul. Jaworznickiej w zakresie budowy chodnika wraz z odwodnieniem i kanalizacji sanitarnej przy ul. Jaworznickiej w Chełmku	Powiat Oświęcimski	394 615,00
11	Przebudowa Rynku Głównego w Oświęcimiu - część drogowa wraz z małą architekturą	Gmina Miasto Oświęcim	311 044,00
12	Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Kobylanka - etap II B	Gmina Gorlice	489 849,00
13	Przebudowa drogi powiatowej nr K2011 (18-199) w Niepołomicach (ul. Płaszowska i II etap ul. Grabska)	Powiat Wielicki	803 361,00
14	Przebudowa mostu na potoku Podłęzanka w m. Podłęże i przebudowa przepustu na potoku Drwinka w m. Niepołomice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 964	Województwo Małopolskie	927 768,00
15	Modernizacja drogi powiatowej nr K 1305 Szczurowa - Żelichów na odcinku Jadowniki Mokre - Wietrzychowice	Powiat Tarnowski	336 977,00
16	Poprawa dostępności komunikacyjnej do terenów inwestycyjnych Gminy Szczurowa	Gmina Szczurowa	689 464,00
17	Przebudowa drogi gminnej nr 062 w Libertowie - etap II	Gmina Mogilany	353 488,00
18	Podniesienie nośności drogi gminnej - Grobelka	Gmina Niepołomice	380 631,00
19	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 768 na odcinku Koszyce - Szczurowa	Województwo Małopolskie	724 986,00
20	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 774 Zabierzów - Kryspinów	Województwo Małopolskie	1 013 025,00
21	Rozbudowa oczyszczalni ścieków i budowa sieci kanalizacyjnej w Bolesławiu Centrum - część do terenów inwestycyjnych	Gmina Bolesław	979 631,00
22	Kanalizacja sanitarna wraz z przepompowniami ścieków dla miejscowości Sułoszowa I - etap II część A	Gmina Sułoszowa	790 163,00
23	Modernizacja drogi gminnej do wioski konnej w Starych Żukowicach	Gmina Lisia Góra	250 000,00
24	Polepszenie dostępności do terenów inwestycyjnych poprzez przebudowę drogi gminnej w Palczowicach, gmina Zator	Gmina Zator	361 019,00

25	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Olszyny, Gmina Babice-etap I	Gmina Babice	486 892,00
26	Modernizacja drogi gminnej nr G-0020 w Łuczycach na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca	Gmina Kocmyrzów-Luborzyca	129 875,00
27	Kompleksowe zagospodarowanie otoczenia kąpieliska Balaton w Trzebini	Gmina Trzebinia	86 459,00
28	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Brzeszczach	Gmina Brzeszcze	529 701,00
29	Budowa kanalizacji sanitarnej w Moszczenicy jako ważna forma łagodzenia skutków likwidacji Kopalni Soli Siedlec - Moszczenica	Gmina Bochnia	214 242,00
30	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Przegini Duchownej	Gmina Czernichów	546 928,00
31	Poprawa społeczno-ekonomicznych warunków rozwoju Gminy poprzez modernizację głównego ciągu komunikacyjnego w Brzesku	Gmina Brzesko	223 657,00
32	Przebudowa drogi powiatowej w ciągu ulic Jana Pawła II i Kopalnianej w Trzebini	Powiat Chrzanowski	714 781,00
33	Przebudowa drogi powiatowej Nr 14-506 w Przecieszynie (ul. Wyzwolenia)	Powiat Oświęcimski	306 153,00
34	Budowa kanalizacji w Nawojowej Górze - Etap IA Gwoździec - Stawki	Gmina Krzeszowice	589 385,00
35	Budowa kanalizacji - II etap w miejscowości Pierzchów	Gmina Gdów	338 711,00
36	Przebudowa dróg gminnych w Gminie Koniusza	Gmina Koniusza	999 703,00
37	Modernizacja dróg gminnych zmierzająca do stworzenia warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Biskupice	Gmina Biskupice	497 615,00
Rezerwa - drogi gminne			89 788,00
Rezerwa - drogi powiatowe			367 989,00
RAZEM			19 670 000,00

Źródło: opracowanie własne

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy.

Głównym celem przeznaczanych przez państwa-darczyńców środków w ramach *Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)* oraz *Norweskiego Mechanizmu Finansowego* jest realizacja przedsięwzięć prorozwojowych przyczyniających się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Mechanizm Finansowy EOG

Priorytet 1. Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii

Priorytet 2. Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami naturalnymi

Priorytet 3. Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast

Priorytet 4. Rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in. promowanie wykształcenia i szkoleń, wzmacnianie w samorządzie i jego instytucjach potencjału z zakresu administracji lub służby publicznej, a także wspierających go procesów demokratycznych

Priorytet 5. Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem

Priorytet 6. Badania naukowe

Norweski Mechanizm Finansowy

Priorytet 1. Wdrażanie przepisów z Schengen, wspieranie Narodowych Planów Działania z Schengen, jak również wzmacnianie sądownictwa

Priorytet 2. Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzenia w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych

Priorytet 3. Polityka regionalna i działania transgraniczne

Priorytet 4. Pomoc techniczna przy wdrażaniu *acquis communautaire*

Projekty realizowane z Mechanizmów Finansowych w Województwie Małopolskim²⁰

Na dzień 15 maja 2006r z terenu Województwa Małopolskiego zaakceptowano **9 wniosków** o łącznej kwocie dofinansowania **8 849 tys. euro**:

- Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami – 3 wnioski.
- Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast – zaakceptowano 2 wnioski na ogólną kwotę dofinansowania 3 781 010 euro oraz 1 wniosek, który znajduje się na liście rezerwowej.
- Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem – 3 wnioski o wartości dofinansowania 2 407 612 euro.

Polityka regionalna i działania transgraniczne – rekomendowany do wsparcia z Norweskiego Mechanizmu Finansowego został 1 wniosek złożony przez Fundację Karpacką (Polska) – „Dom Karpacki – pobudzenie współpracy transgranicznej regionów karpackich” o wnioskowanej kwocie dofinansowania 398 863 euro.

²⁰ Zaakceptowane do realizacji w ramach Mechanizmów Finansowych NMF i EOG przez Komitety Sterujące.

1. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Instytucje otoczenia biznesu (IOB) to podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP. Do tej kategorii instytucji zaliczamy: agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, fundacje, ośrodki szkoleniowo-doradcze, fundusze, organizacje reprezentujące przedsiębiorców, instytucje działające na rzecz innowacji takie jak: centra transferu technologii, instytuty i ośrodki badawczo-rozwojowe oraz inkubatory przedsiębiorczości i inkubatory technologiczne, parki naukowo-technologiczne itp. Część z nich to instytucje non-profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe.

Do zadań instytucji otoczenia biznesu można zaliczyć: wspieranie przedsiębiorczości, ułatwianie rozpoczynania działalności gospodarczej (m.in. start-ups, spin-offs,) oraz pomoc nowotworzonym przedsiębiorstwom np: inkubatory przedsiębiorczości. Kolejne typy przedsięwzięć podejmowanych przez IOB to tworzenie korzystnych warunków w zakresie transferu nowych rozwiązań technologicznych (centra transferu technologii – CTT, inkubatory technologii); podnoszenie jakości zasobów ludzkich w przedsiębiorstwach poprzez szkolenia i doradztwo (ośrodki szkoleniowo-doradcze); wsparcie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw; tworzenie sieci współpracy (m.in. klastry) i animacji środowiska innowacyjnego przedsiębiorstw (parki naukowo-technologiczne), a także zapewnianie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania przedsiębiorstwom, w szczególności MSP, podejmującym różnego rodzaju przedsięwzięcia inwestycyjne (fundusze mikropożyczkowe i poręczeniowe, fundusze kapitału podwyższonego ryzyka).

Instytucje wspierające innowacyjność i rozwój technologiczny²¹

Małopolska pod względem ilości ośrodków innowacji (aktywnych i będących w trakcie tworzenia) znajduje się na trzecim miejscu w Polsce. Wśród typów ośrodków innowacji w Małopolsce wymienić należy:

- Centra Transferu Technologii (CTT)
- Inkubatory Technologiczne
- Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości
- Parki Technologiczne

Centra Transferu Technologii

W Małopolsce działają cztery CTT, są to: Centrum Innowacji Transferu Technologii i Rozwoju Uniwersytetu instytucja prowadzona przez Uniwersytet Jagielloński, Centrum Transferu Technologii prowadzone przez Politechnikę Krakowską, Centrum Transferu Technologii działające przy Fundacji Progress and Business, Program Czysty Biznes przy Fundacji Partnerstwo dla Środowiska. Głównym celem ich działalności jest organizacja szerokiej płaszczyzny kontaktów między światem nauki i gospodarki, opracowanie studiów przedinwestycyjnych, identyfikacja potrzeb innowacyjnych podmiotów gospodarczych, promocja i rozwój przedsiębiorczości technologicznej jak również usługi wspierające: doradztwo, kursy, szkolenia.

Inkubatory Technologiczne

W Małopolsce są w tworzeniu dwa Inkubatory Technologiczne: (Technoinkubator przy Krakowskim Parku Technologicznym Sp. z o.o. i Jagielloński Park i Inkubator Technologii – Jagiellońskie Centrum Innowacji sp. z o.o.) o łącznej powierzchni 14 000 m².

²¹ Rozdział przygotowany na podstawie publikacji zbiorowej pt. „Ośrodki innowacji w Polsce” – wydanej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

Głównym celem działalności Inkubatorów Technologicznych jest wspomaganie rozwoju nowo powstałych firm oraz optymalizacja warunków dla transferu technologii poprzez kontakty z instytucjami naukowymi, usługi wspierające biznes (doradztwo finansowe, marketingowe, prawne, organizacyjne, technologiczne), pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych, dostarczenie odpowiedniej do potrzeb powierzchni na działalność gospodarczą. Podstawowym zadaniem inkubatora jest asysta w tworzeniu oraz pomoc w pierwszym okresie działania małej technologicznej firmy.

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości (AIP) tworzone w otoczeniu szkół wyższych, są ofertą wsparcia studentów i pracowników naukowych w praktycznych działaniach rynkowych. Podejmuje się tu szereg specyficznych działań zorientowanych na edukację przedsiębiorczości oraz komercjalizację nowych produktów i technologii. Inkubator akademicki daje możliwość rozwoju poprzez dostęp do: uczelnianych laboratoriów i aparatury badawczej, doradztwa technologicznego i patentowego, wiedzy naukowców i studentów przy świadczeniu usług doradczych i szkoleniowych, baz danych o badaczach i wynalazkach, pomysłach, patentach i technologiach.

W Małopolsce działają cztery inkubatory akademickie: Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości „INNOWATIK” prowadzony przez Stowarzyszenie Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości „Innowatik” z siedzibą przy Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, przy Wyższej Szkole Ekonomii i Informatyki, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości działający przy Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości i Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości prowadzony przez Centrum Innowacji Transferu Technologii i Rozwoju Uniwersytetu przy Uniwersytecie Jagiellońskim. Województwo Małopolskie znajduje się na drugim miejscu w Polsce pod względem ilości AIP w Polsce.

Park Technologiczny

Park Technologiczny jest to zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi. Pod względem organizacyjnym i koncepcyjnym forma ta jest najbardziej rozwiniętym typem ośrodków innowacji. Celem parków technologicznych jest optymalizacja warunków transferu i komercjalizacji technologii, powstanie i rozwój małych innowacyjnych firm oraz rozwój i urynkwienie nowych produktów. W Małopolsce znajduje się jeden park technologiczny – Krakowski Park Technologiczny (KPT).

KPT jest jednym z najstarszych parków technologicznych. Ze względu na stopień zaawansowania działalności KPT należy do kategorii A – najwyższej, w której znajdują się parki realizujące działalność statutową w pełnym zakresie, włącznie z udostępnieniem powierzchni i usług wspierających dla firm. KPT pod względem całkowitej powierzchni, którą dysponuje (1 219 210 m²), zajmuje drugie miejsce w Polsce a pierwsze miejsce pod względem powierzchni wynajmowanej podmiotom i ilości nowopowstałych miejsc pracy.

Instytucje działające na rzecz rozwoju inwestycyjnego.

Jedną z form wspierania działalności gospodarczej jest udostępnianie terenu pod inwestycje na preferencyjnych warunkach. W tym celu utworzono w Małopolsce: Specjalną Strefę Ekonomiczną, spółkę Małopolskie Parki Przemysłowe oraz Strefy Aktywności Gospodarczej.

Na terenie Małopolski zlokalizowane są dwie specjalne strefy ekonomiczne, w ramach, których inwestorzy mogą otrzymać pomoc publiczną przeznaczoną na wspieranie nowych inwestycji oraz tworzenie miejsc pracy.

Specjalne Strefy Ekonomiczne

Krakowska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Łączna powierzchnia gruntów objętych Strefą, położonych na terenie Krakowa i Tarnowa oraz gmin Zabierzów i Niepołomice wynosi 262,786 ha. Ulokowane w KSSE firmy wydały na inwestycje 450 mln zł., zatrudniając 4500 osób, z czego 3500 na nowych miejscach pracy. Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w KSSE uzyskało dotychczas 21 firm, w tym 11 reprezentujących sektor wysokich technologii. Są to między innymi: RR Motorola Electronics Polska, Comarch S.A. (działające w branży telekomunikacyjnej i informatycznej).

Swoją działalność w SSE planują: niemiecka firma branży motoryzacyjnej MAN (Niepołomice), amerykańska firma z branży usług komputerowych i zarządzania danymi – Affiliated Computer Services – ACS (Zabierzów), firma informatyczna Ericpol (Kraków - Pychowice) oraz fabryka farb Beckers (Tarnów).

Podstrefy KSSE:

- Podstrefa Czyżyny
- Podstrefa Podgórze (Pychowice)
- Podstrefa Nowa Huta
- Podstrefa Rząska (Gmina Zabierzów)
- Podstrefa Niepołomice
- Podstrefa Tarnów

Na terenie Małopolski znajduje się jeden z terenów zamiejscowych Specjalnej Strefy Ekonomicznej województwa podkarpackiego „EURO-PARK MIELEC”. Jest to Obszar Przemysłowy Gorlice o powierzchni 29,40 ha.

Małopolskie Parki Przemysłowe

W sierpniu 2005 roku została podpisana umowa założycielska spółki Małopolskie Parki Przemysłowe, którą tworzy Województwo Małopolskie i spółka Krakowski Park Technologiczny. Zadaniem spółki jest tworzenie wizerunku poszczególnych gmin Województwa Małopolskiego jako atrakcyjnych miejsc prowadzenia działalności gospodarczej i przygotowanie lokalizacji nowych przedsięwzięć gospodarczych w regionie. Spółka skupia się na promowaniu wybranych terenów, przyczyniając się do bardziej zrównoważonego rozwoju województwa. Spółka ma na celu świadczenie usług doradczych, badanie lokalnych rynków, pozyskiwanie terenów na inwestycje, a także tworzenie i zarządzanie parkami przemysłowymi.

Kapitał założycielski Spółki na koniec 2005 roku wyniósł 1 850 000 złotych.

W Małopolsce można lokować inwestycje w tzw. strefach aktywności gospodarczej. Są to wydzielone i przygotowane do inwestycji obszary, odpowiadające zapotrzebowaniom potencjalnych inwestorów, tworzone najczęściej przez samorządy lokalne. Strefy posiadają kluczowe znaczenie dla wzrostu poziomu inwestycji komercyjnych, w istotny sposób zwiększają atrakcyjność inwestycyjną regionu, rozwijają przedsiębiorczość i kreują nowe miejsca pracy. Gminy, dostrzegając pozytywne efekty działania takich stref, scalają nowe tereny, budują infrastrukturę techniczną, a także zmieniają przeznaczenie terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, dzięki czemu liczba stref aktywności gospodarczej stale wzrasta.

Zielony Park Przemysłowy „Kryształowy” w Tarnowie

Park położony jest w północnej części Tarnowa, w bezpośrednim sąsiedztwie dróg wylotowych z miasta. Planuje się, iż docelowo obszar Parku obejmie 357 ha, w tym znajdzie się 225 ha terenów niezabudowanych. W chwili obecnej na terenie Parku działa ponad 40 firm, wśród których dominuje

branża elektromaszynowa, szklarska i logistyczna. Miasto Tarnów jest właścicielem 8 ha nieruchomości niezabudowanych, które są położone w granicach Parku i stanowią ofertę dla inwestorów. Tereny wchodzące w skład Parku przemysłowego posiadają dostęp do wszystkich mediów dostosowanych do potrzeb już działających, jak również powstających zakładów produkcyjnych i usługowych.

Strefa Przemysłowa „Zielonych Dobczyc”

Strefa usytuowana jest na obrzeżach miasta Dobczyc, jak również częściowo na terenie sołectwa Niezdrów. Powierzchnia strefy wynosi 51 ha, z czego 27 ha to tereny włączone do sfery biznesu, stanowiące własność już funkcjonujących firm. Strefa przemysłowa posiada dogodny dojazd, leży bezpośrednio przy drodze obwodowej Dobczyc, w odległości 30 km od centrum Krakowa i około 12 km od trasy Kraków-Zakopane. Obecnie w Strefie Przemysłowej zlokalizowanych jest 10 przedsiębiorstw tworzących 700 miejsc pracy. W 2006 roku zostanie uruchomiony kolejny, największy w strefie zakład produkcyjny: WAWEL S.A. – producent wyrobów z czekolady, w którym zatrudnienie znajdzie około 500-700 osób.

Wojnicki Zielony Park Przemysłowy

Park przemysłowy zlokalizowany we wschodniej części Małopolski, na terenie Gminy Wojnicz, w odległości ok. 70 km od Krakowa, ok. 500 m od drogi krajowej nr 4 (Kraków-Rzeszów). Obszar Parku obejmuje powierzchnię 63,5 ha, w tym 35 ha terenów przygotowanych dla inwestorów. Docelowo Park obejmie obszar 153 ha, w tym znajdzie się około 70 ha terenów zielonych. Na obszarze Parku dostępne są wszystkie media dostosowane do potrzeb przedsiębiorstw. Gmina zapewnia ulgi w podatkach i „szybką ścieżkę” inwestycyjną.

Strefa Aktywności Gospodarczej w Limanowej

Strefa położona jest w południowej części województwa małopolskiego, w odległości około 70 km od Krakowa, w mieście Limanowa. Obszar Strefy wynosi 13,7 ha, z czego około 7 ha stanowią grunty przeznaczone do zabudowy. Jest to teren poprzemysłowy, na którym dotychczas prowadzona była działalność w zakresie przetwarzania ropy oraz produktów ropopochodnych. Na terenie Strefy zlokalizowane są budynki administracyjno-przemysłowe, hale produkcyjne oraz zbiorniki. Powierzchnia użytkowa istniejących budynków i budowli wynosi 4 365 m². Strefa posiada dostęp do bocznic kolejowej.

Chrzanowsko-Trzebiński Park Przemysłowy

Park położony w zachodniej części Małopolski, w odległości 40 km od Krakowa, na terenie Gmin Trzebinia i Chrzanów – ważnych ośrodków przemysłowych regionu w sektorze petrochemicznym, energetycznym, metalurgicznym. Na terenie wspomnianych gmin znajdują się ważne węzły komunikacji drogowej (autostrada A4) i kolejowej. W skład Parku wchodzi 2 obszary o łącznej powierzchni 55,5 ha. Są to zarówno tereny niezabudowane, jak również nieruchomości zabudowane obiektami przemysłowymi (hale, magazyny, obiekty biurowe, budowle, szyby pokopalniane itp.). Na obszarze Parku przewidziano możliwość rozwoju działalności produkcyjnej, magazynowej, spedycyjnej oraz szeroko pojętych usług dla ludności. Dla przyszłych inwestorów na terenie Gminy Trzebinia przewidziano zwolnienia z podatku od nieruchomości w przypadku realizacji przedsięwzięć tworzących nowe miejsca pracy. Na obszarze Gminy Chrzanów przewidywane są podobne ulgi podatkowe pod przyszłe inwestycje.

Miejska Strefa Aktywności Gospodarczej „Nowe Dwory” w Oświęcimiu

Strefa położona jest w zachodniej części Małopolski, na obrzeżach miasta Oświęcim, przy drodze krajowej nr 44 (Tychy-Zator-Skawina-Kraków), która stanowi obwodnicę centrum miasta. Strefa docelowo obejmować będzie tereny inwestycyjne o powierzchni ok. 45 ha (z możliwością ich poszerzenia

o następne 40 ha), z czego miasto jest właścicielem 7,5 ha. W ramach Strefy oferowane są cztery obszary inwestycyjne (niezabudowane) oraz inkubator przedsiębiorczości (w organizacji) o powierzchni około 25 ha. Zainteresowanym inwestorom proponuje się pomoc w załatwianiu niezbędnych formalności wynikających z prowadzonego procesu inwestycyjnego.

Myślenicka Strefa Inwestycyjna w Jaworniku

Strefa inwestycyjna zlokalizowana w centralnej części województwa małopolskiego, na terenie Gminy Myślenice w miejscowości Jawornik, w odległości około 15 km od Krakowa oraz około 150 m od drogi krajowej nr 7 (Kraków-Chyżne). Obszar Strefy obejmuje 90 ha, z czego 20 ha to tereny już zagospodarowane przez inwestorów – między innymi Scandinavian Tobacco S.A. oraz Bahlsen Sweet Sp. z o.o.

Instytucje działające na rzecz rozwoju gospodarczego w wymiarze regionalnym i lokalnym.

Na terenie województwa małopolskiego działa wiele agencji, stowarzyszeń, fundacji, izb gospodarczych, których działalność przyczynia się do wspierania rozwoju gospodarczego w wymiarze lokalnym i regionalnym, kreując sprzyjające otoczenie biznesu.

Do agencji obejmujących swoim działaniem całe województwo należą: Małopolska Agencja Rozwoju Regionu Regionalnego S.A., Małopolska Agencja Energii i Środowiska Spółka z o.o. Mniejszy zasięg oddziaływania o wymiarze lokalnym i ponadlokalnym mają: Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Sądecka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Agencja Rozwoju Regionu Kluczewskiego S.A., Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A.. Na terenie Małopolski działa też siedem inkubatorów przedsiębiorczości.

Oprócz wyżej wymienionych instytucji otoczenia biznesu istnieją organizacje samorządu gospodarczego, które mają na celu wspieranie i reprezentowanie interesów firm wobec organów władzy. Przynależność do samorządu gospodarczego jest dobrowolna, co powoduje, że obejmują tylko część działających przedsiębiorstw.

Oprócz działających od wielu lat w województwie małopolskim izb takich jak: Izba Przemysłowo Handlowa w Krakowie, Izba Przemysłowo Handlowa w Tarnowie, coraz aktywniejsze są izby gospodarcze: Tatrzańska Izba Gospodarcza w Zakopanem, Sądecka Izba Gospodarcza w Nowym Sączu, Tatrzańska Izba Gospodarcza w Zakopanem, Jurajska Izba Gospodarcza w Zabierzowie, Małopolska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Krakowie, Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Nowym Sączu.

Aktywnym Forum współpracy pomiędzy izbami gospodarczymi i samorządem terytorialnym jest działająca od 2003 roku Komisja Wspólna Samorządów Terytorialnych i Gospodarczych Małopolski. Celem Komisji jest wymiana informacji i uzgadnianie opinii, które będą wykorzystane w procesach decyzyjnych ważnych dla polityki gospodarczej województwa. W 2005 roku odbyło się 6 posiedzeń Komisji, w trakcie, których zgłoszono 9 wniosków i podjęto 4 uchwały. Do najważniejszych spraw wniesionych pod obrady Komisji należały: sprawa obwodnicy Krynicy; promocja Małopolski i Krakowa; promocja produktów regionalnych i tradycyjnych; rozwój uzdrowisk małopolskich i sytuacja Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków-Balice; współpraca z MARR S.A.

2. WOJEWÓDZKA INFORMACJA I PORADNICTWO ZAWODOWE

Poradnictwo zawodowe obejmuje działania, które umożliwiają osobom w każdym wieku i na każdym etapie ich drogi życiowej określić ich umiejętności, kompetencje i zainteresowania w celu podejmowania przez nich decyzji edukacyjnych, szkoleniowych i zawodowych oraz zarządzania indywidualną ścieżką życiową.

Usługi informacji i poradnictwa zawodowego realizowane są w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Krakowie w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu. W okresie 6 lat działalności, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej świadczą usługi informacji i poradnictwa zawodowego dla mieszkańców Małopolski, w tym osób: bezrobotnych i poszukujących pracy, pracujących, młodzieży przygotowującej się do wejścia na rynek pracy, studentów, absolwentów, osób niepełnosprawnych. Skorzystało z nich prawie 117 tysięcy osób. Centra pomagają klientom w podejmowaniu decyzji związanych z wyborem zawodu, zmianą zawodu, zatrudnieniem, planowaniem ścieżki rozwoju kariery z uwzględnieniem realiów rynku pracy, a pracodawcom w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

Tabela 139. Klienci poradnictwa i informacji zawodowej WUP w 2005 roku

Centra	Poradnictwo zawodowe		Informacja zawodowa	
	Indywidualne	Grupowe	Indywidualna	Grupowa
Kraków	466	170	2 930	1 880
Nowy Sącz	476	329	3 426	478
Tarnów	488	211	3 170	1 819
Razem	1 430	710	9 546	4 177

Źródło: dane WUP.

Poradnictwo indywidualne

Indywidualne poradnictwo zawodowe adresowane jest do osób, które potrzebują orientacji i ukierunkowania zawodowego. Klienci korzystający z poradnictwa indywidualnego reprezentują różne zawody, wiek i status. Do skorzystania z tej formy pomocy zgłaszają się najczęściej osoby, które chcą dokonać zmiany obecnej sytuacji zawodowej, aby przejąć większą kontrolę nad swoim życiem, osoby, które spotkały się z koniecznością dokonania zmiany w związku z zaistniałą sytuacją zewnętrzną, osoby, które muszą po raz pierwszy lub kolejny podjąć decyzję związaną z wyborem zawodowym.

Z poradnictwa indywidualnego w 2005 r. skorzystało 1 430 osób, udzielono 2 116 porad. Najczęściej klientami poradnictwa zawodowego są kobiety (60% objętych poradnictwem), osoby posiadające status bezrobotnego (57%), do 25 roku życia (23%), z wykształceniem wyższym (46%) lub policealnym i średnim zawodowym (47%). Biorąc pod uwagę okres przebywania na bezrobociu, osoby bezrobotne do 6 miesięcy stanowią 48% korzystających z poradnictwa indywidualnego, drugą co do wielkości grupę stanowią osoby pozostające na bezrobociu powyżej 12 miesięcy 30%.

Poradnictwo grupowe

Grupowe poradnictwo zawodowe realizowane jest zgodnie z programami adresowanymi do określonych grup klientów: młodzieży wchodzącej na rynek pracy, osób długotrwale bezrobotnych. Poradnictwo grupowe to cykl kilkudniowych zajęć poprzedzonych doradztwem indywidualnym. Osoby korzystające z grupowego poradnictwa zawodowego nabywają i rozwijają w sobie zdolność do dokonywania zmian i poszukiwania nowych rozwiązań, do zmagania się z problemem, a relacje w grupie pomagają klientom uświadomić sobie swoje zachowania i stosować skuteczniejsze strategie związane z wyborami edukacyjnymi czy zawodowymi.

W 2005 roku zrealizowano 98 warsztatów grupowego poradnictwa wzięło w nich udział 710 osób. Największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia dotyczące poznawania siebie oraz związane z przy-

gotowywaniem się do podejmowania decyzji zawodowej, w tym dotyczące prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Indywidualna informacja zawodowa

Z informacji zawodowej można korzystać samodzielnie, współpracując z doradcą zawodowym w Salach Informacji Zawodowej. Informacja zawodowa obejmuje szeroki i różnorodny zakres wiedzy ułatwiającej planowanie rozwoju zawodowego i poszukiwanie zatrudnienia. Klienci mogą korzystać ze zbiorów zgromadzonych w formie tradycyjnej: broszury, ulotki i foldery informacyjne, literatura zawodoznawcza, teczki tematyczne, prasa, a także mogą skorzystać z innych nośników informacji, jak płyty CD, kasety video czy internet. Największym zainteresowaniem cieszyły się informacje zawarte w przewodnikach o zawodach, o możliwościach kształcenia i przekwalifikowania zawodowego, o rynku pracy, a także multimedialne programy komputerowe i poradniki.

Indywidualna informacja zawodowa jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych tzn. osób bezrobotnych, poszukujących pracy, pracujących, studentów. W 2005 roku skorzystało z niej 9 546 osób, a włączając młodzież uczącą się 11 349 osób.

Grupowa informacja zawodowa

Grupowa informacja zawodowa obejmuje spotkania w Centrum, a także prezentacje na Targach Pracy. Z grupowej informacji zawodowej mogą korzystać zarówno klienci indywidualni chcący wziąć udział w proponowanym tematycznie spotkaniu, jak też instytucje czy organizacje, które dla określonej grupy zainteresowanych klientów chcą dostarczyć informacje z obszaru rynku pracy i informacji zawodowej.

W 2005 zorganizowano 129 grupowych informacji zawodowych, w których wzięło udział 4 177 osób bezrobotnych i poszukujących pracy i 2 836 młodzieży uczącej się.

3. KONKURSY PROMOCYJNE

Samorząd województwa małopolskiego zaangażowany jest we współorganizowanie wielu konkursów zadaniem, których jest promocja gospodarcza przedsiębiorstw i instytucji z terenu województwa małopolskiego, jak również promocja przedsiębiorczości i postaw pro biznesowych wśród młodzieży.

Wyrazem zaangażowania Województwa Małopolskiego w promocję województwa, jest objęcie przez Marszałka Województwa patronatu nad konkursami, konferencjami, targami – łącznie 194 przedsięwzięć.

VII Edycja Konkursu Małopolska Nagroda Jakości 2004/2005

Organizator konkursu: Województwo Małopolskie i Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie. Celem konkursu jest:

- upowszechnianie filozofii zarządzania przez jakość-zainteresowanie przedsiębiorstw i instytucji ideą ciągłego doskonalenia
- promowanie osiągnięć przedsiębiorstw i instytucji regionu małopolskiego w urzeczywistnianiu koncepcji TQM-doceniać liderów przedsiębiorczości odnoszących sukcesy jakościowe

Laureaci konkursu:

W kategorii ORGANIZACJI PRODUKCYJNYCH:

Tytuł Laureata, Statuetkę Małopolskiej Nike oraz dyplom otrzymało:

- 1 Przedsiębiorstwo Przemysłowo-Handlowe Unimil Sp. z o.o. w Dobczycach
- 2 Małopolska Grupa Geodezyjno-Projektowa S.A. w Tarnowie

Wyróżnienie, medal i dyplom otrzymali:

- 1 Destylarnia „POLMOS” w Krakowie S.A.
- 2 Fabryka Maszyn Budowlanych i Lokomotyw Bumar-Fablok S.A. w Chrzanowie
- 3 Slag Recycling Sp. z o.o. w Krakowie S.A.

W kategorii ORGANIZACJI USŁUGOWYCH:

Wyróżnienie, medal i dyplom otrzymało:

Specjalistyczne Centrum Diagnostyczno-Zabiegowe MEDICINA Sp. z o.o. w Krakowie.

VIII Edycja Konkursu Najwyższa Jakość Małopolska

Koordynator wiodący konkursu: Izba Przemysłowo – Handlowa w Tarnowie

Celem konkursu jest:

- ukazanie zarówno w kraju jak i za granicą tego, co w „Małopolsce najlepsze”
- wyróżnienie firm i wytwarzanych przez nie produktów

Laureaci konkursu:

- 1 Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie
- 2 Okno PCV AktivPlus – Przedsiębiorstwo Produkcyjne „OKNOPLUS” Sp. z o.o. w Krakowie
- 3 Woda Małopolanka – Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe THIER, Świątniki Górne
- 4 Powidło śliwkowe węgierskie POLAN – Polsko-Francuska Sp. z o.o. Joint Venture, Żabno
- 5 Mleczko „DIX” – GOLD DROP Sp. z o.o. Limanowa
- 6 Usługi hotelarsko- gastronomiczne Hotel Cristal Park w Tarnowie
- 7 Karty i karnety okolicznościowe i świąteczne, zaproszenia ślubne i komunijne Delta-Graphix Zakład Pracy Chronionej w Tarnowie
- 8 Szynka wiejska – Zakład Przetwórstwa Mięsnego ROL-PEK Leszek Roleski, Zgłobice.

Wyróżnienia:

- 1 Sernik tradycyjny Piekarnia- Cukiernia „Dom Chleba”, Dobczyce
- 2 Kielbasa zbylitowska Zakład Przetwórstwa Mięsnego ROL-PEK, Zgłobice

ZŁOTY ZNAK oraz tytuł Menadżer-Propagator Najwyższej Jakości

- 1 JAN ZAŁUBSKI ZET TRANSPORT Sp.J. Łososina Dolna
- 2 WACŁAW FIGIEL Przedsiębiorstwo Produkcyjne „OKNOPLUS”, Sp. z o.o. Kraków
- 3 JÓZEF ŁUCZYK Przedsiębiorstwo Produkcji Nasiennej „CENTRALA NASIENNA” Tarnów

DIAMENT do ZNAKU NAJWYŻSZEJ NAGRODY JAKOŚCI

- 1 „BIPROZAT” – TARNÓW Sp. z o.o. Biuro Projektów Zakładów Azotowych Tarnów
- 2 „OKNOPLUS” Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Produkcyjne „ Kraków
- 3 Piekarnia „Ziarno” Jan Winiarski Sp. Jawna Tarnów

XV Edycja Konkursu Krakowski Dukat

Organizator konkursu: Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie.

Konkurs ma charakter promocyjny. Nagroda przyznawana jest nie przedsiębiorstwu, lecz osobie, która je założyła lub nim zarządza. Wyróżnia i honoruje osoby za osiągnięte wyniki ekonomiczne, za inwencję, za umiejętność dzielenia się sukcesami z otoczeniem, w którym dana osoba prowadzi swą działalność.

Laureaci konkursu:

W kategorii KREATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI:

DR RUDOLF THALER Radca handlowy Ambasady Austrii

W kategorii SAMORZĄDOWY KREATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI:

1 DYMITER RYDZANICZ – Wójt Uścia Gorlickiego

2 ANDRZEJ SATERNUS – Burmistrz Chełmka

W kategorii WŁAŚCICIEL FIRMY:

1 STANISŁAW ALF – Alf Sensor SJ,

2 JAROSŁAW CHAŁAS – Kancelaria Chałas i Wspólnych SJ,

3 ANNA JĘDROCHA – ATH Intercrac SP. Z O.O.,

4 ANDRZEJ KUCHTA, EDWARD KUCHTA – Autorem SJ,

5 JERZY WRZECIONEK – JANEX SP. Z O.O.,

6 STANISŁAW MICZEK – Firma Handlowa MISTAR

W kategorii MENEDŻER FIRMY:

1 BOGUMIŁ ADAMEK, Prezes Zarządu Korporacja Gospodarcza EFEKT SA, Kraków

2 ZBIGNIEW GÓRECKI, Prezes Zarządu Fabryka Węzy Gumowych i Tworzyw Sztucznych FAGUMIT SP. Z O. O, Wolbrom

3 WŁADYSŁAW KRZEK, Prezes Zarządu Zakłady Techniki Medycznej SP. Z O.O, Kraków

4 MIECZYSLAW MAJCZAK, Prezes Zarządu Przedsiębiorstwo Usługowo-handlowe PROF-US, Kraków

5 JERZY MAZGAJ, Prezes Zarządu ALMA MARKET SA, Kraków

6 STANISŁAW SŁYSZ, Prezes Zarządu HMS SP.Z O.O. ; Niepołomice

7 RYSZARD ŚCIGAŁA, Prezes Zarządu Zakłady Azotowe SA w Tarnowie

X Edycja Konkursu Małopolski Rzemieślnik Roku

Organizator konkursu: Małopolska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości – Kraków.

Celem konkursu jest: promocja rzemiosła poprzez nagradzanie wyróżniających się zakładów rzemieślniczych.

Laureaci konkursu:

W kategorii PRODUKCJA

JÓZEF TRZCIŃSKI PIEKARNIA „Trzcińscy” NOWY TARG, ul. Waksmundzka 2

W kategorii USŁUGI:

1 JÓZEF ZAJĄC Usługi Stolarskie SKRZYDLNA 270

2 ZYGMUNT CZYŻYCKI – Centrum Handlowo-Usługowo-Produkcyjne „Porąbka” PORĄBKA IWKOWSKA 72

V Edycja Konkursu Lider Małopolski 2005

Organizator konkursu: Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski - Kraków

Celem konkursu jest: wyróżnienie najważniejszych przedsięwzięć o wymiarze społecznym, ważnych dla sfery duchowej, tożsamości, edukacji i jakości życia mieszkańców jak również inwestycji infrastrukturalnych, ekspansywnych firm z Małopolski, z nowymi technologiami, stwarzających nowe miejsca pracy.

Laureaci konkursu:

1 Caritas Archidiecezji Krakowskiej

2 Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, Oddział Kliniczny Chirurgii Serca, Naczyń i Transplantologii

- 3 Krakowski Park Technologiczny wraz z Małopolskimi Parkami Przemysłowymi
- 4 Skrzyżowanie 2-poziomowe w Bielsku-Białej
- 5 Stok Narciarski Przemysł Zniesienie
- 6 Wydawnictwo „Biały Kruk”
- 7 Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu
- 8 Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II w Krakowie
- 9 „Nowy Styl” Zakłady Meblarskie Braci Krzanowskich
- 10 Żużlowa Sportowa Spółka Akcyjna „Unia Tarnów”
- 11 Philip Morris Polska S.A. w Krakowie

III Edycja Konkursu Lider Biznesu Powiatu Limanowskiego

Organizator konkursu: Starostwo Powiatowe w Limanowej

Celem konkursu jest:

- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości będącej gwarantem stabilnego rozwoju lokalnej społeczności,
- promocja firm osiągających najlepsze wyniki ekonomiczne z zachowaniem zasad etyki biznesu,
- wyróżnienie osób, które swym działaniem szczególnie przyczyniły się do tworzenia sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości jak i dla rozwoju lokalnej społeczności

Laureaci konkursu:

W kategorii MIKROPRZEDSIĘBIORSTWA Tytuł Lidera otrzymał: „Rolex” s.c.

W kategorii MAŁE PRZEDSIĘBIORSTWA Tytuł Lidera otrzymał: F.U.P.H. „JARECKI”

W kategorii ZATRUDNIAJĄCY POWYŻEJ 49 PRACOWNIKÓW Tytuł Lidera otrzymała: „GOLD DROP” Sp. z o.o.

W kategorii MECENAS PRZEDSIĘBIORCZOŚCI Tytuł Lidera otrzymał: Stanisław Gągała, Prezes Rady Przedsiębiorczości

W kategorii „Za szczególny wkład w rozwój Powiatu Limanowskiego” Tytuł Lidera otrzymał: Eugeniusz Wojak, właściciel firmy „Wolimex”

III edycja Złoty Liść Dębu

Organizator konkursu: Gorlickie Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług

Celem konkursu jest: nagradzanie osób, których praca ponad podziałami politycznymi i społecznymi udowadnia, że jest najważniejsza dla rozwoju ziemi gorlickiej.

Laureaci konkursu:

Tytuł Laureata otrzymał: Janusz Sepioł, Marszałek Województwa Małopolskiego

II edycja Najlepszy produkt Ziemi Tarnowskiej

Organizator konkursu: Starostwo Powiatowe w Tarnowie

Celem konkursu jest:

- promocja produktu lokalnego,
- upowszechnianie wiedzy o produkcie lokalnym i regionalnym,
- podtrzymywanie miejscowej tradycji produkcji żywności,
- rozwój turystyki na terenie powiatu tarnowskiego.

W kategorii PRODUKT:

Tytuł Laureata otrzymał: ser „Bogoni” Zakładów Mleczarskich Mlek-Bog” z Bogoniowic,

W kategorii PRODUKT TURYSTYCZNY:

Tytuł Laureata otrzymało: Schronisko Studenckie UAM w Poznaniu „Bacówka na Jamnej”

I Edycja „Kryształ Soli”

Organizator konkursu: Województwo Małopolskie

Celem konkursu jest promocja najlepszych organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego.

Laureaci konkursu:

W kategorii POLITYKA SPOŁECZNA

Tytuł Laureata otrzymała: Fundacja Wspólnota Nadziei

Wyróżnienie: Samarytańskie Towarzystwo im. Jana Pawła II

W kategorii KULTURA

Tytuł Laureata otrzymało: Stowarzyszenie Ekologiczno Kulturalne „Na Bursztynowym Szlaku”

Wyróżnienie: Oddział Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krynicy – Zdroju

W kategorii EDUKACJA I NAUKA

Tytuł Laureata przyznano: Fundacji dla Uniwersytetu Jagiellońskiego

W kategorii SPORT, REKREACJA, ZDROWIE, TURYSTYKA

Tytuł Laureata otrzymało: Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum im. Św. Łazarza”

Wyróżnienie: Małopolski Szkolny Związek Sportowy

W kategorii ROZWÓJ GOSPODARCZY, ROZWÓJ RYNKU PRACY, ROZWÓJ LOKALNY

Tytuł Laureata otrzymało: Stowarzyszenie Przyjaciół Regulic i Nieporazu

W kategorii OBYWATEL I PRAWO oraz w kategorii EKOLOGIA

Nagrodę Grand Prix otrzymało: Stowarzyszenie Przyjaciół Regulic i Nieporazu

VI. Współpraca międzynarodowa, integracja europejska i promowanie Województwa

1. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Współpraca międzynarodowa Województwa Małopolskiego realizowana jest w oparciu o ustawę o samorządzie województwa, Statut Województwa Małopolskiego oraz Priorytety Współpracy Zagranicznej Województwa Małopolskiego.

W roku 2005 Województwo Małopolskie podpisało kolejne umowy o współpracy: z Regionem Kluż w Rumunii oraz ze Stanem Andhra Pradesh w Indiach. Obecnie Województwo prowadzi na podstawie umów i porozumień współpracę dwustronną z 13 oraz na podstawie porozumień międzyrządowych z 3 regionami. Utrzymuje również wiele kontaktów roboczych.

Podstawową formą współpracy jest realizacja wspólnych projektów. W 2005 r. zrealizowane zostały, bądź nadal pozostają w realizacji 83 projekty. Województwo należy również do dwóch organizacji międzyregionalnych Zrzeszenia Regionów Europy (AER) oraz Europejskiego Regionalnego Stowarzyszenia na rzecz Społeczeństwa Informacyjnego (Eris@).

W 2005 roku Województwo Małopolskie zakończyło procedury niezbędne do przystąpienia do Fundacji Regionów Europejskich na rzecz Badań nad Edukacją i Kształceniem Zawodowym (FREREF).

Najważniejsze projekty z zakresu współpracy międzynarodowej zrealizowane w roku 2005 roku

Wśród 83 zrealizowanych i będących nadal w realizacji projektów znalazło się wiele projektów interdyscyplinarnych, międzynarodowych targów turystycznych, wizyt studyjnych, misji identyfikacyjnych, presstourów, konferencji i staży. Projekty były realizowane z takich dziedzin jak edukacja (12), kultura (12), szpitalnictwo (4), gospodarka i infrastruktura (9), ochrona środowiska (1), rynek pracy (6), administracja (6), promocja i turystyka (10), fundusze strukturalne (5), informatyka (1). Ważniejszymi z nich były: wydarzenia w ramach roku polskiego w Niemczech m.in.: występ Filharmonii Krakowskiej w Katedrze w Erfurcie, Wystawa „Pola Wstydu” w Erfurcie, Jenie i Weimarze, udział przedstawicieli Województwa Małopolskiego w VIII Seminarium Przyszłości „Religia i Polityka” w Eisenach, Forum Ekonomicznym we Lwowie oraz w międzynarodowych targach tematycznych m.in.: turystycznych oraz Mundialu Zawodów i Classe Export. Inne przedsięwzięcia to: organizacja seminarium gospodarczego Małopolska-Jiangsu, misja gospodarcza regionu Uppsala w Małopolsce, projekt „Zagospodarowanie turystyczne jeziora czorsztyńskiego i ochrona wody pitnej”, II Forum Regionów Wyszehradzkich w Bratysławie, organizacja obozu letniego dla 80 dzieci z wiosek, które szczególnie ucierpiały podczas powodzi w Kluż oraz pomoc materialna dla tego regionu, otrzymanie od Hrabstwa Kopenhagi sprzętu medycznego dla małopolskich szpitali, obchody rocznicowe twórczości Tadeusza Kantora we Florencji (wmurowanie tablicy pamiątkowej). Przedstawiciele Województwa Małopolskiego i regionów partnerskich uczestniczyli w 17 wspólnych spotkaniach oficjalnych.

W roku 2005 Województwo Małopolskie odwiedzili m.in.: Dagmar Schipanski, Prezydent Landtagu w Turynii, Petro Olinik, Przewodniczący Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej, Liang Baohua, Gubernator Prowincji Jiangsu, Sabitha Reddy, Minister Górnictwa i Geologii, Infrastruktury, Inwestycji i Technologii Informacji i Komunikacji Stanu Andhra Pradesh, Claudio Martini, Przewodniczący Regionu Toskanii; Jozef Tarčak, Przewodniczący Samorządowego Kraju Żylińskiego, Rudolf Horvath, Wiceprzewodniczący Kraju Preszowskiego, Marius Petre Nicoara, Przewodniczący Regionu Kluż, Jan Boje, Przewodniczący Hrabstwa Fionii, przedstawiciele Arts Council East of England.

Współpraca w ramach organizacji międzynarodowych

Zrzeszenie Regionów Europy (AER).

Marszałek Województwa Małopolskiego pełni funkcję członka Biura Wykonawczego AER, największej organizacji skupiającej wyłącznie samorządy regionalne z obszaru całej Europy. Uczestniczy w jego spotkaniach, podczas których opiniowane i akceptowane są dokumenty przygotowywane przez poszczególne Komitety Zrzeszenia. W konferencjach oraz pracach komitetów AER w roku 2005 (Dubrownik, Strasburg) uczestniczyli, wytypowani Radni Województwa Małopolskiego. Omawiano kwestie instytucjonalne, zdrowia i spraw społecznych, rolnictwa, planowania przestrzennego, kultury, edukacji, sportu, młodzieży, turystyki. W corocznie organizowanej przez AER Szkole Letniej (Mostar) wziął udział przedstawiciel Województwa Małopolskiego.

Europejskie Stowarzyszenie Regionalne na Rzecz Społeczeństwa Informacyjnego Eris@.

Największym wydarzeniem współpracy w ramach Eris@, organizacji wspierającej rozwój informatyzacji w zakresie działań priorytetowych dla Unii Europejskiej tzn. edukacji, zwalczania bezrobocia, podnoszenia sprawności administracji, rozwoju obszarów wiejskich, budowania społeczeństwa informacyjnego była organizacja w Małopolsce Międzynarodowej Konferencji na rzecz Społeczeństwa Informacyjnego EISCO2005. Województwo przystąpiło również do międzynarodowego projektu IANIS+ a przedstawiciele regionu brali udział w konferencjach, seminariach, warsztatach tematycznych organizowanych przez stowarzyszenie. Ponadto na bieżąco przekazywane są jednostkom z terenu Województwa Małopolskiego informacje dotyczące dostępnych programów unijnych oraz propozycje przystępowania do realizacji projektów europejskich otrzymywane od Eris@.

2. INTEGRACJA EUROPEJSKA

Województwo Małopolskie podejmuje szereg inicjatyw mających na celu rozpowszechnianie informacji oraz podnoszenie poziomu wiedzy o Unii Europejskiej i możliwościach wykorzystania szans płynących z integracji. Głównym narzędziem prowadzonej przez Województwo polityki informacyjnej jest Małopolski Informator Europejski. Jest to miesięczny biuletyn informacyjny, zawierający aktualne informacje o programach unijnych, zaproszenia do składania wniosków (calls for proposals) oraz ogłoszenia o poszukiwaniu partnerów do realizacji wspólnych projektów współfinansowanych ze środków Komisji Europejskiej. Ponadto na bieżąco dostępna jest aktualizowana strona internetowa – moduł Unia Europejska, zawierająca różnorodne informacje dotyczące Unii Europejskiej min. o możliwych dostępnych źródłach finansowania projektów w ramach programów wspólnotowych.

Innym narzędziem polityki informacyjnej Województwa, mającym na celu dotarcie z informacją do szerokiego grona odbiorców, jest stworzenie kompleksowego szkolenia w postaci kursu e-learning pt „Urzędnik Europejski”. W 2005 roku projekt ten został wdrożony i będzie realizowany przez następne lata. Celem kursu jest przygotowanie słuchaczy do pisania projektów w ramach programów wspólnotowych oraz kompendium wiedzy na temat struktur, instytucji i zasad funkcjonowania Unii Europejskiej. Dzięki formule kształcenia na odległość zapewni kursantom zdobycie, w krótkim czasie i bez konieczności odbywania podróży, podstawowej wiedzy o Unii Europejskiej oraz umiejętności koniecznych do aplikowania o środki z programów europejskich. Kurs adresowany jest do pracowników samorządowych Województwa Małopolskiego, którzy przygotowują aplikacje o środki z funduszy europejskich oraz chcą poszerzyć wiedzę o Unii Europejskiej.

W 2005 r. Województwo opracowało szereg materiałów informacyjno-edukacyjnych prezentujących instytucje i politykę regionalną UE oraz możliwości pozyskania środków przez sektor MSP na

realizację projektów. Wszystkie te działania skierowane były do samorządów terytorialnych, gospodarczych, organizacji pozarządowych oraz wszystkich potencjalnych beneficjentów programów unijnych.

Małopolska w Brukseli – Biuro Województwa Małopolskiego w Brukseli

Od kwietnia 2002 r. Województwo Małopolskie posiada swoje przedstawicielstwo w Brukseli. Od czerwca 2005 r., dzięki współpracy z regionem partnerskim Toskanią, Biuro zlokalizowane jest w najbardziej prestiżowym miejscu w Brukseli, przy Rondzie Schumana, obok głównych siedzib Rady i Komisji Europejskiej. Biuro jest platformą kontaktu pomiędzy ośrodkami decyzyjnymi UE a regionem. Jego podstawowym zadaniem jest docieranie do informacji istotnych z punktu widzenia Małopolski i przekazywanie ich do regionu za pośrednictwem min. Małopolskiego Informatora Europejskiego, strony internetowej. Ponadto Biuro pełni rolę łącznika pomiędzy Komisją a Urzędem Marszałkowskim. Kontaktuje się z poszczególnymi Dyrekcjami Komisji Europejskiej, szczególnie z Dyrekcją Generalną ds. Polityki Regionalnej, w celu uzyskania informacji min. w zakresie przyszłego okresu programowania Funduszy Strukturalnych 2007-2013 oraz przekazania informacji nt. stanu przygotowań Małopolski w tym zakresie. Biuro Województwa Małopolskiego jest również w stałym kontakcie z Komitetem Regionów, która to instytucja reprezentuje interesy regionów europejskich na arenie europejskiej. Poprzez Biuro Województwo Małopolskie wspiera działania podmiotów z Małopolski w zakresie poszukiwania partnerów do realizacji wspólnych projektów. Biuro stanowi miejsce pierwszego kontaktu dla instytucji poszukujących partnerów, jak również dla instytucji i przedsiębiorstw chcących uzyskać informacje dotyczące Województwa Małopolskiego. Województwo Małopolskie podejmuje różne działania mające na celu promocję na arenie europejskiej min. poprzez dystrybucję materiałów promocyjnych w czasie różnych konferencji, seminariów oraz spotkań, organizowanie imprez promocyjnych tj. Prezentacja Małopolski i Krakowa w Parlamencie Europejskim, Misja gospodarcza przedsiębiorców z Małopolski, Małopolskie Mikołajki. Ponadto Województwo angażuje się w prace w grupach lobbingowych i sieciach współpracy promujących interesy regionalne w Brukseli oraz wspiera władze regionalne w prezentowaniu stanowiska Województwa Małopolskiego w różnych dziedzinach. Przykładem takiej sieci współpracy jest Europejska Sieć Regionów na rzecz Zdrowia Mieszkańców (ENRICH – European Network of Regions Improving the Citizens' Health).

3. PROMOWANIE WOJEWÓDZTWA

Strategiczne kierunki promocji województwa

Promocja województwa jest jedną z najważniejszych form aktywności samorządu w kształtowaniu pozytywnego wizerunku Małopolski w kraju i za granicą. Podejmowane przez Województwo zadania w zakresie promocji wynikają z ustawy o samorządzie województwa, Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego oraz priorytetów współpracy zagranicznej. Odbiorcami działań promocyjnych podejmowanych są: mieszkańcy województwa (promocja wewnętrzna), mieszkańcy wybranych regionów polskich (promocja zewnętrzna, krajowa) oraz wybranych regionów współpracujących (promocja zewnętrzna, zagraniczna).

Podstawowymi celami, które Województwo zakłada w działaniach promocyjnych są:

- Budowanie atrakcyjnego wizerunku regionu w kraju i za granicą (Małopolska jako region, który chce się odwiedzić).
- Budowanie atrakcyjnego wizerunku regionu wobec mieszkańców (Małopolska jako region, w którym chce się mieszkać).

W przełożeniu na cele cząstkowe oznacza to:

Stworzenie i promocję „produktu inwestycyjnego” w Małopolsce, rozumianego jako:

- Promocja potencjału inwestycyjnego regionu
- Promocja eksportu małopolskich przedsiębiorstw
- Promocja produktów markowych regionu

Stworzenie i promocja produktu turystycznego, rozumianego jako:

- Promocja potencjału turystycznego regionu – rozumianego jako całość
- Promocja najważniejszych produktów turystycznych

Zgodnie z przyjętymi celami w roku 2005 dwoma zasadniczymi nurtami działań promocyjnych były: promocja gospodarcza i promocja turystyczna.

Produkty w marketingu turystyki regionu

Małopolska „górska”. Jeden z tradycyjnych, najliczniej odwiedzanych kierunków wakacyjnych (urlop w górach latem i zimą), dlatego eksponowane w promocji produkty turystyczne koncentrują się wokół specjalizowania spędzania wolnego czasu w regionie.

Turystyka aktywna. Produkt kładzie nacisk na różne formy aktywności, podkreślając, że Małopolska jest regionem dla aktywnych poszukiwaczy, oczekujących szczególnych i unikalnych doznań. Turystyka aktywna i specjalistyczna jest ze względu na specyfikę regionu atrakcyjnym produktem turystycznym.

Turystyka kulturowa. Produkt kładący nacisk na możliwość obcowania z kulturowym i naturalnym dziedzictwem regionu.

Short break, w tym city break w Krakowie. W zakresie tworzenia i promocji tego produktu realizowana jest współpraca między regionem, władzami Krakowa i instytucjami centralnymi.

Turystyka polonijna. Produkt adresowany do Polonii, dla której Kraków i Małopolska ma szczególne znaczenie jako symbol polskości.

Turystyka szkolna i edukacyjna. Wycieczki szkolne do Krakowa, Zakopanego, Wieliczki, Auschwitz, Pienin itp.).

Turystyka pielgrzymkowa. Produkt dla poszukujących doznań religijnych oraz odwiedzających ważne miejsca kultu religijnego i pielgrzymkowego.

Turystyka etniczna w tym żydowska. Produkt zbudowany wokół dziedzictwa kultury żydowskiej w regionie, materialnej i niematerialnej.

Turystyka incentive. Segment w Małopolsce dosyć rozbudowany, odbiorcami turystyki incentive są przede wszystkim warszawskie i krajowe firmy, lokalizujące na terenie Małopolski swoje wyjazdy motywacyjne oraz spotkania i kongresy. Miejsca najbardziej istotne to Kraków oraz Zakopane.

Turystyka zdrowotna, wellness i eko. Atuty regionu to 6 Parków Narodowych, drugie, co do wielkości skupisko uzdrowisk w Polsce, status Krynicy Zdroju.

Główne cele promocyjne:

Promocja wewnętrzna, regionalna. Cel to: integracja wewnętrzna mieszkańców regionu, budowanie tożsamości regionalnej i poczucia dumy z faktu „bycia Małopolaninem”, promowanie najważniejszych wydarzeń regionalnych. Promocja skierowana jest do wszystkich mieszkańców Małopolski, przy czym grupa ta rozumiana jest jako zbiór podmiotów indywidualnych, ale także jako grupy społeczne tj. zawodowe, opiniotwórcze, młodzież.

Wybrane formy promocji zrealizowane w 2005 r:

- Organizacja imprez promocyjnych nastawionych na promocję produktu regionalnego (Małopolski Festiwal Smaku, Święto Chleba, wybory Chłopa Roku), projekty wzmacniające tożsamość regionalną (projekt „Młodzież pamięta”, koncert „Janowi Pawłowi II z Miłością”, Święto Samorządu Terytorialnego)
- Reklama prasowa w tym inserty w prasie regionalnej, wkładki tematyczne, współpraca z TVP Kraków (Kalejdoskop Regionalny), Radiem Kraków-Małopolska, wykorzystanie Internetu (m.in. projekt „Małopolskie przedszkole”)

Promocja zewnętrzna, krajowa. Cel to: promowanie Małopolski jako atrakcyjnego celu wyjazdów turystycznych krótkoterminowych (weekendy i „długie weekendy”) oraz długoterminowych (pobyty urlopowe).

Wybrane formy promocji zrealizowane w 2005 r:

- Kampanie wizerunkowe w największych miastach Polski: „Odwiedź swoje marzenia” – kampania letnia, promocja Małopolski jako celu wyjazdów urlopowych i „Cała Polska zjeżdża do Małopolski” – kampania zimowa, promocja Małopolski jako centrum sportów zimowych.

Promocja zewnętrzna, zagraniczna. Tu celem jest zwiększenie rozpoznawalności marki Małopolska poprzez związanie jej z głównymi atrakcjami (Kraków, Wieliczka, Auschwitz); przekazanie komunikatu, iż Małopolska to „serce (nowej) Europy” i „Polska w pigułce”

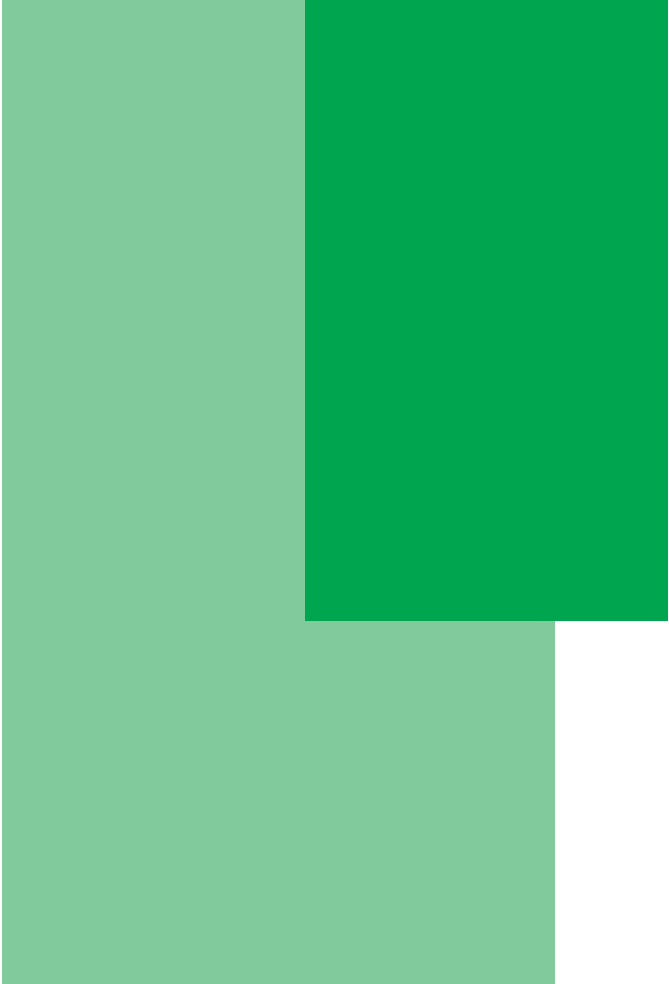
Wybrane formy promocji zrealizowane w 2005 r:

- EXPO 2005 – Wspólna prezentacja promocyjna Małopolski i Krakowa podczas Wystawy Światowej w Aichi w Japonii.
- Rok Polsko-Niemiecki – Cykl projektów promocyjnych realizowany w ramach narodowego programu promocji Polski w Niemczech (koncert Filharmonii Krakowskiej w Erfurcie, wystawa ikon „Światło ze Wschodu” we Frankfurcie, organizacja wizyty niemieckich rektorów niemieckich uniwersytetów w Małopolsce).
- Forum Ekonomiczne w Krynicy – prezentacja regionu na najważniejszym spotkaniu środowisk gospodarczych Europy Środkowo-Wschodniej.
- Press Tours i Foto Tours np. Małopolska in Focus 2005 – kilkudniowa sesja fotograficzna europejskich fotografików w Małopolsce, cykl wizyt dziennikarzy mediów turystycznych z Niemiec, Francji i Ukrainy.
- Wspólna prezentacja potencjału turystycznego i gospodarczego Krakowa i Małopolski w Parlamencie Europejskim w Brukseli.
- Udział w imprezach targowych np. Biofach 2005 w Norymberdze.
- Organizacja misji gospodarczych (Uppsala).

Oryginalnym projektem, którego realizacja rozpoczęła się w roku 2005 jest projekt wsparcia rozwoju połączeń lotniczych z MPL Kraków-Balice, głównie poprzez promocję tzw. tanich linii lotniczych. Realizowany projekt polega na wzajemnym świadczeniu usług promocyjnych: z jednej strony przez Województwo Małopolskie na rzecz nowo uruchamianego połączenia lotniczego z Krakowa, z drugiej strony przez linię lotniczą uruchamiającą to połączenie – na rzecz Województwa Małopolskiego w portach docelowych. Od grudnia 2005 Małopolska realizuje kampanie promujące połączenia lotnicze do Londynu i Glasgow – obsługiwane przez Ryan Air, do Oslo – obsługiwane przez Norwegian Air oraz do

Manchesteru i Dublina, realizowane przez Sky Europe. Kampanie te opierają się głównie na reklamie outdoorowej, prasowej, internetowej oraz radiowej.

SYSTEMY TECHNICZNE

SYSTEMY TECHNICZNE

1. TRANSPORT DROGOWY

Infrastruktura drogowa

Sieć drogowa Małopolski tworzy system w pełni powiązany z układem dróg krajowych i międzynarodowych. Przez obszar województwa przebiega III Paneuropejski Korytarz Transportowy: Zgorzelec/Olszyna – Krzyżowa – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Rzeszów – Przemyśl – Medyka/Korczowa, wchodzący w skład sieci TINA i tworzący przyszłą sieć drogową TEN. Sieć TINA obejmuje najważniejsze drogi, linie kolejowe, porty lotnicze, porty morskie oraz terminale transportu kombinowanego o znaczeniu międzynarodowym.

Na terenie województwa małopolskiego w skład III-ego Paneuropejskiego Korytarza Transportowego TINA wchodzi:

- droga krajowa nr 4 (międzyregionalna) przebiegająca w kierunku zachodnio-wschodnim, relacji Granica państwa – Wrocław – Gliwice – Katowice – Chrzanów - Kraków – Tarnów – Granica państwa.
- odcinek linii kolejowej E-30 Drezno - Wrocław - Kraków - Rzeszów – Lwów.

Tabela 140. Infrastruktura drogowa

Lp.	Elementy sieci drogowej	Długość	
		[km]	[%]
1	Drogi krajowe	958,0	2,51
	w tym:		
	autostrada	85,0*	0,22
2	Drogi wojewódzkie	1 368,8	3,58
3	Drogi powiatowe	6 483,0	16,97
4	Drogi gminne	29 386,0	76,94
5	Razem	38 195,8	100,00

* w tym 61 km stanowi autostrada płatna

Źródło: opracowanie własne

Podstawowy układ drogowy województwa stanowią drogi krajowe (międzyregionalne i regionalne) oraz wojewódzkie.

Do głównych dróg krajowych w województwie administrowanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Krakowie, tworzących zasadniczy szkielet komunikacyjny, należą:

- droga krajowa nr 7 (międzyregionalna) przebiegająca w kierunku północno-południowym, relacji Gdańsk – Warszawa – Kielce - Kraków – Chyżne – Granica państwa,
- droga krajowa (międzyregionalna) nr 4 przebiegająca w kierunku zachodnio-wschodnim, relacji Granica państwa – Wrocław – Gliwice – Katowice – Chrzanów - Kraków – Tarnów – Granica państwa.

Pozostałe drogi krajowe (regionalne) przecinają województwo na kierunkach wschód-zachód, północ-południe wychodząc w kierunku sąsiednich województw.

Do najważniejszych dróg wojewódzkich administrowanych przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie można zaliczyć:

- drogę wojewódzką nr 964 Kasina Wielka – Dobczyce – Wieliczka – Niepołomice – Szczurowa – Biskupice Radłowskie.
- drogę wojewódzką nr 969 Nowy Targ – Czorsztyn – Krościenko – Zabrzeż – Stary Sącz.
- drogę wojewódzką nr 977 Tarnów – Tuchów – Gromnik – Moszczenica – Gorlice – Konieczna – Granica państwa.

Sieć dróg powiatowych stanowi ważny element w systemie komunikacji wewnętrznej województwa, uzupełniając sieć dróg krajowych i wojewódzkich, łącząc miejscowości i wsie z siedzibami powiatów. Nawierzchnię twardą posiada 98% dróg powiatowych.

Inwestycje w transporcie drogowym

A. Modernizacja i przebudowa układu dróg krajowych

W 2005 r. nakłady na drogi krajowe Małopolski wyniosły 619 mln zł, z tego około 400 mln zł wydano na inwestycje. Przebudowano i zmodernizowano 70 km dróg oraz 24 obiekty mostowe. Realizowane zadania finansowane były głównie ze środków budżetu państwa oraz z Europejskiego Banku Inwestycyjnego – 144 mln zł, z funduszu ISPA – 56 mln zł i z Banku Światowego – 40 mln zł.

Wybrane inwestycje realizowane na drogach krajowych w 2005 r.:

Modernizacja drogi krajowej nr 4 na odcinku Targowisko – Tarnów wraz z rozbudową odcinka Zgłobice – Tarnów oraz budową węzła „Lwowska” w Tarnowie

Zakres inwestycji obejmuje: wzmocnienie nawierzchni drogi krajowej nr 4 na odcinku Targowisko – Tarnów (34,6 km) do obciążenia 115 kN/oś; budowę dwupoziomowego węzła Lwowska na skrzyżowaniu dróg krajowych nr 4 i 73 w Tarnowie wraz z dobudową 800 m drugiej jezdni; przebudowę mostu na Dunajcu w Zgłobicach, budowę jednojezdniowej drogi o czterech pasach ruchu na odcinku 3,7 km od mostu w Zgłobicach do obwodnicy Tarnowa.

Długość modernizowanego odcinka to 56,0 km. Zadanie jest realizowane od 2003 r., a planowany termin zakończenia to 2007 r. Koszt inwestycji wynosi 440,0 mln zł.

Budowa drogi ekspresowej S 7 na odcinku Myślenice - Lubień wraz z obwodnicą Lubnia

Inwestycja została podzielona na dwa etapy: I/ od Myślenic do granicy gmin Pcim i Lubień (12,2 km) oraz II/ od granicy gmin Pcim i Lubień wraz z obwodnicą Lubnia do włączenia w stary przebieg na wysokości Witkówki (4,0 km). Prace na I odcinku rozpoczęto w listopadzie 2004 roku, a termin ich zakończenia wyznaczono na grudzień 2006 roku. Z Myślenic do Lubnia będą prowadziły dwie jezdnie z pasami awaryjnymi oraz poboczami, rozdzielone pasem zieleni. Długość budowanej drogi wynosi 16,2 km, a koszt inwestycji to 417,0 mln zł.

Przebudowa drogi krajowej nr 94 w Olkuszu

Przebudowę drogi krajowej nr 94 w Olkuszu realizowano w latach 2004 – 2005. Inwestycja kosztowała 47,5 mln zł i została w całości sfinansowana ze środków budżetu państwa. W ramach zadania rozbudowano drogę do parametrów GP (główna przyspieszona) na odcinku o długości 1536 m, przeprowadzono rozbiórkę istniejącego wiaduktu nad torami kolejowymi oraz wybudowano cztery obiekty mostowe: 2 wiadukty nad torami kolejowymi, przepust pod drogą krajową oraz przepust w ciągu drogi dojazdowej.

Budowa obwodnicy Wojnicza w ciągu drogi krajowej nr 4 Kraków – Tarnów

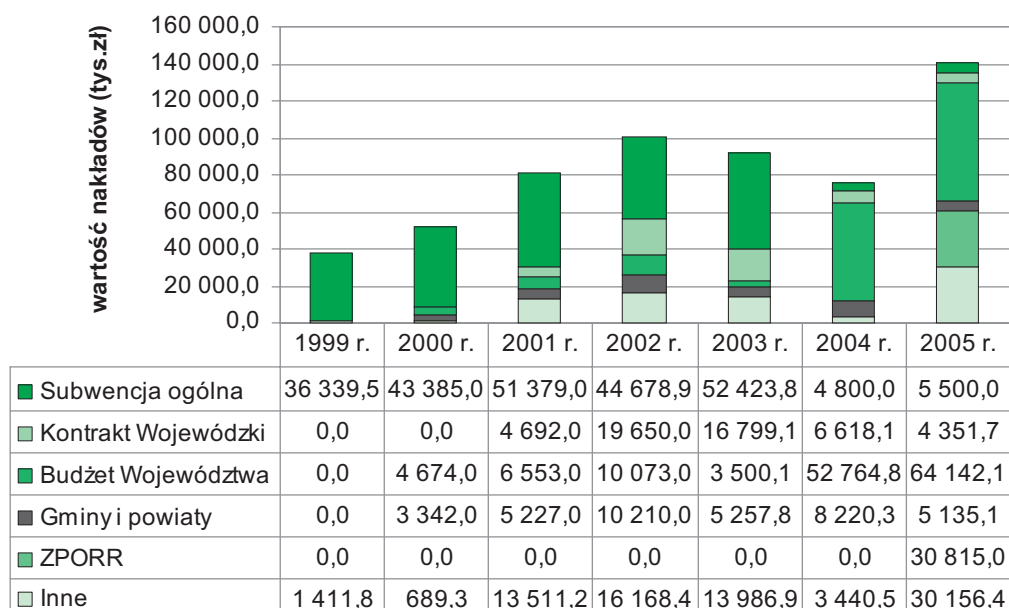
Zakres inwestycji obejmuje: budowę jednojezdniowej drogi klasy GP o długości 3,7 km, budowę dwóch węzłów dwupoziomowych oraz dwóch wiaduktów w ciągu ulic przecinających obwodnicę. Ter-

min realizacji zadania obejmuje lata 2005-2007. Wartość kontraktu wynosi 68,1 mln zł. Inwestycja jest współfinansowana z pożyczki Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Koszt całego przedsięwzięcia, tzn. prac budowlano-montażowych wraz z wykupami nieruchomości, dokumentacją, pracami archeologicznymi i nadzorem to 72,7 mln zł.

B. Modernizacja i przebudowa układu dróg wojewódzkich

W 2005 roku nakłady na drogi wojewódzkie wyniosły 152 mln zł, z tego na zadania inwestycyjne ponad 106 mln zł, na remonty kapitalne dróg i mostów 3,77 mln zł, na utrzymanie dróg i mostów 29 mln zł. Realizowane zadania finansowane były ze środków własnych województwa oraz współfinansowane z budżetu państwa (Kontrakt Wojewódzki, Oświęcimski Strategiczny Program Rządowy, Zintegrowany Program Łagodzenia Skutków Restrukturyzacji Górnictwa, Hutnictwa oraz Wielkiej Syntezy Chemicznej na terenie Województwa Małopolskiego, Rezerwy Subwencji Drogowej, Programu Ochrona Przeciwoświatowa), ze środków Unii Europejskiej Phare SSG (Budowa obwodnicy Kęt), Phare CBC (Przebudowa odcinków ciągu dróg wojewódzkich nr 958 i nr 959 Zakopane – Chochołów - Granica państwa) oraz ze środków Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Wykres 83. Nakłady finansowe na drogi wojewódzkie w latach 1999-2005

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZDW w Krakowie

Wybrane zadania inwestycyjne w 2005 roku:

Budowa pasów wolnego ruchu na przełęczy Snózka – droga wojewódzka nr 969

Droga wojewódzka nr 969 stanowiąc jedną z podstawowych tras transportowych południowej części Małopolski, główną oś transportową powiatu nowotarskiego oraz gmin Czorsztyn i Krościenko ma duże znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju gospodarczego subregionu, w którym decydującą rolę pełni turystyka. W istniejącym układzie komunikacyjnym pojazdy samochodowe, pokonując wzniesienie przełęczy, miały ograniczone możliwości wyprzedzenia pojazdów jadących wolno (ciągniki, samochody ciężarowe, itp.), co stanowiło istotne utrudnienie w ruchu. Przebudowa odcinka drogi polegała na: wzmocnieniu i wyprofilowaniu istniejącej nawierzchni drogi na odcinku 1490 mb oraz dobudowie

dotatkowego pasa ruchu długości 1000 mb, umożliwiającego wyprzedzanie jadących wolno pojazdów na stromym podejździe. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 2,82 mln zł.

Modernizacja ul. Konopnickiej w Oświęcimiu – budowa wiaduktu pod linią kolejową Oświęcim – Kraków

Inwestycja realizowana była w II etapach.

Etap I - Modernizacja ul. Konopnickiej w Oświęcimiu (od ronda Niwa do ronda przy stacji paliw BP). Zakres rzeczowy tego etapu obejmował: przebudowę drogi wojewódzkiej na odcinku 600 mb, przebudowę kanalizacji deszczowej i drenaż odwadniający na odcinku 600 mb oraz budowę chodników. Koszt inwestycji wyniósł 1,48 mln zł.

Etap II - Przebudowa ul. M. Konopnickiej, na odcinku 360 mb wraz z budową wiaduktu pod linią kolejową Oświęcim – Kraków. W ramach II etapu wykonano budowę wiaduktu kolejowego o długości 14 mb, modernizację 360 mb nawierzchni oraz wykonanie oświetlenia ulicy, wykonanie 426 mb kanalizacji deszczowej z drenażem odwadniającym oraz wybudowanie oczyszczalni ścieków deszczowych z pompownią i rurociągiem tłocznym. Inwestycja była współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Koszt zadania to 11,38 mln zł.

Przebudowa mostu na potoku Muszynka w Muszynie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 971

Wybudowano most jednoprzęsłowy klasy A, długości 53,8 m. Ponadto dokonano modernizacji drogi wojewódzkiej nr 971 na odcinku 177 m oraz zmodernizowano chodnik na długości 355 m. Wybudowano 156 m sieci kanalizacji deszczowej i 190 m kanalizacji teletechnicznej. Całkowita wartość zadania wyniosła 4,93 mln zł, w tym udział dofinansowania ze środków EFRR wyniósł 3,58 mln zł.

Budowa obwodnicy miasta Kęty w ciągu drogi wojewódzkiej nr 948

Inwestycja obejmowała: budowę nowej drogi wojewódzkiej (1,52 km) wraz z chodnikami, ścieżkami rowerowymi, kanalizacją sanitarną i deszczową, budowę ekranów akustycznych oraz remont nawierzchni (0,57 km) wraz z remontem chodników i kanalizacji. Realizacja inwestycji zamknęła się kwotą 2,09 mln euro, w tym wartość dofinansowania ze środków funduszu Phare Spójność Społeczna i Gospodarcza wyniosła 1,43 mln euro.

Dokumentacja techniczna dla dróg wojewódzkich

W 2005 roku było prowadzonych 105 tematów związanych z opracowaniem dokumentacji technicznej dla dróg wojewódzkich, o łącznej wartości 12,76 mln zł. Z w/w kwoty w 2005 roku wydatkowano 1,65 mln zł, z czego z budżetu województwa (część ZDW) – 1,35 mln zł, samorządy – 302 tys. zł).

Zakończono opracowywanie 36 szt. dokumentacji technicznej, w tym 18 projektów budowlanych i wykonawczych, 31 studiów wykonalności i koncepcji oraz 6 innych opracowań.

Tabela 141. Stan techniczny dróg wojewódzkich w latach 1999 – 2005

Stan	Dobry		Zadawalający		Nie zadawalający		Zły	
Rok	[km]	[%]	[km]	[%]	[km]	[%]	[km]	[%]
1999	51,4	4,0	501,9	38,0	398,3	30,0	372,4	28,0
2000	88,7	6,6	452,2	34,1	451,5	34,0	331,8	25,3
2001	115,9	8,4	413,9	30,4	470,4	34,6	360,4	26,5
2002	174,8	12,8	324,9	23,9	498,1	36,6	363,5	26,7
2003	263,8	19,4	495,7	36,4	x	x	601,6	44,2
2004	297,0	21,8	523,4	38,4	x	x	541,1	39,8
2005	320,7	23,4	578,8	42,3	x	x	469,3	34,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZDW w Krakowie

Poprawa Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (BRD)

W 2005 roku na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego wydatkowano kwotę 715 tys. zł. Były to zadania, które przy niewielkim nakładzie środków finansowych powodują poprawę BRD. Oznakowano w niekonwencjonalny sposób przejścia dla pieszych: w m. Zabierzów Bocheński droga wojewódzka nr 964, Rudnik droga wojewódzka nr 955, Nowy Wiśnicz droga wojewódzka nr 965. Wykonano montaż 5742 mb barier energochłonnych oraz 394 mb barier linowych.

W ramach poprawy bezpieczeństwa na drogach dokonano odnowienia oznakowania poziomego dróg o powierzchni 147 tys. m² za kwotę 1,25 mln zł.

W ramach Programu Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach realizowanego przez Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego opracowano i zgłoszono do realizacji dwa zadania w m. Mańska i w m. Zagórzany o łącznej kwocie około 500 tys. zł, z czego 70% pokrywa KRBRD z pozyskanych przez siebie środków.

Inicjatywy Samorządowe

Wzorem lat ubiegłych na drogach wojewódzkich prowadzone były wspólne inwestycje z samorządami lokalnymi. Realizowano 86 zadań na kwotę 28,21 mln zł. Wykonano ponad 48 km chodnika (w tym budowa i przebudowa), wybudowano ponad 12 km kanalizacji, 40 zatok autobusowych, wytyczono 9 przejść dla pieszych, wybudowano i zamontowano 2 sygnalizacje świetlne. Przebudowane zostało także zwykłe skrzyżowanie w Kluczach na skrzyżowanie typu rondo. W ramach prac realizowanych z samorządami lokalnymi odnowiono ponad 2 km nawierzchni oraz wybudowano ponad 970 m² parkingu.

Tabela 142. Zadania realizowane w ramach Inicjatyw Samorządowych

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005
Ilość wniosków	120	163	97	106	105
Ilość zadań	63	103	84	71	86
Województwo [tys. zł]	6 553	10 073	22 230	2 969	9 159
Budżet Państwa [tys. zł]				7 314	4 977
Samorządy [tys. zł]	5 227	10 210	21 398	10 528	14 083
Razem [tys. zł]	11 781	20 283	43 628	20 811	28 219

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZDW w Krakowie

2. AUTOBUSOWA KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Urząd Marszałkowski w ramach swoich kompetencji obsługuje 644 przewoźników posiadających około 1170 zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych i regularnych specjalnych. W imieniu Marszałka w 2005 roku wymieniono lub wydano decyzją 452 zezwolenia w tym: nowych zezwoleń na przewozy regularne wydano 254, a na regularne specjalne 28. W imieniu Marszałka Urząd wydał 71 decyzji o wygaśnięciu zezwolenia, 8 decyzji o czasowym odstępstwie od warunków zezwolenia, 4 decyzje o cofnięciu zezwolenia. Przesłano 138 postanowień i opinii dla Marszałków innych województw w sprawach o wydanie lub zmianę zezwoleń.

Na terenie województwa małopolskiego na liniach komunikacyjnych wewnątrz powiatów oraz na liniach z obcych województw wykonuje przewozy 488 przewoźników, którzy realizują przewozy w ramach łącznie 1000 linii będących poza kompetencjami Marszałka Województwa Małopolskiego.

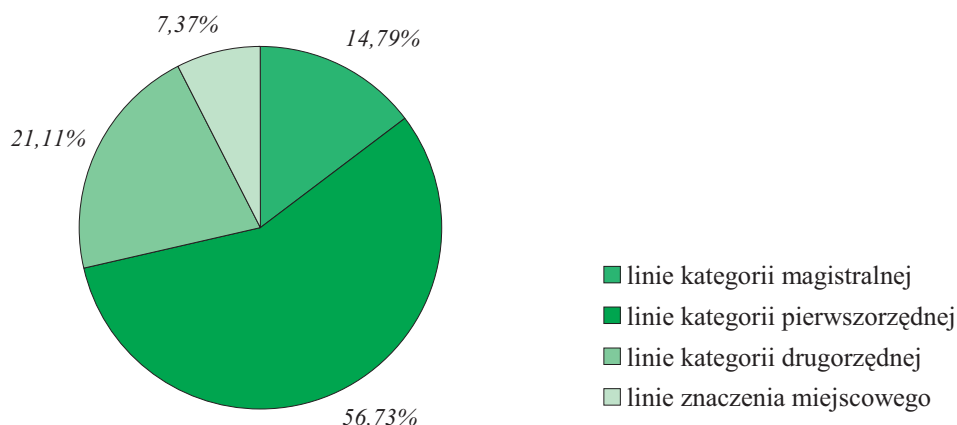
3. TRANSPORT KOLEJOWY

Ocena sytuacji

Sieć kolejowa na terenie województwa małopolskiego jest zarządzana przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., Oddział Regionalny w Krakowie. Łączna długość linii kolejowych wynosi 1043,1 km.

Linie magistralne stanowią 14,79% (154,3 km) ogółu linii. Największy udział mają linie kategorii pierwszorzędnej (56,73%, 591,7 km) i drugorzędnej (21,11%, 220,2 km). Pozostała część linii (7,37%) to linie znaczenia miejscowego.

Wykres 84. Linie kolejowe wg. kategorii

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych PKP Polskie Linie Kolejowe, Oddział Regionalny w Krakowie

W ogólnej długości linii kolejowych 43,6% stanowią linie dwu- lub więcej torowe, 87,8% linii jest zelektryfikowana. Poza obsługą kolejową pozostają powiaty proszowicki, myślenicki oraz dąbrowski. Największe obciążenie ruchem pasażerskim występuje na liniach magistralnych:

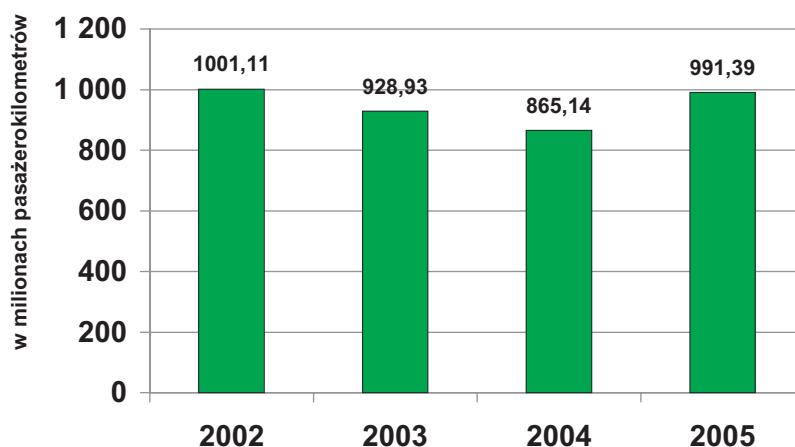
- Kraków – Trzebinia - Katowice,
- Kraków – Tarnów,
- Kraków – Warszawa.

Obsługa mieszkańców i gospodarki transportem kolejowym

Regionalne przewozy pasażerskie na terenie województwa małopolskiego realizowane są przez „PKP Przewozy Regionalne” Sp. z o.o., Małopolski Zakład Przewozów Regionalnych w Krakowie. Obszar działania Zakładu pokrywa się z obszarem województwa małopolskiego.

W roku 2005 „PKP Przewozy Regionalne” Sp. z o.o. wykonała na terenie województwa małopolskiego pracę przewozową w wysokości 991 391,59 tys. pasażerokilometrów. Stanowi to wzrost o 14,6% w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 85. Praca przewozowa „PKP Przewozy Regionalne” Sp. z o.o. na terenie województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „PKP Przewozy Regionalne” Sp. z o.o.

Tabela 143. Rentowność regionalnych pociągów osobowych

Lp.	Rok	Łączna ilość pociągów	Ilość pociągów w podziale według stopnia pokrycia kosztów przychodami				
			od 0% do 30%	od 31% do 50%	od 51% do 75%	od 76% do 100%	powyżej 100%
1	2002	365	120	150	80	15	0
2	2003	367	87	177	76	19	8
3	2004	349	78	117	69	58	27
4	2005	366	207	90	53	12	4

Źródło: dane „PKP Przewozy Regionalne” Sp. z o.o.

Z usług realizowanych przez Małopolski Zakład Przewozów Regionalnych w roku 2005 skorzystało 12 426,99 tys. pasażerów. Z ogólnej liczby przewiezionych pasażerów 79,1% stanowią pasażerowie pociągów osobowych, pozostała część – pociągów pospiesznych.

Średnia odległość przewozu osób w pociągach osobowych wynosi 39,6 km, natomiast w pociągach pospiesznych – 237,3 km.

Począwszy od roku 2001 Województwo rozpoczęło realizację zadań związanych z organizowaniem i dotowaniem regionalnych, kolejowych przewozów pasażerskich. Zadanie to jest wypełniane na podstawie umów zawieranych pomiędzy Województwem Małopolskim a przewoźnikiem kolejowym.

Udział Województwa Małopolskiego w wykorzystaniu środków przeznaczonych na ten cel przedstawiał się następująco:

Tabela 144. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań związanych z organizowaniem i dotowaniem regionalnych, kolejowych przewozów pasażerskich

Lp.	Przeznaczenie	Podział środków			
		Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005
1	Dotacja do przewozów pasażerskich	16 375 000 zł	15 186 000 zł	25 721 187 zł	26 191 800 zł
2	Zakup pojazdów szynowych	2 523 000 zł	3 643 000 zł	470 613 zł	13 627 148 zł
3	Organizacja przewozów kolejowych	-	341 000 zł	-	-
RAZEM:		18 898 000 zł	19 170 000 zł	26 191 800 zł	39 818 948 zł

Źródło: opracowanie własne

W roku 2005 Województwo Małopolskie przekazało do eksploatacji dwa autobusy szynowe z napędem elektrycznym serii EN81. Pojazdy zostały użyczone PKP Przewozy Regionalne Sp. z o.o. i skierowane do obsługi regionalnych pociągów osobowych w aglomeracji krakowskiej. Łącznie w latach 2003 – 2005 Województwo Małopolskie zakupiło cztery autobusy szynowe.

4. TRANSPORT LOTNICZY

Elementy systemu transportu lotniczego

Obszar województwa małopolskiego obsługiwany jest przez Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice. Ponadto pewne funkcje rekreacyjne i sportowe spełniają lotniska w Nowym Targu, Łososinie Dolnej i Krakowie Pobiedniku.

Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków – Balice położony jest 11 km na zachód od Krakowa. Obszar lotniskowy przylega do autostrady Kraków – Katowice. Lotnisko posiada również dogodne połączenie drogowe w kierunku Zakopanego i Tarnowa.

Port Lotniczy Kraków – Balice jest korzystnie usytuowany w stosunku do sieci dróg lotniczych. Wokół Portu istnieje 6 stałych dróg lotniczych.

W Balicach istnieje jedna utwardzana droga startowa na kierunku 08-26, długości 2550 m i szerokości 60 m oraz równoległy awaryjny pas startowy o nawierzchni trawiastej, długości 2400 m i szerokości 300 m, położony po północnej stronie drogi startowej. Płyta postojowa dla 17 samolotów o powierzchni 92.000 m², zlokalizowana jest naprzeciw budynku dworca ok. 300 m od progu pasa startowego.

Obsługa mieszkańców i gospodarki transportem lotniczym

W roku 2005 liczba odprawionych przez Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków Balice pasażerów wzrosła prawie o 100% w stosunku do roku 2004 i wyniosła 1 586 130 pasażerów, natomiast liczba odprawionych samolotów zwiększyła się z 26 171 w roku 2004 do 34 313 w roku 2005. Głównym motorem wzrostu byli przewoźnicy niskokosztowi (tanie linie lotnicze), których udział w ruchu pasażerskim wyniósł 48,5% ogółu przewiezionych pasażerów, w roku 2004 tanie linie przewiozły 17% ogółu pasażerów.

Tabela 145. Wykaz połączeń regularnych realizowanych z Międzynarodowego Portu Lotniczego w Krakowie Balicach

Lp.	Kierunek	Udział w ruchu
1	Londyn	23,1
2	Warszawa	13,3
3	Monachium	7,6
4	Dortmund	6,4
5	Paryż	5,8
6	Berlin	5,0
7	Rzym	4,9
8	Mediolan	4,5
9	Chicago	4,0
10	Wiedeń	3,5
11	Frankfurt	2,7
12	Stuttgart	2,5
13	Kolonia	2,4
14	Praga	2,0
15	Amsterdam	1,7
16	Oslo	1,6
17	Zurich	1,6
18	Manchester	1,6
19	Budapeszt	1,2
20	New York	1,1
21	Dublin	1,0
22	Barcelona	1,0
23	Glasgow	1,6
24	Kopenhaga	0,5
25	Tel Aviv	0,3
26	Hamburg	0,2

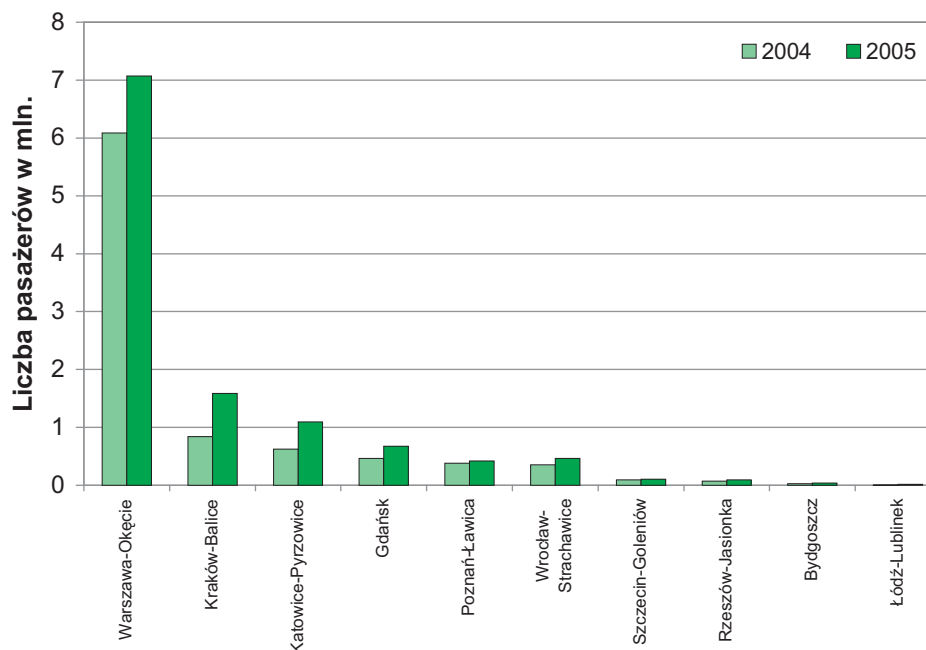
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków-Balice

W roku 2005 ruch pasażerski był realizowany przez następujących przewoźników: LOT (23% udziału w ruchu), SKY EUROPE (17%), EASYJET (15%), CZARTERY (8%), LUFTHANSA (7%), CENTRALWINGS (5%), GERMANWINGS (5%), BRITISH AIRWAYS (4%), RYANAIR (4%), AUSTRIAN AIRLINES (2%), ALITALIA (2%), CSA (2%), NORWEGIAN AIR (1%), STYRIAN SPIRYT (1%), MALEV (1%), AER LINGUS (1%), SAS (1%), INNE (1%).

Wyniki Portu Lotniczego w Krakowie Balicach w roku 2005 kształtowały się następująco:

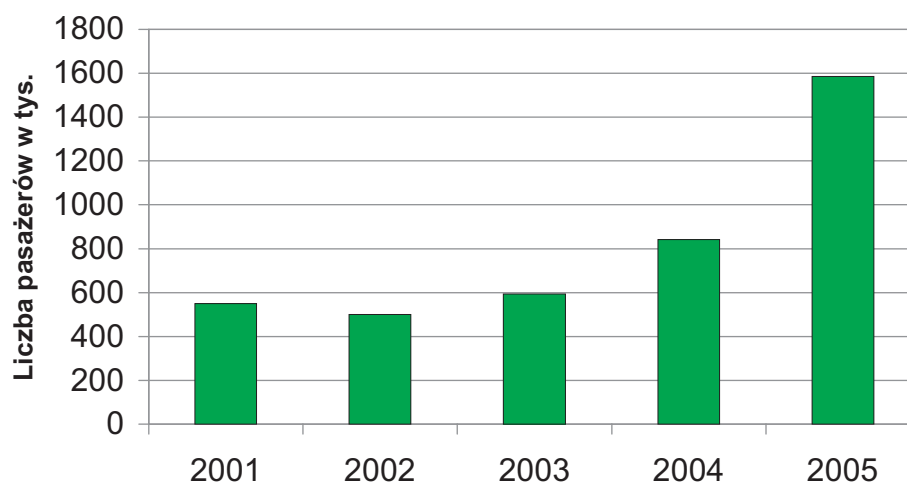
- samolotów ogółem 34 313
- pasażerów 1 586 130
- cargo 1 659 Mg

Wykres 86. Wielkość przewozów pasażerskich wg portów lotniczych

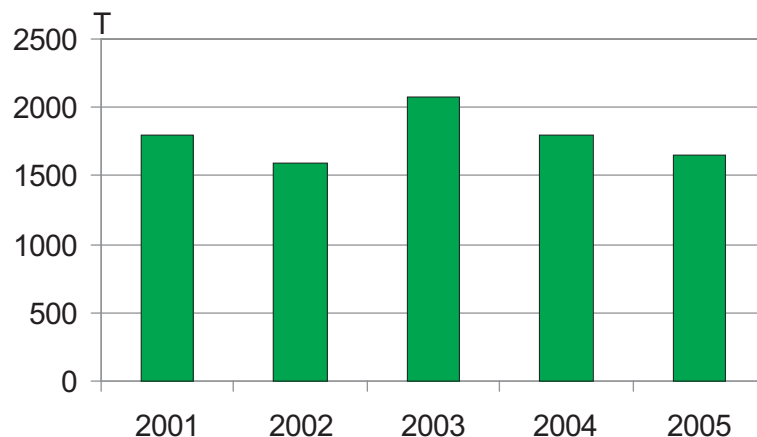
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych portów lotniczych

Wykres 87. Przewozy pasażerów w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Kraków-Balice

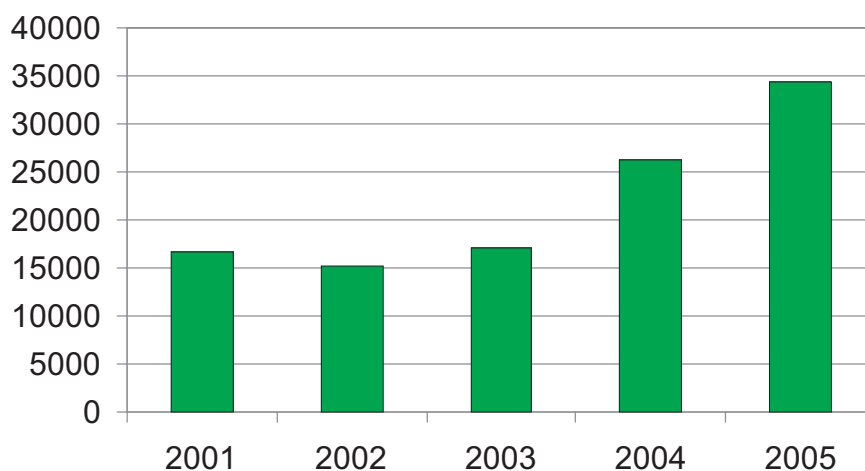
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków-Balice

Wykres 88. Przewozy CARGO w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Kraków-Balice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków-Balice

Wykres 89. Liczba operacji lotniczych w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Kraków-Balice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków-Balice

Inwestycje w transporcie lotniczym

W roku 2005 zakończono I etap dostosowania terminalu pasażerskiego Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków – Balice (MPL) do przepisów Unii Europejskiej – Traktat z Schengen.

W celu poprawy dostępności Portu Lotniczego w Krakowie Balicach w roku 2005 rozpoczęto przygotowania do uruchomienia połączenia kolejowego pomiędzy MPL Kraków Balice, a centrum Krakowa.

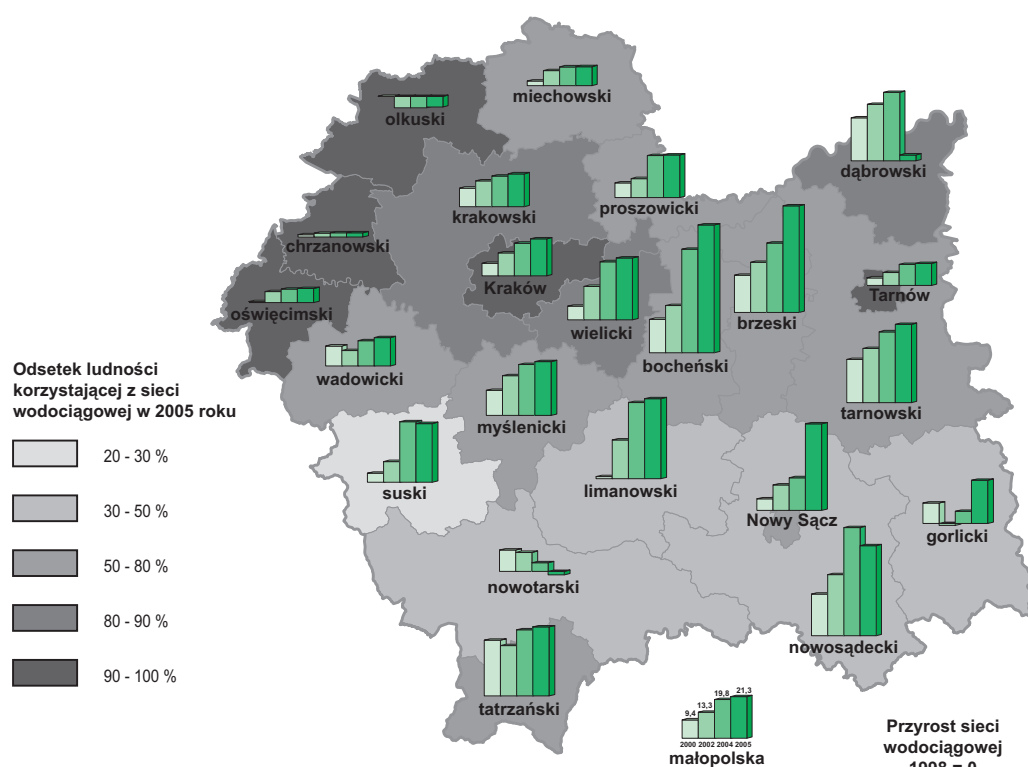
II. Infrastruktura sanitarna

1. WODOCIĄGI

Zasoby wodne Małopolski zaspokajają z nadwyżką jej potrzeby, jednak konieczne jest wyrównywanie poziomu zaopatrzenia w wodę na całym obszarze województwa przy pomocy środków technicznych. W tym celu woda pobierana jest na potrzeby obszarów ubogich w zasoby, z obszarów bogatych i przesyłana systemami wodociągów, nawet na znaczne odległości. Przykładem może być Kraków, dla którego woda pobierana jest ze zbiornika w Dobczycach i transportowana rurociągiem na odległość ok. 20 km.

Od początku lat dziewięćdziesiątych obserwuje się w województwie intensywny rozwój sieci wodociągowej (mapa nr 13). W roku 2005 zmniejszyła się jednak dynamika tego przyrostu. W 2005 r. na terenie województwa przybyło 191,1 km wodociągów (długość sieci wyniosła 15 720,7 km), a z sieci wodociągowej korzystało w województwie małopolskim 73,5% ludności. Odsetek ludności na wsi korzystającej z sieci wodociągowej wynosił 53,7%, natomiast ludności w miastach 93,7%.

Mapa 13. **Przyrost sieci wodociągowej w latach 2000-2005 oraz odsetek ludności korzystającej z sieci w 2005 r.**

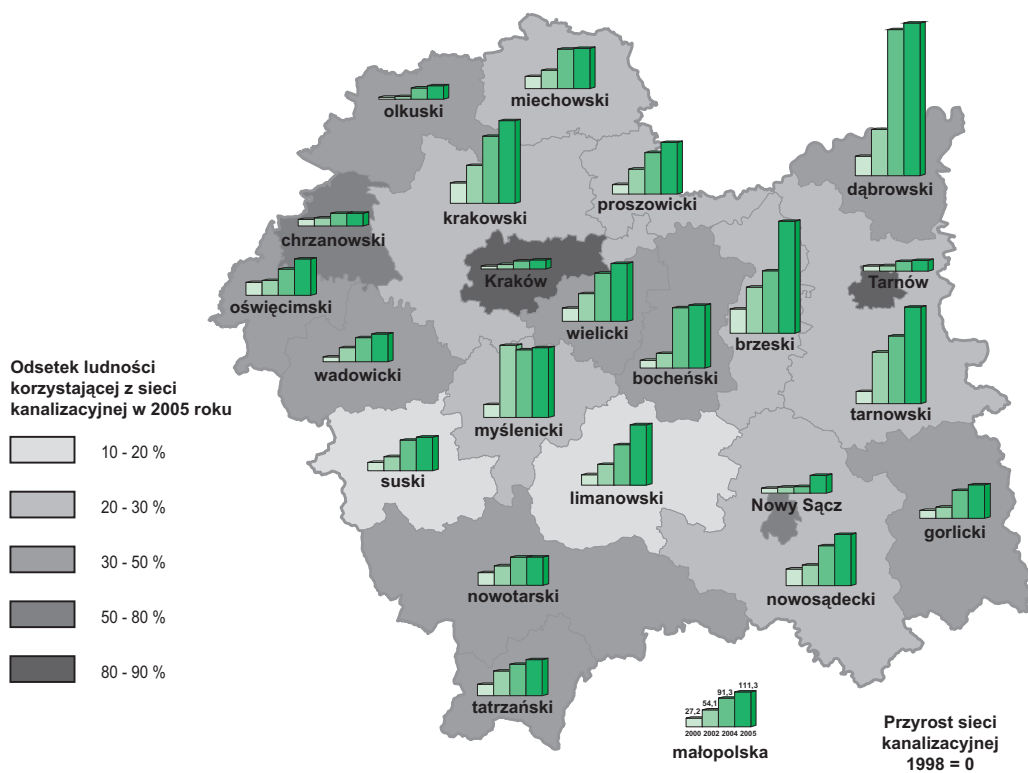
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

2. KANALIZACJE

Rozwój sieci kanalizacyjnej nie był w Małopolsce tak gwałtowny jak rozwój wodociągów (mapa nr 14). Dopiero od 2001 roku przyrost sieci kanalizacyjnej był większy od przyrostu sieci wodociągowej.

W 2005 r. przybyło w Małopolsce 677,40 km sieci kanalizacyjnej (długość kanalizacji wyniosła 7 156,5 km), podczas gdy w 2004 r. przyrost ten wyniósł 627,10 km.

Mapa 14. Przyrost sieci kanalizacyjnej w latach 2000-2005 oraz odsetek ludności korzystającej z sieci w 2005 r.

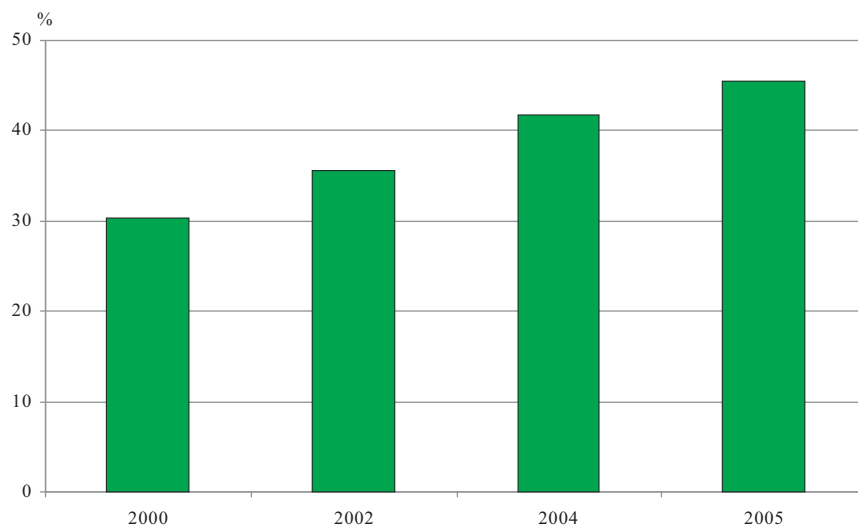
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

W województwie małopolskim występuje dysproporcja pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej w miastach i na wsi, chociaż sytuacja ta ulega poprawie. W 2000 roku kanalizacje wiejskie stanowiły 36,7% ogółu długości sieci kanalizacyjnej, natomiast w 2005 r. już 52,0%. W 2005 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 48,8% ludności. Odsetek ludności na wsi korzystającej z kanalizacji wynosił 15,8%, natomiast w miastach 82,4% (w 2004 r. wartości te wynosiły odpowiednio: 13,7% oraz 81,8%).

Miarą nierównego przyrostu sieci kanalizacyjnej i wodociągowej jest zmieniająca się proporcja długości między nimi. Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do wodociągowej w 2000 roku wynoszący 30,4%, wzrósł w 2004 roku do 41,7%, natomiast w 2005 r. wyniósł 45,5%.

W województwie małopolskim obserwuje się wzrost ilości oczyszczalni komunalnych. Liczba oczyszczalni wzrosła ze 194 w roku 2000 do 227 w 2005 r. Skutkowało to zwiększeniem odsetka ludności obsługiwanej przez komunalne oczyszczalnie ścieków, co jest pozytywnym symptomem w zakresie ochrony wód. W 2000 r. wynosił on 47,0%, natomiast w 2005 r. wzrósł do 52,2% ogółu ludności.

Wykres 90. Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do wodociągowej

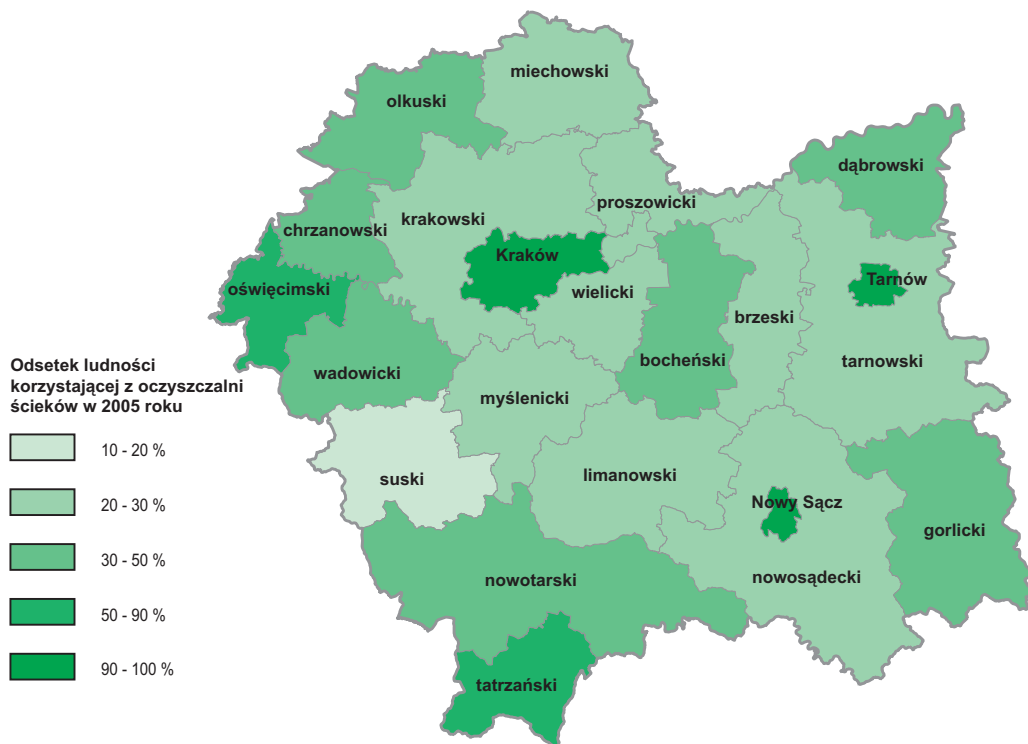
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Tabela 146. Oczyszczalnie komunalne

Wyszczególnienie	2000	2002	2004	2005
oczyszczalnie ogółem	194	210	227	227
mechaniczne	6	6	3	3
chemiczne	0	0	0	0
biologiczne	165	176	189	186
z podwyższonym usuwaniem biogenów	23	28	35	38
Ludność w województwie (w %) obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków	47,0	bd	51,1	52,2

Źródło: dane Urzędu Statystycznego w Krakowie

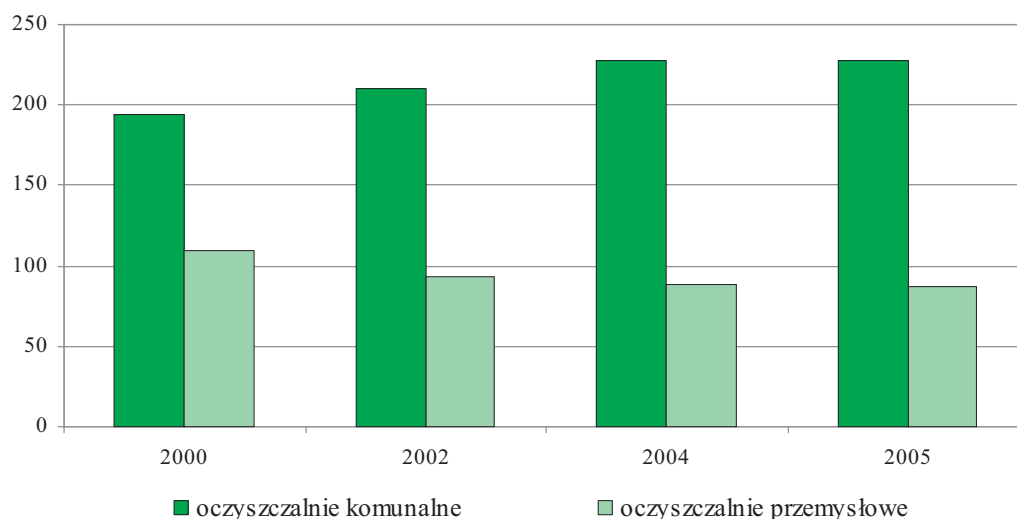
Mapa 15. Ludność powiatów [%] obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków w 2005 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

W ostatnich latach obserwuje się zmniejszenie ilości oczyszczalni przemysłowych. W 2000 r. na terenie województwa było 110 oczyszczalni przemysłowych, natomiast w 2005 r. w województwie było 87 oczyszczalni ścieków. Przyczyną tych zmian jest zmiana technologii oraz zmniejszenie produkcji.

Wykres 91. Oczyszczalnie przemysłowe i komunalne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

III. Społeczeństwo informacyjne

Województwo Małopolskie jest jednym z liderów w Polsce w dziedzinie informatyzacji i rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Pierwsze w kraju podjęło misję utworzenia regionalnego portalu internetowego, który nie tylko dostarcza regionalną informację, ale przede wszystkim integruje systemy informatyczne instytucji i urzędów administracji publicznej oraz umożliwia obywatelom komunikację z urzędami, w tym załatwianie spraw przez internet.

W 2005 roku Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego został laureatem konkursu o tytuł Lidera Informatyki w kategorii administracja publiczna. Nagrodę przyznano „w uznaniu zasług za działalność na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego, skuteczną politykę regionalną uwzględniającą znaczenie elektronicznej administracji, za integrację administracji wszystkich szczebli oraz środowisk naukowych i biznesowych Małopolski wokół wyzwań związanych z zastosowaniem teleinformatyki w codziennym życiu”.

1. REGIONALNY PORTAL INTERNETOWY WROTA MAŁOPOLSKI

Regionalny Portal Internetowy Wrota Małopolski (www.malopolska.pl) to realizowany od 2001 roku pionierski w Polsce projekt, którego celem jest umożliwienie obywatelom i podmiotom prawnym korzystania z usług elektronicznych oraz zasobów informacji oferowanych przez urzędy administracji publicznej regionu. W kwietniu 2004 roku nastąpiła zmiana szaty graficznej portalu. Rok 2005 przyniósł dalszą rozbudowę zasobów serwisu i jego możliwości. Dzięki realizacji projektu w Małopolsce następuje szybki rozwój e-administracji, powstaje regionalny wspólny rynek informacji. Wrota Małopolski integrują systemy informatyczne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, ogromnej większości małopolskich samorządów lokalnych oraz instytucji. Portal umożliwia obywatelom komunikację z urzędami, w tym załatwianie spraw przez internet.

W portalu Wrota Małopolski można wyróżnić trzy komponenty. Są to:

- Biuletyn Informacji Publicznej – część dotycząca informacji publicznej w województwie,
- Cyfrowy Urząd – część usługowo-administracyjna, umożliwiająca nadanie biegu sprawie przez internet – zamieszczono w niej elektroniczne procedury administracyjne,
- Część informacyjna – dotycząca różnych dziedzin życia w regionie, zawiera moduły informacyjne oraz regionalne aktualności.

Biuletyn Informacji Publicznej

Pod jednym adresem www.malopolska.pl/bip zamieszczone są wszystkie Biuletyny Informacji Publicznej instytucji publicznych działających w Małopolsce, m.in.: 170 gmin i 18 powiatów, Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie, Archiwum Państwowego w Krakowie oraz podmiotów administracji zespolonej, Izby Skarbowej i Urzędów Skarbowych, Izby Celnej w Krakowie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie, Związków Komunalnych Gmin. Aby zapewnić odpowiednią jakość i ułatwić orientację w BIP-ach różnych instytucji zastosowano jednolity szablon stron, zgodny z ustawą o dostępie do informacji publicznej, tworząc tym samym wspólny standard informacji dla podmiotów administracji publicznej. Dodatkowo, co także jest nowością w skali kraju, administracja samorządowa i rządowa całego regionu publikuje ogłoszenia dotyczące zamówień publicznych w jednym miejscu w sieci - we Wrotach Małopolski, a zintegrowana wyszukiwarka ogłoszeń przeszukuje zamówienia publiczne we wszystkich Biuletynach Informacji Publicznej zamieszczonych w portalu. Ponadto zastosowano system prenumeraty ogłoszeń – automatyczny system przesyłania treści ogłoszeń o zamówieniach publicznych na wcześniej podane w formularzach zgłoszeniowych adresy e-mail.

Wrota Małopolski

21.06.2005, Alicji, Alojzego

DE

EN

FR

RU

SZUKAJ

BIP w Małopolsce

Cyfrowy Urząd

Unia Europejska

ZPORR w Małopolsce

Aktualności

Wizytówka Małopolski

Edukacja

Kultura

Mapy-GIS-GPS

Niepełnosprawni

Praca

Przedsiębiorczość

Środowisko i obszary wiejskie

Turystyka i Sport

Zdrowie

Statystyki

Mapa serwisu

Forum

Newsletter

WĘDRUJ Z NAMI

SZKOLENIA

E-LEARNINGOWE

Małopolskie Forum Organizacji Pozarządowych

Małopolska z lotu ptaka

Żywe zamki

21.06.2005, Alicji, Alojzego

DE

EN

FR

RU

Żywe zamki

Odwiedź zamki Małopolski. Zapraszamy do podróży w krainę średniowiecznych warowni, historii i legend. Zabaw się na festynach, pokazach walk rycerskich, koncertach...

czytaj więcej

Aktualności

II Małopolski Piknik Lotniczy

Zapraszamy na największą lotniczą imprezę w Polsce południowej! 25 i 26 czerwca 2005 roku na krakowskim, historycznym lotnisku Rakowice-Czyżyny odbędzie się II Małopolski Piknik Lotniczy. Organizatorem imprezy jest Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie. W ubiegłym roku I Piknik zgromadził w centrum Krakowa ponad 30 000 osób. W tegorocznej edycji przewidziany jest udział słynnych zespołów akrobacyjnych, prezentacja wielu różnych statków powietrznych, a także atrakcje naziemne - wesołe miasteczko dla dzieci, koncerty jazzowe, ekspozycje, stoiska handlowe i rozrywkowe.

czytaj więcej

V Międzynarodowy Festiwal Organowy w Zakopanem

Konkurs "Nauczyciel Roku 2005"

Konkurs na Najlepszego Produkt Ziemi Tarnowskiej 2005

IX Festiwal Opera Viva

Szkolenia w ramach projektu "Akademia Inżyniera"

E-learning dla nauczycieli

15. Festiwal Kultury Żydowskiej

Konkurs na nabór wniosków o dofinansowanie dla Działania 2.2 ZPORR

Nabór wniosków - Działanie 2.5

"Święto karpia" - Zator 2005

Projekt "Małopolska 2015"

Rozbudowa systemów elektronicznej administracji w Małopolsce - projekt do ZPORR

BIP

Biuletyn Informacji Publicznej

Cyfrowy Urząd

Zintegrowany i łatwy dostęp do informacji publicznej...

Rozpocznij bieg procedury urzędowej przez Internet...

Wizytówka Małopolski

Region • Galerie • Miejsca UNESCO

Komunikacja • Małopolskie przedszkole

Kultura

Katalog zabytków • Kalendarium wydarzeń kulturalnych • Lista galerii • Muzea i zbiory sztuki

Niepełnosprawni

Turnusy rehabilitacyjne • Przychodnie rehabilitacyjne • Akty prawa • Bez barier - salon artystyczny

Przedsiębiorczość

Oferty inwestycyjne • Instytucje prorozwojowe • Przewodnik przedsiębiorcy • Małopolski rynek

Turystyka i Sport

Największe atrakcje • Miejsca pielgrzymek • Informacja turystyczna • Polecane miejscowości • Noclegi • Wydarzenia sportowe

Edukacja

Studia w Małopolsce • Małopolskie szkoły • Przedszkola • Szkoły specjalne • Organizacje pozarządowe

Mapy-GIS-GPS

Cennik map • Plan Zagospodarowania Przestrzennego • GIS - zastosowania • Geo-Edukacja • Z lotu ptaka

Praca

Programy rynku pracy • Pomoc finansowa • Statystyki • Praca w Unii Europejskiej

Środowisko i obszary wiejskie

Fascynujący świat pszczół • Zasoby przyrodnicze • Ochrona środowiska w regionie

Zdrowie

Baza aptek • Szpitalne Oddziały Ratunkowe • Gdzie się leczyć? • Prawa i obowiązki pacjenta • Instytucje opieki zdrowotnej

SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY

Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004 - 2006

Promocja Małopolski:

MAŁOPOLSKA

Odwiedź swoje miasto

Zobacz również...

ROZWOJ REGIONALNY

BIP w Małopolsce • Cyfrowy Urząd • Unia Europejska • ZPORR w Małopolsce • Aktualności • Pogoda • Wizytówka Małopolski • Edukacja

Kultura • Mapy-GIS-GPS • Niepełnosprawni • Pomoc Społeczna • Praca • Przedsiębiorczość • Środowisko i obszary wiejskie • Ankiety i Sondaże • Turystyka i Sport • Zdrowie

Forum • Newsletter • Statystyki • Mapa Wrót • Więcej o Wrotach • O RSS • Kontakt z Wrotami • Pomoc

Copyright 2002-2006 Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Portal współfinansowany ze środków budżetowych, będących w dyspozycji Ministra właściwego do spraw informatyzacji

Województwo Małopolskie

SYSTEMY TECHNICZNE: III. Społeczeństwo informacyjne

286

Zastosowana standaryzacja struktur i funkcjonalności gwarantują odbiorcy łatwość w dotarciu do informacji z dowolnej dziedziny i do dowolnego BIP-u małopolskiej instytucji bez konieczności przeszukiwania internetu.

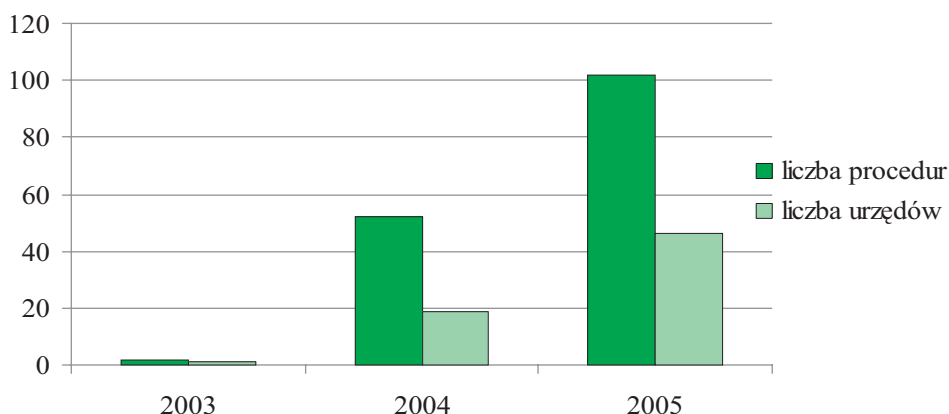
Cyfrowy Urząd

Funkcjonujący w ramach portalu „Wrota Małopolski” Cyfrowy Urząd jest częścią Regionalnego Systemu e-Administracji. Wykorzystuje internet w kontaktach obywateli z urzędami w Małopolsce. Umożliwia elektroniczne załatwianie spraw z zachowaniem bezpiecznego przepływu danych oraz z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego. Każda z zamieszczonych procedur urzędowych jest szczegółowo opisana. W 2005 roku umożliwiono realizację przez internet 102 spraw urzędowych. Rozpoczęcie procedury załatwiania sprawy następuje poprzez wysłanie elektronicznego formularza (e-formularza) drogą internetową.

Konieczność posiadania podpisu elektronicznego oraz brak uregulowań, co do płatności przez internet powodują, że w wielu przypadkach niezbędna jest wizyta w urzędzie, a przez internet można tylko nadać sprawie bieg.

Każdy obywatel może sprawdzić stan sprawy, czyli fazę jej realizacji, złożyć skargę, wniosek lub zapytanie. Cyfrowy Urząd funkcjonuje od 2004 roku. W pierwszym etapie projektu na potrzeby pilotażu w 9 urzędach administracji publicznej wdrożono 27 różnorodnych procedur, w drugim 25. W 2005 roku opracowano i udostępniono 50 nowych procedur elektronicznych i objęto pilotażem już 23 urzędy administracji publicznej.

Wykres 92. Urzędy realizujące procedury elektroniczne

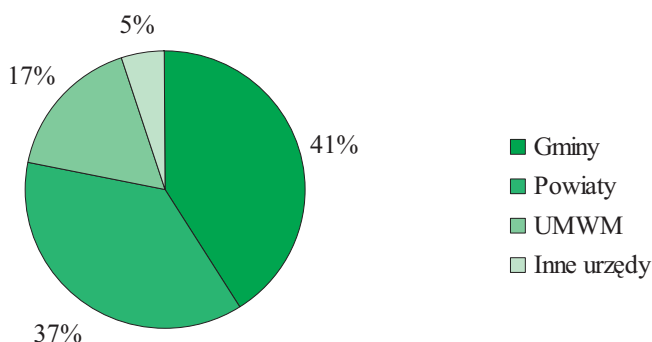

Źródło: opracowanie własne

Ogółem elektroniczne procedury realizowane są przez 47 urzędów, podpisano bowiem odrębne porozumienia także z innymi małopolskimi urzędami. Są to: Małopolski Urząd Wojewódzki, Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej, Starostwo Powiatowe w Gorlicach, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Starostwo Powiatowe w Limanowej, Starostwo Powiatowe w Myślenicach, Starostwo Powiatowe w Olkuszu, Starostwo Powiatowe w Wadowicach, Urząd Miasta Chrzanów, Urząd Miasta Krynica, Urząd Miasta Muszyna, Urząd Miasta Szczawnica, Urząd Gminy Biskupice, Urząd Gminy Bystra – Sidzina, Urząd Gminy Dąbrowa Tarnowska, Urząd Gminy Gromnik, Urząd Gminy Jabłonka, Urząd Gminy Kościelisko, Urząd Gminy Limanowa, Urząd Gminy Łukowica, Urząd Gminy Nawojowa, Urząd Gminy Nowe Brzesko, Urząd Gminy Osiek, Urząd Gminy Oświęcim, Urząd Gminy Pcim, Urząd Gminy Polanka Wielka, Urząd

Gminy Przeciszów, Urząd Gminy Raby Wyżnej, Urząd Gminy Rytro, Urząd Gminy Słopnice, Urząd Gminy Stryszów, Urząd Gminy Tokarnia, Urząd Gminy Tomice, Urząd Gminy Zabierzowa, Urząd Gminy Zielonki, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miasta Alwernia, Urząd Miasta Andrychów, Urząd Miasta Bochnia, Urząd Miasta Brzesko, Urząd Miasta i Gminy Dobczyce, Urząd Miasta i Gminy Wieliczka, Urząd Miasta Jordanów, Urząd Miasta Słomniki, Urząd Miasta Sułkowice, Urząd Miasta Trzebini, Zarząd Dróg Wojewódzkich

Wykres 93. Udział jednostek samorządu terytorialnego w projekcie Cyfrowy Urząd

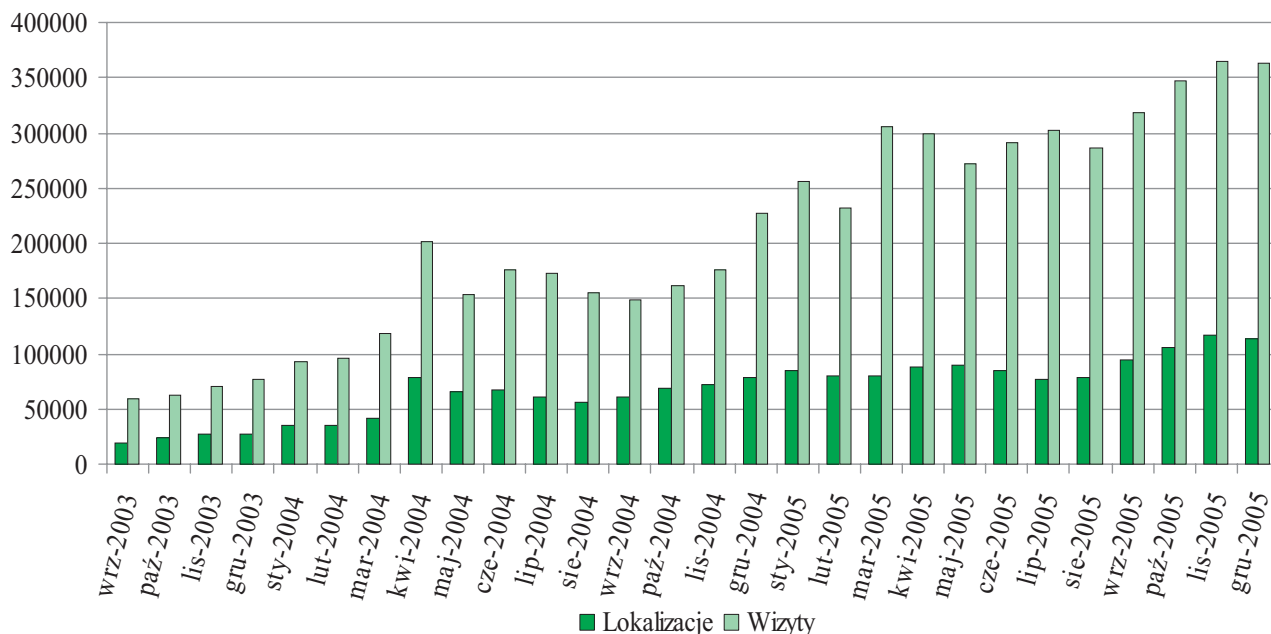
Źródło: opracowanie własne

Procedura „Sprawdź stan sprawy” jest realizowana przez 280 urzędów administracji publicznej w Małopolsce posiadających Biuletyny Informacji Publicznej na stronach portalu Wrota Małopolski.

Część informacyjna

Ta część portalu Wrota Małopolski porządkuje informacje z różnych obszarów życia regionu przy zastosowaniu nowatorskich rozwiązań technologicznych i organizacyjnych. W porównaniu do 2004 roku w 2005 zwiększono liczbę informacyjnych modułów tematycznych z 10 do 14. W portalu działają następujące moduły informacyjne: Aktualności, Edukacja, Kultura, Mapy-GIS-GPS, Niepełnosprawni, Pomoc Społeczna, Praca, Przedsiębiorczość, Środowisko i obszary wiejskie, Turystyka i Sport, Unia Europejska, Wizytówka Małopolski, Zdrowie, ZPORR w Małopolsce. Ponadto informacje można znaleźć w 44 bazach danych i licznych opracowaniach. W 2005 roku na stronach portalu pojawiły się kolejne nowości, np.: serwis „Prognoza pogody”, mapa terenów inwestycyjnych, fora tematyczne. Ponadto zamieszczono prezentacje internetowe: „Smak Małopolski”, „Małopolska trasa UNESCO”, „Szlak architektury drewnianej” pozwalające na zapoznanie się z ofertą regionalną. Do działającego od 2004 roku modułu e-learningowego zawierającego kursy: „Na szlakach Małopolski” oraz „Tatry bez tajemnic” dołączyły: „ABC samorządu”, „Urzędnik Europejski”, „Finansowanie działalności organizacji pozarządowych”. Platformę e-learningową udostępniono także Małopolskiemu Instytutowi Samorządu Terytorialnego i Administracji do realizacji kursu „E-learning - nowoczesne narzędzie szansą nauczycieli na rynku pracy”. Wrota Małopolski odnotowują stały wzrost miesięcznej liczby odwiedzin. Wzrasta także liczba lokalizacji, czyli unikatowych IP (lokalizacja komputera w sieci), z których nawiązano połączenie z portalem.

Wykres 94. Liczba wizyt internautów na stronach portalu Wrota Małopolski

Źródło: opracowanie własne

2. INFORMATYZACJA

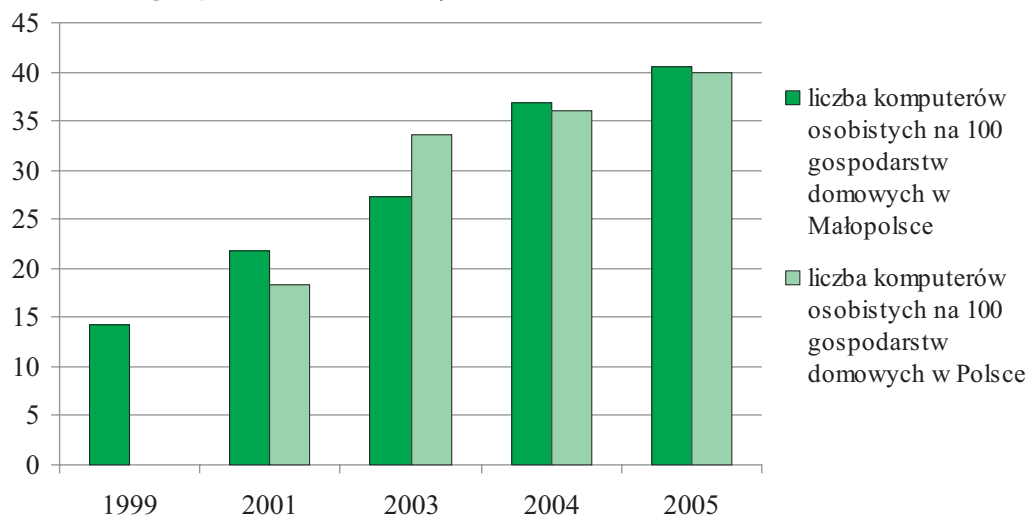
Wdrażanie narzędzi umożliwiających rozwój społeczeństwa informacyjnego przyczynia się do podniesienia poziomu i jakości życia obywateli, minimalizacji wykluczenia cyfrowego oraz zwalczania zjawiska marginalizacji społecznej. Podejmowane działania mają na celu budowę w województwie struktury do realizacji usług on-line, a w konsekwencji podniesienia konkurencyjności Małopolski w skali kraju oraz Europy.

Komputery

W Małopolsce średnia liczba komputerów osobistych będących na wyposażeniu gospodarstwa domowego systematycznie wzrasta. W 2005 r. było 40,5 komputerów na 100 gospodarstw domowych. Liczba ta była znacznie wyższa w miastach (46 komputerów na 100 gospodarstw domowych) niż na wsiach (31 komputerów na 100 gospodarstw domowych). Stopień wyposażenia w komputery był zróżnicowany i zależał m.in. od wysokości dochodów.

Techniczne możliwości dostępu do internetu w domu w 2004 roku miało 26% wszystkich gospodarstw domowych. Także tutaj występuje rozdzźwięk między terenami miejskimi (37,1%) i wiejskimi (19,6%).

Wykres 95. Liczba komputerów osobistych w województwie małopolskim na 100 gospodarstw domowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i US w Krakowie

W Małopolsce szkoły na wszystkich szczeblach edukacji udostępniają swoim podopiecznym wyposażone w sprzęt pracownie komputerowe.

Wykres 96. Liczba komputerów w szkołach podstawowych, średnich oraz policealnych w województwie małopolskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i US w Krakowie

W ramach akcji Ministerstwa Nauki i Informatyzacji w 2004 roku utworzono w 218 małopolskich bibliotekach i domach kultury punkty publicznego dostępu do internetu, wyposażone w 654 komputery, do których Województwo Małopolskie zakupiło oprogramowanie cenzurujące zasoby internetu.

Na terenie województwa działa 10 Informatycznych Centrów Edukacyjnych. Każde z nich wyposażone jest w minimum 10 stanowisk komputerowych z dostępem do internetu. Celem działania ICE

jest edukacja w zakresie wykorzystania internetu, obsługi komputera oraz stworzenie bazy na potrzeby prowadzenia szkoleń z wykorzystaniem nowoczesnych instrumentów dydaktycznych. Podobne usługi świadczone są także przez 64 Gminne Centra Informacji, obejmujące swym zasięgiem całe województwo małopolskie.

Zauważalny jest wzrost liczby komputerów, w tym z dostępem do internetu, w małopolskich przedsiębiorstwach. Sektor prywatny pod względem liczby komputerów wielokrotnie przewyższa sektor publiczny. Z danych GUS wynika, 93 proc. przedsiębiorstw jest wyposażonych w komputery, a 87 proc. w dostęp do internetu.

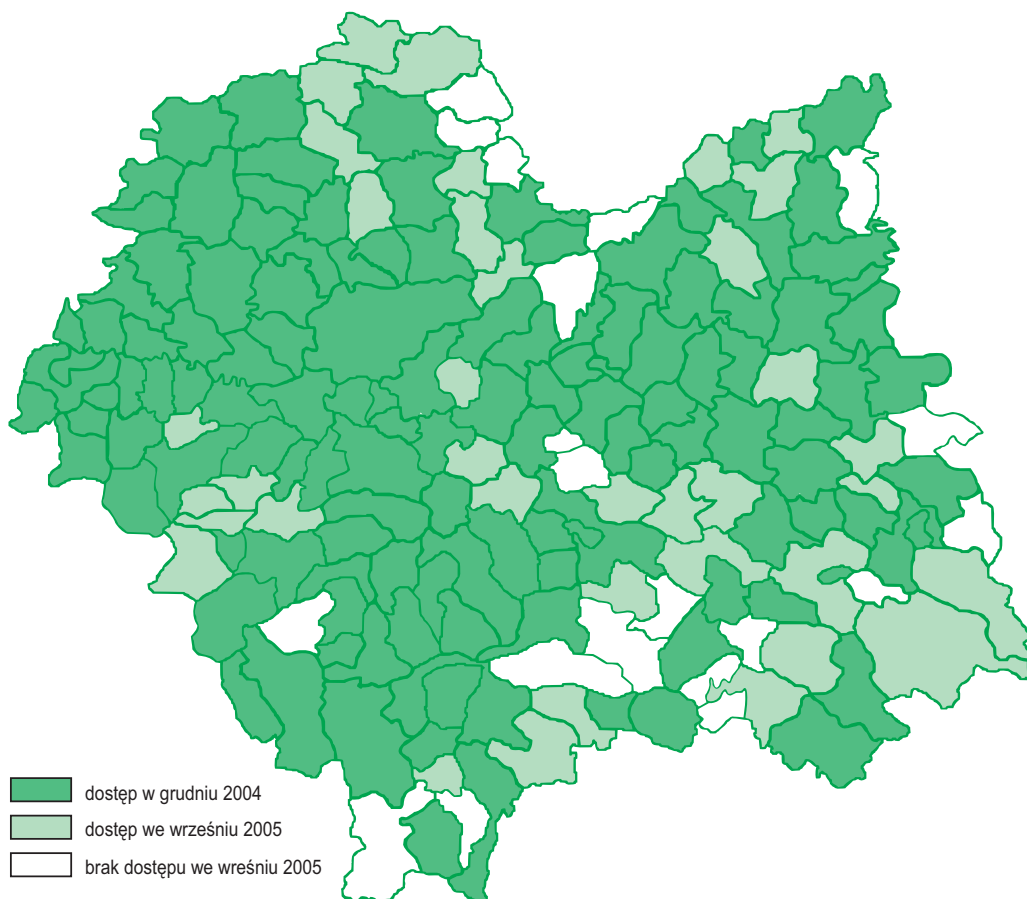
Internet

Rynek usług internetowych charakteryzuje się dużą dynamiką rozwoju. Powstało wiele nowych przedsiębiorstw, w tym dużo małych, lokalnych firm.

Dostawcy internetu

W województwie małopolskim dostawców usług internetowych jest wielu, jednak charakter ich działalności, rozmiar, różnorodność oferty uzależnione są od czynników administracyjno-gospodarczych terenu, na którym działają. Liderem w całym województwie, jeśli chodzi o wielkość i dostępność usług internetowych jest Telekomunikacja Polska S.A, jednak w dużych miastach zauważalni są również inni operatorzy tacy jak: Autocom, Netia, UPC, Telenet. Pozostali działają zazwyczaj na terenach gmin i ich oferta jest uzależniona od wielu czynników takich jak dostępność szerokiego pasma, dzierżawa łączy. Tu często znajdują zastosowanie techniki radiowe. Rola takich operatorów jest istotna, ponieważ dopełniają swymi usługami niszę ofertową na usługi stałego dostępu do internetu. Pojawiają się na terenach gdzie inwestycje telekomunikacyjne są wykonywane w drugiej kolejności ze względu na niskie współczynniki opłacalności budowy nowoczesnej infrastruktury sieciowej. Należy także pamiętać o dziesiątkach małych lokalnych sieci stworzonych na potrzeby kilku czy kilkunastu użytkowników. Takie sieci są trudne do lokalizacji i z reguły działają w sposób mniej formalny.

Mapa 16. Dostęp do sieci szerokopasmowej w województwie małopolskim

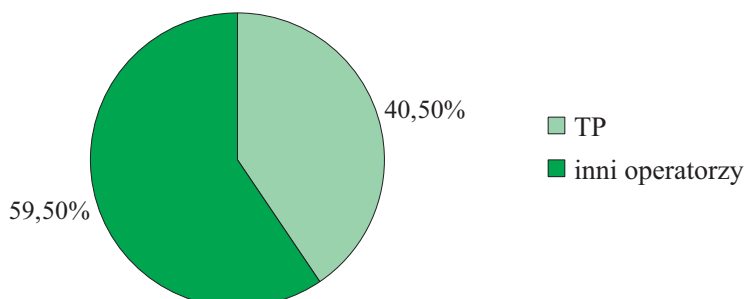

Źródło: opracowanie UMWM

Dostęp szerokopasmowy do Internetu w Małopolsce

Szerokopasmowy dostęp do internetu w Małopolsce rozwija się dynamicznie. Szczególny dla tego rynku był rok 2004, kiedy to nastąpił prawie dwukrotny wzrost liczby abonentów i znaczący spadek cen. W 2005 roku następował dalszy wzrost liczby osób posiadających dostęp do internetu. Na terenie województwa małopolskiego w 2005 roku było blisko 240 tys. gospodarstw domowych posiadających stały dostęp do internetu, z czego blisko 100 tys. to klienci Neostrady TP S.A.. Dla porównania w 2004 roku było to odpowiednio 100 tys. i 62,5 tys.

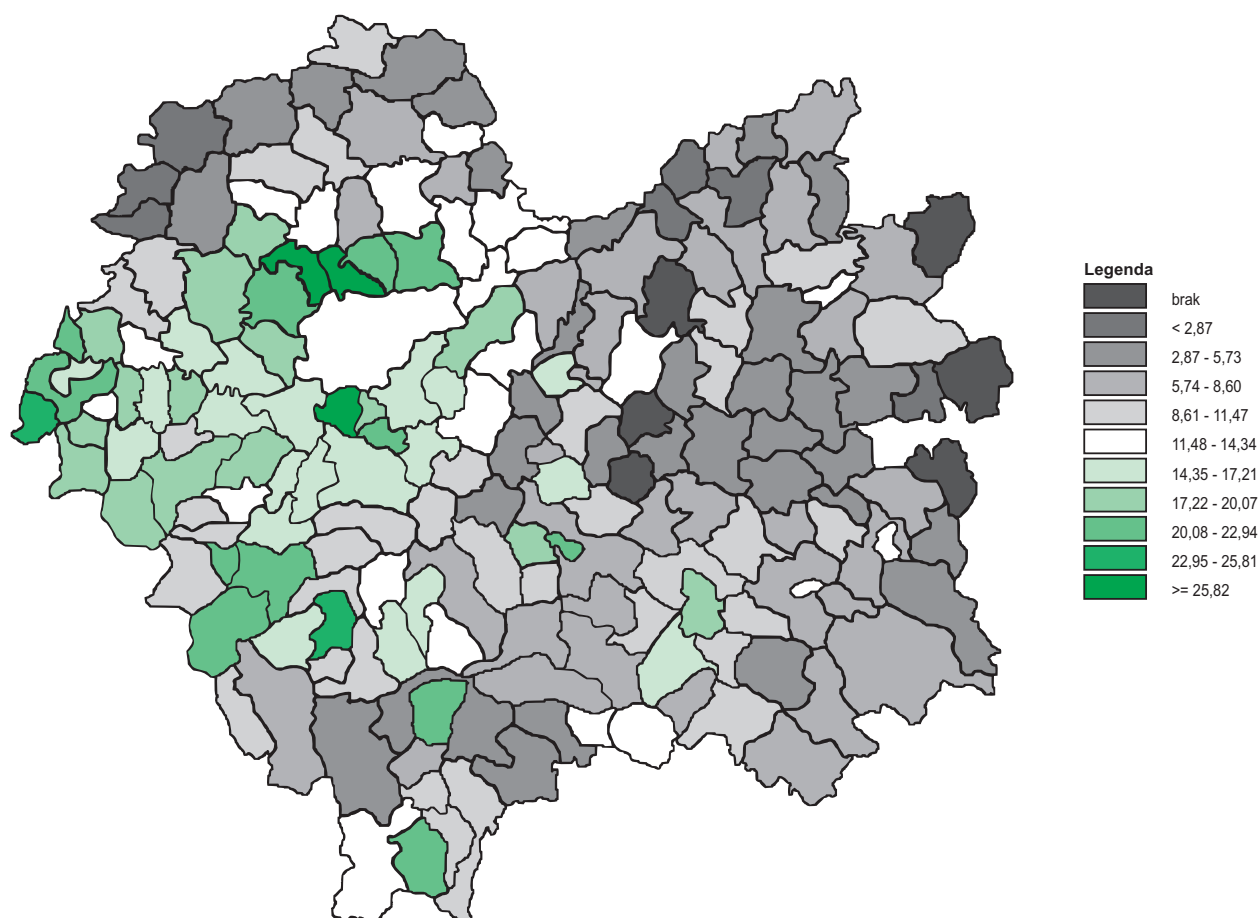
Wykres 97. Procentowy udział gospodarstw domowych w Małopolsce posiadających stały dostęp do internetu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TP S.A.

Liczba użytkowników Neostrady ujęta jest w statystykach od 2003 roku. W 2005 roku w Małopolsce było 96 tys. użytkowników. Analizując dane dotyczące liczby ADSL (asymetryczna cyfrowa linia abonencka; szybkie łącze umożliwiające połączenie z Internetem) na 100 łączy linii analogowej można zauważyć, że na większości terytorium regionu nasycenie tym rozwiązaniem internetowym jest dość niskie.

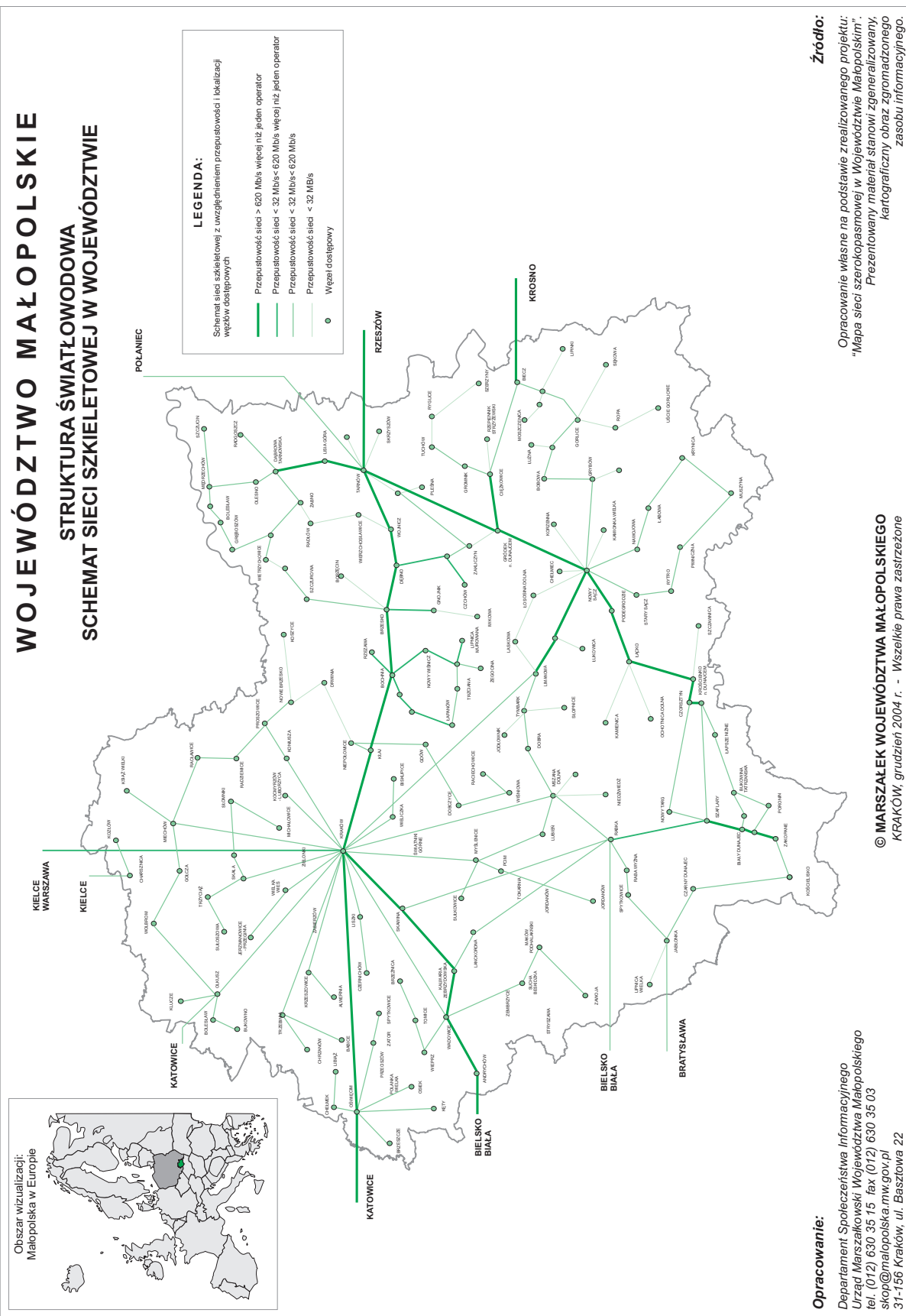
Mapa 17. Liczba ADSL na 100 łączy linii analogowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TP S.A.

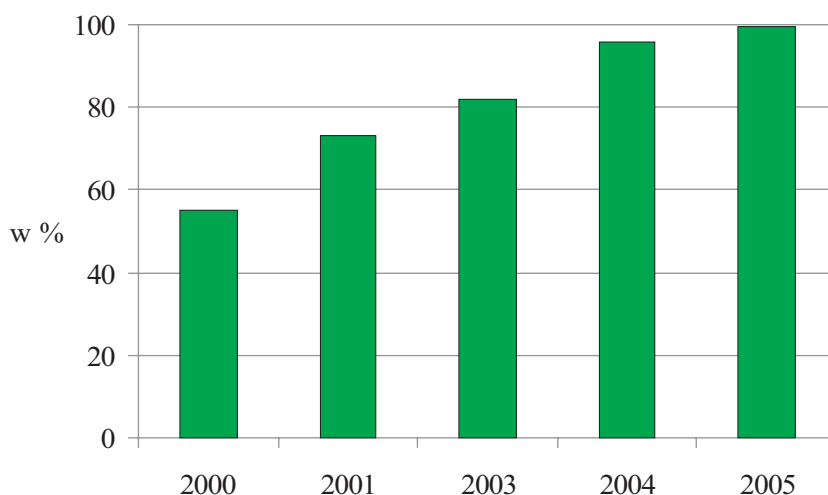

Sieć szkieletowa w Polsce jest udostępniana przez wielu dostawców. Na rynku istnieje również bardzo duża konkurencja, czego zauważalnym efektem jest ponad dziesięciokrotny spadek cen IP tranzytu i transmisji w okresie ostatnich lat. Sieć szkieletowa dochodzi praktycznie do wszystkich powiatów. Gorzej jest jednak już w niższych warstwach sieci w dostępie do gmin i lokalnych węzłów.

Województwo Małopolskie należy w kraju do liderów pod względem liczby gmin posiadających własne serwisy internetowe. W 2005 roku strony internetowe posiadały niemal wszystkie małopolskie gminy i wszystkie powiaty.

Wykres 98. Liczba gmin w województwie małopolskim posiadających stronę internetową [w %]

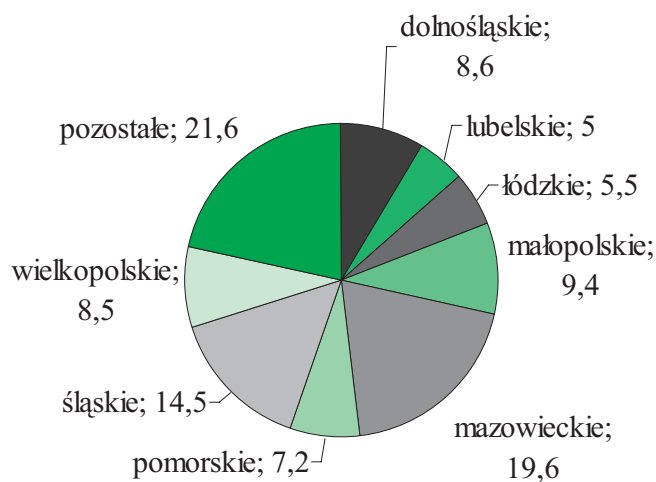

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu „Informatyzacja Województwa Małopolskiego w latach 2004-2006”

Internauci a miejsce zamieszkania

Internet szczególnie dobrze rozwija się w dużych aglomeracjach i na terenach o dobrze rozwiniętej infrastrukturze telekomunikacyjnej. W 2005 roku województwo małopolskie z udziałem 9,4% ogólnej liczby użytkowników internetu zajęło trzecie miejsce w Polsce, ustępując województwom mazowieckiemu (19,6) i śląskiemu (14,5).

Wykres 99. Użytkownicy internetu w Polsce [w %]

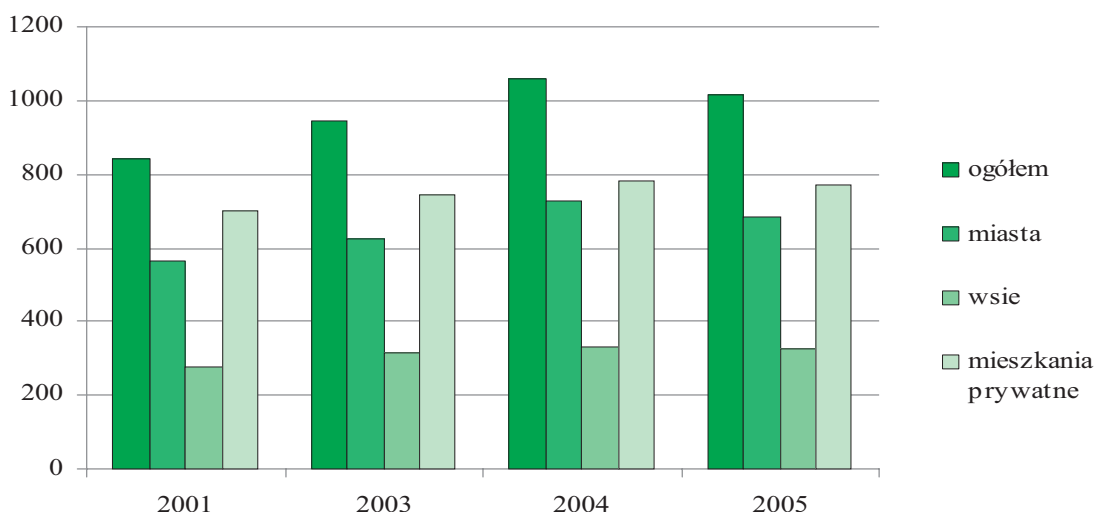
Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu IAB Polska: „Internet 2005 Polska, Europa i Świat”

3. ŁĄCZNOŚĆ

Telefonia przewodowa

W 2005 roku nastąpił w województwie małopolskim znaczący spadek liczby abonentów telefonii przewodowej. Aż do 2004 roku liczba ta systematycznie wzrastała. Jednym z powodów tego zjawiska jest dynamiczny rozwój telefonii komórkowej. W 2004 roku w regionie było ponad 1 060 000 abonentów telefonii stacjonarnej, tj. 8,6% abonentów w kraju, podczas gdy w 2005 odpowiednio 1 012 000; 8,1%.

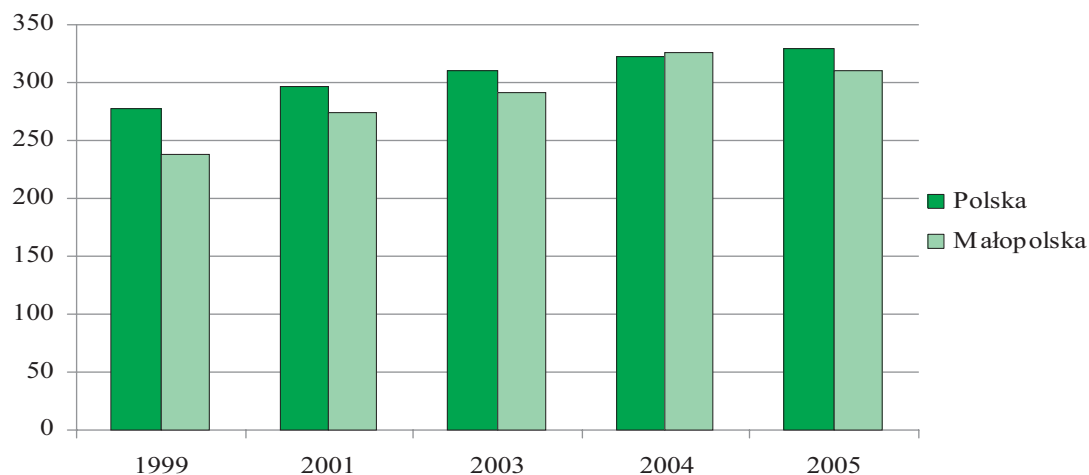
Wykres 100. Liczba telefonicznych łączy głównych w Małopolsce w tys. – struktura

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i US w Krakowie

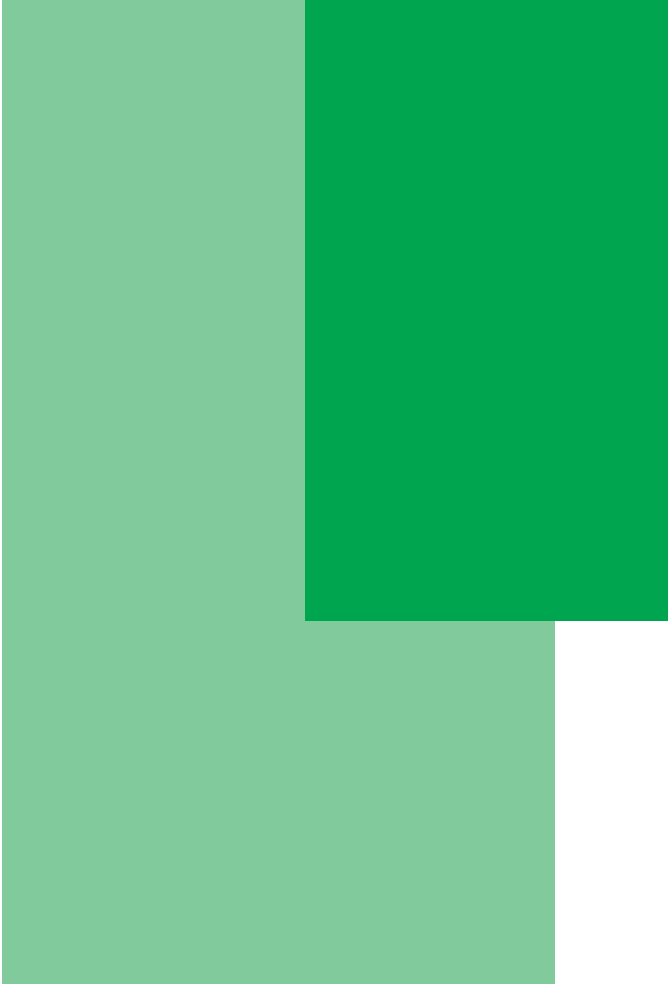
Dostęp obywateli do usług telekomunikacyjnych badany jest przy użyciu wskaźnika gęstości łączy na 1000 mieszkańców. W województwie małopolskim od wielu lat wskaźnik ten utrzymuje się poniżej średniej. I choć w 2004 odnotowano wzrost liczby łączy i przekroczenie średniej, w 2005 roku ponownie Małopolska zeszła poniżej średniej.

Wykres 101. Wskaźnik gęstości łączy na 1000 mieszkańców – w relacji Polska/Małopolska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i US w Krakowie

Podobnie jak w przypadku usług internetowych liderem na rynku telefonii stacjonarnej wśród operatorów jest Telekomunikacja Polska S.A. Stale jednak rozbudowuje się rynek operatorów niezależnych.

ANEKS
ANEKS

I. Pozycja Małopolski na tle innych województw

Tabela 147. Pozycja Małopolski na tle innych województw

Wyszczególnienie	Polska	Województwa				Lokata woj. małopolskiego				
		Małopolskie	Wielkopolskie	Dolnośląskie	Pomorskie	1999	2003	2004	2005	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Powierzchnia w km ²	312685	15190	29826	19948	18293	12	12	12	12	
Ludność w tys.	38 157,1	3 266,2	3 372,4	2 888,2	2 199,0	4	4	4	4	
Gęstość zaludnienia na km ²	122,0	215,0	113,1	144,8	120,2	2	2	2	2	
Ludność miast w %	61,4	49,6	57,1	71,1	67,3	13	13	13	13	
Kobiety na 100 mężczyzn	106,8	106,2	106,1	108,4	105,6	10 ex	9 ex	9 ex	10	
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-0,1	1,1	1,5	-1,0	2,2	4	4	4	4 ex	
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 mieszkańców	-0,3	1,0	0,7	-0,6	0,5	2	2	2	2	
Stopa bezrobocia rejestrowanego	17,6	13,8	14,6	20,5	19,3	2	2	1 ex	1 ex	
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (stan na XII)	158	83	144	95	137	5	2	5	1	
Przemysł										
- produkcja sprzedana w mln. zł	663 223,8	40 547,5	76 232,6	52 001,8	38 210,9	4	5	5	5	
- udział w produkcji krajowej	100	6,1	11,5	7,8	5,8	4	5	4	5	
- dynamika produkcji	104,1	107,4	106,8	110,5	102,7	4	13	8	4	
- dynamika przeciętnego zatrudnienia	101,1	102,2	101,9	102,8	105,6	4	9	5	3	
Budownictwo										
- produkcja sprzedana w mln zł	74 550,9	5 540,8	7 690,4	4 237,6	4 178,8	4	4	4	4	
- udział w produkcji krajowej	100	7,4	10,3	5,7	5,6	4	4	4	4	
- dynamika produkcji	111,3	118,4	99,0	116,0	117,9	10	8	5	6	
- dynamika przeciętnego zatrudnienia	99,8	101,6	99,4	102,6	100,8	13	6	9	4	
Wskaźniki cywilizacyjne										
Mieszkania oddane do użytku	114 060	10 704	11 911	6 875	9 841	2	2	3	3	
- dynamika	105,6	99,4	110,2	103,8	116,9	5	2	13	13	
- budownictwo indywidualne	63 276	6 184	7 444	3 634	4 273	2	1	4	4	
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę w m ² *	22,9	22,8	23,4	22,9	22,0	10	9	9	b.d	
Łóżka w szpitalach na 10 tys. mieszkańców*	48	43,4	47,5	50,7	39,2	8	12	12	b.d.	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON	3 615 621	289 712	341 257	302 615	226 421	6	5	5	5
w tym:									
– spółki prawa handlowego	230 588	16 146	20 553	18 966	17 724	6	6	6	6
z tego									
– z udziałem kapitału zagranicznego	54 336	2 701	4 900	5 375	3 492	7	7	7	7
Powierzchnia użytków rolnych w tys. ha	15 906	709,2	1 760,6	976,5	778,7	12	11	12	12
Powierzchnia gruntów leśnych w tys. ha	9 172,6	444,6	773,4	590,0	673,4	11	11	11	11
Plony zbóż podstawowych z 1 ha w dt	31,5	31,8	34,5	41,5	32,6	9	7	10	7
Plony ziemniaków z 1 ha w dt	176	178	180	216	183	13	10	16	9
Zwierzęta gospodarskie na 100 ha użytków rolnych w sztukach									
– bydło	34,5	38,4	40,9	12,6	24,3	2	4 ex	7	7
– trzoda chlewna	113,9	69,7	273,7	45,2	134,8	13	10	12	12
Miejsca w ob. noclegowych turystyki.	569 896	61 509	37 253	45 631	85 348	3	3	3	3
Dochody budżetów gmin w mln zł*	40 308,5	3 467,1	4 016,5	3 557,8	2 280,6	4	3	4	bd
Dochody powiatów i miast na prawach powiatów w mln zł*	44 225,1	3 244,1	3 294,9	3 314,0	2 895,0	5	4	4	bd
Dochody budżetów województw w mln zł*	6 970,3	486,1	538,5	483,3	378,1	4	4	4	bd
Nakłady inwestycyjne w mln zł *	120 466,7	9 185,8	12 774,8	10 415,1	6 669,8	5	4	5	bd
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową w mln zł*	5 155,4	645,5	372,6	289,8	247,6	2	2	2	bd
Produkt Krajowy Brutto w mln zł**	816 081	60 157	74 701	63 782	45 751	5	5	bd	bd
– na 1 mieszkańca**	21 366	18 522	22 256	21 986	20 929	9	9	bd	bd

* – dane za rok 2004;

** – dane za rok 2003

Źródło: opracowanie własne

Tabela 148. Instytucje otoczenia biznesu – Agencje Rozwoju Regionalnego

Nazwa instytucji adres	Rodzaj oferowanych usług	Najważniejsze dokonania w 2005 roku
Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. ul. Kordylewskiego 11 31-542 Kraków tel.: 0-12 617-66-00 Infolinia: 0 801 406 416, która służy przedsiębiorcom do uzyskania odpowiedzi na pytania dotyczące funduszy strukturalnych marr@marr.pl www.marr.pl	doradcze, szkoleniowe, organizowanie konkursów, organizowanie misji gospodarczych, obsługa inwestorów, finansowe: pożyczki, poręczenia, fundusz seed capital, wspomaganie inicjatyw gospodarczych i organizacyjnych na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy i redukcji bezrobocia, współpraca z programami pomocowymi	– Opracowanie i wdrażanie Systemu Zarządzania Jakością – Uruchomienie Programu PHARE 2003 - łączna kwota wsparcia ok. 1 766 361 € – Pozyskanie dla MARR S.A. środków na dokapitalizowanie Funduszu Poręczenia i Funduszu Polskiego Funduszu Pożyczkowego w łącznej kwocie 10 mln zł (po 5 mln zł na każdy fundusz) – Opracowanie oraz wdrożenie przez MARR S.A. Funduszy: - Fundusz Restrukturyzacyjny - Pożyczkowy - Fundusz Pożyczkowy dla Wspólnot Mieszkaniowych - Ekologiczny Fundusz Pożyczkowy - jako narzędzie komplementarne dla Małopolskiego Programu Żywności Ekologicznej (MPZE) - zaopiniowany pozytywnie przez Radę Nadzorczą MARR S.A. do przedłożenia Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy MARR S.A. – Pozyskanie dla MARR S.A. środków w kwocie 3,9 mln zł na realizację 4 projektów obejmujących 1622 osoby z województwa małopolskiego: - „System wsparcia kobiet na małopolskim rynku pracy” sierpień 2005 – lipiec 2007; 2,2 mln zł - „Aktywny Student” czerwiec 2005 – czerwiec 2007; 582 469,94 zł - „Akademia Przedsiębiorczości. Rozwój alternatywnych form zatrudnienia” marzec 2005-lipiec 2007 - 947 590 zł - „A Model of Entrepreneurship for the Socially Excluded” - styczeń 2006 – listopad 2007; 65 500 € – Zadeklarowanie udziału w projekcie inwestycyjnym Jagiellońskie Centrum Innowacji (JCI) Sp. z o. o. Life-Science Park jako partnera współfinansującego, dzięki czemu JCI uzyskało wsparcie Agencji Rozwoju Przemysłu w ramach SPO-WKP 1.3 kwota wsparcia ok. 39,4 mln zł wpłynęła do Małopolski – Przygotowanie i realizacja Projektu Rewitalizacji i Zagospodarowania terenów Poprzemysłowych „Białych Mózg” – Opracowanie planu rozwoju gminy Zator (Master Plan) - przy współpracy z burmistrzem Miasta i Gminy Zator jak również przygotowanie w ramowej formie plan rozwoju Doliny Karpia – Wdrożenie programu: MPZE (powiat limanowski), przeszkolono 270 rolników (przy planie 210 osób), 28 przeszkolonych doradców, 600 godzin indywidualnych konsultacji dla rolników, stworzenie i aktualizacja strony internetowej : www.eko-farmer.pl, w przygotowaniu Podręcznik Rolnictwa – Pozyskanie dla MARR S.A. środków w kwocie 120 tys. zł na realizację projektów : - „REGIP - Perspektywy rozwoju i promocji produktów regionalnych” (Program Smart) - „Produkt regionalny i lokalny jako narzędzie rozwoju regionu” (program Agrosmak) – Przygotowanie koncepcji wdrożenia seed capital oraz venture capital - koncepcja zakładała przeznaczenie 3 mln zł na seed capital oraz 6 mln zł na venture capital

1	2	3
Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. ul. Szujskiego 66 33-100 Tarnów tel. 014 621-34-50 tarr@tarr.tarnow.pl www.tarr.tarnow.pl	doradcze, szkoleniowe, udzielanie pożyczek dla przedsiębiorców i wspólnot mieszkaniowych, udzielanie porąceń kredytowych	– Uzyskanie certyfikatu jakości ISO 9001 – Utworzenie Funduszu Pożyczkowego z kapitałem początkowym 1,8 mln zł, Funduszu Pożyczkowo-Restrukturyzacyjnego z kapitałem początkowym 6,5 mln zł i Funduszu Pożyczkowego dla Wspólnot Mieszkaniowych z kapitałem początkowym 1,5 mln zł – Dokapitalizowanie Funduszu Porąceń Kredytowych kwotą 5 mln zł – Utworzenie Tarnowskiego Parku Naukowo-Technologicznego.
Sądecka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. ul. Jagiellońska 14 33-300 Nowy Sącz tel. 018 440-81-63 sarr@sarr.com.pl www.sarr.com.pl	doradcze, szkoleniowe, obsługa inwestorów, informacja turystyczna, promocja regionu, współpraca z instytucjami, samorządami i firmami z regionu Sądecki zwanymi z branżą turystyczną w zakresie promocji i rozwoju bazy turystycznej	Realizacja projektów współfinansowanych z EFS: – „Bądź przedsiębiorcą – wsparcie i doradztwo dla przyszłych mikroprzedsiębiorców” – ZPORR dz. 2.5 - Projekt skierowany był do 40 osobowej grupy beneficjentów ostatecznych (w chwili obecnej w projekcie bierze udział 37 beneficjentów ostatecznych), Dwunastu beneficjentów ostatecznych projektu rozpoczęło działalność gospodarczą a dziesięciu spośród nich podjęło starania o przyznanie podstawowego wsparcia pomostowego w wysokości 700 zł/m-c i jednorazowej bezzwrotnej dotacji inwestycyjnej w wysokości 5 000 euro. – „Sądecko – Gorlicko - Limanowskiej Grupy Wsparcia dla Bezrobotnych Kobiet” - SPO WKP dz. 1.6 - Do projektu zostały zakwalifikowane długotrwale bezrobotne kobiety (dłużej niż 24 miesiące), zarejestrowane w Urzędzie Pracy, posiadające niskie kwalifikacje zawodowe, wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe, które nie ukończyły 35 roku. - Celem projektu jest stworzenie 4 grup wsparcia kobiet, 12 osobowych, w każdym z powiatów, których zadaniem będzie podniesienie ich kwalifikacji oraz aktywne poszukiwanie przez nie zatrudnienia. Adresowany jest do mieszkańców powiatów: nowosądeckiego, limanowskiego, oraz gorlickiego
Małopolska Agencja Energii i Środowiska Spółka z o.o. ul. Kordylewskiego 11 31-543 Kraków tel. 012 294-20-70 maes@maes.pl www.maes.pl	doradcze, szkoleniowe (w zakresie poszanowania energii i ochrony środowiska), organizowanie misji gospodarczych, świadczenie usług w zakresie przygotowania planów energetycznych i lokalnych polityk energetycznych, promocja budownictwa energooszczędnego, promocja odnawialnych źródeł energii	– Akademia Inżyniera – projekt szkoleniowy realizowany w ramach EFS, w roku 2005 zostało przeszkolonych 581 osoby. – Rozszerzenie oferty usług o wykonywanie studiów wykonalności. – Realizacja pilotażowego projektu „etykiety energetycznych”.

1	2	3
Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A. Rynek 16 32-500 Chrzanów Tel. 032 623-06-35 biuro@armz.pl www.armz.pl	doradztwo (w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania), pomoc w zakresie aplikacji o środki z Unii Europejskiej, szkolenia dla MŚP i dla bezrobotnych, organizacja targów i wystaw	– Utworzenie Chrzanowsko - Trzebińskiego Parku Przemysłowego, który obejmuje: Gminy Chrzanów i Trzebinia (tereny o łącznej powierzchni 55,5 ha wniesione przez Gminę Chrzanów, Gminę Trzebinia oraz Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. z Katowic). – Utworzenie Lokalnego Okienka Przedsiębiorczości. W ramach współpracy z MARR S.A. Agencja pośredniczy w udzielaniu pożyczek, poręczeń, kredytów oraz obsługi innych programów wsparcia dla przedsiębiorców i wspólnot mieszkaniowych. Do zadań Okienka Lokalnego należy przede wszystkim działalność doradczo-informacyjna, a w szczególności pomoc przy wypełnianiu wniosków

Instytucje otoczenia biznesu – Izby gospodarcze

Nazwa instytucji adres	Rodzaj oferowanych usług	Najważniejsze dokonania w 2005 roku
1	2	3
Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie ul. Floriańska 3 31-019 Kraków tel. 012 422-89-07 biuro@iph.krakow.pl www.iph.krakow.pl	doradcze, szkoleniowe, organizowanie misji gospodarczych, promocja firm członkowskich w kraju i za granicą, reprezentacja interesów gospodarczych firm członkowskich wobec władz administracji państwowej, samorządowej oraz innych instytucji, współtworzenie i współrealizacja regionalnej polityki gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem regionu małopolskiego, stymulowanie rozwoju gospodarczego poprzez rozwiązywanie sprzyjające powstawaniu nowych miejsc pracy, tworzenie płaszczyzny wymiany doświadczeń w układzie krajów UE jak również wykraczających poza ten obszar	– Realizacja projektów z wykorzystaniem środków UE – Działanie 2.5 w ramach ZPORR, INFO – 25, SOCRATES, Grundtvig 2, Sektor Horeca, Euro Info Centre ; złożono 13 nowych projektów w tym 12 w ramach programów UE i 1 WUP – Organizacja dwóch edycji konferencji na temat: Źródła finansowania działalności sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw dla ponad 200 przedsiębiorców. – Szkolenia , seminaria, których tematyka związana była z prowadzeniem działalności gospodarczej zarówno w kraju jak i za granicą. – Działaniami edukacyjnymi objęto 872 uczestników (przedsiębiorców, przyszłych przedsiębiorców, bezrobotnych) – Przygotowanie stanowiska w sprawie ustawy o izbach gospodarczych pn: O nowy kształt powszechnego samorządu gospodarczego w Polsce. – Zacieśnienie współpracy z Biurem Radcy Handlowego Ambasady Austrii w Polsce co zaowocowało uroczystym otwarciem w listopadzie 2005 Biura Marketingowego Austriackiej Izby Gospodarczej w Krakowie. – Utworzenie Punktu Konsultacyjnego w ramach SPO WKP 1.1.1 – Podpisanie umów o współpracy z izbami z Moskwy i Homla (Białoruś). – Organizacja XV Edycji Konkursu „Krakowski Dukat” i współorganizacja z UMWM VII Edycji Konkursu MNJ 2004/2005

1	2	3
Sądecka Izba Gospodarcza ul. Zielona 27 33-300 Nowy Sącz tel. 018 49-91-64 biuro@sig.org.pl www.sig.org.pl	pozyskiwanie niezbędnych informacji dla przedsiębiorców z zakresu obowiązu- jącego prawa i przepisów szczegółowych, usługi doradztwa gospodarczego, organizowanie profesjonal- nych szkoleń, konferencji, spotkań, integracja środowi- ska przedsiębiorców, dystry- bucja zezwoleń na przewozy międzynarodowe rzeczy oraz kart opłat drogowych, promocja przedsiębiorstw i przedsiębiorczości	- Złożenie projektu w ramach ZPORR 3.5.1. na utworzenie Ośrodka Doradztwa Gospodarczego. - Złożenie projektu w ramach SPO-RZL działanie 2.3 – Wniosek o dofinansowanie kursów j. angielskiego „Angielski w praktyce kontaktów biznesowych”. - Organizacja konferencji pt.: Inspekcja Transportu Drogowego, przewoźnicy Małopolski - wspólne problemy, wspólne cele”. - Przystąpienie do projektu „KIGNET – izbowy system wsparcia konkurencyjności przedsiębiorstw” reali- zowanego przez Krajową Izbę Gospodarczą wspólnie z 47 izbami w kraju. - Stworzenie stanowiska pracy - Doradcy ds. Przedsiębiorczości w SIG. - Wspólnie z Komendą Policji, Urzędem Miasta, Starostwem Powiatowym, Kuratorium Oświaty i firmą członkowską ALTRA organizowaliśmy akcję „Widoczny znaczy bezpieczny”. - Organizacja szkolenia pt. „Fundusze Unii Europejskiej – najważniejsze aktualności dla przedsiębi- orów”. - Uwieńczenie działań na forum Komisji Wspólnej Samorządu Terytorialnego i Gospodarczego poprzez wpisanie do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6.05.05 w sprawie zaliczenia dróg do katego- rii dróg krajowych odcina drogi powiatowej Krzyżówka-Tylicz-Muszynka (w ciągu drogi krajowej nr 75). - Wybór Przewodniczącego Rady SIG na Wiceprzewodniczącego Krajowej Izby Gospodarczej. - Organizacja szkolenia nt. czasu pracy kierowców. - Organizowaliśmy szkolenie skierowane do firm prowadzących działalność w zakresie eksportu i importu (obrot z zagranicą), zajmujących się przewozem towarów w międzynarodowym transporcie drogowym oraz spedytorów. - Przekroczyliśmy poziom 200 firm zrzeszonych w izbie.
Jurajska Izba Gospodarcza ul. Kolejowa 38 32-080 Zabierzów tel. 012 285-23-75 biuro@jig.krakow.pl www.jig.krakow.pl	organizowanie profesjona- lnych szkoleń, doradztwo gospodarcze, organizowanie konferencji tematycznych, udzielanie pomocy prawnej, poszukiwanie możliwo- ści wsparcia finansowego szczególnie na pierwszym etapie rozwoju małej firmy, tworzenie banku informacji gospodarczej, promowanie inicjatyw gospodarczych, wydawanie materiałów in- formacyjnych, reklamowych, szkoleniowych i innych dla potrzeb działań członków Izby	- Organizacja I Małopolskiego Festiwalu Smaku - Organizacja II Festiwalu Produktów Regionalnych „Święto Chleba” 2005 - Integracyjna impreza mikołajkowa dla dzieci specjalnej troski - Festyn Ekologiczny – Bolechowice - 2 Europejskie Forum Przedsiębiorców - Konferencje Programowe JIG - I Jurajski Półmaraton – Rudawa - III Jurajski Rajd Samochodowy - 9. Jurajski Rajd Samochodów Terenowych

1	2	3
Małopolska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości ul. Św. Anny 9 31-008 Kraków tel. 012 423-07-47 izba@izba.com.pl www.izba.com.pl	doradcz, szkoleniowe, organizowanie konkursów	- Organizacja Konkursu „Małopolski Rzemieślnik Roku” - Organizowanie szkoleń i seminariów dla małych i średnich przedsiębiorstw, m.in.: - szkolenie organizowane we współpracy z Federacją Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP dotyczące pozyskiwania informacji o możliwościach korzystania z funduszy unijnych przeznaczonych na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, - szkolenie z zakresu ochrony środowiska przy prowadzeniu działalności gospodarczej, organizowane wspólnie ze Związkiem Rzemiosła Polskiego - Organizowanie przez Polsko-Niemieckie Centrum Szkolenia (jednostka Izby) kursów zawodowych m.in. dla osób bezrobotnych – przy współpracy z Powiatowymi Urzędami Pracy. - Organizacja przedsięwzięć charytatywnych: - III Charytatywnego Balu Przedsiębiorcy w Kopalni Soli w Wieliczce – we współpracy z Krakowską Kongregacją Kupiecką, - I charytatywnego Pikniku Kupców i Przedsiębiorców – także wspólnie z Krakowską Kongregacją Kupiecką,
Izba Przemysłowa – Handlowa w Tarnowie ul. Słoneczna 32/9 33-100 Tarnów tel. 014 621-57-96 iph@chamber-tarnow.com.pl www.chamber-tarnow.com.pl	doradcz, szkoleniowe, organizacja szkoleń, reprezentacja przedsiębiorstw, organizacja imprez targowych, legalizacja dokumentów handlowych w zakresie eksportu towarów i usług, prowadzenie punktu konsultacyjnego w zakresie pomocy dla podejmujących działalność gospodarczą	- Zorganizowanie Targów Budownictwa Expo Bud 2005, - Bezpłatne konsultacje na temat dotacji unijnych, - Język angielski jako narzędzie pracy (kurs dla 100 uczestników), współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego - 4. Organizacja Konkursu Najwyższa Jakość Małopolska - Współpraca z Izbami z Anglii, Węgier i Ukrainy
Tatrzańska Izba Gospodarcza ul. Krupówki 22 34-500 Zakopane tel. 018 201-59-11 biuro@tig.zakopane.pl www.tig.zakopane.pl	doradcz, szkoleniowe, informacyjne, publikacje o charakterze promocyjnym, obsługa inwestorów	- Działalność charytatywna w trosce o najbardziej potrzebujących - Współorganizowanie Forum Gospodarczego – 150 uczestników. - Prace przygotowawcze nad powstaniem Centrum Produktu Regionalnego

1	2	3
Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Nowym Sączu ul. Żółkiewskiego 18 33-300 Nowy Sącz tel. 018 443-66-69 izba.rzem.nsi@pro.onet.pl www.izbarzem.nsi.pl	doradcze, szkoleniowe, informacyjne, organizowanie konkursów, prowadzenie egzaminów kwalifikacyjnych na czeladnika i mistrza	– Uzyskanie Certyfikatu Dobroczynności programu „Zdać z pomocą” – Otrzymanie Wyrocznia „Zasłużonemu dla miasta Nowego Sącza” – Udział w projekcie EFS działania 1.5 SPO RZL „Twoja wiedza – Twój sukces” – w dwóch grupach przeprowadzono warsztaty nt. przedsiębiorczości (po 20 uczestników w grupie); uczestnikami ich byli absolwenci szkół zawodowych

Instytucje otoczenia biznesu – Fundacje i Stowarzyszenia

Nazwa instytucji adres	Rodzaj oferowanych usług	Najważniejsze dokonania w 2005 roku
1	2	3
Fundacja „Progress and Business” ul. Miechowska 5B, 0-041 Kraków 16, tel. 012 636-01-00 www.pbf.pl pbf@agh.edu.pl	doradcze, obsługa inwestycji, finansowanie publikacji, dokonywanie darowizn, organizacja konferencji, kongresów i sympozjów, stymulowanie inicjatyw gospodarczych i naukowych – technicznych, usługi świadczone na rzecz podmiotów gospodarczych, instytucji i urzędów zainteresowanych wykorzystaniem nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych, organizowanie studiów podypłomowych, szkoleń i seminariów propagujących nowoczesne technologie i metody zarządzania, pośredniczenie w nawiązaniu bezpośrednich kontaktów osobistych między kontrahentami, włączając w to obsługę prawną i pomoc przy organizacji	– Wykonanie dwóch opracowań w ramach programu FISTERA. Dostępne są na stronie: http://fistera.jrc.es. Jest to dogłębna analiza społeczeństwa informacyjnego w Polsce. – Opracowanie programu szkoleniowego w zakresie foresightu i wspomagania decyzji. Szkolenia są prowadzone dla samorządów i dużych firm – Udział w realizacji projektu pt. „EMAS Technical Implementation and Verification” – ETIV (projekt Leonardo da Vinci), w roli partnera. Głównym celem projektu jest rozwój narzędzi szkoleniowych w celu stymulowania, promocji i wsparcia dla wdrażania norm EMAS (Eco-Management and Audit Scheme). – Zorganizowanie w ramach programu ETIV seminarium „ETIV – Wdrażanie Europejskiego Systemu Ekologicznego Zarządzania i Audytu (EMAS) w polskich przedsiębiorstwach i instytucjach dla przedsiębiorstw i dla absolwentów wyższych uczelni. – Uzyskanie pozytywnej opinii Komisji Europejskiej dotyczącej realizacji programu RURAL WINGS, w ramach którego Fundacja będzie koordynować prowadzenie 10 punktów dostępowych do internetu satelitarnego. – Realizacja projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” – Działanie 2.1. – Zakończenie w listopadzie 2005 r. realizacji projektu „Promocja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży i zwiększenie szans na rynku pracy bezrobotnych absolwentów szkół i uczelni Małopolski”; – Od grudnia 2005 Fundacja „Progress and Business” bierze udział w projekcie „Scenariusze rozwoju technologicznego kompleksu paliwowo-energetycznego dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju”, realizowany w ramach SPO-WKP, Poddziałanie 1.4.5 – „Projekty badawcze zamawiane i celowe w obszarze monitorowania i prognozowania rozwoju technologii (z ang. Foresight)”. – Rozpoczęcie w listopadzie 2005 r. realizacji programu „Rozwój motywacji, wsparcie doradcze, szkoleniowe i finansowe osób po pięćdziesiątym roku życia przy zakładaniu własnej firmy. Projekt współfinansowany ze środków programu UE PHARE 2003. W ramach programu beneficjenci - zwycięcy

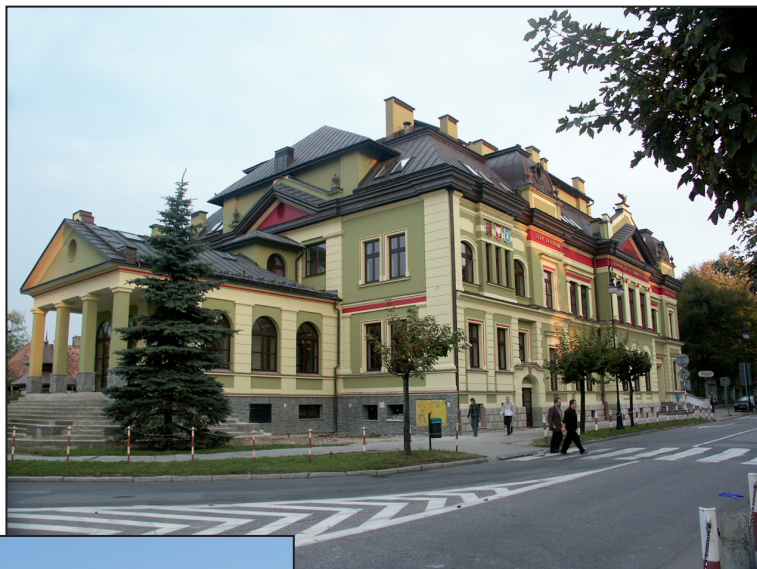
1	2	3
	i przeprowadzaniu negocjacji handlowych	konkursu na najlepszy biznesplan otrzymując wsparcie finansowe w wysokości do 10,000 EUR (14-15 dotacji)
FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji ul. Szlak 73 a 31-153 Kraków 12/ 633 98 00 mistia@mistia.org.pl www.mistia.org.pl	doradczce, szkoleniowe, informacyjne, organizacja konkursów	– Intensyfikacja szkoleń i konsultacji prowadzonych dla przedstawicieli jednostek administracji publicznej, MŚP, oraz organizacji pozarządowych. Łącznie w działaniach MISTIA uczestniczyło w 2005 r. 5533 osoby – Realizacja 24 projektów finansowanych z funduszy strukturalnych oraz 19 projektów planistycznych i strategicznych dla jst. – Przeprowadzenie badań małopolskiego rynku pracy oraz poziomu aktywności władz i mieszkańców Małopolski
Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych „Klub Sądecki” ul. Wyspiańskiego 22, 33-300 Nowy Sącz tel. 018 547-46-07 Klub_ Sadecki@wp.pl	szkoleniowe, organizowanie konkursów	– Zorganizowanie 46 szkoleń dla 816 uczestników w zakresie: przedsiębiorczości, uregulowań prawnych, ochrony środowiska, świadczeń rodzinnych, obsługi komputera i kas fiskalnych, BHP, znajomości języka angielskiego. – Przygotowanie 213 osób bezrobotnych do podjęcia działalności gospodarczej. – Podniesienie kwalifikacji zawodowych 816 uczestników szkoleń.
Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania przedsiębiorczości i Inicjatyw Lokalnych „STOPIL” ul. Wyspiańskiego 13 33-300 Nowy Sącz. tel. 018 547-53-03 www.stopil.org.pl ajsmuzyk@wp.pl	doradczce (doradztwo zawodowe), szkoleniowe w zakresie edukacji społecznej i zawodowej, Stowarzyszenie posiada status Instytucji Szkoleniowej – nadany przez Wojewódzki Urząd Pracy), informacyjne (doradztwo biznesowe, promocje dla bezrobotnych, możliwość udziału w zajęciach reintegracyjnych)	– Powołanie Klubu Integracji Społecznej, który jest wykonawcą zadań reintegracji społecznej i zawodowej – Zawarcie porozumienia o współpracy w realizacji zadania przeciwdziałania bezrobociu z Urzędem Miasta w Nowym Sączu, MOPS, PUP oraz niektórymi Gminami - współuczestniczenie w zatrudnieniu na okresy półroczne (łącznie 157 osób długotrwale bezrobotnych) – Zorganizowanie konferencji o zasięgu województwa: małopolskiego, śląskiego, podkarpackiego oraz z udziałem Ministerstwa Polityki Społecznej pod hasłem „Kluby Integracji Społecznej metodą przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu” – Krynica 19-20.10.2005 r. Konferencja skierowana do Urzędów Pracy, MOPS, GOPS i organizacji pozarządowych – udział wzięło 99 osób. – Realizacja projektu z funduszy PHARE 2003 pt. „Niepełnosprawni pełnopracownicy” – w okresie 9 miesięcy szkolenia przejdzie grupa niepełnosprawnych o lekkim stopniu niepełnosprawności w liczbie 40 osób. – Realizowany projekt z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na prowadzenie działalności Klubu Integracji Społecznej.

1	2	3
Stowarzyszenie „Rozwoju Promocji i Innowacji w Szczucinie” ul. Witosa 7, 33-230 Szczucin tel. 014 643-55-94 achrab@op.pl	doradcze, szkoleniowe, informacyjne, wydawnictwa własne, poradniki, publikacje o charakterze promocyjnym, organizowanie konkursów, obsługa inwestorów	– Prowadzenie Powiatowego Inkubatora Przedsiębiorczości i Innowacji w Szczucinie – Prowadzenie Infocentrum w Szczucinie
Gorlickie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości ul. Michalusa 4 38-320 Gorlice tel. 018 353 60 72 gowp.prv.pl gowp@iap.pl	doradcze, szkoleniowe, informacyjne, publikacje o charakterze promocyjnym, organizowanie konkursów, obsługa inwestorów	– Realizacja projektu „Program innowacyjny- nowe perspektywy pracy dla absolwentów powiatu gorlickiego” – projekt współfinansowany ze środków Phare 2002. – Obsługa projektu „Tworzenie Lokalnej Grupy Działania i Zintegrowanej Strategii Rozwoju Powiatu Gorlickiego” – projekt finansowany ze środków Pilotażowego programu Leader +. – Realizacja projektu „Gospodarka Społeczna na Bursztynowym Szlaku” finansowanego ze środków PIW Equal.

III. Przykładowe inwestycje zrealizowane w Województwie Małopolskim w 2005 roku

KULTURA

Rozbudowa i modernizacja budynku
MCK Sokół w Nowym Sączu

Teatr im. J. Słowackiego w Krakowie
– modernizacja budynku wraz
z renowacją elementów
architektonicznych

Ratusz w Tarnowie – konserwacja
kamiennych maszkaronów
i sterczyn na attyce ratusza

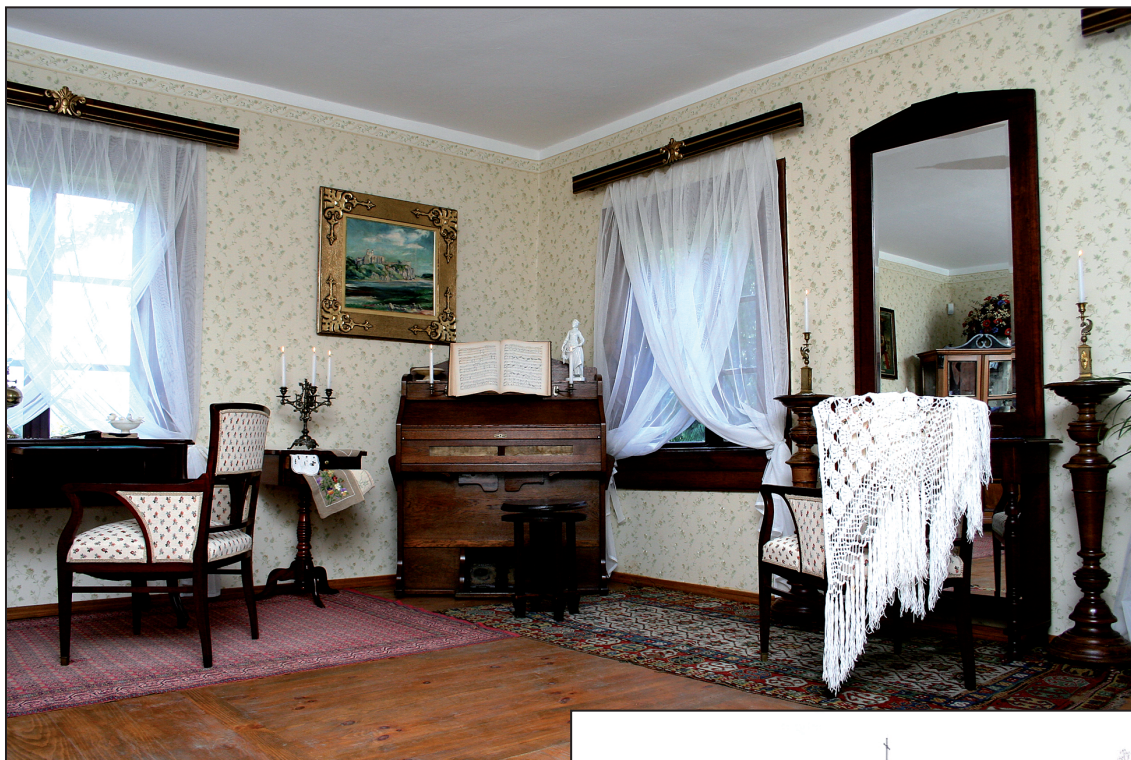

fot M W Hubner czerwiec 2005

Filharmonia im. K. Szymanowskiego – zakup fortepianu

Odnowa rynku w Lanckoronie

Sąddecki Park Etnograficzny – XVII-wieczny dwór z Rdzawy z wyposażeniem pochodzącym z przełomu XIX i XX w.

Sąddecki Park Etnograficzny – odtworzony zabytkowy zbór ewangelicki ze Stadel

Rzeźba z XVIII-wiecznego ołtarza w kościele pw. św. Marcina w Gromniku

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu INTERREG III A Polska – Republika Słowacka

OCHRONA ŚRODOWISKA

Oczyszczalnia ścieków – Karwin, Gmina Koniusza

Oczyszczalnia ścieków - Dobczyce

Parafia św. Kazimierza w Nowym Sączu - kolektory słoneczne

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Przebudowa lewego wału rzeki Wisły
w miejscowości Bobrek
– Gmina Chelmek

Dom Zakonny Towarzystwa Boskiego Zbawiciela Ks. Salwatorianów w Trzebini – kolektory słoneczne

OCHRONA ZDROWIA

Szpital Specjalistyczny im. dr J. Babińskiego
w Krakowie

Szpital Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego
w Nowym Sączu – utworzenie Szpitalnego
Oddziału Ratunkowego oraz budowa Oddziału
Intensywnej Opieki Medycznej

Szpital św. Anny w Miechowie - przebudowa Bloku Operacyjnego i Centralnej Sterylizatorni

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

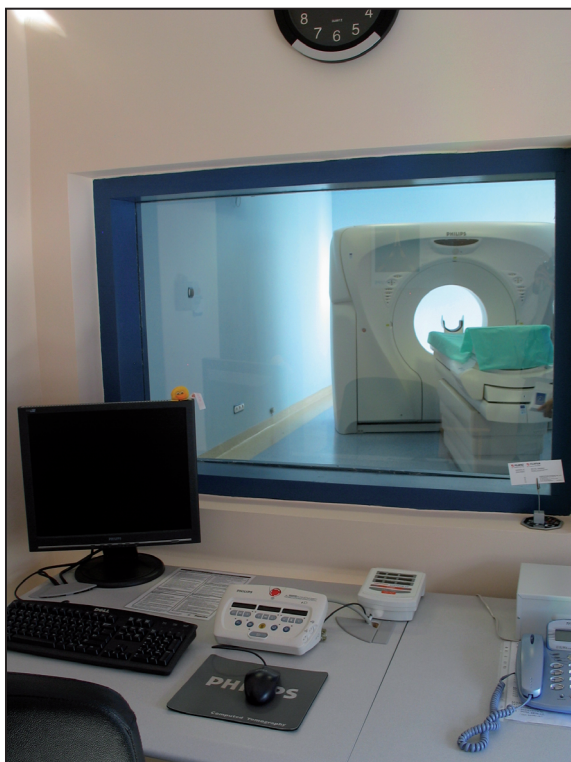

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Dobudowa dźwigu osobowego i wiatrołapu do budynku ośrodka zdrowia w Gminie Szczucin

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Utworzenie i wyposażenie pracowni tomografii komputerowej w Szpitalu Powiatowym w Olkuszu

EDUKACJA

Uniwersytet Jagielloński - Auditorium Maximum

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Uniwersytet Jagielloński - Auditorium Maximum

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

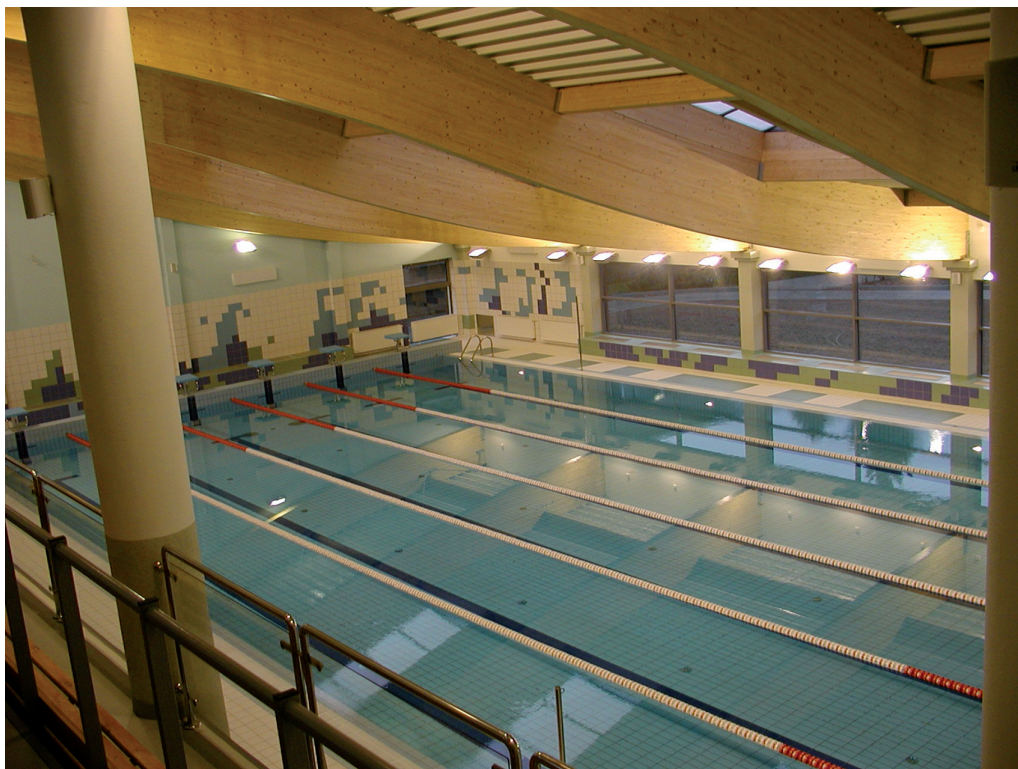

Państwowa Szkoła Wyższa w Oświęcimiu

Hala Sportowa Politechniki Krakowskiej w Czyżynach

SPORT I REKREACJA

Pływalnia w Suchoj Beskidzkiej

Hala – Łąpsze Niżne

INFRASTRUKTURA DROGOWA

Regionalny Dworzec Autobusowy w Krakowie

Autobusy szynowe

Przebudowa odcinków dróg wojewódzkich 959 i 959 Zakopane – Chochółów – granica państwa – most w Chochółowie

Zakopane – Chochółów

Lokalna Obwodnica Andrychowa etap I

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Modernizacja ul. M. Konopnickiej w Oświęcimiu – budowa wiaduktu pod linią kolejową Oświęcim-Kraków

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Most w Muszynie

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego